

Σ. Σ. ΔΕΣΠΟΤΗΣ

**ΤΑΜΕΙΟΝ ΚΑΠΠΑΔΟΚΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
Μ.ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ- Ι. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ**

**WIESBADEN
2000**

Ἰε δάπαδιθὺδὸ δάπῆΥ=ἰοί την σύντμηση του ὀβδῶϊν διῶ ἑἀείΥίῖδ, η οποία είναι σημειωμένη παρακάτω με ἔντονα τυπογραφικά στοιχεία τον τόμο ἑἀέ δῶδ ὀἀεβᾶᾶδ ὄςς Υέδιόςς της ΕΠΕ για τον αντίστοιχο Πατέρα. Όταν παρατίθεται ολόκληρο το ἔργο γίνεται παραπομπή μόνον σε αυτό.

Α' ΑΠΑΝΤΑ Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

- 1ος *Επιστολές: Προς Γρηγόριον, Καισάριον, Αμφιλόχιον, Ευσέβιον Σαμοσάτων, Μελέτιον Αντιοχείας, Κληρικούς Νεοκαισαρείας κ.α..*
- 2ος *Επιστολές: Προς Δυτικούς Επισκόπους, Ευστάθιον και διάφορα ἄλλα πρόσωπα.*
- 4ος *Ὁμιλίες εις την Εξ α ή μ ε ρ ο ν (Α'-Θ').*
- 5ος *Ὁμιλίες εις Ψαλμούς: 1, 7, 14, 28, 29, 32, 33, 44, 45, 48, 59, 61, 114*
- 6ος *Ὁμιλίες ηθικές και πρακτικές (Περί Νηστείας, Ευχαριστίας, Ταπεινοφροσύνης,, Φθόνου, Κατά Οργιζομένων, Μεθύνοντων, Εις το «Πρόσεχε Σεαυτώ», Προτρεπτικός εις το αγ.Βάπτισμα, Προς τους πλουτούντας,, Εις το «Καθελώ μου τας Αποθήκας»).*
- 7ος *Ὁμιλίες δογματικές, περιστατικές, εγκωμιαστικές, παιδ/κές (Περί Πίστεως, Εις το 'εν αρχή ην ο Λόγος', Κατά Σαβελλιανών, Ουκ ἔστιν αἴτιος των κακῶν ο Θεός, Εν λιμῶ και αὐχμῶ, Περί του μη προσηλώσθαι τοις βιοτικοῖς, Εις την μάρτυρα Ιουλίτταν, Εις Βαρλαάμ, Γόρδιον, Μάμαντα, 40 μάρτυρας, Προς τους νέους, Εις την αρχήν των Παροιμιῶν).*
- 8ος *Ασκητικά Α' (Περί κρίματος Θεοῦ, Πίστεως, Ασκητική Προεικόνισις, Λόγοι ασκητικοί Α-Γ, Ὅροι κατά πλάτος Α' και Β').*
- 9ος *Ασκητικά Β' (Ὅροι κατ' Επιτομήν - Ασκητικά διατάξεις).*
- 10ος *1. Ανατρεπτικός απολογ. Ενωμιῶν - 2. Περί αγ. Πνεύματος.*

Β' ΑΠΑΝΤΑ Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

- 1ος *Απολογητικά (1. Κατά Ειδώλων - 2. Περί Ενανθρωπήσεως).*
- 2ος *Δογματικά Α' (Λόγοι κατά Αρειανῶν Α'- Β').*
- 3ος *Δογματικά Β' (Λόγοι κατά Αρειανῶν Γ'- Δ').*
- 4ος *Δογματικά Γ'.*
- 5ος *Ἑρμηνευτικά Α'.*
- 8ος *Ἱστοριοδογματικά Α'.*
- 9ος *Ἱστοριοδογματικά Β'.*
- 10ος *Ἱστοριοδογματικά Γ'.*
- 11ος *Ασκητικά (Βίος Μ. Αντωνίου, αγίας Συγκλητικής, Περί Παρθενίας και ασκήσεως, Επιστολές προς Δρακόντιον, Αμοῦν, Ωρσίσιον Α-Β).*
- 12ος *Διάφορα ἀμφιβαλλόμενα ἔργα.*

Γ .ΑΠΑΝΤΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

- 1ος *Προσωπικές σχέσεις και Εκκλησιαστική Διακονία Α'.*
- 2ος *Προσωπικές σχέσεις και Εκκλησιαστική Διακονία Β'.*
- 3ος *Απολογητικά ἔργα (Κατά Ιουλιανῶ Α-Β / Εις Ἴηρωνα τον Φιλόσοφον).*
- 4ος *Δογματικά ἔργα: Ὁμιλίες/Λόγοι.27-31, 40*
- 5ος *Ὁμιλίες/Λόγοι. (38, 39, 41, 45, 44, 14, 16, 17, 19, 37)*
- 6ος *Εγκωμιαστικοί (Εις τους Μακκαβαίους, αγ.Αθανάσιον, αγ.Κυπριανόν) Επιτάφιοι Λόγοι (Εις τον Μ.Βασίλειον, τον Πατέρα του, την αδελφήν του Γοργονίαν, Καισάριον τον αδελφόν του).*
- 7ος *Επιστολές.(1-244)*
- 8ος *Ὁ Χριστός πάσχων καί Ἐπη Δογματικά.*

- 9ος *Ἐπη Ἠθικά (Ποιήματα 1-32 (Περὶ Ἀρετῆς κ.ά.).*
 10ος *Ἐπη Ἱστορικά.*
 11ος *Ἐπη εἰς Ἐτεροῦς-Ἐπιγράμματα*

ΑΠΑΝΤΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ

- 1ος *Δογματικά Α' α) Πῶς τρία Πρόσωπα λέγοντες, β) Κατὰ Εἰμαρμένης γ) Περὶ Αναστάσεως, δ) Κατηχητικός Μέγας.*
 2ος *Δογματικά Β' (Κατὰ Εὐνομίου -Αντιρρητικοὶ Λόγοι Α/Β').*
 3ος *Δογματικά Γ' α) Κατὰ Εὐνομίου Ἀντιρρητικός Λόγος Γ' πρὸς τὴν Εὐνομίου εκθεσιν.*
 4ος *Α') Λόγοι Δογματικοί: Β') Ἐπιστολές (Α'-ΛΑ')*
 5ος *Ἐρμηνευτικά Α': Περὶ Κατασκευῆς τὸν ἀνθρώπου - Ἀπολογητικός περὶ τῆς Ἑξαήμερον - Περὶ Γενέσεως τοῦ Ἀνθρώπου*
 6ος *Ἐρμηνευτικά Β': α) Εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῶν Ψαλμῶν β) Εἰς τὸν 6ον Ψαλμόν. γ) Περὶ τῆς οἰκίας, δ) Εἰς τὸν Ἐκκλησιαστήν.*
 7ος *Ἐρμηνευτικά Γ': Ἐξήγησις εἰς τὰ Ἄσματα, Λόγοι Α'-ΙΕ'.*
 8ος *Α'-Ε' 2) Εἰς τοὺς Μακαρισμοὺς Λόγοι Α'-Η'. Ἀσκητικά Α': Περὶ τὸν κατὰ Θεὸν σκοποῦ. Πρὸς Ἀρμόνιον, Περὶ τοῦ τι τοῦ Χριστιανοῦ το ἐπάγγελμα. Πρὸς Οὐλύμπιον, Περὶ τελειότητος. Πρὸς τοὺς ἀχθομένους τοὺς ἐπιτιμήσει. Περὶ τῶν νηπίων πρὸς ὥρας ἀφαρπαζομένων.*
 9ος *Α') Ἀσκητικά: Περὶ παρθενίας (Κεφάλ. Α-ΚΓ). Β') Λόγοι Ἐγκωμιαστικοί. 1) Περὶ ἀρετῆς, ἴτοι Εἰς τὸν Βίον Μουσέως (Λόγοι Α- Β'). 2) Εἰς τὸν Βίον τῆς οσίας Μακρίνης. 3) Εἰς τὸν Βίον Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ.*
 10ος *Ὁμιλίαι : 1) Δογματικῆς (Εἰς τὴν εαυτοῦ χειροτονίαν, Περὶ θεότητος Υἱοῦ καὶ Πνεύματος, Εἰς τὸ «ὅταν υποταγῆ...», Περὶ τοῦ Τί ἐστὶ τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ'ομοίωσιν), 2) Ἠθικῆς (Εἰς τοὺς κοιμηθέντας, Περὶ εὐποΐας, Εἰς τὸ «εφ' ὅσον ἐνὶ τούτων...» Κατὰ τοκιζόντων, Εἰς τὸ «ο δε πορνεύων...», Πρὸς τοὺς βραδύνοντας εἰς τὸ βάπτισμα», 3) Ἑορταστικῆς (Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων, τὸ Πάσχα, τῆς τριήμερου προθεσμίας τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.*

ΑΠΑΝΤΑ ΙΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

- 1ος **ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΚΡΙΒΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ (Εκδ.)**
 2
 3ος **Περὶ Εικόνων Λόγοι Α-Γ. Ἀποδεικτικὸς περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν Εικόνων**
 6ος-8ος **Εἰς τὰ ἱερά Παράλληλα (Στοιχεῖα Α-Ω)**
 9ος **Ὁμιλίαι (Εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν, τὴν ξηρανθεΐσαν συκὴν κ.ά.)**

ΑΒΥΣΣΟΣ: 'Ο Τιθείς τους θησαυρούς εν αβύσσοις', περικλείει τον πλούτο του σε ένα μυστήριο.. Μήπως λέγονται ά. οι λόγοι περί θείας κρίσεως, οι οποίοι είναι ανέκφραστοι κι ακατανόητοι στις ανθρώπινες διάνοιες, βρίσκονται δε οι λόγοι μόνον στην γνώση του Θ., σύμφωνα με τους οποίους κυβερνά το καθένα; 'Τα κρίματά σου, άβυσσος πολλή' (Ψ.35:7) Αν επίμονα ζητάς να μάθεις γιατί η ζωή του αμαρτωλού παρατείνεται, ενώ του δικαίου είναι σύντομη, γιατί ο άδικος ευημερεί και ο δίκαιος θλίβεται, γιατί πέθανε το παιδί προτού μεγαλώσει, από πού οι πόλεμοι, τα ναυάγια, οι σεισμοί.. γιατί τα επιβλαβή για τους ά. , γιατί η ανισότητα και ποί ά η ανταπόδοση στον καθένα, θυμήσου ότι τα κρίματα του Θ. είναι άβυσσος και επειδή είναι ασφαλισμένα στους θείους θησαυρούς, δεν είναι κατανοητά στον τυχόντα.. Όταν κατανοήσουμε την προσωπική γνώση θα δούμε και τις άβυσσους, που υπάρχουν στους θησαυρούς του Θ. (Στον 32 Ψαλμ.179-81) Ά. είναι η κατοικία των δαιμόνων...Τα κύματα είναι οι προαιρετικές δυνάμεις, με τις οποίες δείχνει τη φύση της αποστασίας.. Αύρα ονομάζει τη χάρη του αγ.Πνεύματος που με τα νοντά πανιά ελλιμενίζει την ψυχή στο θείο όρμη και με κυβερνήτη το Λόγο, που κατευθύνει το ταξίδι (Στις Επιγρ.83)

ΑΓΑΠΗ: Οι αισθήσεις παρουσιάζονται σε μας ευθύς μόλις γεννηθούμε & με αυτές συμβιώνουμε από την πρώτη ζωή μας. Επειδή υπάρχει μεγάλη εξοικείωση της αισθητικής δύναμης με την άλογη ζωή κι επιπλέον ο νους εμποδίζεται κάπως στην οικεία ενέργεια του, γιατί δεν χωράει τη νηπιότητα αλλά κατά κάποιο τρόπο παθαίνει έκθλιψη με την επικράτηση της άλογης αίσθησης, γι' αυτό η πλανεμένη & λανθασμένη χρήση της αγαπητικής διάθεσης γίνεται αρχή & βάση της ζωής της κακίας. (Εκκλ.σ.Η, 501). Επειδή έχουμε προκατάληψη με τα αισθητικά κριτήρια, προσδιορίζουμε ότι είναι καλό με ότι μας ευφραίνει & μας ευχαριστεί.. Το ακάθαρτο συναίσθημα της αγάπης στη νεότητα δεν είναι αγάπη, αλλά αρρώστια, προκαλείται από το πύρινο & δηλητηριώδες δάγκωμα της ηλικίας Σα να στέκεται σε μια ψηλή Βί γ λ α ο Εκκλησιαστής, φωνάζει στους ανθρώπους: 'υπάρχει καιρός για την αγάπη (εσύ να σημειώσεις το αγαθό) & καιρός για μίσος (το κακό)', γιατί άλλα είναι τα αληθινά αγαθά, που αυτά τα ίδια είναι καλά & κάνουν καλούς αυτούς που τα μετέχουν. Γιατί όποια είναι η φύση του μετεχομένου σ' αυτήν είναι ανάγκη να αλλοιωθεί κι αυτό που τα μετέχει. Μυρίζει ωραία για παράδειγμα το στόμα εκείνου, που πήρε αρώματα κι άσχημα εκείνου που μάσπασε σκόρδα. Επειδή λοιπόν κάθε ακαθαρσία της αμαρτίας είναι βρωμερή ενώ αντίθετα η αρετή είναι άρωμα Χριστού & η αγαπητική σχέση δημιουργεί την ένωση με το αγαπώμενο, επομένως όποιο προτιμήσαμε εκείνο & γινόμαστε ή ευωδία Χριστού ή δυσωδία.. Ο μεγάλος Εκκλησιαστής φωνάζει την ανθρώπινη φύση, που πλανιέται σε μέρη άπείτητα κι όχι σε δρόμο: 'Γιατί όλη σας η ζωή είναι μια πλάνη; Γιατί αγαπάτε τα μάταια κι ανυπόστατα & λιώνει κυριολεκτικά η ψυχή σας με αυτά, που δεν έχουν υπόσταση;' Άλλος είναι ο αλάθπιος & σωτήριος δρόμος. Αυτόν να αγαπήσετε κι αυτόν να βαδίσετε με την αγάπη σας, που το όνομά του είναι αλήθεια & ζωή & φως & αφθαρσία & τα όμοια...Ένα είναι το μοναδικά αγαπητό από τη φύση του, Αυτό που υπάρχει αληθινά. Κι ένα πάλι είναι μιστό, ο εφευρέτης της κακίας, ο εχθρός της ζωής μας. (Εκκλ.σ.Η,507). Έχουν την ίδια φύση το αγαπητό κι αγαθό.. γιατί αγαθό είναι εκείνο, που επιθυμούν όλοι..Εκείνος, που αγαπά χρήματα και συγκινείται από το φθαρτό κάλλος των σωμάτων κι υπερτιμά αυτή την ψευτική δόξα, εξ όδε υσε την δύναμη της α. σε όσα δεν έπρεπε και κατέστη τυφλός στο πραγματικά αγαπητό. Γι' αυτό 'αγαπήσεις Κ. τον Θ. σου εξ όλης της καρδιάς σου'...Όση δύναμη ξοδέψεις στα κατώτερα πράγματα, τόσο θα σου λείψει, από το σύνολο της αγάπης. Γι' αυτό λίγοι από τους ά. ονομάσθηκαν φίλοι του Θ. Πραγματικά φίλοι του Θ. και μεταξύ τους είναι οι άγιοι (Στον 44 Ψαλμ. 263)

ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ: Η προς τον Θεόν αγάπη δεν διδάσκεται. Γιατί και το φως δεν έχουμε διδαχθεί να χαιρώμεθα και να επιθυμούμε την ζωή, ούτε μας δίδαξε κανείς άλλος να αγαπούμε τους γονείς μας ή αυτούς που μας ανάθρεψαν..Κάποιος σπερματικός λόγος (σπινθήρας) έχει καταβληθεί μέσα μας, που έχει εκ φύσεως την εξοικείωση με την αγάπη και πρέπει να καλλιεργηθεί..Η αγάπη του Θεού ενώ είναι μια

απλή αρετή, περιέχει κάθε άλλη εντολή..Ο Θ. μας έχει δώσει τις δυνάμεις να τηρήσουμε όλες τις εντολές, ώστε να μην δυσανασχετούμε σαν μας ζητείται κάτι πρωτάκουστο, ούτε να επαιρώμεθα σαν δίνουμε κάτι περισσότερο..Κακία είναι η πονηρή και παρά την εντολή του Θεού χρήση των δωρεών του Θεού..Η ομορφιά της δόξης του Θεού άφησε μέσα στους αγίους που φώτισε, το κεντρί του αφόρητου πόθου, ώστε αδημονούσαν από την παρούσα ζωή κι έλεγαν 'Η ψυχή ποθεί διακαώς τον Κύριο'..Οι άνθρωποι εκ φύσεως επιθυμούν τα ωραία και τα καλά. Όμως το κατεξοχήν ωραίο κι αγαπητό είναι το αγαθό, αγαθό δε είναι ο Θ.. Τα πάντα επιθυμούν το αγαθό, άρα τα πάντα επιθυμούν τον Θεό..Τον δημιουργό μας κι αν δεν γνωρίζαμε τη φύση του από την αγαθότητά του και μόνο ότι δημιουργηθήκαμε από αυτό οφείλουμε να τον αγαπούμε υπερβολικά και να πέφτουμε με τη μνήμη μας συνεχώς πάνω Του, όπως τα νήπια πάνω στις μητέρες τους. Η οικείωση με τους ευεργέτες δεν είναι χαρακτηριστικό μόνων των ανθρώπων αλλά και όλων σχεδόν των ζώων (π.χ., των σκύλων προς τα αφεντικά τους).. Οι ευεργεσίες τού Θεού είναι και πολλές κι εξαιρετές.. Ο Κ. είναι τόσο αγαθός, που δεν χρειάζεται ανταπόδοση αλλά αρκείται μόνο στο να τον αγαπούμε ..Τρέμω μήπως αυτός, που τώρα μας εξαπατά με τα κοσμικά δολώματα, αυτός που ούτε μας δημιούργησε, ούτε πέθανε για χάρη μας παρουσιάσει τότε την δικιά μας αμέλεια ως προσβολή κατά του Κυρίου..κάτι το οποίο μου φαίνεται βαρύτερο από τις τιμωρίες του άδη.. (Όροι κατά Πλάτος, 195-7)... Όποιος αγάπησε αυτός και θα αγαπηθεί, κι όποιος αγαπήθηκε παίρνει τον Θ. νοικάρη μέσα του. Κι όπου μπαίνει δεν είναι δυνατό να μην υπάρχει φως. Το φως πάλι πρώτα γνωρίζει το ίδιο το φως. Έτσι η αγάπη εκτός των άλλων προξενεί και γνώση. Αυτός ο δρόμος οδηγεί ευκολότερα στην αλήθεια από αυτό των λογικών κατασκευών..Αν λατρεύεις την αγ.Τριάδα και τιμάς με τη σεμνή ζωή σου, λέγοντας την αλήθεια και μισώντας τις φαντασίες θα πάρεις θέση στον ουρανό. (Περί Αρετής, 225-7)...ένα σπίτι δεν μπορεί να υποδεχθεί συγχρόνως χώμα και πνοή αέρα· όσο χώμα βάζεις τόσο πνοή αέρα απομακρύνεις, κι όσο εισοικίζεις τα γήινα στην καρδιά σου, τόσο αποικίζεις το αγ.Πνεύμα. Από πού προέρχονται οι πορνείες, οι μοιχείες, οι έριδες, οι φιλονικίες, οι φθόνοι, οι φόνοι κι όλο το πλήθος των κακών; απομάκρυνε όλη την κενοδοξία, την μητέρα της απιστίας γιατί ο Χριστός λέει: δεν μπορείτε να πιστεύετε από μένα αφούδέχεστε δόξα από ά'..μην βάλεις τον θάλαμο της καρδιάς σου άλλον νυμφίο. γιατί είναι ζηλιάρης ο νυμφίος σου, ο Χ., ο γλυκύτατος, ο μόνον ποθητός, όλος γλυκύτητα, όλος επιθυμία. Σε αυτόν ξεδίπλωσε την αγάπη σου και πέσε: είναι πληγωμένη η καρδιά μου, ο πόθος σου με έβγαλε από τα λογικά μου, με έκανε αλλιώς· το η αγάπη σου Κ. είμαι αιχμάλωτος του έρωτά σου. μπες μες στο ταμείο σου. θα φιλήσω τα ίχνη των ποδιών σου (Ιωάν.Δαμασκ.Ομιλία στην Ξηρανθ.77).

ΑΓΓΕΛΟΣ: Στύλοι ασπρόμαυροι και δαχτυλίδια και χερουβείμ της σκηνής του μαρτυρίου...είναι οι υπερκόσμιες δυνάμεις που στηρίζουν το παν με την δύναμη του Θεού..(ΣΤΟΝ Βίο Μωυσ. 290) 'Παρεμβαλεί ά. κύκλω των φοβουμένων αυτώ' Κοντά στον καθένα που πιστεύει στον Κ. βρίσκεται άγγελος, αν δεν τον απομακρύνουμε με τα πονηρά μας έργα. Γιατί όπως τα μελίσιςια τα φυγαδεύει ο καπνός και τα περισσότερα τα διώχνει η δυσωδία, έτσι και τον ά. που είναι φύλακας της ζωής τον απομακρύνει η θρηνώδης και βρωμερή αμαρτία..Αν έχεις μέσα σου έργα, που αξίζουν αγγελικής προστασίας και κατοικεί μέσα σου νους πλούσιος στην γνώση της αλήθειας, εξαιτίας του πλούτου των τιμών έργων της αρετής θα εγκαταστήσει ο Κ. φρουρούς και φύλακες κοντά σου..Σκέψου πόσο μεγάλη είναι η φύση των αγγέλων, ότι ένας ά. παρουσιάζεται με ολόκληρο στρατόπεδο και πολυάριθμη παράταξη..Διότι όπως τα τείχη των πόλεων κτίζονται γύρω από αυτές κι εμποδίζουν τις επιθέσεις, έτσι κι ο ά. προφυλάσσει σαν τοίχος από τους μπροστινούς και πισινούς κινδύνους. Γι'αυτό 'πεσείται εκ του κλίτους σου χιλιάς και μυριάς εκ δεξιών σου', εσένα όμως δεν θα σε πλησιάσει καμιά προσβολή του εχθρού, διότι 'τοίς αγγέλοις εντελείται περί σου' (Ψ.90:7,11)..Οι ά. επειδή δεν έχουν παραπέτασμα παρόμοιο με την δικιά μας σάρκα, δεν εμποδίζονται σε τίποτε να βλέπουν συνεχώς το ένδοξο πρόσωπο του Χ. (Στον 33

Ψαλμ., 221, 241)...Ο ά. και χρονικά περιορίζεται και κατά την αντίληψη και προσδιορίζονται πλήρως από τον Κτίστη (Έκδ.129).

ΑΓΙΟΣ: Πρέπει να τιμούμε τους αγίους ως φίλους του Χριστού, ως παιδιά και κληρονόμους του Θ. (Ιωαν.1:12, Ρωμ.8:17).. Αν ο δημιουργός των απάντων και Κύριος ονομάζεται 'βασιλιάς των βασιλέων', οπωσδήποτε κι οι άγιοι ονομάζονται θεοί (θεόν για τον Φαραώ έκανε ο Θ. τον Μωυσή (Εξ.7:1) και κύριοι και βασιλείς, όχι κατά την φύση τους, αλλά επειδή έγιναν βασιλείς και κύριοι των παθών τους, και δι αφύλαξ αν απαραχάρακτη την ομοίωση της θείας εικόνας.. - γιατί βασιλιάς ονομάζεται και το ομοίωμα του βασιλέως- και επειδή ενώθηκαν με τον Θ. σύμφωνα με την προαίρεσή τους και δέχθηκαν να κατοικήσει μέσα τους κι έγιναν με την κοινωνία του κατά χάριν, αυτό που είναι ο ίδιος κατά φύση..Η τιμή προς τους ευγνώμονας από τους συνδούλους μας αποδεικνύει την καλή διάθεση προς τον κοινό Δεσπότη..Τί πολυτιμότερο υπάρχει από το να είναι κανείς μέσα στο χέρι του Θ.; Γιατί ο Θ. είναι ζωή και φως, κι αυτοί που είναι μέσα στο χέρι του Θ., είναι μέσα στη ζωή και το φως..Πώς δεν πρέπει να τιμούμε τους εμπύχους ναούς του Θ.; Αυτοί ζωντανοί στέκονται με παρρησία ενώπιον του Θ...Αναβρύνουν μύρο ευωδίας και κανείς να μην αποστεί. Γιατί αν από τον απόκρημνο βράχο πήγασε νερό στην έρημο.. κι από το σαγόκι του όνου όταν δίψασε ο Σαμφών, είναι άπιστευτο να αναβλύζει ευωδιαστό μύρο από λείψανα μαρτύρων.. Στο νόμο ήταν ακάθαρτος, όποιος άγγιζε νεκρό. Αυτοί όμως δεν είναι νεκροί, από τη στιγμή, που η αυτοζωή συντάχθηκε στους νεκρούς..Πώς αποδιώκονται οι δαίμονες, απομακρύνονται οι αρρώστιες, θεραπεύονται οι άρρωστοι..παύουν οι πειρασμοί κι οι θλίψεις, κάθε καλή δόση κατέρχεται διαμέσου αυτών από τον Πατέρα των φώτων σε αυτούς που την ζητούν με αδίστατη πίστη; Πόσο θα κόπιαζες για να βρείς προστάτη, για να σε παρουσιάσει στο θνητό βασιλιά και να ομιλήσει σε αυτόν για χάρη σου; Λοιπόν δεν πρέπει να τιμούμε τους προστάτες ολόκληρου του ανθρωπίνου γένους, που παρακαλούν τον Θ. για χάρη μας;..Ας τιμήσουμε οι πιστοί τους αγίους με ψαλμούς και ύμνους, με κατάνυξη κι ελεημοσύνη, με τα οποία κατεξοχή λατρεύεται ο Θ. (Έκδ.491-3) Προσκυνητοί λοιπόν οι άγιοι όχι φύσει αλλά ως μέτοχοι του κατά φύση Θ. κι ως δοξασμένοι από τον Θ. Οους π. λοιπόν επειδή λατρεύεται ο βασιλιάς ως υπάκουους λειτουργούς κι αγαπητούς φίλους κι επειδή ικανοποιούνται τα αιτήματα όσων πλησιάζουν με πίστη είτε διότι ο υπηρέτης το ζητά από τον βασιλιά είτε διότι ο βασιλιάς δέχεται την τιμή και την πίστη εκείνου που ζητά στρατός τυο Κ. οι άγιοι. Ας απογυμνώσει πρώτα ο επίγειος βασιλιάς τον εαυτό του από το στρατό του και ύστερα τον βασιλιά του και Κ. (Εικ.Β.,137) ..έτσι η *σκιά και τα σουδάρια και τα σμικίνθια των αποστόλων* θεραπευαν.. όσοι δεν π. τους υπηρέτες του Θ. ως αλαζόνες καταδικάζονται (τα παιδιά τροφή των αρκούδων) (παλιότερα δεν κτιζόταν ναός στο όνομα ά. ούτε γιορταζόταν ο θάνατος των δικαίων, αλλά τον πενθούσαν κι όποιος άγγιζε τον νεκρό θεωρείτο ακάθαρτος ακόμη και τον ίδιο τον Μωυσή.. τώρα όμως γιορτάζονται οι μνήμες. ή λοιπόν κατάργησε τις μνήμες ή επέτρεψε τις εικόνες (Εικ.Α,57-9) η ε. είναι θρίαμβος και φανέρωση και στηλογραφία για την ανάμνηση της νίκης εκείνων που άριστευσαν και διέπρεψαν και για την κατασχώνη εκείνων που νικήθηκαν και κατροπώθηκαν. είδα πολλές φορές ά. που μόλις αντίκρισαν το ρούχο του αγαπημένου τους το ασπάζονταν σαν να ήταν το ίδιο (Εικ.Β. 129).

ΑΓ.ΠΝΕΥΜΑ: Στη φύση μας το Πνεύμα είναι η ορμή αέρα, ενός ξένου πράγματος, που εισέρχεται κι εξέρχεται για να συντηρήσει το σώμα & γίνεται φωνή κατά την ώρα της εκφοράς του λόγου, που φανερώνει την δύναμη του λόγου. Στη θεία φύση, όπως ο Λόγος δεν θεωρήθηκε πράγμα ανυπόστατο που αποκτάται με τη μάθηση ή φανερώνεται με την φωνή..ή υποφέροντα οτιδήποτε παθαίνει ο δικός μας λόγος, έτσι & ακούσαντες για το αγ.Πνεύμα..το εκλαμβάνουμε όχι ως πνοή ανέμου αλλά ως δύναμη ουσιώδη, υφισταμένη καθευτή σε ιδιαίτερη υπόσταση, χωρίς να μπορεί να χωρισθεί από τον Θεό στον οποίο βρίσκεται ή τον λόγον του Θεού εις τον οποίο συνυπάρχει. Η ύπαρξη του Λόγου & του Πνεύματος του Θεού, που υπάρχουν ουσιωδώς & είναι ποιητικές των κτισμάτων & περιεκτικές των όντων, αποδεικνύεται από την

αγ.Γραφή 'Τω Λόγω του Κυρίου οι ουρανοί εστερεώθησαν & τω Πνεύματι του στόματος αυτού πάσα η δύναμις αυτού' (Ψ.33)..Αν δεν δέχονται ότι ο Λόγος κι η Σοφία πρωτοστάτησαν στη σύσταση των όντων θα θεωρήσουν αλογία κι ατεχνία στην αρχή του παντός, πράγμα άτοπο κι ασεβές (Κατηχ., 402 κ.ε.)

'Πνεύμα Θεού επεφέρετο επάνω του ύδατος' (Γεν.1:2). 'Η εννοεί το π., τον διάχυτο αέρα ή εννοεί το αγ.Πνεύμα. Σύμφωνα με την γνώμη Σύρου ανδρός το 'επεφέρετο' το χρησιμοποιούν αντί του 'συνέθαλπε' & ζωογονούσε' την φύση των νερών, όπως το πτηνό, που κλώσά τα αυγά του (Εξαμ., 87). Με το Π. στερεώθηκε όλη η υπερουράνιος δύναμη, δηλ. η δύναμη κι η σταθερότητα και η βεβαιότητα, που χορηγούνται δια του αγιασμού κι όλη η αρετή, που αρμόζει στις ιερές δυνάμεις, προέρχονται από το αγ.Πνεύμα..Την εμφάνιση των αγγέλων στην ύπαρξη έδωσε ο δημιουργός Λόγος, ο ποιητής των όλων. Τον αγιασμό όμως (που τον είχαν φυτευμένο από την πρώτη στιγμή και τρόπο τινά στο φύραμα της ουσίας τους, σαν κάποια βαφή) τους την πρόσφερε το αγ.Πνεύμα. (Στον 32 Ψαλμ.175). Η διάνοια, που μπόρεσε να καθαρισθεί από τα υλικά πάθη και να εγκαταλείψει ολόκληρη τη νοητή κτίση και σαν ψάρι να αναδυθεί από τα βάθη προς την επιφάνεια, αφού φθάσει στο μέρος, που είναι καθαρό από κτίση, εκεί θα δει το αγ.Πνεύμα, όπου είναι ο Υιός κι όπου ο Πατήρ, να τα έχει όλα και αυτό κατά φύση ουσιωδώς ενωμένα δηλ. την αγαθότητα, την ευθύτητα, τον αγιασμό, την ζωή..Όπως η θερμότης είναι ακχώριστη από την φωτιά κι η λάμψη από το φως, έτσι κι ο αγιασμός κι η ζωοποιος δύναμη, η αγαθότητα, η ευθύτητα από το Πνεύμα..Κι όπως ο ήλιος ακτινοβολεί στα σώματα και κατά ποικίλο τρόπο μετέχεται από αυτά, χωρίς να ελλατώνεται από αυτά που μετέχουν έτσι και το Πνεύμα δίδει σε όλα από τη χάρη του χωρίς να μειώνεται και να διασπάται..Εμπνέει τους προφήτες, τελειοποιεί ιερείς, ενισχύει βασιλείς..με την αναγέννηση. Αν παραλάβει τελώνη, που πιστεύει, τον αναδεικνύει ευαγγελιστή. Αν έλθει σε ψαρά τον κάνει θεολόγο. Αν συναντήσει διώκτη μετανιωμένο, τον καθιστά απόστολο των εθνών..Φτωχός ήταν οι Πέτρος κι Ιωάννης. Δεν είχαν άργυρο και χρυσό, δώριζαν όμως υγεία που ήταν πολυτιμότερη από πολλά χρυσά νομίσματα..Ο Ιωάννης δεν γνώριζε την κοσμική σοφία, αλλά είπε λόγια με την δύναμη του Π., προς τα οποία καμιά σοφία δεν μπορεί να παραβληθεί. (Περί Πίστεως)..Σε όσους είναι κοινό το Π., κοινό και το πάθος. Σε όσους δεν είναι ίσο το πάθος, ίση και η πίστη. Γιατί ότι δεν έπαθε κανείς δεν θα μπορούσε να το πιστεύσει στον άλλο. (Λόγ.26,153)...Π. σημαίνει το άγ. Π., πνεύματα λέγονται οι δυνάμεις του αγ.Π., π. λέγεται ο αγαθός άγγελος κι ο πονηρός δαίμονας, π. λέγεται κι η ψυχή ή ο νους ή ο άνεμος ή ο αιμοσφαιρικός αέρας (Έκδ.135) ένα σπίτι δεν μπορεί να υποδεχθεί συγχρόνως χώμα και πνοή αέρα. όσο χώμα βάζεις τόσο πνοή αέρα απομακρύνεις, κι όσο εισοικίζεις τα γήινα στην καρδιά σου, τόσο αποικίζεις το αγ.Πνεύμα. από πού προέρχονται οι πορνείες, οι μοιχείες, οι έριδες, οι φιλονεικίες, οι φθόνοι, οι φόννοι κι όλο το πλήθος των κακών; απομάκρυνε όλη την κενοδοξία, την μητέρα της απιστίας. (Ομιλ. στην Ξηρανθ.77)

ΑΓΧΟΣ: Γι'αυτούς που απασχολούν την ψυχή με τον περισπασμό αυτό, η ζωή γίνεται επώδυνη, μαστιγώνοντας την καρδιά με τις επιθυμίες της απόκτησης περισσοτέρων, όπως με κάποια μαστίγια & ο οδυνηρός ζήλος για πλεονεξία, που δεν χαιρείται τόσο με όσα έχει υποφέρει αλλά με αυτά που της λείπουν. (Εκκλ.,429). Νους με φροντίδα, είναι σαν τα οστά που τα τρώει το σκουλήκι. Ανθεί το σώμα που αδιαφορεί για τις φροντίδες (Ποίημ.32,411)...Όπως κάποιος περιφρονεί μια χάλκινη δραχμή για να κερδίσει 100 χρυσές, έτσι κι αυτός, που είναι κύριος της γης και την απαρνείται, μικρό πράγμα απαρνιέται και 100πλάσια λαμβάνει. Αν και ολόκληρη γη δεν αξίζει τίποτε μπροστά στους ουραμούς, τότε κι εκείνος, που αφήνει μερικά μόνο χωράφια ή χρυσάφι αρκετό, δεν πρέπει να καυχιέται ούτε να λυπάται. Άλλωστε πρέπει να σκεφθούμε ότι κι αν δεν τα απαρνηθούμε χάριν της αρετής, οπωσδήποτε αργότερα όταν πεθάνουμε τα αφήνουμε σε α. ακόμη κι ανεπιθύμητους..Τί κέρδος αποκτάμε με πράγματα, που δεν μπορούμε να τα πάρουμε μαζί μας; Γιατί να μην καταβάλλουμε προσπάθεια να αποκτούμε την φρόνηση την δικαιοσύνη..που μπορούμε να τα πάρουμε μαζί μας;.. Αν κατορθώσουμε να πάρουμε αυτές τις αρετές, θα τις συναντήσουμε στην άλλη ζωή, όπου θα έχουν προηγηθεί για να μας φιλοξενήσουν στην χώρα των

πραέων...Όπως ο δούλος δεν θα τολμούσε να πεί στον κύριό του: Εργάσθηκα χθές, σήμερα δεν εργάζομαι, αλλά καθημερινά δείχνει την ίδια προθυμία για να αρέσει στον Κ. του, και να μην διακινδυνεύσει την ζωή του, έτσι και μεις ας εκτελούμε καθημερινά με επιμονή την άσκηση έχοντας υπόψη ότι κι αν μια μέρα δείξουμε αμέλεια, ο Θ. δεν θα μας συγχωρέσει, επειδή είχαμε καλό παρελθόν, αλλά θα αγανακτήσει εναντίον μας..Ο Ιούδας για μια νύχτα έχασε τους κόπους τού παρελθόντος.. 'Καθημερινώς αποθνήσκω'. Αν ζούμε καθημερινώς με έντονη την αίσθηση του θανάτου, δεν θα αμαρτήσουμε. Εάθε πρωί, που σηκώνομαστε να πιστεύουμε, ότι δεν θα παραμείνουμε στην ζωή μέχρι το βράδυ... γιατί είναι άγνωστη η ζωή μας και καθημερινά μετριέται από την θεία Πρόνοια. Αν μας διακατέχουν αυτά τα αισθήματα, ούτε θα αμαρτήσουμε, ούτε θα οργισθούμε, ούτε θα θησαυρίσουμε στην παρούσα ζωή...Πάντοτε ο μεγαλύτερος φόβος και η πάλη κατά των πειρασμών διαλύει το ευχάριστο της ηδονής (Βίος του αγ.Αντων.51κ.ε.)

ΑΓΩΝΑΣ: Κι ο δίκαιος κοπιάζει κι ο αμαρτωλός..Ο δίκαιος κοπιάζει όχι για να γεμίσει την κοιλιά του, ούτε γενικώς φροντίζει για το σώμα, ούτε σκέφτεται ότι φορεί σάρκα, αλλά κοπιάζει νύχτα και ημέρα ζητώντας τον Θ., ύπνο ποτέ δεν χορταίνει..έως ότου λάβει αμαράντινο στεφάνι, που τον περιμένει. Ενώ κι ο αμαρτωλός κοπιάζει και μοχθεί, όχι προς χάριν της δικαιοσύνης, αλλά χάριν της ταλαίπωρης σάρκας, της αισχρής γυναίκας (Αθαν.Περί Παρθ.205) Όσο περισσότερο ασφαλίζουμε τον εαυτό μας στη σωφροσύνη, τόσο περισσότερο πολεμούμαστε από τους πονηρούς λογισμούς. 'Όποιος προσθέτει γνώση, προσθέτει πόνο'. Γιατί όσο μεγαλύτερη πρόοδο σημειώνουν οι αθλητές, τόσο περισσότερο έρχονται αντιμέτωποι με ισχυρότερους ανταγωνιστές.. Νίκνουν την ορατή πορνεία; Ο εχθρός θα προβάλλει την πορνεία δια των αισθήσεων κι όταν κι αυτή νικήσει αόρατο πόλεμο, με τελευταίο όπλο τον εγωισμό. 'Ο έχων την δύναμη επ'ομφαλού γαστρός'. ..Γίνετε συνετοί σαν τα φίδια (προσοχή στις κινήσεις του διαβόλου) και ακέραιοι (καθαροί στην πράξη), όπως τα περιστέρια... Θα ήταν πολύ σπουδαίο, αν μπορούσαμε μείς, που ζητάμε το αληθινό αργύριο, να υπομέναμε τόσους κόπους, σε όσους άνευ αξίας περιπίπτουν εκείνοι που κυνυνηγούν την ματαιότητα του κόσμου..Κι εκείνοι ενώ κερδίζουν πολλά, επιθυμούν περισσότερα και εμείς ενώ δεν έχουμε τίποτα δεν θέλουμε τίποτε να αποκτήσουμε. Κι ενώ πάσχουμε από την έσχατη πενία, θεωρούμε τον εαυτό μας πλούσιο (Βίος της Συγκλητ.274) Ποιος έστησε τρόπαιο νίκης με το να κοιμάται; Κανένας δεν πήρε βραβείο χωρίς να τρέξει. Οι κόποι γεννούν την δόξα, οι μόχθοι φέρνουν τα στεφάνια. 'Πρέπει διαμέσου πολλών θλίψεων να μπειτε στη βασιλεία του Θεού'. Αλλά τις θλίψεις αυτές τις διαδέχεται μακαριότητα στην ουράνιο βασιλεία, τους κόπους όμως της αμαρτίας τους περιμένει κατήφεια και η δυσκολία της γέννης..Ούτε τα έργα του διαβόλου επιτελούνται χωρίς κόπο από τους εργάτες της αδικίας..Αυτός που πορνεύει είναι καταϊδρωμένος από την ηδονή, που τον λιώνει..Αυτοί, που διανυκτερεύουν στις προσευχές, παραμένουν νύχτες άυπνοι αλλά οι νύχτες αυτών που αγρυπνάνε για αδικίες είναι δυσκολότερες. Γιατί κι ο φόβος μή συλληφθούν κι ο οίστρος των ηδονών απομακρύνει ολότελα την ανάπαυση..Να ξαγρυπνήσεις αδερφέ. Αν θέλεις έχεις βοηθούς την προσευχή, που φρουρεί τη νύχτα, τη νηστεία που βοηθεί και την ψαλμωδία που ψυχαγωγεί..Κανένας εξαιτίας του φόβου των στερήσεων δεν απωθεί τα αγαθά.. Επιχειρούμε τα έργα στηριζόμενοι στις καλύτερες ελπίδες κι αναθέτοντες την έκβαση των πραγμάτων που έχουμε ελπίσει στο Θεό. (Προτρεπτικός στο άγ.Βάπτισμα,275)... Επειδή το τέλος του ά. είναι η νίκη και σε αυτήν προσβλέποντας επιδίδονται σε άθληση όσοι ασχολούνται με αγώνες, έχω την γνώμη ότι το τέλος, μια μικρή λέξη, ο λόγος διεγείρει την προθυμία εκείνων, που διεξάγουν τον αγώνα της αρετής στο στάδιο της ζωής, ώστε ατενίζοντας στο τέλος, που είναι η νίκη, να ελαφρύνουν τους μόχθους τους με την ελπίδα του στεφανιού. Αυτό γίνεται και στους α. Το στεφάνι, που δείχνεται στους συναγωνιζομένους, προκαλεί μεγαλύτερη επίρρωση της επιθυμίας τους για τη νίκη, καθώς υποκλέπονται οι κόποι του αγώνα από την δόξα που προσδοκούν. Επειδή λοιπόν είναι σε όλους ανοικτό το στάδιο, όπου μοναδικός αντίπαλος είναι η κακία, που καταπονεί πολύτροπα με τα δολερά τεχνάσματά της όσους την αντιπαλεύουν, γι'αυτό ο αγαθός γυμναστής σου δείχνει από πρώτα το τέλος των ιδρώτων σου, το στεφάνωμα και την ανάκνησή σου

σε νικητή..Έτσι βρίσκεις στήριγμα στο νικοποιό και προετοιμάζεις τον εαυτό σου για το επινίκιο κήρυγμα..Όσα πάθη έχει η ψυχή, τόσα τεχνάσματα χρησιμοποιούν εις βάρος μας οι εχθροί, με τα οποία το λογικό εξαρθρώνεται κι αποδιοργανώνεται αν δεν παρασκευαστεί κανείς με την μελέτη να εξασφαλίσει με νόμιμη άθληση τη σταθερότητα στους αγώνες αυτούς να μην πέσει (Στις Επιγρ. 105).

ΑΘΕΟΣ: Οι α. όταν τους βρει κάποιο κακό στην ζωή τους, επειδή δεν μπορούν να υποφέρουν τις δυσκολότερες περιστάσεις των πραγμάτων, αμέσως αμφιβάλλουν με το μυαλό τους ότι υπάρχει Θ., που φροντίζει για τα εδώ πράγματα..Έπειτα όταν δουν τους εαυτούς τους να παραμένουν περισσότερο στα δυσάρεστα εμποδώνουν το πονηρό δόγμα & αποφαίνονται στις καρδιές τους ότι δεν υπάρχει Θ. (Ψ.13:1) & αυτό αφού το βάλλουν στο μυαλό τους, διαπράττουν άφθονα την αμαρτία: 'Διεφθάρησαν & εβδελύχθησαν εν τοις επιτηδεύμασιν' (Ψ.13:1)..Άφρων λοιπόν, διότι στερείται νου & φρονήσεως, αυτός που λέγει ότι δεν υπάρχει Θ. & αυτός που λέγει ότι ο Θ. είναι αίτιος των κακών (ότι ο Θ. δεν είναι αγαθός) (Ουκ έστιν αίτιος των κακών, 91). Όπως πολλοί από τους δικούς μας δεν είναι μαζί μας, επειδή η ζωή τους τους αλλοτριώνει από το κοινό σώμα, έτσι και πολλοί από τους έξω είναι με το μέρος μας, όσοι με τον τρόπο πετυχαίνουν την πίστη και τους λείπει το όνομα μόνο και έχουν έμπρακτα την ιδιότητα (Στον Πατέρα, 281)

ΑΘΗΝΑ: Από εδώ (την Α.) αποκτήσαμε την σταθερότητα της πίστης μας, αφού γνωρίσαμε κατά βάθος το σφαλερό και το κίβδηλο των Αθηνών, εδώ καταφρονήσαμε τους δαίμονες (Στον Μεγ.Βασ.,167).

AIDS-APPΩΣΤΙΑ: Εκτός από τη φτώχεια και την αρρώστια, το τρίτο κακό είναι το ότι δεν μπορούν να πλησιάσουν τους λεπρούς, ούτε να τους δούν οι πολλοί και τους αποφεύγουν και τους σιχαίνονται και τους αποστρέφονται με περιφρόνηση. Αυτό είναι το βαρύτερο επακόλουθο της αρρώστιας τους, το να αντιληφθούν ότι μισούνται εξαιτίας της συμφοράς τους. Εγώ δεν μπορώ να μείνω αδάκρυτος, μπροστά στη συμφορά και συγκύζεται ο νους μου. Να παθαίνετε και σεις το ίδιο για να αποφεύγετε τα δάκρυα με τα δάκρυα...Άνθρωποι νεκροί, ενώ είναι ζωντανοί..Α. κατάμονοι οι οποίοι λυπούνται και ταυτόχρονα μισούν τους εαυτούς τους..Και μπορεί να πλησιάσει κανείς το πτώμα κάποιου, που έχει πεθάνει προ πολλού, έστω κι αν αποδίδει φοβερή δυσσομία και να υποφέρει τα βρωμισμένα πτώματα των αλόγων ζώων. Από αυτούς όμως απομακρυνόμαστε με όλες μας τις δυνάμεις (ω! φοβερή απανθρωπία) επειδή δεν ανεχόμαστε ούτε κατ'ελάχιστο να αναπνέουμε τον ίδιο αέρα με αυτούς... Και συμβαίνει να συγκατοικήσει κάποιος με δολοφόνο ή μοικό ή ιερόσυλο εκείνον δε που είναι ασθενής, ενώ δεν τον έχει στενοχωρήσει καθόλου να τον αποστρέφεται, σαν εγκληματία. Η κακία τίθεται σε καλύτερη μοίρα από την ασθένεια. Και την μεν απανθρωπία την αποδεχθήκαμε γιατί προέρχεται από ελεύθερη βούληση, ενώ την συμπάθεια την υποτιμήσαμε σαν κάτι φοβερό..Αυτά παθαίνουν αυτοί που πήραν την ίδια φύση με μας και έχουν πλασθεί από τον ίδιο πηλό..κι έχουν λάβει το κατ'εικόνα...προς χάριν των οποίων πέθανε ο Χ. που σηκώνει πάνω του την αμαρτία του κόσμου, αυτοί που θα κληρονομήσουν μαζί την άνω ζωή. Τί κάνουμε εμείς που έχουμε την τύχη να αποκτήσουμε το νέο όνομα..μαθητές του πράου και φιλανθρώπου Χ., που έχει βαστάσει τις αδυναμίες μας, έχει ταπεινώσει τον εαυτό του;..Τί κάνουμε εμείς που έχουμε λάβει τέτοιο υπόδειγμα ευοπλαχνίας και συμπαθείας;.. Θα τους εγκαταλείψουμε σαν να ήταν νεκροί, μολυσμένοι σαν να ήταν ερπετά ή πιο πονηρά από τα θηρία..Αυτά δεν ταιριάζουν ούτε στην ανθρώπινη φύση, που παραγγέλει συμπάθεια..(Γιατί άλλοι καλοπερνάνε κι άλλοι υποφέρουν;) Γιατί είμαστε ψυχικά άρρωστοι και μάλιστα με αρρώστια πολύ χειρότερη από τη σωματική. Κι όσον αφορά την σωματική έρχεται ακούσια ενώ η ψυχική εκούσια. Κι η μεν πρώτη εξαφανίζεται με αυτή τη ζωή, η δε άλλη μας ακολουθεί..Κι η μεν πρώτη επισύρει την λύπη και τον οίκτο, η δε άλλη το μίσος όσων έχουν βέβαια νου..Δεν θα τοποθετήσουμε στη θέση των ξένων συμφορών τις επερχόμενες δικιές μας; Γιατί από τη φύση τους τίποτε από τα ανθρώπινα δεν είναι βέβαιο..αλλά γυρίζουν μέσα σε κύκλο, που κάποτε και μέσα σε μια ώρα,

προκαλεί ποικίλες μεταβολές. Κι είναι καλύτερα να εμπιστεύεται κανείς τον αέρα και τη γραμμή που αφήνει στη θάλασσα το πλοίο, και στα απατηλά όνειρα και σε όσα χαράσσουν τα παιδιά πάνω στην άμμο, παρά στην ανθρώπινη ευτυχία ..Μη καυχάσθω! κανείς αλλά μόνο για το ότι αναζητεί τον Θ. και υποφέρει μαζί με κείνους που υποφέρουν κι αναθέτει τις ελπίδες του στο μέλλον. Γιατί τα παρόντα είναι ρευστά και πηγαίνουν από τον ένα στον άλλο, όπως οι βόλοι στο παιχνίδι..Ποιος θα διαχωρίσει τα πραγματικά από τα φαινόμενα; ..Ποιος την κάτω σκηνή από την άνω πόλη;.. Ευτυχής είναι όποιος διαχωρίζει μεταξύ αυτών των πραγμάτων και τα χωρίζει με το μαχαίρι του Λόγου..κι ανυψώνεται με την καρδιά του και σταυρώνόμενος μαζί με το Χ. για τον κόσμο..γίνεται κληρονόμος της αμετάβλητης άνω ζωής. Γι'αυτό ο Δαβίδ μας χαρακτηρίζει εραστής του ψεύδους..Αυτό έλεγε κι ο Κ. 'Εγείρεσθε άγωμεν εντεύθεν' (Ιω.14:31).. Δεν κολλάς αρρώστια. Κι απόδειξη οι γιατροί από τους οποίους κανείς δεν κινδύνευσε, επειδή πλησίασε ασθενή..Μην παραβλέψεις αδιάφορα τον αδερφό..Είναι μέλος δικό σου..Μην περιμένεις να δοκιμάσεις εσύ, πόσο κακό είναι η απανθρωπιά..Δεν έχει μεγαλύτερη αξία το ζώο, που πέφτει στο χαντάκι, που σε προστάζει ο νόμος να το ανασύρεις.. Πολλοί λένε: 'Ας υποφέρουν. Έτσι το θέλησε ο Θ:' Δεν είναι φανερό αν κακοπαθούν επειδή οφείλεται στο Θ. ή στο ίδιο το φθαρτό σώμα...Και ποιος γνωρίζει αν ο ένας τιμωρείται για την κακία κι ο άλλος ανεβαίνει ψηλά και δεν συμβαίνει το αντίθετο; Ο μιν ένας υψούμενος περισσότερος θα πέσει χειρότερα, αφού θα έχει εκδηλωθεί όλη του η κακία, σαν κάποια αρρώστια, για να τιμωρηθεί δικαιότερα ο δε άλλος υποφέρει για να απαλλαγεί από το ελάχιστο ίχνος κακίας, όπως το χρυσάφι...Δεν γίνονται τα πράγματα στην τύχη, επειδή εμείς δεν γνωρίζουμε το λόγο για τον οποίο γίνονται..Ας περιφρονούμε την υγεία που δεν συνοδεύεται από σύνεση και παράγει αμαρτία και να εκτιμούμε την ασθένεια για την οποία δεν είμαστε εμείς υπεύθυνοι, σεβόμενοι εκείνους, που αναδείχθηκαν νικητές με αυτή, μήπως κάπου ανάμεσα στους ασθενείς βρίσκεται κάποιος Ιώβ, πολύ πιο σεβαστός από τους υγιείς. Να αποφεύγουμε τον άδικο πλούτο και να επαινούμε την αγαθοεργή φτώχεια..Τα αριστερά ερίφια δεν καταδικάστηκαν για μοιχεία ή κλοπή αλλά για *αδιαφορία* (Λογ.14,257 κ.ε.).

ΑΙ ΝΕΣΗ του Θ. ονομάζεται η έννοια περί Θ., που υπάρχει διαπαντός στην ψυχή και η οποία άπαξ και αποτυπώθηκε, έβαλε τη σφραγίδα της στο ηγεμονικό της ψυχής. Δύναται σύμφωνα με την αποστολική παραγγελία, ο άξιος να πράττει τα πάντα προς δόξα Θ., ώστε κάθε πράξη, λόγος και πνευματική ενέργεια να ισοδυναμεί με αίτηση.. 'Εγώ κοιμάμαι και η καρδιά μου αγρυπνά.' Διότι οι φανταστικές παραστάσεις του ύπνου είναι απηκώσεις της καθημερινής σκέψης 'Εν τω Κ. επαινεθήσεται η ψυχή μου' Αν κάποιος επαινείται για την ωραιότητα του σώματος ή για τους ενδόξους γονείς, η ψυχή του δεν επαινείται εν Κ. Ούτε οι μέσες τέχνες (κυβερνήτες, γιατροί, ρήτορες ή αρχιτέκτονες) αποτελούν αντικείμενο αληθινού επαίνου. Είναι αρκετό για μας να ονομαζόμαστε δούλοι ενός μεγάλου Δεσπότη (Στον 33 Ψαλμ., 207)..Αλληλουσία-αινείτε τον Κ.. Στους τελευταίους ψαλμούς βρίσκονται οι περισσότερες αυτές επιγραφές, από τις οποίες μπορούμε να καταλάβουμε ότι στον Θ. αρμόζει να τον δοξολογούν, όσοι έχουν φτάσει στην τελειότητα της ενάρετης ζωής και με τα προηγούμενα τμήματα των ψαλμών έχουν καθαρθεί..κι ασχολούνται πλέον με αυτά, που ασχολούνται οι άγγελοι..να κάνουν την ζωή τους αίνο στον Θ. .. Όπως το πέρασμα των σωμάτων από τις ηλικίες έχει ως όριο τη στασιμότητα της φύσης (Στις Επιγρ.135)

ΑΙ ΡΕΤΙ ΚΩΝ ΑΝΤΙ ΜΕΤΩΠΙ ΣΗ: Όταν χρειάζοταν να αγωνίζομαι κατά των αναφρομένων αιρέσεων, ακολουθώντας τους προγενεστέρους, εμπόδιζα τις αιρέσεις με την αντιρρητική μέθοδο ή και αντίθετα τις εισαγόμενες βλασφημίες, κι άλλοτε με άλλο τρόπο ανάλογα με την ανάγκη των αρρώστων, πολλές φορές με λόγους που δεν απαντούν στην αγ.Γραφή, αλλά δεν είναι διάφοροι από το ευσεβές πνεύμα της. Άλλωστε κι ο απόστολος δεν δίστασε να χρησιμοποιήσει συχνά ελληνικές φράσεις..Αυτές που δεν χρησιμοποιήθηκαν από τους αγίους αυτές θα τις αποφύγω ως ξένες κι αλλότριες προς την ευσεβή πίστη. Πίστη είναι η άνευ δισταγμού παραδοχή των ακουσθέντων με πλήρη πεποίθηση περί της αληθείας των κηρυχθέντων με την

χάρη του Θεού..Γιατί όπως ο πολεμιστής κι ο γεωργός δεν μπορούν να πάρουν τα ίδια εργαλεία, έτσι κι αυτός που προτρέπει υπέρ της ορθής διδασκαλίας κι ο ελέγχων τους αντιλέγοντας δεν μπορεί να πεί τα ίδια πράγματα..Τώρα και Παύλος ή Πέτρος αν είναι κανείς, βλέπει βέβαια αληθινά και δεν πλανάται αλλά βλέπει θαμπά, σαν σε μεταλλικό καθρέφτη και δέχεται τώρα ένα μέρος της αλήθειας..Αυτό που τώρα γνωρίζεται ως τέλειο αν συγκριθεί με την μελλοντική γνώση είναι σαν το θαμπό είδωλο του μεταλλικού καθρέφτη συγκρινόμενο με το πραγματικό πρόσωπο (Περί Πίστεως, 67-69).. Σφάδαζε, στενοχωριόταν, έπασχε (ο Βασ.) όπως οι Ιωνάς κι Δαβίδ, έφθανε σε απόγνωση, δεν έδινε ύπνο στα βλέφαρά του..Αφού συγκεντρώθηκε όσο ήταν δυνατό και αποκλείστηκε πνευματικά κι αφού ανακίνησε κάθε ανθρώπινη σκέψη και επισκόπησε όλο το βάθος των Γραφών, συγγράφει λόγους για την ευσέβεια κι αντιπαλαίων κι αντιμαχόμενος αποκρούει το μέγα θράσος των αιρετικών. Άλλους με τους οποίους ήρθε στα χέρια, τους υποτάσσει με τα αγχέμαχα όπλα των *λόγων*. Άλλους από μακριά κτυπών αυτούς με τα *βέλη της μελάνης*, που δεν είναι καθόλου κατώτερα από τα χαράγματα στην πλάκα..Κι επειδή είναι εξίσου ατελής η πράξη δίχως λόγους και ο λόγος δίχως πράξη, προσθέτει στο λόγο την βοήθεια της πράξης...Ήταν εκείνος ο Βεσελεύλ, ο αρχιτέκτονας της θείας σκηνής, που μεταχειριζόταν για το έργο του κάθε υλικό και κάθε τέχνη και που συνδύαζε τα πάντα σε μιας ομορφιάς υπερβολή κι αρμονία.. Όπως το βέλος που χτυπά σε κάτι ισχυρότερο, αποκρούσθηκε κι αφού κατακοιματίσθηκε υποχώρησε, (έτσι κι ο Ουάλης) μπροστά στον προστάτη της Εκκλησίας (*Στον Μεγ.Βασίλ.,209-211*)...Ο Χ. άλλες ερωτήσεις τις απαντούσε κι άλλες τις αποστόμωνε..Μπορούμε κι εμείς να αποστομώνουμε εκείνους που συζητούν μαζί μας από περιέργεια και να εξουδετερώσουμε τον παραλογισμό των ερωτήσεων με ακόμη πιο παράλογα αντερωτήματα..Όταν βλέπεις ερώτηση που απαιτεί λογική εξέταση, τότε να μην αποφεύγεις να δίνεις λογικές απαντήσεις (Λογ.37, 435).

ΑΙΡΕΤΙΚΟΙ: Αυτοί έχουν τα ωραία σπίτια, εμείς το νοικάρη, αυτοί τους ναούς εμείς το Θ., είμαστε ναοί του ζωντανού Θ. και σφάγια έμψυχα..Αυτοί έχουν λαό κι εμείς αγγέλους, αυτοί θράσος, εμείς πίστη. Αυτοί την απειλή, εμείς την προσευχή. Αυτοί το να χτυπούν, εμείς το να υποφέρουμε. Αυτοί χρυσάφι κι αργύριο, εμείς καθαρό λόγο. Κατασκεύασε διόροφο και τριώροφο κτίριο, αλλά αυτά δεν είναι ψηλότερα της πίστης μου και των ουρανών..Τα δικά μου πρόβατα ακούνε τη φωνή μου, που άκουσα από τα θεία λόγια, διδάχθηκα από τους αγ.Πατέρες (Λόγ.33,119) Α. ονομάζονται οι ομάδες, που συγκροτούν οι τελειώς αποκομμένοι κι αποξενωμένοι κατ'αυτή την πίστη (Μανικαίοι, Ουαλλεντίνοι, Πεπουζηνοί), σχίσματα οι ομάδες, που αποτελούν εκείνοι, που απομακρύνθηκαν για αίτια εκκλησιαστικά και δια ζητήματα, που μπορούν να διευθετηθούν με προσπάθεια αλληλοκατανοήσεως (διαφωνία για το θέμα της μετανοίας), παρασυναγωγές τις συνάξεις που πραγματοποιούνται από ανυπότακτους πρεσβυτέρους ή επισκόπους κι απαίδευτους λαϊκούς. Οι παλαιοί λοιπόν έκριναν.. από την αρχή το βάπτισμα των α. να απορρίψουν ολοσχερώς, των σχισματικών, ως ανηκόντων ακόμη στην Εκκλησία να παραδεχθούν, τα δε μέλη των παρασυναγωγών, αφού βελτιωθούν με ορθή μετάνοια κι επιστροφή, να ενώνουν πάλι στην Εκκλησία, ώστε πολλάκις να δέχονται στον ίδιο ιερατικό βαθμό τους ιερωμένους, που απήλθαν μαζί με τους ανυπότακτους, αν μετανοήσουν (*Προς Αμφιλ.188,185*)..Δεν θεωρώ ορθό να αποξενωθούμε τελειώς από τους μη δεχομένους την πίστη, αλλά θεωρώ χρήσιμο να λάβουμε κάποια φροντίδα για τους α. αυτούς, συμφώνως με τους παλιούς θεσμούς της αγάπης, και να γράψουμε σε αυτούς επιστολές από κοινού, και να τους παρακαλέσουμε σε κοινή σύνδεση, προσφέροντες σε αυτούς παραινήσεις με ευσπλαχνία και προτείνοντες ως αληθινή την πίστη των πατέρων. Και να τους πείσουμε να ενωθούμε σε μια κοινωνία, αν όχι, να αρκεσθούμε στους εαυτούς μας και να εξορίσουμε τον επαμφοτερισμό από την διαγωγή μας, αναλαμβάνοντας την ευαγγελική κι άδοξη πολιτεία, με την οποία ζούσαν οι πρώτοι οπαδοί του λόγου (*Βασίλ.Προς Ευσ. 128*).

ΑΚΑΚΙ Α ΚΑΙ ΠΑΝΟΥΡΓΙ Α: Α. είναι ή κάποια απομάκρυνση από την αμαρτία, που επιτυγχάνεται δια του λογισμού, προϋποθέτει εκλογή & αμοίβεται (Ψ.83:12) ή απειρία

του κακού λόγω νεότητος ή επιμελείας της ζωής (ακακία των παιδιών ή των χωριατών). Η δεύτερη α. χρειάζεται την επαινετή πανουργία για να αποκτήσει την σύνεση με εμπειρία & να είναι κανείς δυσκολο- πόρθητος στα επίβουλα σχέδια των εχθρών. Ο τέλειος είναι φρόνιμος ως προς το καλό κι ακέραιος ως προς το κακό...Πανούργος είναι κείνος που χρησιμοποιεί την τέχνη για να βλάψει τους άλλους (π.χ. Γαβαωνίτες, Αβεσσαλώμ) κι αξιέπαινος πανούργος είναι αυτός που γρήγορα & συνετά βρίσκει το καλό για τον εαυτό του κι αποφεύγει τις βλάβες που σκευωρούν δόλια οι άλλοι & επίβουλα εναντίον του (π.χ. πανουργία των Εβραίων μαιών, της Ρεβέκκας, της Ραάβ, της Ραχήλ). Την δεύτερη πανουργία δεν είχε η Εύα, που αιχμαλωτίσθηκε στο φίδι. (Στην αρχή των Παροιμ.,399)...Ήταν ήρεμος περισσότερο από κάθε άλλο αλλά ο δραστηριότητας συνάμα μέσα στην ηρεμία του. Τα δύο αυτά συχνά αλληλομαχούν και ποτέ δεν πηγαίνουν μαζί..έπραττε με αυστηρότητα και ηρεμία..Ανέμειξε τη φρόνηση του φιδιού μπροστά στο κακό με το ακέραιο του περιστεριού προκειμένου για το καλό και δεν άφησε ούτε η φρόνηση να μεταβληθεί σε κακότητα ούτε η απλότητα σε ανοησία (Στον Πατέρα, 313).

ΑΚΟΛΟΥΘΩ: Αυτός που σπεύδει να δει το Θ..το να α. το Θ. όπου αυτός οδηγεί, αυτό ακριβώς είναι να βλέπει το Θ. Γιατί το πέραςμα του Θ. σημαίνει την καθοδήγηση αυτού που ακολουθεί και δεν είναι δυνατό κανείς να διανύσει αλλιώς το δρόμο του όποιος τον αγνοεί, αν δεν ακολουθήσει πίσω από τον οδηγό. Ο οδηγός δείχνει με την προήγησή του το δρόμο σ'εκείνον, που ακολουθεί. Και τότε αυτός που ακολουθεί δε θα χάσει την ευθεία, αν βλέπει πάντα τα νώτα εκείνου, που προηγείται. Όποιος κοιτάζει κατά πρόσωπο τον οδηγό του βαδίζει μια νέα διαφορετική πορεία, όχι αυτή που υποδεικνύει ο οδηγός του. Γι'αυτό λέει στον οδηγούμενο ότι 'δεν θα αντικρίσεις το πρόσωπό μου', που σημαίνει να μην σταθείς κατά πρόσωπο στον οδηγό σου, γιατί ο δρόμος σου θα τραβήξει προς το αντίθετο. Και βέβαια ένα αγαθό δεν αντιβλέπει το αγαθό αλλά το ακολουθεί..Η κακία είναι να βλέπεις αντιμέτωπη την αρετή..Ο Μωυσής δεν βλέπει αντιμέτωπη την αρετή αλλά την ακολουθεί..Και σε όποιον α. το Θ. κανένα πια από όσα προκαλεί η κακία δεν του στέκεται αντίθετο. Έπειτα από αυτά γεννιέται ο φθόνος από μέρους των αδερφών.. (*Βίος Μωυσή*, 301-3).

ΑΚΡΑΤΙΑ στο φαγητό & στο σεξ: Το ξέρουν & τα μικρά παιδιά ότι τίποτε από τα ευχάριστα της ζωής, για τα οποία οι περισσότεροι έχουν ξετρελλαθεί (χρυσός, κωράφια), είναι πραγματικά δικό μας ή γίνεται εκ φύσεως δικό μας..Ούτε τα φαγητά,..των οποίων ο κόρος προκαλεί κάποτε θάνατο..Ούτε κι από τα ακόλαστα κρεβάτια, εφόσον το σώμα στερείται από την γνησιώτατη ουσία που συγκρατεί τα μέλη..Γι'αυτό μόλις κανείς συνέλθει σαν από μέθη..δοκιμάζει σφοδρή μετάνοια για την ακράτεια, ενώ το σώμα είναι αποχαυνωμένο & νωθρό. Οι γυμναστές ανέγραψαν το νόμο της εγκράτειας στις παλαιστρες, ο οποίος χάριν των νέων φυλάσσει άθικτα τα σώματα από τις ηδονές & δεν επιτρέπει σε αυτούς, που αγωνίζονται ούτε καν να κοιτάξουν τις μορφές, που λάμπουν, αν ήθελαν να φορέσουν το στεφάνι στην κεφαλή, γιατί η ακράτεια προκαλεί γέλιο στον αγώνα κι όχι στεφάνι (Περί του μη προσηλώσθαι, 175-7)...Να είσαι άπληστος για το Θεό μόνο και τα θεία, που σε όσους έλαβαν δίνει κι άλλα. Διψώντας να τον διψούμε (Ποιημ.33,425).

ΑΚΤΗΜΟΣΥΝΗ: Η α. είναι τέλειο αγαθό, γι'αυτούς που μπορούν. Όπως τα ακριβώς τα στερεά ρούχα, όταν τα πατούν και με βία τα τρίβουν, πλύνονται και καθαρίζονται, κατά τον ίδιο τρόπο κι η δυνατή ψυχή περισσότερο ενισχύεται με την εκούσια φτώχεια. Αυτοί όμως, που έχουν αδύνατο χαρακτήρα, σαν τα σχισμένα ρούχα καταστρέφονται χωρίς να μπορούν να υπομείνουν την κάθαρση, που επιφέρει η αρετή. Κι ενώ ένας είναι ο τεχνίτης, διαφορετικό τέλος έχουν τα ρούχα... Τα χρήματα είναι όργανο του απολαυστικού βίου. Κατάργησε πρώτα το πάθος, δηλ. την γαστριμαργία και την καλοπέραση κι έτσι θα περιφρονήσεις την ύλη των χρημάτων..Γι'αυτό κι ο Κ. ρωτά τον νεαρό αν έχει τηρήσει όλες τις εντολές, προτού πουλήσει τα υπάρχοντά του..Πώς θα μπορούσε να προχωρήσει στην ανάγνωση αφού δεν γνώριζε να συλλαβίσει; Εαλή λοιπόν η α. για όσους έχουν συνηθίσει στις αρετές, γιατί αφού

απέβαλλαν τα περιττά, στρέφουν το βλέμμα τους προς τον Κ., όπως ακριβώς τα υποζύγια εργάζονται κι αρκούνται στις απαραίτητες για ζωή τροφές (Βίος Συγκλητ.,283)

ΑΛΛΑΓΗ: Ο ά. σε αντίθεση με τους αγγέλους υπόκειται σε αλλαγή. Η πρόοδος προς το καλύτερο είναι η καλύτερη αλλαγή, αυτή που χαρίζει η δεξιά του υψίστου... Α. συμβαίνει όταν ανανεώνεται ο εσωτερικός ά. καθημερινά (Στον 44 Ψαλμ.,261)

ΑΛΗΘΕΙΑ: Πρέπει να πουχάσει κανείς απολύτως από τους σαρκικούς θορύβους κι αφού αποκτήσει απόλυτη πουχία στην κρυφή βουλή της καρδιάς του, έτσι να επιχειρήσει να γνωρίσει την αλήθεια..Έταράχθη από θυμού ο οφθαλμός μου' (Ψ.25:6)..Όλα τα πάθη προκαλούν σύγχυση και ταραχή στο διορατικό της ψυχής. Κι όπως το θολωμένο μάτι δεν μπορεί να γνωρίσει επακριβώς τα πράγματα που φαίνονται, έτσι ούτε η θολωμένη καρδιά μπορεί να φθάσει στην κατανόηση της αλήθειας. Πρέπει να απομακρυνθεί από τα πράγματα του κόσμου και να μην βάζει στην ψυχή ξένους λογισμούς ούτε δια των ματιών ή των αυτιών ή κάποιας άλλης αισθήσεως. Γιατί οι πόλεμοι, που ξεσηκώνονται από το φρόνημα της σάρκας, γεμίζουν το εσωτερικό με ασίγητους θορύβους κι ασυμβίβαστες επαναστάσεις (Στον 33 Ψαλμ.211)

ΑΛΛΗΓΟΡΙ Α Υπάρχουν και σε μας ορισμένοι λόγοι συγκαλυμμένοι, δεν το αρνούμαι. Αλλά ποιος είναι ο τρόπος της διπλής σημασίας τους και ποιά η δύναμη; Ούτε αυτό που φαίνεται είναι απρεπές, αλλά και το κρυπτόμενο νόημα είναι θαυμάσιο και λαμπρότατο σε όσους εισχωρούν στο βάθος, σαν σε κάποιο ωραίο κι απρόσιτο σώμα καλύπτεται με ευπρεπές ένδυμα. Διότι πρέπει, όπως τουλάχιστον εγώ πιστεύω, οι ενδείξεις και υποδηλώσεις των θείων πραγμάτων να μην είναι απρεπείς κι ανάξιοι των σημειομένων (Κατά Ιουλιανού Α, 173).

ΑΜΑΡΤΙΑ ΑΜΑΡΤΙΑ: Στις νεοσύλληκτες ψυχές, που μόλις έχουν στερεωθεί όλα τα αμαρτήματά τους τα θέτει προ οφθαλμών. Σύ που πόρνευσες ή είσαι πλεονέκτης, πώς θα συγχωρηθείς; Πρέπει να λέμε όμως σε αυτούς: Κι η Ραάβ ήταν πόρνη, κι όμως σώθηκε δια της πίστεως (Παύλος, Ματθαίος, ληστής) (Βίος Συγκλητ.301)...Πολλές φορές τα τραύματα από δίκικο μαχαίρι (πορνεία, πλεονεξία) θεραπεύτηκαν με το σωτήριο φάρμακο της μετανοίας, ενώ αυτά από μικρά βέλη (εγωισμός, κατάκριση) εξαιτίας της αμέλειας σκότωσαν (Βίος Συγκλητ.311κ.ε.) Γιατί ο λόγος εκκολάπτει την ψυχή για αν στερεωθεί και την χαρίζει στους πιστούς ως αιώνιο άγαλμα του Χ. Γι'αυτό να καλλιεργούμε σε βάθος την ψυχή. Κόψαμε τις τρίχες (σαν μοναχοί), ας αφαιρέσουμε όμως μαζί και τα σκουλήκια γιατί αν παραμείνουν θα μας προξενούν περισσότερους πόνους. Τρίχωμα είναι η κοσμική ζωή. Σκουλήκια η κατάκριση, η επιορκία, η φιλαργυρία. Ο νους είναι λοιπόν το όργανο της ψυχής κι όσον καιρό καλύπτονταν τα θηρία στο δάσος της κοσμικής ζωής, διέφευγαν την προσοχή. Τώρα όμως που εγυμνώθηκαν και τα ελάχιστα αμαρτήματα γίνονται φανερά, όπως στο καθαρό σπίτι γίνεται αντιληπτό και το πιο μικρό ζώφιο. Γι'αυτό πρέπει να καθαρίζουμε την ψυχή μας συνεχώς και να παρακολουθούμε μήπως μπει στο ταμείο της ψυχής μας το ελάχιστο ζώφιο (Βίος Συγκλητ.291). Αρχή & ρίζα της αμαρτίας είναι η ελευθερία & το αυτεξούσιο. Διότι θα μπορούσαν αυτοί που δεν διαπράττουν το κακό να μην έχουν καμιά συμφορά (Ουκ έστιν αίτιος των κακών, 93). Αυτός που κατ'ιδίαν έπλασε τις καρδιές μας, επειδή γνώριζε πολύ καλά ότι το μεγαλύτερο μέρος της αμαρτίας συντελείται στην κατά διάθεση ορμή, μας όρισε πρωταρχική καθαρότητα αυτή της διανοίας.. Όπως οι προνοητικοί των γιατρών ασφαλίζουν τα ασθενέστερα σώματα με τις προληπτικές συνταγές, έτσι κι αληθινός ιατρός των ψυχών εξασφάλισε με ισχυρότερες προφυλάξεις αυτό που γνώριζε ότι ήταν πιο ολισθηρό προς την αμαρτία. Οι πράξεις, που γίνονται με το σώμα χρειάζονται και χρόνο κι ευκαιρία και κόπους και συνεργάτες. Οι κινήσεις όμως του μυαλού ενεργούνται αχρόνως, επιτελούνται χωρίς κόπο, σχηματίζονται εύκολα κι έχουν τον κατάλληλο καιρό. Κάποτε, κάποιος από τους σπουδαίους κι από αυτούς, που περηφανεύονται για σεμνότητα..καθισμένος ανάμεσα σε αυτούς που συχνά τον μακαρίζουν για την αρετή

του τρέχει γρήγορα με τη σκέψη του στον τόπο της αμαρτίας..φαντάστηκε απρεπή συναντιροφή και γενικώς στο κρυφό εργαστήριο της καρδιάς με το να ζωγραφίσει μέσα του καθαρή την ηδονή, διέπραξε εσωτερικά την αμαρτία..που θα μείνει άγνωστη ως τότε που θα έλθει αυτός που αποκαλύπτει τα κρυπτά του σκοτού..`μήποτε γέννται ρήμα κρυπτόν εν τη καρδιά σου ανόμημα'.. (Εις το Πρόσεχε σεαυτώ, 217-9)..Δεν υπάρχουν μικρά και μεγάλα αμαρτήματα (παράδειγμα αυτός που μετέφερε ξύλα το Σάββατο, η Μαριάμ, ο Μωυσής, ο Ηλεί, ο αιμομίκτης της Κορίνθου, ο Ανανίας)..Κάθε αμάρτημα επειδή είναι καταφρόνηση της εντολής του Θεού, λέγεται φρούριο που υψώνεται κατά της γνώσεως του Θεού (Αρ.15:30-1)..Αν η ψυχή δεν καταστραφεί δια της βίας, η αμαρτία της επεκτείνεται και σε κείνους που δεν επέδειξαν τον αγαθό ζήλο.. Η διεστραμμένη παράδοση των ανθρώπων μας προκάλεσε μεγάλα κακά με το να καταδικάζει δήθεν ορισμένα αμαρτήματα (φόνος, μοιχεία), και να εκλέγει δε άλλα ελευθέρως (οργή, ονειδισμό, μέθη, πλεονεξία, που είναι όμως άξια θανάτου, Ρωμ1:32)..Ο Κ. δεν θα μας πεί πηγαίνετε στη φωτιά την αιώνια γιατί πορνεύσατε ή φονεύσατε ή κάνατε κάτι απαγορευμένο, έστω και το ελάχιστον αλλά γιατί δείξατε αμέλεια για τα αγαθά έργα...Έμαθα επίσης την φοβερή καταδικαστική απόφαση εναντίον εκείνων που δεν αμάρτησαν αλλά απήλαυσαν μαζί την οργή, επειδή δεν επέδειξαν τον αγαθό ζήλο εναντίον των αμαρτησάντων..Θα απολαύσουμε τα αιώνια αγαθά, αφού αποχωρισθούμε τις συνήθειες των επιθυμιών μας και την παρατήρηση των ανθρωπίνων παραδόσεων, αφού περπατήσουμε κατά το Ευαγγέλιο του μακαρίου Θεού Ιησού Χριστού (Περί κρίματος Θεού, 49-55)..`τηρειν πάντα όσα ενετειλάμην' (Οροι κατά πλάτος, 173). Η αναμαρτησία είναι γνώρισμα του Θεού, της πρώτης και μη συνθέτου φύσεως, διότι η απλότητα είναι ειρηνική κι αστασίαστη..και της αγγελικής φύσης..επειδή πλησιάζει το Θεό. Το αμαρτάνειν είναι ανθρώπινο, ανήκει στην κάτω σύνθετη φύση γιατί η σύνθεση είναι αρχή της διάσπασης (Λόγος 40, 289)

ΑΜΠΕΛΙΜΠΕΛΙ είναι η αθανασία, η απάθεια, η ομοίωση προς τον Θεό κι η αλλοτριώση από το κακό. Καρπός του αμπελιού είναι η καθαρότητα, το λαμπρό αυτό κι ώριμο τσαμπί, που μοιάζει με τον ήλιο & καταγλυκαίνει με την γνησιότητά του τα αισθητήρια της ψυχής. Έλικες & κληματόβεργες που αναρριχώνται είναι τα ψηλώματα των αρετών που ανεβαίνουν στο ύψος των αγγέλων, ενώ τα πράσινα φύλλα που σείονται στα κλαδιά χαριτωμένα από το απαλό αεράκι είναι ο πολύμορφος στολισμός των αρετών εκείνων, που έχουν την θαλερότητα του αγ.Πνεύματος..Το δικό μου τσαμπί είναι εκείνο που υψώθηκε να το δούν στο ξύλο του σταυρού, που το αίμα του γίνεται ποτό σωτήριο (Ασμα, 73). Είναι φανερό ότι αμπελώνα λέγει (Ιωαν.15:1-6, Ησ.5:1) τις ανθρώπινες ψυχές στις οποίες φραγμό έβαλε τους αγγέλους (Ψ.33:8), πασσάλους `πρώτον αποστόλους..', σηκώνοντας ψηλά τα φρονήματά μας με τα παραδείγματα των παλαιών μακαρίων ανδρών. Έλικες είναι οι περιπλοκές της αγάπης. Σκαπτόμαστε όταν πετάξει η ψυχή τις μέριμνες του κόσμου, που είναι βάρος στην καρδιά μας (αγάπη της σάρκας, φιλία προς τα χρήματα). Πρέπει να μην φυλλομανούμε (Ωσ. 10:1), να μην πολιτευόμαστε επιδεικτικά αλλά ο καθείς να είναι καρποφόρος αποταμιεύοντας τα έργα για να τα επιδείξει στον αληθινό γεωργό, χωρίς να χάνει ποτέ την ελπίδα, αλλά θαλερή την σωτηρία δια της πίστεως. έτοι θα μιμηθείς το αειθαλές του φυτού, σκορπίζοντας άφθονη ελεημοσύνη. (Εξαήμε., 195-7)..Στο ληνό κάθε ψυχής (τη συνείδηση) το τσαμπί των έργων μας θα αποθηκεύσει για χχάρη μας το κρασί για την ζωή, που μας περιμένει κι είναι απόλυτα αναγκαίο να κουβαλάει κανείς τους δικούς του κόπους, όποιοι κι αν είναι, όπως καλότυχοι οι γεωργοί εκείνοι, που απολαμβάνουν το κρασί ..κι ελεινοί εκείνοι, που το κρασί γίνεται μέσα τους θυμός φιδιών (Δευτερ.32:32) (Στις Επιγρ.125).

ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΝΑΓΕΝΝΗΣΗ: Πώς η ευχή κι η επίκληση της θείας δυνάμεως στο νερό, γίνεται έναρξη καινούργιας ζωής; Θα αντερωτήσω πώς γίνεται άνθρωπος αυτό το σπέρμα, που σπείρεται ως αρχή προς σύσταση του ζώου; Ο άνθρωπος στην ολοκληρωμένη του μορφή είναι λογικό & διανοούμενο όν, δεκτικό νοήσεως & μαθήσεως, το δε σπέρμα είναι μια υγρή ύλη..Αν λοιπόν εκεί τον άνθρωπο δεν τον κάνει το αποκείμενο υλικό αλλά η θεία δύναμη, θα ήταν ένδειξη μεγάλης ανοησίας αν

ενώ δεχόμεθα την επέμβαση του Θεού στην περίπτωση του σπέρματος, στην περίπτωση του βαπτίσματος δεχόμεθα ότι αιονεί η δύναμη του Θεού... Στον πνευματικό τρόπο γέννησης έχουμε πρώτον την υπόσχεση του Θεού & δεύτερον την δικιά μας θέληση..Από τα γεννώμενα τα μεν άλλα εξαρτώνται από την ορμή των γεννώντων, το πνευματικό όμως γέννημα εξαρτάται από αυτόν που γεννάται..Το πνευματικό παιδί έχει την εξουσία να εκλέξει τους γονείς του..Ο μεν ομολογών άκτιστη την αγία Τριάδα εισέρχεται στην άτρεπτη ζωή, ο δε βλέπων κτιστή την φύση της Τριάδος δια της πλανερής γνώμης & παρά ταύτα βαπτιζόμενος γεννάται στον τρεπτό & μεταβλητό βίο...Αν λοιπόν η άνωθεν γέννηση είναι ανασύνταξη του ανθρώπου, τα δε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του ανθρώπου δεν μεταβάλλονται, τότε πρέπει να σκεφθούμε τί πρέπει να αλλάξει ώστε να είναι αποτελεσματική η χάρη της αναγέννησης. Αν το νερό δεν απαλείφει τις κηλίδες των παθών, αλλά η ζωή μετά το βάπτισμα είναι η ίδια, τότε καίτοι παράτολμο..το νερό του μυστηρίου είναι απλό νερό γιατί η χάρη του αγ.Πνεύματος δεν φανερώθηκε στον βαπτιζόμενο..Αν έγινες παιδί του Θεού δείξε δια του εαυτού σου τον γεννήτορα.. (Κατκ., 507κ.ε.) Η υλική κι εμπαθής διάθεση, προς την οποία κατολισθαίνει η ανθρώπινη φύση, είναι το θηλυκό στοιχείο της ζωής, που ο τύρρανος θέλει να διατηρήσει στη ζωή. Η σκληρή και τραχιά αρετή είναι το αρσενικό παιδί, ο εχθρός του τυρράνου κι ύποπτος για επανάσταση κατά της αρχής του..Το να γεννιέται κάτι με αυτό το τρόπο δεν είναι από ώθηση ξένη..αλλά με τη θέλησή του. Γονείς του ωραίο παιδιού και πατέρες της αρετής θα είναι οι λογισμοί..Αρχή του βίου της αρετής είναι το να γεννηθούμε προς λύπη του εχθρού, εννοώ το είδος αυτής της γέννας, που έχει ως μαία για τις ωδίνες της την προαίρεση...Όποιο προσφέρουν τα παιδιά τους στους τυρράνους τα παραδίδουν γυμνά κι αβοήθητα στο ποτάμι, τη ζωή που τρικυμίζει από αλλεπάλληλα πάθη και που ότι πέσει πνίγεται..(Βί ος Μωυσή, 189-91).

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ: Διότι όταν βλέπει κανείς το φίδι να καταπατείται ενώ γνωρίζει καλά την αγριότητά του δεν αμφιβάλλει πλέον ότι είναι νεκρό κι έχει τελείως εξασθενήσει, εκτός αν έχει τρελλαθεί και δεν έχει υγιείς τις αισθήσεις του σώματός του. Ή ποιος όταν βλέπει παιδιά να παίζουν με λιοντάρι δεν αναγνωρίζει ή ότι είναι νεκρό ή έχει χάσει τη δύναμή του; Έτσι περιπαίζεται και καταπατείται ο θάνατος..Αφού θανάτωσε το θάνατο, μετά τί έπρεπε αν κάνει, παρά να αναστήσει το σώμα κι αυτό αν το δείξει ως τρόπαιο εναντίον του;..Όταν είναι νεκρός κανείς δεν μπορεί να ενεργήσει..Μήπως όμως είναι ίδιο νεκρού να συγκινεί βαθύτατα τις διάνοιες των α. και να προσκυνούν ως δάσκαλο τον Χ.; Ή αν δεν ενεργεί πλέον εφόσον είναι νεκρός, πώς σταματά τις ενέργειες εκείνων που ζούν κι ενεργούν, ώστε ο μοιχός να μην μοιχεύει, ο φονιάς να μην φονεύει, ο άδικος να μην πλεονεχτεί..πώς εκδιώκει και καταβάλλει τους ψευδοθεούς και λατρευομένους δαίμονες (μόνον το όνομα του Χ.), δια τους οποίους οι άπιστοι λένε ότι ζούν; Ο Υιός του Θ. είναι ζωντανός και δραστήριος και καθημερινώς εργάζεται κι ενεργεί τη σωτηρία όλων..Το σώμα του Χ. δεν μπορούσε να παραμείνει νεκρό διότι είχε γίνει ναός της ζωής. Τα έργα αποδεικνύουν την ανάστασιν..Και ένας τυφλός δεν βλέπει τον ήλιο, εντούτοις αισθάνεται την θερμότητά του και γνωρίζει ότι υπάρχει..Κι αυτοί αναγνωρίζοντες την δύναμη αυτών,που πιστεύουν ας μην αρνούνται την θεότητα του Χ. Οι δαίμονες που βλέπουν όσα δεν βλέπουν οι ά. μπορούσαν να γνωρίζουν αν είναι νεκρός ο Χ. και καθόλου να μην υπακούουν σε αυτόν (Περί Ενανθρ. 299κ.ε.) Η θεία Γραφή παρέθεσε πολλούς & ποικίλους λόγους. Είναι λοιπόν δυνατόν, παρατηρώντας το ψεύδος ή την αλήθεια των άλλων προρρήσεων, από εκείνα να κατανοήσουμε & το δόγμα περί αναστάσεως. Πράγματι, αν στα άλλα οι λόγοι αποδεικνύονται ψευδείς & ξένοι προς την αλήθεια, ούτε το περί αναστάσεως δόγμα είναι εκτός του ψεύδους (η καταστροφή των Ιεροσολύμων όμως επαληθεύτηκε)..Ένας γεωργός, που διηγείται την δύναμη των σπερμάτων, αν κάποιος άπειρος της γεωργίας συμβεί να απιστήσει στα λεγόμενά του, είναι σε θέση να αποδείξει την αλήθεια με ένα σπόρο, από κείνους που είναι στην μέδιμνο, για λογαριασμό των άλλων..Έτσι είναι ικανή για την επιβεβαίωση του μυστηρίου της αναστάσεως η αποδεκτή για από τα λεγόμενα αλήθεια, μάλλον δε & της ίδιας της αναστάσεως η πείρα, την οποία διδαχθήκαμε όχι τόσο με τα λόγια αλλά με

τα ίδια τα έργα. Επειδή το θαύμα της αναστάσεως ήταν μεγάλο κι απίστευτο, άρχισε την θαυμασιοποιία με τα κατώτερα..Είναι αυτό, που κάμει η μητέρα τρέφοντας το νήπιο. Στην αρχή βάζει το γάλα στο απαλό κι υγρό στόμα με την θηλή. Όταν αποκτήσει πλέον δόντια & μεγαλώσει, του προσφέρει το ψωμί όχι σκληρό κι ακατέργαστο, ώστε να μην ξυσοτούν από την πληρότητα της τροφής τα αγύμναστα ούλα..Έτσι ο Κ. τρέφοντας την ανθρώπινη μικροψυχία με τα θαύματα, σαν νήπιο ατελής, πρώτα προλογίζει την δύναμη της αναστάσεως σε μια απεγνωσμένη νόσο, πράγμα, που ήταν με μεγάλο κατόρθωμα, όχι όμως τόσο ώστε λεγόμενο να αποστηθεί. Πράγματι με επιτίμηση του πυρετού, που κατέκαιε δυνατά την πεθερά του Σίμωνος, τέτοια μεταβολή του κακού προξένησε ώστε αυτή που περίμεναν να πεθάνει κιόλας, να κατορθώσει να υπηρετήσει τους παρισταμένους. Μετά προσθέτει λίγη δύναμη περισσότερη. Ενεργεί ώστε ο γιος του βασιλικού, που βρισκόταν σε σοβαρό κίνδυνο & πιστεύονταν ότι θα πέθαινε να αναστηθεί..Στη συνέχεια ανεβαίνει βαθμιαία στα ψηλότερα θαύματα. (ανάσταση της κόρης του αρχισυναγώγου- ο γιος της χήρας του Ναϊν-Λάζαρος).. Ένας άνδρας ηλικιωμένος, νεκρός, σάπιος, πρησμένος, διαλυμένος, ώστε ούτε οι συγγενείς του να μην θέλουν να πλησιάσει ο Κ. στον τάφο, εξαιτίας της απηλπίστης που παρουσίαζε το αποσυντεθειμένο σώμα. Αυτός λοιπόν με μια πρόσκληση ζωοποιείται κι έτσι επιβεβαιώνει το κήρυγμα της αναστάσεως. Θα είδες σε κάποιους ανθρώπινους οικισμούς να είναι μαζεμένη μια κοινή αγέλη ζώων. Όταν αυτή διαμοιράζεται πάλι στους κατόχους, η εξοικείωση των ζώων προς τα σπίτια τους & τα σημάδια πάνω τους αποδίδουν στον καθένα το δικό του. Το συμβαίνει & με τον εαυτό σου..Επειδή η ψυχή διάκειται με κάποια φυσική σχέση & στοργή προς το σώμα που ήταν συνοικό της, υπάρχει σε αυτήν δια της συνανακράσεως με το οικείο κάποια μυστική σχέση κι επίγνωση. Λέγεται ότι κι ο υδράργυρος, όταν χυθεί από το δοχείο σε ένα επίπεδο & σκονισμένο μέρος σχηματίζεται σε λεπτά σφαιρίδια, καθώς σκορπίζεται στο έδαφος, χωρίς να αναμιγνύεται με κανένα από τα συναντώμενα αντικείμενα. Αν κάποιος μαζέψει σε ένα το σκορπισμένο σε πολλά σημεία πράγμα, αυτομάτως ξεχύνεται στο ομόφυλό του..Κάτι τέτοιο πρέπει να σκεπτώμαστε & για το ανθρώπινο σύγκριμα, αρκεί να επιτραπεί από τον Θεό..Στα φυόμενα μέσα στη γη δεν βλέπουμε κανένα κόπο της φύσεως να μεταβάλλει το σιτάρι ή το κεκρί ή άλλο δημητριακό σε καλάμη & σε άγανα & σε στάχυα. Διότι η κατάλληλη τροφή μεταβαίνει χωρίς δυσκολία αυτομάτως από το κοινό προς την ιδιότητα κάθε σπέρματος.. Πώς το μικροσκοπικό & ανυπολόγιστο σπέρμα του ανδρός είναι αρχή ενός τόσο μεγάλου πράγματος; (Κατασκ.193-199). Από το κώμα και το σπέρμα, γίνεται η σάρκα με τα νεύρα. Τα δέντρα και τα ερπετά βρίσκονται σε χειμερία νάρκη και μια βροντή (όπως θα ακουστεί η σάλπιγγα του Θ.) τα ανασταίνει. Ο ύπνος είναι εικόνα του θανάτου, ενώ η εγρήγορη μίμηση ανάστασης. Για το Θ. είναι πανεύκολο να δημιουργεί από το μηδέν, κι ευκολότερο από προϋπάρχοντα στοιχεία..Αν δεν υπάρχει α., διάγραψε κατηγορίες και ψεγάδια. δώσε απεριόριστη εξουσία στον φονιά, άφησε τον μοιχό να επιβουλεύεται φανερά τους γάμους, κανείς ας μην ελεεί γιατί δεν υπάρχει ανταμοιβή..Όπου ο φόβος δεν σωφρονίζει χορεύει ο διάβολος μαζί με την αμαρτία..Πράγματι οι αρνητές της α. είναι κι ασεβείς και παραπαίουν..Γιατί ανάσταση, αναβίωση και μεταμόρφωση οδηγούν στο σώμα κι όχι στην ψυχή..Πως ενώ όσα έχουν πραχθεί είναι κοινά περιορίζεις την δίκη μόνον στην ψυχή;...Κάθε ενέργεια του Θ. προκαλεί θαυμασμό, όταν διαπιστώσουμε, ότι τα χαρακτηριστικά των πατέρων μεταβιβάζονται ακριβώς στις μορφές των απογόνων και τα παιδιά γίνονται εκμαγεία των αρχετύπων προπατόρων, πολλές φορές πολλών μαζί. Τα ίδια τα δικά τους γνωρίσματα δεν θα ανανεωθούν; (Γρηγ.Νύσσης, Στο Πάσχα, 443)

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ: 'Ζητήστε τον Κύριο & όταν τον βρείτε επικαλεστείτε το όνομά του' (Ησ.55:6). Δεν είναι η ζήτηση κι άλλο η εύρεση αλλά το κέρδος από την ζήτηση είναι η ίδια η ζήτηση. Θέλεις να μάθεις ποιά είναι η ευκαιρία να ζητήσεις τον Κύριο; . Όλη η ζωή είναι μια κατάλληλη στιγμή αναζήτησης. 'Τα μάτια μου ατενίζουν πάντα τον Κύριο' (Ψ.24:15).. Δεν δίνουν ούτε μια στιγμή άνεσης τα μάτια στον εαυτό τους, ούτε ένα διάλειμμα στην προσπάθεια να αντιληφθούν το ζητούμενο. (Εκκλ. ,473).

ΑΝΕΞΙΚΑΚΙΑ: Έχει στην διάθεσή του ολόκληρη την Ε., δεν παθαίνει όμως το ίδιο με όσους είναι τυφλοί από απέραντο πάθος κι ότι βρεθεί μπροστά τους, επειδή τους κυριεύει ο θυμός, αυτό πρώτο κλωτσούν, ακόμη κι αν τύχει να είναι κάτι που αξίζει. Θεώρησε ότι ήταν προπάντων ευκαιρία αρετής, επειδή όποιος κακοπαθεί είναι πάντα προσεκτικός, ενώ όποιος έχει εξουσία γίνεται ασυγκράτητος. Με αυτή τη σκέψη δείχνει πραότητα κι απλότητα σε όσους τον λύπησαν.. Καταργεί το ναό των θεοκαπάλων και των Χριστεμπόρων..όχι με πλεκτό φραγγέλιο αλλά με τον πειστικό λόγο του. Συμφιλιώνει τους στασιαστές μεταξύ τους και με τον εαυτό του..Σε όσους τον κτυπούν γίνεται διαμάντι και για όσους στασιάζουν μαγνήτης, που με ανείπωτη φυσική δύναμη έλκει τον σίδηρο και κάνει δικό του το πιο στερεό υλικό..(Στον αγ.Αθαν.,85)

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ: Τρεις διαθέσεις υπάρχουν στη ζωή των α.. Η κατηγορία της μεγάλης κακίας, δεύτερη η μέση κατάσταση και η τρίτη φθάνει σε ύψος θεωρίας και δεν συσφίγγει μόνον τον εαυτό της αλλά προσπαθεί αν χειραγωγήσει κι αυτές, που κλίνουν προς τα κάτω. Οι κακοί με τους κακούς περισσότερο προχωρούν στο κακό. Όσοι είναι στην β κατηγορία αποφεύγουν τους ακόλαστους για να μην παρασυρθούν. Οι τρίτοι ζουν και **ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ** μαζί με τους κακούς γιατί θέλουν να τους σώσουν. Βέβαια χλευάζονται από τους έξω κι όσοι τους βλέπουν τους ειρωνεύονται και τους συκοφαντούν..Η διάθεσή τους δείχνει την αγάπη προς τους αδερφούς τους παρά για τους εαυτούς τους. Βλέπουν εκείνους σαν σπίτια που καίγονται. Περιφρονούν τα δικά τους και σπεύδουν να σώσουν τα ξένα με κίνδυνο να καούν ολόγυρα από τις καυστικές βρισιές, ενώ αυτοί της μεσαίας κατηγορίας φοβούνται μήπως εξαπλωθεί η φωτιά σε αυτούς. Οι άλλοι σαν κακοί γείτονες ανάβουν περισσότερο την φωτιά χρησιμοποιώντας ως καύσιμα την δικιά τους κακία. Τους εκλαμβάνουν σαν πλοίο αλειμμένο με πίσσα στο οποίο αντί νερού ρίχνουν ξύλα κέδρων. (Βίος Συγκλητ.319) Είσαι κατώτερος στο φυσικό εξοπλισμό από τα άλογα ζώα αλλά με το λογικό δύνασαι να υψωθείς ακόμη & μέχρι τον ίδιο τον ουρανό. Αν τα μάθουμε αυτά θα γίνουμε δούλοι του Κυρίου..Γιατί αν τα πρόσκαιρα είναι τέτοια, τί είναι τα αιώνια; Αν ο φθαρτός ήλιος είναι τόσο ωραίος ποιος είναι ο ήλιος της δικαιοσύνης; Αν είναι συμφορά για τον τυφλό να μην βλέπει αυτόν τον ήλιο, πόση συμφορά είναι στον αμαρτωλό να στερηθεί το αληθινό φως; (Εξαήμε.στ, 215-7). Δεν ήταν φυσικό να φανεί ο άρχων πριν τους αρχόμενους. Όταν όμως ετοιμάσθηκε η αρχή, ήταν επόμενο να αναδειχθεί κι ο βασιλεύς. Αφού λοιπόν ο ποιητής του σύμπαντος προευτέρησε ένα είδος βασιλικού ανακτόρου για τον μέλλοντα να βασιλεύσει κι αυτό ήταν η γη & τα νησιά & η θάλασσα & επάνω από αυτά ο ουρανός κυρτωμένος σαν οροφή, αποτέθηκε ποικίλος πλούτος σε αυτά τα ανάκτορα. Εννοώ πλούτο όλη την κτίση, τόσο τα φυτά & τα βλαστήματα, όσο & τα αισθητικά & έμπνοα & άψυχα..Όλων αυτών την αφθονία έκρυψε ο ποιητής σαν σε βασιλικά θησαυροφυλάκια, κι έπειτα αναδεικνύει στον κόσμο τον άνθρωπο, ώστε να γίνει σε μερικά από τα θαύματα θεατής & σε άλλα κύριος. Έτσι δια της απολαύσεως θα έχει τη σύνεση του χορηγού, δια του κάλλους & του μεγέθους των βλεπομένων θα ανιχνεύει την άρρητη & υπεράνω λόγου δύναμη του ποιητού...Ο αγαθός οικοδεσπότης δεν έχει μέσα τον εστιώμενο πριν από το μαγείρεμα των φαγητών αλλά αφού ευτρεπίσει τα πάντα & λαμπρύνει το σπίτι με τα κατάλληλα στολίδια..τότε φέρει στην αίθουσα τον συνδαιτυμόνα..Κατά τον ίδιο τρόπο ο πλούσιος & πολυτελής της φύσεως μας εστιάτωρ αφού στόλισε με παντοειδή κάλλη την κατοίκηση ετοίμασε την μεγάλη & παντοειδή πανδαισία, τότε εισάγει τον άνθρωπο, δίδοντάς του έργο όχι την απόκτηση των μη προσόντων αλλά την απόλαυση των παρόντων...Της κατασκευής του ανθρώπου προηγείται βουλή & προσχεδιάζεται από τον τεχνίτη..τί είδους αρμόζει αν είναι σε ποιο αρχέτυπο να μοιάζει. Ω! Τι θαύμα! Ο ήλιος κατασκευάζεται χωρίς να προηγηθεί καμιά βουλή, ο ουρανός ομοίως..& μόνο στην κατασκευή του ανθρώπου προχωρεί ο ποιητής του σύμπαντος με περίσκεψη..Όπως εκείνοι που κατασκευάζουν τις εικόνες των αρχόντων κατά την ανθρώπινη συνήθεια αποτυπώνουν το χαρακτήρα της βασιλικής μορφής..ώστε κατά τη συνήθεια να λέγεται & η εικόν βασιλιάς, έτσι κι η ανθρώπινη φύση επειδή κατασκευάστηκε για να εξουσιάσει τα άλλα όντα, με την ομοιότητα του βασιλιά του σύμπαντος, αναστήθηκε σαν έμπυχη εικόνα. Δεν φορεί πορφύρα αλλά είναι ενδεδυμένη την αρετή, που είναι

το βασιλικότερο από όλα τα ρούχα. Αντί του σκήπτρου στηρίζεται στην μακαριότητα της αθανασίας, αντί του βασιλικού στέμματος είναι στολισμένη με τον στέφανο της δικαιοσύνης..Χρώματα με τα οποία είναι ζωγραφισμένη η εικόνα του Θεού είναι οι αρετές.. Όταν κοιτάξεις το χόμα, που πήρε ο Θ. ΛΕΣ 'τί είναι ο άνθρωπος;', όταν σκεφθείς τον πλάστη, 'σπουδαίο πράγμα ο άνθρωπος'. Είναι μηδέν λόγω της ύλης & μεγάλο, λόγω της τιμής..Έπλασε το σώμα, εποίησε όμως την ψυχή (Ψ.118:73) (Γέν. 2, 411-413). Η στέρηση & η αδυναμία της ανθρωπίνης φύσεως είναι αφορμή για την κυριαρχία επί των υποχειρίων του. Διότι αν είχε ο άνθρωπος τέτοια δύναμη, ώστε στην ταχύτητα να ξεπερνά το άλογο..& να φέρει κέρατα & κεντριά & νύχια πάνω του, πρώτα απ'όλα θα ήταν θηριώδης & άγριος..έπειτα θα παρέβλεπε την εξουσία επί των άλλων..διότι δεν θα είχε καμιά ανάγκη συνεργασίας των υποχειρίων του..Η βραδύτης & η δυσκινησία του σώματός του έφερε το άλογο στη χρήση & το δάμασε...Το ανθρώπινο σώμα είναι όρθιο, τείνει προς τον ουρανό & βλέπει προς τα πάνω. Κι αυτά είναι γνωρίσματα εξουσίας & επισημαίνουν την βασιλική αξία. Το ότι μόνος από τα όντα ο άνθρωπος έχει αυτό το παράστημα..δείχνει σαφώς την διαφορά της αξίας των υποταγμένων στην δυναστεία & του επάνω από αυτούς εξουσιαστού.. Αν ο ά. δεν είχε χέρια πώς θα εντυπωνόταν σε αυτό η έναρθη φωνή, αφού η δομή των μορίων του στόματος δεν θα ήταν προσαρμοσμένη στην ανάγκη του φθόγγου;..Όπως ένας έμπειρος μουσικός εκδηλώνει την τέχνη του με ξένες φωνές..έτσι & ο νους γίνεται ευρετής παντοειδών νοημάτων επειδή δεν μπορεί να δείξει τις ορμές της διανοίας στην ψυχή..Είναι δε η μουσική του ανθρωπίνου οργάνου μεικτή από αυλό & λύρα, σαν να πχούν ταυτοχρόνως σε συναυλία.. Ο λόγος βρήκε τρεις λειτουργίες της ζωτικής δυνάμεως, εκείνη, που τρέφεται χωρίς αίσθηση, εκείνη, που τρέφεται & αυξάνεται αλλά στερείται λογικής ενεργείας & την λογική & τελεία, που διαπερνά ολόκληρη την δύναμη, ώστε & στις άλλες λειτουργίες να είναι & κατά το πλείστο να κρατεί τη νοερά (θρεπτική-αισθητική-νοερά). Κανείς όμως ας μην υποθέσει ότι στον οργανισμό λειτουργούν τρεις ψυχές. (Κατηχ., 107). Το ανθρώπινο βρίσκεται ακριβώς στο μέσον δύο ακριβώς αντιθέτων πραγματικοτήτων, της θείας κι ασώματης (από εκεί το λογικό & διανοητικό) & της άλογης & κτηνώδους (από κει η σωματική κατασκευή, χωρισμένη σε άρσεν & θήλυ). πρώτα λέγει έκαμε ο Θ. τον άνθρωπο κατ'εικόνα (που δεν υπάρχει άρσεν & θήλυ) & μετά 'άρσεν & θήλυ'. Ποι α είναι η διαφορά ανάμεσα στο Θείο & την εικόνα του; Το μεν θείο είναι άκτιστο, το δε όμοιό του έγινε δια κτίσεως. Η θεία φύση είναι άτρεπτη ενώ η κτιστή είναι αδύνατον να μείνει χωρίς αλλοίωση (Κατ ασκ., 127). Είμαστε εύκολοι στο να γνωρίσουμε μάλλον τον ουρανό παρά τους εαυτούς μας. Μην καταφρονείς το θαύμα, που βρίσκεται μέσα σου. (Γεν. 367). Αν δεν θυμάσαι την πρώτη σου δημιουργία, θυμήσου το αντάλλαγμα (το αίμα του Χ.), και γνώρισε την αξία σου, για να μην παρομοιασθείς με ανόητα κτήνη (Στον 48 Ψαλμό, 349). Η ανθρωπίνη φύση, επειδή είναι σύνθετη, κι έγειρε από την αμαρτία πρέπει οπωσδήποτε να διαλυθεί, ώστε αφού να επιδιορθωθεί από τον τεχνίτη, που την έπλασε εξαρχής, να αποκτήσει ασφάλεια: 'Θεού οικοδομή εστέ', που γκρέμισε ο εχθρός. Είναι αναγκαία η πώση εξαιτίας της αμαρτίας, μεγάλη η ανάσταση εξαιτίας της αθανασίας (Στον 61 Ψαλμ.385)... Ο ά. έχει κοινά γνωρίσματα με τα άψυχα ως προς το σώμα και την σύνθεση των 4 στοιχείων, με τα φυτά ως προς αυτά και ως προς την ικανότητα να τρέφεται και να αυξάνεται και να παράγει σπέρμα γεννητική ικανότητα) και με τα άλογα ζώα επιπλέον ως προς τον πόθο, την εσωτερική διάθεση και την επιθυμία κι ως προς την αίσθηση και την ορμέφυτη κίνηση. Δια του λογικού σχετίζεται ο ά. με τις ασώματες και πνευματικές φύσεις. Γι'αυτό ο ά. είναι μικρός κόσμος. Χαρακτηριστικά του σώματος η τομή, ρεύση και η μεταβολή, ενώ της ψυχής η ευσέβεια και η νόηση. Κοινές οι αρετές.. Οι δυνάμεις της ψυχής διαιρούνται σε λογικό και το άλογο, που χωρίζεται στο κωφό στην φωνή του λογικού (το ζωτικό μέρος μας κι αυξητικό) και σε αυτή που υπακούει..Υπάρχουν ηδονές απαραίτητες (τροφές, ρούχα), φυσικές αλλά όχι απαραίτητες (φυσικές και νόμιμες επαφές), κι άλλες ούτε απαραίτητες ούτε φυσικές (μέθη, ακολασία)..που είναι βλαβερές (Έκδ. 217κ.ε.)

ΑΝΤΙΦΩΝΙΑ: Διανεμηθέντες σε 2 ομάδες ψάλλουν αντιφωνικά μεταξύ τους, αφενός ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την μελέτη των θείων λογίων, αφετέρου δε διευθετούντες μέσα τους την προσοχή και το αμετεώριστον των καρδιών. Έπειτα πάλι αναθέσαντες σε ένα να αρχίζει την μελωδία οι άλλοι υπηχούν τα εφύμνια. Έτσι λοιπόν αφού περάσουμε τη νύχτα με ποικιλία ψαλμωδίες και προσευχές ενδιαμέσως. καθώς φαίνεται η αυγή της μέρας, όλοι μαζί σαν ένα στόμα και μια καρδιά αναπέμπουν τον ψ. της εξομολογήσεως καθιστώντας ο καθένας δικά του τα λόγια της μετανοίας (συνήθεια Λιβύων, Αιγυπτίων) (Βασίλειος, Προς κληρικούς Νεοκαισαρ.109)

ΑΠΟΚΤΗΣΗΚΤΗΣΗ: Ότι αποχτούμε με κόπο το υποδεχόμαστε με πολλή χαρά & το διαφυλάσσουμε με φιλοπονία. Όσα αποκτά κανείς εύκολα, αυτά τα αποκτήματα τα καταφρονεί (Εξαήμ. Γ,105).

ΑΠΟΦΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΘΕΟΥ: Αν και για άλλους λόγους δεν έχει την δυνατότητα η ανθρώπινη φύση να κατανοήσει τον Θεό, θα μπορούσαν να το γνωρίζουν όσοι βρίσκονται κοντύτερα στο Θεό και παρακολουθούν και βλέπουν τις ανεξιχνίαστες κρίσεις του, αν υπάρχουν βέβαια υπάρχουν πρόσωπα τόσο ενάρετα, που κατά την παροιμία περπατούν πάνω στα ίχνη της αβύσσου. Εμείς που με τα μικρά μέτρα μετρούμε τα δυσθεώρητα το αντιλαμβανόμαστε ως εξής: Αφενός αν μην καθεί εύκολα το αποκτηθέν αγαθό, εφόσον εύκολα αποκτήθηκε κι έγινε κτήμα. Γιατί συνήθως ότι αποκτά κανείς με κόπο το κρατεί περισσότερο, ότι αποκτά εύκολα και πάρα πολύ γρήγορα το περιφρονεί, αφού μπορεί και πάλι να το πάρει. Έτσι οι συνετοί άνθρωποι θεωρούν μια πράξη ευεργεσία το ότι δεν είναι εύκολη η ευεργεσία. Αφετέρου για να μην πάθουμε και μεις το ίδιο με τον εωσφόρο, που έπεσε επειδή περηφανεύτηκε μπροστά στον παντοκράτορα Κύριο, γιατί χώρεσε όλο το φως και κατέπεσε από την περηφάνεια του στην πλέον ελθεινή πτώση. Τέλος είναι ακατάληπτο το θείο για να είναι αυτό το μεγαλύτερο έπαθλο φιλοπονίας και λαμπράς ζωής που περιμένει εκείνους που εδώ εξαγνίζονται και μακροθυμούν για το ποθούμενο. Για το λόγο αυτό μεταξύ ημών και του Θεού στέκει εκείνο το σωματικό σκοτάδι, όπως η νεφέλη μεταξύ Εβραίων και Αιγυπτίων την παλιά εποχή..Εμείς οι δέσμοι της γης που έχουμε φορέσει το παχύ σαρκίο, ας γνωρίζουμε εκείνα, που λέγει ο θείος Ιερεμίας, ότι όπως ακριβώς είναι αδύνατο να ξεπεράσει κανείς τη σκιά του, έστω κι αν τρέχει πολύ ή αν πλησιάσει την όραση στα ορατά, χωρίς αν μεσολαβούν ο αέρας κι η φωτιά ή να ξεγλιστρήσουν τα υδρόβια έξω από τα νερά, έτσι είναι τελείως αδύνατο τα σώματα να πλησιάσουν τα νοητά χωρίς τα σωματικά ιδιώματα..Κάθε λογική φύση λαχταρά το Θεό, που είναι δημιουργός και την πρωταρχική της αιτία, αδυνατεί όμως να την καταλάβει για τους λόγους, που εξέθεσα. Αποκαμωμένη από τον πόθο φαίνεται να σφαδάζει κι επειδή δεν υποφέρει την ζημιά, κάνει μια δεύτερη προσπάθεια δηλ. ή παρατηρεί τα ορατά κι από άγνοια θεοποιεί κάποιο από αυτά..ή γνωρίζει το Θεό από το κάλλος και την αρμονία αυτών που βλέπει κι οδηγείται από όσα βλέπει κι οδηγείται από όσα βλέπει για να έλθει σε επαφή με τα αόρατα, χωρίς να μειωθεί ο Θ. εξαιτίας της μεγαλοπρεπεί των ορατών. (Λόγ.28.61)

ΑΠΩΛΕΙΑ ΕΥΕΡΓΕΤΙΚΗ: Έχασε ο Ησαίας στο κωνευτήρι της θείας φωτιάς κάθε ακάθαρτο λόγο & νόημα γι'αυτό & γέμισε με άγιο Πνεύμα. Χάνει ο καθένας με την μετοχή του καλύτερου ότι θεωρούμε ως αντίθετό του..όπως ο τυφλός του Ευαγγελίου βρήκε αυτό, που δεν είχε με το να χάσει αυτό που είχε. Του αφαιρέθηκε η τυφλότητα & πήρε την θέση της η ακτίνα του φωτός (Εκκλ., 479).

ΑΡΓΙΑ: 'Σχολάσατε (που σημαίνει 'αργώ' και 'ασχολούμαι') και γνώτε'. Εφόσον ασχολούμεθα με ξένα προς τον Θ. πράγματα, δεν μπορούμε να χωρέσουμε τη γνώση του Θ...Αυτή η αργία είναι καλή και ωφέλιμη.. Πονηρή είναι η α. των Αθηναίων, που δεν ευκαιρούσαν παρά μόνον να ακούνε κάτι καινότερο, που μιμούνται μερικοί στο να εφευρίσκουν πάντα κάποια καινούργια διδασκαλία και είναι αγαπητή στα ακάθαρτα πνεύματα..'και ελθών βρίσκει τον τόπο σχολάζοντα και σαρωμένο' (Ματθ.12:43-4) (Στον 45 Ψαλμ.317).

ΑΡΕΤΗ: Η α. δεν βρίσκεται μακριά μας, ούτε επιτυγχάνεται έξω από τον εαυτό μας, αλλά είναι μέσα μας το έργο κι είναι εύκολο πράγμα, αρκεί να το θελήσουμε. Οι ειδωλωλάτρες για να σπουδάσουν μεταβαίνουν σε ξένες χώρες. Εμείς δεν χρειάζεται να ξενιτευτούμε για να αποκτήσουμε την βασιλεία των ουρανών, ούτε να διασχίσουμε την θάλασσα χάριν της αρετής. Γιατί πρόλαβε ο Κ. κι είπε: 'Η βασιλεία των ουρανών είναι μέσα μας'. Συνεπώς η α. έχει ανάγκη μόνον από τη θέλησή μας. Αποκτάται όταν η ψυχή εκ φύσεως επιθυμεί τα πνευματικά, όταν διατηρείται όπως πλάσθηκε. Πλάσθηκε και δίκαιη κι ωραία.. 'Ευθείες κάνετε τις οδούς σας':.. 'Όταν παρεκκλίνει του προορισμού της, ένεκα διαστροφής του εκ φύσεως, τότε η διαστροφή αυτή ονομάζεται κακία της ψυχής.. Αν παραμείνουμε όπως μας έπλασε ο Θ., είμαστε στην α. Αν όμως σκεπτόμαστε πονηρά κατατασσόμαστε στους κακούς (Βίος αγ.Αντων.55κ.ε.)... Ας προτιμήσουμε την υπακοή από την άσκηση, διότι η μία διδάσκει την υπερηφάνεια, ενώ η άλλη υπόσχεται την ταπεινοφροσύνη. Κι ο εχθρός εμπνέει επιτηταμένη άσκηση, γιατί κι οι μαθητές του αυτό κάνουν. Πως θα διακρίνουμε την θεία και βασιλική άσκηση από την τυραννική και δαιμονιώδη; Όλος ο χρόνος της ζωής σου ας είναι κανόνας νηστείας.. Παντού η έλλειψη μέτρου είναι καταστρεπτική.. Τα όπλα μας είναι το σώμα κι ο στρατιώτης η ψυχή. Φρόντιζε και τα δύο για τις ανάγκες σου.. Να είσθε καλοί τραπεζίτες, δηλ. να γνωρίζετε με ακρίβεια την βασιλική σφραγίδα. Χρυσός η νηστεία, η εγκράτεια, η ελεημοσύνη, αλλά κι οι Έλληνες τοποθετούν σε αυτά την τυραννική τους εικόνα κι όλοι οι αιρετικοί καυχώνται για αυτές.. Να δέχεσαι με ασφάλεια τον Σταυρό του Χ. που είναι χαραγμένος στις αρετές, που σημαίνει να έχεις ορθή πίστη συνοδευόμενη από σεμνές πράξεις.. Να μην ακολουθούμε την δική μας γνώμη, αλλά την πνευματική μας μητέρα.. Όπως είναι αδύνατο κι οι πάρα πολύ φαύλοι να μην έχουν σπινθήρα του καλού, έτσι υπάρχει κι η κακία στους αγαθούς.. (Βίος Συγκλητ.349κ.ε.) Όλα κι αν ήθελε κανείς δεν μπορεί να τα αποκτήσει. Μπορεί όμως αν τα περιφρονήσει όλα και να γίνει νικητής όλων .. Φρόντιζε (ο Βασ.) να είναι κι όχι να φαίνεται άριστος (Στον Μεγ.Βασ.231) Ο δρόμος, που οδηγεί στην αρετή είναι εν πρώτοις τραχύς & δυσκολοπέραστος & ανηφορικός & γεμάτος ιδρώτα.. Όταν φθάσει κανείς στην κορυφή μπορεί να δει πόσο ομαλός & καλός είναι.. Σαν να λέει ο Όμηρος με δυνατή φωνή: Άνθρωποι να φροντίζετε για την αρετή, η οποία & με τον ναυαγό συγκολυμβά κι όταν φθάσει γυμνός στην στεριά θα τον κάμει τιμιότερο από τους ευτυχισμένους Φαίακες. Τα άλλα αποκτήματα δεν ανήκουν σε αυτούς, που τα κατέχουν, γιατί μεταβάλλουν τη θέση τους, όπως τα ζάρια. Η αρετή είναι το μόνο από τα αναφαίρετα κτήματα, γιατί παραμένει στον άνθρωπο κι όταν ζει κι όταν πεθάνει. (Σόλωνας, Θέογνις, Πρόδικος & Ηρακλής 'Αρετή & Κακία).. Το να επαινεί κανείς την αρετή δημόσια.. & κατ'ιδίαν να προτιμά την ηδονή, αυτός μοιάζει με τους ηθοποιούς, που υποκρίνονται στα θέατρα.. Το τελευταίο όριο της αδικίας είναι να φαίνεται κανείς δίκαιος ενώ δεν είναι (Πολιτεία 361Α). Παραδείγματα αρετής ο Περικλής που έδωσε φανάρι στον υβριστή του, οι Ευκλείδης, Σωκράτης, Αλέξανδρος (& ηδονή), Πυθαγόρας & όρκος. (Προς τους νέους, 329-341).. Αν επιθυμείς εξάπαντος δόξα .. να τρέφεις σαν κάποιο ρεύμα την φιλοδοξία σου στην απόκτηση της αρετής.. Η αρετή εξαρτάται από μας, ενώ η επιδίωξη των χρημάτων, η ομορφιά του σώματος και το μέγεθος των αξιωμάτων δεν εξαρτώνται από μας (Περί φθόνου).. Γιατί δεν έχουμε στη φύση μας την αναμαρτησία; Γιατί & συ τους δούλους δεν τους θεωρείς φίλους όταν τους κρατάς δέσμιους αλλά όταν δεις εκουσίως να εκτελούν τα καθήκοντα σε σένα. & στον Θεό δεν αρέσει αυτό που γίνεται από ανάγκη αλλά αυτό, που επιτυγχάνεται με την αρετή. Κι η αρετή επιτυγχάνεται με την ελεύθερη βούληση κι όχι με την αναγκαιότητα. Η ελεύθερη βούληση εξαρτάται από τα 'εφ'ημιν'. Αυτός που κατηγορεί τον ποιητή γιατί δεν μας έκανε εκ φύσεως αναμαρτητούς, δεν προτιμά τίποτε άλλο παρά την άλογη από τη λογική φύση κι αυτή που δεν κινείται & δεν έχει ορμή από την προαιρετική κι έμπρακτη. (Ουκ έστιν αίτιος των κακών,111). Πόσο επιθυμώ την αρετή, αλλά αυτό δε με έχει μάθει ποί α να είναι αυτή αλλά και πώς θα φτάσει σε μένα, που την ποθώ. Ο ανεκπλήρωτος πόθος είναι πόνος..... Του αέρα μόλυσμα είναι η θολούρα κι η αρρώστια στο σώμα, της αρετής το δικό μας σκοτάδι.. Σε άλλο με σπρώχνει η σάρκα, σε άλλο η εντολή, σε άλλο ο Θ., ο φθόνος σε άλλο, σε τούτο ο χρόνος έχει την

ικανότητα. Πράττω αυτό που μισώ και χαίρομαι με τις παρανομίες μου. Και γελώ με το φοβερό θάνατο, που κλείνεται στα σπλάχνα μου, καγχάζοντας κακόχαρα, γιατί κι ο όλεθρος είναι τερπνός..διαφορετικός σε διαφορετικούς καιρούς, σαν κανένα χταπόδι, που παίρνει το χρώμα της πέτρας, χύνοντας θερμά δάκρυα, αλλά μαζί τους δεν χύθηκε η αμαρτία..Είμαι παρθένος στο σώμα, αν είμαι και στο μυαλό δεν καλοξέρω. Το σώμα σκεπάσθηκε με ντροπή, αλλά φέρθηκε με αναίδεια ο νους, βλέπει καθαρά τις ξένες κακίες κι είναι τυφλός για τις δικές του, ουράνιος στις σκέψεις αλλά γήινος στις επιθυμίες, γαληνεμένος και ειρηνεμένος αλλά αν κάποιος άνεμος φυσήξει, ακόμα και μικρός ορθώνομαι με ολοφούσκωτα κύματα ..Ποθώ τη θεραπεία, που ωστόσο βρίσκεται μακριά μου. (Ποίημ.θ, 151-3)..Η αρετή δεν έγινε δώρο μόνο του μεγάλου Θεού τιμώντας την εικόνα του αλλά και δική σου επιθυμία. Κι ούτε επιθυμία σου μόνο θέλει κι ανώτερη δύναμη, όπως ούτε η δικιά μας όραση είδε μόνη της όσα βλέπουμε κι ας είναι πολύ δυνατή, χωρίς τη βοήθεια του μεγ.Φαέθοντα..Κι εγώ δρομέας στη μέση του σταδίου όχι πολύ ελαφρύς τρέχω, όχι δίχως βραβείο, τεντώνοντας στα άλματα τα μέλη μου έχοντας το Χ. πνοή μου, το Χ. δύναμη κι ευτυχία θαυμαστή..Χωρίς αυτόν όλοι οι θνητοί είναι μάταια παιχνίδια, ζωντανοί νεκροί που σκορπούν μυρωδιά αμαρτίας. Είδες πουλί να πετά δίχως αέρα; ούτε κολυμπά το δελφίνι δίχως νερό. Έτσι και χωρίς το Χ. δεν κάνεις κανείς θνητός κανένα βήμα. Γι αυτό μην μας κάνεις τον σπουδαίο μήτε σε σένα να στηρίζεις το νου σου, τη δύναμή σου κι ας είσαι πάνσοφος..Μένει από δω στο τέρμα όποιος δεν βλέπει το τέρμα της πορείας..Πάντοτε τεντωμένο στα χέρια σου το τόξο ας σκοπεύει στο στόχο..ο θνητός είναι ναός του μεγάλου Θ. που τον έπλασε και κινείται από τη γη και βαδίζει πάντα προς τον ουρανό. (Περί Αρετής, 151-7) Του Χ. δόξα οι καλοί είναι οι καλοί κι όσοι κακοί πετούνε από αμυαλιά στον ουρανό πέτρες, στην κεφαλή τους δέχονται τις κακίες τους και τις ντροπές που κάνουν. Πρώτα ήταν ο Εωσφόρος άγγελος: Το αγαθό, που προέρχεται από τη φύση δεν είναι άξιο επαίνου, ενώ εκείνο, που προέρχεται από ελεύθερη βούληση είναι επαινετό. Ποι α χάρη οφείλεται στη φωτιά, επειδή καίει;..Ποιά χάρη στο νερό επειδή κυλάει;..Πρόσφερε μου το να θέλεις τα καλύτερα. Θα το προσφέρεις αν ενώ έχεις δημιουργηθεί σάρκα, γίνεις πνευματικός..Αν καταφέρεις αν γίνεις ουράνιος ενώ έχεις γίνει ταπεινός. Αν έχοντας συνδεθεί με τη σάρκα, γίνεις ανώτερος από τη σάρκα..(Λόγ.37, 455).. Ο Κ. μας επανέφερε από την αφύσικη ζωή στην φυσική, το 'κατ'εικόνα και καθ'ομοίωση'. Κι η άσκηση κι οι κόποι της δεν επινοήθηκαν για να αποκτήσουμε την αρετή από έξω, αλλά για να απορρίψουμε την κακία, που είναι κάτι το εξωτερικό και ξένο προς την φύση μας, όπως η σκουριά στον σίδηρο, που δεν είναι φυσική αλλά δημιουργείται από αμέλεια, όταν την καθαρίσουμε με κόπο, παρουσιάζουμε την φυσική λαμπρότητα του σιδήρου (Εκδ., 355)

ΑΡΙΣΤΟΣ: είναι αυτός που ξεχωρίζει μόνος του αυτά που πρέπει, καλός είναι εκείνος που ακολουθεί αυτά που έχουν οι άλλοι υποδείξει, ενώ ο ακατάλληλος & για τα δύο είναι άχρηστος (Ησίοδος). (Προς τους Νέους,319)..Ο α. είναι αυτός που μέσα στην πλησμονή κακών κρατάει ισχνές εικόνες της κακίας και τρέχει προς τον ανήφορο με την βοήθεια του μεγ. Θ. από φλογερό έρωτα της αρετής γεμάτος, και καταδιώκοντας καταπόδι την κακία. (Ποίημ.Θ, 153)

ΑΡΧΗ: 'Εν αρχή (ή 'εν κεφαλαίω' Ωριγ.) εποίησεν ο Θ. τον ουρανό'. Τί ωραίο πράγμα η τάξη. Έβαλε πρώτα την αρχή, για να μην νομίσουν μερικοί, ότι ο κόσμος είναι άναρχος. Έπειτα πρόσθεσε το 'εποίησε' για να φανεί ότι αυτό που δημιουργήθηκε είναι ελάχιστο δείγμα της δυνάμεως του δημιουργού. Ο κεραμεύς με την ίδια πάντοτε τέχνη πλάθει αναρίθμητα σκεύη, χωρίς να εξαντλείται ούτε η τέχνη του ούτε η δύναμή του. Έτσι κι ο δημιουργός του σύμπαντος έχοντας την δημιουργική δύναμη όχι ισομεγέθη με ένα μόνο κόσμο αλλά απείρως μεγαλύτερη, με το νεύμα του θελήματός του μόνο έφερε στην ύπαρξη τα μεγέθη των πραγμάτων, που βλέπουμε. Αφού λοιπόν ο κόσμος έχει αρχή ερεύνα να μάθεις ΠΟΙΟΣ είναι εκείνος που του έδωσε την αρχή & ΠΟΙΟΣ ο δημιουργός. Η αθρόα καταβολή των όντων από την άφραστη δύναμη του Θεού ονομάστηκε 'αρχή' δηλ. κεφάλαιο, κατά την οποία λέγεται ότι συστάθηκε το παν, αφού τα μεν ακραία δηλώθηκαν, τα δε μέσα υποδηλώθηκαν

σιωπηρά με τα άκρα...Ο Θ. κατέβαλε τις αφορμές & τις αιτίες των όντων μαζί & με την πρώτη ορμή του θελήματος συγκροτήθηκε η ουσία κάθε όντος..Ακολούθησε όμως ένας αναγκαίος ειρμός & μια τάξη..γιατί καθετί που γίνεται κατά την λογική & την σοφία είναι οπωσδήποτε φωνή του Θεού..διότι επί του Θεού το έργο είναι λόγος..& τίποτα άλογο & τυχαίο δεν νοείται στα από τον Θεό..Πρέπει να πιστεύουμε ότι σε κάθε ον ενυπάρχει κάποιος σοφός & τεχνικός λόγος, έστω κι αν είναι ανώτερο από την θέα μας. Στους επιστήμονες αντί λόγου γίνεται η παρουσιάζομενη σε αυτούς τεχνική θεωρία δια της εναρμονίου περιφοράς..Υπάρχει στην κτίση λόγος έστω κι αν δεν είναι έναρθρος (Ψ.104:27) (Απολογητ. περί Εξαημ. 267-9). Αρχή λέγεται η πρώτη κίνηση (Παρ.16:7). Αρχή λέγεται κι εκείνο από το οποίο αρχίζει να γίνεται κάτι & λέγεται αρχή του άλλου κι ενυπάρχει σε αυτό όπως το θεμέλιο στο σπί τι & στον πλοίο η καρίνα (Παρ,1:17), διότι η ευλάβεια είναι τρόπον τινά θεμέλιο & βάση της τελείωσης. Αρχή πάλι των τεχνικών έργων λέγεται & η τέχνη (Εξ.3:12). Αρχή δε & των πράξεων λέγεται πολλές φορές & το επ'αγαθή ελπίδι προσδοκώμενο τέρμα, όπως αρχή της ελεημοσύνης ότι την δέχεται ο Θ...(Εξαημ., 25κ.ε.).

ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΚΑΚΙΑΣ Φόνος των πρωτοτόκων. Όταν ξεριζωθεί η α. αφανίζεται μαζί της κι η συνέχεια της α., όπως διδάσκει ο Κ. στο Ευαγγέλιο φωνάζοντας να εξοντωθούν τα πρωτότοκα των αιγυπτιακών κακών, δίνοντας διαταγή αν ξεριζωθεί η επιθυμία..όπως και στην περίπτωση του φιδιού, όποιος χτυπήσει την κεφαλή θανατώνει και το υπόλοιπο ερπετό. Κι ασφάλεια είναι να σημαδέψουμε το ανώφλι (τη λογική) και τις κολώνες της πόρτας (θυμό κι επιθυμία) με το αίμα του αμνού (Στο Βίο Μωυσ. Β, 227)..Όπως την πέτρα είναι ευκολότερο να την στερεώσεις και αν την συγκρατήσεις στην αρχή, παρά να την ανυψώσεις όταν κατέρχεται έτσι και την κακία είναι ευκολότερο να μην υποχωρεί κανείς εξ αρχής στην κακία.. (Λόγ.32,79).

ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ-ΧΡΙΣΤΟΣ: Όπως ο Ααρών δεν μεταβαλλόταν όταν φορούσε την αρχιερατική στολή, έτσι κι ο Κ. δεν μεταβλήθηκε σε κάτι άλλο με το να περιβληθεί την σάρκα, αλλά ήταν ο ίδιος κι καλυπτόταν με αυτήν και το 'γένεον' και το 'πεποιείται' δεν σημαίνουν ότι ο όντως Λόγος, δημιουργήθηκε, αλλά ότι ήταν ο Λόγος δημιουργός, κι αργότερα έγινε αρχιερέας, με το να φορέσει το γεννιό και δημιουργιό σώμα, που μπορεί να προσφέρει θυσία υπέρ ημών, γι'αυτό λέγεται 'πεποιήσθαι'. Για να γίνει πιστός αρχιερέας στην υπηρεσία του Θ., ώστε να μπορεί να εξιλεώνει τις αμαρτίες του λαού, έπρεπε να γίνει καθ'όλα όμοιος (Εβρ.3:2) (Κατά Αρειανών Β, 239)

ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ & ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ: Πρέπει να γνωρίζεις ότι πριν γίνεις επίσκοπος ζούσες για τον εαυτό σου, από τότε όμως που έγινε, ζεις για αυτούς για τους οποίους κι έγινες. Και πριν λάβεις την επισκοπική χάρη κανείς δεν σε γνώριζε. Αφ'ότου έγινες επίσκοπος ο λαός περιμένει να του φέρεις τροφή, δηλ. την διδασκαλία των Γραφών. Αν δεν λάμβανες δηνάρια, κανείς δεν μπορούσε να σε κατηγορήσει. Εφόσον τα έλαβες και τα σκέπασες με το χώμα ευλόγως θα σε κατηγορήσει..Λυπήσου σε παρακαλώ τον εαυτό σου και μας(Προς Δρακ.219)...(Ο Αθαν.) με την απόφαση όλου του λαού, όχι σύμφωνα με τον πονηρό τύπο, που επικράτησε αργότερα, ούτε εγκληματικά και τυραννικά, αλλά αποστολικά και πνευματικά, ανεβαίνει στο θρόνο του Μάρκου, διάδοχος όμοια της ευσεβείας και του αξιώματος εκείνου..Η ταυτότης γνώμης είναι και ταυτότης θρόνου, ενώ η διαφορά γνώμης είναι και διαφορά θρόνου. Η μια είναι καί'ονομα, η άλλη αληθινή διαδοχή.. Δεν είναι νόμιμος αυτός που παρανόμισε αλλά αυτός που τον όρισαν, ούτε αυτός που φρονεί τα αντίθετα αλλά όποιος έχει την ίδια πίστη. Αν δεν εννοεί κανείς έτσι την διαδοχή, τότε έχουμε διαδοχή της υγείας από την αρρώστια, του φωτός από το σκοτάδι, της γαλήνης από την zaláda, της φρονήσεως από την παραφροσύνη..Δεν παίρνει τον θρόνο στην κατοχή του, όπως αυτοί, που αρπάζουν μια εξουσία ή μια κληρονομιά και να αρχίσει αμέσως να αλαζονεύεται από ικανοποίηση. Αυτή είναι συμπεριφορά των νόθων και παρανόμων ιερέων, των αναξίων για την αποστολή τους. Αυτοί δεν έχουν προσφέρει τίποτε πρωτύτερα στην ιεροσύνη, μήτε έχουν ταλαιπωρηθεί πρωτύτερα για την αρετή, την ίδια ώρα ωστόσο αναδεικνύονται μαθητές και δάσκαλοι της

ευσεβείας προτού εξαγνισθούν, εξαγνίζουν. Ιερόσυλοι χθες, ιερείς σήμερα, μακριά από τον κύκλο των χριστιανών χθες και σήμερα μυσταγωγοί της πίστης, παλιοί στην κακία κι ολότελα βρέφη στην ευσέβεια. Αυτό είναι αποτέλεσμα ανθρώπινης εύνοιας κι όχι της χάριτος του Πνεύματος. Αυτοί όταν κακοποιήσουν τα πάντα, κακοποιούν στο τέλος και την ευσέβεια. Σε αυτούς δεν πιστοποιεί ο τρόπος το αξίωμα, αλλά το αξίωμα τον τρόπο με ριζικές ανατροπές της φυσικής σειράς..Απλησίαστος στην αρετή, πολύ προσιτός αν τον συναντήσεις. Πράος, χωρίς θυμού, συμπονετικός, γλυκός στον λόγο και γλυκύτερος στον τρόπο, αγγελικός στην μορφή, αγγελικότερος στην ψυχή..Η επίπληξή του ήταν πατρική κι ο έπαινός του συγκρατημένος. Η ηπιότης δεν γινόταν αδυναμία μήτε η αυστηρότητα κακία. Αλλά το πρώτο έμεινε στην επιείκεια και το δεύτερο στη φρόνηση και τα δύο συνιστούσαν την χριστιανική φιλοσοφία. Ελάχιστα χρειαζόταν τον λόγο εξαιτίας της διαγωγής του, που ήταν ικανή να παιδαγωγεί. Ελάχιστα χρειαζόταν τη ράβδο του εξαιτίας του λόγου του κι ακόμη λιγότερο την αποκοπή του πισταίου, λόγω της ράβδου που χτυπούσαν όσο χρειαζόταν. Γιατί προσπαθώ να φτιάξω την εικόνα του; Την έχει φιλοτεχνήσει ο Παύλος με όσα υμνητικά αποδίδει στον Μέγα Αρχιερέα..και όσα νομοθετεί για τον Τιμόθεο..(Μεγάλους διωγμούς) γιατί η συγκέντρωση δυνάμεων γίνεται εκεί που υπάρχει η μεγαλύτερη αντίσταση κι εκεί εκδηλώνονται οι αλληπάλληλες επιθέσεις. Είναι δημιουργός συμφορών η ασέβεια και πολύ τολμηρή στις επιχειρήσεις της. (Στον Μεγ.Αθαν., 57161). Δεν έφτασε (ο Βασ.) εκ του προχείρου το αξίωμα, ούτε την ίδια ώρα τον έλουσε και τον έκανε σοφό, όπως γίνεται σήμερα με τους πολλούς που επιθυμούν τις πρωτοστασίες.. Δεν επαινώ την αταξία και την ακοσμία μας κάποτε και αυτών, που προσεδρεύουν στην Εκκλησία. Δεν θα τολμήσω βέβαια να κατηγορήσω όλους. Εξ άλλου δεν είναι και δίκαιο. Επαινώ το ναυτικό νόμο που στον κυβερνήτη του πλοίου δίνει πρώτα το κουπί κι από αυτό τον φέρνει στην πλήρη και του εμπιστεύεται την ανίχνευση της πορείας και τέλος τον καθίζει στο τιμόνι, έπειτα από πολύ σχίσσιμο των κυμάτων και πολλή εξέταση των ανέμων. Το ίδιο γίνεται και στα στρατιωτικά. Στρατιώτης, ταξιαρχος, στρατηγός. Αυτή είναι η αρίστη σειρά και η ωφελιμότερη για τους αρχόμενους. Πολύ μεγάλη αξία θα είχε αν επικρατούσε και σε μας παρόμοια τάξη. Τώρα όμως κινδυνεύει η αγιότατη ανάμεσα σε όλες τάξεις αν είναι περισσότερο καταγέλαστη. Γιατί η πρωτοστασία δεν κερδίζεται περισσότερο από την αρετή παρά από αθέμιτους ενέργειες. Κι οι θρόνοι περιέρχονται όχι στους πιο άξιους αλλά σε όσους έχουν περισσότερη δύναμη..Γιατρός δεν γίνεται κανείς ούτε ζωγράφος, όποιος δεν μελέτησε πρώτα τη φύση κάθε αρρώστιας ή δεν ανακάτωσε χρώματα πολλά και δεν σχεδίασε μορφές.. Πλαστουργούμε αυθημερόν τους αγίους κι ορίζουμε να γίνουν σοφοί αυτοί που δεν έχουν τίποτα διδαχθεί, ούτε έχουν προσφέρει καμιά υπηρεσία πριν λάβουν το βαθμό..Ο Βασ. δεν κυνήγησε την τιμή αλλά κυνηγήθηκε από την τιμή. Δεν δέχθηκε ανθρώπινη χαρά αλλά θεία χάρη από τον Θεό..Ακολουθεί την εισβολή (του Ουάλεντος) και στρατός αντάξιος, οι κακοί ηγέτες των Εκκλησιών, οι σκληροί στρατάρχες της οικουμένης..κτυπώντες κι ελπίζοντες να λάβουν (μέρος από τις Εκκλησίες) από το βάρος του βασιλέως και το χέρι..Ο Βασ. πρόσφερε αγάπη και λάμβανε ως αντάλλαγμα την εξουσία..Κι ήταν θαυμαστή η ισορροπία τους κι η πλοκή της δύναμης. Ο ένας ήταν οδηγός του λαού κι ο άλλος οδηγούσε τον οδηγό..Ο Βασ. μαζί με το στάρι συνδύαζε την τροφή του λόγου και την τελειότερη ευεργεσία και διανομή, που είναι αληθινά ουράνια και υψηλή..Πίστευε ότι είναι αρετή του ιδιώτου να μην είναι κακός ή να είναι ως ένα βαθμό αγαθός. Για τον άρχοντα όμως και τον προκαθήμενο αποτελεί κακία, και μάλιστα σε αυτό το αξίωμα, να μην ξεπερνά τους άλλους πολύ και να μην γίνεται καθημερινά ανώτερος, ούτε να έχει αξία κι αρετή σύμμετρη με τον θρόνο..Πρώτα από όλα κάνει φανερό ότι το αξίωμα δεν ήταν χάρισμα ανθρώπων αλλά το είχε λάβει ως δώριο από τον Θεό..Έπειτα μαλακώνει αυτούς, που στασίαζαν εναντίον του και τους θεραπεύει με λόγους μιας μεγαλόψυχου αρετής..Ανέμειξε με επιείκεια το πείσμα και την ηπιότητα με την σταθερότητα..Δεν υποδούλωνε με τεχνάσματα αλλά έκανε τους άλλους δικούς του με την φιλία, δεν χρησιμοποιούσε την δύναμη της εξουσίας του, τους έφερε κοντά του όχι βέβαια με αδυναμία αλλά και με προσοχή..Δεν υποχωρούσε παρά μόνο αν κάποιος για αθεράπευτη κακία παραμελήθηκε και παραμερίσθηκε, για να συντριβεί και να

εξαφανιστεί όπως συνδαπανάται ο σίδηρος μαζί με την σκουριά του..Αν ευτυχεί ή δυστυχεί ένας τούτο δεν έχει καμιά σημασία για το σύνολο. Ενώ όταν το σύνολο βρίσκεται σε αυτή ή εκείνη την κατάσταση, ανάγκη πάσα να βρεθεί κι ο καθένας χωριστά στην ίδια θέση...Κανείς δεν μου μίλησε σε μένα (τον Μόδεστο) με τόσο θάρρος. Ίσως επειδή δεν συνάντησες ακόμη επίσκοπο..Στα άλλα εμείς υπάρχει είμαστε μετριοπαθείς..Όπου είναι μπροστά μας ο Θ...περιφρονούμε τα άλλα και ατενίζουμε μόνο σε αυτόν (ΕΙΣ ΤΟΝ Μ.ΒΑΣ.). Αν βλέπεις κανένα από τους τωρινούς να μην έχει πέσει σε καμιά από τις αρρώστιες των ηδονών, να σπεύδει όμως νομίζοντας ότι είναι ανώτερος από τους άλλους, να αναρριχηθεί στην ΙΕΡΟΣΥΝΗ, αυτόν αν νομίζεις ακριβώς ότι βλέπεις που από το ύψωμα της ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑΣ πέφτει κάτω στη γη..Με τον καρπό, που καρποφόρησε η ράβδος του Ααρών πρέπει να νοούμε το γεμάτο εγκράτεια βίο της ΙΕΡΟΣΥΝΗΣ, σκληρό στην εξωτερική ζωή, που μέσα του κρύβει τον αφανή φαγώσιμο καρπό. Κι αν μάθεις ότι η ζωή ενός λεγομένου ιερέα είναι μηλοειδής, γεμάτος ευωδιές και ρόδινα χρώματα..ΘΑ ΠΕΙΣ ΟΡΘΑ..ότι βλέπω τον καρπό, δεν αναγνωρίζω από τον καρπό το ιερατικό δέντρο. Εκείνος ήταν η εγκράτεια, αυτός τρυφή. Εκείνον δεν τον ζωογονούσε ικμάδα της γης, ενώ κάτω από αυτόν ρέουν τα αυλάκια των ηδονών... (Στο Βίο Μωυσή, 315). Βλ. τη Χειροτον. του καρβουνιάρη στον Βίο του αγ.Γρηγ. του Θαυματουργού.

ΑΡΧΟΝΤΑΣ: Κι ας αρχηγέουν των θηρίων..Είσαι άρχοντας κάθε θηρίου..Έχω θηρία μέσα μου; Έχεις μύρια..Ο θυμός είναι μικρό θηρίο, όταν γαβγίζει στην καρδιά; Δεν είναι αγριότερος από το σκύλο; Ο δόλος που φωλιάζει στην δολερή ψυχή δεν πιο ανήμερος από κάθε αρκούδα, που παραμονεύει στη σπηλιά; Δεν είναι θηρίο η υποκρισία; Ο υβριστής δεν είναι σαν σκορπιός; Εκείνος, που επιτίθεται κρυφά δεν είναι χειρότερος από οχιά; Ο πλεονέκτης δεν είναι αρπακτικό θηρίο..Ο θηλυμανής δεν είναι μαινόμενος ίππος; (Ιερ.5:8); Δεν είπε μιλούσε στη γυναίκα αλλά χρεμέτιζε..Άρχων λοιπόν κτίσθηκες, άρχων παθών, άρχων θηρίων, ερπετών, πτηνών..Η εξουσία, που μας χορηγείται δια των ζώων μας ρυθμίζει στο να κυριαρχούμε στους εαυτούς μας. Διότι είναι άτοπο να βασιλεύει κανείς σε έθνη ενώ στο ΣΠΙΤΙ του είναι υποταγμένος σε μια εταίρα..Ίατρέ θεράπευσον εαυτόν' (Λουκ.4:23)...Κανένας δεν καταδικάσθηκε γιατί δεν εξημέρωσε λιοντάρι..Αν δεν κυριαρχεί στο θυμό του γίνεται καταγέλαστος (Γεν., 401-405).

ΑΣΜΑ ΚΑΙΝΟ: να λατρεύετε τον Θ. όχι με το παλιό περιεχόμενο του γράμματος αλλά με το νέο περιεχόμενο του πνεύματος. Εκείνος που δεν λαμβάνει το γράμμα του νόμου αλλά κατανοεί το πνεύμα του, αυτός ψάλλει άσμα καινούργιο. Γιατί εκείνο, που από την διαθήκη πάλιωσε και γέρασε, έφυγε. Το διαδέχθηκε το καινούργιο κι ανανεωμένο άσμα της διδασκαλίας του Κ., που ανακαινίζει τα νιάτα μας, όπως του αετού, όταν καταστρέφουμε τον έξω ά. και ανανεούμεθα καθημερινά. Αλλά κι εκείνος, που επεκτείνεται συνεχώς προς τα μπροστά, γίνεται πάντα, πιο καινούργιος από τον εαυτό του..και ψάλλει στον Θ. το πιο καινούργιο άσμα. Καινότερο λέγεται συνήθως ή το παράδοξο ή εκείνο που πρόσφατα έλαβε υπόσταση. Αν διηγείσαι τον θαυμαστό κι υπερφυσικό τρόπο της ενανθρωπήσεως του Κ., ψάλλεις καινούργιο και παράδοξο άσμα κι αν ακόμη εξιστορείς την αναγέννηση κι ανανέωση του σύμπαντος, που πάλιωσε από την αμαρτία, και κηρύττεις τα μυστήρια της ανάστασης και τότε ψάλλεις καινούργιο και πρόσφατο άσμα. (ΣΤΟΝ Ψ.32,167).

ΑΣΚΗΣΗ: Ο Κ. μας επανέφερε από την αφύσικη ζωή στην φυσική, το 'κατ'εικόνα και καθ'ομοίωση'. Κι η άσκηση κι οι κόποι της δεν επινοήθηκαν για να αποκτήσουμε την αρετή από έξω, αλλά για να απορρίψουμε την κακία, που είναι κάτι το εξωτερικό και ξένο προς την φύση μας, όπως η σκουριά στον σίδηρο, που δεν είναι φυσική αλλά δημιουργείται από αμέλεια, όταν την καθαρίσουμε με κόπο, παρουσιάζουμε την φυσική λαμπρότητα του σιδήρου (Έκδ., 355)

ΑΣΤΕΡΙ: Τα α. στη νυχτερινή συννεφιά λάμπουν στα μέρη του ουρανού, και χαρίεσα είναι η λαμπρότητά τους, χαριέστερο το απροσδόκητο της εμφάνισής τους. Έτσι είσθε

και εσεις οι φωστήρες της οικουμένης, εντελώς λίγοι και ευαρίθμητοι σε αυτή τη σκυθρωπή κατάσταση, λάμποντες σαν σε σκοτεινή νύχτα κι έχοντες πλην του χαριέντος της αρετής και το περιπόθητο λόγω της σπανιότητάς στην οποία βρίσκεσθε (Προς Ασχόλ.161)

ΑΥΤΑΡΚΕΙΑ: Η αυτάρκεια έχει διαφορετική σημασία για τον καθένα ανάλογα με την κατάσταση του σώματος και την εκάστοτε ανάγκη. Γιατί άλλος που κουράζεται, χρειάζεται περισσότερη και θρεπτικότερη τροφή, άλλος που είναι άρρωστος χρειάζεται λιγότερη και ελαφρότερη τροφή και καθ'όλα το κατάλληλο. Όλοι χρειαζόμαστε εύθιγη τροφή, που προμηθευόμαστε εύκολα. Σε κάθε περίπτωση η επιμελής ετοιμασία κι η φιλόξενη τράπεζα είναι αναγκαία, με την προϋπόθεση ότι ποτέ δεν ξεπερνούμε τα όρια της ανάγκης..Ο σκοπός της φιλοξενίας είναι η ικανοποίηση της ιδιαίτερης ανάγκης κάθε επισκέπτη, γιατί η Γραφή λέγει 'ως χρώμενοι τω κόσμω και μη παραχρώμενοι'(ΑΚορ.7:31) (όροι κατά πλάτος, 285-7).

ΑΥΞΑΝΕΣΘΕ: Να τρέφεσθε, ενώ γεννάστε μικροί, να γίνεστε μεγάλοι & η αύξησάς να τελειώνει. Η πρώτη εβδομάδα ετών έχει την παιδική ηλικία..Την δεύτερα εβδομάδα αρχίζει η αύξηση..Κατά την πρώτη σύσταση που καταβλήθηκε στην μήτρα, καταβλήθηκαν κι οι λόγοι της αυξήσεως..Μετά την τρίτη εβδομάδα όταν η φύση αναπνεύσει από τους κόπους της προς τα άνω αυξήσεως αρχίζει τότε η αύξηση να περνά προς τα πλάτη & κάπως να θεμελιώνει τα υψωμένα μέλη, να αποθέτει γύρω τους πάχη & να καθιστά δυνατά τα μέλη του σώματος.. Γεμίσατε την γη όχι με κατοίκηση (άλλωστε αυτό είναι αδύνατο στις πολικές & διακεκαυμένες ζώνες), γιατί θα στενοχωριόμασταν ζώντας αλλά με εξουσία..(Γεν.1,387).. Ως προς τον εσωτερικό άνθρωπο, η α. νοείται ως τελείωση κατά το θείο παράδειγμα..Τέτοιος ήταν ο Παύλος, ο Ισαάκ.. Προχωρούσε πάντα με μεγάλα βήματα στα έργα της αρετής.. Να πληθύνεσθε: είναι η ευλογία για την Εκκλησία. Να μην περιορισθεί σε έναν τόπο η θεολογία, αλλά να κηρυχθεί σε όλο τον κόσμο το ευαγγέλιο της σωτηρίας..Τα ζώα αυξάνονται σωματικώς, εμείς όμως πνευματικώς. Εκείνα γεμίζουν την γη με το πλήθος, εμείς με αγαθές εργασίες τη συζευγμένη με μας γη (ό.π.385-6).

ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ Η πιο ασφαλισμένη φύλαξη των αγαθών μας είναι να μην έχουμε άγνοια του εαυτού μας, να γνωρίζει ο καθένας τί είναι ο εαυτός του & αν τον ξεχωρίζει με ακρίβεια από τα σχετικά με αυτόν, ώστε να μην φυλάξει κατά λάθος κάτι ξένο αντί το δικό του..Τίποτε από όσα περνούν δεν είναι δικό μας & πώς να κρατήσει κανείς αυτό που κυλάει;..Πολλοί άνθρωποι δεν κρίνουν οι ίδιοι πώς είναι η φύση των πραγμάτων αλλά έχοντας υπόψη την συνήθεια όσων έζησαν πριν κάνουν λάθη στην υγιή κρίση των όντων, προτείνοντας ως κριτήριο του καλού όχι μια λογική σκέψη αλλά μια άλογη συνήθεια..Η συνήθεια δεν είναι ασφαλής εγγυητής των μελλοντικών & η κατάληξή της είναι πολλές φορές κοπάδι κατσικιών κι όχι προβάτων (άσμα, 77)

ΒΑΣΙΛΙΑΣ Στους β. ο Αντώνιος απαντούσε να μην θεωρούν μεγάλα τα αγαθά της παρούσης ζωής αλλά να θυμούνται περισσότερο την μέλλουσα κρίση και να γνωρίζουν ότι μόνον ο Χ. είναι ο αληθινός κι αιώνιος β. Τους προέτρεπε να είναι φιλόανθρωποι και να προστατεύουν τους δίκαιους και τους φτωχούς (Βίος Αντων.149). Ο Σολομ. ανέλαβε την εξουσία όχι κληρονομικώς ούτε δια της βίας αλλά με την ορθή κρίση του Πατέρα & την απόφαση του Θεού..Εάν η βασιλεία είναι νόμιμος επιστασία, είναι ολοφάνερο ότι οι υποθήκες που δίδονται από τον β. αποβλέπουν στην κοινή για όλους ωφέλεια.. Σ' αυτό διαφέρει ο τύραννος από τον β. Ο πρώτος αποσκοπεί στο ατομικό συμφέρον, ο δεύτερος παρέχει το ωφέλιμο στους υπηκόους. (Στην αρχή των Παροιμ.,365).. Ο πόνος κάνει ταπεινούς ακόμη και τους βασιλείς..Κάποια ασθένεια βρήκε τον ύπαρκο και τον γονατίζει μπροστά στον άγιο Βασ. Κι αληθινά το χτύπημα στους φρόνιμους γίνεται παιδαγωγία και συχνά η κακοπάθεια είναι ωφελιμότερη από την ευτυχία (Στον Μεγ.Βασ.,221-3)...Κόσμος ολόκληρος είναι υπό την χείρα σας, κρατούμενος με μικρό διάδημα και λίγο ύφασμα. Τα άνω είναι μόνο του Θ., τα κάτω

και δικά σας. Γίνεσθε θεοί στους υπηκόους σας, για να πω κάτι πιο τολμηρό: 'Η καρδιά του β. είναι στο χέρι του Θ.'..Είναι αισχρό να κυριαρχείτε των πόλεων, από δε τις ηδονές να ηττάστε... ώστε η πρώτη μεταξύ των πόλεων να είναι πόλις παιχτών (Παρ.21:1) (Λόγ.33,219-21)...Ο νόμος του Χ. σας θέτει κάτω από την εξουσία μου και κάτω από αυτό το βήμα. Γιατί και μεις εξουσιάζουμε. Θα προσθέσω ότι η δικιά μας εξουσία είναι μεγαλύτερη και τελειότερη. 'Η μήπως το Πνεύμα θα υποχωρήσει στη σάρκα και τα επουράνια στα επίγεια; Θα δεχθείς την παρρησία μου γιατί είσαι ιερό πρόβατο από το ιερό ποίμνιό μου και θρέμμα του μεγάλου Ποιμένα κι ότι καθοδηγηθεί καλώς από το Πνεύμα από τον ουρανό και φωτίζεσαι από το φως της αγ. και μακαρίας Τριάδος..Άρχεις μαζί με το Χ. και διοικείς μαζί μ'αυτόν. Από Εκείνον σου έχει δοθεί το ξίφος, όχι για να το χρησιμοποιήσεις αλλά για να αποτελεί απειλή. Πρέπει αυτό να το διαφυλάσσεις καθαρό για να το επιστρέψεις σε Εκείνον που στό'δωσε. Είσαι εικόνα του Θ. κι οδηγείς με τα χέρια σου την άλλη εικόνα, που προσωρινά διαμένει εδώ και μεταβαίνει στην άλλη ζωή, στην οποία όλοι θα μεταβούμε αφού παίξουμε λίγο, είτε στο δεσμοκτήριο, είτε στο στάδιο! Τίμησε τη συνένωση! Σεβάσου το αρχέτυπο! Συντάξου με τον Θ. κι όχι τον άρχοντα του κόσμου! Με τον αγαθό Δεσπότη κι όχι τον πικρόχολο τύραννο! Συ άνθρωπε θυμήσου ποιανού είσαι δημιουργήμα, και που καλείσαι να πάς και πόσα έχεις και τι οφείλεις να κάνεις!..Μιμήσου την φιλανθρωπία του Θ.. Το πιο θεικό πράγμα που διαθέτει ο άνθρωπος είναι να ευεργετεί. Μπορείς να γίνεις Θ. χωρίς καθόλου να κοπιώσεις..Ανάμιξε την απειλή με την ελπίδα, την ηπιότητα με το φόβο!..Να μην πιστεύεις ότι υπάρχει τίποτε ανάξιο για την εξουσία..Ο Θ. ορισμένες φορές ανταμείβει και με τα επίγεια αγαθά για να πιστέψουμε στα μελλοντικά. Λίγο και θα περάσει ο κόσμος και η σκηνή θα διαλυθεί..Ο καθένας μας είναι υπόδικος κι η σάρκα οφείλει πολλά..Σου παρουσιάζω τον Χ, και..τα καρφιά, με τα οποία έχω απαλλαγεί από την αμαρτία..Νίκησέ μας με την φιλανθρωπία..Είθε ο Θ. να σε κρίνει όπως θα κρίνει και συ εκείνους που διοικείς..(Λόγος 17,385κ.ε.)...Δεν χαρίζει την σωτηρία στον β. ούτε η στρατιωτική δύναμη, ούτε τα τείχη των πόλεων, ούτε η πεζική φάλλαγγα, αλλά η θεία χάρη. Γιατί ο Κ. ενθρονίζει κι εκθρονίζει β...Αν η καρδιά του β. είναι στο χέρι του Θ.δεν σώζεται από την ένοπλη δύναμη, αλλά από την θεία χειραγωγή. Είναι δε στο χέρι του Θ. όχι ο τυχών αλλά ο άξιος β...Όλα τα ανθρώπινα μαζί είναι ασθενή αν συγκριθούν προς την θεία δύναμη. Για τούτο τα ισχυρά του κόσμου εξελέξατο Ο Θεός.. Άλογο δεν χρησιμοποιείται από τους αγίους, αλλά από τον Φαραώ, Σενναχερείμ, που συντρίβησαν (Στον 32 Ψαλμ.,191κ.ε.)...Βασίλισσα είναι η ψυχή, που είναι αρραβωνιασμένη με τον Νυμφίο Λόγο, δεν κυβερνάται από την αμαρτία αλλά είναι μέτοχος της βασιλείας του Χ. στα δεξιά με ολόχρυση φορεσιά, δηλ. με δόγματα θεία καλούφαντα, στολίζει τον εαυτό της με σοβαρότητα κι ιεροπρέπεια. Επειδή τα δόγματα...είναι ποικίλα και πολύπλοκα και περιέχουν τους λεγόμενους εποπτικούς λόγους, ο ιματισμός είναι 'πεποικιλμένος'. 'άκουσον τις εντολές και με τον εξασκημένο νου κοίτα την κτίση και την τάξη της και κλίνον τον υπερήφανο τράχηλο, και λησμόνησε τις πατρικές συνήθειες των δαιμόνων (νυχτερινούς χορούς και μύθους) κι αφού αποκτήσεις το δικό σου κάλλος θα φανείς ποθητή στο νυμφίο και βασιλιά και θα προσκυνήσουν το εσωτερικό κάλλος σου. Την ακολουθούν οι παρθένες, που με ευφροσύνη κι όχι εξαναγκαστικά ακολούθησαν τον Κ..Παιδιά της είναι οι άγιοι, που είναι άρχοντες ολόκληρης της γης, εξαιτίας της οικειώσεως με το καλό, όπως ο Ιακώβ τον Ησαύ.. (Στον 44 Ψαλμ.295)...δεν θα ανεχθούμε την υποταγή σε βασιλικό διάταγμα που επιχειρεί να ανατρέψει την παράδοση των πατέρων, γιατί αυτό δεν είναι γνώρισμα ευσεβών βασιλεών' δεν είναι πατρικά όσα γίνονται με την βία κι όχι την πειθώ. παράδειγμα η ληστρική σύνοδο της Εφέσου..ο Χ. δεν έδωσε την εξουσία να δένουν και να λύνουν αμαρτίες στους β., αλλά στους αποστόλους και στους διαδόχους του του και στους ποιμένες και διδασκάλους. 'Ακόμα κι να άγγελος σας κηρύξει άλλο ευαγγέλιο'..η παραμικρή αφαίρεση των εκκλησιαστικών παραδόσεων είναι σαν να αφιρούμε λιθάρια από οικοδομή. (Εικ.Α.103). Δεν ανήκει στους β. να νομοθετούν για την Ε. 'τοποθέτησε αποστόλους..' όχι β. Δεν μας κήρυξαν το λόγο του Θ. β. αλλά απόστολοι και προφύτες και ποιμένες και δάσκαλοι (Εβρ.13:7). Ο Θ. απαγόρευσε στον Δαβίδ να χτίσει ναό γιατί ήταν άνδρας αιμάτων..έργο των β. είναι η πολιτική τάξη ενώ η

εκκλησιαστική κατάσταση έργο των ποιμένων και δασκάλων. Η επίθεση αυτή είναι ληστρική. Ο Σαούλ έσχισε το ιμάτιο του Σαμουήλ και ο Θ. του έσχισε την β. Η Ιεζάβελ καταδίωξε τον Ηλία και τα σκυλιά λούστηκαν στο αίμα της. Ο Ηρώδης σκότωσε τον Ιωάννη και ξυψύχισε από τα σκουλήκια.. πειθαρχούμε σε σένα βασιλιά στους φόρους, στα πράγματα της ζωής στην εκκλησιαστική κατάσταση έχουμε ποιμένες. Δεν μετακινούμε όρια αιώνια που έθεσαν οι πατέρες αλλά κρατάμε τις παραδόσεις γιατί αν αρχίζουμε να γκρεμίζουμε λίγο λίγο το οικοδόμημα της Ε. σιγά-σιγά θα γκρεμισθούν τα πάντα. (Εικ.Β.131)

ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΜΩΡΩΝ: Προτυπώσεις της Βαπτίσεως (.,383κ.ε.) Έχεις μωρό; Μην δίνεις ευκαιρία στην κακία. Βάπτισέ το από τη βρεφική ηλικία, αφιέρωσέ το στο Πνεύμα από την ηλικία των μαλακών ούχων. Συ φοβάσαι το β., επειδή η φύση του είναι ακόμη ασθενής. Ω μικρόψυχη κι ολιγόπιστη μητέρα! Ενώ η Άννα; και πριν να γεννηθεί ο Σαμουήλ, τον υποσχέθηκε στον Θεό, κι όταν γεννήθηκε το αφιέρωσε αμέσως και τον μεγάλωσε με ιερατική στολή, χωρίς αν φοβηθεί την ανθρώπινη αδυναμία αλλά πι στρεύοντας στο Θεό. Δεν σου χρειάζονται τα φυλακτά και τα μαγικά ψιθυρίσματα, με τα οποία μπαίνει ο πονηρός, κλέπτοντας το σέβας στο Θεό στα μηδαμινότερα πράγματα. Δώσε στο παιδί σου την Τριάδα, το μέγα και καλό φυλακτό..(Λόγος 40,3 11-3)..Είναι προτιμότερα να αγιάζονται χωρίς να το αισθάνονται, παρά να φύγουν ασφράγιστα κι αμύητα. Κι έχουμε αιτιολογία την οκταήμερη περιτομή, που ήταν μια τυπική σφραγίδα, ομοίως κι η επάλειψη των φλοιών των θυρών με τα αναίσθητα φύλατε τα πρωτότοκα..Να περιμένουμε να γίνουν τριών ετών..όταν θα είναι δυνατόν να ακούσουν κάτι μυστηριακό και να απαντάνε, έστω κι αν δεν καταλαβαίνουν πλήρως αλλά μόνο να διατυπώσουν τότε να αγιάζουν τις ψυχές και τα σώματα με το μέγα μυστήριο της τελειώσεως..Διότι αρχίζουν αν έχουν ευθύνη της ζωής τους όταν θα ολοκληρωθεί ο λόγος τους και θα διδαχθούν στο μυστήριο..αφετέρου είναι οπωσδήποτε ωφέλιμο να έχουν οχυρωθεί με το λουτρό, επειδή υπάρχουν προσβολές αιφνίδιες κινδύνων..Ναι αλλά ο Χριστός βαπτίστηκε 30 χρονών και μάλιστα ενώ ήταν Θ. και συ μας παροτρύνεις να επισπεύσουμε το βάπτισμα; Έδωκες ήδη την απάντηση με το αν πεις 'ήταν Θ.'. Ακριβώς εκείνος ήταν η ίδια η κάθαρση και δεν είχε ανάγκη καθάρσεως..Αυτός ήταν ο ρυθμίζων και πότε θα πάθει και πότε θα γεννηθεί..Σε εκείνος ήταν αναγκαίος εκείνος ο καιρός γιατί βγήκε στη δημοσιότητα 30 χρονών αφενός γι α να μην δείξει ότι κάνει επίδειξη, ότι υπέστη πλήρη δοκιμασία αρετής και τέλος επειδή αυτή η ηλικία θεωρείτο κατάλληλος για να διδάσκει κανείς...Τα δικά του (η νηστεία, θε.ευχαριστία. τριήμερη ανάσταση) παραδόθηκαν έτσι, ώστε να είναι τύπος των δικών μας ώστε να είναι τύπος των δικών μας κι όχι πανομοιότυπα..(Λόγος 40,345)...Πρώτον β. ο κατακλυσμός, δεύτερον διαμέσου της θαλάσσης και της νεφέλης, τρίτο το νομικό, τέταρτο αυτό του Ιωάννου, που ήταν εισαγωγικό, πέμπτον το β. του Κ., που βαπτίστηκε ο ίδιος, κάνοντας δική του την δική μου κάθαρση, για να συντρίψει τα κεφάλια των δρακόντων στο νερό, να ξεπλύνει την αμαρτία και να θάψει στο νερό τον παλιό Αδάμ, να αγιάσει τον βαφτιστή, να συμπληρώσει το νόμο, να αποκαλύψει το μυστήριο της Αγ.Τριάδος, να γίνει σε μας παράδειγμα κι υπογραμμός. Β. φωτιάς η κατάβαση του αγ.Πνεύματος ή αυτό της μελλοντικής κρίσεως. Έκτο το β. με το αίμα και το μαρτύριο, σεβαστό, γιατί δεν μολύνεται με άλλη ακαθαρσία, όγδοο το ατελεύτητα κολάζον (Έκδ.,445)

ΒΕΛΟΣ που χώθηκε βαθιά μέσα στην καρδιά της είναι αυτό, που έριξε η αγάπη, ο Θ.. Κι εκλεκτό βέλος είναι ο μονογενής Θ., που πληγώνει εκείνους, που σώζονται, χρωματίζοντας την τριστομη αιχμή με το πνεύμα της ζωής (αιχμή είναι η πίστη μας), ώστε σε όποιον εισχωρήσει να εισαγάγει μαζί της & τον τοξότη, όπως λέει ο Κύριος 'εγώ κι ο Πατέρας μου θα έρθουμε & θα ετοιμάσουμε τη διαμονή μας σε αυτόν'. (Ιω.14:23)..Ο ίδιος είναι ο νυμφίος κι ο τοξότης μας & χρησιμοποιεί ως νύμφη κι ως βέλος την καθαρμένη ψυχή, χαρίζοντάς της με το δεξί χέρι μακροβιότητα & χρόνια ζωής & με το αριστερό τον πλούτο των αιωνίων αγαθών & την δόξα του Θεού. (Στο άσμα,144) Ακονισμένα βέλη του δυνατού είναι οι ε ύ σ τ ο χ ο ι λόγοι, που φθάνουν στις

καρδιές των ακροατών και χτυπούν και τραυματίζουν τις ευαίσθητες ψυχές 'Λόγοι σοφών, ως βούκεντρα'(Εκκλ.12:11) ..Από τα βέλη τα πικροκείμενα πληγώνονται οι ψυχές που δέχθηκαν την πίστη κι αφού πυρπολήθηκαν από την άπειρη αγάπη προς τον Θ. λένουν παρόμοια με τη νύμφη...Β εννοεί τους αποστόλους, που στέλνονται για να στείρουν το Ευαγγέλιο σε ολόκληρη την οικουμένη, οι οποίοι επειδή είχαν ακονισθεί έλαμπαν με τα έργα της δικαιοσύνης και έμπαιναν με λεπτότητα ΣΤΙΣ ψυχές των μαθητών τους, στελλόμενα παντού, για να προετοιμάσουν τους λαούς να υποταχθούν στον Χ. (Στον 44 Ψαλμ.,277)

ΒΛΑΣΤΗΜΕΛΑ: Αυτοκυριαρχήσου! Μην κάνεις αυτά που κάνουν τα ανόητα παιδιά που, επειδή τα μάλωσε ο δάσκαλος ξεσχίζουν τα βιβλία τους, το ρούχο του πατέρα τους, που για την ωφέλειά τους αναβάλλει την τροφή ή γρατζουνίζουν το πρόσωπο της μητέρας. Τον μεν κυβερνήτη δοκιμάζει & σκληραγωγεί η τρικυμία, τον αθλητή το στάδιο, τον στρατηγό το στρατόπεδο, τον γενναιοκάρδο η συμφορά, τον Χριστιανό η δοκιμασία. & οι λύπες δοκιμάζουν την ψυχή όπως η φωτιά τον χρυσό. Είσαι φτωχός; Μην καταλαμβάνεσαι από αθυμία. Η υπερβολική κατήφεια γίνεται αιτία της αμαρτίας. Η υπερβολική λύπη καταβαραθρώνει την διάνοια κι η αμνηχανία εμβάλλει ζάλη, η έλλειψη λογισμών γεννά την αχαριστία. Κρατά την τροφή στα χέρια του & καθυστερεί την χορηγία, για να δοκιμάσει την σταθερότητά σου, αν δεν είναι όμοια με των αχάριστων, που όταν αναβληθεί το τραπέζι εκτοξεύουν σαν λιθάρια τις βλασφημίες σε αυτούς που λίγο πριν λόγω τέρψεως προσκυνούσαν σαν θεούς..Για τον δίκαιο (Ηλία) η ψυχή του ήταν η περιουσία του & εφόδιο της ζωής η ελπίδα στο Θεό. Τα πλέον λαίμαργα πτηνά του φέρνανε κρέας...Στο λάκκο των λεόντων τα λιοντάρια παρά τη φύση τους νήστευαν & ο τροφέας ερχόταν με αέρα..Με τον Μωσή δεν υπήρχε αλώνι, πατητήρι, αποθήκη κι ο βράχος χορηγούσε τις πηγές..Σαν τον Ιώβ σαν πολύτιμη διαθήκη να φυλάξεις την ευχαριστία & θα λάβεις για την ευγνωμοσύνη διπλάσια την απόλαυση Είσαι φτωχός; Έχεις εξάπαντος φτωχότερο από σένα.. Δάνεισε συ ο άπορος τον πλούσιο Θ..Αν ενώ πλέεις απαιτήσεις δάνειο θα λάβεις το κεφάλαιο μαζί με τους τόκους στο μέσον του πελάγους. Διότι φιλοδοξεί να δίνει περισσότερα.. (Εν Λιμω,149-151)

ΒΛΑΣΤΗΣΗ: Επειδή μερικοί νομίζουν ότι ο ήλιος είναι ο αίτιος των όσων φύονται από τη γη, γιατί τάχα με την δύναμη της θερμότητας τραβά προς την επιφάνεια την δύναμη του βάθους της γης, για τούτο η διακόσμηση της γης είναι παλιότερη του ήλιου, ώστε κι όσοι προσκυνούν τον ήλιο, γιατί δήθεν χορηγεί την αιτία της ζωής να σταματήσουν να τον προσκυνάνε..Αυτός που διατρέφει τα κτήνη σου, αυτός ταυτόχρονα πολλαπλασιάζει τα εφόδια της δικιάς σου ζωής (την δημιουργία σπερμάτων)..κατά γένος', εννοεί είτε το σπέρμα ή την σπερματική δύναμη..Κοίτα σε παρακαλώ πώς από μια μικρή φράση κι ένα πρόσταγμα τόσο σύντομο, η *κατεψυγμένη κι άγονη γη* γεννά ακαριαίως & σπεύδει να καρπογονήσει, σαν να πετάει μια σκυθρωπή & πένθιμη ενδυμασία, & φοράει την πλέον λαμπρή & καμαρώνει τα κοσμήματά της & προβάλλει τα αναρίθμητα είδη φυτών...Πρώτα-πρώτα βέβαια όταν δεις βοτάνη χόρτου & λουλούδι σκέφου την ανθρώπινη φύση (Ησ.40:6)..Σήμερα πολύ θαλερός στο σώμα, τετράπαχος από την καλοπέραση..αύριο αυτός ο ίδιος να τον βλέπεις & να τον λυπάσαι ή γιατί τον μάρανε ο χρόνος ή γιατί τον διέλυσε η αρρώστια..Μια νύχτα ή ένας πυρετός..αρπάζει τον άνθρωπο ανάμεσα στους ανθρώπους & τον απάγει φεύγοντας κι όλο το θέατρο που έχει δημιουργηθεί τριγύρω του το απογυμνώνει αιφνίδια κι η δόξα αποδεικνύεται όνειρο..Ένα χορτάρι ή μια βοτάνη χόρτου αρκεί να σου απασχολήσει όλη την διάνοια στο να παρατηρεί την τέχνη, που κατασκεύασε αυτά τα πράγματα.. Μαζί με τα φαγώσιμα τα δηλητήρια..Τι λοιπόν; Θα σταματήσουμε να ευγνωμονούμε για τα χρήσιμα & θα κατηγορήσουμε τον δημιουργό για τα φυτά, που θανατώνουν την ζωή μας;..Το κάθε δημιούργημα παίζει ιδιαίτερο ρόλο μέσα στην κτίση..Το μυαλό σου είναι υπεραρκετό για να φυλάγεις από τα θανατηφόρα..Διότι (το δηλητήριο) είναι τροφή κάποιου ζώου ή & η δική μας ιατρική το βρήκε σαν φάρμακο (όπως τον μανδραγόρα ή το κώνειο για την αναισθησία).. Τα ζιζάνια συμβολίζουν τους ψευδείς μαθητές. Τότε το ρόδι δεν είχε αγκάθι, το οποίο συνδυάσθηκε κατόπιν ώστε

με την τερπνότητα της απολαύσεως να έχουμε λύπη για να θυμόμαστε την αμαρτία (Εξαήμε. Ε, 189-195)..Βλαστισιάτω η γη'. Το μικρό αυτό πρόσταγμα έγινε αμέσως φύση μεγάλη & τεχνική πολύπλοκη, κτίζοντας τα αναρίθμητα ιδιαίτερα είδη των φυτών ταχύτερα από την σκέψη μας. Εκείνο το πρόσταγμα φωλιάζει ακόμα στην γη & την αναγκάζει κάθε χρόνο να εξαγάγει την δύναμή της όση έχει για να γίνονται τα χόρτα & τα δέντρα. Γιατί όπως η σβούρα από το πρώτο τίναγμα κάνει συνέχεια περιστροφές..έτσι κι ο κύκλος της φύσης..μέχρι να φθάσει στο κοινό τέλος του σύμπαντος. Σε αυτό τον κύκλο ας είμαστε & εμείς καρποφόροι & γεμάτοι αγαθά έργα για να φυτευτούμε στο σπίτι του Κυρίου..(Εξαήμε., 209-11).

ΒΟΗΘΕΙΑ: Ελέγχεσαι σε κάθε περίπτωση γιατί με τα λόγια λες τον Θ. βοηθό, στην πράξη όμως προσπαθείς να επισύρεις την β. των ανωφελών και ματαίων. Για τον δίκαιο αληθινή βοήθεια είναι ο Θ. Κι όπως κάποιος στρατηγός εξοπλισμένος με γενναίο στρατό, είναι πάντα έτοιμος να βοηθήσει το βαλλόμενο μέρος, έτσι κι ο Θ. μας είναι βοηθός και σύμμαχος στον καθένα που μάχεται εναντίον των τεχνασμάτων του διαβόλου κι αποστρέλλει τα λειτουργικά πνεύματα για την σωτηρία όσων έχουν ανάγκη..Ο προφήτης μας παρουσιάζει ότι είναι μεγάλη δύναμη η πεποίθηση στον Χ., γιατί έστω κι αν τα πάντα γίνουν άνω-κάτω κι αν η γη περιστρέφεται ταραγμένη..δεν θα φοβηθούμε, γιατί έχουμε καταφύγιο τον Θ. και δύναμη και βοηθό στις θλίψεις που βίαια μας βρίσκουν..Εμείς δεν ανεχόμαστε την οργή ενός ανθρώπου ή την επίθεση ενός σκύλου..αλλά ανησυχήσαντες, στρέφουμε την προσοχή μας στους εαυτούς μας (Στον 45 Ψαλμ.303).

ΓΑΜΟΣ: Ο γάμος δεν είναι άτιμο πράγμα, επειδή είναι η παρθενία τιμιότερη. Θα μιμηθώ τον Χριστό, τον καθαρό νυμφαγωγό και νυμφίο, που θαυματουργεί στον γάμο και με την παρουσία του τιμά την συζυγία. Μόνον αν είναι γάμος καθαρός και δεν συνδέεται με βρωμερούς πόθους. Ένα μόνο ζητώ. Πάρε από το δώρο την ασφάλεια και δώσε στο δώρο την αγνότητα κατά το διάστημα που πρέπει, έως ότου έλθει καιρός ευλογίας..(Λόγος 40,313-5)..Όταν ο γ. είναι μόνο τούτο, γάμος δηλ. κι ένωση συζύγων κι επιθυμία να κάνουμε παιδιά, που θα μας διαδεχθούν, τότε είναι καλός ο γ. γιατί δημιουργεί περισσότερους ανθρώπους, που ακολουθούν το θέλημα του Θ. Όταν εξαπτεί τις σωματικές επιθυμίες κι είναι τριγυρισμένος από αγκάθια κι αποτελεί δρόμο προς την κακία, τότε λέγω κι εγώ ότι δεν συμφέρει κανείς να νυμφευθεί. Καλό ο γ. αλλά όχι ανώτερο από την παρθενία..που είναι καλύτερη από το καλό..Δεν θα υπήρχε άγαμος άνθρωπος, αν δεν υπήρχε ο γ...Δεν θα ήταν ο γ. σεμνός, αν δεν έφερε ως καρπό στη ζωή και στον Θ. παρθένο. Τίμησε και συ την μητέρα σου, από όπου γεννήθηκες. Τίμησε και συ εκείνη, που γεννήθηκε από μητέρα, αλλά δεν είναι η ίδια μητέρα..γιατί είναι νύμφη του Χ...Το εξωτερικό κάλλος δεν κρύβεται, το εσωτερικό (είτε από πράξεις είτε από θεωρητικές ενασχολήσεις) το βλέπει μόνον ο Θ...Η έγγαμη ας μην δένεται τελείως με τον κόσμο, η δε άλλη ας μην ανήκει καθόλου στον κόσμο..Ας παραμένει παρθένος ο νους. Ας μην ρεμβάζει, ας μην παραπλανάται κι ας μην κρατά μέσα του εικόνες πονηρές πραγμάτων γιατί κι η εικόνα αποτελεί μέρος της πορνείας. Ας μην διατηρεί στην ψυχή το είδωλο των πραγμάτων τα οποία μισούνται..Αν έχεις αδειάσει όλη σου την δύναμη της αγάπης στο Θ. αν δεν ποθείς πλέον δύο πράγματα, και το φθαρτό και το αόρατο τότε έχεις τόσο πολύ πληγωθεί από το εκλεκτό βέλος..Όπως το νερό που πιέζεται προς τα πάνω, έτσι αν πιέσεις τον πόθο και προσκολληθείς ολόκληρη στον Θ., θα προχωρήσεις προς τα πάνω..θα μείνεις ολόκληρη στο Χ... Οι λεκέδες είναι τόσο πιο εμφανείς όσο καθαρότερο είναι το ρούχο (Λογ.37,443-5)... Δεν είναι παρά η φιλανθρωπία του Θ. από την οποία πλαστήκαμε και γεννηθήκαμε: 'ας ποιήσουμε άνθρωπο..' γέννησα γιους και τους δόξασα, εκείνοι, όμως με αρνήθηκαν'. Μπορούμε να συγκεντρώσουμε από την αγ.Γραφή άπειρους λόγους από τους οποίους γνωρίζουμε ποί α κοιλιά μάς έπλασε και ποί α μήτρα μας γέννησε και μας έφερε στο φως. (Στις Επιγρ.257)

ΓΕΝΝΗΣΗ. Θεού: Δεν θα ήταν μεγάλη εκείνη η γέννηση (του Χ.), αν μπορούσες να την κατανοήσεις εσύ, που δεν γνωρίζεις ούτε την δικιά σου γέννηση ή έχεις

κατανοήσει ένα τόσο μικρό μέρος της που ντρέπεσαι αν το πεις. Φαντάζεσαι ότι γνωρίζεις το παν; Πρέπει προηγουμένως πολύ να κοπιήσεις για να εξηγήσεις την σύλληψη, την διαμόρφωση, την γέννηση, την σύνδεση ψυχής με το σώμα, του νου με την ψυχή, του λόγου με το νου, την κίνηση, την αύξηση, την αφομοίωση της τροφής, την λειτουργία των αισθήσεων, της μνήμης, της αναμνήσεως και τα άλλα γνωρίσματα της υπάρξεώς σου. Όσο περισσότερο είναι δυσνόητος ο Θ. από τον άνθρωπο, τόσο περισσότερο ακατανόητη είναι η ουράνια γέννηση από την δικιά σου. Αν δεν πιστεύεις ότι γεννήθηκε ο Υιός.. τότε είναι καιρός να απορρίψεις πολλά όντα, που δεν κατανόησες, και προ πάντων τον ίδιο τον Θεό, αφού παρά την μεγάλη σου τόλμη και το υπερβολικό θάρρος σου, δεν μπορείς να πεις τι τέλος πάντων είναι ο Θ... (Λογ. 29, 117-9, πρβλ. Λογ. 20, 275). Επειδή για όλους τους ανθρώπους μία είναι η είσοδος στη ζωή, από πού θα έπρεπε ο εισερχόμενος Θ. σε μας να εγκατασταθεί στην ζωή; Από τον ουρανό, θα έλεγε εκείνος, που απορρίπτει ως αισχρό & άδοξο το είδος της ανθρώπινης γέννησης. Αλλά ο άνθρωπος δεν ήταν στους ουραμούς ούτε επικράτησε στο χώρο της υπερκοσμίας ζωής η αρρώστια της κακίας.. Ούτε λοιπόν η γη είναι μακρύτερα ούτε ο ουρανός κοντύτερα στη θεία αξία.. Αλλιώς θα έπρεπε να δεχτούμε ότι η δύναμη, που κυριαρχεί παντού δεν διήκει όλων εξίσου αλλά σε άλλα είναι αφθονότερη & σε άλλα λιγότερη .. Η πορεία της ανθρώπινης φύσης, η διαταχθείσα δια του θείου θελήματος & νόμου είναι μακράν της διαβολής της κακίας.. Δι' ένα σκοπό έχει ταχθεί όλη η κατασκευή των ανθρωπίνων μελών. Κι ο σκοπός είναι η διατήρηση του ανθρώπου στην ζωή.. Τα γεννητικά όργανα προοιούν για το μέλλον, εξασφαλίζοντας με την λειτουργία τους, την φυσική διαδοχή.. Ενώ τα μάτια, η ακοή & η γλώσσα αναφέρονται στην απόλαυση του παρόντος, με τα γεννητικά όργανα συντηρείται η αθανασία στην ανθρωπότητα, ώστε ο θάνατος, αν & διηνεκώς ενεργεί, να μένει άπρακτος (Κατηχητ. 447 κ.ε.). Τρεις γεννήσεις έχω να σας αναφέρω: την σωματική, την δια του βαπτίσματος και την δια αναστάσεως. Από αυτές η μια είναι νυχτερινή και δουλική κι εμπαθής, η άλλη είναι της ημέρας κι ελεύθερη και καταλυτική των παθών γιατί περιτέμνει όλη την καλύπτρα της ανθρώπινης φύσης και μας επαναφέρει στην ανώτερη ζωή, η δε τρίτη είναι φοβερή κι ακαριαία γιατί εν ριπή οφθαλμού μαζεύει όλα τα πλάσματα για να τα παρουσιάσει μπροστά στον πλάστη, ώστε αν αποδοθεί λογαριασμός για να τα παρουσιάσει μπροστά στον πλάστη. Αυτές τις γεννήσεις ο Χ. μου εμφανίζεται να τις τιμά με την ύπαρξή του.. Το φώτισμα είναι όχημα που μας φέρνει στον Θεό, ταξίδι μαζί με τον Χ., στήριγμα της πίστης, τελείωση του νου, κλειδί της βασιλείας των ουρανών.. Έχει πολλά ονόματα (δώρο, χάρισμα, βάπτισμα, χρίσμα, φώτισμα, σφραγίδα) είτε γιατί είναι πηγή χαράς και μας έχει αιχμαλωτίσει (αυτοί που είναι σφόδρα ερωτευμένοι με κάτι αρέσκονται να παίζουν ευχαρίστως με τα ονόματα) είτε διότι η ποικιλία της ενεργείας μας έχει προκαλέσει πολλές ονομασίες (Λόγος 40, 281-5). Αν δεν είχε γίνει από μέρους μας καμιά παρεκτροπή κι απομάκρυνση από την αγγελική ομοτιμία λόγω αμαρτίας, ούτε εμείς θα χρειάζομασταν το γάμο, για τον πολλαπλασιασμό.. Ο τρόπος πολλαπλασιασμού στη φύση των αγγέλων είναι άρρητος κι ακατανόητος αλλά πάντως υπάρχει.. Έτσι θα πολλαπλασιαζόταν κι ο άνθρωπος.. Δια της προγνωστικής ενεργείας συνέλαβε αθρόως όλο το πλήρωμα της ανθρωπίνης φύσεως & την τίμησε με την υψηλή & ισάγγελη αξία. Επειδή με την διορατική δύναμη προείδε ότι η προαίρεση της δεν θα βάδιζε ευθέως προς το καλό.. για να μην κολοβωθεί το πλήθος των ανθρωπίνων ψυχών.. εγκαθιδρύει στη φύση την επιπόνηση της αυξήσεως. Αντί της αγγελικής μεγαλοφυΐας εμφύτευσε στην ανθρωπότητα τον κινώδη & άλογο τρόπο διαδοχής (Ψ. 48:21). Σαν αυτόν που χαίρεται στα ζάρια τα παίζει και τα ρίχνει αυτός και δε βγάζει στο χέρι μονά ή ζυγά, μα βγαίνουνε στο παίξιμο ότι λάχει, έτσι κι ο γάμος κι η σοπρά των τέκνων δεν γεννούνε το φρόνιμο είτε τον κακό, μα η διδαχή κι η φύση. Κι αν θέλεις λόγο αληθινό να μάθεις, οι άριστοι είναι το πνεύμα, όπως τους θέλησε κι ο λόγος, που παιδεύει. Ευλάβειας σπίθα έχει κρυφτεί μες την ψυχή του ανθρώπου καθώς στις πέτρες δύναμη φωτιάς. Κι ως βγάζει φλόγα την πέτρα ως κρούει σίδηρο κι από θνητούς παρόμοια ο λόγος βγάζει την κρυφή ευσέβεια. (Ποίημ. 1, 47). Πώς θα μπορούσαν τα κνοφορούμενα βρέφη στην μήτρα ή να τρέφονται ή να κινούνται σε τόσο στενό χώρο αλλά να ζουν σε σκοτεινούς και υγρούς τόπους χωρίς να αναπνέουν

σαν ψάρια, αν δεν τα φρουρούσε ο Θ.; Και πώς θα ζούσαν έστω και λίγο, βγαίνοντας από το θερμό της μήτρας στο ψυχρό, αν δεν τα φρουρούσε ο Θ; Επειδή στράφηκα κι έγινα σαν νήπιο και δέχθηκα την βασιλεία των ουρανών και κατέβασα δια της ακακίας τον εαυτό μου στην ταπείνωση των παιδιών με έσωσε. (Στον 114 Ψαλμ.,411). Όπως μεταφέρει στον εαυτό του τα δικά μας τραύματα, έτσι γίνεται και με την φορολογία, για να μας ελευθερώσει από τα δεσμά της κακίας, που έδεναν το ανθρώπινο γένος καθώς το φορολογούσε; Αλλά βλέποντας τη σπηλιά σκέψου το σκοτεινό κι υπόγειο βίο των α., όπου φθάνει εκείνος που φανερώνεται σε αυτούς που κάθονται στο σκοτάδι του θανάτου. Και τυλίγεται σφικτά μέσα στα σπάργανα, αυτός που έχει φορέσει τις αλυσίδες των δικών μας αμαρτημάτων. Η φάτνη είναι ο στάβλος των αλόγων ζώων, όπου γεννιέται ο Λόγος, για να καταλάβει το βόδι τον αφέντη του και ο όνος το παχνί του Κ. του. Βόδι είναι αυτός υπό το ζυγό του νόμου, ενώ όνος το μεταφορικό ζώο, το φορτωμένο με την αμαρτία της ειδωλολατρίας. Τοποθετείται στη φάτνη που είναι κατοικία αλόγων για να μεταλάβουν τα άλογα τροφή λογική και να γίνουν λογικά. Γίνεται μεσίτης και των δύο ενώνοντας τους δύο σε ένα καινούργιο ά...Από ά. ήρθε ο θάνατος κι από ά. η σωτηρία. Ο πρώτος έπεσε στην αμαρτία, ο δεύτερος σήκωσε αυτό, που είχε πέσει. Η γυναίκα υπερασπίστηκε τη γυναίκα. Η πρώτη άνοιξε την είσοδο στην αμαρτία, αυτή υπηρέτησε την είσοδο της δικαιοσύνης. Εκείνη δέχτηκε τη συμβουλή του φιδιού, αυτή έδωσε τον αναιρέτη του φιδιού και γέννησε τον δημιουργό του φωτός. Εκείνη έφερε με το δέντρο την αμαρτία, αυτή με το ξύλο το αγαθό..Αν σκεφθεί κανείς το Πάσχα είναι το τέλος της οικονομίας.. πώς θα γινόταν αν δεν είχε προηγηθεί η αρχή... (Στη Γεν. 353)..Αυτή η γέννηση κυοφορείται με την πίστη, έρχεται στο φως με την αναγέννηση του βαπτίσματος, τροφός η Εκκλησία, μαστός τα διδάγματα, τροφή ο ουράνιος άρτος, τελειοποίηση της ηλικίας η ουράνια πολιτεία, γάμος η συμβίωση με την σοφία, παιδιά οι ελπίδες, σπίτι η βασιλεία, κληρονομιά και πλούτη η τρυφή του Παραδείσου, και τέλος αντί θάνατος η αιώνια ζωή στην μακαριότητα, που περιμένει τους άξιους (Περί της τριημ. 453)

ΓΕΥΣΗ: Όπως η γλυκύτητα του μελιού δεν μπορεί να παρασταθεί με λόγια στους αγνοούντες, όσο όταν γευθούν με την αίσθηση, έτσι ούτε η καλοσύνη του ουρανού λόγου είναι δυνατό να παραδοθεί με σαφήνεια δια της διδασκαλίας, αν δεν βασανίσουμε ακόμη περισσότερο τα δόγματα της αλήθειας και έτσι από την πείρα να κατανοήσουμε την καλοσύνη του Κ. Γευθείτε κι όχι χορτάστε γιατί τώρα γνωρίζουμε μέρος της αλήθειας και την βλέπουμε σαν σε καθρέφτη αινιγματωδώς (κατάσταση αρραβώνα)..Όπως εκείνοι, που υποφέρουν από το στομάχι κι είναι κακοφάγοι αποστρέφονται τις τροφές και θεραπεύονται από τους γιατρούς με κάποιο ορεκτικό, έτσι κι η γεύση της αλήθειας μας οδηγεί σε ακόρταγη επιθυμία. (Στον 33 Ψαλμ.,223)

ΓΙΝΟΜΑΙ-ΚΤΙΖΟΜΑΙ: Στο γήινο δημιούργημα ταιριάζει το 'εγένετο' και στην κατ'εικόνα θ. ψυχή το 'εκτίσθη'. Επειδή η κτίση σημαίνει πολλές φορές την μεταμόρφωση και την βελτίωση ((Β Κορ.5:17, Εφ.2:15), ίσως το 'εγενήθη' χρησιμοποιείται για την πρώτη δημιουργία του α. και το κτίσθηκε για την αναδημιουργία, που έγινε δια της χάριτος του Χ. Όσο διαφέρει ο απλός λόγος από την εντολή του Θ, τόσο είναι η διαφορά της κτίσεως από της γενέσεως. (Στον 32 Ψαλμ, 183).

ΓΛΥΠΤΙΚΗ: Σαν να έχει απολιθωθεί η φύση μας με την προσκόλλησή μας στην ύλη, ο λόγος, που μας σμιλεύει να μοιάσουμε με τον Θ. βαδίζει προς την πραγματοποίηση του σκοπού του με μια σειρά και μια διαδικασία. Μας χωρίζει πρώτα από ένα είδος ατόφιας πέτρας, την κακία, στην οποία είχαμε προσκολληθεί, κόβει έπειτα την περιττή ύλη και χαράζει ότι μένει για να το κάνει όμοιο μ'αυτό, που σκέφτεται αφαιρώντας ότι εμποδίζει την ομοιότητα. Κι έτσι ζύνοντας και λείανοντας την διάνοιά μας με την λεπτότερη ανάλυση των εννοιών μορφοποιεί μέσα μας τον Χ. με τους τύπους της αρετής, όπως ήμασταν σύμφωνα με την εικόνα του...Η τάξη της σμίλευσης περιλαμβάνεται στους Ψαλμούς, που δεν τους ενδιαφέρει η Ιστορία, αλλά αποσπούν πρώτα από την κακία, μετά αναφέρονται σε ποιόν γίνεται η προσκόλληση, ο τρίτος αναφέρει τον πειρασμό του εχθρού, επειδή έχεις χριστείς βασιλιάς και

συμβασιλεύεις και με συνεχή ακολουθία η μίμηση προχωρεί προς το τέλειο..Οι φαλμοί είναι τα διάφορα όργανα του γλύπτη, που δεν τον ενδιαφέρει ποίο εργαλείο κατασκευάστηκε πρώτο..Ο εχθρός δεν παίρνει δύναμη εναντίον μας από κάπου αλλού..αν οι ίδιοι δεν κοιλοπονήσουμε αμαρτωλά και δεν γίνουμε πατέρες του κακού παιδιού..Ο εχθρός κοινολογεί ότι έχουν διαφθαρεί οι αρετές μας (Στις Επιγρ., 181-3).

ΓΛΩΣΣΑ: Η πιο πρόχειρη και πανούργα αμαρτία είναι εκείνη, που ενεργείται με την γ...Έχεις την γ. σαν κάποια μαστροπό, προαγωγό, που συνεργεί μαζί σου στην αμαρτία κι υποκρίνεται στον πλησίον. Είναι όπλο, που παρασύρει στην αδικία, γιατί δεν εκφράζει όσα έχει αλλά όσα εξαπατούν την καρδιά..Έχει γεμίσει η ζωή μας από παραπτώματα της γλώσσας..(Στον 33 Ψαλμ.235)

ΓΝΩΣΗ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΙΩΠΗ: Αν λοιπόν για το πρώτο γράμμα του αλφαβήτου χρειάζεται τόση προσπάθεια και τέχνη, πόσο μάλλον για τον δημιουργό χρειάζεται να προηγηθεί κόπος και χρόνος για να φθάσουμε στην θεωρία της ανέκφραστης δόξης του; Ας μην καυχάται κανείς ότι μπορεί να συλλάβει την θεία γνώση ορμώμενος από την έξωθεν γνώση. Ένας τέτοιος ά. αυταπατάται ξεγελασμένος από τον διάβολο..Από το στόμα νηπίων και θηλαζόντων κατηρίσω αίον'..Αν δεν γίνετε σαν τα παιδιά δεν θα μπειτε στη βασιλεία των ουρανόων'...Ξερίζωσε τα παλιά για να φυτέψεις τα νέα. Γκρέμισε τα σαθρά θεμέλια για να τοποθετήσεις την αδαμάντινη βάση του Κ...Μην ασχοληθείς με πολλά θέματα, γιατί με την άκαιρη φλυαρία μπορεί ο εχθρός να σε βλάψει. (Βίος Συγκλητ.335) Ο Θ. ήταν άκτιστος και αυτοί πλάσματα εκ του μηδενός, αυτός ασώματος κι αυτοί με σώμα και γενικώς μεγάλες είναι οι ελλείψεις των πλασμάτων για να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τον πλάστη τους..Ποιά η ωφέλεια των δημιουργημάτων όταν δεν γνωρίζουν τον δημιουργό τους; Ή πώς θα ήσαν λογικά όντα δεν γνώριζαν τον Λόγο του Πατρός, δια του οποίου δημιουργήθηκαν και να διακρίνουν από τα άλογα; Για να μην συμβεί αυτό ο αγαθός μετέδωσε της ίδιας εικόνας του Κ. ημών Ι.Χ. ώστε δια του χαρίσματος αυτού, αφού αντιληφθούν την εικόνα..τον Λόγο του Πατρός, να μπορέσουν να λάβουν έννοια του Πατρός και γνωρίζοντας τον δημιουργό τους να ζουν την όντως ευτυχισμένη και μακάρια ζωή..Οι ά. τόσο πολύ απεστράφησαν τον Θ. και τόσο πολύ θόλωσαν την ψυχή τους, ώστε αφού λησμόνησαν την ορθή αντίληψη περί Θ., άλλα κι άλλα αντί άλλων επινόησαν στους εαυτούς τους..Τους έδωσε τα έργα της κτίσης αλλά και το νόμο και τους προφήτες, ώστε αν κάποιοι διστάσουν να σκώσουν το βλέμμα στον ουρανό, να έχουν την διδασκαλία εκ των πλησίον..Εντούτοις οι ά. επειδή νικήθηκαν από τις πρόσκαιρες απολαύσεις και τις σατανικές φαντασίες και απάτες δεν παραδέχθηκαν την αλήθεια, αλλά γέμισαν τους εαυτούς τους με περισσότερα κακά κι αμαρτήματα..Εξάλλου, όπως ένας βασιλιάς δεν αφήνει τις χώρες που απελευθέρωσε, να δουλεύουν σε άλλους αλλά όταν παραστεί ανάγκη πηγαίνει αυτοπροσώπως δεν θα λυπηθεί ο Θ. πολύ περισσότερο τα πλάσματά του, ώστε να μην αποπλανηθούν μακριά του..Απαξ κι έγιναν μέτοχοι της εικόνας του δεν έπρεπε να χαθούν (Περί ενανθρωπ.253). Ας φανταστούμε κάποιον, που βρέθηκε στην κορυφή. Κι ας υποθέσουμε ότι ο βράχος είναι λείος κι απότομος, ολόγυρα πελεκημένος που από κάτω ανεβαίνει σε αμέτρητο μάκρος & από πάνω προβάλλει στα ύψη την άκρη εκείνη στην προεξοχή της κορυφής που γέρνει σε βάθος άπατο. Τί είναι φυσικό να πάθει αυτός που με την άκρη του ποδιού του αγγίζοντας τη ράχη που γέρνει πάνω στα βάθη, δεν βρίσκει ούτε για το πόδι πού θα πατήσει ούτε για το χέρι πού να πιαστεί; Αυτό παθαίνει κι η ψυχή όταν ξεπεράσει τη βεβαιότητα των χρονικών εννοιών στην αναζήτηση της προαιώνιας άχρονης φύσης. Δεν έχει από πού να πιαστεί, τόπο, χρόνο, μέτρο..αλλά από παντού ξεγλιστρώντας από τα ασύλληπτα την πιάνει σκοτοδίνη κι αμηχανία & γυρίζει πάλι στα ομογενή της. Περιορίζεται να γνωρίζει τόσο μόνο για την υπερκείμενη φύση, όσο να πειστεί ότι είναι κάτι άλλο στη φύση από αυτά, που γνωρίζει..Τότε έρχεται η κατάλληλη ώρα να σιωπάς & να κρατείς μέσα στο βάθος της ψυχής ανερμήνευτο το θαύμα της άφραστης δύναμης, γνωρίζοντας τα έργα του Θεού κι όχι τον Θεό ..'δεν υπάρχει όριο για το πόσο μεγαλόπρεπη είναι η δόξα της αγι οσύνης σου'. (Ψ.114:5). Σιωπή για την ουσία του Θεού, ομιλία για τα θαυμαστά

έργα του. (Εκκλ.Ζ, 493-5). Πίστη είναι η άνευ δισταγμού παραδοχή των ακουσθέντων με πλήρη πεποίθηση περί της αληθείας των κηρυχθέντων με την χάρη του Θεού. Τώρα και Παύλος ή Πέτρος αν είναι κανείς βλέπει βέβαια αληθώς και δεν πλανάται αλλά βλέπει θαμπά, σαν σε μεταλλικό καθρέφτη και δέχεται τώρα ένα μέρος της αλήθειας..Αυτό που τώρα γνωρίζεται ως τέλειο, αν συγκριθεί με την μελλοντική γνώση είναι σαν το θαμπό είδωλο του μεταλλικού καθρέφτη συγκρινόμενο με το πραγματικό πρόσωπο (Περί Πίστεως, 67-69). Πραγματικά αυτός που μαζεύει γνώση, συγκεντρώνει μαζί και πόνο, γιατί η χαρά που του προσφέρει αυτό που ανακάλυψε, του το στερεί η λύπη για εκείνο, που του διαφεύγει. Αυτό νομίζω συμβαίνει σε κείνους που ενώ έχουν ξεδιψάσει απομακρύνονται από την πηγή, ή σε κείνους που δεν μπορούν να κρατήσουν κάτι, που νομίζουν ότι το κατέχουν ή σε κείνους που είδαν μια στιγμή το φως της αστραπής και την έχασαν. Αυτό με έκανε ταπεινό (Λόγ.2, 169). Το γνωρίζουν είναι πολυσήμαντο..Εκείνος, που λέγει ότι δεν γνωρίζει την ουσία, με αυτό δεν έχει ομολογήσει ότι δεν έχει ΚΑΝ γ. του Θ., αφού η γ. περί Θ. συνάγεται από τα πολλά περί ημάς ιδιώματα (φιλανθρωπία, δικαιοσύνη, δημιουργικότητα, προγνωστικό, ανταποδοτικό, μεγαλείο, προνοητικό)..Η ουσία είναι απλή, οι ενέργειες ποικίλες. Εμείς βεβαιώνουμε ότι γνωρίζουμε τον Θ. από τις ενέργειες, την ουσία την ίδια δεν ισχυριζόμαστε ότι την προσεγγίζουμε. Γιατί οι ενέργειες του κατεβαίνουν σε μας, η δε ουσία του παραμένει απρόσιτη..Η πίστη είναι αρκετή για να γνωρίσει ότι υπάρχει Θ. κι ότι γίνεται μισθαποδότης. Επομένως γ. της θείας ουσίας είναι η συναίσθηση της ακαταληψίας του, και προσκυνητό είναι όχι τι κατανοούμε αλλά ότι υφίσταται η ουσία..Πότε τον προσκύνησαν οι μαθητές του; Όχι όταν είδαν την κτίση να υποτάσσεται;..Επομένως από τις ενέργειες της θεότητας, γεννάται η γ. κι από την γ. η προσκύνηση.. Γ. τον Θ. από την δύναμη. Όστε πιστεύουμε σε αυτόν που γνωρίζουμε, προσκυνούμε δε αυτόν που πιστεύουμε (Επιστ. 234 προς Αμφιλ.) Επί των επιστημών προηγείται η πίστη προηγείται της γ. ενώ στο πεδίο της θεολογίας κι αν ΠΕΙ κανείς ότι η γ. προηγείται δεν θα διαφωνούσαμε αρκεί να εννοεί γ. σύμμετρη με την ανθρώπινη κατάληψη. Στην επιστήμη πρώτα πιστεύεις σε ένα ορισμένο γράμμα, το άλφα, κι αφού μάθεις τον χαρακτήρα του, έπειτα συλλαμβάνεις την ακριβή έννοια της αξίας του στοιχείου. Στην περίπτωση της πίστης στην ύπαρξη του Θ. προηγείται η έννοια περί υπάρξεως του Θ. από τα δημιουργήματα και τον παραδεχόμαστε ως Δεσπότη μας..Επειδή ο του κόσμου Δημιουργός είναι ο Θ. κι είμαστε μέρος του κόσμου, άρα ο Θ. του είναι και δικός μας δημιουργός. Σε αυτή τη γνώση ακολουθεί η πίστη και στην πίστη η προσκύνηση..επειδή η λέξη 'γνώση' επεκτείνεται σε πολλά (αριθμό-μέγεθος) ,αυτοί, που μας ρωτούν επειδή μας βλέπουν επιφυλακτικούς, μας επιρρίπτουν το όνειδος της ασέβειας. Αν ρωτήσεις αν ξέρεις την άμμο και εγώ απαντήσω θετικά και μετά ρωτήσεις τον αριθμό της αυτό θα είναι σοφιστικό, γιατί η πρώτη ερώτηση απευθύνεται στο είδος της άμμου κι όχι στον αριθμό της ή τον Τιμόθεο τον γνωρίζω κατά μία άποψη (χαρακτήρα-άλλα ιδιώματα) και τον αγνοώ κατά άλλη (την ουσία του). Γνωρίζω τον εαυτό μου (ΠΟΙΟΣ είμαι) και τον αγνοώ (στην ουσία μου).. 'το βόδι γνωρίζει το αφεντικό του' (όχι την ουσία).. Η γ. είναι λέξη πολυσήμαντη. Περιλαμβάνει την κατάληψη του κτίστου και την κατανόηση των θαυμάτων του και την τήρηση των εντολών του και την στενή κοινωνία με αυτόν..Εγνώρισε Κ. τους δικούς του, τους δέχθηκε σε κοινωνία λόγω των αγαθών έργων τους. (Επιστ.235,161-3)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ το αγ.Πνεύμα, γιατί έχει σοφία και διδάσκει όλους. Είναι και οξυγράφο γιατί η κίνηση της σκέψης είναι γρήγορη. Χαράσσει δε το Πνεύμα νοήματα, όχι σε λίθινες πλάκες, αλλά σε σάρκινες καρδιές, αναλόγως προς την καθαρότητα. Εξαιτίας της ταχύτητας ολόκληρη η οικουμένη είναι γεμάτη από το Ευαγγέλιο (Στον 44 Ψαλμ.267)

ΓΡΑΦΗ: Δια την έρευνα των Γραφών και την αληθή τους γνώση τους χρειάζεται έντιμος βίος και καθαρή ψυχή και η κατά Χ. αρετή, ώστε να βαδίζει τον δρόμο της, για να μπορέσει να επιτύχει αυτά που επιθυμεί και να τα καταλάβει όσο είναι προσιτό στην ανθρώπινη φύση να μάθει περί του Θ. Λόγου. Διότι χωρίς τον καθαρό

νου και χωρίς την μίμηση της ζωής των αγίων δεν μπορεί να εννοήσει κανείς τους λόγους των αγίων. Όποιος θέλει να δει το φως του ήλιου οπωσδήποτε καθαρίζει τα μάτια, σχεδόν σαν το φως που ποθεί, έτσι ώστε να γίνουν τα μάτια φως και να δει το φως του ήλιου ή όποιος θέλει να δει μια πόλη οπωσδήποτε πηγαίνει στον τόπο για να τα δει. Έτσι όποιος θέλει να εννοήσει τη σκέψη των θεολόγων οφείλει πρώτα να πλύνει την ψυχή δια της ζωής του και να φθάσει ως τους αγίους μιμούμενος τις πράξεις τους, ώστε κατά τη συναναστροφή να συζητήσει με αυτούς και να κατανοήσει αυτά που τους αποκάλυψε ο Θ. κι επειδή θα έχει συνενωθεί με εκείνους να αποφύγει τον κίνδυνο των αμαρτωλών και το πώς κατά την μέρα της κρίσεως (Περί Ενανθρωπήσεως, 373-5)...Αν λοιπόν με το να γράφουν στη Θάλεια μερικές λέξεις της Γραφής νομίζουν ότι οι βλασφημίες μετατρέπονται σε επαινετικούς λόγους, ασφαλώς αν έβλεπαν μερικούς από τους σημερινούς Ιουδαίους να διαβάζουν το νόμο και τους προφήτες θα αρνούσαν κι αυτοί τον Χ...Αν από άγνοια ταλαιπωρούνται και φλυαρούν για τέτοια πράγματα ας μάθουν από τις Γ. ότι κι ο διάβολος, που σοφίσθηκε τις αιρέσεις λόγω της δυσωδίας που έχει η κακία του, δανείζεται λέξεις των Γραφών ώστε έχων αυτές ως επί κάλυμμα να στείρει ύπουλα το δηλητήριο του και να εξαπατά τους απονήρευτους. Έτσι εξαπάτησε την Εύα, εξύφανε τις αιρέσεις, έπεισε τώρα τον Άρειο να ομιλήσει και να αντιταχθεί δήθεν κατά των αιρέσεων, για να επιβάλλει λαθραία την δικιά του αίρεση..Πώς μπορεί όμως να λείπει την αλήθεια περί του Πατρός αυτός, που αρνείται τον υιό, που αποκαλύπτει την αλήθεια για τον πατέρα ή για το Πνεύμα αυτός που δυσφημεί τον Λόγο, που κορνυγεί αυτό; (Κατά Αρειανών Α, 47-9).. Έχουμε κοινό δάσκαλο, τον Κ., από την ίδια πηγή αντλούμε τα πνευματικά νάματα. Γαλουχούμεθα από τους ίδιους μαστούς, την Παλιά και την Κ. Διαθήκη (Βίος της Αγ. Συγκλητ. 269). Επειδή μερικοί από τους εκκλησιαστικούς νομίζουν ότι σε όλα τα σημεία πρέπει να παραμένουμε στη λέξη της αγ. Γραφής & δε δέχονται ότι μερικά έχουν λεχθεί με συμβολισμούς κι αλληγορίες, θεωρώ απαραίτητο να απολογηθώ..& να τους πω ότι τίποτα δεν απορρίπτουμε στην προσπάθειά μας να θηρεύσουμε με κάθε τρόπο από την θεόπνευστη Γραφή το ωφέλιμο..Κι ο Λόγος μας παιδαγωγεί στις Παροιμίες & ο μέγας απόστολος λείπει ότι νόμος είναι πνευματικός & χρησιμοποιεί την εξήγηση όπως τον εξυπηρετεί (Α΄ Κορ. 10:11, π.χ. το βόδι που αλωνίζει Δτ. 24:4, Α Κορ. 9:9-10). Με όλους αυτούς τους τρόπους & τα διάφορα ονόματα της πνευματικής εξήγησης μας υποδεικνύει ένα είδος διδασκαλίας, ότι δηλ. δεν πρέπει με κανένα τρόπο να παραμένουμε στο γράμμα, γιατί βλάπτει σε πολλά τον ενάρτετο βίο το πρόχειρο νόημα των λεγομένων αλλά να μεταβαίνουμε στην άυλη & πνευματική θεωρία, ώστε οι σωματικότερες έννοιες να μεταβληθούν σε νου & πνεύμα & η σαρκιότερη σημασία των λεγομένων να τιναχτεί όπως τινάζουμε σκόνη & γι' αυτό λείπει 'το γράμμα σκοτώνει, το πνεύμα δίνει ζωή'. Τί ωφελεί αυτόν που ακούει ότι ο Ωσπέ έκανε παιδί με μια πόρνη & ο Ησαίας..Αλλά & των μαθητών του ο Χριστός γυμνάζει με συσκιασμένα & κρυμμένα λόγια, με παραβολές, παρομοιώσεις, με λόγους σκοτεινούς, με αποφθέγματα που διατυπώνονται & αινίγματα..Μύρια μπορούμε να συλλέξουμε από τις ευαγγελικές εκφράσεις, των οποίων άλλο είναι το νόημα με την πρώτη ματιά, αλλού όμως στοχεύει το νόημα των λόγων: Όπως για παράδειγμα το νερό, που υποσχόταν στους διψασμένους, που όσοι πιστεύουν μεταβάλλονται σε πηγές ποταμών, τον άρτο που κατεβαίνει από τον ουρανό..Όπως λοιπόν το ακατέργαστο γέννημα είναι τροφή των ζώων κι όχι των ανθρώπων, έτσι μπορεί να πει κανένας ότι είναι πιο πολύ τροφή των άλογων όντων κι όχι λογικών οι θεόπνευστοι λόγοι, όχι μόνον της Παλαιάς Διαθήκης.. Η αγ. Γραφή γνωρίζει να παίρνει πολλές φορές & κάποιους εξωτερικούς μύθους & να αναφέρει χωρίς να ντρέπεται από την μυθολογία μερικά ονόματα, για να δηλώσει καλύτερα το νόημα που την απασχολεί..Επειδή η Γραφή θαύμασε υπερβολικά την ομορφιά των θυγατέρων του Ιώβ, δείχνει το θαυμασμό με τα ονόματά τους αναφέροντας ότι η μία λέγεται Ημέρα (για την ευσημοσύνη), η άλλη Κασσία (για την καθαρότητα & την ευωδία των πράξεων) & η τρίτη Αμαλθείας κέρας (ενσάρκωση όλων των αρετών)..(Άσμα θ, 319). Μαζί με το όλο θα κατανοηθεί & το μέρος, ενώ μόνο του το ζήτημα δεν πρόκειται να διευκρινισθεί, πριν από την θεώρηση του συνόλου (Περί των θυσιών). Εγώ δεν έχω να πω κάτι για τα διαχωρισθέντα νερά &

προς τους εκκλησιαστικούς εκείνους, που με την πρόφαση της αναγωγής & των ψηλότερων νοημάτων, σημαίνουν τα νερά ως τις μεταφορικώς πνευματικές κι ασωμάτους δυνάμεις που βρίσκονται επάνω του στερεώματος..κι ως θάλασσα 'τα πνευματικά της πονηρίας' Εφ.6:12.. Ας απορρίψουμε αυτές τις θεωρίες ως συστήματα ονείρων & μύθους γραώδεις' (Α Τιμ. 4:7), ας εννοήσουμε το νερό ως νερό... & τον αίνο των υδάτων ως κομψολόγημα (Εξασημ.,139). Γνωρίζω τους νόμους της αλληγορίας, αν & δεν τους ανεκάλυπα εγώ. Αυτοί, που δεν καταδέχονται τα συνηθισμένα νοήματα του κειμένου, λένουν ότι το νερό δεν είναι νερό..στρέφοντάς τα προς τα δικά τους φαντασιοκοπήματα, όπως ακριβώς οι ονειροκρίτες..' & γαρ ουκ επαισχυνθήσομαι το ευαγγέλιον' (Ρωμ.1:16)..Θα θεωρήσω τα λόγια του αγ.Πνεύματος κατώτερα από την μωρανθείσα σοφία; Η να δοξάσω περισσότερο αυτόν που δεν απασχόλησε το νου του με μάταια πράγματα, αλλά φρόντισε να γραφτούν όλα για την οικοδομή & τον καταρτισμό των ψυχών μας; (Εξασημ.Θ, 341-3). Οι πιο σοφοί από τους Εβραίους λένε ότι υπήρχε σε αυτούς ένας νόμος..να μην μελετούν οι άνθρωποι κάθε ηλικίας ολόκληρη τη Γραφή, αλλά μόνο πάνω από 25 χρονών τις αλήθειες που κάτω από ασήμαντο και ευτελές ένδυμα κρύβουν το μυστικό κάλλος, που λαμπρύνει το νου κι αποτελούν βραβείο φιλοπονίας.. Σε μας δεν υπάρχει κανένα όριο μεταξύ του να διαπαιδαγωγούμε και να διαπαιδαγωγούμεθα..αλλά προτού βγάλουμε την πρώτη τρίχα και μάθουμε να ψελλίζουμε τις πρώτες λέξεις,..προτού ξεπλυθούμε από το βόθρο και τα αίσχη της ψυχής, να εφαρμόσουμε δύο ή τρεις εντολές ή να ασχοληθούμε λίγο με την μελέτη του Δαβίδ ή φορέσουμε το ρούχο των φιλοσόφων και ζήσουμε μέτρια ασκητική ζωή κι αλείψουμε το πρόσωπό μας με ένα περικάλυμμα ευσέβειας, Ω, πόσο σπουδαίοι θα νομίσουμε ότι είμαστε!(Λόγ.Β,133-5)...*Η θεία Γ. δεν χρησιμοποιεί τις διάφορες ιστορίες για να μας προσφέρει γνώση των περιστατικών, που μας πληροφορούν για πράξεις και παθήματα των παλαιότερων, αλλά για να μας διδάξει κάτι χρήσιμο για το βίο της αρετής χρησιμοποιώντας την ιστορική εξέταση για ένα υψηλότερο νόημα* (Στις Επιγρ. 103). Όπως εκείνοι, που έχουν ασθενή μάτια δεν υποφέρουν να βλέπουν το φως, με τον ίδιο τρόπο κι η κακία των Εβραίων, επειδή δεν θέλει να ομολογεί την δόξα του κηρύγματος κάνει με την σιωπή της (άφησε ψαλμούς ανεπίγραφους) απαράδεκτη την αλήθεια..(ο.α.143) Σαν να έχει απολιθωθεί η φύση μας με την προσκόλλησή μας στην ύλη, ο λόγος, που μας σμιλεύει να μοιάσουμε με τον Θ. βαδίζει προς την πραγματοποίηση του σκοπού του με μια σειρά και μια διαδικασία. Μας χωρίζει πρώτα από ένα είδος ατόφιας πέτρας, την κακία, στην οποία είχαμε προσκολληθεί, κόβει έπειτα την περιττή ύλη και χαράζει ότι μένει για να το κάνει όμοιο μ'αυτό, που σκέφτεται αφαιρώντας ότι εμποδίζει την ομοιότητα. Κι έτσι ξύνοντας και λειανώντας την διάνοιά μας με την λεπτότερη ανάλυση των εννοιών μορφοποιεί μέσα μας τον Χ. με τους τύπους της αρετής, όπως ήμασταν σύμφωνα με την εικόνα του..Η τάξη της σμίλευσης περιλαμβάνεται στους Ψαλμούς που δεν τους ενδιαφέρει η Ιστορία, αλλά αποσπών πρώτα από την κακία, μετά σε ποιόν γίνεται η προσκόλληση, ο τρίτος τον πειρασμό του εχθρού, επειδή έχεις χριστείς βασιλιάς και συμβασιλεύεις και με συνεχή ακολουθία η μίμηση προχωρεί προς το τέλειο..Οι ψαλμοί είναι τα διάφορα όργανα του γλύπτη, που δεν τον ενδιαφέρει ποι ο εργαλείο κατασκευάστηκε πρώτο..Ο εχθρός δεν παίρνει δύναμη εναντίον μας από κάπου αλλού..αν οι ίδιοι δεν κοιλοπονήσουμε αμαρτωλά και δεν γίνουμε πατέρες του κακού παιδιού..Ο εχθρός κοινολογεί ότι έχουν διαφθαρεί οι αρετές μας (Στις Επιγρ., 181-3). Σπουδαιότατη οδός προς εύρεση του καθήκοντος είναι η μελέτη των θεόπνευστων Γραφών. Γιατί σε αυτές οι εντολές περί των πράξεων περιέχονται κι οι βίοι των μακαρίων ανδρών, παραδιδόμενοι εγγράφως σαν έμψυχοι εικόνες της διαγωγής κατά Θ...Έτσι λοιπόν, κάθε ά. σε ότι αισθάνεται τον εαυτό του ελλιπή, βρίσκει το πρόσφορο φάρμακο σαν από κοινό ιατρείο, αν αφοσιωθεί στο ανάλογο μίμημα (σωφροσύνη από τον Ιωσήφ, ανδρεία από τον Ιώβ, πραότητα από τον Δαβίδ και Μωυσή). Κι όπως οι ζωγράφοι ζωγραφίζουν αποβλέποντες σταθερά στο παράδειγμα..έτσι κι όποιος προσπαθεί να καταστήσει τον εαυτό του τέλειο σε κάθε είδος αρετής, προσβλέπει στους βίους των αγίων σαν αγάλματα κινούμενα και δρώντα (Προς τον Γρηγ.65-7)...Εμείς ω θαυμάσιε συναναστρεφόμεσθε με τον Μωυσή και τον Ηλία και άλλους παρόμοιους άνδρες, που ανακοινώνουν σε μας τις σκέψεις τους με την βάρβαρη φωνή,

κι εκφέρομε εκείνα, τα οποία λαμβάνουμε από αυτούς, κατά μεν την έννοια αληθινά, κατά δε την λογοτεχνική μορφή αμαθή, όπως αποδεικνύει το παρόν γράμμα (Προς Λιβάν.339,275). Όπως ένα δέντρο που είναι φυτεμένο στο μέρος, που τρέχουν άφθονα νερά, έτσι ευδοκιμεί κι η ψυχή, που ποτίζεται με την θεία Γραφή και καρποφορεί στον καιρό της, την ορθόδοξη πίστη, και στολίζεται με αειθαλή φύλλα, εννοώ τα θαυμαστά έργα, διότι οι Α.Γ. δημιουργούν μέσα μας αρμονία ως προς τα ενάρτητα έργα και την καθαρή θεωρητική γνώση..Λοιπόν αν είμαστε φιλομαθείς θα γίνουμε και πολυμαθείς, γιατί όλα κατορθώνονται με το ενδιαφέρον και τον κόπο και την χάρη του Θ., που τα δίνει. Ας κρούσουμε λοιπόν την θύρα στον ωραιότατο παράδεισο των Γραφών, τον ευδιαστό, τον ευχάριστο, τον χαριτωμένο..που αγγίζει την καρδιά μας κι όταν λυπάται την παρηγορεί, όταν πάλι τaráσσειται την καταπραύνει και την γεμίζει με αιώνια χαρά..Ας μην αποθαρρυνθούμε κρούοντας..αλλά ας επιμείνουμε, ας λεπτολογήσουμε, ας ερωτήσουμε τους πατέρες (Δευτερ.32:7)..Αν πάλι μπορούμε να αποκομίσουμε και κάτι ωφέλιμο κι από τους εκτός της Εκκλησίας δεν είναι απαγορευμένο. Ας γίνουμε πετυχημένοι τραπεζίτες με το να μαζεύουμε το ατόφιο και καθαρό χρυσάφι, και με το αν αποφεύγουμε το νοθευμένο (Έκδ.505).

ΓΗ-ΧΩΜΑ: Πότε μπορείς να ξεχάσεις τον εαυτό σου; Όταν μόνον φύγεις από τη γη..Βρίσθηκαν & είσαι θυμωμένος; Από πού προέρχεται ο θυμός σου; Από την αδοξία. Δεν καταδέχθηκαν ν'ακούσεις ότι είσαι δυσγενής; Αμέσως άναψε ο θυμός σου;..Κατέβασε το βλέμμα κάτω & θα παύσει ο θυμός. Κοίτα την γη & θυμήσου..Πόσο πολυτιμότερο είναι ο έμψυχος άνθρωπος από την γη, που καταπατείται! Εγώ δε εννοώ, την αρχαία μητέρα, τη γη..Εκείνος, που νομίζει ότι έτσι με βρίζει, χωρίς να το καταλάβει με τίμησε περισσότερο. Γιατί έχω επίγνωση της φύσεώς μου, γνωρίζω ποιος είμαι & από πού είμαι..Όταν τρέχεις προς επιθυμία να θυμάσαι ότι θα διαλυθείς σε γη.. Αυτή η υπόμνηση ας είναι προφυλακτήριο από κάθε αμαρτία.. Όταν δεις αυτούς τους άρχοντες, που προπορεύονται από κήρυκα με ψηλή φωνή, όταν τους δεις να φοβίζουν τον δείνα & να δέρνουν τον άλλο..κι άλλον να παραδίδουν σε θάνατο, μην φοβηθείς από όσα βλέπεις ..Να θυμάσαι ότι ο Θ. έπλασε τον άνθρωπο, χόμα από τη γη..Αν είναι κάτι άλλο φοβήσου, αν όμως είναι από χόμα καταφρόνησέ το.. (Γεν., 433-437).

ΓΥΜΝΩΣΗ+ΡΟΥΧΑ: Έπρεπε να μην γνωρίζουν την γ. (οι πρωτόπλαστοι) για να μην απασχολείται ο νους του ανθρώπου να αναπληρώνει την έλλειψη, με το να επινοεί ρούχα για τον εαυτό του & θαλπωρή της γ. & γενικά με την φροντίδα της σάρκας αποσπώμενος από την ενατένιση του Θεού. Γιατί δεν κατασκευάσθηκαν αμέσως τα ρούχα; Δεν έπρεπε να είναι ούτε τεχνητά ούτε φυσικά. Γιατί τα φυσικά είναι γνώρισμα των αλόγων ζώων (φτερά, τρίχες, δέρματα)..Υπήρχαν άλλα ρούχα, έτοιμα εφόσον επιδείκνυε ο άνθρωπος αρετή κι αυτά θα φανερώνονταν με την χάρη του Θεού & θα περιάστραπταν σαν φωτεινά ρούχα των αγγέλων, που ξεπερνούν σε ποικιλία τα άνθη & σε στιλπνότητα τα άστρα. Τα ρούχα ήταν βραβεία αρετής στα οποία λόγω της διαβολικής επηρείας ο άνθρωπος δεν έφτασε. (Ουκ έστιν αίτιος, 117-9).

ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ: Τα κλεισμένα γυμναστήρια κι οι αφώτιστες νύχτες δεν μας αφήνει η αγωνία για την ζωή ούτε να τα σκεφτούμε (Βασι λ.Προς Μαρτιν.74, 267)

ΓΥΝΑΙΚΑ: Η γυναίκα έγινε κατ'εικόνα Θεού, όπως επίσης κι ο άντρας. Οι φύσεις είναι ομότιμες, ίσες οι αρετές, ίσα τα βραβεία, όμοια η ευθύνη. Να μην λέγει: Είναι ασθενής. Η ασθένεια ανήκει στη σάρκα, στην ψυχή υπάρχει δύναμη. Αφού λοιπόν είναι ομότιμη η κατά Θεόν εικόνα, ας είναι ομότιμη κι η αρετή & η επίδειξη των αγαθών έργων..Καθ'εαυτό το σώμα είναι απαλό, κατά συμπάθεια όμως είναι δυνατό σε καρτερικότητα, ανθεκτικό σε αγρυπνίες. Πότε μπορεί η φύση του άντρα να ανταγωνισθεί τη φύση της γυναίκας, που διάγει τη ζωή της καρτερικά; Πότε μπορεί ο άντρας να μιμηθεί την αντοχή της γυναίκας στις νηστείες, την φιλοπονία στις προσευχές, την αφθονία στα δάκρυα, την ετοιμότητα προς την ευεργεσία;..Μην προσέχεις την εξωτερική εμφάνιση, που είναι απλώς περίβλημα. Η ψυχή κάθεται μέσα,

κάτω από το παραπέτασμα, το απαλό σώμα...(Γεν.,399)..Τα ίδια αναφέρει για τη γυναίκα ο αγ.Βασίλ.: Εις την μάρτ.Ιουλίτια 205-7)... Και γυναίκες εκστρατεύουν κοντά στο Χριστό..ένεκα της ψυχικής ανδρείας..Τον Κύριο ακολουθούσαν όχι μόνο άνδρες αλλά και γυναίκες. Η διακονία του Σωτήρος επιτελείτο με την βοήθεια των δύο φύλων (Ασκητ.Προδιατύπωση, 91)...Όλοι αντιμετωπίζουν δύο μορφές της ζωής, τον γάμο και την αγαμία. Ανωτέρα είναι η μια και πιο θεϊκή, περισσότερο κοπιαστική και πιο επικίνδυνη. Ταπεινότερος ο γάμος και πιο ασφαλισμένος..Τα συνήνωσε όλα, της αγαμίας το ύψος και του γάμου την ασφάλεια κι έγινε φρόνιμη χωρίς αλαζονεία, συνδέουσα με τον γάμο το καλό της αγαμίας και δεικνύουσα ότι κανένα από τα δύο δεν το συνδέει κατ'ανάγκη με το Θεό ή τον κόσμο ούτε και το χωρίζει..Ο νους είναι καλός επιστάτης του γάμου και της παρθενίας κι όπως κάποιο υλικό τακτοποιούνται από τον τεχνίτη λόγο και γίνονται κατάλληλα για την αρετή..Αφιέρωσε κατά πάντα τον εαυτό της στο Θ.. Αλλά το ωραιότερο και το σοβαρότερο είναι ότι πήρε με το μέρος της τον σύζυγό της και τον έκαμε όχι παράλογο εξουσιαστή αλλά ομόδουλο αγαθό..Ο θεϊκός Σολομών στην παιδαγωγική του σοφία (τις παροιμίες), επαινεί και την παραμονή της γυναίκας στο σπίτι και την αγάπη της προς τον άνδρα της..με την ρόκα πάντα στα χέρια..Ποιά γνώρισε καλύτερα το μέτρο της σοβαρότητας και φαιδρότητας, ώστε μήτε η σοβαρότης να φαίνεται απανθρωπία, μήτε η φαιδρότης ακολασία, αλλά η πρώτη να είναι σύνεση και η δεύτερη ημερότης και να είναι όρος κοσμιότητας η ανάμειξη της φιλανθρωπίας με την αξιοπρέπεια..Δεν την στόλισε φόρεμα διάφανο και πολυτελές..μήτε τα τεχνάσματα των ζωγράφων και η φθινή ομορφιά, ο πλάστης από τη γη κάτω, που αναδημιουργεί και εξαφανίζει το πλάσμα του Θεού με τα επίβουλα χρώματά του..και εκθέτει μπροστά σε λάγνα μάτια την θεία μορφή σαν είδωλο πορνικό, για να κλέψει η νόθα ομορφιά την φυσική εικόνα που προορίζεται για το Θεό και τον μελλοντικό αιώνα..Ένα ερώτημα τής ήταν αγαπητό, το ερώτημα της ντροπής, και μια λευκότης, εκείνη της εγκράτειας. Την ομορφιά που φεύγει την άφησε για τις γυναίκες του θεάτρου και των πεζοδρομίων..Τί ήταν πιο εύστοχο από τους λόγους της και πιο συνετό από τη σιωπή της..Ποιό χέρι πιο πλουσιόδωρο προς όσους είχαν ανάγκη; (Στην αδερφή Γοργονία, 361-3)..Και μην αλείφετε τις θεϊκές μορφές με άσχημα χρώματα έτσι που να μην έχετε πρόσωπο αλλά προσωπίο..Λένε για την Πανδώρα, αυτή σαν κλάπηκε η φωτιά, ποινή για εκδίκηση ήρθε στους θνητούς για τη φωτιά, φωτιά άλλη, για την καλή κακή..Μην έχεις θάρρος κόρη μου στην ομορφιά. Σύντομη χάρη η ομορφιά. Τη φέρνει η άνοιξη κι ο κρύος χειμώνας ξάφνου την αφάνισε, πρόωρα η αρρώστια την τσακίζει..Και κάποιος τη μορφή του αγάπησε την ίδια και στη λίμνη πήδηξε, στο είδωλο της χαμένης ομορφιάς..Μόνη ομορφιά για μένα όποια η φύση δίνει..ένα λουλούδι στη γυναίκα αγαπητό, το ωραίο κοκκίνισμα, η ντροπή. Ο δικός μας ζωγράφος αυτό γράφει..Χλωμάδα στην ομορφιά σου πρόσθεσε, λιώνοντας στου Χ. τους κόπους.. Στολίδι στις γυναίκες είναι ο τρόπος ..Αν για την επίπλαστη ομορφιά σου καμαρώνεις ποτέ για την άφτιαστη δεν θα έχεις ψυχή φρόνιμη. (Ποίημα 29, Κατά Γυναικών καλλωπιζομένων)... Η γ. όταν προσβάλλει το κρεβάτι του άντρα διαπράττει μοιχεία κι ο νόμος την τιμωρεί με βαρείες ποινές για αυτό, ενώ ο άντρας όταν πορνεύει γιατί μένει ατιμώρητος; Αυτή τη συνήθεια την καταδικάζω. Ήσαν άντρες εκείνοι που κάνανε τους νόμους και για αυτό η νομοθεσία στρέφεται αναντίον των γ., επειδή και τα παιδιά τα έθεσαν κάτω από την εξουσία του πατέρα και δεν έδειξαν καμιά φροντίδα για το ασθενέστερο φύλο. Ο Θ. όμως δεν έκανε κάτι τέτοιο αλλά είπε 'να τιμάς τον πατέρα σου και την μητέρα σου για να ευτυχήσεις' κι αποτελούν αυτοί οι λόγοι την πρώτη εντολή, που έχει συνδεθεί με υπόσχεση (Εξ.21:16, Σοφ.Σειρ.3:9)..Βλέπετε πόσο δίκαιη είναι η νομοθεσία! Ένας είναι ο δημιουργός του άνδρα και της γυναίκας κι από μια σάρκα προέρχονται οι δύο τους, από μια εικόνα και υπάρχει γι'αυτούς ένας νόμος, ένας θάνατος και μια ανάσταση. Επίσης έχουμε γίνει από άνδρα και γ. Κοινό το χρέος και προς τους δύο γονείς. Πώς ζητάς να είναι σώφρων η γ. και συ δεν το ανταποδίδεις; Πώς ζητάς εκείνο, που δεν προφέρεις; Πώς θεοπίζεις διαφορετικούς νόμους για σώμα όμοιο κι ισάξιο;... Διέπραξε αμαρτία η γ.; Το ίδιο κι ο Αδάμ. Και τους δύο ασαπάτησε το φίδι. Δεν παρουσιάσθηκα το ένα πιο ασθενές και το άλλο πιο ισχυρό..Ο Χ. με το πάθος του σώζει και τους δύο. Λέγεται ότι προέρχεται από το

σπέρμα του Δαβίδ.. Γεννάται όμως κι από την Παρθένο..Ο Παύλος λέει: 'Η γ. οφείλει να σέβεται τον άδρα' γιατί οφείλει να σέβεται και τον Χ. Κι ο άνδρας οφείλει να αγαπά τη γ. γιατί κι ο Χ. αγαπά την Ε. Θα πρέπει όμως να εξετάσουμε πιο διεξοδικά το ρητό: 'Άμμελε γάλα και θα γίνει βούτυρο'. Εξέτασε και θα βρείς κάτι πιο θρεπτικό. Ο λόγος αποτρέπει την διγαμία..Ο πρώτος γάμος είναι νόμος, ο δεύτερος συγχώρηση, ο τρίτος παρανομία και το πέρα από αυτό δείγμα ακάθαρτης ζωής. Ο νόμος δίδει το διαζύγιο για οποιαδήποτε αιτία, ο Χ. όχι..Την πόρνη επιτρέπει να τη χωρίζουμε επειδή νοθεύει την οικογένεια, ενώ τα άλλα μας προτρέπει να τα αντιμετωπίζουμε με υπομονή και φιλοσοφική διάθεση..Μην φερθείς απότομα στη γ. σου ούτε να την χωρίσεις γιατί είναι άγνωστο τί κινδυνεύει: εκείνος, που αποκόπτει ή εκείνο, που αποκόπτεται..Μην γίνεσαι ξένο ποτάμι ούτε να ενδιαφέρεσαι να αρέσεις στις ξένες γυναίκες περισσότερο από την γ. σου. Αν τρέχεις αλλού, παρακινείς τη γ. σου σε ακολασία..Φαρισαίο δεν τον κάνει κανέ να η καταγωγή αλλά και η συμπεριφορά..(Λογ.37,429 κ.ε.)

ΔΑΒΙΔ: Με τον Δαβίδ προαναγγέλλεται ο Χ. ..Κιθάρα η ανθρώπινη φύση ως όργανο, η μελωδία της είναι ο λόγος, που μας δίδαξε αυτός που έλαβε σάρκα για να αφανίσει το έργο των δαιμόνων,..των θεών των λαών..Το ξύλο του δαιμονισμένου Σαούλ, χτυπά τν τοίχο, την ανθρώπινη σάρκα..Ο ίδιος ο Δαβίδ, η θεότητα παραμένει απρόσβλητη..Ο Δαβίδ-Χ. πήγε στη Μελχόλ στη βασιλεία της αμαρτίας στην ανθρώπινη φύση και βγαίνει και πάλι στο φως.. Στο κρεβάτι-τάφο μένουν τα κενοτάφια (ανάσταση) και το συκώτι της αίγας (αίμα) (Στις Επιγρ.271).

ΔΑΚΡΥ & ΘΛΙΨΗ: Οι δίκαιοι είτε στη φλόγα διαβιούν, είτε είναι έγκλειστοι με τα λιοντάρια, είτε έχουν καταποθεί από κήτος, από μας πρέπει να μακαρίζονται γιατί αυτοί περνούν την ζωή τους με χαρά. Γιατί δεν θλίβονται με τα παρόντα αλλά ευφραίνονται με την ελπίδα για αυτά που φυλάσσονται στο μέλλον για μας. Επειδή ο καλός αγωνιστής μιας κι άρχισε τον αγώνα στο στάδιο της ευσεβείας πρέπει να φέρει με γενναιότητα τα χτυπήματα των αντιπάλων με την ελπίδα της δόξας, που θα προέλθει από το στεφάνωμα (όπως στους γυμναστικούς αγώνες)..Ή θλίψη παράγει υπομονή, η υπομονή δόκιμο χαρακτήρα, ο δόκιμος χαρακτήρας ελπίδα κι η ελπίδα δεν ντροπιάζει'.. Οι δίκαιοι θρηνούν τον κόσμο τούτο κι αυτή την άθλια ζωή. Τα δάκρυα των αγίων προκαλούνταν εξαιτίας της αγάπης τους προς τον Θεό..Με το να πενθούν αυτούς που αμαρτάνουν, τους διόρθωναν με τα δάκρυα. 'Τα δάκρυα του 'κλαίειν μετά κλαί όντων' γίνονται κατά κάποιο τρόπο σπέρμα και δάνεισμα της αιωνίου χαράς, που αρμόζει στους αγγέλους...Ο Κύριος δάκρυσε με τον Λάζαρο (όχι από πάθος αφού ήξερε ότι ο φίλος Λάζαρος κοιμάται, Ιωαν.11:11, αλλά) για να διδάξει ότι η έλλειψη συμπαθείας είναι κάτι το θηριώδες (με το δάκρυσμα φανέρωσε την κοινωνικότητα της ανθρώπινης φύσης). Μας απάλλαξε από τις ακρότητες προς το ένα ή το άλλο, μην επιτρέπων να εκθηλυνώμεθα ενώπιον των παθών, ούτε να γινόμαστε αναίσθητοι στα λυπηρά..Ο Κ. καταδεχόταν το δάκρυσμα γιατί υφίστατο τα συμπτώματα του σώματος..Αυτοί που λυπούνται δοκιμάζουν κάποια ευχαρίστηση από το θρήνο, γιατί με το κλάμα ανεπαίσθητα αδειάζει αυτό που τους βαρύνει..Όπως τα σκουλήκια γεννιούνται πολύ εύκολα στα απαλότερα ξύλα, έτσι και οι θλίψεις εμφυτεύονται στα μαλακώτερα ήθη των ανθρώπων... Όπως οι άρρωστοι στα μάτια αποφεύγουν να κοιτάζουν τα πολύ λαμπερά αντικείμενα και αναπαύουν τα βλέμματα τους στα άνθη και την πρασινάδα, έτσι πρέπει κι η ψυχή να μην θεωρεί συνεχώς τα λυπηρά, μήτε να αφοσιώνεται στα παρόντα ανιαρά αλλά να περιφέρει το βλέμμα της στη θεωρία των αληθινών αγαθών. 'Ετσι θα μπορείς πάντοτε να χαιρέσαι, αν η ζωή σου αποβλέπει πάντα στο Θεό, η δε ελπίδα της ανταποδόσεως ανακουφίζει τα δυσάρεστα της ζωής..'Έχεις ατιμασθεί; Να αποβλέψεις στην δόξα των ουρανών; Έχεις ζημιωθεί; Να ατενίσεις τον επουράνιο πλούτο και στο θησαυρό, που κατέθεσες με τα καλά έργα. Έχεις εξορισθεί; Έχεις πατρίδα την επουράνιο Ιερουσαλήμ. Έχασες παιδί; Έχεις αγγέλους..Τα φαιδρά από τα ανθρώπινα πράγματα, να μην βάζουν στην ψυχή σου υπερβολικές χαρές και τα λυπηρά να μην ταπεινώνουν το ψηλό φρόνημά της (Περί Ευχαρ.83-105). Ωδίνες θανάτου; αλλά εξέθεσα τον εαυτό μου εκούσια στις θλίψεις, μένοντας ανέδωτος στους

πειρασμούς του διαβόλου. Νικά αυτός που δεν υποχωρεί, υπερνικά όμως εκείνος, που επισύρει μόνος του τις θλίψεις γαι αν δείξει την υπομονή του (Στον 114 Ψαλμ.,407)

ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ: Μην βαδίζεις σε ξένες πόρτες. Γιατί πηγάδι στενό το ξένο. Είναι καλύτερα να παρηγορεί κανείς την ανάγκη του λίγο-λίγο, με διάφορες επινοήσεις, παρά αφού υψωθεί με μιας με τα ξένα, ύστερα να απογυμνωθεί από τα υπάρχοντά του..Θεραπεύεις το κακό με το κακό..Να μην ανεχθείς να σε ζητάνε και να ψάχνουν τα ίχνη σου σαν κάποιο άλλο θήραμα. Το δάνειο είναι αρχή ψεύδους, αφορμή αχαριστίας και αγνωμοσύνης, επιορκίας..Σ'ένα πράγμα διαφέρουμε εμείς οι φτωχοί από τους πλούσιους, στη ξεγνοιασιά. Και τους κοροιδεύουμε όταν εκείνοι αγρυπνούν, ενώ εμείς κοιμόμαστε..*Τόκος ονομάστηκε για την γονιμότητα του κακού ή για τους πόνους και τις λύπες, που προξενεί στις ψυχές των δανεισθέντων. Όπως παρουσιάζεται ο πόνος σε εκείνον που θα γεννήσει, έτσι παρουσιάζεται κι η προθεσμία στο χρεωφειλέτη.* Τα γεννήματα των τόκων, γεννήματα εκιδνών, που γεννιούνται αφού καταφάγουν την κοιλιά της μητέρας τους. Κι οι τόκοι παύουν να γεννούν αφού φάνε τελείως τα σπίτια των χρεωφειλετών. Τα ζώα γρήγορα παύουν να γεννούν, τα χρήματα όμως ενώ αρχίζουν γρήγορα να αυξάνουν, έχουν ατέλειωτη την αύξηση ..Το μυρμήγκι χωρίς να ζητιανεύει και να δανείζεται, συντηρείται κι η μέλισσα τα απομεινάρια της τροφής της χαρίζει στους βασιλείς..Συ δε ά. που είσαι ζώο, που εύκολα μηχανάσαι τα πάντα, δεν βρίσκεις μια από όλες τις μηχανές για να ζήσεις; Δανείζονται όχι εκείνοι, που στερούνται τα αναγκαία αλλά ά., που επιδίδονται σε άσωτες δαπάνες, δούλοι των γυναικείων απαιτήσεων... Κράτησε τουλάχιστον για τα παιδιά σου το κτήμα της ελευθερίας, που κληρονόμησες εσύ από τους γονείς σου...Το δάνειο στον φτωχό είναι δώρο (γιατί δεν ελπίζεις την επιστροφή του) και δάνειο (στον Δεσπότη). Γιατρί δεν δέχεσαι εγγυητή τον Θ; (Στον 14 Ψαλμ.83 κ.ε.)

ΔΗΜΙ ΟΥΡΓΙ Α: Τα στοιχεία της φύσης από μόνα τους δεν θα μπορούσαν να συσταθούν γιατί έχουν αντίθετη φύση μεταξύ τους..Κι αν συνέβαινε η φυσική ροή των στοιχείων δεν θα βλέπαμε κόσμο αλλά ακοσμία, όχι τάξη αλλά αταξία, όχι σύνθεση αλλά διάλυση, όχι συμμετρία αλλά αμετρία..Επειδή υπάρχει παναρμονία τάξη στον κόσμο είναι ανάγκη να σκεφθούμε τον Δεσπότη που τα συγκέντρωσε και τα συνένωσε και τα έκανε να συμφωνούν ..Από την συμφωνία των αντιθέτων είναι δυνατό να εννοήσουμε τον άρχοντα και κοσμήτορα και βασιλέα τους, όπως αν βλέπαμε μια πόλη να κατοικείται αρμονικά από διαφορετικούς ά. Η αταξία είναι γνώρισμα της αναρχίας, η δε τάξη αποδεικνύει ότι υπάρχει αρχηγός. Βλέποντες και την συμφωνία των μελών του σώματος μεταξύ τους, κατανοούμε ότι οπωσδήποτε υπάρχει ψυχή, που κυβερνά..Αν ήσαν πολλοί οι άρχοντες του σύμπαντος θα ήσαν όλα άτακτα, αναρχία. Ακούει την αρμονία των χορδών της λύρας κανείς γιατί τον ήχο προκαλεί όχι μία χορδή και ο μουσικός είναι ένας, έστω κι αν δεν τον βλέπει ο ακροατής..Ασφαλές γνώρισμα του ότι ο δημιουργός είναι έναςείναι ότι υπάρχει ένας κόσμος..Κι ένας τεχνίτη τον χαρακτηρίζουμε ανίσχυρο, όταν κάνει κάποιο έργο όχι μόνος αλλά με πολλούς, κάτι παράλογο για τον Θ. Αν είχε δημιουργηθεί υπό πολλών θα είχε διάφορες κινήσεις. Ούτε ένα πλοίο θα πλεύσει ορθά, όταν το κυβερνούν πολλοί, ούτε μια λύρα όταν την παίζουν πολλοί θα παράγει αρμονικό ήχο. Δημιουργός είναι ο πανάγιος υπερέκεινα κάθε κτιστής ουσίας, ο Πατήρ του Χ., ο οποίος ως άριστος κυβερνήτης δια του Λόγου του, του Κυρίου ημών και Σωτήρος Χ., διακυβερνά για την σωτηρία μας τα πάντα και τα διαρρυθμίζει..Είναι ωραία η δημιουργία.. Αφού με επιστήμη κι όχι τυχαία έχει δημιουργηθεί και διακοσμηθεί το σύμπαν, κατ'ανάγκη ο διακοσμητής του είναι ο Λόγος του Θ. όχι ο σπερματικός, που είναι άψυχος κι άλογος, ούτε αυτός του λογικού γένους των α., που αποτελείται από συλλαβές και διαλύεται, αλλά ο ζώντας κι ενεργής Ε., ο αυτολόγος, (Α Κορ.1:24)..Δια να μην διαλυθεί το σύμπαν στο μη είναι συντηρεί όλη την κτίση, έτσι ώστε μετέχοντας του πράγματι όντος Λόγου, κρατών ως λύρα το σύμπαν και συνενώνων όσα υπάρχουν στον ουρανό και τον αέρα, με ένα και το αυτό νεύμα συγχρόνως τα πάντα κινεί, σαν μια χορωδία διαφορετικών α., που με το νεύμα του (βλέμμα του) **ΔΙ ΕΥΘΥΝΤ** ή ψάλλει καθείς κατά τη φύση και τη δύναμή του, ή ψυχή τις αισθήσεις μας ή ο άρχοντας μια πολύ μεγάλη πόλη..Ο Θ. κατά την

δημιουργία όταν ομιλεί, ομιλεί προς κάποιον πλησίον του, τη Σοφία (Παρ.8:27) Συνοπάρχων ως Σοφία και βλέπων τον Πατέρα ως Λόγος, δημιούργησε το σύμπαν και το στερέωσε και το διαρρύθμισε. Ο Λόγος είναι η αυτοσοφία, ο αυτολόγος, η αυτοδύναμη, η ανήκουσα στον Πατέρα, αυτοφώς, αυτοαλήθεια, αυτοδικαιοσύνη, αυτοαρετή και μάλιστα 'χαρακτήρα και απαύγασμα' (Εβρ.1:3)..Δεν έχουν υγιή νου αυτοί, που δεν παραδέχονται τον Θ. και δεν λατρεύουν τον Λόγο του (Κατά Ειδώλων,187κ.ε.)...Ούτε αυτομάτως δημιουργήθηκαν (Επικούρειοι) διότι υπάρχει απλότητα και σύνθεση, ούτε εξ ύπαρξης ύλης διότι δεν είναι αδύνατος ο Θεός, αλλά γνωρίζει η Γραφή ότι εκ του μηδενός και χωρίς να υπάρχει τίποτε ο Θ. δημιούργησε τα πάντα δια του Λόγου (Περί Ενανθρωπ.,233). Δεν έπρεπε ούτε το φως να μείνει αθέατο, ούτε η δόξα αμάρτυρος ούτε η αγαθότης αναπόλαυστος, ούτε τα άλλα προσόντα της θείας φύσεως να μένουν αργά. Εκ περισσής αγάπης δημιουργήθηκε το ζών τουτό (ο άνθρωπος). Όπως το μάτι με τη φυσική λάμψη, που ενυπάρχει σ'αυτόν, γίνεται κοινωνός του φωτός, προσελκύων δια της εμφύτου δυνάμεως το συγγενές προς αυτό, κι όπως η άλογος φύσις (τα ένυδρα & τα πτηνά) κατασκευάσθηκε καταλλήλως προς το είδος της ζωής της, έτσι αναμίχθηκε & στην ανθρώπινη φύση στοιχείο, που συγγενεύει με το θείο. Κατεκοσμήθη (ο άνθρωπος) με λόγο & σοφία & με όλα τα θεοπρεπή αγαθά.. Ασφαλώς δεν αποστέρησε αυτόν του πολυτιμότερου αγαθού, δηλ. του χαρίσματος της ελευθερίας..Η υποζευγμένη & δουλεύουσα τις ανάγκες φύση, πώς θα ονομαζόταν εικόνα της βασιλεύουσας φύσεως;..Ο Θ. είναι έξω της αιτίας τού κακού, ο ποιητής των όντων κι όχι των μη όντων, ο δημιουργήσας την όραση κι όχι την τύφλωση, ο αναδείξας την αρετή & όχι την στερησή της, σαν άθλημα της προαίρεσης.. ζεύξας την ανθρώπινη φύση στο θέλημά του όχι αναγκαστικά, σαν να ήταν δοχείο έμψυχο, που προσελκύει ακούσια το αγαθό..Η διαφορά τού γενομένου κατ'εικόνα από το αρχέτυπο είναι η τρεπτότητα. Τροπή είναι κίνηση μεταβατική είτε προς το αγαθόν στο οποίο η πρόοδος δεν έχει στάση γιατί δεν υπάρχει τέρμα είτε φερομένη στο αντίθετο του αγαθού, το οποίο είναι ανύπαρκτο..Κάθε κτίσμα του Θεού από όσα έχουν δημιουργηθεί μέσα μας είναι καλό & δεν είναι απόβλητο κανένα να το χρησιμοποιούμε με ευχαριστία. Η ακάριστη χρήση τους κάνει το κτίσμα πάθος & μέσω του αναχωρεί η οικειότητα με τον Θεό κι αντί εκείνα μπαίνοντας τα αντίθετα στη θέση τού Θεού & με αυτά θεοποιούνται τα πάθη. Κατ'αυτόν τον τρόπο στους λαίμαργους Θ. γίνεται η κοιλιά.. Σε ότι έχει υποτάξει κανένας το λογισμό του & τον κάνει δούλο & υποχείριο, τούτο με το πάθημά του το θεοποιεί. Όπως όταν σε ένα τραπέζι χρησιμοποιήσει κανένας τα σκεύη κατά ανεπίτρεπτο λόγο, δεν είναι ο καλεστής αιτία για ότι έγινε, έτσι έγινε αποκλειστικά για το καλό κάθε τι από το Θεό, αν γίνει η χρήση του τον κατάλληλο καιρό, η μεταστροφή της ορθής κρίσης για τα όντα οδήγησε τα αγαθά να γίνουν αφορμές κακών..Τί υπάρχει γλυκύτερο από τα μάτια; Όταν η όραση γίνεται υπηρέτρια του πάθους αυτό που έγινε για ευεργεσία μας έγινε αιτία κακού. Έκανε τα πάντα καλά καθένα στον κατάλληλο καιρό του & παράδωσε αυτόν τον αιώνα στη μελέτη τους'(Εκκλ.3:10) (Εκκλ.Η,513κ.ε.). Ο κόσμος όλος είναι για σένα σαν ένα γραμμένο βιβλίο, που περιγράφει την δόξα του Θεού. (Γεν.,413)..Η σφαίρα αν κανείς την ωθήσει & πάρει τον κατήφορο, από το σχήμα & την κλίση του εδάφους, δεν μπορεί να σταθεί.Έτσι & η φύση των όντων, αφού πήρε την αρχική κίνηση από ένα πρόσταγμα, διαπερνά ομαλά την αυξανόμενη & φθιρόμενη κτίση.., μέχρι της συντελείας του σύμπαντος. (Εξαημ.θ, 343-5)..Η κτίση έχει απλωθεί ως γυμναστήριο αρετής (Περί του μη προσπλώσθαι, 177). Η δημιουργία της Εκκλησίας είναι δημιουργία του καινούργιου κόσμου, στην οποία & ο ουρανός κτίζεται καινός (το στερέωμα της πίστης στο Χριστό) & η γη νέα κατασκευάζεται & πλάθεται άλλος άνθρωπος, αυτός που ανακαινίζεται με την γέννηση από τον ουρανό, σύμφωνα με την εικόνα του πλάστη του, & διαφορετική φύση άστρων γίνεται, για τα οποία λέει 'εσείς είστε το φώς του κόσμου' & πολλοί ήλιοι δημιουργούνται (κι αυτό είναι το παράδοξο), που με τις ακτίνες των αγαθών έργων φωτίζουν την οικουμένη. Όπως εκείνος που έστριψε το βλέμμα του & κατανόησε τη σοφία που φανερώνεται από την ομορφιά των όντων..έτσι κι αυτός που παρατηρεί το νέο αυτό κόσμο, την Εκκλησία βλέπει μέσα σε αυτόν εκείνον (άσμα ιγ, 421). Ουρανός είναι το στερέωμα της πίστης στον Θ. Καινή γη είναι η αγαθή καρδιά, όπως είπε ο Κ. τη γη που πίνει τη βροχή, που πέφτει σε αυτή,

και που κάνει να μεσιώνει το καρποφόρο στάχυ. Σε αυτή την κτίση ήλιος είναι η καθαρή ζωή, άστρα οι αρετές, αέρας η διάφανη πολιτεία, θάλασσα το βάθος του πλούτου και της σοφίας και της γνώσης, πόα και χόρτα η αγαθή διδασκαλία και τα θεικά διδάγματα, που βόσκει ο λαός της νομής, δηλ. το ποίμνιο του Θ., δέντρα που καρποφορούν η εργασία των εντολών. Αυτή τη μέρα κτίζεται κι ο αληθινός ά., που έγινε κατ'είκόνα και καθ'ομοίωση (Περί της τριημ. 453).

ΔΑΣΟΣ ονομάζει η Γραφή τον παραδομένο στην ύλη βίο των ανθρώπων, όπου λυσομανούν τα υλικά πάθη, όπου φωλιάζουν & κρύβονται αιμοβόρα θηρία, που στο φώς του ήλιου κρύβονται & δείχνουν την αγριάδα τους τη νύχτα (Ψ.103:20). Γι'αυτό φυτρώνει η μηλιά (ο Χριστός) στο δάσος. Η ευχαρίστηση από το κρίνο (που υψώνεται πολύ από τη λάσπη της γης) φτάνει στην όψη & την εωδιά, ενώ η ευχαρίστηση από το μήλο μοιράζεται σε τρεις αισθήσεις, προσφέροντας επιπλέον σκέπη από τη φλόγα των πειρασμών. Βλέπεις γιατί έχεις μέσα σου την επιθυμία για να σου προκαλέσει την επιθυμία του μήλου & τα μάτια αναπαύονται από τη χάρη της ομορφιάς του & η μύτη αναπνέει την εωδιά & η σκιά γίνεται θρόνος..Με το ωκρό χρώμα του μήλου μιμείται ο Χ. την ιδιότητα της σάρκας, η επίχρωση του κόκκινου μαρτυρεί την συγγενεία του με τη φύση του αίματος..(Στο άσμα, 133) ΓΗ ζώντων (Ψ.26:13) είναι εκείνη που δεν την πάτησε ο θάνατος, όπου δεν άνοιξε ο δρόμος της αμαρτίας..που δεν την όργωσε με το αλέτρι της πονηρίας ο σπορέας των ζιζανίων (Στ ην Προσευχή, 151).

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ Ο Κ. τον έδεσε σαν σπουργιτάκι, ώστε να τον περιπαίζουμε, επίσης κι αυτός κι οι δαίμονές του κείτονται κάτω, όπως οι σκορπιοί και τα φίδια, ώστε να τους καταπατούμε εμείς οι χριστιανοί. Κι απόδειξη είναι ότι εμείς λαμβάνουμε εκθρική στάση απέναντί του και δεν μπορεί να εμποδίσει την άσκησή μας, ούτε κι εμένα, που μιλάω εναντίον του..Δεν είναι φως αυτό των φαντασμάτων του, αλλά πρόγευση και προεικόνιση της φωτιάς της κολάσεως..Όλα τα πονηρά τεχνάσματά του δια της χάριτος του Θ. είναι μηδέν...Προκειμένου να απατήσουν τους ακέραιους χαρακτήρες, χρησιμοποιούν όλους τους τρόπους, δηλ. και ομιλούν και θορυβοποιούν κι υποκρίνονται και ταράσσουν..Αν όμως κανείς δεν τους δίνει σημασία, τότε κλαίει και θρηνούν σαν νικημένοι...Να μην υπακούουμε σε αυτούς ακόμα κι όταν μας ξυπνάνε για προσευχή ή όταν κηρύττουν περί νηστείας..Επειδή δεν έχουν δύναμη τίποτε να κάμουν, γι'αυτό και μόνον απειλούν Αν είχαν την δύναμη δεν θα ανέβαλλαν, αλλά αμέσως θα προξενούσαν κακό, καθόσον έχουν πρόθυμη διάθεση γι'αυτό..Αν είχαν εξουσία, δεν άφηναν ζωντανό κανένα χριστιανό..Αν εί καν δύναμη στα χέρια τους, δεν θα ερχόντουσαν με θόρυβο, ούτε θα δημιουργούσαν φαντασίες, ούτε θα μεταμορφώνονταν, ούτε θα χρησιμοποιούσαν τεχνάσματα..Επειδή δεν έχουν δύναμη να πράξουν τίποτε, παίζουν θέατρο, αλλάζοντας μορφές και φοβίζοντας τα παιδιά με φανταστικούς θορύβους και μετασχηματισμούς. Αντιθέτως ο αληθινός άγγελος, που έστειλε ο Κ. εναντίον των Ασσυρίων, δεν είχε ανάγκη από θορύβους, ούτε από ψεύτικες φαντασίες, αλλά κάνοντας χρήση της εξουσίας του αθορύβως φόνεψε δια μιας 180.000. ..Δεν είναι παράξενο ότι δεν μπορούσε να νικήσει τον Ιωβ, αφού ούτε στους χοίρους δεν είχαν εξουσία... Συνεπώς μόνον τον Θ. πρέπει να φοβόμαστε, αυτούς δε να τους περιφρονούμε και να μην τους φοβόμαστε καθόλου. Όσο περισσότερο κάνουν αυτά τόσο πρέπει να εντεινουμε κι εμείς την άσκηση εναντίον τους. Γιατί μέγα όπλο είναι η ορθή ζωή και η πίστη στον Θ. Φοβούνται πράγματι τη νηστεία, την αγρυπνία, τις προσευχές, την πραότητα, την ησυχία, την αφιλοχρηματία, την έλλειψη κενοδοξίας, την ταπεινοφροσύνη, την αγάπη στους φτωχούς, τις ελεημοσύνες, την μετριοπάθεια και προπαντός την πίστη στον Χ...Αληθινά κάποτε προλέγουν όχι από αγάπη, αλλά για τους πείσουν να τους πιστέψουν και τότε αφού τους έχουν στα χέρια τους να τους καταστρέψουν. Τί παράξενο αν έχοντες ελαφρότερα σώματα, προσπερνούν στο δρόμο κι αναγγέλλουν, αφού έχουν δει εκείνους που ξεκίνησαν την οδοιπορία ή τα νερά του Ιείλου από την Αιθιοπία ; Αυτό το προλέγει κι ένας ιππεύς, ή ένα παιδί, που τρέχει γρήγορα, γιατί φθάνει νωρίτερα από τον πεζό, ή ένας σκοπός από ψηλά. Μόνον ο Θ. γνωρίζει τα πάντα πρίν συμβούν. Αυτοί σαν κλέφτες προτρέχουν κι αναγγέλλουν..Πολλές φορές οι οδοιπόροι γυρίζουν πίσω και διαφεύδονται..Κι οι γιατροί

από την πείρα, όταν συναντήσουν στους άλλους την ίδια αρρώστια, σκέφτονται και προλέγουν την πορεία της αρρώστιας. Αλλά κι οι κυβερνήτες κι οι γεωργοί το ίδιο κάνουν..Κανείς ας μην τους θαυμάζει γιατί δεν υπάρχει ωφέλεια από την πρόγνωση..Κανείς από μας δεν θα κριθεί επειδή δεν γνώριζε τα μέλλοντα..Ας μην προσευχόμαστε να λάβουμε το χάρισμα της προφητείας αλλά να γίνει ο Κ. βοηθός μας στη νίκη εναντίον του διαβόλου. Αν μας ενδιαφέρει και αυτό το χάρισμα ας είμαστε καθαροί στη σκέψη από κακούς λογισμούς. Τότε θα βλέπουμε μακρύτερα από τους δαίμονες, διότι έχει τον Κ. ..Είναι δειλοί και φοβούνται το σημείο του Σταυρού..Η εμφάνιση των αγίων πνευμάτων δεν είναι τρομακτική και δεν υπάρχει κανείς που θα φιλονικήσει ή θα κραυγάσει..Αλλά γίνεται σιωπηρά και ήρεμα, ώστε να δημιουργείται στην ψυχή χαρά και αγαλλίαση και θάρρος. Διότι είναι μαζί τους ο Κ, που είναι για μας χαρά και για τον Πατέρα δύναμη. Κι οι σκέψεις που δημιουργεί αυτή η εμφάνιση είναι ασάλευτες και σταθερές, ώστε να φωτίζεται η ψυχή από αυτή τη χαρά και να αντιλαμβάνεται εκείνους που εμφανίζονται μπροστά της. Γιατί συγχρόνως μπαίνει στην ψυχή ο θεός πόθος για τα μέλλοντα αγαθά..Αν πάλι μερικοί ως ά. φοβηθούν οι εμφανιζόμενοι αφαιρούν πάραυτα τον φόβο με την αγάπη, που δείχνουν (Γαβριήλ στον Ζαχαρία, άγγελοι στις γυναίκες).. Αντιθέτως η εισβολή κι η φανταστική εμφάνιση των κακών πνευμάτων είναι ταραχώδης με χτύπους κι ήχους και κραυγές, όπως κι η εισβολή ατάκτων παιδιών και ληστών. Από αυτή την εμφάνιση δημιουργείται αμέσως δειλία και ταραχή ψυχής, σύγχυση λογισμών, σκυθρωπότης, μίσος προς τους ασκητές, πνευματική αδράνεια, λύπη, ανάμνηση των συγγενών και φόβο θανάτου. Επιπλέον επιθυμία κακών, αμέλεια για την αρετή και σύγχυση ηθικού. ..Η χαρά δείχνει την αγιότητα τού εμφανισθέντος αγγέλου. Έτσι όταν ο Αβραάμ είδε τον Κ. αισθάνθηκε πνευματική αγαλλίαση. Κι ο Ιωάννης ο Πρόδρομος σκίρτησε από αγαλλίαση όταν μίλησε η Θεοτόκος...Δεν πρέπει να, καυχόμαστε όταν εκδιώκουμε τους δαίμονες ή όταν θεραπεύουμε ασθενείς..Ας εξετάζει κανείς την άσκηση καθενός και ή να μιμείται και να αμιλλάται αυτόν ή να τον διορθώνει. Το να κάνουμε θαύματα δεν εξαρτάται από μας αλλά είναι έργο του Σωτήρος: 'Μη χαίρεσθε ότι τα πνεύματα υποτάσσεται υμίν' 'Κύριε ου τω σω ονόματι δαιμόνια εξεβάλλομεν; Αμήν λέγω υμίν, ουν οίδα υμάς'. Διάβολος προς Αντώνιο: 'Γιατί με κατηγορούν άδικα οι μοναχοί κι όλοι οι χριστιανοί; Όταν εγώ του είπα γιατί τους ενοχλείς, λέγει : Δεν τους ενοχλώ εγώ. Αυτοί ταράσσονται μόνοι τους..Δεν έχω πλέον έδαφος, ούτε βέλος, ούτε πόλη. Παντού (και στην έρημο) έχουν γίνει Χριστιανοί. Ας βλέπουν τον εαυτό τους κι ας μην με κατηγορούν άδικα. Τότε εγώ θαύμασα την χάρη του Κ.και του είπα: Αν είσαι πάντα ψεύτης, εν τούτοις στην προκειμένη περίπτωση είπες την αλήθεια, μολονότι δεν ήθελες γιατί πράγματι ήρθε ο Χ. και σε ξεγύμνωσε. Εκείνος, μόλις άκουσε το όνομα του Σωτήρος, μη υποφέρων το ζεμάτισμα, έγινε άφαντος..Ας μην δειλιάζει η ψυχή μας και να δημιουργούνται μέσα μας φόβοι μήπως έρθει ο δαίμων και μας ανατρέψει..Αλλά ας έχουμε θάρρος περισσότερο και χαρά ως σωζόμενοι. Ας συλλογίζομαστε ότι μαζί μας είναι ο Κ., που τους κατατρόπωσε και τους κατάργησε..Γιατί όταν έρθουν συμπεριφέρονται ανάλογα με την ψυχική κατάσταση, που βρισκόμαστε και προσαρμόζουν τις φαντασίες τους ανάλογα με τις σκέψεις, που κάνουμε...Αν μας βρουν να σκεπτόμαστε τον Κ. και τα μέλλοντα αγαθά κι όσα αρέσουν στον Κ. κι ότι όλα είναι στο χέρι του Θ. κι ότι ο δαίμων είναι ανίσχυρος, απομακρύνονται καταντροπιασμένοι. Όταν π.χ. ο εχθρός είδε τον Ιώβ καλά περιφρουρημένο έφυγε, ενώ όταν βρήκε τον Ιούδα γυμνό, τον αιχμαλώτισε.. Όταν δεις φάντασμα κάνε την ερώτηση 'ποιος είσαι κι από που έρχεσαι' (όπως ο Ιησούς Ναυή, ή ο Δαυιήλ). Οπότε αν είναι οπτασία αγίων σε πληροφορούν και τον φόβο τον μετατρέπουν σε χαρά. Αν διαβολική εξασθενίζει βλέποντας την ρωμαλέα σκέψη (Βίος Αντων.83κ.ε.). Ο Γαβριήλ ήταν άγγελος & διαρκώς παρέστηκε δίπλα στο Θεό. Ο Σατανάς ήταν άγγελος αλλά εξέπεσε καθ' όλοκληρία από την δικιά του τάξη..Τον ένα η άπληστη αγάπη για τον Θεό τον διεφύλαξε & τον άλλο η αναχωρησή του από τον Θεό, τον κατέστησε απόβλητο..Μια μικρή περιστροφή του ματιού μας κάνει να είμαστε ή με τον ήλιο ή με τη σκιά του σώματός μας..Έτσι ο διάβολος έγινε πονηρός. Δεν είναι η φύση, που αντιτίθεται στο κακό αλλά η θέληση για πονηρία. Από πού υπάρχει ο πόλεμος εναντίον μας; Με το να είναι δοχείο κάθε κακίας, δέχθηκε & την αρρώστια του φθόνου & μας φθόνωσε για

την τιμή..Δεν μπορούσε να βλέπει το γήινο πλάσμα να ανυψώνεται δια προκοπής στο αγγελικό αξίωμα..Γι'αυτό έβαλε ο Θ. μίσος (Γεν.3:15)..Οι συμφιλιώσεις με την κακία είναι βλαβερές. Αυτός είναι ο νόμος της φιλίας: να γεννάται φυσικά λόγω ομοιότητας σε αυτούς, που συνδέονται: 'φθείρουσι ήθη χρυστά..' Όπως στους μολυσμένους τόπους ο αέρας, που αναπνέεται μεταδίδει κρυφή ασθένεια σε αυτούς που ζουν εκεί, έτσι κι η συνήθεια προς τα κακά βάζει μεγάλα κακά στις ψυχές, έστω κι αν δεν γίνεται αντιληπτή (Ουκ έστιν αίτιος των κακών,113-5)..Ο δ. είναι θεομάχος γι'αυτό & μισάνθρωπος & μας μισεί ως ομοιώματα του Θεού.. Σατανάς γιατί αντιτίθεται στο αγαθό (Γ Βασ.11:14). Διάβολος; επειδή γίνεται συνεργός της αμαρτίας & κατήγορός μας, φύση ασώματη, αξίωμα αυτοκρατορικό, τόπος της δυναστείας ο εναέριος χώρος.. Εξεδιώχθη η πονηρή δεσποτεία του & καθαρίσθηκε ο περιγίσιος χώρος με το σωτήριο πάθος..Καμιά πάλη, κανένας αγώνας δεν μας απομένει στα ουράνια (Ουκ έστιν αίτιος, 119-21)..Ο εχθρός άφησε το τόξο, γύρισε όμως στο κεφάλι του. (Περί του μη προσηλώσθαι, 189).. Γιατί να θεωρούμε αίτιο για όλα το δόλιο εχθρό, αφού του δίνουμε εξουσία με τον τρόπο, που ζούμε; Να κατηγορείς τον εαυτό σου ή για όλα ή για πολλά. Τη φωτιά βάζουμε εμείς, η φλόγα είναι του Πνεύματος (Ποί ημ.33,427). Είναι άπληστος, ορμά σε όλα. Χαριεντίζεται μεν με το ευχάριστο, καταλήγει όμως στο πονηρό. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο μάχεται. Αλλά γνωρίζει καλά και τις Γραφές ο ληστής 'Γέγραπται'..Ω τεχνίτα της κακίας! Δεν είπες και τα παρακάτω..ότι θα πατήσω πάνω στην ασπίδα και τον βασιλίσκον..(Λόγ.40,295-7)..(Με την καλή αλλοίωση) θα καταλυθεί ο δράκοντας, που έχουμε μέσα μας, ο οποίος έχει το μέγιστο της δυναμής του στον ομφαλό και στη μέση του αφού νεκρωθεί η κυριαρχία του στα νεφρά..Όλα τα μέλη επί γης ας τα δώσουμε στο Θεό, όλα ας τα καθαγιάσουμε. (Λόγος 40,365): Ο ανθρωποκτόνος ..ο δράκοντας ο μέγας, ο αποστάτης, ο Άδης που διαπλατώνει το στόμα του..αυτός που κρατά την οικουμένη σαν φωλιά & που την σκορπίζει σαν παρατημένα αυγά..ονομάζεται από την αληθινή & μοναδική δύναμη μικρό αλεπουδάκι..που παρακινεί τους κυνηγούς να την κυνηγήσουν (Άσμα ε,187).. Ο εχθρός δεν παίρνει δύναμη εναντίον μας από κάπου άλλου..αν οι ίδιοι δεν κοιλοπονήσουμε αμαρτωλά και δεν γίνουμε πατέρες του κακού παιδιού..Ο εχθρός κοινολογεί ότι έχουν διαφθαρεί οι αρετές μας (Στις Επιγρ., 181-3)..Το βόρειο τμήμα της γης είναι μέσα στη σκιά παγωμένο κι αφώτιστο...Με το βόρειο σημαίνεται η αντίπαλη δύναμη...ενώ βάρεις οι εδραίες και υψηλές πυργοποιίες των αετών, που διαπιστώνουμε στις ψυχές των αγίων, επειδή σε αυτές τις ζωές αναγνωρίζεται ο Θ...Όπως τα μουλάρια δεν έχουν πλαστεί από τον Θ. κι φύση τους δεν διατηρεί τη διατήρησή της, έτσι ούτε η κακία παραμένει η ίδια πάντα, αλλά παίρνει ζωή από κάτι άλλο, όταν η ευγένεια κι η περηφάνεια της φύσης μας κι η ορμή κι η ανωτερότητα κατολισθήσουν στην επιθυμία να συζευχθούν με όνους και άλλα..Δωθήκ είναι ο άγγελος της κακίας, που κόβει τις 7 βοστρύχους - κοιτίδες, τους 7 τρόπους, που παραχωρείται το Αγ.Πνεύμα (Στις Επιγρ.211). Θα πει όμως ο αντιρρησίας..τώρα γίνονται με τόλμη και φόνοι και κλοπές και μοιχείες και τα χειρότερα κακουργήματα..Όπως όταν σκοτώνουμε κάποιο ερπετό, βλέπομε ότι δεν πεθαίνει όλο το φίδι μαζί με το κεφάλι..αλλά το υπόλοιπο σώμα είναι ζωντανό και δείχνει το θυμό του, χωρίς να στερηθεί τη ζωτική δύναμη, έτσι κι αυτός, που σκότωσε τον δράκοντα. Όταν το θηρίο αυξήθηκε σε κάθε μια από τις γενεές των ά., συντρίβοντάς του την κεφαλή, δηλ. την δύναμη, που αναιρεί τα κακά και έχει τα πολλά κεφάλια..επιτρέπει να απομένει η κίνηση μέσα στο νεκρό θηρίο, ως αφορμή άσκησης για τους μεταγενέστερους..Το υπόλοιπο του θηρίου σκορπισμένο μέσα στη ζωή του α. όσο ο ά. βρίσκεται μέσα στις κινήσεις της κακίας, σκληραίνει αδιάκοπα την ζωή μας με τα λείπια της αμαρτίας..Κατά τη συντέλεια καταργείται κι η ουρά..κι αυτό είναι ο θάνατος (Γέν., 337)... Δεν έχουν ούτε δικαίωμα, ούτε δύναμη εναντίον κάποιου, παρά μόνον όταν επιτρέπει ο Θ. κατά το σχέδιο της οικονομίας του, όπως στην περίπτωση του Ιώβ και των χοίρων. Όταν όμως επιτρέπει ο Θ. και δύναμη έχουν να μεταβάλλονται και μεταμορφώνονται φανταστικά σε όποια μορφή θέλουν. Και τα μέλλοντα ούτε οι άγγελοι του Θ. ξέρουν, ούτε οι δαίμονες, εντούτοις προλέγουν οι άγγελοι, επειδή τα αποκαλύπτει σε αυτούς ο Θ. και προστάζει να τα προλέγουν, γι'αυτό όσα λέγουν πραγματοποιούνται. Προλέγουν κι οι δαίμονες, άλλοτε επειδή βλέπουν αυτά που

συμβαίνουν σε μακρινή απόσταση κι άλλοτε επειδή προσπαθούν να τα συμπεράνουν, γι' αυτό και τις περισσότερες φορές ψεύδονται και δεν πρέπει κανείς να τους εμπιστεύεται έστω και αν λένε την αλήθεια. Γνωρίζουν ακόμη και τις Γραφές..Κι έχουν την δύναμη να πειράζουν αλλά όχι να εκβιάζουν κάποιον. Από μας εξαρτάται. Γι' αυτούς έχει ετοιμασθεί κι η άσβεστη φωτιά.. Ότι είναι για τους ά. ο θάνατος, είναι για τους αγγέλους η πώση, καθόσον δεν υπάρχει μετάνοια (Έκδ. 155)

ΔΙΑΨΑΛΜΑ: η ξαφνική ηρεμία, που γίνεται στην διάρκεια του ψαλμού, για να γίνει δεκτό το μήνυμα, που παρέχεται από τον Θ. ή η διδασκαλία του Πνεύματος προς την ψυχή, που γίνεται με τρόπο απόρρητο και που η προσοχή στο νόημα αυτό διακόπτει τη μελωδία (γι' αυτό αντί για 'διάψαλμα' 'πάντοτε', όπως υπήρχε η διδασκαλία του αγ.Πνεύματος μέσα στην ψυχή, χωρίς να λειτουργεί ο λόγος, που ερμηνεύει τα νοήματα, που έρχονταν στην ψυχή από τον Θ.).. Όταν κατακυριεύει την ακοή του κάποια θεϊ κότερη έννοια, παραδινόταν ολόκληρος στην ακρόαση αυτή κατασιγάζοντας την μελωδία..κι ο λόγος γινόταν κατά διαλείμματα (Στις Επιγρ.167)

ΔΙ ΚΑΙ ΟΣΥΝΗ: Επειδή η δ. είναι ικανότης να διανέμει κανείς σύμφωνα με την αξία, & είναι πράγμα το οποίο δύσκολα θηρεύεται λόγω ελλείψεως συνέσεως, άλλοι & λόγω του ότι οι άνθρωποι κυριαρχούνται από τα ανθρώπινα πάθη κι εξαφανίζουν το δίκαιο, οι Παροιμίες δωρίζουν την γνώση της αληθινής δικαιοσύνης...Μερικά έθνη θεωρούν δίκαιη την πατροκτονία & άλλοι απαγορεύουν κάθε φόνο ως ανόσιο πράγμα είναι δύσκολη η διάκριση του δικαίου..Υπάρχει δ. . Η μεν μία είναι η οποία μας αφορά & είναι η απονομή του ίσου κι αυτή, που απονέμεται από τον ουρανό...Επίσης επειδή από τις αμαρτωλές πράξεις άλλες είναι ακούσιες & άλλες επιτελούνται λόγω πονηρής διάθεσης, δεν ισχύει ο ίδιος κανόνας δικαίου (Πόρνη από ανάγκη & πόρνη από ηδονή - άλλος αμαρτάνει επειδή γεννήθηκε από κακούς γονείς κι άλλος παρόλη την ανατροφή του)..Αληθινή δικαιοσύνη είναι ο Χριστός (Α Κορ.1:30)..Η γνώσις της αληθινής δ. έχει συνδεθεί με την ευθύτητα της κρίσεως & την προπαίδεια (π.χ. Σολομών)... Όπως ο τοξότης κατευθύνει το βέλος προς τον σκοπό του χωρίς να το εκτρέπει, έτσι κι ο δικαστής που απονέμει το δίκαιο στοχάζεται.. Επειδή 'οι σκέψεις των δικαίων κρίματα' (Παρ.12:5), πρέπει να φροντίζουμε με το κρυμμένο μέσα στους λογισμούς μας δικαστήριο να κάνουμε ορθές κρίσεις & να έχουμε το νοῦ σαν ζυγαριά, που να ζυγίζει με ακρίβεια το καθένα από τα πρακτέα. Όταν κάθε εντολή προσφεύγει στην κρίση ενάντια της κακίας..δώσε τη νίκη στο νόμο του Θεού κατά της αμαρτίας..(ύβρις & μακροθυμία-έχθρα κι αγάπη)..Τότε θα είσαι μακάριος 'κατά την μέρα εκείνη, που θα κρίνει ο Θ. τις κρυφές πράξεις των ανθρώπων' (Ρωμ.2:16). (Στην αρχή των Παροιμ. 393-5).

ΔΟΞΑ & ΤΙΜΗ: Πως εμείς που είμαστε γη και στάκτη θα προσφέρουμε στον μεγάλο Κ. δόξα;..Δόξα δια των καλών μας έργων, όταν αυτά λάμπουν μπροστά στους α. ώστε να δούν οι ά. τα έργα μας και αν δοξάσουν τον ουράνιο Πατέρα μας. Και με την σωφροσύνη και τον αγιασμό, που έχουν εκείνοι που ομολογούν την ευσέβεια, μπορεί να δοξάζεται ο Θ. σύμφωνα με το 'δοξάσατε δή τον Θ. εν τοις μέλεσιν υμών' ..Τιμή προσφέρει κανείς με τους δικαίους κόπους του και με τις απαρχές των καρπών της δικαιοσύνης του. Κι αυτός που *θεολογεί σωστά για την αγ.Τριάδα* προσφέρει δόξα και τιμή στον Κ. Αυξάνει ακόμη την δόξα *εκείνος που μπορεί να ερμηνεύσει τους λόγους σύμφωνα με τους οποίους δημιουργήθηκαν τα σύμπαντα* και συγκρατούνται κατά την πρόνοιά του..Αυτός που κατενόησε την κτίση και μπόρεσε να παρουσιάσει σωστά τα σχετικά με την αγαθότητα και την δίκαιη κρίση του Θ. αυτός είναι εκείνος, που προσφέρει δόξα και τιμή στον Κ..Δεν προσφέρει δόξα εκείνος που δίνει μεγάλη αξία στο χρήμα, ή στις ηδονές του σώματος ή που θαυμάζει ξένα δόγματα..Όπως με τα αγαθά έργα δοξάζεται ο Θ., έτσι και με τα πονηρά δοξάζεται ο εχθρός...Δύο στρατηγικοί πολεμούν μεταξύ τους. Όποιος νικά τιμάται Κοίτα όχι μακριά αλλά στον εαυτό σου και θα δείς την αλήθεια της εικόνας όταν ένας λογισμός παλεύει με ένα πάθος (Στον 28 Ψαλμ.103 κ.ε.)...Έργο των αγγέλων είναι να δοξολογούν τον Κ. Όλη η κτίση η βουβή κι ομιλούσα, η υπερκόσμια κι η επίγεια δοξάζει τον Κ. Ελεεινοί άνθρωποι στο

ναό, δεν τεντώνουν τ'αυτιά τους στον Θ., δεν συναισθάνονται τη φύση τους, δεν τρέμουν την κρίση..αλλά χαμογελούν, χαιρετιούνται και κάνουν τον τόπο της προσευχής τόπο κουτσομπολιού, γινόμενοι παραβάτες του 'στο ναό του Θ. καθένας αναπέμπει δόξα'..και γίνονται εμπόδιο στους άλλους..Ας ψάλλει η γλώσσα κι ας ερευνά ο νους το νόημα, ώστε να ψάλλεις με το πνεύμα και το νου. Δεν έχει ανάγκη δοξολογίας ο Θ, αλλά να είσαι άξιος σύ για να δοξασθείς (Στον 28 Ψαλμ.131)..Τ. του α. είναι το αίμα του Χ., που προσπαθούν να αχρηστεύσουν οι στρατιώτες της πονηρίας Δοξάζονται πολλοί για διάφορα πρόσκαιρα. Αν ο δείνα, υψηλοφρονεί, γιατί είναι δούλος του βασιλιά.. πόσο αρμόζει να περηφανεύεσαι εσύ, γιατί είσαι δούλος του μεγάλου βασιλιά κι προσκαλέσθηκες από αυτόν να συνδεθείς με άκρα οικειότητα, αφού έλαβες το Πνεύμα της επαγγελίας, ώστε σφραγισθείς να κληθείς γιος του Θ; (Στον 61 Ψαλμ.387)

ΔΟΥΛΕΙ Α: 'Απόκτησα δούλους & υπηρέτες'. Δεν μου λές με ποιά τιμή; Τί βρήκες μέσα στα πράγματα αντάξιο αυτών των ανθρώπων; Με πόσα νομίσματα εκτίμησες το λογικό τους; Με πόσους οβολούς αντιστάθμισες την εικόνα του Θεού;.. Τον άνθρωπο, που είναι άρχοντας όλης της γης, που του έχει κληροδοτηθεί από το Θεό η εξουσία όλων όσων βρίσκονται στη γη, πες μου, ποιος είναι, ποιος είναι που τον πουλά & ποιος τον αγοράζει; ..Κι αν ο Θ. δεν κάνει δούλους τους ελεύθερους, ποιος είναι αυτός, που βάζει την εξουσία του πάνω από την εξουσία του Θεού; ..Αυτός που γνωρίζει ακριβώς την ανθρώπινη φύση είπε ότι όλος ο κόσμος δεν θεωρείται άξιο αντάλλαγμα της ψυχής του ανθρώπου 'Όταν πουλιέται ο άνθρωπος οδηγείται σε πώληση ο κύριος της γης. (Εκκλ. 8,381-5)...Τί είναι ο δεσπότης και τί δούλος παρά φάυλη διαίρεση; Ένας ο πλάστης όλων, ένας νόμος και μια κρίση..Τον ελεύθερο και τον δούλο τον αναδεικνύει ο τρόπος. Κι ο Χ. παρουσιάστηκε σαν δούλος, όμως ελευθέρωνε. (Ποίημ. 32, 421)..Είναι αφέντης άγριος και λυσσασμένος το ακόλαστο πάθος που κακοποιεί με το δουλικό λογισμό χρησιμοποιώντας ως μαστίγια τις ηδονές.(Στο Βίο του Μωυσ.Β, 239).

ΔΡΟΜΟΣ: Κάθε παρεκτροπή προς τα πλάγια του δρόμου είναι επικίνδυνη. Όπως δηλ. αν μονοπάτι ψηλά σε μια ράχη το στενεύουν δυό κρημνοί από τη μια και την άλλη, υπάρχει κίνδυνος γι'αυτόν που βαδίζει εκεί από το μέσο να πέσει δεξιά ή αριστερά...Νοούμε τις αρετές ως μεσοότητες, διότι η φύση κάθε κακίας είναι να εκδηλώνεται είτε ως έλλειψη είτε ως υπερβολή αρετής. Στην ανδρεία, η δειλία και το θράσος. Η σωφροσύνη από την ακολασία και την καυτηριασμένη συνείδηση, όταν ο γάμος θεωρείται ως μοικεία. Διανύει ασφαλισμένα, όποιος βαδίζει τη λεωφόρο που έχει τριφτεί και λευκανθεί από την αρετή.(Στο Βίο Μωυσή 317)..Δρόμος είναι η ζωή, γιατί καθένας, που γεννιέται βαδίζει στο τέλος. Γιατί όπως κείνοι που κοιμούνται στα πλοία αυτομάτως οδηγούνται από τον άνεμο στα λιμάνια, κι αν ακόμη δεν καταλαβαίνουν, ο δρόμος τους οδηγεί στο τέλος, έτσι και εμεις ενώ τα χρόνια περνάνε με κάποια κίνηση συνεχή κι αδιάκοπη κατευθυνόμεθα ο καθένας στο δικό μας τέλος, με την ανεπαίσθητη πάροδο της ζωής μας..Κάποιο δρόμο τρέχουμε λοιπόν όλοι μας και βιαζόμαστε να φθάσουμε ο καθένας στο δικό του τέλος, γι'αυτό βρισκόμαστε όλοι μας στο δρόμο. Κι έτσι μπορείς να καταλάβεις και τη σημασία του δρόμου. Οδοιπόρος εμφανίσθηκες σε αυτή τη ζωή. Όλα τα παρατρέχεις, όλα τα αφήνεις πίσω σου. είδες στο δρόμο σου φυτό ή χόρτο ή νερό ή κάτι αξιοθέατο. Λίγο ευχαριστήθηκες και το προσπέρασες. Πάλι συνάντησες λίθους και φαράγγια και κρημνούς και βράχους ψηλούς και πασσάλλους ή και κάπου θηρία και ερπετά και αγκάθια και μερικά άλλα ενοχλητικά. Λίγο δυσανεκτήθηκες και τα άφησες. Τέτοια είναι η ζωή. Ούτε τα ευχάριστα είναι μόνιμα, ούτε τα δυσάρεστα διαρκή. Ο δρόμος ούτε και τα παρόντα είναι δικά σου. Στους οδοιπόρους μόλις αφήσει ο πρώτος το ίχνος του πατήματος παταεί ο δεύτερος. Σκέψου μήπως έτσι είναι κι οι περιστάσεις της ζωής. Σήμερα καλλιεργείς εσύ τη γη κι αύριο άλλος. Βλέπεις πόσους ιδιοκτήτες άλλαξαν οι αγροί και τα πολυτελή σπίτια..Άρα δεν είναι η ζωή μας δρόμος, εφόσον κάθε φορά δέχεται άλλον και όλους τους έχει να ακολουθούν ο ένας τον άλλον; Μακάριος, όποιος δεν βάδισε τον δρόμο με τους αμαρτωλούς (Στον Ψ.1,29)

ΔΥΝΑΜΗ: Κι αν κανείς νομίζει ότι είναι από τους δυνατούς σε αυτή τη ζωή, κι αν αποκτήσει πλήθος περιουσίας, ο λόγος διδάσκει να αφήσει την αλαζονεία του και να ταπεινωθεί κάτω από το δυνατό χέρι του Θεού. κι ούτε να έχει την πεποίθησή του στην υποτιθέμενη δύναμή του ούτε να καυχάται για τα πολλά του πλούτη..(Στον 48 Ψαλμ.,331)

ΔΥΣΤΥΧΙΑΣ ΑΙΤΙΑ: Ο ευγνώμων είναι δυνατόν αν αποδίδει μεγάλες ευχαριστίες τον ευεργέτη για τα παρόντα & σε κάθε περίπτωση της ζωής & για όλα τα έργα. Τώρα οι πιο πολλοί έχουν πάθει αυτό που παθαίνουν οι δυσσαρεστούμενοι, με το να περιφρονούν τα παρόντα & να επιθυμούν τα απόντα. Με το να μην λογαριάζουν τους κατωτέρους τους, δεν ευχαριστούν τον ευεργέτη για τα αγαθά που έχουν, αλλά δια της συγκρίσεως, προς αυτό που υπερέχει, αναλογιζόμενοι όσα υπολείπονται, στενοχωρούνται & δυσσαρεστούνται, επειδή νομίζουν ότι όσα έχουν οι άλλοι είναι δικά τους, τα οποία έχουν στερηθεί. Ο δούλος επειδή δεν είναι ελεύθερος δυσανασχετεί, κι αυτός που μεγάλωσε ελεύθερος διότι είναι ευγενής, ο πλούσιος γιατί δεν είναι κυβερνήτης, ο βασιλιάς γιατί δεν κυβερνά ολόκληρη την υφήλιο.. Εμείς ας παραβλέψουμε τις λύπες για τα απόντα, ας ευχαριστήσουμε το Θεό για τα παρόντα..Ολόκληρη η κτίση μας φέρνει δώρα, λόγω της πλούσιας κι αφθόνου δωρεάς του ευεργέτου σε μας..Πρός χάριν μας ο Θεός έγινε άνθρωπος, ο απαθής στο Σταυρό..Τί να ανταποδώσουμε στον Κύριο; (Ψ.115:3)..που μας υπόσχεται πολλά περισσότερα αγαθά στο μέλλον (Εις την Μάρτυρα Ιουλίττα,227-9).

ΔΥΤΙΚΟΙ: Οι υπερήφανοι χαρακτήρες, όταν κολακεύονται, είναι φυσικό να γίνονται υπερροπτικότεροι από όσο είναι.. Αν συνεχισθεί εναντίον μας η οργή του Θεού, ποιά βοήθεια μπορεί να μας δώσει η δυτική οφρύς; Αυτοί ούτε την αλήθεια γνωρίζουν, ούτε ανέχονται να την μάθουν..αλλά μάχονται προς εκείνους, που τους έλεγαν την αλήθεια, και στήριζαν με την στάση τους την αίρεση (Προς Ευσ., 305).

ΕΑΥΤΟΣ: Εγκατέλειψα την ζωή της πόλης, ως πρόξενη μυρίων κακών, δεν κατόρθωσα, όμως να εγκαταλείψω τον εαυτό μου. Αντίθετα μοιάζω με κείνους, που πηγαίνουν στη θάλασσα και λόγω της απειρίας στη θαλασσοπορία είναι ανήσυχοι και καταλαμβάνονται από ναυτία. Στενοχωριούνται από τον όγκο του πλοίου, γιατί ταλαντεύεται πολύ, κι όταν από κει μεταβούν στη λέμβο ή το ακάτιο, πάλι ναυτιούν και ζαλίζονται..Κάτι τέτοιο συμβαίνει και με μας. Εφόσον φέρνουμε μαζί μας τα ένοικα πάθη, είμαστε παντού σε όμοιους θορύβους, ώστε τίποτα δεν κερδίσαμε από αυτή την ερημιά...Πρέπει να προσπαθούμε να κρατούμε το νου μας σε κατάσταση ηρεμίας. Γιατί αυτός σαν μάτι άλλοτε περιφερόμενο προς τα πλάγια, άλλοτε στρεφόμενο άνω-κάτω, δεν μπορεί να δει καθαρά, ότι βρίσκεται μπροστά του. Το βλέμμα του πρέπει να στηριχθεί σταθερά στο βλεπόμενο αντικείμενο, αν θέλει να καταστήσει καθαρή τη θέα του. Έτσι κι ο νους του α., όταν περισπάται από μύριες κοσμικές φροντίδες, είναι ανίκανος να ατενίσει την αλήθεια. Εκείνον, που δεν έχει περιβληθεί τα δεσμά του γάμου, τον συνταράσσουν λυσσώδεις επιθυμίες κι ακατασίγαστες ορμές κι απελπιστικοί έρωτες..Κάθε μέρα, που έρχεται φέρνει μαζί της την φδικιά της επισκόπησης της ψυχής. Κι οι νύχτες αμβλύνουσες τις φροντίδες της μέρας πλανεύουν το νου..*Αναχώρηση από τον κόσμο δεν σημαίνει απλώς σωματική μετακίνηση από αυτό, αλλά απόσπαση της ψυχής από την συμπάθεια προς το σώμα, τόσο ώστε να γίνει κανείς άπολις, άσοικος, άφιλος, ακτήμων, αμαθής κατά τα ανθρώπινα διδάγματα, έτοιμος να δεχθεί στην καρδιά εντυπώσεις, που γεννιούνται από την θεία διδασκαλία..*Γιατί ούτε στην κηρόπλακα είναι δυνατό να γράψει κανείς, αν δεν ισοπεδώσει πρώτα τα γράμματα, που είναι γραμμένα από πριν, ούτε στην ψυχή να εφοδιάσει με θεία δόγματα, αν δεν βγάλει τις από τις συνήθειες προκαταλήψεις της. .Προς αυτό το σκοπό η ερημιά μας παρέχει μέγιστο όφελος, κατευνάζουσα τα πάθη μας και δίδουσα άνεση στο λογικό να τα ξεριζώνει τελείως από την ψυχή. Γιατί, όπως τα θηρία είναι ευκατάβλητα να ημερωθούν, έτσι κι οι επιθυμίες, οι οργές κι οι λύπες, τα ιοβόλα κακά της ψυχής, όταν κατευνασθούν και παύσουν αν εξαγριώνονται με τον

συνεχή ερεθισμό, γίνονται ευκαταγώνιστα δια της δυνάμεως της λογικής..Η δε άσκηση της ευσέβειας τρέφει την ψυχή με θεία διανοήματα. Τί είναι λοιπόν μακαριότερο από τα να μιμείται κανείς πάνω στη γη τη χορεία των αγγέλων..Την ψυχική κατάσταση στην οποία επικρατεί χαρά κι όχι λύπη χαρίζουν οι παρηγορίες των ύμνων..Και στο φαγητό να μην είναι αργός ο νους στη σκέψη περί του Θ., αλλά να λαμβάνει μορφή σε δοξολογία από τη φύση των τροφών και την κατασκευή του σώματος, που τα υποδέχεται (Προς τον Γρηγ.2)

ΕΓΚΑΙ ΝΙΑ της Εκκλησίας να εννοήσουμε την ανακαίνιση του νου μας, που επιτελείται δια του αγ.Πνεύματος στον καθένα από κείνους που αποτελούν το σώμα της Εκκλησίας του Χ. (Στον Ψ.29,137)... Δεν μπορεί να ε. το σπίτι μας από κείνον, που μας ανακαίνίζει με την ενοίκησή του μέσα μας, αν δεν κατορθωθεί η έξοδος μας από το σκάνωμα με την αλλοτρίωση από τον σωματικό βίο' (Στις Επιγρ.131)

ΕΓΚΩΜΙΑ: Το σχολείο του Θεού δεν γνωρίζει την συνήθεια των εγκωμίων, αλλά αντί των εγκωμίων λογαριάζει την μαρτυρία των πράξεων, που είναι αρκετή στους αγίους για έπαινο κι αυτάρκης σε ωφέλεια αυτών, που έχουν ορμήσει στην αρετή. Νόμος των εγκωμίων είναι να εξετάζει λεπτομερώς την πατρίδα, τη γενιά, την παιδεία.. Σε τί όμως είμαι πιο σεβαστός αν κάποτε η πατρίδα διεξήγαγε δύσκολους αγώνες (ούτε το άλογο το κάνει γρηγορότερον προκοπή του πατέρα του)..Όπως κατά τρόπο αυτόματο τη φωτιά ακολουθεί ο φωτισμός κι η ευωδία το μύρο έτσι και τις αγαθές πράξεις τις ακολουθεί η ωφέλεια.. Τον Γόρδιο αγαπούμε περισσότερο γιατί είναι δικό μας στολίδι. Όπως τα καλόκαρπα δέντρα αποθέτουν τους καρπούς στη γη τους, έτσι κι αυτός που αναπήδησε από τα δικά μας σπλάχνα και υψώθηκε σε μεγάλο ύψος δόξας χάρισε στη γη που τον γέννησε και τον ανέθρεψε την απόλαυση των οικείων καρπών..καλοί είναι οι καρποί, που έρχονται απ'έξω αλλά όμως πιο γλυκείς είναι οι δικοί μας, που κοντά στην απόλαυση προσφέρουν και καλλωπισμό με την οικειότητά τους. (Στον Μάρτ.Γόρδιο, 253-5)

ΕΙ ΚΟΝΑ: Δεν έγινε εικόνα του Θεού ο ουρανός, ούτε η σελήνη ούτε ο ήλιος, ούτε η ομορφιά των άστρων ούτε κανένα άλλο από τα φαινόμενα. Είσαι εσύ η μόνη φύση, που έγινες απεικόνιση της φύσεως, που υπερβαίνει κάθε νου..Κανένα από τα όντα δεν είναι τόσο μεγάλο ώστε να συγκρίνεται με το μέγεθός σου...Πώς θα θαυμάσεις άνθρωπε τους ουρανούς βλέποντας ότι εσύ είσαι πιο μόνιμος από τους ουρανούς;..Δεν θα θαυμάσεις τις εκτάσεις της ξηράς & τα πέλαγα..που τάχθηκαν να τα επιστατείς & να έχεις τα στοιχεία αυτά υπάκουα σε σένα..Γιατί & η γη εξυπηρετεί τις ανάγκες της ζωής & η θάλασσα σαν άλογο υπάκουο, σου απλώνει την πλάτη της.. Αυτός, που είπε 'ας κατασκευάσουμε άνθρωπο..' & με τον πληθυντικό τύπο εδήλωσε την αγ.Τριάδα, δεν θα ανέφερε σε ενικό την εικόνα, αν τρία αρχέτυπα είναι ανάμοια μεταξύ τους; Είναι εικόνα του Θ. το σώμα; Γύρω από τον Θ. υπάρχουν μάτια κι αυτιά, κεφάλι, χέρια, ισχίο, πόδια με τα οποία περπατεί; Τέτοιος λοιπόν είναι ο Θ.,...Πως το αλλοιούμενο μπορεί να μοιάσει με το αναλλοίωτο;.. Της ακίνητης φύσεως είναι ρευστή η εικόνα; Της άμορφης φύσης η έχουσα μορφή;..Η σάρκα του ανθρώπου είναι ασθενέστερη πολλών ζώων.. Είναι αληθινό το λεγόμενο.. κατά τον εσωτερικό άνθρωπο (Β Εορ.4:16), ενώ τα εξωτερικά δεν είναι εγώ, αλλά δικά μου. Δεν είμαι το χέρι αλλά το λογικό της ψυχής, το δε χέρι είναι μέρος του ανθρώπου....'Ας κάνουμε τον άνθρωπο εικόνα του Θεού' κι ας αρχηγεύουν, όχι ας θυμώνουν κι ας επιθυμούν κι ας λυπούνται, διότι δεν συμπεριλήφθησαν τα πάθη στην εικόνα του Θεού, αλλά ο ΛΟΓΙΣΜΟΣ, ο δεσπότης των παθών. Ενός έτους εξουσία αν λάβει κανένας από βασιλιά, άνθρωπος από άνθρωπο, θνητός από θνητό, απο κάποιον που δεν έχει καμαρώνει. Εσύ όμως την πήρες από τον Θεό, όχι γραμμένη σε σανίδες ούτε σε φθαρτές πινακίδες, που καταστρέφονται από σκουλήκια, αλλά την θεία φωνή την έχει γραμμένη πάνω της η φύση...Πρώτα-πρώτα χειροτονήθηκε μαζί μας η δύναμη του άρχειν.. Γιατί δουλεύεις άνθρωπε στα πάθη; Γιατί κατεβάζεις το αξίωμά σου & γίνεσαι δούλος της αμαρτίας; Γιατί καθιστάς τον εαυτό σου αιχμάλωτο του διαβόλου; Δούλος ονομάσθηκαν;.. Δεν βλέπεις το λιοντάρι, το βαρύ & βρυχητικό, του οποίου η ματιά είναι αβάστακτη κι ο βρυγμός κάνει τη γη να

τρέμει.. Ποιος είναι αυτός, που τον έκλεισε στο μικρό κλουβί; (Γενεσ. 375-379). Είναι το ίδιο εικόνα κι ομοίωση; Αν λέγει το ίδιο η Γραφή είναι περιττό. Το να λέγεται ότι υπάρχει περιττός λόγος στην Αγ.Γραφή είναι δεινή βλασφημία... Το ένα το έχουμε στην πλάση μας, το άλλο το επιτυγχάνουμε με την προαίρεση.. Τούτο το κατά προαίρεση υπάρχει μέσα μας εν δυνάμει, αλλά το φέρουμε εμείς οι ίδιοι σε ενέργεια.. για να υπάρξει ισαγγελικός μισθός εργασίας, για να μην είμαστε σαν εικόνες καμωμένες από ζωγράφο πεταμένες περιφρονητικά, για να μην φέρει σε άλλον τον έπαινο η κατόρθωσις της ομοιώσεως. Πράγματι αν δείς την εικόνα μορφωμένη ακριβώς σύμφωνα με το πρωτότυπο, δεν επαινείς την εικόνα αλλά θαυμάζεις τον ζωγράφο.. Διότι το κατ'εικόνα έχω ότι είμαι λογικός, ενώ καθ'ομοίωσιν γίνομαι με το να καταστώ χριστός (Ματθ.5:8), αμνησικακος, φιλάδελφος.. Ανάλαβε σπλάχνα οικτιρμών, χριστότητα για να ντυθείς τον Χριστό.. (Γεν.395-397). Είναι εικόνα η εξουσία του ανθρώπου, το άφθαρτο, το άυλο, το νοερό; Όλα αυτά τα έχουν & οι άγγελοι, που δεν είναι εικόνες του Θεού.. Ο δίκως αιτία & γέννηση Αδάμ είναι τύπος Θεού Πατέρα, η Εύα, που προήλθε από εκπόρευση, συμβολίζει την εκπορευτή υπόσταση του αγ.Πνεύματος, γι' αυτό & δεν φύσηξε σε αυτήν πνεύμα ζωής, επειδή αυτή είναι ο τύπος της πνοής & της ζωής του αγ.Πνεύματος. Αν θές να εννοήσεις τον Θεό; Εννόησε πρώτα τον εαυτό σου από την σύνθεση & την κατασκευή σου, από τον εσωτερικό σου κόσμο. Γλίστησε & μπες μέσα στον εαυτό σου. Κανείς δεν εννόησε την λογική ουσία αλλά & τον τόπο ούτε της ψυχής ούτε του Θεού. Η ψυχή σου δίνει ζωή, συγκροτεί & προνοεί για την τειρασύνθετη φύση του σώματος σύμφωνα με την εικόνα του Θεού. Γνωρίζουμε ότι υπάρχει παντού κι ενεργεί σε όλο το σώμα. Η ψυχή & ο Θ. είναι ετερούσια από όλη την κτιστή φύση & το πιο παράδοξο από όλα που έχει η εικόνα είναι τούτο, ότι ούτε βέβαια την ουσία της ψυχής πώς είναι δηλ. & πώς έρχεται στην ύπαρξη μπορεί να εννοήσει ο ανθρώπινος νούς. Βεβαιωνόμαστε όμως για την ύπαρξή της από τις ενέργειές της μέσα στο σώμα. Η ψυχή αγέννητη, ο νοερός λόγος της γεννιέται από την ψυχή μέσα στην καρδιά με τρόπο άρρητο, αόρατο, ανερμήνευτο, απαθή. Γεννιέται σωματικά & από τα χείλη μας & τότε γίνεται γνωστός σε όλους, όμως δεν χωρίζεται από την ψυχή, που τον γέννησε ώστε με τον λόγο της γεννήσεώς μας να κατανοήσουμε τις δύο γεννήσεις του Θεού-Λόγου. Όπως το βρέφος ψελλίζει & μετά ομιλεί, έτσι & ο Λόγος εμφανίστηκε. Όπως από το λόγο σου φανερώνεται σε όλους η σοφία & η αρετή & η φρόνηση & η δύναμη & το βάθος σου & η γνώση της ψυχής & του νου σου, έτσι & με την κατά σάρκα γέννηση του Θεού Λόγου. Ο νούς εκπορεύεται, διατρέχει τα πάντα & εξετάζει τα πάντα & τα αγγίζει αόρατα σύμφωνα με την εικόνα του αγ.Πνεύματος. Το επιθυμητικό εικόνα του δημιουργικού του Θεού, το λογιστικό της προνοητικότητας του Θεού & το θυμικό της παιδείας του Θεού. Ο άνθρωπος έχει συλληφθεί από το σπέρμα του πονηρού σαν μέσα στην κοιλιά της πλάνης, καθισμένος μέσα στα σκοτάδια & στη σκιά του θανάτου. Προχωρώντας στο φώς της θεογνωσίας στην αρχή σαν νήπιο αναδείχτηκε με την χειραγωγή του Θεού ότι έχει ψυχή, συνειδητοποιώντας ότι ο Θ. Πατέρας περικλείει τον λόγο τον ενυπόστατο & το Πνεύμα. Σαν από κάποια ψελλίσματα ασαφή από τα προφητικά διδάγματα, της πείρας & της προφοράς. Αν όμως αρνηθείς το Θεό λόγο τότε λές ότι ο Θ. είναι άλογος & κτηνώδης. Κι αν χωρίσεις το άγιο Πνεύμα τότε μιλάς για κάποιον νεκρό Θεό. Μέσα σου σαν σε καθρέπτη θα δείς την τριαδικότητα του Θεού, την μοναδικότητα της φύσης, το σύγχρονο, το αδιαίρετο, το ακατάληπτο. Οι αιρετικοί παθαίνουν αυτό που παθαίνει εκείνος, που έχει το μαργαριτάρι στον κόρφο του & το φάχνει στην άβυσσο. Ούτε η ψυχή κάνει τίποτα χωρίς το λόγο & το νου. Για να μην είναι η γη ολότελα άμοιρη & αποκληρωμένη από την ασώματη ζωή, γι' αυτό το λόγο γεννήθηκε ο άνθρωπος με κάποια ανώτερη πρόνοια με το να πλαστεί γύρω από τη νοερή & θεία ουσία της ψυχής η γήινη μοίρα.. Ο σκοπός όσων γίνονται είναι να δοξάζεται σε όλη την δημιουργία μέσω της νοερής φύσεως η δύναμη που βρίσκεται πάνω από το σύμπαν.. Όπως δηλ. επειδή τα σώματα είναι γήινα συντηρούνται με γήινες τροφές.. έτσι υπάρχει νοητή ζωή με το οποίο συντηρείται στη φύση το Θν. Κι όπως στο μάτι πραγματοποιείται η μετάληψη του φωτός, επειδή έχει φυσικό φώς για την αντίληψη του ομοτίμου του, έτσι & για την μετουσία του Θεού θα υπάρχει κάποιο κάποιο μέλος συγγενικό προς το μετεχόμενο, ώστε το όμοιο να βλέπει το

όμοιο..Η αληθινή ζωή της ψυχής εκδηλώνεται στην μετουσία του αγαθού & η μετουσία του Θεού είναι ΓΝΩΣΙΣ.. Αν πάρουμε για παράδειγμα δύο ανθρώπους που πάσχουν από τα μάτια κι από αυτούς ο ένας επιδιώξει την θεραπεία υπομένοντας όσα του προσφέρει η επιστήμη έστω & ενοχλητικά ενώ ο άλλος έδειξε ακράτεια στα λουτρά & στα μεθύσια. Αποβλέποντας στο τέλος του καθενός λέμε ότι επάξια ο ένας κι ο άλλος θα λάβει τους καρπούς της προαίρεσής του..Την υποχρεωτική συνέπεια την ονομάζουμε καταχρηστικά ανταπόδοση..Το νήπιο το άπειρο από το κακό δεν το εμποδίζει καμιά νόσος των ματιών της ψυχής στην μετουσία του φωτός, ζει κατά φύσιν & δεν χρειάζεται υγεία με την κάθαρση. Επειδή καθένας μας είναι ζωγράφος της ίδιας της ζωής & τεχνίτης αυτής της δημιουργίας είναι η προαίρεση & χρώματα για την ολοκλήρωση της εικόνας είναι οι αρετές, δεν είναι μικρός ο κίνδυνος να μεταβάλλουν την μίμηση της πρωτότυπης ομορφιάς σε ένα αποκρουστικό & άσχημο πρόσωπο & να σκιαγραφήσουν έτσι με τα βρώμικα χρώματα την απεικόνιση της κακίας αντί της δεσποτικής μορφής.Αλλά πρέπει κανείς να χρησιμοποιεί τα χρώματα των αρετών όσο γίνονται καθαρά..για να γίνουμε εικόνα της εικόνας αποτυπώνοντας με όσο το δυνατόν δραστηκότερη μίμηση την αρχέτυπη ομορφιά, όπως έκανε ο Παύλος γινόμενος με την ενάρετη ζωή μιμητής του Χριστού...Χρώμα είναι η ταπεινοφροσύνη..Άλλο χρώμα η μακροθυμία που φάνηκε σε μεγάλο βαθμό στην εικόνα του αόρατου Θεού (Προς Ολύμπιο, 373κ.ε.).

ΕΙ ΚΟΝΑΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΣΗ: κάθε ε. φανερώνει και δείχνει την κρυφή πραγματικότητα. π.χ. επειδή ο ά. δεν γνωρίζει καθαρά το αόρατο, αφού η ψ. του καλύπτεται με σώμα, ούτε εκείνα που θα γίνουν μετά από αυτόν, ούτε εκείνα που είναι χωρισμένα κι απομακρυσμένα τοπικά, αφού ο ίδιος είναι περιορισμένος χρονικά και τοπικά, γι'αυτό επινοήθηκε η ε. για να τον οδηγή στην γνώση και να του ανακοινώνει τα κρυμμένα, για την ωφέλεια κι ευεργεσία και σωτηρία του, έτσι ώστε με την ανακοίνωση και τον θρίαμβο των πραγμάτων, να μαθαίνουμε όσα είναι κρυμμένα κι εκείνα βέβαια που είναι καλά να τα ποθούμε και μιμούμαστε ενώ τα αντίθετα να τα αποστρεφόμεστε και αν τα μισούμε..πρώτη ε. η φυσική. σε κάθε πράγμα πρέπει πρώτα να υπάρχει το κατά φύση κι έπειτα το κατά μίμηση και θέση, όπως π.χ. ο φυσικός ά. και ο κατά μίμηση..πρώτη απaráλλακτη ε. του αόρατου Θ. ο Γιος του Πατέρα, που φανερώνει στον εαυτό του τον Πατέρα (Κολ. 1:15, Εβρ.1:3, Ιωαν.14:8-9), όμοιος καθόλα με τον Πατέρα εκτός της αγεννησίας και της πατρότητας και το αγ.Π. εικόνα του Υιού. με το αγ.Π. γνωρίζουμε τον Χ. ως Υιό του Θ. και Θ. και σε Αυτόν βλέπουμε τον Πατέρα. 2ο είδος ε. ο σχεδιασμός στον Θ. εκείνων που θα γίνουν από αυτόν, η προαιώνια βούλησή του, που είναι πάντα ίδια, γιατί η θεότητα είναι άτρεπτη και η βούληση του Θ. άναρχη, δηλ. όπως προαιώνια θέλησε και στον καιρό που εκείνος όρισε, πραγματοποιούνται όσα ορίστηκαν..οι προορισμοί κατά τον άγ.Διονύσιο. 3ο είδος ε. ο και'εικόνα θ. πλάσμενος ά...όπως ακριβώς Νους (ο Πατέρας) και ο Λόγος (ο Υιός) και το αγ.Π. είναι ένας Θ. έτσι κι ο νους κι ο λόγος και το πνεύμα είναι ένας ά. και ως προς το αυτεξούσιο και ως προς την κυριαρχική εξουσία (Γεν.1:26) 4ο είδος εικόνας η ζωγραφική, που αναπλάθει σχήματα και μορφές και τύπους των αοράτων κι ασωμάτων που παριστάνονται σωματικά ώστε να κατανοούμε αμυδρά ο Θ. κι οι άγγελοι, επειδή εμείς δεν μπορούμε να βλέπουμε τα ασώματα χωρίς σχήματα ανάλογα με τις δικιές μας παραστάσεις..αφού έχουμε ανάγκη από γνωστούς και σύμφωνα με την φύση μας οδηγούς..αφού λοιπόν ο θείος Λόγος προνοώντας για την δική μας αναλογία στην προσπάθειά του να μας εξασφαλίσει από παντού την ανατατική ικανότητα (Ρωμ.1:20), όπως στον ήλιο την υπεράρχια Τριάδα ή με την πηγή που αναβλύζει και το νάμα που πηγάζει και τη ροή ή με το νου και τον λόγο και το πνεύμα το δικό μας ή με την τριανταφυλλιά και το τριαντάφυλλο και την ευωδιά. 5ο είδος εκείνο που προεικονίζει αυτά που πρόκειται να συμβούν, όπως η βάτος κι η βροχή στο μαλλί την Παρθένο, και η ράβδος κι η στάμνα και το φίδι εκείνους που μέσω του σταυρού εξάλειψαν το δάγκωμα του αρχεκάκου φιδιού κι η θάλασσα και το νερό κι η νεφέλη το πνεύμα τού βαφτίσματος. 6ο είδος εκείνο που γίνεται με την ανάμνηση γεγονότων ή ενός θαύματος ή μιας αρετής με σκοπό την δόξα και την τιμή και την ανάδειξη εκείνων που άριστευσαν στην αρετή ή κακία με σκοπό να προβληθεί η κατατρόπωση κι ο

εξευτελισμός των κακών ανδρών και να ωφελούνται όσοι τα βλέπουν αργότερα προς μίμηση ή αποφυγή. κι αυτός ο τρόπος γίνεται με το λόγο που γράφεται στα βιβλία - γιατί και το γράμμα εικονίζει το λόγο, όπως χάραξε ο Θ. το νόμο στις πλάκες και πρόσταξε να γραφούν οι βίοι των αγίων (Εξ.17:14) και με την αισθητή θεωρία, όπως πρόσταξε να τοποθετηθούν στην κιβωτό η στάμνα κι η ράβδος για αιώνιο μνημόσυνο εκείνων των γεγονότων και να χαραχθούν τα ονόματα των φυλών στα πολύτιμα πετράδια της επωμίδας του αρχιερέα κι οι 12 λίθοι στον Ιορδάνη ως τύπος ιερέων. ή λοιπόν κατάργησε κάθε ε. και νομοθέτησε αντίθετα με το νομοθέτη ή να δέχεσαι κάθε είδους ε. Εικονίζονται τα σώματα όπως και τα σχήματα κι όλα όσα έχουν διάγραμμα και χρώμα ακόμα κι ο αγγελος κι η ψ. κι ο δ. σχηματίζονται και περιγράφονται, όπως ο Μωυσής εικόνισε τα χερουβείμ κι όπως εμφανίστηκαν στους αξίους... η θεία φύση είναι εντελώς και η μόνη απεριγράπτη κι άμορφη κι ασχημάτιστη κι ακατάληπτη, μολονότι η Γραφή χρησιμοποιεί τύπους για τον Θ. που από την μια μεριά φαίνονται σωματικοί (τα οπίσθια, καθήμενο επί του θρόνου, ομοίωμα α.), κι από την άλλη ασώματοι. γιατί βλέπονταν με νοερά μάτια από τους προφήτες κι εκείνους στους οποίους αποκαλύπτονταν και δεν εμφανίζονταν σε όλους.. Επειδή ο Θ. δεν ήθελε να αγνοούμε τελείως τα ασώματα δημιουργήματα, τα περιέβαλε με τύπους και σχήματα και εικόνες, ώστε με την άυλη όραση του νου μας να φαίνονται κατά την αναλογία της φύσης μας ως σχήματα σωματικά ως σωματικά σχήματα.. κανείς ποτέ δεν είδε την φύση του Θ. αλλά τον τύπο και την ε. όσων θα γίνονταν μελλοντικά. γιατί επρόκειτο ο αόρατος Γιος και Λόγος του Θ. να γίνει αληθινά ά...δεν θα κατασκευάσω την ε. εκείνου που για μένα φανερώθηκε με την φύση της σάρκας και δεν θα τον προσκυνήσω μέσω της τιμής της εικόνας του; Ο Αβραάμ, ο Ιησούς Ναυή, ο Δαβίδ προσκύνησαν εικόνες του Θ. και εγώ δεν θα κάνω ε. των φίλων του Χ. και δεν θα τους προσκυνήσω όχι ως θεούς αλλά ως εικόνες των φίλων του Θ.; Ο Θ. δεν ενώθηκε με την αγγελική φύση αλλά με την ανθρώπινη. Δεν έγινε αγγελος ο Θ. αλλά αληθινός και πραγματικός ά. η αγγελική φύση δεν έγινε Γιος του Θ. κατά την υπόσταση. οι άγγελοι δεν έγιναν μέτοχοι ούτε κοινωνοί της θείας φύσης, εκείνοι που μεταλαβαίνουν το αγ. σώμα και πίνουν το αίμα του Χ...πώς δεν είναι ανώτεροι των αγγέλων όσοι φυλάσσουν με την τήρηση των εντολών γνήσια ένωση. Η φύση μας εξαιτίας της παχύτητας του σώματος και του θανάτου είναι κατά τι υποδεέστερη των αγγέλων, με την ευδοκία και συνάφεια του Θ. έγινε ανώτερη ..η αγ.Γρ. δεν λέει ότι οι άγγελοι θα καθίσουν στο θρόνο δόξας ούτε ότι θα συμβασιλεύσουν με τον Θ., ούτε ότι θα συνδοξασθούν, ούτε ότι θα καθίσουν στο τραπέζι του Πατέρα, ενώ οι άγιοι είναι υιοί και συγκληρονόμοι του Χ. (Περί Εικ.,Γ) Δεν έχω βιβλία, καιρό να διαβάσω, μπαίνω στο κοινό ιατρείο των ψ. την Ε. ενώ με πνίγουν οι λογισμοί σαν αγκάθια. με τραβά η ομορφιά της ζωγραφικής και σαν λειμώνας ευχαριστεί την όρασή μου κι ασυναίσθητα βάζει στην ψ. μου την δόξα του Θ.. βλέπω την καρτερικότητα του μάρτυρα και σαν φωτιά ανάβει ο ζήλος κι η προθυμία και πέφτοντας προσκυνώ τον Θ. μέσω του μάρτυρος και κερδίζω την σωτηρία.. ο νόμος κι ο Μελχισεδέκ είναι το προσχέδιο της ζωγραφικής με χρώματα., η χάρη κι η αλήθεια η ζωγραφική με χρώματα ενώ τα πράγματα η μελλοντική αιωνιότητα όπως η Π.Δ. τύπος τύπου και η Κ.Δ. τύπος πραγμάτων..αν ο Θ. θαυματοργεί μέσω οστών (Δ Βασ.13:21) είναι ολοφάνερο ότι μπορεί να θαυματοργεί μέσω ε. και λίθων (ράβδος Μωυσή)..αν οι Χριστιανοί προσκυνούσαν το ξύλο του Σταυρού, τότε θα προσκυνούσαν και τα δένδρα και τα άλση..ο δ. της πορνείας στον αββά Θεόδωρο: μην προσκυνάς την εικόνα της Δέσποινας μας και δεν θα σε πολεμήσω πια!'. ..1ος τρόπος π(ροσκύνησης) ο λατρευτικός που προσφέρουμε μόνο στον φύση προσκυνητό Θ. και γίνεται κατά τον δουλικό τρόπο εκούσια ή ακούσια (π.χ. οι δαίμονες) 2ος ο από θαυμασμό και πόθο και κατά τον τρόπο αυτό προσκυνούμε τον Θ. για τη φυσική του δόξα γιατί είναι ο μόνος δοξασμένος κι ο ίδιος αίτιος κάθε δόξας και κάθε αγαθού 3ος τρόπος αυτός που γίνεται από ευχαριστία για τα αγαθά που συμβαίνουν για χάρη μας γιατί όλα τα όντα οφείλουν να ευχαριστούν και να προσκυνούν διαρκώς τον Θ. από τον οποίο έχουν την ύπαρξη και τη συγκρότησή τους 4ος αυτός που γίνεται από ένδεια και ελπίδα ευργείων έχοντας επίγνωση ότι χωρίς αυτόν δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε ή να αποκτήσουμε αγαθό 5ος ο τρόπος της μετάνοιας κι εξομολόγησης προσκυνώντας τον

Θ. ως δούλοι ευγνώμονες να συγχωρηθούν τα σφαλμάτα μας είτε από αγάπη λυπάται κάποιος είτε από φόβο μην χάσει τσι ευεργεσίες ή επειδή φοβάται τιμωρίες.. η αγ.Θεοτόκος κι οι άγιοι έγιναν κατά τον δυνατόν όμοιοι με τον Θ. κι από την δική της προαίρεση κι από την θεία ενοίκηση και βοήθεια λέγονται και θεοί, όχι φύσει αλλά θέσει, όπως το πυρακτωμένο σίδηρο φωτιά όχι φύσει αλλά μεθέξει (Δευτ.19:2, Α Βασ.2:30, Ψ.81:1)... προσκυνητοί λοιπόν Ιον οι άγιοι όχι φύσει αλλά ως μέτοχοι του κατά φύση Θ. κι ως δοξασμένοι από τον Θ. Οσους π. λοιπόν επειδή λατρεύεται ο βασιλιάς ως υπάκουους λειτουργούς κι αγαπητούς φίλους κι επειδή ικανοποιούνται τα αιτήματα όσων πλησιάζουν με πίστη είτε διότι ο υπηρέτης το ζητά από τον βασιλιά είτε διότι ο βασιλιάς δέχεται την τιμή και την πίστη εκείνου που ζητά. Στρατός του Κ. οι άγιοι. ας απογυμνώσει πρώτα ο επίγειος βασιλιάς τον εαυτό του από το στρατό του και ύστερα τον βασιλιά του και Κ. (Εικ.Β.137) ..έτσι η σκιά και τα σουδάρια και τα σμικίνθια των αποστόλων θεράπευαν (και τα οστά ή και η εικόνα καταραμένου φιδιού πόσο μάλλον οι ε.) (Εικ.Β.169) ..όσοι δεν π. τους υπηρέτες του Θ. ως αλαζόνες καταδικάζονται (τα παιδιά τροφή των αρκούδων (παλιότερα δεν κτιζόταν ναός στο όνομα α. ούτε γιορταζόταν ο θάνατος των δικαίων αλλά τον πενθούσαν κι όποιος άγγιζε το νεκρό θεωρείτο ακάθαρτος ακόμη και τον ίδιο τον Μωυσή.. τώρα όμως γιορτάζονται οι μνήμες. ή λοιπόν κατάρνησε τις μνήμες ή επέτρεψε τις εικόνες (Εικ.Α, 57-9) η ε. είναι θρίαμβος και φανέρωση και στηλογραφία για την ανάμνηση της νίκης εκείνων που άριστευσαν και διέπρεψαν και για την κατασχύνη εκείνων που νικήθηκαν και κατροπώθηκαν. είδα πολλές φορές ά. που μόλις αντίκρυσαν το ρούχο τού αγαπημένου τους το ασπάζονταν σαν να ήταν το ίδιο Εικ.Β. 129 2ος είναι εκείνος που π. τα κτίσματα, μέσω των οποίων ο Θ. πραγματοποίησε την σωτηρία μας είτε πριν είτε μετά την ένσαρκη οικονομία όπως το όρος Σινά, η φάτνη, το σπήλαιο, ο Γολγοθάς, το ξύλο του Σταυρού, τα καρφιά αυτά τα σέβομαι και π. και κάθε άγιο ναό όχι εξαιτίας της φύσεως, αλλά ως δοχεία της θείας ενέργειας και μέσα ευδοκίας της σωτηρίας μας (Ψ.131:7, 98:9) άγ. κι έμψυχο όρος του Θ. η αγ.Θεοτόκος, όρη λογικά του Θ. οι απόστολοι (Ψ.113:4) (όπως είναι φτωχό το κογχύλι καθεαυτό και το μετάξι και το ιμάτιο. Αν όμως το φορέσει ο βασιλιάς λαμβάνει αξία, έτσι και τα υλικά στοιχεία καθεαυτά είναι απροσκύνητα όταν όμως ο εικονιζόμενος είναι γεμάτος χάρη μετέχουν κι αυτά ανάλογα στη χάρη ανάλογα με την πίστη.. εσύ έγινες ίσως υψηλός κι άυλος κι ασώματος, εγώ επειδή ως ά. φέρω σώμα ποθώ να επικοινωνώ σωματικώς με τα πράγματα (Εικ.Α.75) αν τύχει και χαλάσει το σχήμα του σταυρού το ρίχνω στην φωτιά όπως και των εικόνων (Εικ.Β, 143) κι ο Ιακώβ τον ποικιλόχρωμο χιτώνα του Ιωσήφ ασπάζονταν νομίζοντας ότι κρατούσε τον ίδιο τον Ιωσήφ Εικ.Γ.301) 3ος τρόπος π. όσα είναι αφιερωμένα στον Θ., ιερά Ευαγγέλια (Α Κορ.10:11) 4ος τρόπος ο τρόπος με τον οποίο π. οι ε. που φανερώθηκαν στους προφήτες και προτυπώσεις όπως η ράβδος Ααρών τύπος της Παρθένου, αλλά κι ο Ιακώβ προσκύνησε την άκρη του ραβδιού του ως τύπος του Σωτήρα. επίσης κι οι ε. αποτελούν ανάμνηση γεγονότων π.χ. η σκηνή παγκόσμια εικόνα και τα χρυσά χερουβείμ, τον τίμιο τύπο του σταυρού, το ομοίωμα της σωματικής μορφής του Χ. και της μητέρας του 5ος όταν ο ένας προσκυνά τον άλλο επειδή έχουμε ένα κομμάτι του Θ. και δημιουργηθήκαμε κατ'εικόνα Θ. δείχνοντας ταπείνωση κι εκπληρώνοντας το νόμο της αγάπης. 6ος ο τρόπος που π. τις αρχές κι εξουσίες όπως ο Ιακώβ τον Ησαύ και τον Φαραώ ως χειροτονηθέντα από Θ. 7ος εκείνος που προσκυνούν οι δούλοι τους δεσπότες κι ευεργέτες όπως ο Αβραάμ τους γιους Εμμώρ. η Π. αποτελεί σύμβολο φόβου και πόθου και τιμής και υποταγής και ταπείνωσης αλλά δεν πρέπει να π. κανέναν ως Θ. παρά μόνον τον φύσει Θ. και να αποδίδουμε στους άλλους ότι οφείλουμε..αν οι ά. π. ασεβείς κι αμαρτωλούς βασιλείς κι άρχοντες πόσο περισσότερο πρέπει να π. τον βασιλιά των βασιλέων και τους δούλους και φίλους του που έγιναν κυρίαρχοι των απαθών κι άρχοντες όλης της γης (Ψ.44:17) ας δεχθούμε την Παράδοση της Ε. χωρίς πολλούς λογισμούς γιατί ο ά. πλάσθηκε ευθύς..όχι εξαιτίας της καταχρήσεως των εθνικών να καταργήσουμε την δικιά μας π. που γίνεται με ευσέβεια. Εξορκίζουν οι μάγοι και γόπτες, εξορκίζει κι η Ε. τους κατηχουμένους, αλλά εκείνοι επικαλούμενοι δ. ενώ η Ε. τον Θ. κατά των δ. οι ειδωλολάτρες αφιερώνουν ε. στους δ. και τις αποκαλούν θεούς ενώ εμείς στον αληθινό Θ. που σαρκώθηκε και στους δούλους και φίλους του Θ. που απομακρύνουν τα στίφν

των δ. (στη Βαβυλώνα κι οι Χαλδαιοί κι οι Ιουδαίοι είχαν μουσικά όργανα αλλά οι πρώτοι για τους δ. κι οι δεύτεροι για τον Θ. Εικ.Γ.305))..ένας λόγος του αγ.Επιφανίου (ίσως εναντίον των Αιγυπτίων, που δεν έθαβαν τους νεκρούς) δεν μπορεί να ανατρέψει την παράδοση όλης της Ε. από τα πέρατα της γης 'ούτε ένα κελιδόνι φέρνει την άνοιξη' (Εικ.Α, 65) πόσο συγκλονισμό νοιώθει εκείνος που βλέπει σε εικόνα την δευτέρα παρουσία του Κ.; .τον ειδωλολάτρη δεν θα του δείξεις τα αόρατα αλλά πρώτα τον εισάγεις στην εκκλησία δείχνοντας τον διάκοσμο και τον μεταφέρεις έπειτα στις μορφές των αγ.ε. βλέπει ο άπιστος και ρωτά: ποιος είναι αυτός που σταυρώνεται, ανασταίνεται και πατάει το κεφάλι του γέρου; και έτσι θα τον οδηγήσεις στην επίγνωση του Θ. Όσοι από άγνοια πλανώνται με την ε. του Χ. πρέπει από τους εμπείρους (αρχιερείς, ιερείς) να διδαχθούν ότι δεν είναι αυτός ο Χ. σαρκωμένος αλλά η εικόνα του..το ιουδαικό συνέδριο που καταδίκασε τον Χ. επειδή έλεγε ότι είναι Γιος του Θ. παράλληλο της συνόδου που καταδίκασε την εικονολατρεία ως ειδωλολατρεία..αντί σπόγγου νερό κι ασβέστη στις ε. αντί λόγχης, σπαθί..κι οι Ιουδαίοι(που παρακίνησαν τον Λέοντα) αναμίχθηκαν με τους Χ...οι προηγούμενες αιρέσεις έθιγαν την ανθρωπότητα ενώ αυτή την θεότητα (Αποδεικτ.Εικ.395)

ΕΙ ΜΑΡΜΕΝΗ. Ένα από τα ψυχοφθόρα θηρία είναι η πλανημένη ιδέα αυτών που ισχυρίζονται ότι υπάρχει μοίρα, που την ονομάζουν και γένεση. Κι αυτό είναι κεντρί του διαβόλου πολύ δυνατό, που τις αμελείς ψυχές γίνεται κι εξουσιαστής ακόμα..Όσοι από αμέλεια γεύονται τους καρπούς της ραθυμίας τους, αμέσως γίνονται υπόδουλοι αυτού του δαίμονα, όπως ακριβώς τα παιδιά, όταν αποστατούν και δεν ανέχονται την διαπαιδαγώγηση κι αναχωρούν για έρημους τόπους και συνάπτουν σχέσεις με άγριους και βάρβαρους δαίμονες. Ακόμη αφού απέβαλαν καθετί θεϊκό από μέσα τους, ισχυρίζονται ότι από την μοίρα προέρχονται τα αμαρτήματα. Πορνεύουν και κλέβουν, προσβάλλονται από τη νόσο της φιλαργυρίας και του δόλου, φοβούνται για τις πράξεις τους και παρεκκλίνουν από την αλήθεια. Γιατί το τέρμα του δρόμου είναι η απελπισία, που τους οδηγεί στην καταστροφή. Είναι αναπόφευκτο μ'αυτούς τους λογισμούς να αποβάλλεται η έννοια του Θ. καθώς και η κρίση καθότι αμνηστεύεται εκείνος που τα έκαμε σαν να επρόκειτο για ακούσιες πράξεις..Σαν γιατρός θανατηφόρος δηλητηριάζει τους α. κι από τον ένα αφαιρεί το συκώτι, παρουσιάζοντάς του το δηλητήριο της επιθυμίας, άλλον πληγώνει στην καρδιά εξαπτοντας τον θυμό του για να οργισθεί, άλλων μειώνει τη δύναμη της διανοίας γιατί επιτίθεται εναντίον τους δια της αγνοίας ή τπους διαστρεβλώνει δια της περιεργίας (Βίος Συγκλητ. 327 κ.ε.) *Φιλόσοφος*: Επειδή υπάρχει στα όντα & το σύμπαν είναι μια συνεχής ενότητα & τα επί μέρους θεωρούμενα εις το πάν νοούνται ως μέλη ενός ομοπνούου σώματος...Όπως στην ιατρική φαρμακευτική οι ποιότητες των υλικών αναμικθείσαι τεχνικώς, παράγουν κάτι διάφορο, έτσι συμβαίνει & με τις ποικιλίες των αστρικών δυνάμεων. *Αγ. Γρηγόριος*: Εάν ο άνθρωπος οφείλει τη γέννησή του στα άστρα, η φύση θα γεννούσε αδιάλειπτα & δεν θα εμφάνιζε ούτε ένα στιγμιαίο διάλλειμα παραγωγής ανθρώπων, πράγμα άτοπο..Αν ο λόγος σας κατασκευάζει τούτο, ότι η αιτία όλων των περιστατικών της ζωής βρίσκεται σε εκείνη την μοίρα του χρόνου, σκέψου πόσες μυριάδες δεσποτών & τυρράνων κατασκευάζει κάθε μέρα.. Αν η ειμαρμένη τα μπορεί όλα & πάντα, τότε θα μπορεί τα πάντα σε όλες τις περιπτώσεις..Οι διαφορές της ζωής όμως είναι πολλές & ποικίλες, κατά την αξία & την περιουσία, κατά τα όρια της ηλικίας & την κράση των σωμάτων..Επομένως η ανισότης των αποτελεσμάτων αποδεικνύει σαφώς ότι δεν τα μπορεί όλα η τύχη...Στην ζωή οι περισσότεροι είναι άθλιοι. Επομένως η ασθένεια της ειμαρμένης είναι μεγαλύτερη από την δύναμη. Πού είναι η ακατανίκητος δύναμη της ειμαρμένης;..Ποιά αδικία έκαμε ο άνθρωπος με το να προηγηθεί ή να καθυστερήσει λίγο τη γέννησή του; Πού η δικαιοσύνη; Πού η ευσέβεια; Πού είναι η ισότης;..Αν ούτε η φορά των ρυακίων, ούτε ούτε η κίνηση των πλοίων, ούτε η πορεία των ανθρώπων δεν καθιστά ειμαρμένας τα διαστήματα του χρόνου, πως σεις τα χρονικά διαστήματα της κινήσεως των αστέρων μεταμορφώνετε σε γέννηση της ειμαρμένης..Σε πολλούς ευρισκομένους σε βαριά σωματική νόσο κι αναμενομένους τον θάνατο, τα νήματα της ειμαρμένης εκλώσθησαν αντίστροφα από την ιατρική..Ποιος αγνοεί την πλατεία κι ευρύχωρο Θράκη; Πως κατέστρεψε τελείως κι ακαριαίως την μια ο πόλεμος, την άλλη

ο σεισμός; Ποιά παιδιά ήταν εκεί, πόσα νήπια;..Όλους κατέλαβε εξ ίσου η φωτιά, σε όλους τα σπίτια έγιναν τάφοι. Πού είναι οι διαπλοκές των άστρων, που ορίζουν τις διαφορές των βίων στους ανθρώπους;..Υπάρχει μήπως ειμαρμένη των πόλεων;. Δεν εκτελούν όμως όλοι σύγχρονα την κατασκευή της πόλης..Αν η γη είναι ομόχροнос στην κατασκευή με τα άστρα, δεν λαμβάνει από κει καμιά αιτία ούτε τυχαία ούτε μόνιμη..Αλλωστε αυτό αποδεικνύουν & οι ιδιαίτερες συνήθειες των τόπων..Ο βασιλεύς Βάλης βάσει προρρήσεων (των γενεθλιολόγων) παρεκινήθηκε στην ανταρσία..Το τέλος της επιχείρησης ήταν τέτοιο ώστε αυτός, που αναδείχθηκε στο ύπατο αξίωμα να γίνει διασημότερος από το μέγεθος της συμφοράς..Το να απομακρύνει τον άνθρωπο από του να βλέπει προς τον Θεό κι από κει να παρασκευάζει την μοίρα των αγαθών για τον εαυτό του αποτελεί την μεγαλύτερη φροντίδα των δαιμόνων. Το να πειστούν λοιπόν πεπεισμένοι οι εύκολα εξαπατώμενοι ότι τα της ζωής δεν εξαρτώνται από την θεία βούληση αλλά από την τάδε διαπλοκή των άστρων & από την εκείθεν απορρέουσα δύναμη, αποβλέπτε περισσότερο από όλα τα πράγματα στο σκοπό της βλαπτικής φύσεως των δαιμόνων. (Κατά Ειμαρμένης). Είναι αδύνατο να πετύχει κανείς με ακρίβεια την ώρα της γέννησης..Πώς αφού λέγεις ότι από εκείνα προέρχονται τα αίτια που ρυθμίζουν την ζωή των ανθρώπων προλέγεις τον χαρακτήρα του ήθους των ανθρώπων, που γεννιούνται από τα επίγεια ζώα;..Τα επιχειρήματά τους μοιάζουν με ιστό αράχνης..Γιατί οι βασιλείς διαδέχονται τους πατέρες τους (Μαθ.1:9); Αν υπάρχει ειμαρμένη περιττοί είναι οι νομοθέτες, οι δικαστές, όσοι ασχολούνται με επαγγέλματα & οι μεγάλες ελπίδες των Χριστιανών, (Εξαμ.,239-41)

ΕΙΡΗΝΗ: Η τελειότερη από τις ευλογίες του Θ. είναι η ε., η οποία είναι σταθερότητα του νου, ώστε ο ειρηνικός άνδρας έχει ως χαρακτηριστικό τη σεμνότητα των ηθών. Εκείνος, που πολεμείται ακόμη από τα πάθη του δεν έχει λάβει ακόμη την ε. του Θ...Μακάρι λοιπόν αφού αγωνισθούμε καλά και συντρίψουμε το φρόνημα της σάρκας, που είναι έχθρα στον Θ., αφού φτάσει η ψυχή μας σε κατάσταση γαλήνης κι αταραξίας, να ονομασθούμε παιδιά της ειρήνης και να λάβουμε μέσα στην ε. την ευλογία του Θ. (Στον 28 Ψαλμ.133). Γιατί ποιά από όσα επιδιώκουμε στην ζωή μας οι άνθρωποι είναι γλυκύτερο από την ε.;.. Γιατί η ειρήνη αντιπάσεται εξίσου σε καθένα από τα κακά & με την παρουσία της προκαλεί τον αφανισμό του κακού. Όπως όταν αποκατασταθεί η υγεία αφανίζεται η αρρώστια & όταν εμφανιστεί το φως το σκοτάδι υποχωρεί, έτσι κι όταν φανεί ε. διαλύονται όλα τα αντίθετά της πάθη..Όπως λοιπόν τα ευωδιαστά αρώματα γεμίζουν γύρω τους τον αέρα από την ευωδιά τους, έτσι θέλει (ο Θ.) να έχεις τόσο άφθονο πλεόνασμα ειρήνης ώστε η ζωή σου να είναι θεραπεία της ξένης αρρώστιας..Πόσο μεγάλο αγαθό είναι αυτό θα το καταλάβεις καλύτερα να σκεφτείς τις συμφορές που προκαλούνται στην ψυχή από το συναίσθημα της εκθρόνισης...Όσο ανώτερη είναι η ψυχή από το σώμα, τόσο μεγαλύτερης τιμής είναι άξιος από εκείνον που θεραπεύει τα σώματα εκείνος που απαλλάσσει από τη νόσο του θυμού τις ψυχές. Όπως ο Χριστός γκρεμίζοντας το διαχωριστικό μεσότοιχο, ένωσε με τον εαυτό του τους δύο ανθρώπους σε ένα καινούργιο άνθρωπο, ειρνεύοντάς τους, έτσι & μεις ας οδηγήσουμε σε συμφιλίωση όχι μόνον αυτούς, που μας πολεμούν απ'έξω αλλά κι αυτούς, που επαναστατούν μέσα μας, για να μην επιθυμεί η σάρκα κατά του πνεύματος..Αλλά αφού υποταχθεί το σαρκικό φρόνημα στο θείο νόμο ας ζούμε μέσα μας την ειρήνη, αφού αναστοιχειωθούμε σε ένα νέο & ειρηνικό άνθρωπο & γίνουμε οι δύο ένας. Όταν εξοριστεί από μέσα μας ο εμφύλιος πόλεμος ..τότε θα γίνουμε ειρήνη..Καταβάλλοντας πάνω στην πίστη στο Χριστό σαν σε θεμέλιο τις αρχές της ζωής μας..η κεφαλή του παντός γίνεται & δική μας κεφαλή, όπου πάνω της προσαρμόζονται οι δύο τοίχοι της ζωής μας, το σώμα & η ψυχή, που χτίζονται πάνω της γωνιασμένοι σε αυτήν με σεμνότητα & καθαρότητα. Γιατί αν λείπει το ένα από τα δύο οιοκδομήματα, η ευσχημοσύνη με την ψυχική αρετή, δεν μπορεί να γίνει κεφαλή της μισής ζωής ο Χριστός..Τότε θα προστεθεί η ομορφιά του ακρογωνιαίου (Οτον Ολύμπιο).

Ο πόλεμος, που οδηγεί στην αρετή είναι καλύτερος από την ειρήνη, που χωρίζει από την αρετή. Γι'αυτό και το Πνεύμα οπλίζει τον ήρεμο αγωνιστή για να μπορεί να αγωνίζεται με επιτυχία....Τίποτε δεν είναι τόσο ισχυρό να οδηγήσει στην ομοόνοια

εκείνοι, που είναι ειλικρινώς διατεθειμένοι έναντι του Θ., όσο το να συμφωνούν για τον Θ...Ο πράος γίνεται αληθινός μαχητής, όταν δει τον Θ. να αναβάλλει την οργή του..Το κατεξοχήν χαρακτηριστικό του Θ. και των γύρω από τον Θ. όντων είναι ότι δεν συγκρούονται και δεν επαναστατούν. Γιατί ούτε στη θεότητα υπάρχει διαφωνία αφού δεν υπάρχει διαίρεση..ώστε να αποτελέσει αυτή η αρετή ονομασία τού Θ...Γιατί πράγματι ονομάζεται ε. και αγάπη...βοηθών να αποκτήσουμε τις αντίστοιχες αρετές..Οι υπόλοιποι άγγελοι παραμένουν στο αξίωμά τους, του οποίου το κύριο χαρακτηριστικό είναι η ε. κι η έλλειψη στάσεων, αφού έχουν λάβει την ενότητα από την αινετή και αγ.Τριάδα, από την οποία έχουν λάβει και το φωτισμό. Ωστε ανήκουν στο Θ. και βρίσκονται κοντά στα θεία όσοι αποδέχονται κι εκτιμούν το λαμπρό αγαθό της ε. και απεχθάνονται το αντίθετο..Εκείνος (ο διάβ.) στασιάζει στον εαυτό του και με τις πολλές μορφές του και με τα πάθη και με τις άλλες πράξεις του..προετοιμάζοντας το χώρο για τον εαυτό του, όπως ο εχθρός εισβάλλει από το ρήγμα..Κατά δεύτερο λόγο ας στρέψουμε το βλέμμα στον ουρανό πάνω και στη γη κάτω για να ακούσουμε τη θεία φωνή και να γνωρίσουμε καλά τους νόμους της φύσης.. Όλος αυτός ο κόσμος, το μέγα και θαυμαστό δημιούργημα του Θ. με το οποία σιωπηρώς κηρύττεται ο Θ., όταν βρίσκεται σε ισορροπία και ζει ειρηνικά με τον εαυτό του παραμένων εντός των ορίων της φύσης του και δεν επαναστατεί τίποτε εναντίον του άλλου ούτε ξεπερνά τα λογικά δεσμά με τα οποία ο τεχνίτης Λόγος συνταίριασε το παν και είναι κόσμος, και απλησίαστο κάλλος και δεν θα ήταν δυνατό ποτέ να επινοήσει κανείς κάτι πιο λαμπρό ή πιο μεγαλοπρεπές από αυτόν. Όταν παύσει να ειρηνεύει παύει να είναι κόσμος..Οι εποχές που διαδέχονται η μια την άλλη, μετριάζουν τις αντιθέσεις των άκρων με μια μέση κατάσταση και συνδυάζουν κατά ένα τρόπο σοφό την ευχαρίστηση κι ανάγκη δεν καθοδηγούνται από την ειρήνη;..Δεν υπαγορεύουν στους ανθρώπους την ομόνοια; Όταν επαναστατήσει ενάντια στη φύση της η ύλη και συγκρατείται μόλις και μετά βίας, σχεδιάζουσα την διάλυση με την ανταρσία ή ο Θ. ταραξεί κάτι από την αρμονία για να φοβήσει ή να τιμωρήσει τους αμαρτάνοντες..αναδεικνύεται από την αταξία το αγαθό της ε...Κάλλος δεν είναι η στενή αλληλεξάρτηση των αρετών στη ψυχή και υγεία η αρμονική και συμμετρική εφαρμογή των μελών μεταξύ τους;...Οι Ισραηλίτες μέχρις ότου είχαν ειρήνη μεταξύ τους και προς τον Θ. και ενώ πιέζονταν μές στο σιδερένιο καμίνι της Αιγύπτου κι ήσαν ενωμένοι υπό την πίεση της κοινής θλίψεως (γιατί κάποτε η θλίψη αποτελεί καλό φάρμακο, που οδηγεί προς σωτηρία) ονομαζόταν λαός άγιος και μερίδα Κ. κι ιερατείο του βασιλέως..Όταν άρχισαν να ασθενούν και στράφηκαν με μανία ο ένας εναντίον του άλλου και κομματιάσθηκαν (από το σταυρό και την αναισθησία τους προς το Θ.-Χ).. Τί έχουν υποστεί;.. Μνημείο της συμφοράς είναι όλη η οικουμένη, .. όπου έχουν διασπαρεί. Είναι φοβερό κακό η ανταρσία..το να επιστρέψουμε στον εμετό μας και να μην παραδειγματισθούμε από την πείρα..όπως οι παλιόρροιες των Ευρίπων ή τα άστατα κύματα της θάλασσας...Είθε να μείνουμε όλοι ενωμένοι με ένα πνεύμα, μια ψυχή αγωνιζόμενοι για την πίστη του Ευαγγελίου..οπλισμένοι με την ασπίδα της πίστης, ζωσμένοι στη μέση την αλήθεια, γνωρίζοντας μόνο ένα πόλεμο κατά του πονηρού..Τους διαφθορείς της αλήθειας όσο είναι δυνατό να τους θεραπεύουμε, τους ανίατα ασθενείς ας τους αποφεύγουμε, για να μην μεταδοθεί και σε μας η αρρώστια τους προτού μεταδώσουμε την υγεία μας..(Λόγος 6)..Είναι ευκολότερο να προκαλέσει κανείς την αποτυχία παρά να διατηρήσει την ευτυχία. Έτσι συνέβη και με μας. Όταν πολεμούμεθα είχαμε γίνει ισχυρότεροι από τους διωγμούς κι είχαμε ομονοήσει, μετά όμως την συγκέντρωσή μας έχουμε χωρισθεί. Γιατί, ποιος ορθά σκεπτόμενος δεν θα θρηνούσε την παρούσα κατάσταση;..Να ειρηνεύουν οι ληστές, που τους έχει συνδέσει η κακία, εκείνοι, που υπηρετούν τους τυράννους ή εκείνοι που συμμετέχουν στις κλοπές, σε στάσεις ή συνωμοσίες, οι συνεργοί της μοιχείας, ακόμα κι οι σχηματισμοί των χορών και τα τάγματα των στρατών και τα πληρώματα των πλοίων..και εμάς ανίκανους να πλησιάσουμε ο ένας τον άλλον και να μονοιάσουμε και να μην μπορούμε να συμφωνήσουμε ούτε να βρεθεί κάποιος λόγος που αν μπορεί να θεραπεύσει αυτή την αρρώστια, αλλά ως δάσκαλοι κι οπαδοί της κακίας κι όχι της αρετής, να βρίσκουμε πολλές αφορμές για πρόκληση διασπάσεων και συγκρούσεων, να φροντίζουμε όμως ελάχιστα για την ομόνοια.. Όταν αυτοί στασιάζουν η στάση δεν οδηγεί σε τίποτε φοβερό. Μάλιστα είναι καλό να

διαφωνούν ορισμένοι από αυτούς παρά να έχουν όλοι το ίδιο φρόνημα. Γιατί ποιος λογικός άνθρωπος θα μπορούσε να επαινέσει την ομογνωμία, που επιδιώκει το κακό;..Για ποιά λόγο εμείς που ανήκουμε στην αγάπη μισούμε και μισούμαστε; Και μεις που ανήκουμε στην ειρήνη διεξάγουμε ένα ακήρυκτο κι ακατάπαυστο πόλεμο;..Κι ενώ ανήκουμε στο Λόγο είμαστε σιωπηροί..Υπάρχει κορεσμός σε όλα..Σε μας δεν υπάρχει όριο στο να κτυπά κανείς και να κτυπάται όχι μόνο σε σχέση με τους αλλοδόξους(που διαφέρουν σε δόγματα της πίστης (γιατί αυτό θα ήταν λιγώτερο κακό κι ο ζήλος για επαινετά πράγματα αποτελεί επαρκή αιτιολογία, μέσα σε όρια) αλλά και προς τους ομοδόξους, που πολεμούν επίσης τους αλλοδόξους κι αγωνίζονται για τα ίδια πράγματα..Ο Αντίχριστος δεν υπάρχει περίπτωση να προσβάλει υγιείς κι ενωμένους στενά με την αγάπη. Πρέπει πρώτα να διαρθεί η βασιλ., εν συνεχεία να έλθει ο πειρασμός και να φιμώσει τον υγιή συλλογισμό μέσα μας κι ακολούθως να διαρπαγούν τα σκεύη και να πάθουμε εκείνα, που βλέπουμε τώρα τον εκθρό να παθαίνει από τον Χ. Γι'αυτό εγώ κλαίω..η κοιλιά μου υποφέρει και οι ασθήσεις μου φρίττουν και δεν ξέρω πώς να ανακουφίσω τον πόνο και με ποιούς λόγους..Η εριστικότητα μας υποδαυλίζεται για να υποδαυλίσουμε τις φιλοδοξίες άλλων και τη χρησιμοποιούμε σαν στήριγμα του δικού μας πάθους, όπως πιάνονται εκείνοι, που κατακρημνίζονται από τις πέτρες που βρίσκονται κοντά τους ή τους ισχυρούς θάμνους;..Ας νικηθούμε για να νικήσουμε. Βλέπετε τους κανόνες των αγώνων και τα αγωνίσματα των παλαιστών, που πολλές φορές με το να πέσουν κάτω νικούν. Ας μη μιμηθούμε τους ακόρταγους συνδαιτυμόνες που παθαίνουν ρήξη στομάχου ή τους εμπόρους που φορτώνουν υπερβολικά το πλοίο και μετά βουλιάζουν... Αντί η μάχαιρα του Πνεύμ. να μας προκαλεί την καλή διαίρεση εμείς στρεφόμεστε ο ένας εναντίον του άλλου(Λόγ. 22).

ΕΚΔΙΚΗΣΗ: Ας μην χρησιμοποιήσουμε την ευκαιρία με απληστεία, ας μην απολαύσουμε την εξουσία με ηδονή, ας μη γίνουμε πικροί σε εκείνους που μας αδικήσαν, ας μην κάνουμε αυτά, που καταδικάσαμε αλλά αφού απολαύσαμε την μεταβολή, όσο για να αποφύγουμε τα δεινά, ας μισήσουμε ότι έχει σχέση με την αντεκδίκηση. Είναι αρκετή η τιμωρία στους μετρίους ο φόβος αυτών που λύπησαν..γιατί εκείνο που φοβείται κανείς ότι θα πάθει, αυτά και παθαίνει κι αν δεν τα πάθει τιμωρείται, ίσως περισσότερο από τον εαυτό του παρά από τους δράστες..Επειδή δεν μπορούμε να εισπράξουμε το παν ας συγχωρήσουμε το παν..Ας δείξουμε τί διδάσκουν εκείνους οι δαίμονες, με τί δε εκπαιδεύει εμας ο Χ., που αν και υπερέιχε εκείνων τα οποία έπαθε, νίκησε τελικά με εκείνα που μπορούσε να κάνει αλλά δεν έκανε..Ας νικήσουμε με επιείκεια εκείνους που μας τυρράννησαν..γιατί με το μέτρο που μετράμε θα αντιμετωπηθούμε. Ας αφήσουμε στο Θεό τούς βασανιστές και στο εκεί δικαστήριο..Ας μην διανοηθούμε δήμευση περιουσίας, απέλση, βασανισμούς με μαστίγια..Οι ίδιοι οι θεοί τους κατακρημνίζονται από αυτούς με κάθε κατακραυγή γιατί επί πολύ χρόνο τους εξαπάτησαν..(Κατά Ιουλιαν. Β, 243).

ΕΛΑΦΙ: Αυτός λοιπόν, που έχει προγευθεί τη ζωή της αρετής στο πρώτο μέρος των ψαλμών κι έχει γνωρίσει τη γλυκύτητα του αντικειμένου του πόθου του με την γεύση, αφού εξοντώσει κάθε είδος επιθυμίας που έρπει σαν φίδι μέσα του και καταβροχθίσει τα πάθη σαν να είναι φίδια, διψά την μετουσία του Θ. περισσότερο από το ελάφι, που διψά στις πηγές των υδάτων και όταν ανακαλύψει τις πηγές θα πεί τόσο νερό όσο τραβά η όρεξη κι η επιθυμία του, παίρνοντας μέσα του το ποθούμενο..γιατί αυτό, που γέμισε δεν αδειάζει πάλι όπως στο μέσα, ούτε μένει αδρανές, αλλά το θείο νόμα, σε όποιον αναβρύσει, μεταβάλλει σύμφωνα με τον εαυτό του όποιον το γευτεί και του μεταδίδει την δύναμή του. (Στις Επιγρ.47)

ΕΛΕΟΣ: Ας μην φανούμε εμείς οι λογικοί σκληρότεροι από τα άλογα ζώα. Γιατί εκείνα χρησιμοποιούν από κοινού αυτά που βλαστάνει η γη εκ φύσεως..Εμείς όμως οικειοποιούμε τα κοινά & κατέχουμε μόνοι αυτά, που ανήκουν στους πολλούς.Ας ντρεπόμαστε τα φιλόφρατα διηγήματα των ειδωλολατρών..Ας ζηλέψουμε την πρώτη εκκλησία των Χριστιανών, που τα πάντα ήταν κοινά σε αυτούς..Ίσως να σε πειράζει η πλεονεξία, όπως η κυρία τον Ιωσήφ. Σε τραβά από τα ρούχα για αν παραβείς την

εντολή & να αγαπήσεις περισσότερο εκείνη που αγαπά τα χρυσαφικά & τα στολίδια. Οργισμένος φύγε! Μην δίνεις τα πάντα στην ηδονή. Δώσε & κάτι στην ψυχή! Να πιστέψεις ότι έχεις δυό κόρες, την καλοπέραση & την ουράνια ζωή..Μην παρουσιάσεις στο νυμφίο τη νύμφη δύσμορφη & αστόλιστη (παραβολή 10 παρθένων)..Δεν είναι όλα αυτά μορμολύκεια ψεύτικα, όπως κάνουν στα μικρά παιδιά (Εν λιμνω,157-9). Οι ναυτικοί στη φουρτούνα πετάνε στη θάλασσα το εμπόρευμα & το χάνουν ενώ όταν αδειάσουμε το πονηρό φορτίο θα μαζέψουμε καλύτερο πλούτο στις ψυχές..τα χρήματα όταν μεταφερθούν σαν σε πλοία ασφαλή στις κοιλιές των φτωχών φθάνουν στα λιμάνια & φυλάσσονται σαν στολίδι & όχι ως κίνδυνος..αλλιώς θα παρακαλέσουμε πολύ τον Αβραάμ χωρίς κανένα κέρδος..Για μας θα είναι βαρύτερη η καταδίκη από κείνου του πλουσίου..Αν ο φτωχός μας κοιτάει στα μάτια τον αποκαλούμε αναιδή, να σκύβει το κεφάλι υποκριτή. (Περί του μη προσηλωσθαι, 183-5). Μας έπεισε (ο Βασ.) επειδή ακριβώς είμαστε άνθρωποι να μην καταφρονούμε τους ανθρώπους ούτε να προβάλλουμε τον Χριστό, την κοινή κεφαλή όλων..Για αυτό δεν απαξιούσε να τιμά και με τα χείλη ακόμα την νόσο αυτός ο ευγενής και από ευγενείς, που η δόξα του είναι υπέρλαμπρη. Τους φιλούσε σαν αδέρφια, όχι από κενοδοξία..αλλά για να υποτυπώσει με τη φιλοσοφημένη χειρονομία του, ότι πρέπει να πλησιάζουμε το σώμα με σκοπό την θεραπεία του. Κι ήταν μια παραίνεση που μιλούσε χωρίς λόγια..Είχε επιβάλλει κοινό αγώνα σε όλους, που ήταν προϊστάμενοι του λαού, την φιλανθρωπία και την μεγαλοψυχία στους πάσχοντες..Όχι με λόγια αλλά με έργα καθάρριζε την λέπρα.. ..(Στον Μεγ.Βασ.241)..Ιδιαίτερα αξιολύπητοι είναι εκείνοι που πάσχουν από την ιερή νόσο και έχουν διαβρωθεί μέχρι τις σάρκες και τα οστά και το μυελό (Λόγ.14, 247-9). Το να δώσεις και τον εαυτό σου στον Θ. ισοδυναμεί με το να παίρνεις..Και δεν θα δώσεις τίποτε δικό σου, γιατί τα πάντα τα έχει λάβει από το Θ., όπως δεν είναι δυνατό να ξεπεράσουμε τη σκιά μας...Κι εκείνος, δεν ντρέπεται να ονομάζεται πατέρας μας ενώ είναι Θ. και Κ. μας, εμείς δε το να αρνηθούμε κι εκείνου που ανήκουν στο ίδιο γένος με μας;.. Αν μπορείς δίδε σε εκείνον, προτού σου ζητήσει το Λόγο και ζητών με επιμονή το δάνειο με τον τόκο, την προσθήκη της ωφέλειας και την οποία προσθέτουν τα σπέρματα της ευσεβείας..Αν δεν μπορείς βοήθησε, πρόσφερε τροφή. Δεν κολλάς αρρώστια. Κι απόδειξη οι γιατροί από τους οποίους κανείς δεν κινδύνευσε, επειδή πλησίασε ασθενή..Μην παραβλέψεις αδιάφορα τον αδερφό..Είναι μέλος δικό σου..Μην περιμένεις να δοκιμάσεις εσύ, πόσο κακό είναι η απανθρωπία..Δεν έχει μεγαλύτερη αξία το ζώο, που πέφτει στο χαντάκι, που σε προστάζει ο νόμος να το ανασύρεις(Λόγ.14, 291 κ.ε.)

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ: Γιατί δεν έχουμε στη φύση μας την αναμαρτησία; Γιατί & συ τους δούλους δεν τους θεωρείς φίλους όταν τους κρατάς δεσμίους αλλά όταν δεις εκουσίως να εκτελούν τα καθήκοντα σε σένα. & στον Θεό δεν αρέσει αυτό που γίνεται από ανάγκη αλλά αυτό, που επιτυγχάνεται με την αρετή. Κι η αρετή επιτυγχάνεται με την ελεύθερη βούληση κι όχι με την αναγκαιότητα. Η ελεύθερη βούληση εξαρτάται από τα 'εφ'ημιν'. Αυτός που κατηγορεί τον ποιητή γιατί δεν μας έκανε εκ φύσεως αναμάρτητους, δεν προτιμά τίποτε άλλο παρά την άλογη από τη λογική φύση κι αυτή που δεν κινείται & δεν έχει ορμή από την προαιρετική κι έμπρακτη. (Ουκ έστιν αίτιος των κακών,111) Μόνον των αφύχων & των αλόγων είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα να κινούνται με ξένη θέληση κατά το δοκούν. Η λογική & νοερά ουσία όταν χάσει την ελευθερία της, τότε χάνει & το δώρο της νόησης. Πού θα χρησιμοποιήσει κανείς τη νόηση αν η εξουσία εκλογής βρίσκεται σε κάποιον άλλον; Αν η προαίρεση μένει άπρακτος τότε κατ'ανάγκη χάνεται κι η αρετή..Όταν δεν υπάρχει αρετή τότε η ζωή είναι άτιμη. Κι αν η διάνοια προχωρεί σύμφωνα με τις διαταγές της ειμαρμένης, αφαιρείται ο έπαινος για εκείνους που κάτι κατορθώνουν. Τότε η αμαρτία είναι ανίκητη κι η διαφορά του τρόπου ζωής άκριτη. Γιατί πώς θα ήταν δίκαιο να κατακρίνει κανείς τον ακόλαστο & να επαινεί τον σώφρονα; Επομένως το ότι η πίστη δεν επικρατεί σε όλους δεν είναι έγκλημα τού Θ. αλλά της διαθέσεως των δεχομένων το κήρυγμα. Η προαίρεσή μας συσχηματίζεται με όποιο επιθυμεί. Πλησιάζοντας την αρχέτυπη ομορφιά έγινες όμορφη & σύ, λέει ο Λόγος...Αν ο άνθρωπος αποβλέψει στο χρυσό δείχνει στην όψη του τις λάμπεις της ύλης..Είσαι ωραία εσύ, που κάθεσαι

κοντά μου' (Ασμα 1:15)..Επειδή μέσα στις κόρες των ματιών φαίνονται τα πρόσωπα αυτών, που τις ατενίζουν, γι' αυτό ο έπαινος της ομορφιάς των ματιών γίνεται το είδος του περιστεριού. (κανείς δεν μπορεί να δει τον Κύριο παρά μόνον με την χάρη του αγ.Πνεύματος) (Στο άσμα Δ, 117κ.ε.) Στις πολυάνθρωπες πόλεις..για τη μια παράταξη είναι διαυγές και πόσιμο το νάμα της πίστης, που αντλούν με τη θεία διδασκαλία, για όσους αιγυπτιάζουν το νερό γίνεται χαλασμένο αίμα..Αφού ο καθένας μετέχει διαφορετικά στη ζωή κι άλλοι κάνουν κατορθώματα αρετής κι άλλοι γλιστράνε στην κακία, δεν θα μπορούσε κάποιος εύλογα να αποδώσει τις διαφορές των βίων σε κάποιες υπερκείμενες εναντιότητες που εκφράζουν το θείο θέλημα..Όπως αν δηλ. πει κάποιος ότι, επειδή δεν είδε τον ήλιο, τον έριξε εκείνος στο λάκκο..έτσι είναι ορθό να κατανοήσουμε το λόγο του αποστ. (ότι ο Θ. τους παρέδωσε σε πάθη ατιμίας)..Η ράβδος της αρετής, που παρουσιάστηκε στους Αιγυπτίους τον Εβραίο τον καθαρίζει από τη ζωή του βατράχου, ενώ τον Αιγύπτιο τον δείχνει γεμάτο από αυτή την αρρώστια...Ενώ απλώνεται σε όλους ο φωτεινός βίος, άλλοι βαδίζουν στο σκοτάδι σπρωγμένοι από τις πονηρές πράξεις τους στο ζόφο της κακίας κι άλλοι λάμπουν ολόκληροι από αρετή..Όπως από άτακτη διατροφή δημιουργείται βλαβερός χυμός παρόμοιος με τη χολή στα σπλάχνα κι όταν αυτόν ο γιατρός με την επιστήμη του τον τραβήξει ως εμετό, δεν θα κατηγορηθεί ως αίτιος, έτσι κι αν λέγεται ότι η οδυνηρή ανταπόδοση στους μοχθηρούς γίνεται από τον Θ., είναι εύλογο να σκεφτόμαστε ότι οι αρχές κι οι αιτίες τους έχουν από μας (Στο Βίο Μωυσ. Β, 211-221)...Η λογική είναι εκείνη που παρακινεί την ικανότητα για να μετατραπεί η φύση σε έργο, όπως ο πυριτόλιθος χτυπιέται από το σίδηρο για να προέλθει κατ' αυτό τον τρόπο η φωτιά Όταν ακούσεις σε εκείνους που δόθηκε η χάρις να προσθέσεις ότι έχει δοθεί σε εκείνους που έχουν κληθεί κι ανταποκρίνονται στην πρόσκληση (Λογ.37,449-51)...Η αυτεξουσιότης χρησιμοποιείται σαν λέξη από κοινού, άλλο νόημα έχει για τον Θ.(υπερβατικά) για τους αγγέλους (με περιορισμό ότι βοηθάει την συνήθεια η εκλογή τους, χωρίς την παρένθεση του χρόνου) και διαφορετικά για τους α., που αντιμετωπίζει και την επίθεση που προέρχεται από τον διάβολο και την βαρύτητα του σώματος (Εκδ., 351).

ΕΛΛΗΝΙ ΣΜΟΣ: Ο ιουδαϊσμός αντιμάχεται τον ελληνισμό κι οι δύο μαζί αντιμάχονται τον Χριστιανισμό, όπως ακριβώς οι Αιγύπτιοι κι οι Ασσύριοι υπήρξαν μεταξύ τους εχθροί αλλά και με τον ισραηλιτικό λαό..από τη μια πλευρά ο Σαβέλλιος κι από την άλλη οι ανόμοιοι. (Κατά Σαβελλιανών, 59).. Πολέμησε την σιωπή του Πυθαγόρα και τα ορφικά κουκιά και την ιδιότροπη αλαζονεία 'τάδε έφα'. Πολέμησε τις θεωρίες του Πλάτωνος περί ιδεών και μετενσωματώσεις, κι ότι οι αισχροί έρωτες στα ωραία σώματα ανάγονται στην ψυχή. Πολέμησε την άθην διδασκαλία του Επικούρου και την περί ατόμων και ηδονών, την θεωρία του Αριστοτέλους περί περιορισμένης προνοίας και θνητής ψυχής και την πολύ ανθρώπινη φιλοσοφία του, την έπαρση των στωικών, την λαιμαργία και την αλητεία των κυνικών..Πολέμησε την ελαφρότητα περί επικοινωνίας με τους Θεούς και επιδράσεως των άστρων (Λόγος 27,29-33)..Υπάρχουν και μερικοί σοφοί στους Έλληνες, όχι όμως αληθινοί. Πως θα λέγαμε σοφούς αυτούς που αφήφσαν την ισχυρότερη ύπαρξη, τον Θεό, την πρώτη αιτία όλων των καλών, που και η φύση τον αποδεικνύει στους φρόνιμους κι η τάξη όσων βλέπουμε κι όσων νοούμε....Είναι όμως εξίσου εγκωμιαστές του καλού, σύμφωνοι σε αυτό, που δεν λογαριάζουν τίποτα ανώτερο από την αρετή ακόμα κι αν ιδρώτες και πολλούς κόπους και σε πολύ διάστημα τυχαίνει να αποκτιέται. Για να σου το δείξω θα θυμηθώ μερικούς για να μάθεις κι από αυτούς την αρετή, όσα ρόδα κάνουν αγκάθια, όπως λένε μαζεύοντας και μαθαίνοντας τα καλύτερα δείγματα των απίστων (Διογένης, Κράτης)..Δεν επιδιώκουν το ορθό με ορθό τρόπο. Ήταν πιο πολύ επίδειξη παρά πόθος του καλού..Ωραίο το πηγάδι του Σωκράτη, η φτωχική ζωή, πόσο άσχημα τα άλλα. Οι Χαρμίδες και το φόρεμα τού παλιού πανωφοριού..Να προσκυνά τραπέζια τύραννων ο Πλάτωνας; Κρίμα στους λόγους και τους λαμπρούς κόπους! (Περί Αρετής, 179-185)

ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ: Δένουν σε ορμαθούς τα άγρια αρσενικά σύκα & με αυτά γιατρεύουν το κρέμασμα των κλωναριών που παθαίνουν οι εύκαρποι (θηλυκές συκίες)..Προκειμένου να επιδείξουμε καλά έργα είναι ανάγκη να μας τονώνει κάπως κι η εμπιστοσύνη των άλλων. Αν δεις αυτόν, που ζει αμαρτωλή ζωή ή αυτόν που εξέκλινε σε αμαρτωλή αίρεση, να αρχίζει να ζει ζωή εγκρατή & να προσέχει & να είναι στα υπόλοιπα ηθικά εντάξει, φρόντισε να πλησιάσεις περισσότερο την καρποφόρα αυτή συκιά, που αντλεί δύναμη από την παρουσία των άγριων σύκων κι έτσι συγκρατεί μεν την πτώση, εκτρέφει δε τον καρπό με περισσότερη επιμέλεια (Εξαμ. , 201).

ΕΜΠΟΡΙΟ: Εμπορευόμαστε για τους εαυτούς μας την απόκτηση των ουρανίων πραγμάτων με την τήρηση των εντολών. Πρέπει να συγκεντρώσουμε πολύ & ποικίλο ουράνιο πλούτο για να μην κατατροπιαστούμε 'δούλε πονηρέ' (Ματθ.25:26) κι αφού φορτώσουμε τα εμπορεύματα να προσπαθήσουμε με ασφάλεια να περάσουμε την ζωή αυτή. Γιατί πολλοί αφού από τα νιάτα τους συγκέντρωσαν πολλά, όταν έφθασαν στο μέσο της ζωής & σηκώθηκαν εναντίον τους οι πειρασμοί από τα πονηρά πνεύματα, υπέστησαν ζάλη κι έχασαν είτε την πίστη, είτε την εγκράτεια..Θέαμα αξιοθρήντο! Ύστερα από νηστεία, σκληραγωγία, συνεχή προσευχή, εγκράτεια 20 ή 30 χρόνων λόγω απροσεξίας ή παραμελήσεως της ψυχής να καταντήσει κανείς γυμνός..από ένα κτύπημα του διαβόλου..Να κρατάς λοιπόν γερά τα πηδάλια της ζωής. Να κυβερνάς τα μάτια σου, για αν μην πέσει ορμητικό το κύμα της επιθυμίας, να κυβερνάς την γλώσσα, την ακοή, αν μην σε αναποδογυρίσει η ζάλη από το θυμό, αν μην σε κατακλύσουν οι αιφνίδιοι φόβοι, ούτε η βαριάλυπη. Όταν κρατάς ψηλότερα τον εαυτό σου, θα είσαι καλός κυβερνήτης της ζωής..Οι ναυτικοί συνηθίζουν να κοιτούν ψηλά στον ουρανό κι από κει να λαμβάνουν γραμμή πλεύσης, τη μέρα από τον ήλιο, τη νύχτα από την άρκτο.. & ΣΥ να έχεις το βλέμμα σου στον ουρανό (Ψ.122:1). Να ατενίζεις τον ήλιο της δικαιοσύνης κι οδηγούμενος από τις εντολές του Κυρίου σαν με κάποια φωτεινά άστρα να έχεις άγρυπνο το βλέμμα 'Λυχνάρι στα πόδια μου είναι ο νόμος σου' (Ψ.118:105). Γιατί αν δεν κοιμηθείς πάνω στο τιμόνι, όσο βρίσκεσαι σε αυτή τη ζωή, στην ασταθή φύση του κόσμου, & την βοήθεια του αγ.Πνεύματος, θα πάρεις που με ελαφρά φυσήματα θα σε οδηγή μπροστά & ειρηνικά θα σε μεταφέρει με ασφάλεια στο ακύμαντο & ήρεμο λιμάνι του θελήματος του Θεού (Εις την Αρχή των Παροιμ, 417).

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ ΚΛΗΡΙΚΩΝ: Είναι χρήσιμο να διακρινώμεθα από το ένδυμα, γιατί αυτό προαναγγέλλει επισήμως τον καθένα μας και μαρτυρεί την ομολογία της ζωής κατά Θεών, ώστε όταν μας συναντούν να απαιτούν ανάλογα και την συμπεριφορά..Εκείνον που ζει αυστηρή ζωή, όλοι τον προσέχουν και το ελάχιστο αν παραβλέψει από τα καθήκοντά του και τον ονειδίζουν κατά το λόγο της Γραφής 'στραφέντες θα σας διασχίσουν' (Μτ.7:6). Η ομολογία του σχήματός μας είναι παιδαγωγική για τους ασθενέστερους, ώστε και χωρίς τη θέλησή τους να αποφεύγουν τα κακά έργα. Όπως υπάρχει κάτι ιδιαίτερο στο ρούχο του στρατιωτικού και του συγκλητικού..από τα οποία γνωρίζουμε τα αξιώματά τους, έτσι είναι ευπρεπές και σύμφωνο να υπάρχει κάποια διάκριση του Χριστιανού από το ρούχο, που να εξασφαλίζει την αποστολική κοσμιότητα (Α Τιμ.2:9)...Η ζώνη είναι απαραίτητη για να συσφιγγεται ο χιτώνας στο σώμα, ώστε έτσι και θα τον ζεσταίνει περισσότερο και θα του δώσει άνεση στις κινήσεις (όροι κατά Πλάτος, 295)...Τα χρυσά κουδουνάκια είναι η λαμπηδόνα των καλών έργων και χτυπούν καθώς κουνιούνται από τους ροίσκους. Γιατί αυτά είναι δύο πράξεις που συναπαρτίζουν την αρετή: η πίστη στο Θ. και η συνείδηση η σχετική με την ζωή. Ας μιμείται ο βίος του καθενός το ρόδι..Η φιλόσοφη κι ολόστυφη διαβίωση, ενώ είναι δύσκολη να τη νοιώσει η αίσθηση κι άνοστη, είναι γεμάτη από αγαθές ελπίδες όταν ωριμάσει στον καιρό της...Οι χρυσές ασπίδες συμβολίζει την υπεροχή έναντι του εχθρού τόσο με την πίστη όσο και με την αγαθή συνείδηση και το τετράγωνο κόσμημα της παγίδητας στο καλό. Τα λουριά που συνδέουν την καρδιά με τους βραχίονες διδάσκουν ότι η πρακτική φιλοσοφία πρέπει να συνάπτεται με τη θεωρία. Υποδήματα, νεκρά δέρματα δεν έχει ο ιερέυς. (Στο Βίο Μωυσή,281).

ΕΝΟΤΗΤΑ: Όπως ο Παύλος στους Κορινθίους, έτσι κι η ενότητα του Υιού μετά του Πατρός είναι για όλους παράδειγμα και μάθηση, κατά την οποία μπορούν να διδαχθούν αποβλέποντες στη φυσική ενότητα του Πατρός και του Υιού, πώς πρέπει κι αυτοί να γίνονται ένα μεταξύ τους στο φρόνημα. Το 'εν ημίν' σημαίνει 'διά της δυνάμεως του Πατρός και του Υιού να γίνουν ένα'. Γιατί η πραγματοποίηση χωρίς τη βοήθεια του Θ. είναι αδύνατη (Ψ.59:14, 43:6)..Να γίνουν ένα όπως το δικό μου σώμα και κατά την τελειότητά του..σαν να φορέθηκαν από μένα όλοι, ένα σώμα κι ένα πνεύμα, και να φθάσουν στην τελειότητα του ενός ανθρώπου..Δεν υπάρχει σύγκριση ομοίων με το 'καθώς' ακριβώς όπως κι η σύγκριση του Σωτήρος με τον Ιωνά (Ματθ.12:40)..Έτσι κι εμείς γινόμαστε ένα, όχι όπως ο Υιός στον Πατέρα..Όπως είμαστε υιοί και θεοί γιατί υπάρχει σε μας ο Λόγος, έτσι θα είμαστε στον υιό και τον Πατέρα, και θα θεωρηθούμε ότι έχουμε γίνει από τον Υιό και τον Πατέρα, εξαιτίας του υπάρχοντος μέσα μας αγίου Πνεύματος, που υπάρχει στον Λόγο, που υπάρχει στον Πατέρα (Κατά Αρειανών 87 κ.ε.)

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ Χ.: Όπως ακριβώς στο πυρακτωμένο μαχαίρι διατηρούνται οι φύσεις της φωτιάς και του σιδήρου, έτσι είναι 2 οι ενέργειες και τα αποτελέσματά τους. Έχει ο σίδηρος την ιδιότητα να κόβει και η φωτιά το κάψιμο, και διατηρείται η διαφορά τους στο καμένο κόψιμο και στο κομμένο κάψιμο. Ούτε επειδή είναι διπλή η φυσική ενέργεια λέγουμε 2 τα πυρακτωμένα μαχαίρια ούτε δημιουργούμε σύγχυση της διαφοράς, επειδή έχουμε ένα πυρακτωμένο μαχαίρι. Και είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης ενέργειας το να κρατήσει το χέρι του παιδιού, της δε θείας ενέργειας η ζωοποίηση (Βλ. επίσης το παράδειγμα του σώματος και της ψυχής) (Έκδ., 367)

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ: Κακία, που αποσιωπάται είναι ύπουλη αρρώστια στην ψυχή. Όπως δεν λέμε ευεργέτη εκείνο που αφήνει μέσα στο σώμα ολέθρια πράγματα, αλλά εκείνον που τα βγάζει έξω με πόνο και χειρουργική επέμβαση ώστε με εμετό ή με την φανέρωση της αρρώστιας του να γνωσθεί ο τρόπος της θεραπείας, έτσι κι αυτός που κρύβει την αμαρτία σημαίνει ότι ετοιμάζει μαζί με τον άρρωστο τον θάνατο, γιατί κεντρί του θανάτου είναι η αμαρτία..Ας μην κρύβει κανείς τα αμαρτήματα του άλλου για να μη γίνει αδερφοκτόνος (όροι κατά Πλάτος, 383). Η αιδώς, που υπάρχει στην ψυχή των ανθρώπων είναι σημαντικό & ισχυρό όπλο για την αποφυγή της αμαρτίας. Είναι συγγενή μεταξύ τους η αιδώς (το κοκκίνισμα, που προηγείται της αμαρτίας) & η ντροπή (το κιτρίνισμα), που έπεται της αμαρτίας. Όπως δηλ. κάποιος που από ανεξέλεγκτη λαιμαργία μαζέψει στο σώμα του δύσπεπτα υγρά & εγχειρισθεί, έχει ως παιδαγωγό για μια μετρημένη & τακτική ζωή την ουλή από τον καυστήρα, έτσι κι αυτός, που κατηγόρησε δημόσια τον εαυτό του με την εξαγόρευση των μυστικών σφαλμάτων του θα πάρει σωστό μάθημα για την παραπέρα ζωή του, ενθυμούμενος την ντροπή που δοκίμασε. Η Γ. δίνει στην ε. την έννοια της εξαγόρευσης και δεύτερον της ευχαριστίας. Κι η εξαγόρευση πραγματοποιεί χωρισμό κι αλλοτρίωση από τα κακά κι η προθυμία για ευχαριστία αυξάνει τη χάρη από τον ευεργέτη για όποιους δέχονται με ευγνωμοσύνη τις ευεργεσίες.. (Στις Επιγρ.131)

ΕΞΟΥΣΙΑ: Η ε. δεν διασώζεται ούτε από την αφθονία των χρημάτων, ούτε από το μέγεθος της δύναμης ούτε από το ύψος της δόξας, αλλά την χαρίζει ο Κ. σε κείνους που εξαιτίας της υπερβολικής θλίψης ζητούν την βοήθειά του "Όταν ασθενώ τότε δυνατός ειμί"..Ας πείσουμε τους εαυτούς μας σε καιρούς πειρασμού να μην τρέχουμε σε ανθρώπινες ελπίδες αλλά με δάκρυα, στεναγμούς και κοπιώδη προσευχή να κάνουμε τις δεήσεις μας (Στον 59 Ψαλμ.375).

ΕΞΥΠΝΑΔΑ: Οι ά. ονομάζουν λογικούς εκείνους, που γνωρίζουν να δίνουν και να παίρνουν, να αγοράζουν και να πουλάνε, να εμπορεύονται, να κλέβουν τον πλησίον, να πλεονεκτούν, να δανείζουν μια δραχμή και να την κάμουν δύο. Αλλά ο Θ. τους ονομάζει ανόητους και μωρούς κι αμαρτωλούς (Ιερ.4:22)..Ο Θ. θέλει στα γήινα πράγματα να είμαστε μωροί και στα επουράνια συνετοί. Γιατί κι ο διάβολος είναι έ. στην κακία και πρέπει εμείς να τον αντιμετωπίσουμε με σύνεση 'Να είσθε έ. σαν τα

φίδια κι ακέραιοι σαν τα περιστέρια'. Αυτός, που θεωρείται από τον Θ. φρόνιμος είναι εκείνος, που σοφίζεται να κάνει το θέλημα του Θ. και να τηρεί τις εντολές του. (Μεγ.Αθαν. Περί Παρθ.177-9)

ΕΠΑΙ ΝΟΣ: Πρώτη από τις ευεργεσίες της φιλοσοφίας είναι να επαινούνται τα καλά, γιατί ο έπαινος προκαλεί ζήλο, ο ζήλος αρετή, η αρετή μακαριότητα, η δε μακαριότητα είναι το υψηλότερο από τα επιθυμητά και εκείνο προς το οποίο κατευθύνεται κάθε σπουδαίου κίνηση (Εις Ήρωνα, 253).

ΕΠΙ ΣΤΟΛΗ: Το μέτρο στην ε. είναι το τί χρειάζεται. Η επιστολή είναι άριστη, όταν πείθει και τον αμόρφωτο και τον μορφωμένο, τον ένα επειδή είναι γραμμένη κατά την αντίληψη των πολλών, τον άλλο επειδή είναι πάνω από την αντίληψη των πολλών. Γιατί είναι εξίσου άπρεπο κι ο γρίφος αν είναι κατανοητός κι η ε. αν χρειάζεται ερμηνεία. Τρίτο στοιχείο των ε. είναι η χάρη..αν δεν γράφουμε ξηρά κι άχαρα ή και ακαλλώπιστα, αστόλιστα κι άμετρα, χωρίς γνωμικά και παροιμίες..ακόμα και πειράγματα, που προσδίδουν γλυκύτητα στο λόγο, χωρίς κατάχρηση..Όταν τα πουλιά διάλεγαν το βασιλιά τους ..ο αετός είπε ότι το πιο όμορφο στολίδι ήταν που δε νόμιζε ότι ήταν ωραίος. Στις ε. λοιπόν ας τηρούμε το ακαλλώπιστο που είναι πολύ κοντινό στο φυσικό. (Βασ.Επιστ. 51)

ΕΠΟΧΕΣ: Επειδή η φύση μας απολιθωμένη μέσα στη λατρεία των ειδώλων ('όμοιοι με αυτούς θα γίνουν όσοι πράττουν αυτά' Ψ.113:16)', γι'αυτό το λόγο ανατέλλει μέσα στη βαριά χειμώνα ο ήλιος της δικαιοσύνης & φέρνει την άνοιξη..Έτσι αφού η ακτίνα του Λόγου ζεστάνει τον άνθρωπο αν γίνει πάλι νερό που αντλούμε για αιώνια ζωή.. 'Να λέει, ο χειμώνας πέρασε!' η βροχή έφυγε'. Χειμώνας είναι το κακό για την πολυποίκιλη σημασία των κακών.Συ να εννοείς τις ταλαιπωρίες του χειμώνα με μεταφορική σημασία, τί είναι αυτό που το χειμώνα ρίχνει τα άνθη του & μαραίνεται, τί είναι αυτό, που σωριάζεται στο χώμα από τα κλαδιά, τί η φωνή των ωδικών πουλιών, που σωπαίνει, τί η θάλασσα που μουγκρίζει με τα κύματα..πώς βλάστησε στην αρχή η ανθρώπινη φύση, όσο ήταν μέσα στον παράδεισο & μεγάλωνε & φούντωνε με το νερό εκείνης της πηγής. Όταν ο χειμώνας της παρακοής ξέρανε τη ρίζα έπεσε το λουλούδι στη γη, διαλύθηκε κι απογυμνώθηκε ο άνθρωπος από την ομορφιά της αθανασίας, η χλόη των αρετών καταξεράθηκε, επειδή από την αύξηση της ανομίας πάγωσε η αγάπη προς το Θεό, από όπου κορυφώνεται μέσα μας τα διάφορα παθήματα από τα εχθρικά πνεύματα που προκαλούν τα ναύαγια της κακίας. Αλλά όταν ήρθε εκείνος που έφερε την άνοιξη των ψυχών μας, αυτός που είπε στη θάλασσα 'σώπα, φιώσου' όλα άλλαξαν σε καλοσύνη & γαλήνη κι η φύση μας άρχισε να στολίζεται με τα ίδια της τα λουλούδια. Κι άνθη της ζωής μας είναι οι αρετές, που τώρα ανθούν & δίνουν τον καρπό στην ώρα τους...Βλέπεις τη σωφροσύνη, το λευκό κι ευωδιαστό κρίνο, βλέπεις την αιδώ, το τριαντάφυλλο, βλέπεις το ίο την ευωδιά του Χριστού..Ο καιρός να κόψεις τα λουλούδια & να στολιστείς πλέκοντας στεφάνια έφθασε..Γι'αυτό κελαηδάει το τρυγόνι είναι ο Ιωάννης, ο πρόδρομος της χαρούμενης άνοιξης, που δείχνει τα ωραία λουλούδια της αρετής..& υπονοούσε το άνθος της ρίζας του Ιεσσαί...τους καρπούς της αρετής θα τους σοδιάσει όταν φτάσει το θέρος (ο θερισμός είναι η συντέλεια του κόσμου' (Μτ.13:39). Όταν βρίσκεσαι στην καλοκαιρία αυτής της ζωής να περιμένεις κάποτε & το χειμώνα των πραγμάτων. Θα έλθει αρρώστια, φτώχεια. Ο αέρας δεν θα φυσά πάντα ούριος..Ολόκληρη την ευτυχία της ζωής την συνταράσσουν απρόβλεπτες περιστάσεις σαν αιφνίδιες καταιγίδες, σαν τα κύματα, που το ένα έρχεται κατόπιν του άλλου. Κι αυτά θα τα δεις κάποτε να περνούν κι η ζωή να μεταβάλλεται σε χαρά & λευκή γαλήνη..Αυτός που στοχαστικά μεταχειρίζεται τα συμβαίνοντα στη φύση..παραμένει πάντα ο ίδιος, χωρίς αν αλαζονεύεται στις εύθυμες περιστάσεις & χωρίς να λυγίζει στις συμφορές. ..Γνωρίζω & θαλασσοταραχή που σηκώνεται στην ψυχή από τα σαρκικά πάθη..Πρέπει ο νους σαν κυβερνήτης που κάθεται πάνω στα πάθη & κυβερνά το πλοίο της σάρκας & περιστρέφει με εμπιστοσύνη τους λογισμούς σαν τιμόνι με γενναιότητα να υπερπηδά τα κύματα &

καθόλου να γεμίζει από την πικρία τους σαν την αλμύρα αλλά να λέγει πάντα προσευχόμενος ' Ας μη με καταπιεί ο βυθός' (Ψ.68,15-6) (άσμα 1, 323κ.ε.).

ΕΡΓΑ: Όπως το σκοτάδι με το φως διαλύεται κι αφανίζεται το σκοτάδι με την επικράτηση του λευκού χρώματος, έτσι κι ο παλιός ά. αφανίζεται όταν τον στολίσουν τα έργα της δικαιοσύνης. Βλέπεις με ποιό τρόπο και ο Ζακχαίος με την μεταβολή της ζωής του σκότωσε τον τελώνη, ανταποδίδοντας ή ο Ματθαίος, που άλλαξε την ζωή του σαν προσωπίδα..Τότε γινόμαστε παιδιά του όταν αποτυπώσουμε την ομοιότητα της πατρικής αγαθότητας με τους λογισμούς τους στη φιλανθρωπία. Μετά το αξίωμα της υιοθεσίας μας επιβουλεύεται ο διάβολος εντονότερα με ακονισμένο φθονερό μάτι, όταν βλέπει την ομορφιά του νεογέννητου α. να σπεύδει στην ουράνια πολιτεία, από την οποία ξέπεσε ο ίδιος. Ξεσηκώνει τους πύρινους πειρασμούς επιδιώκοντας να λαφυραγωγήσει και το δεύτερο στολισμό..Ο νεκρός δεν αγαπά τα σώματα, δεν γίνεται δούλος του πλούτου (Εις την ημέραν των Φώτων, 395).

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ: Με την συγκατάθεσή της αγίας Παρθένου, ήλθε σε αυτήν το αγ.Πνεύμα σύμφωνα με τον Λόγο του Κ., που είπε ο άγγελος, εξαγνίζοντάς την και χορηγώντας σε αυτή την δύναμη να τον γεννήσει. Και τότε έπεσε σαν σκιά πάνω της η ενυπόστατη σοφία και δύναμη του υψίστου Θ., ο Υιός του Θ., ο ομοούσιος με τον Πατέρα, σαν θείος σπόρος, και δημιούργησε για τον εαυτό του σάρκα με λογική ψυχή και νοερά, την πιο εκλεκτή εκπροσώπηση του γένους μας, όχι σπερματικώς αλλά δημιουργικώς με την συνεργεία του αγ.Πνεύματος, χωρίς να σχηματίζεται το σώμα του με την τμηματική συμπλήρωση, αλλά έγινε τέλειο με μιας, επειδή έγινε ο ίδιος ο Λόγος του Θ. η αληθινή ύπαρξη για την σάρκα (Έκδ.287).

ΕΥΓΕΝΕΙΑ: Κάποιος εξώλης και προώλης, μα από καλή γενιά σε κάποιον εξάιρετο που η ρίζα του δεν ήταν από ευγενείς, πρόβαλε τους προγόνους του. Γέλασε αυτός πολύ ήρεμα κι είπε: 'Η γενιά μου ναι, είναι ντροπή για μένα, συ όμως είσαι ντροπή της γενιάς σου'..Είχε κάποιος κάποια κιθάρα χρυσοκάρφωνη, που την έπαιζε φριχτά κι ένας άλλος με μια τυχαία έβγαζε μελωδία ευγενική. Απ'αυτούς ποιος ήταν ο καλύτερος κιθαριστής..Εγώ μόνο σένα βλέπω αν είσαι δίκαιος ή κακός. Η αρχή για όλους μας είναι ο ίδιος πηλός. Όλοι έχουμε το ίδιο πετσί, μετεωριζόμαστε φουσκωμένοι από τα πλούτη και την δόξα, και την μεγάλη μας πατρίδα. Τί τα θέλω αυτά τα περιττά;..Για μένα κάθε κακός είναι δούλος, ελεύθερος ο πιο καλός..Καλύτερα να είσαι άριστος με κακή γενιά, παρά κάκιος και να'σαι ευγενής.. Αγοράσεις άλογο καλό και γρήγορο ή το κακό που είναι από ράτσα..Η ε. είναι μία, να έχεις σωστό τρόπο.(Ποίημ.26-27): 'Όταν σε λένε κακό να ντρέπεσαι, όχι από ταπεινή γενιά. Γιατί η γενιά σου είναι όσοι σάπισαν από καιρό. Καλύτερα να είσαι αρχή της γενιάς σου, παρά ο στερνός της, ώστε να είσαι καλός παρά να βγεις από καλούς Νους με φροντίδα, είναι σαν τα οστά που τα τρώει το σκουλήκι. Ανθεί το σώμα που αδιαφορεί για τις φροντίδες(Ποίημ. 32, 421).

ΕΥΣΕΒΕΙΑ: Ε. δεν είναι το να μιλάτε συχνά για το Θ. αλλά να είστε διατεθειμένοι να σωπαίνετε περισσότερο. Γιατί η γλώσσα όταν δεν κατευθύνεται από τη λογική προξενεί στους ανθρώπους τα περισσότερα ολισθήματα..είναι πιο ευχάριστο να μαθαίνει κανείς παρά να διδάσκει για τον Θεό. Εσείς ας δείχνετε λιγότερη ευσέβεια με το λόγο και περισσότερη με τα έργα και με την τήρηση των εντολών καλύτερα..Να μην περιπλέκεστε στα δίχτυα των ασεβών ούτε να σφίγγεστε από τα πολλά σας προσωπικά αμαρτήματα ούτε να καταπνίγεται ο λογισμός σας από βιοτικές φροντίδες και να γίνεστε άκαρποι (Λόγ. Γ, 223-5). Η άσκηση της ευσέβειας μοιάζει με σκάλα, εκείνη, που είδε ο μακάριος Ιακώβ. Αυτοί, που θέλουν να ζήσουν ενάρετα να θέτουν το πόδι τους στην πρώτη βαθμίδα, κι από κει να ανεβαίνουν στις επόμενες, έως ότου φθάσουν στο ύψος..Όπως το πρώτο βήμα γίνεται με την απομάκρυνση από τη γη, έτσι και η κατά Θ. πολιτεία αρχή της προκοπής είναι ο χωρισμός από το κακό. Και γενικώς κάθε αποφυγή είναι ευκολότερη από οποιαδήποτε πράξη όπως το 'ου φονεύσεις' Ο πρώτος ψ. θεωρεί

ως αρχή το να μην πάμε 'σε βουλή ασεβών' (αμφιβολία για την ύπαρξη Θ. και δικαιοσύνης), να μην σταθούμε σε δρόμο αμαρτωλών, και να μην καθίσουμε σε καρέκλα 'λοιμών'. Πρώτα σκεπτόμαστε, μετά πραγματοποιούμε τη σκέψη και τέλος παραμένουμε στις αποφάσεις (π.χ. μοιχεία) (ΣΤΟΝ Ψ.1)

ΕΥΝΟΥΧΙΣΜΟΣ: Αυτοί που ε. από τους ανθρώπους, όταν ο λόγος του δασκάλου αφού χωρίσει το αγαθό από το κακό και το μεν ΚΑΚΟ εκδιώξει, το δε καλό θεσπίσει ως νόμο, δημιουργήσει πνευματική σωφροσύνη. Κι αυτόν τον ε. τον επαινώ πολύ και τους δασκάλους επειδή καλώς απέκοψαν το κακό και τους διδασκόμενους γιατί καλώς δέχθηκαν την αποκοπή.. Άλλοι μη έχοντας δασκάλους ε. τον εαυτό τους, κόβοντας τη ρίζα του κακού, πετώντας μακριά τα όργανα της κακίας κι απόκτησαν τέτοια συνήθεια και ροπή στην αρετή, ώστε να είναι αδύνατη η ροπή προς το κακό ..Ένα πράγμα είναι αισχρό να μην αποκόψεις τα πάθη σου, σωματικά και ψυχικά (Λογ.37, 461)

ΕΥΤΥΧΙΑ: Κανενός από τους ανθρώπους ο βίος δεν είναι διαπαντός ευτυχής. Η παντοτινή ευτυχία είναι του Θεού.. Έχεις π. ε. ι. το ολοκάθαρο νάμα της ζωής, να υπομείνεις ενώ πίνεις & το θολό. Ο βίος είναι σαν ποτάμι που τρέχει συνεχώς & γεμίζει με διαδοχικά κύματα 'Αν τα καλά έχουμε δεχτεί από το χέρι του Κυρίου, δεν θα υποφέρουμε τα κακά;'. Διδάσκουμε τον Κύριο πώς πρέπει να κυβερνά την ζωή μας;.. Στον Ιώβ μετά όλα ήρθαν διπλάσια.. 'Ρίξε τη φροντίδα σου στον Κύριο κι αυτός θα σε διαθρέψει' (Ψ.54:23) (Περί του μη προσπλώσθαι, 197-9).. Δίνοντάς μας ο Αριστοτέλης τον ορισμό της ευδαιμονίας, προχώρησε σωστά ως ένα σημείο, λέγοντας πως αυτή είναι η 'κατ'αρετή ενέργεια της ψυχής'.. μέσα σε βίο τέλειο' και τούτο με πολλή σοφία. Δεν μίλησε όμως με την ίδια μεγαλοφροσύνη αλλά ίσα-ίσα με πολλή μικροπρέπεια, όταν προσθέτει και την υλική ευημερία, ότι δηλ. αν τύχει κανείς να είναι φτωχός ή καχεκτικός ή χαμηλής καταγωγής ή μακριά από την πατρίδα του, αυτά αποτελούν εμπόδιο για την ευτυχία του. Επαινώ όμως των στωικών την μεγαλοφροσύνη και τη γενναιότητα, που διδάσκουν ότι καθόλου τα εξωτερικά πράγματα δεν εμποδίζουν την ευδαιμονία αλλά ο αξιόλογος άνθρωπος είναι μακάριος ακόμα κι αν καίγεται μέσα στον ταύρο του Φάλαρη. Γι'αυτό θαυμάζω όσους από την παράταξή μας κινδύνευσαν για χάρη του καλού ή υπέμειναν με γενναιότητα τη δυστυχία. Θαυμάζω επίσης και τους ομοίους τους από τους εθνικούς (Επιστ. 32).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ: Ο Ησαίας είδε 'άνθρακα'. Ο ά. δεν είναι απλό όμως ξύλο, αλλά ενωμένο με την φωτιά. Έτσι κι ο άρτος της θείας κοινωνίας δεν είναι απλό ψωμί, αλλά ενωμένος με την θεότητα. Η τράπεζα του Μελχισεδέκ προεικόνιζε την μυστική τράπεζα: Αυτή είναι η καθαρά θυσία δηλ. και αναίμακτη, που όρισε ο Κ. να προσφέρεται από ανατολών έως δυσμών. Αυτός είναι ο επιούσιος, που σημαίνει ή τον μελλοντικό άρτο ή αυτόν για τη συντήρησή μας. Το πνεύμα που ζωοποιεί είναι η σάρκα του Κ.. Είναι αντίτυπα του σώματος και του αίματος του Χ., προτού όμως αγιασθούν. Μετάληψη λέγεται γιατί μεταλαμβάνουμε από την θεότητα του Κ. Αληθινή κοινωνία επειδή διαμέσου της κοινωνούμε εμείς με τον Χ. και μετέχουμε στη σάρκα του και στην θεότητά του αλλά και ενωνόμαστε μεταξύ μας, γινόμενοι ένα σώμα Χ. κι ένα αίμα και μεταξύ μας μέλη, με το να γινόμαστε σύσσωμοι του Χ.. Να προσέξουμε να μην παίρνουμε μετάληψη των αιρετικών, γινόμενοι συμμετοχοί στην κακοδοξία και καταδίκη. Λέγονται αντίτυπα των μελλόντων, γιατί τότε θα γίνουμε μέτοχοι της θεότητας του Χ. με μόνη την θέα. (Έκδ.473)

ΕΥΩΔΙΑ: Ο Παύλος, η νύμφη, αυτός, που με τις αρετές του μιμείται το νυμφίο & ζωγραφίζει μέσα του με την ευωδία την απρόσιτη ομορφιά κι από τους καρπούς του Πνεύματος, την αγάπη, τη χαρά, την ειρήνη.. σαν μυρεψός παρασκευάζει αυτή τη νάρδο (που παρασκευάζεται με ανάμιξη πολλών αρωμάτων), έλεγε για τον εαυτό του, πως είναι ευωδία του Χριστού. Ανάλογα με την εσωτερική διάθεση του καθενός το εξαίσιο άρωμα προκαλεί ζωή ή θάνατο. Όπως δηλ. αν αλείψεις με το ίδιο άρωμα το σκαθάρι & το περιστέρι, το περιστέρι γίνεται πιο ζωνρό ενώ το σκαθάρι μαραζώνει έτσι & ο μέγας Παύλος, εκείνο το θείο θυμίαμα, αν ήταν κάποιος περιστέρι όπως ο

Τίτος ή ο Σιλουανός ή ο Τιμόθεος μετείχε στην ευωδία του μύρου. Αν ήταν κάποιος Δημάς ή Αλέξανδρος ή Ερμιογένης δεν άντεχαν το θυμίαμα της εγκράτειας..Για μένα δεσμός, που κρεμώ στο λαιμό στο στήθος μου κάνοντας να μυρίζει το σώμα μου είναι ο ίδιος ο Κύριος που έγινε κανέλλα, βρίσκεται στη θήκη της συνείδησης, ξενυχτώντας μέσα στην ίδια μου την καρδιά, που βρίσκεται ανάμεσα στα στήθην..Εξαιτίας της καρδιάς γίνονται θερμά & ζωτικά τα μέλη του σώματος. Όποιος δέχτηκε στο πνευμονικό στοιχείο της ψυχής του την ευωδιά του Κυρίου..καμιά ανομία δεν μπορεί να ψυχράνει σε κανένα μέλος του σώματος την αγάπη του Θεού...Όποιος είναι ν'αφιερωθεί στην υπηρεσία του Θεού, δεν θα γίνει θυμίαμα, αν δεν γίνει πρώτα σμύρνα, αν δεν νεκρώσει τα μέλη του πάνω στη γη, ενταφιαζόμενος με εκείνον, που πέθανε για μας (Άσμα ς, 196κ.ε.).

ΖΥΓΟΣ: Η βασιλεία του Θεού είναι ανοιχτή. Αυτός που προσκαλεί δεν ψεύδεται. Ο δρόμος είναι εύκολος. Δεν χρειάζεται ούτε χρόνος, ούτε δρόμος, ούτε έξοδα, ούτε φροντίδα. Γιατί καθυστερείς;..Γιατί φοβάσαι τον ζυγό σαν δάμαλις που δεν γνωρίζει το ζυγό; 'Είναι ο ζυγός καλός κι ελαφρός'. Δεν πληγώνει τον λαιμό αλλά τον δοξάζει. Δεν δένεται γύρω από τον τράχηλο, επειδή αυτόν που τον σύρει τον θέλει ελεύθερο..Βάλε κάτω από το ζυγό τον ανυπόταχτο αυχένα σου. Γίνε υποζύγιο του Χριστού για να μην γίνεις ευπρόσβλητος στα θηρία, αφού απαλλαγείς από τη ζεύγλη και γυρίζεις ελεύθερα στην ζωή (Προτρεπι.στο αγ.Βάπτισμα, 251-3). Ο καθείς από μας έχει στα κρυφά κάποια ζυγαριά, που κατασκεύασε ο κτίστης στην οποία είναι δυνατόν να γνωρίσουμε τη φύση των πραγμάτων 'Μπροστά σου έβαλα την ζωή και το θάνατο, το αγαθό και το κακό' (Δευτερ.30:15)..Ψευδείς είναι οι ά. που έχουν κατεστραμμένα τα κριτήρια της ψυχής, που ταλανίζει ο προφήτης 'Αλίμονο οι λέγοντες το σκότος φως και το φως σκότος, πικρό γλυκύ, και το γλυκύ πικρό' Κακά ζυγίζεις γιατί εκλέγεις τα πονηρά αντί αγαθών..Τα βάρη του σώματος τα βρίσκουμε με τις κλίσεις του ζυγού, τα διαλεκτά όμως της ζωής τα διακρίνουμε με την ελευθερία της ψυχής..(Στον 61 Ψαλμ.393)

ΖΩΗ παροδική: Στη γη ζούμε σαν σε δεύτερη μητρική κοιλιά.. Όπως όταν βρισκόμασταν εκεί πολλά από τα δω στερούμασταν, έτσι και στον παρόντα κόσμο είμαστε ελλιπίεις έναντι της βασιλείας των ουρανών..Απολαύσαμε εδώ το φως. Ας ποθήσουμε τον ήλιο της δικαιοσύνης. Την άνω Ιερουσαλήμ ας θεωρήσουμε και πόλη και μητέρα μας. Πατέρα μας ας καλέσουμε τον Θ...Οι αματωλοί σαν τα βρέφη που πεθαίνουν στην κοιλιά της μητέρας τους παραδίδονται από το σκοτάδι στο σκοτάδι..3 φορές γεννιόμαστε στην ζωή μας. Από αυτές η 1 είναι η έξοδος από τους μητρικούς κόλπους και με τις άλλες 2 (βάπτισμα και μετάνοια) οπότε οδηγούμαστε από τη γη στους ουραμούς. Ο θάνατος προσφέροντας απαλλαγή από τα εδώ δεινά και μεταθέτοντας συχνά στην άνω ζωή, δεν γνωρίζω αν θάνατος είναι με το αληθινό του όνομα και δεν είναι κατ'όνομα μόνον φοβερός, όχι όμως και στην πραγματικότητα. Κι ότι παθαίνουμε είναι σχεδόν ένα παράλογο πάθος' φοβούμεθα όσα δεν είναι φοβερά κι αυτά που είναι άξια φόβου τα δεχόμαστε σαν προτιμότερα. Η ζωή είναι μία, να αποβλέπεις στην ζωή και ο θάνατος ένας, η αμαρτία, ο όλεθρος της ψυχής. Τα άλλα για τα οποία μεγαλοφρονούν μερικοί είναι όνειρα που τα βλέπουμε να περιπαίζουν την πραγματικότητα κι απατηλές φαντασίες της ψυχής. Αν αυτή είναι η κατάστασή μας μητέρα, ούτε για την ζωή θα μεγαλοφρονήσουμε ούτε για το θάνατο θα λυπηθούμε υπερβολικά. Τί φοβερό θα πάθουμε αν μεταβαίνουμε από δω στην αληθινή ζωή κι αν απαλλαγμένοι από τις μεταστροφές, τους ιλίγγους, τους κόρους, την αισχρή φορολογία βρεθούμε με όσα είναι σταθερά και δεν κυλάνε, μικρά φώτα εμείς χορεύοντας γύρω από το φως (Στον Πατέρα, 343-5). Όσο μεγαλύτερη είναι η μοναχική ζωή τόσο και πιο δύσκολη, και δεν γίνεται επιδίωξη πολλών μήτε άλλων από όσους έχει καλέσει η θεία σοφία, γιατί αυτή βοηθάει όσους κάνουν καλή εκλογή. Δεν είναι λίγο να προτιμήσει κανείς την δεύτερας τάξεως ζωή υποτάσσοντάς την ωστόσο στους κανόνες της αρετής και να υπολογίζει περισσότερο το Θεό και την σωτηρία του παρά το κοσμικό μεγαλείο. Να θεωρεί το τελευταίο ως σκηνική πράξη ή κάποιο προσωπείο από τα πολλά και πρόσκαιρα, καθώς συμμετέχει στο δράμα αυτού

του κόσμου, αυτός ο ίδιος όμως ζει αποβλέποντας στην εικόνα, που γνωρίζει ότι από εκείνον την έλαβε και την οφείλει σε αυτόν, που την έδωσε. (Στον Καισάριο, 397). Με το χείμαρρο πλημμυρισμένος ο ανθρώπινος βίος από κάθε είδος ταραχών & ανωμαλιών ξεχύνεται πάντα & κυλά στην πλαγιά της φύσης μας & τίποτα δεν στέκεται από όσα επιδιώκονται σε αυτόν ούτε περιμένει να τα χορτάσουν όσοι τα επιθυμούν & όσα του έρχονται την ίδια στιγμή τον πλησιάζουν & μόλις τον αγγίζουν προσπερνούν & αυτό πάλι που είναι πάντοτε παρόν εξαιτίας του σφοδρού περάσματος ξεφεύγει την αίσθηση επειδή τα μάτια παρασύρονται από την επιδρομή της ζωής, που ακολουθεί. Γι αυτό θα ήταν ωφέλιμο να κρατηθούμε μακριά από το ρεύμα... Πώς είναι δυνατόν αυτός που έχει προσκολληθεί σε ένα πράγμα της ζωής να έχει ότι ποθεί μέχρι τέλος; Ποιο από όσα επιδιώκονται πάρα πολύ μένει επιδιωκόμενο πάντοτε;.. & το λουλούδι της ομορφιάς δεν το έκανε η φύση πιο ολιγόζωο ακόμα & από τα ανοιξιάτικα λουλούδια; Θάλασσα είναι η κοσμική ζωή, ο άστατος & όλο πάθη βίος. Ότι είναι θεάρεστο & διακριτικό της αλήθειας, Ισραήλ, αυτό μοναχά περνά την θάλασσα σαν ξηρά χωρίς να αγγίζει την πίκρα & την αλμύρα των βιοτικών κυμάτων. Ο Ισραήλ πέρασε ανάλαφρα χωρίς να βραχεί κι ο Αιγύπτιος σκεπάστηκε από το νερό καθένας ανάλογα με την διάθεσή του. Η αρετή είναι πράγμα ανάλαφρο & τείνει προς τα πάνω κι όσοι ζουν σύμφωνα με αυτήν πετάνε σαν σύννεφα & σαν περιστέρια με τα μικρά τους, ενώ η αμαρτία είναι πράγμα βαρύ & κάθεται σαν μολύβι. Επειδή λοιπόν οι μεταβολές γίνονται κατά κάποιο φυσικό νόμο λυπούν αυτόν που αφοσιώνεται σε κάτι, υπάρχει μόνον ένας τρόπος να τις αποφύγει κανένας, να μην κολλήσει η ψυχή του σε κανένα από μεταβαλλόμενα αλλά.. να προσαρμόζει την όψη σου προς την αρχέτυπη ομορφιά. Όπως τα μάτια των κοίρων επειδή από του φυσικού τους στρέφονται προς τα κάτω, δεν έχουν ιδέα από τα θαυμάσια του ουρανού, έτσι η ψυχή παρασυρμένη από το σώμα δεν θα μπορέσει να ατενίσει τον ουρανό & τις άνω ομορφιές, αφού σκύβει πάνω στην ταπεινή & κτηνώδη φύση. Πρέπει να μεταθέσει την ερωτική δύναμη από τα σωματικά στην νοητή. Γι αυτόν που εγκατέλειψε τις αιγυπτιακές ηδονές, στις οποίες ήταν υπόδουλος πριν περάσει τη θάλασσα, στην αρχή η ζωή του φαίνεται ανδιαστική χωρισμένη από τις ηδονές. Αν όμως τοποθετηθεί μέσα στο νερό το ξύλο, το μυστήριο της ανάστασης, που έλαβε την αρχή του με το ξύλο, τότε η ζωή της αρετής του φαίνεται γλυκύτερη και πιο πόσιμη από κάθε γλυκύτητα που χαϊδεύει την αίσθηση με την ηδονή, καθώς τον γλυκαίνει η ελπίδα των μελλοντικών..(Στο Βίο του Μωυσή, Β, 245). ..Ο Μωυσής δεν γνώρισε μεταβολή στο είδος της ομορφιάς εξαιτίας του χρόνου, αλλά μέσα στην μεταβλητή φύση του διατήρησε αναλλοίωτη την ομορφιά... Η ζωή, που την κυρίεψε η εξουσία της οργής είναι ανυπόστατη και σκιώδη, όπως ο ιστός της αράχνης,, μπλέκοντας πάντα σε απατηλές ασχολίες παρόμοια με κάποια αέρινα νήματα προσπαθεί να υφάνει τον ανύπαρκτο ιστό του. Αν τον αγγίζει κανείς με στερεή σκέψη, η μάταιη ασχολία ξεφεύγει το πιάσιμο κι εκμηδενίζεται. Όλα όσα επιδιώκουμε στην ζωή μας είναι φαντασία.. Πόνος η νηπιακή ηλικία, κόπος η νεότητα, ο ενδιάμεσος βίος είναι ακόμη περισσότερο πλουτισμένος από πόνο.. Οι περισσότεροι άπνοοι κι αδύνατοι με αδύναμο κι άτονο φτερούγισμα ρουφώντας λαίμαργα τα τιποτένια της ζωής μπλέκονται και πιάνονται σαν μύγες στα νήματα αυτά.. Αν κάποιος έχει τη φύση αετού αντικρίζοντας αθάμπωτος τη λάμψη του φωτός με αμετακίνητα της ψυχής κι ανεβαίνοντας με δύναμη προς τα ύψη πλησιάζει σε αυτά τα κατασκευάσματα της αράχνης με την αύρα και μόνο των φτερών του, στο θόρυβο της πτήσης του εξαφανίζει καθετί παρόμοιο που θα πλησιάσει στην ορμή των φτερών του (Στις Επιγρ., 63)

ΖΩΟΝ: Δεν θαυμάζω λιγότερο το λεπτότατο κεντρί του σκορπιού.. Κανείς ας μην κατηγορεί τον δημιουργό, γιατί έβαλε στη ζωή μας ζώα φαρμακερά & καταστρεπτικά & εχθρικά προς αυτήν. Γιατί σε αυτή την περίπτωση θα έπρεπε να κατηγορεί & τον παιδαγωγό, που επαναφέρει στην τάξη τους χαλαρούς νέους & σωφρονίζει την αχαλινωσιά τους με ραπίσματα & χτυπήματα. Τα θηρία είναι απόδειξη της πίστεως (Ψ.90:13, Λουκ.10:9). Ή δεν βλέπεις τον Παύλο.. που η οχιά δεν τού'κανε κανένα κακό γιατί ο άγιος βρέθηκε πλήρης πίστεως; (Πρ.28:3-6); Αν είσαι άπιστος να φοβάσαι όχι τόσο το θηρίο, αλλά την απιστία σου, με την οποία έκανες τον εαυτό σου

ευάλωτο σε κάθε κακό..(Εξανμ, Θ, 367)...Ζ. ονομάζει την δουλική υπηρεσία, που προσφέρουν τα κινήματα της ψυχής, όταν κάθε δύναμη (θυμός, επιθυμία) που έχουμε χρησιμεύει για την αρετή (Στις Επιγρ. 65)

Προ της παραβάσεως ήταν όλα τα ζ. στην εξουσία του α...Και το φίδι ήταν μάλιστα ΕΞΟΙΚΕΙΩΜΕΝΟΙ με τον ά. και τον πλησίαζε ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ και τον κρατούσε συντροφιά με τα ευχάριστα κινήματα του σώματος του. Γι'αυτό ο αρχέκακος Διάβολος μέσω αυτού πρότεινε την χειρότερη συμβουλή. Κι η γη έφερνε μόνη της τους καρπούς για την ανάγκη των ζώων που ήταν στην εξουσία του, κι ούτε βροχή υπήρχε ούτε κακοκαιρία..Μετά την παράβαση συνήθισε τον εαυτό του στο να εξουσιάζει η άλογη επιθυμία..Αλλά και τώρα η χρησιμότης των θηρίων δεν είναι χωρίς ωφέλεια, γιατί εκφοβίζει κι οδηγεί στην γνώση και την επίκληση του Θ. φύτρωσαν τα αγκάθια μαζί με τα ρόδα, και μας θυμίζουν την παράβαση) (Έκδ. 201)

ΖΩΑ ΚΑΙ ΑΓΙΟΙ: . Όπως ακριβώς τα ζώα άλλα ζΟΥΝ στην ξηρά (οι ά. του μεσαίου τρόπου ζωής) άλλα το νερό (ά. που έχουν σκεπασθεί από τα νερά των αμαρτημάτων) κι άλλα στον αέρα (ατενίζουν τα ύψη). Εμείς σαν αετοί ας ανέλθουμε στα υψηλότερα, κι ας καταπατήσουμε λιοντάρι και δράκοντα..Αλλά όσο εμείς ανυψωνόμαστε στα ύψη, τόσο εκείνος προσπαθεί να μας εμποδίσει με τις παγίδες του (Βίος Συγκλητ.291)... Ο άγιος λέγεται αετός γιατί πετά στα ύψη κι υψώνεται αρκετά από τη γη, και πρόβατο γιατί είναι ήμερο και μεταδίδει εκείνα που έχει, και κριάρι, γιατί είναι ηγεμονικός και περιστέρι γιατί είναι άκακος, κι ελάφι γιατί τρέχει στις πηγές με το πόσιμο νερό, τις πρώτες αρχές της θεολογίας και εναντιούται στα πονηρά το ελάφι τρώει την οχιά). Όπου είναι παρούσα η έλαφος φεύγει από κει η κακία των ερπετών. Αυτός ο δίκαιος ξεσκεπάζει τους δρυμούς, οι λασπώδεις ψυχές, που φωλιάζουν τα πάθη σαν θηρία, το άσχημο κι απρεπές και βλαβερό των φροντίδων της ζωής για να μην υπάρχουν αλλοιωμένες κρίσεις περί των πραγμάτων(Στον 28 Ψαλμ.125) Αυτός λοιπόν, που έχει προγευθεί τη ζωή της αρετής στο πρώτο μέρος των ψαλμών κι έχει γνωρίσει τη γλυκύτητα του αντικειμένου του πόθου του με την γεύση, αφού εξοντώσει κάθε είδος επιθυμίας που έρπει σαν φίδι μέσα του και καταβροχθίσει τα πάθη σαν να είναι φίδια, διψά την μετουσία του Θ. περισσότερο από το ελάφι, που διψά στις πηγές των υδάτων και όταν ανακαλύψει τις πηγές θα ΠΙΕΙ τόσο νερό όσο τραβά η όρεξη κι η επιθυμία του, παίρνοντας μέσα του το ποθούμενο..γιατί αυτό, που γέμισε δεν αδειάζει πάλι όπως στο μέσα, ούτε μένει αδρανές, αλλά το θείο νόμα, σε όποιον αναβρύσει, μεταβάλλει σύμφωνα με τον εαυτό του όποιον το γευτεί και του μεταδίδει την δύναμή του. (Στις Επιγρ. 47)...Λιοντάρια με αλλήθωρα μάτια, που δεν κοιτούν ίσα κι είναι σαρκοβόρα κι αγαπούν το αίμα και το αίνιγμα της δυσωδίας της αναπνοής όποιων χρησιμοποιούν το στόμα τους για βλασφημία κι γι'αυτό έχουν συγγένεια με την δυσωδία της αμαρτίας, κι όσα ΕΝΝΟΟΥΝΤΑΙ με την αναπνοή επειδή είναι σάρκα και το αίμα, που είναι η κύρια τροφή των λιονταριών, αυτά ΕΙΝΑΙ απόβλητα από τη βασιλεία του Θ. ..που λέγονται κι εκτρώματα (Στις Επιγρ.261)

Η ΔΟΝΗ: Καμιά από τις ηδονές που επιδιώκονται στην ζωή δεν ολοκληρώνεται για αυτούς, που την επιδιώκουν, αλλά όπως ΛΕΕΙ κάπου συμβολικά η Σοφία, 'είναι πι θάρη τρύπιο η απασχόληση με ηδονές' (Παρ.23:27)..Ποί ος διαπίστωσε όριο στη φιλαργυρία κι αν ακόμα οι φιλάργυροι επέτυχαν αυτό, που επιδιώκουν; Ποί ος μανιακός για την δόξα σταμάτησε πετυχαίνοντας αυτό που ήθελε; Κι όποιος στράγγισε την ηδονή σε ακροάματα & θεάματα ή με τη λυσσασμένη μανία της κοιλιάς & των υπό την κοιλία, ΤΙ βρήκε να του έχει απομείνει από αυτήν την απόλαυση; Κάθε είδος ηδονής που πραγματοποιείται με το σώμα φεύγει με το που θα πλησιάσει χωρίς να μένει σε αυτούς που την δοκίμασαν ούτε μια στιγμή; ..& εκτός από αυτό, άλλο είναι το αγαθό στη νηπιακή ηλικία κι άλλο στην ηλικία της ακμής κι άλλο στον ηΛΙΚΙΩΜΕΝΟ.. Εγώ ζητούσα εκείνο το αγαθό, που είναι εξίσου αγαθό για κάθε ηλικία & για όλη την διάρκεια της ζωής, που δεν αντιμετωπίζει τον κορεσμό & δεν

υπάρχει περίπτωση να το χορτάσεις, αλλά την μετοχή του την παρακολουθεί η όρεξη κι όσο το απολαμβάνεις τόσο το ποθείς. (Εκκλῆσ. Β.349)

Αυτό λοιπόν το υψηλό μάθημα μας κάνει ο Κ. ότι μόνον ο αγώνας για αρετή είναι κάτι σταθερό κι ουσιαστικό. Όποιος κατόρθωσε κάτι από τα υψηλά, όπως η σωφροσύνη ή η μετριοπάθεια ή η ευσέβεια προς τον Θεό ή όποιο άλλο από τα υψηλά & ευαγγελικά διδάγματα, δεν έχει παροδική & φευγαλέα χαρά για κάθε κατόρθωμά του αλλά θεμελιωμένη & μόνιμη, που συμπαρατείνεται σε όλη την διάρκεια της ζωής του..Η απόκτηση της αρετής ούτε με χρόνο μειριέται ούτε από τον κόρο περιορίζεται αλλά προξενεί σε αυτούς που ζΟΥΝ σύμφωνα με αυτήν ακέραια πάντοτε & ζωντανή κι έντονη την αίσθηση των αγαθών της..Να μην απασχολούμε λοιπόν την επιθυμία μας με κανένα από αυτά ..που η σπουδή τους είναι μάταιη & χωρίς νόημα, όπως εκείνων που τρέχουν να πιάσουν την άκρη της σκιάς τους & που το τρέξιμό της συνεχίζεται ατέλειωτα. Αλλά να στρέψουμε την όρεξή μας εκεί, όπου η σπουδή γίνεται κτήμα εκείνου που την ασκεί.. Αν τίποτε από ότι τρώμε δεν αποβαλλόταν ως περιττό, αλλά τα παίρναμε όλα στο σύνολό τους ως προσθήκη του σωματικού ύψους, θα έπαιρναν τα σώματά μας μεγάλο ύψος..Έτσι εκείνη η δικαιοσύνη κι όλη η αρετή που εξυπακούεται με αυτήν, επειδή δεν αποβάλλεται καθώς τρώγεται με πνευματικό νόημα, κάνει πάντα ψηλότερους αυτούς που την μετέχουν & με την προσθήκη της αυξάνει πάντα το μέγεθος τους. Εξεμώντας όλη την πληθώρα της κακίας ας πεινάσουμε την δικαιοσύνη του Θεού για να νοιώσουμε την πλησμονή της. (Στους Μακαρ.Δ, 183κ.ε.). Ο Θ. δεν εμπαιζεται. Μην εμπορεύεσαι τη χάρη. Μην λες: Καλός κι ο νόμος αλλά γλυκύτερη η αμαρτία. Η ηδονή είναι το αγκίστρι του διαβόλου που σύρει προς την καταστροφή. Είναι μητέρα της αμαρτίας, το κεντρί του αθανάτου, τροφοδοτεί το αιώνιο σκουλήκι. Προς στιγμήν καταπραίνει αυτόν, που την απολαμβάνει, ύστερα κάνει αντιδόσεις πιο πικρές κι από χολή..Όταν έχεις ακμαίες τις δυνάμεις σου, τα **VI** **Α** **T** **A** σου τα ξεδεύεις στις αμαρτίες. Όταν τα όργανα κουραστούν, τότε τα προσφέρεις στο Θεό..Η σωφροσύνη των γηραιών δεν είναι σωφροσύνη αλλά αδυναμία ακολασίας. Ο νεκρός δεν στεφανώνεται..Ποιος σου έθεσε τα όρια της ζωής και σου προσδιόρισε προθεσμία γηραιών; Η ζωή δεν έχει προθεσμία..Όπου η διάθεση είναι έτοιμη, εκεί δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο (Προτρεπ.στο αγ.Βάπτισμα, 251-3). Παραδείγματα νίκης της ηδονής ο Ξενοκράτης (τόσο απαθής ώστε η πόρνη είπε: 'Γιατί με ξεγελάσατε και με βάλατε δίπλα σε νεκρό,' Επίκουρος, Πολέμων, γυναίκα του Δίωνα, Αλέξανδρος και κόρες του Δαρείου: Είναι ανάξιος αυτός που νίκησε τους άντρες να νικηθεί από **Κ** **Ο** **Π** **É** **Λ** **Ε** **Σ**')..Επαινώ (τα παραδείγματα των Ελλήνων) γιατί; να **Δ** **Ε** **Ι** **Σ** ένα λευκό πρόσωπο μέσα στους Αιθίοπες ή γλυκιά ανάβρα μες στη θάλασσα πόσο μεγάλη χάρη;..Γιατί σε αυτούς που η λατρεία τους ήταν γεμάτη ηδονή (τελετές Δία, ιθύφαλλοι και φαλλοί, πόρνες-θεές)..Εμείς προτείνουμε ..μήτε καν να κοιτάζουμε αισχρά και με επιθυμία (χορός αμέτρητων παρθένων, Θέκλα.. (Περί Αρετής, 2 11-221). Αυτοί που κατανίκησαν τους οπλισμένους κι όλη την επίθεση του σιδήρου την απέδειξαν ασθενέστερη από τη δική τους δύναμη κι ενώ κατατρόπωσαν τις φάλαγγες των αντιπάλων τραυματίστηκαν από την ηδονή που τους προκάλεσαν τα γυναικεία βέλη. Κι ενώ νίκησαν τους άντρες, νικήθηκαν από τις γυναίκες. Αμέσως μόλις εμφανίστηκαν μπροστά τους οι γυναίκες και πρόβαλαν ως όπλα τα πρόσωπά τους, ξέχασαν το νεύρο της ανδρείας και **Δ** **Ι** **É** **Λ** **Υ** **Σ** **Α** **Ν** το θυμό τους σε ηδονή..Το να υποδουλωθούν ξαφνικά εκείνοι οι Ισραηλίτες που και το αιγυπτιακό ιππικό κατανίκησαν κι από τους Αμαληκίτες στάθηκαν ανώτεροι..το να υποδουλωθούν στη νόσο όλοι μαζί με τη θέα των αλλοφύλων γυναικών δε δείχνει τίποτε άλλο..παρά ότι η ηδονή είναι ένας δυσκολοπολέμητος και δυσκολοαγωνιστος εχθρός μας..Με την κυριαρχία της απέδειξε τους ανθρώπους βουκλήματα, που η κτηνώδης και άλογη ορμή τους προς την ακολασία τους έκανε να λησμονήσουν την ανθρώπινη φύση τους, μην κρύβοντας καθόλου τη βρομιά τους αλλά διακηρύττοντας ασύστολα το αισχρό πάθος..σαν τους χοίρους **Κ** **Υ** **Λ** **Ι** **Ο** **Ν** **Τ** **Α** **Ν** στο βούρκο της ακαθαρσίας ο ένας στα μάτια του άλλου..Η φωτιά μας είναι μέσα μας ανενεργής όσο είμαστε μακριά από αυτή. Αν όμως το πλησιάσουμε, ώστε να αγγίξουμε την πύρινη θερμότητα, η φωτιά της επιθυμίας θα βρεθεί στον κόρφο μας (Παρ.6:28)..Όταν τα πονηρά πάθη σαν πανούκλα, κατανικήσουν τα καίρια,

μόνο με το θάνατο σταματούν.. (Στο Βίο Μωυσή, 324-5).. Υπάρχουν ηδονές απαραίτητες (τροφές, ρούχα), φυσικές αλλά όχι απαραίτητες (φυσικές και νόμιμες επαφές), κι άλλες ούτε απαραίτητες ούτε φυσικές (μέθη, ακολασία)..που είναι βλαβερές (Έκδ., 217κ.ε.)

ΗΛΙΟΣ: Είναι ωραίο πράγμα ο ήλιος, που δέει να μην μπορεί να μας κατηγορήσει περί της κακίας της ημέρας, ούτε η σελήνη περί αμαρτίας της νύχτας ή περί κακής σκέψης. Αλλά για να το πετύχουμε αυτό, πρέπει να δοκιμάζουμε τους εαυτούς μας. Πολλές φορές διαμέσου αυτών που κάνουμε λησμονούμε και τους εαυτούς μας. Και εμείς μεν αγνοούμε τον εαυτό μας, ο Κ. όμως τα καταλαβαίνει όλα. Αφού δώσουμε το δικαίωμα της κρίσεως στον Κ. ας συμπάσχει ο ένας με τον άλλον...Ο καθένας δε ας σημειώνει τις πράξεις και τις επιθυμίες της ψυχής σαν να πρόκειται να τα ανακοινώσουμε μεταξύ μας. (Βίος του Αντων.111-113) Ο ήλιος δημιουργήθηκε αργότερα για να μην ονοματίσουν τον ήλιο αρχηγό & πατέρα του φωτός μήτε να τον θεωρήσουν δημιουργό των φυτών της γης..Πρώτα δημιουργήθηκε η φύση του φωτός & μετά το ηλιακό σώμα για να είναι το όχημα εκείνου του πρωταρχικού φωτός (πυρ-λύχνος / φως αληθινό-φωστήρες στον κόσμο). Εσύ δεν μπορείς να χωρίσεις την καυστική δύναμη της φωτιάς από την λαμπρότητά του, όπως έκανε ο Θ. στη βάτο (Εξ.3:2).. Όταν θα γίνει η ανταπόδοση των πράξεών μας θα χωρισθεί στα δύο η φύση της φωτιάς, & το μεν φως θα είναι για να το απολαμβάνουν οι δίκαιοι, η δε οδυνηρή καύση θα δοθεί στους κολασμένους...Από τον ήλιο & τη σελήνη μπορεί να μάθει κανείς πότε θα βρέξει ή θα κάνει ξηρασία (Ματθ.13:3) για το ναυτικό ή τον οδοιπόρο ή τους γεωργούς..Ακόμη & της ΣΥΝΤΕΛΕΙΑΣ του κόσμου τα σημεία θα φανούν στον ήλιο & τη σελήνη & τα άστρα (Ματθ.24:29)..Πρόσεξε την σοφία του τεχνίτη, πώς έδωσε στον ήλιο θερμότητα ανάλογη με την απόστασή του στη γη /ο.α.253). Οι φάσεις της σελήνης υπαινίσσονται την δικιά μας φύση..λαμβάνουμε μια ιδέα της ταχείας μεταβολής των ανθρωπίνων πραγμάτων..‘Ο άφρων ως σελήνη αλλοιούται’ (Σοφ.Σειράχ 27:11). Αυτό να σε λυπεί. Οι μεταβολές της σελήνης συντελούν στην ανάπτυξη των ζώων & των φυτών(Εξσημ.στ, 227-9).

ΗΜΕΡΑ ΜΙΑ. Όστε & να πεις ‘μέρα’ & να πεις ‘αίωνα’ την αυτή έννοια εκφράσεις...Θέλοντας να ελκύσει το ΝΟΥ προς την μέλλουσα ζωή, ονόμασε μίαν την εικόνα του μελλοντικού αιώνα, την αρχή των μερών, την συνομήλικη του φωτός, την αγία Κυριακή, αυτή που τιμήθηκε με την ανάσταση του Κυρίου (σύμφωνα με απόκρυφη παράδοση).(Εξσημ.Β,99).. **ΧΙΛΙΕΣ:** Για όποιον επιστρέφει πάλι και πεθάνει, ακόμα κι αν σπιλωθεί η ζωή του με άπειρα παραπτώματα, ώστε το άθροισμα των κακών να φαίνεται πώς είναι 1000 ετών ο Θ. δεν το υπολογίζει καθόλου σε βάρος του. Γιατί το μάτι του Θ. βλέπει το παρόν και δεν λογαριάζει τα περασμένα, αλλά τα θεωρεί σαν μια μέρα ή ένα μέρος της νύχτας, που πέρασε κι έφυγε. Το βουτηγμένο παρόν στην αμαρτία, ακόμα κι αν αυτοί, που αμαρτάνουν το παρουσιάζουν ως μηδαμινό, ο Θ. το βλέπει σαν πλήθος χρόνων: τα εξουδενώματα (που για τον αμαρτάνοντα θεωρούνται ως τίποτα) θα αποτελέσουν σειρά ετών (Στις Επιγρ., 59-61).

ΗΡΕΜΙΑ: Όπως ακριβώς τα μάτια όταν καμιά φορά προσβλέψουν αντικείμενα εντόνωνς ακτινοβολούντα, βρίσκουν κάποια ανάπαυση ενώ αν επανέλθουν σε γαλάζια και πράσινα χρώματα, έτσι και στις ψυχές μας η μνήμη της ΠΡΑΟΤΗΤΑΣ και εμμελείας είναι σαν ευγενής επαφή, που αφαιρεί το αίσθημα πόνου. (Επιστ.34, 249)

ΘΑΛΑΣΣΑ: Καλή λοιπόν η θάλασσα για το Θεό, γιατί η υγρασία της επιστρέφει στο βάθος της γης. Καλή διότι είναι δοχείο των ποταμών κι εν τούτοις μένει περιορισμένη στα όριά της. Καλή γιατί είναι η πηγή & η κοιτίδα των ατμών..Καλή διότι σφίγγει γύρω-γύρω τα νησιά & τους παρέχει ΣΤΟΛΙΣΜΟ κι ασφάλεια..& πώς να δω εγώ την ομορφιά της θαλάσσης, όσο φάνηκε στα μάτια του δημιουργού; Κι αν η θάλασσα είναι ωραία & επαινετή για τον Θεό, πόσο ωραιότερη είναι η συνάθροιση μιας τέτοιας Εκκλησίας, όπου εκπέμπεται στις προσευχές προς τον Θεό ένας ήχος

ανάμικτος ανδρών & γυναικών & νηπίων, σαν κανένα κύμα να κτυπά την ακτή; Και μια βαθιά γαλήνη την διατηρεί ασάλευτη αφού τα πνεύματα της πονηρίας δεν μπόρεσαν να την ταραξουν με τα αιρετικά λόγια. (Εξαημ.δ, 169-171)..Ο περίπατός μου ήταν στην ακτή. Γιατί με αυτή την αναψυχή συνηθίζω να διαλύω τους κόπους αφού ούτε η χορδή δεν αντέχει την συνεχή ένταση.. Είπα δεν είναι θάλασσα η ζωή μας και τα ανθρώπινα με την αλμύρα και το άστατο των ανέμων, των πειρασμών και των απροσδόκητων γεγονότων; Από τους πειραζόμενους άλλοι παρασύρονται χωρίς στερεότητα και βάρος σώφρονος λογισμού. Άλλοι πάλι είναι πάλι πέτρα..υπομένουν τα πάντα ασείτως κι ατινάκτως (Λόγ.26, 169-171)

ΘΑΝΑΤΟΣ: Όταν κανείς δει α., που εκ φύσεως είναι αδύνατοι, να πηδούν στο θάνατο και να μην τρέμουν την φθορά του, ούτε να φοβούνται την κάθοδο στον άδη, αλλά με προθυμία να τον προθυμία να τον προκαλούν και να μην φοβούνται τα βάσανα, αλλά να προτιμούν τη χάρη του Χ. και να ορμούν στο θάνατο νέα παιδιά και γυναίκες χάρη της ευσέβειας στο Χ. ποιος είναι τόσο ανάπηρος στη διάνοια, ώστε να μην εννοεί ότι ο Χ. κάνει τον θ. να εξασθενεί μπρος σε κάθε πιστό και καθένα που φέρει το σημείο του σταυρού; Διότι όταν βλέπει κανείς το φίδι να καταπατείται ενώ γνωρίζει καλά την αγριότητά του δεν αμφιβάλλει πλέον ότι είναι νεκρό κι έχει τελείως εξασθενήσει, εκτός αν έχει τρελαθεί και δεν έχει υγιείς τις αισθήσεις του σώματός του. Ή ποιος όταν βλέπει παιδιά να παίζουν με λιοντάρι δεν αναγνωρίζει ή ότι είναι νεκρό ή έχει χάσει τη δύναμή του; Έτσι περιπαίζεται και καταπατείται ο θάνατος..Αφού θανάτωσε το θάνατο, μετά τί έπρεπε αν κάνει, παρά να αναστήσει το σώμα κι αυτό αν το δείξει ως τρόπαιο εναντίον του;..Όταν είναι νεκρός κανείς δεν μπορεί να ενεργήσει..Μήπως όμως είναι ίδιο νεκρού να συγκινεί βαθύτατα τις διάνοιες των α. και να προσκυνούν ως δάσκαλο τον Χ.; Ή αν δεν ενεργεί ΠΛΕΟΝ εφόσον είναι νεκρός, πώς σταματά τις ενέργειες εκείνων που ζΟΥΝ κι ενεργούν ώστε ο μοιχός να μην μοιχεύει, ο φονιάς να μην φονεύει, ο άδικος να μην πλεονεχτεί..πώς εκδιώκει και καταβάλλει τους ψευτοθεούς και λατρευόμενους δαίμονες (μόνον το όνομα του Χ.), δια τους οποίους οι άπιστοι λένε ότι ζΟΥΝ; Ο Υιός του Θ. είναι ζωντανός και δραστήριος και καθημερινώς εργάζεται κι ενεργεί τη σωτηρία όλων..Το σώμα του Χ. δεν μπορούσε να παραμείνει νεκρό διότι είχε γίνει ναός της ζωής. Τα έργα αποδεικνύουν την ανάσταση..Και ένας τυφλός δεν βλέπει τον ήλιο, εντούτοις αισθάνεται την θερμότητά του και γνωρίζει ότι υπάρχει..Κι αυτοί αναγνωρίζοντας την δύναμη αυτών, που πιστεύουν ας μην αρνούνται την θεότητα του Χ. ΟΙ δαίμονες που βλέπουν όσα δεν βλέπουν οι ά. μπορούσαν να γνωρίζουν αν είναι νεκρός ο Χ. και καθόλου να μην υπακούουν σε αυτόν(Περί ενανθρ. 299κ.ε.)

Όταν σου αναγγέλθηκε η γέννηση του παιδιού σου, αν κάποιος σε ρωτούσε τί λογής είναι το νεογέννητο, τί θα του απαντούσες παρά άνθρωπος; Εάν όμως είναι άνθρωπος είναι φανερό ότι είναι & θνητός. & τί παράξενο εάν ο θνητός πέθανε; Δεν βλέπεις τον ήλιο που ανατέλλει & δύει, δεν βλέπεις την σελήνη να γεμίζει & να φθίνει, τη γη να ανθίζει & να ξηραίνεται; Τί από τα γύρω μας παραμένει; Ποι ο έχει ακίνητη κι αναλλοίωτη φύση; Κοίταξε ψηλά τον ουρανό & κοίτα τη γη. Ούτε αυτά είναι αιώνια..Τί παράδοξο λοιπόν αν & εμείς, που είμαστε μέρος του κόσμου απολαμβάνουμε αυτά, που συμβαίνουν στον κόσμο; Αποβλέπων σε αυτά & συ, να υπομείνεις όταν έρθει ο κοινός κλήρος με ψυχία, όχι με απάθεια ούτε αναισθησία αλλά επίπονα..& σαν σοφός κι ατάραχος κυβερνήτης με την πλούσια πείρα στα ταξίδια να διατηρείς ορθή την ψυχή σου κι ακαταπόντιστη ψηλότερα από κάθε τρικυμία..Ο χωρισμός από τα οικεία είναι δυσκολοβάσταχτος ακόμα & στα άλογα ζώα..Αρπάχθηκε ο σύζυγός σου..Μην εξαγριωθείς από το πάθημα..μήτε να υποθέσεις ότι υπάρχει κάποιος κακός δημιουργός..Όπως άλλοι βγαίνουν νωρίτερα κι άλλοι αργότερα από τις φυλακές έτσι συμβαίνει & με τη φυλακή της ζωής (Ψ.141:8, 'Νυν απολύεις' Λουκ.2:29).. Μοιάζουν οι σύζυγοι με οδοιπόρους που βαδίζουν ένα δρόμο & που από την συνήθεια έχουν ενωθεί εξαιτίας της συνεχούς μεταξύ τους συναναστροφής. Αυτοί όταν αντιληφθούν ότι ο δρόμος διαχωρίζεται, επειδή η ανάγκη τους υποχρεώνει..αφού θυμηθούν την αρχική αιτία που τους εκίνησε, τρέχει ο καθένας στο δικό του τέρμα..Πρόσεχε δε μήπως

τυχόν εμείς για τους εαυτούς μας κάνουμε αναγκαίες τις στερήσεις των αγαπημένων μας προσώπων, με το να μην τα αισθανόμαστε όταν είναι παρόντα και αν τα επιθυμούμε μόλις φεύγουν από την ζωή! Επειδή δεν ευχαριστούμε ενώ είναι δίπλα μας τα αγαθά του Θεού γίνεται αναγκαία η αφαίρεσή τους για αν τα αισθανθούμε. Όπως τα μάτια δεν βλέπουν αυτό, που είναι πολύ κοντά τους αλλά αυτό, που είναι μακριά τους έτσι & οι ακάριστες ψυχές. (Εις την Μάρτυρα Ιουλίττα, 219-223). Δεν εκπληρώνει την εντολή κανείς, αν δεν έκλαψε για το θάνατο ανθρώπων & δεν έβγαλε κραυγή μαζί με τους πενθούντας. Γιατί ούτε το γιατρό επαινώ που αντί να βοηθήσει τους αρρώστους ο ίδιος είναι γεμάτος από αρρώστιες, ούτε τον πλοίαρχο, που αντί να αγωνίζεται εναντίον των κυμάτων & αν παρηγορεί τους ναύτες, παθαίνει ο ίδιος ναυτία & αν παραπαίει. Τέτοιος είναι αυτός που πηγαίνει στους πενθούντες & δεν μεταδίδει ωφέλεια λόγου αλλά συμμετέχει στην ασχημοσύνη των ξένων συμφορών. Μην ερεθίζει το πάθος με την παρουσία μήτε να πέσεις με αυτόν που έχει πέσει. Αυτός που σηκώνει τον πεσμένο πρέπει να ψηλότερα από αυτόν. Αλλά η δυσaréσκεια από τα γεγονότα και η ήρεμη θλίψη για τα δυσάρεστα εκφράζουν το πάθος της ψυχής στο πρόσωπο το γεμάτο περίσκεψη κι αξιοπρέπεια. Όταν μιλάς μην επιτίθεσαι με επιπλήξεις (που είναι βαρύ πράγμα στις ψυχές που έχουν ταλαιπωρηθεί από λύπη), αλλά αφού επιτρέψεις να φωνάζει & να θρηνήσει τότε με προσοχή & πραότητα να καταπιαστείς με την παρηγοριά, οπότε το κακό θα έχει κι όλας χαλαρώσει, όπως κάνουν οι πολυδαμαστές τα ανυπότακτα από τα πουλάρια. Όταν έχει εξασθενήσει η ορμή τους κι η βία τους με το θυμό, τότε με την τέχνη τα δαμάζουν. Είναι καλό να μπει κανείς σε σπίτι πένθους παρά σε σπίτι μέθυσου' (Εκκλ. 7:2). Με επιστημοσύνη & πραότητα χρησιμοποίησε το λόγο για να μεταδώσει την υγεία στον ασθενή του, χωρίς να κολλήσει ο ίδιος από την ξένη λύπη. Κλάψε με αυτόν που οδύρεται λόγω μετανοίας. Αυτός που έχυσε θερμά δάκρυα για την αμαρτία του πλησίον θεράπευσε τον εαυτό του. Κλάψε για την αμαρτία. Αυτή είναι αρρώστια της ψυχής, θάνατος της αθανάτου ψυχής, αξία πένθους κι οδυρμών όπως ο Παύλος (Φιλ. 3:18), ο Ιερεμίας (9:1) (Εις την Μάρτυρα Ιουλίττα, 233-5). Δεν είναι ο Θ. αυτός, που δημιούργησε τον θ., αλλά εμείς τον προκαλέσαμε στους εαυτούς μας με την κακή θέληση. Ούτε εμπόδισε την διάλυση του θανάτου..για να μην διατηρήσει αθάνατη την αρρώστια, όπως κάποιος δεν βάζει στη φωτιά ένα ραγισμένο πήλινο σκεύος, προτού θεραπεύσει το ελάττωμά του με την ανακατασκευή του.. Κανένα κακό δεν προέρχεται από το αγαθό. (Ουκ έστιν αίτιος των κακών, 111-3). Κάθε ανθρώπινη φροντίδα αποβλέπει στο πώς να διατηρηθούμε στη ζωή. Γι' αυτό επινοήθηκαν οι κατοικίες, για να μην καταπονούνται τα σώματα από το περιβάλλον με τη ζέση ή το ψύχος & η γεωργία τί άλλο είναι παρά συντήρηση στη ζωή; Η φροντίδα της ζωής καταβάλλεται δια τον φόβο του θανάτου. Η ιατρική για ποιό λόγο υπάρχει;.. Γιατί χρησιμοποιούμε τους θώρακες & τους θυρεούς.. γιατί κατασκευάζουμε τα τείχη.. αν όχι για το φόβο του θανάτου;... Αν η πίστη στην αθανασία της ψυχής δεν κυριαρχήσει δυνατή μέσα μας, τότε η ζωή κάνει το μεγαλύτερο προσόν της, δηλ. την αρετή... Η φύση μελετά κάθε φορά το θάνατο & είναι δεμένος ο θάνατος με την ζωή, γιατί ποτέ δεν είναι ο ίδιος ο σημερινός με το χθесινό άνθρωπο, αλλά ένα στοιχείο του νεκρώνεται & μυρίζει άσχημα & αποβάλλεται. Γι αυτό πεθαίνουμε καθημερινά. Πάντοτε μεταβαλλόμαστε σε νέο σώμα. Ο ύπνος μας επίσης είναι αδερφός του θανάτου. (Διάλ. περί ψυχής και αναστ. 211 κ.ε.). Επειδή λοιπόν ελεύθερα συνδεθήκαμε με το κακό καταμίξαντες με τον θάνατο ως δηλητήριο αρτυμένο με μέλι το κακό.. μεταμορφωθήκαμε προς την κακία. Γι' αυτό σαν οστράκινο σκεύος ο άνθρωπος διαλύεται & γίνεται πάλι, για να αποπλυθεί η ακαθαρσία & να αναπλάσθει στο αρχικό του σχήμα με την ανάστασιν.. Ο Κύριος επιθέτει δερμάτινους χιτώνες επειδή κάθε δέρμα χωρισθέν από του ζώου είναι κάτι νεκρό, ο θεραπευτής της κακίας επέβαλε στους ανθρώπους τη δύναμη της νέκρωσης, που ήταν καταρχήν χαρακτηριστικό της άλογης φύσης, για να μην παραμένει αιώνια η κακία. Γιατί ο χιτώνας επιτίθεται εξωτερικά πάνω μας.. & δεν είναι σύμφυτος με τον άνθρωπο... Ας υποθέσουμε ότι ένα σκεύος πλάσθηκε από πηλό & γέμισε από κάποια επιβουλή με λειωμένο μολύβι & το μολύβι έπηξε.. Ο ιδιοκτήτης ασκώντας την κεραμική τέχνη κατακομμάτιασε το όστρακο & το ξαναέπλασε στο πρώτο σχήμα για την κανονική του χρήση. Έτσι κι ο πλάστης του δικού μας σκεύους... Όπως εκείνοι, που μείνανε αρκετό

διάστημα σε βρωμερούς τόπους ακόμα κι όταν μπουνε σε καθαρό αέρα βρωμάνε, έτσι & όποιος έχει γίνει εντελώς σαρκικός στη σκέψη του..Αυτό συμφωνεί ότι πολλές φορές φαίνονται σκιές φαντασμάτων εκεί που βρίσκονται στα σώματα... Την ψυχή κατά την κίνησή της προς τα μπροστά τα οδηγεί η ελπίδα, την δε ελπίδα όταν προχωρήσει η κίνηση προς τα μπροστά, τα διαδέχεται η μνήμη..Αν η ψυχή είναι ελαφρά & απέριπτη, απίεστη από σωματικά βάρη, τότε η προχώρησή της προς το ελκύν είναι ευχάριστη κι εύκολη. Αν όμως είναι ενωμένη με τα υλικά με τα καρφιά των παθών, τότε παθαίνει αυτό, που παθαίνουν τα σώματα που καλύπτονται από χώματα την ώρα του σεισμού. Τα σώματα λόγω της βίας των ανασυρώντων το χώμα καταξεσχίζονται από τα καρφιά. Κάτι τέτοιο υποφέρει κι η ψυχή. Ο Θ. προσελκύει την ψυχή στον εαυτό του, την πηγή κάθε μακαριότητας, για σκοπό καλύτερο, συμβαίνει όμως στο ελκνόμενο η οδυνηρή διάθεση. Όπως όταν το σχοινί που το περιβάλλει πηλός όταν τραβηχτεί ξύνεται & δεν βγαίνει εύκολα, το ίδιο συμβαίνει & με την ψυχή, που την έλκει ο Θ...Ο Θ. θα βρίσκεται σε όλα τα όντα & αυτό έπεται ότι η κακία θα απουσιάζει.

Όπως λοιπόν με το να πεθάνει για την αληθινή ζωή ο άνθρωπος μετέπεσε στο νεκρό αυτό βίο, έτσι όταν πεθάνει γι'αυτή τη νεκρή & κτηνώδη ζωή μεταβαίνει σ'εκείνη που ζει αιώνια. ..Γι' αυτό ο λόγος είπε ότι καθένα από τα δύο δέντρα, της ζωής & του αλλού & του κακού βρίσκονται στο ίδιο σημείο, το ένα από τη φύση του & το άλλο εμφανίζεται αληθινό, όταν εκείνο λείπει..Σωστά λοιπόν η νύμφη δίνει τα χέρια της γεμάτα από σμύρνα, ανι στ άμενη μέσα από τη νεκρότητά της κακίας, για να ανοίξει στο Λόγο την είσοδο στην ψυχή της...Τα χέρια της-τα έργα της άγγιζαν την κλειδωνιά, τη στενή & τεθλιμμένη οδό, που το κλειδί της το παραδίδει στα χέρια όμοιων του Πέτρου, ανοίγει την πόρτα της βασιλείας με το κλειδί της πίστης κι ακολουθεί το Λόγο, που προπορεύεται μπροστά...Προτού πεθάνουμε πεθαίνουμε. Παρατήρησε τις τρεις 7άδες της ηλικίας μας, όπου πεθαίνει το παρελθόν. Η ζωή των α. είναι άθροισμα πολλών θανάτων, όχι μόνον κατά τις μεταλλαγές των ηλικιών αλλά και κατά τις πτώσεις των ψυχών. Όπου δεν υπάρχει αλλοίωση ούτε σώματος, ούτε ψυχής, εκεί είναι πραγματικά η χώρα των ζωντανών, αφού είναι πάντα όμοιοι προς τους εαυτούς τους, όπου δεν υπάρχει σκοτάδι, ύπνος, ομοίωμα θανάτου, φαγητό, διάκριση των φύλων, αρρώστια, δικαστήρια, χρήματα, η αρχή των κακών και αφορμή των πολέμων, η ρίζα της έχθρας αλλά χώρα ζώντων

Ο Θάνατος του Χριστού δεν έγινε λόγω της γεννήσεως αλλά ανελήφθη η γέννησις χάριν του θανάτου. Επειδή έπρεπε να επιστρέψει η φύση μας από το θάνατο, ε κεί νων τρόπον τινά το χέρι στο πεσμένο άνθρωπο & γι'αυτό σκύβοντας στο πτώμα μας, πλησίασε τον θάνατον όσο χρειαζόταν κι έκαμε έναρξη της ανάστασης της φύσης μας..Όπως στο σώμα μας η ενέργεια ενός αισθητηρίου οργάνου μεταδίδει την συναισθηση σε ολόκληρο τον οργανισμό, έτσι κι η ανάσταση ενός μέρους της όλης ανθρωπότητας, επεκτείνεται στο όλον λόγω της συνοχής & ενότητας της φύσης. ΑΔΗΣ δεν είναι τίποτα άλλο παρά η μεταχώρηση της ψυχής στο αφανές κι αιιδές. Δια το ζήτημα πού βρίσκονται οι ψυχές δεν υπάρχει λόγος να διαφωνούμε καθόσον μόνον των σωμάτων είναι ιδιότητα να καταλαμβάνουν χώρο, η ψυχή ως ασώματος δεν έχει εκ φύσεως ανάγκη να εγκαθίσταται σε χώρους.

Ότι είναι για αυτούς, που ταξιδεύουν το γαλήνιο λιμάνι, αυτό είναι και για όσους ταλαιπωρούνται η μετάθεσις και η μετάσταση. (Στον Πατέρα του, 275)...Δέχομαι τους λόγους των σοφών ότι κάθε ενάρητη ψυχή, μόλις απαλλαγεί από το σώμα με το οποίο είναι συνδεδεμένη, έρχεται αμέσως σε συναισθηση της καλοτυχίας που την περιμένει κι αρχίζει να την θαυμάζει, επειδή εκείνο, που έφερε εμπόδια έχει καθαρισθεί ή έχει απορριφθεί ή έχει πάθει οτιδήποτε άλλο..Αισθάνεται τότε μια θαυμάσια ηδονή....φαιδρή προχωρεί προς τον Κύριό της, σαν να έχει ξεφύγει από κάποια φυλακή και να έχει αποτινάξει τα δεσμά που την βάρυναν και έσυραν προς τα κάτω τα φτερά του νου. Και σαν με τη φαντασία απολαμβάνει την μακαριότητα που απλώνεται μπροστά της. Λίγο αργότερα αφού λάβει και το αδερφικό σώμα, που μαζί του μελέτησε τα εκεί

πράγματα από την γη, που και του το έδωσε και του το εμπιστεύτηκε, κατά τρόπο, που γνωρίζει ο Θ., που τα ΣΥΝΔΕΣΕ και τα ΧΩΡΙΣΕ, κληρονομεί μαζί με αυτό την εκεί δόξα. Κι όπως μαζί με αυτό μοιράσθηκε τα δυσάρεστα, επειδή και τα ΔΥΟ ήταν σύμφυτα, έτσι μεταδίδει σε αυτό κι όσα την ευχαριστούν αφού το εξήντησε για τους σκοπούς της κι έγινε μαζί του ένα και πνεύμα και ΝΟΥΣ και Θ. κι αφού η ζωή έχωνε μέσα της το θνητό και το παροδικό. (Ιεζεκιήλ, Παύλος)..Περιμένω την φωνή του αρχαγγέλου, την εσχάτη σάλπιγγα, τον μετασχηματισμό του ουρανού, την μεταβολή της γης, την απελευθέρωση των στοιχείων, την ανανέωση όλου του κόσμου. Τότε θα ΑΝΤΙΚΡΙΣΩ τον Καισάριο χωρίς να πεθαίνει πια.. Θα είναι ένδοξος, λαμπρός, ψηλός, τέτοιος που και στο όνειρό μου πολλές φορές σε είδα..Ο θείος Δαβίδ αποκαλεί τα πράγματα της γης 'στρατόπεδο γεμάτο σκοτάδι..λάσπη του βυθού και σκοτάδι του θανάτου'. Δεν θα ληπηθούμε που καθυστερούμε περπατώντας μέσα στους τάφους, που υποφέρουμε σαν άνθρωποι τον θάνατο από την αμαρτία, ενώ προορισθήκαμε να γίνουμε θεοί; Αυτός ο φόβος με κρατεί και με συνοδεύει νύχτα και μέρα. Δεν με αφήνει να αναπνεύσω η εκεί δόξα και τα εκεί δεσμοτήρια..Λαχταρώ την πρώτη..Τρέμω τα δεύτερα και μισώ..Δεν φοβούμαι μήπως διαλυθεί και αφανισθεί και χαθεί το σώμα τούτο, αλλά μήπως το πλάσμα του θεού το τιμημένο, που κλείνει μέσα του τον λόγο, το νόμο, την ελπίδα, μήπως καταδικασθεί στην ίδια ατίμωση με τα ζώα..Είμαι μικρός και συνάμα μεγάλος, ταπεινός και ψηλός, θνητός κι αθάνατος, γήινος κι ουράνιος. Εκείνα με τον εδώ κόσμο, αυτά κοντά στο Θεό, εκείνα της σάρκας παρεπόμενα, αυτά συνέπεια του πνεύματος. Πρέπει να μπω στον τάφο μαζί με το Χ., να αναστηθώ μαζί του, να γίνω συγκληρονόμος μαζί με το Χ., ΥΙΟΣ του Θεού, Θ. ο ίδιος..(Στον Καισάριο, 421-5)..Να αναδεικνύεσαι ανώτερος από τα δεσμά και να θεωρείς τη νόσο παιδαγωγία για το συμφέρον σου, που σημαίνει αν περιφρονείς το σώμα και κάθε σωματικό, κάθε τι που ρέει και είναι γεμάτο ταραχή και ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΤΑΙ και να περάσεις στην ουράνια μερίδα. Τότε θα ζεις αντί για το παρόν, για το μέλλον κάνοντας 'θανάτου μελέτη' τη ζωή αυτή, όπως ΛΕΕΙ ο Πλάτων (Φαιδ.81Α) και με όση δύναμη αν προσπαθείς να απαλλάξεις την ψυχή είτε από το σώμα είτε από το 'σῆμα'(Γοργ.493Α) (Επιστ.31)

ΘΑΡΡΟΣ και θράσος αν ηχούν κατά παρόμοιο τρόπο, διαφέρουν πάρα πολύ μεταξύ τους κατά τη δύναμη, την οποία λέμε ανδρεία κι ανανδρία (Κατά Ιουλιαν. Β, 191).

ΘΑΥΜΑ: Ο Βασ. δεν μπορούσε να βρέξει φωμί από τον ουρανό..Τα έργα των Μωυσέως και του Ηλίου και του Θεού μου, που δίνει σε αυτούς την δύναμη. Ίσως ακόμη και σημεία των καιρών εκείνων και της τότε καταστάσεως, επειδή τα σημεία δίνονται στους απίστευτους κι όχι στους πιστούς..Ο Βασ. με τον λόγο του άνοιξε τις αποθήκες των πλουσίων..(Στον Μεγ.Βασ.191)

Δεν πιστεύεις στο θαύμα; Χαίρω δια την απιστία σου γιατί ομολογείς ότι τα θαύματα είναι πάνω από την φύση..Απόδειξη της θεότητας του φανερωθέντος είναι ότι το χριστιανικό κήρυγμα δεν προχωρεί με την φυσική πορεία των πραγμάτων..Αν λοιπόν εξ' όσων ακούεις πιστεύεις ότι γεννήθηκε & αναστήθηκε, επί τη βάσει των ιδίων μαρτυριών θα δεχθείς ότι η γέννηση κι ο θάνατός Του ήταν πέραν του πάθους. (Κατηχ.443)

Επειδή το θαύμα της αναστάσεως ήταν μεγάλο κι απίστευτο, άρχισε την θαυματοποιία με τα κατώτερα..Είναι αυτό, που κάμει η μητέρα τρέφοντας το νήπιο. Στην αρχή βάζει το γάλα με την θηλή στο απαλό κι υγρό στόμα. Όταν αποκτήσει πλέον δόντια & μεγαλώσει, του προσφέρει τον άρτο όχι σκληρό κι ακατέργαστο, ώστε να μην ξυστούν από την πληρότητα της τροφής τα αγύμναστα ούλα..Έτσι ο Κ. τρέφοντας την ανθρώπινη μικροψυχία με τα θαύματα, σαν νήπιο ατελές, πρώτα προλογίζει την δύναμη της αναστάσεως σε μια απεγνωσμένη νόσο, πράγμα, που ήταν με μεγάλο κατόρθωμα, όχι όμως τόσο ώστε λεγόμενο να απιστηθεί. Πράγματι με επιτίμηση του πυρειού, που κατέκαιε δυνατά την πεθερά του Σίμωνος, τέτοια μεταβολή του κακού προξένησε ώστε αυτή που περίμεναν να πεθάνει κιόλας, να κατορθώσει να υπηρετήσει τους παριστάμενους. Μετά προσθέτει λίγη δύναμη περισσότερη. Ενεργεί ώστε ο ΥΙΟΣ του βασιλικού, που βρισκόταν σε σοβαρό κίνδυνο & πιστεύονταν ότι θα πέθαινε να αναστηθεί..Στη συνέχεια ανεβαίνει βαθμιαία στα

ψηλότερα θαύματα. (ανάσταση της κόρης του αρχισυναγώγου-ο υιός της χήρας του Ναϊν-Λάζαρος).. Ένας άνδρας ηλικιωμένος, νεκρός, σάπιος, πρησμένος, διαλυμένος, ώστε ούτε οι συγγενείς του να μην θέλουν να πλησιάσει ο Κ. στον τάφο, εξαιτίας της απτίας που παρουσίαζε το αποσυντεθειμένο σώμα. Αυτός λοιπόν με μια πρόσκληση ζωοποιείται κι έτσι επιβεβαιώνει το κήρυγμα της αναστάσεως..

Να μην πλύνεις μόνο τον προηγούμενο βόρβορο, αλλά να καταστρέψεις την πηγή του, όχι μόνο καλή απόκτηση αλλά και καλή απόρριψη των κακώς αποκτηθέντων..Να λαμπρυνθείς κι όχι μόνο να βαφείς. Το χάρισμα αν μην σκεπάσει μόνο τις αμαρτίες σου αλλά να τις εξαλείψει..Μην ριφθείς πάλι στο κρεβάτι και αφεθεί το σώμα στις ηδονές της κακής αναπαύσεως αλλά βάδιζε ενθουμούμενος την εντολή..Εξήλθες νεκρός όχι τριήμερος αλλά πολήμερος..Μην νεκρωθείς πάλι..Αν ανάβλυζες μέχρι τώρα λέπρα, την άμορφο πονηριά και τώρα καθαρίσθηκες με απόξεση της κακής ύλης και πήρες σώα την εικόνα, δείξε τον καθαρισμό σου στον ιερέα..Πρώτα η μικροψυχία κι η φειδωλότης σου έκανε το χέρι ξηρό. Σήμερα να σου εκτείνει το χέρι η ελεημοσύνη κι η φιλανθρωπία..Αν ήσουν κωφάλαλος ας λαλήσει ο Λόγος στα αυτιά σου (η παιδεία κι η νουθεσία του Κυρίου)..Αν δεχθείς μέσα σου όλο τον Λόγο, θα μαζέψεις στην ψυχή σου όλες τις θεραπείες του Χριστού, τις οποίες πήρε ο καθένας μία-μία. Μόνο μην αγνοήσεις το μέτρο της χάριτος..Θυμήσου την παραβολή του πονηρού πνεύματος που έφυγε από μια καρδιά και ξαναγύρισε (Λουκ.11:24-5)..(Λόγος 40,351-5). Το θύμα δεν γίνεται με σκοπό να εκπλήξει αυτούς που το βλέπουν. Αποβλέπει να χρησιμεύσει σε όσους σώζονται. Γιατί με τα ίδια θαύματα της αρετής συντρίβονται οι πολέμοι και δυναμώνουν οι ομόφυλοι. (Στο Βίο Μωυσ. , 215)

ΘΕΟΛΟΓΙΑ: Όποιος θέλει να δει το φως του ήλιου οπωσδήποτε καθαρίζει τα μάτια, σχεδόν σαν το φως που ποθεί, έτσι ώστε να γίνουν τα μάτια φως και να δει το φως του ήλιου ή όποιος θέλει να δει μια πόλη οπωσδήποτε πηγαίνει στον τόπο για να τα δει. Έτσι όποιος θέλει να εννοήσει τη σκέψη των θεολόγων οφείλει πρώτα να νίψει και να πλύνει την ψυχή δια της ζωής του και να φθάσει ως τους αγίους μιμούμενος τις πράξεις τους, ώστε κατά τη συναναστροφή να συζητήσει με αυτούς και να κατανοήσει αυτά που τους αποκάλυψε ο Θ. κι επειδή θα έχει συνενωθεί με εκείνους να αποφύγει τον κίνδυνο των αμαρτωλών και το πώς κατά την μέρα της κρίσεως (Περί ενανθρωπήσεως, 373-5) Τρεις είναι οι σύγχρονες ασθένειες της θ.: Η αθεΐα (Λίβυος Σαβέλλιος), ο Ιουδαϊσμός (Αρειος) και η πολυθεΐα (οι πολύ ορθόδοξοι).. Δεν είναι του καθενός να φιλοσοφεί περί Θεού..Δεν είναι το πράγμα τόσο ευθινό και ταπεινό. Δεν είναι δυνατό πάντα και σε όλους, ούτε σε όλα, αλλά μόνον μερικές φορές, και σε μερικούς και υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Δεν είναι του καθενός παρά μόνο των δοκιμασμένων κι όσων έχουν προχωρήσει στη θεωρία, και πριν από αυτά έχουν καθαριστεί στη ψυχή και το σώμα ή τουλάχιστον καθαρίζονται τώρα. Γιατί είναι επικίνδυνο στον μη καθαρό να πιάνει το καθαρό όπως ακριβώς η ηλιακή ακτινοβολία στο άρρωστο μάτι. Και πότε; Όταν είμαστε απαλλαγμένοι από την έξω λάσπη και ταραχή και το ηγεμονικό μας δεν συγχύζεται με μοχθηρές και πλανημένες παραστάσεις, σαν να ανακατεύονται τα καλλιγραφημένα γράμματα με τα άσχημα ή η ευωδιά των μύρων με την ακαθαρσία..Πρέπει να απομονωθεί (σκολάσει) κανείς, για να γνωρίσει τον Θεό. Και μόνον όταν βρούμε ευκαιρία να ασχολούμεθα με το κάλλος της θεολογίας. Σε ποιούς δε; Σε όσους μελετούν σοβαρά το πράγμα και δεν το έχουν σαν αντικείμενο ηδονικής φλυαρίας μετά τις ιπποδρομίες και τα θέατρα και τα τραγούδια και τα γαστρονομικά και τα σεξουαλικά σαν να είναι ένας τομέας της ηδονής, η φλυαρία για αυτά τα θέματα και επίδειξη κομψότητας με τα σχήματα του λόγου. Και ποία πράγματα να έχει κανείς αντικείμενα του φιλοσοφικού στοχασμού και μέχρι ποίου σημείου; Όσα είναι εφικτά σε μας και μέχρι κεί που φθάνει η φυσική ικανότης και δυνατότης του ακροατού, ώστε να μην συμβεί οι υπερβολικοί ήχοι να καταστρέφουν την ακοή κι οι υπερβολικές τροφές τα σώματα και τα υπερβολικά φορτία τους φορτωμένους ή οι σφοδρές βροχές τα χωράφια, να μην συμβεί να καταπιεσθούν και να λυγίσουν κι αυτοί με στιβαρούς λόγους και καταστραφεί η αρχική τους δύναμη..Και δεν εννοώ ότι δεν πρέπει να έχουμε κατά νου τον Θεό πάντοτε..Γιατί είναι προτιμότερο να σκέπτεται

ΟΚΝΕΪΣ τον Θεό, παρά να αναπνέει..αλλά το να θεολογεί. Ούτε εμποδίζω ακριβώς την θεολογία..αλλά την άκαιρη ενασχόληση με αυτήν, ούτε την διδασκαλία αλλά την αδιακρισία ή μήπως το αν παράφαι κανείς μέλι προκαλεί εμετό, παρόλο που είναι μέλι και κάθε πράγμα στον καιρό του και το καλό δεν είναι καλό όταν δεν γίνεται καλώς, όπως ακριβώς το εντελώς παράκαιρο λουλούδι κατά το χειμώνα και τα ανδρικά κοσμήματα στις γυναίκες ..και η γεωμετρία στο πένθος και τα δάκρυα στο συμπόσιο και μόνο για τη θεολογία θα αδιαφορήσουμε, ένα πεδίο, όπου ΚΑΤΕΞΟΧΗΝ εκτιμάται η καταλληλότης..Ας μην ρίψουμε τον αναβάτη λογισμό, όπως τα θερμόαιμα ζώα και να μην περιφρονήσουμε την ευλάβεια που μας συγκρατεί να τρέξουμε πέρα από τη νύσσα αλλά να φιλοσοφούμε εντός των δικών μας ορίων..μήτε να ψάλλουμε το άσμα του Κυρίου σε ξένη χώρα, εννοώ κάθε ακροατή ξένο και δικό μας, φίλο κι εχθρό κι ευγνώμονα κι αγνώμονα, που με μεγάλο ενδιαφέρον κατασκοπεύει τις υποθέσεις μας και θα ήθελε να γίνει φλόγα ο σπινθήρας των κακών μας..Επειδή δεν έχουν δύναμη στα δόγματά τους, προσπαθούν να την θηρεύσουν στις ΔΙΚΕΣ μας αδυναμίες..όπως οι μύγες στα τραύματα..Ας συμφωνήσουμε να λαλούμε με τρόπο μυστικό τα μυστικά ώστε να μην γινόμαστε αιτία να φαίνονται σεμνότεροι οι προσκυνητές των δαιμονίων..Υπάρχει και στο λόγο η σιωπή..Γιατί καθιστούμε δικαστές τους κατηγόρους μας; Γιατί δίνουμε ξίφη στα χέρια των εχθρών μας;..Αυτοί που υπερασπίζονται το Λόγο περισσότερο από ότι αρέσει στο Λόγο, παθαίνουν το ίδιο με τους μανιακούς που ΚΑΙ ΝΕΪ τα σπίτια τους ή κατασπαράσσουν τα παιδιά τους ή παραπετάνε τους γονείς τους επειδή τους θεωρούν ξένους..έτσι έχουμε δώσει αμνηστία στα πάθη των άλλων αρκεί να συμφωνούν με μας..(Λόγ. 27). Το Θεό να τον νοείς και να τον σέβεσαι απέραντα δείχνοντας την αγάπη σου με το θερμό ζήλο των εντολών. Να μην ζητάς τί είναι ούτε παντού ούτε πάντα μήτε επιπόλαια σε όλους το λόγο για αυτόν..Το έπειτα από αυτά ας παρακαλούμε να το μάθουμε ξεκάθαρα όταν διαλυθεί η πηχτή σάρκα μας. Τώρα με όση δύναμη έχεις να αγνίζεις τον εαυτό σου και να τον ανανεώνεις με λαμπρή ζωή. Έτσι θα δεχτείς και το νοητό θεό. Ότι ο Θ. σπεύδει στο ναό του είναι κοινός λόγος γι ατί του αγνού κατοικία είναι ο αγνός. Οι λογικές κατασκευές λίγο συντελούν στη γνώση του Θεού γιατί σε κάθε λογικό επιχείρημα αντιστρατεύεται άλλο. Μα η πίστη που διδάσκω εγώ δεν δέχεται αντιστροφή. Το να κρατιέσαι από τη διδασκαλία είναι μεγάλο πράγμα. Όποιος αγάπησε αυτός και θα αγαπηθεί κι όποιος αγαπήθηκε τον παίρνει νοικήρη μέσα του. Κι όπου μπαίνει δεν είναι δυνατό αν μην υπάρχει φως. Το φως πάλι πρώτα γνωρίζει το ίδιο το φως. Έτσι η αγάπη εκτός των άλλων προξενεί και γνώση. Αυτός ο δρόμος οδηγεί ευκολότερα στην αλήθεια από αυτό των λογικών κατασκευών.. Αν λατρεύεις την αγ.Τριάδα και τιμάς με τη σεμνή ζωή σου λέγοντας την αλήθεια και μισώντας τις φαντασίες θα πάρεις θέση στον ουρανό. (Περί Αρετής 225-7). Τον λόγο τον κρυμμένο μέσα στα στερεότερα και πιο δύσβατα νοήματα τον αφήνουμε χωρίς να περιεργαστούμε και να τον λεπτολογήσουμε βάζοντας την τροφή αυτού ΤΟΥ είδους στη φωτιά..όπως ΠΟΪΑ είναι η ουσία του Θ., τί υπήρχε πριν τη δημιουργία, πέρα από τα φαινόμενα, ΠΟΪΑ η ανάγκη για όσα έγιναν..Αυτά ας τα αφήνουμε γι α το αγ.Πνεύμα, που λέγεται φωτιά. Μην ερευνάς ανώτερα από σένα, μην συντρίβεις τα οστά του Λόγου.(Στο Βίο Μωυσ. Β, 231). Και σήμερα υπάρχουν παρόμοιοι με εκείνους τους Αθηναίους που ξοδεύουν τον καιρό μας στο να λένε και να ακούνε τα νέα, κάποιοι βραδινοί και πρωινοί που προέρχονται από τα κατώτερα επαγγέλματα, κάποιοι αυτοχειροτόνητοι δάσκαλοι της θ., ίσως και δούλοι, που ξυλοφοριώνονται και δραπέτες από τα διακονήματα των δούλων έρχονται σε μας και φιλοσοφούν για τα ακατανόητα..Έχουν γεμίσει όλα τα σημεία της πόλης από αυτούς, τα στενά κι οι αγορές, οι πλατείες κι οι γειτονιές. Οι υφασματέμποροι κι οι αργυραμοιβοί κι οι παντοπώλες. Αν ρωτήσεις για χρήματα αυτός θα σου αναλύσει το γεννητό και το αγέννητο. Αν ζητήσεις πόσο κάνει το ψωμί, θα σου απαντήσει 'είναι μεγαλύτερος ο Πατέρας' κι 'ο Υιός υποταχτικός του'. Κι αν του πεις 'έτοιμο το λουτρό;' αυτός θα σου πει κατηγορηματικά ότι 'ο Υιός προέρχεται από το μηδέν'. Δεν ξέρω πως να ονομάσω το κακό, φρενίτιδα ή μανία ή παρόμοια κακή επιδημία, που προκαλεί την παραφορά του ΝΟΥ...Πώς δεν είναι χειρότεροι από τους παλιούς όσοι τώρα πιστεύουν στα μάτια; Αυτοί που δεν δέχονται ότι την αντιληπτικότητά τους

ξεπερνά το Θείο; ..Μιμητές των Στωικών (υλική θεότητα) και των ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΩΝ (αυτόματη διακυβέρνηση) οι αιρετικοί (Περί της θεότητας του Υιού, 41-3).

ΘΕΟΣ: Ιδιαίτερο γνώρισμα της θεότητας είναι η θέα, η εποπτεία των όντων σαν δυνατότητα κι ενέργεια. Αυτός, που έχει μέσα του ότι πόθησε, αποκτά κι αυτός εποπτική δύναμη κι εξετάζει τη φύση των όντων, όπως αρχίζει το τρίτο μέρος των ψαλμών (Στις Επιγρ.47).. Οι κεφαλαιο-δέστερες περί Θεού αντιλήψεις είναι τρεις: αναρχία, πολυαρχία και μοναρχία. Τις μεν δύο πρώτες τις χρησιμοποίησαν οι ειδωλολάτρες..Γιατί η αναρχία είναι κατάσταση άτακτη κι η πολυαρχία στασιαστική, κι έτσι αναρχία κι έτσι αταξία. Και τα δύο οδηγούν στο ίδιο αποτέλεσμα δηλ. την αταξία, εκείνη δε στη διάλυση.Εμείς τιμούμε τη μοναρχία, η οποία δεν περιορίζεται σε ένα πρόσωπο, γιατί συμβαίνει και το ένα να επαναστατεί εναντίον του εαυτού του και γίνεται πολλά αλλά μοναρχία την οποία πραγματοποιεί η ισότης της φύσεως, η σύμπνοια της γνώμης, η ταυτότης της κίνησης κι η συμφωνία με το ένα πρόσωπο, πράγμα, που δεν επιτυγχάνεται στη κτιστή φύση (Λόγ. 29, 107-9). Αυτός που εφορεύει κι επιβλέπει τα πάντα λέγεται Θ. των όλων. Επειδή φανερώθηκε ως Θ. μέσα στη σάρκα..γι'αυτό παρομοιάζεται με το ζαρκάδι αυτός, που από τον ουρανό έριξε το βλέμμα του στη γη & μ' ελαφόπουλο αυτός που διατρέχει πηδώντας τα όρη & τα βουνά, αυτός δηλ. που καταπατεί τα πονηρά υψώματα της δαιμονικής κακίας. Επειδή γνώρισμα των ελαφιών είναι επίσης να εξαλείφουν τα θηρία & με το χαρακτηριστικό τους δέρμα τα φίδια . (ασμα ε',161) Υπάρχει Θ.;..Είναι προτιμότερο να σιωπά κανείς προ τέτοιων αμφιβολιών καθόσον ο θείος λόγος απαγορεύει να απαντούμε σε ανοησίες ανόητων. Ανόητος είναι αυτός που λειπει ότι δεν υπάρχει Θ...Η δημιουργία κηρύττει καθαρά τον δημιουργό..Ποιος βλέποντας την αρμονία του κόσμου, τα θαυμάσια φαινόμενα του ουρανού & της γης, & πώς τα αντίθετα στοιχεία συμπλέκονται μεταξύ τους..& συμβαίνει εκείνα που από φύσεως τείνουν προς τα άνω όπως η θερμότητα του ήλιου να φέρονται προς τα κάτω & τα βαριά σώματα με τον ατμό να ανέρχονται.. αν αρνηθεί, ότι θεία δύναμη τεχνική διαπερώσα τα πάντα συναρμόζει τα μέρη εις όλον; (Διάλογος περί ψυχής, 223)

Πατέρα! Ποιος θα μου δώσει φτερά για να εγκαταλείψω τη γη, να διασχίσω τον αιθέρα, να φτάσω στα άστρα & να μην σταθώ σε αυτά αλλά να περάσω ανάμεσά τους& να βγώ έξω από όσα κινούνται & μεταβάλλονται & να βρεθώ στην ακίνητη φύση, την αμετακίνητη δύναμη, αυτή που κυβερνά τα πάντα όπως θέλει, όσα βρίσκονται μέσα στο είναι & να τον επικαλεστώ με το πολύ οικείο όνομα Πατέρα; Τι λογής ψυχή χρειάζεται αυτός που μιλάει! Πόσο θάρρος! Είναι φανερό πώς αν κάποιος έχει μυαλό δεν θα τολμήσει να αποκαλέσει Πατέρα αν δεν βλέπει τα ίδια στον εαυτό του!..Όποιος έχει ένοχη συνείδηση αν λειπει Πατέρα τον Θεό τον κατηγορεί ότι είναι των δικών του αμαρτιών αίτιος & αρχηγός... ο εν τοις ουρανοίς.. Η διάσταση ανάμεσα στο θείο & το ανθρώπινο δεν είναι τοπική ώστε να χρειαστούμε κάποια επινόηση για να μεταφέρουμε το βαρύ & το πυκνό αυτό σαρκίο στην ασώματη & νοερή ζωή. Η αρετή είναι χωρισμένη από το κακό νοητά κι απόκειται στην προαίρεση του ανθρώπου, εκείνο να προτιμήσει. Επειδή λοιπόν δεν ακολουθεί κανένας κόπος την εκλογή του αγαθού, έχεις την ελευθερία να βρεθείς στον ουρανό αμέσως μόλις βάλεις τον Θεό στη σκέψη σου. Επομένως του πονηρού ανθρώπου η προσευχή, όσο βρίσκεται μέσα στην κακία του γίνεται επίκληση του διαβόλου. Όποιος έχει απομακρυνθεί από την κακία & ζει με αγαθότητα αυτός φωνάζει τον αγαθό Πατέρα. Όταν λοιπόν προσερχόμαστε στο Θεό, ας εξετάσουμε πρώτα την ζωή μας, αν έχουμε κάτι που να αξίζει την θεία συγγένεια κι έτσι ας τολμήσουμε πρώτα αυτόν τον λόγο. Να σκεφτόμαστε τα άνω. Εκεί να βάλουμε θεμέλιο του σπιτιού μας! Εκεί να επενδύσουμε τους θησαυρούς μας..Να ατενίζουμε πάντοτε την πατρική ομορφιά.(Στην Προσ. 43κ.ε.) .Όπως κι ο Αδάμ, που είναι αγέννητος - διότι έχει πλασθεί από τον Θ.- κι ο Σήθ, που είναι γεννητός (διότι ήταν γιος του Αδάμ) κι η Εύα, που προήλθε από την πλευρά του Αδάμ (διότι δεν γεννήθηκε), δεν διαφέρουν μεταξύ τους στην ουσία, γιατί είναι ά. αλλά κατά τον τρόπο της ύπαρξης, έτσι κι η αγ.Τριάδα. Κι οι τρεις προσωπικές υποστάσεις είναι

αγέννητες αλλά όχι αγέννητες..Αν μάλιστα λέμε ότι ο Πατήρ είναι αρχική ουσία του ΓΙΟΥ και μεγαλύτερος, εννοούμε μόνον στην αιτία κι ότι ο Πατέρας είναι πηγή του ΓΙΟΥ, όπως το φως από την φωτιά, όχι όμως στην ουσία (φως και φωτιά τα ίδια)..Όσα δημιουργεί ο Πατήρ τα δημιουργεί μέσω του μονογενούς ΓΙΟΥ, όχι σαν υπηρετικού οργάνου αλλά σαν μιας δύναμης με φυσική και προσωπική υπόσταση..Οι υποστάσεις είναι τέλειες, για να μην εννοήσουμε σύνθεση στην θεία φύση, γιατί η σύνθεση είναι αιτία διαχωρισμού, κι οι ΤΡΕΙΣ υποστάσεις αλληλοϋπάρχουν για να μην εισάγουμε διδασκαλία περί πλήθους θεών... Δεν είναι ανάγκη να πιστεύουμε ότι καθετί, που λέγεται δια τον Θ., δεν δηλώνει τί είναι κατά την ουσία ο Θ., αλλά φανερώνει ή τί δεν είναι ή κάποια σχέση με κάτι από αυτά από τα οποία αντιδιαστέλλεται ή είναι απαραίτητα επακόλουθα της φύσης του ή φανερώνει κάποια ενέργεια. Φαίνεται λοιπόν ότι το κυριότερο από όλα τα ονόματα, που λέγονται από τον Θ. είναι το ο 'Ων', γιατί περιέκλεισε στον εαυτό του και κρατεί στην ύπαρξή του σαν κάποιο άπειρο κι απεριόριστο πέλαγος υπάρξεως και το όνομα 'αγαθός'(ως αίτιος υπάρξεως). Δεύτερον όνομα είναι το όνομα Θ., που παράγεται από τη λ.'θέειν', διότι περιτρέπει και φροντίζει για τα σύμπαντα ή 'αίθειν', που σημαίνει ότι 'και ει', κάθε κακία ή από 'το θεάσθαι τα πάντα' γιατί είναι αλάθτος κι εποπτεύει τα πάντα, πριν την δημιουργία τους.. Το πρώτο όνομα εκφράζει την ύπαρξή του και τη φύση της υπάρξεως, ενώ το δεύτερο την ενέργειά του..Όσα έχουν διατυπωθεί στον Θ. με ανθρωπομορφικές εκφράσεις, έχουν λεχθεί με συμβολική σημασία, αλλά έχουν υψηλότερο νόημα (όραση Θ.=δύναμη εποπτείας κι αλάθητο γνώσης, ακοή=εξιλεωτική διάθεση, στόμα=φανέρωση βούλησης, τροφή=συμμόρφωσή μας προς το θέλημά του, όσφρηση=αποδοχή της σκέψης μας και της αγάπης μας, πρόσωπο= απόδειξη κι εμφάνιση μέσω των έργων, χέρια=αποτελεσματικότητα ενέργειας, δεξί χέρι=βοήθειά του, πόδια ερχομός και παρουσία του, οργή =αποστροφή προς το κακό, νύστα=αργοπορία στην υπεράσπιση από τους κακούς). Υπάρχουν μερικά ονόματα με καταφατική σημασία, που έχουν όμως δύναμη υπερβολικής αρνήσεως, όπως το όνομα σκοτάδι, όχι γιατί ο Θ. είναι σκοτάδι, αλλά διότι είναι φως πέρα από το φως..Τόπος Θ. ονομάζεται ο τόπος, που εκδηλώνεται η ενέργειά του. Ο ίδιος διέρχεται δι'άμεσο όλων, χωρίς να ανακατώνεται με αυτά, και σε όλα μεταδίδει από την ενέργειά του, ανάλογα με την ικανότητα του καθενός. Τόπος Θ. αυτός που μετέχει περισσότερο στην ενέργεια και την χάρη του. Ο ουρανός θρόνος, γιατί βρίσκονται οι άγγελοί του, που τον υπακούουν και τον δοξολογούν, η γη υποπόδιο, γιατί πόδι του Θ. είναι η αγία του σάρκα, η Ε. γιατί αυτό το χώρο δώσαμε ως δώρο για την δοξολογία του ('Εκδ.119κ.ε.)

ΘΕΟΣ & ΑΝΘΡΩΠΟΣ: Υπάρχουν εκείνοι που δεν θυμάται ο Θ. γιατί έγιναν εκείνοι αιτία να τους ξεχάσει..Όσα λέγονται ανθρωποπαθώς περί του Θ., τα δημιουργούν οι ά. και παρουσιάζουν τέτοιον Θ. για τους εαυτούς τους, όπως ο καθένας προετοίμασε τον εαυτό του..Εκείνος που με την βοήθεια του Θ. σηκώθηκε από μια πτώση, αυτός από ευγνωμοσύνη θα υψώσει τον Θ. με τα καλά έργα (Στον 29 Ψαλμ.139-41) Σε αποκαλώ και Θεό του Φαραώ (Εξ.7:1), δηλ. κάθε Αιγυπτιακής και εκθρικής δύναμης, στόλο και εδραία βάση της Εκκλησίας (Στον Πατέρα, 273)

Είναι αληθινά θείο & ιερό πράγμα ο λόγος του Θεού..Γι αυτό λέγεται ότι ο άνθρωπος δημιουργήθηκε καθ'ομοίωσιν Θεού. Ως προς αυτό διαφέρει από τα ζώα..Η κατασκευή των ματιών, η διάπλαση της σάρκας, όσα φαίνονται στην επιφάνεια & όσα κρύβονται στην κοιλιά δεν τιμούν τον άνθρωπο...Το λογικό όμως κάνει τον άνθρωπο βασιλιά των πάντων...Αυτό ο Θ. το έχει άφθονο & μας χάρισε λίγο πρώτα πρώτα για να γνωρίζουμε το Λόγο το δωρεοδότη του Λόγου..Χάρη στο λόγο αν & είμαστε αδύναμοι στο σώμα, έχουμε μεγαλύτερη δύναμη από τα δυνατά & τα υποδουλώνουμε & υπηρετούμε τις ανάγκες μας. Δαμάζουμε ταύρους & τους βάζουμε στο ζυγό, μαθαίνοντάς τους να οργώνουν τη γη με το αλέτρι..κάνουμε ταχύτερο τον αργοκίνητο γάιδαρο..& αυτό το ζώο το σοφό, το πρακτικό, το δραστήριο, το μνημονικό, που βρίσκεται εδώ αλλά βλέπει όσα βρίσκονται αλλού, επειδή το σέρνουν από δω κι από κει οι νδονές ένα πράγμα αμελεί την αληθινή ζωή & σωτηρία του. & προβλέπει τις αλλαγές του καιρού & δεν βλέπει την ανάσταση...Ενώ έχεις νου & λογικό δεν

προβλέπεις ποί ο είναι το πρόπον & το συμφέρον, ούτε αφιερώνεις στην αθανασία την επιμέλεια της καρδιάς σου (Τί εστί το κατ'είκονα Θεού, 119κ.ε.)

ΘΕΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ: Όπως μακριά δεν βλέπει κανείς καλά, έτσι και στις θεωρίες του νου. Εκείνος, που δεν οικειώθηκε και πλησίασε τον Θ. με τα έργα του, δεν μπορεί να δει τα έργα του Θ., με τα καθαρά μάτια της διανοίας. Γι'αυτό ελάτε και δέστε τα μεγάλα και παράδοξα έργα του Κ. ..Και αυτός συντρίβει το τόξο, για να μην ρίχνει πυρακτωμένα βέλη και τα αγχέμαχα όπλα θραύει..μεταχειριζόμενος όλο το καλό για τους εχθρούς (Στον Ψαλμ.45, 315) Ο Θ, με διατάζει να ανέβω στο όρος, να μπω στη νεφέλη, να πλησιάσω το Θ. κι αναβαίνω με προθυμία ή ακριβέστερα με προθυμία κι αγωνία..προθυμία για την ελπίδα, αγωνία για την αδυναμία..Αν κάποιος από τους πολλούς και τους αναξίους για μια τέτοια θέα είναι εντελώς ακάθαρτος να μην πλησιάσει γιατί κινδυνεύει..Αν είναι προσωρινά εξαγνισμένος να παραμείνει κάτω και να ακούει μόνο τη φωνή και τη σάλπιγγα, την στοιχειώδη διδασκαλία της πίστης..Αν κάποιος είναι θηρίο πονηρό κι ανήμερο και ανεπίδεκτο θεωρητικών λόγων θεολογίας (είτε λεοπάρδαλη ή αρπακτικό λιοντάρι ή γουρούνι που καταπατά τα ωραία και λαμπρά μαργαριτάρια της αλήθειας ή αραβικός λύκος ή αλεπού, ψυχή ύπουλη κι αναξιόπιστη) να μην караδοκεί με κακία και κακοήθεια κωμένος στα δάση και να αρπάξει κάποιο δόγμα ή λόγο μας για να κατασπαράξει τους υγιείς λόγους με συκοφαντίες αλλά αν σταθεί ακόμη πιο μακριά και να φύγει από το όρος, αλλιώς θα λιθοβοληθεί και θα συντριβεί, γιατί λιθάρια είναι οι αληθινοί λόγοι και μάλιστα λιθάρια στερεά.. Θέλουμε να απαλλαγούμε από αυτούς γι α να γράψουμε το λόγο σε στερεές λίθινες πλάκες και μάλιστα σε δύο όψεις, ώστε κι απλούς να είναι ο νόμος γι α τους πολλούς, που μένουν κάτω και με μυστικά για τους λίγους, που φθάνουν πάνω..Τί είναι αυτό που έπαθα, φίλοι και μύστες και συνεργαστές της αλήθειας; Έτρεχα για να καταλάβω τον Θ. κι ανέβηκα στο όρος και διέσχισα την νεφέλη, αποσύρθηκα από την ύλη και τα υλικά και συγκεντρώθηκα όσο δυνατό στον εαυτό μου. Όταν έρριπα τα βλέμματά μου στο Θ. μόλις πρόλαβα να δω τα πλευρά του και αυτό με την προστασία του βράχου, δηλ. του Λόγου, που έγινε άνθρωπος. Κι αφού έσκυφα λίγο είδα όχι την πρωταρχική κι ακήρατη φύση, που είναι γνωστή μόνον στον εαυτό της, εννοώ την Τριάδα.. αλλά την εξωτερική που φθάνει σε μας. Μπόρεσα να γνωρίσω τί είναι η μεγαλειότητα ή όπως την ονομάζει ο θείος Δημιουργός μεγαλοπρέπεια, που αποκαλύπτεται στα δημιουργήματα, που αυτός δημιούργησε και κυβερνά. Όπως εκείνοι, που έχουν αδύνατα μάτια βλέπουν τις σκιές και τις εικόνες του ήλιου στην επιφάνεια των νερών γιατί το καθαυτό φως θα καταστρέψει την όρασή τους, έτσι και μεις γνωρίζουμε τα νώτα του Θεού, δηλ. τα ίχνη του..Από τους Έλληνες θεολόγους είπε κάποιος ότι είναι δύσκολο να κατανοήσουμε τον Θεό αδύνατο να τον εκφράσουμε (Πλατ.Τίμαιος 28C).Εγώ όμως προσθέτω ότι αδύνατο να εκφράσει κανείς, περισσότερο δε αδύνατο να τον κατανοήσει ακόμα και για τους λίαν ευφυείς και φιλόθεους, ακόμα και για τις ανώτερες και πνευματικές φύσεις). (Λόγος 28). Υπάρχει ένα αγαθό στην ανθρώπινη ζωή, η σωματική υγεία. Μακάριο δεν είναι ωστόσο να γνωρίζεις μόνον τον ορισμό της υγείας, αλλά να ζεις με υγεία. Αν κανένας αφιερώνοντας εγκώμια στην υγεία παίρνει τροφή που προκαλεί αρρώστιες & δηλητηριάζει τον οργανισμό, τί κέρδισε από τα εγκώμια της υγείας, όταν τον αφανίζουν οι αρρώστιες; Με αυτόν τον τρόπο λοιπόν ας εννοήσουμε & τον λόγο τούτο. Ο Κ. δεν λει ότι μακάριο είναι να γνωρίσεις κάτι περί Θεού αλλά να έχεις τον Θεό μέσα στην ψυχή σου.. Δεν νομίζω ότι προβάλλει τον Θεό ως ένα θέαμα απέναντι σε εκείνον που έχει καθαρά τα μάτια της ψυχής, αλλά ίσως το έξοχο χωρίο μας υποδεικνύει το ότι.. 'η βασιλεία του Θεού είναι μέσα μας', για να μάθουμε ότι έχει καθαρίσει την καρδιά του από κάθε σχέση με την κτίση & κάθε εμπαθή διάθεση μέσα στην ίδια του την ομορφιά βλέπει καθαρά την εικόνα της φύσης..Αποτύπωσε δηλ. ο Θ. μέσα στη σύνθεσή σου σαν να ήσουν ένα είδος κεριού όπου χάραξε το ανάγλυφό του. Αλλά η κακία χύθηκε πάνω στο θεϊκό χάραγμα κι ακρήστεψε το αγαθό κατακωμένο κάτω από τα αισχρά επικαλύμματα..Αν λοιπόν αποπλύνεις πάλι με την επιμελή ζωή σου την βρωμιά που επικάθισε στην καρδιά σου, θα ξαναλάμψει θεόμορφο το κάλλος. Όπως συμβαίνει στο σίδηρο λόγω της φύσης του. Όταν καθαριστεί από την σκουριά, το σίδηρο, που ήταν πρώτα μαύρο αντανακλώντας

το φως του ήλιου βγάζει κάποιες αστραπές & λάμπεις. Έτσι & ο εσωτερικός άνθρωπος, όταν αποξύσει από πάνω του την βρωμιά της σκουριάς..θα πάρει πάλι την ομοιότητά του προς το αρχέτυπο & θα γίνει αγαθός...όπως αυτοί που βλέπουν τον ήλιο μέσα σε καθρέφτη, ακόμα κι δεν ατενίσουν τον ίδιο τον ουρανό, δεν βλέπουν βλέπουν τον ήλιο στην αντανάκλαση του καθρέφτη λιγότερο από εκείνους που έχουν τα βλέμματά τους στον ίδιο τον ήλιο..Η θεότητα είναι καθαρότητα, απάθεια, αποξένωση από κάθε κακό. Αν όλα αυτά υπάρχουν μέσα σας έχετε ασφαλώς αυτό που ζητάτε...Αφού αφαιρέθηκε η υλική ομίχλη από τα μάτια της ψυχής στην καθαρή αιθρία της καρδιάς βλέπεις ολοκάθαρα το μακάριο θέαμα..Το νόημα της υπόσχεσης ότι θα δούμε τον Θεό είναι διπλό: ένα η γνώση της ύπαρξης που υπερβαίνει τα πάντα, που είναι αδύνατη & άλλο να ενωθούμε με αυτόν με την καθαρότητα της ζωής μας..Το πώς θα γίνει κανείς καθαρός μπορείς να το μάθεις από την ευαγγελική διδασκαλία: Αν χωρίσεις την κακία σε δύο, αυτή των έργων & αυτή των σκέψεων, πρώτα τιμώρησε με τον παλαιό νόμο την αδικία που εκδηλώνεται με τα έργα. Με κάθε παραγγελία του θα βρεις το λόγο όμοια με άροτρο να αποσπά από το βάθος της καρδιάς μας τις ρίζες των αμαρτιών μας κι έτσι μπορούμε να πάρουμε καρπό καθαρό από σπόρους αγκαθίων.

Στον μεγ.Μωυσή η παρουσία του Θ. άρχισε να γίνεται με φως (Εξ.19:3), έπειτα ο Θ. του μιλάει από το σύννεφο (Εξ.19:16-19), αργότερα όταν έγινε υψηλότερος & τελειότερος, βλέπει το Θεό μέσα στο γνόφο (Εξ.20:21)..Η πρώτη έξοδος από τις ψευδείς & πλανημένες αντιλήψεις για το Θεό είναι η μετάβαση από το σκοτάδι στο φως. Η αμέσως επόμενη κατανόηση των κρυμμένων, που διαμέσου των φαινομένων χειραγωγεί την ψυχή προς την αόρατη φύση, παίρνει τη μορφή κάποιου σύννεφου, που σκεπάζει όλο όσο φαίνεται & χειραγωγεί & ασκεί την ψυχή να βλέπει στο κρυφό. Η ψυχή τώρα που ανάμεσα από αυτά προχωρεί προς τα πάνω, αφήνοντας όσα μπορεί να συλλάβει η ανθρώπινη φύση, εισέρχεται μέσα στα άδυτα της θεογνωσίας περικυκλωμένη από παντού με τον θείο γνόφο, όπου αφού εγκαταλειφθεί από καθετί που καταλαβαίνουμε, απομένει για τη θεωρία της ψυχής μόνο το αόρατο & ακατανόητο, όπου βρίσκεται ο Θ.. Κάποτε η νύμφη ήταν μαύρη & σκοτισμένη από την άφωτη διδασκαλία, επείδη την έκαψε άσχημα ο ήλιος που με τους πειρασμούς κατακαίει την άρριζη σπορά πάνω στις πέτρες..Όταν αποσπάστηκε από τη συνάφειά της με το κακό & πόθησε να προσφέρει το στόμα της στην πηγή του φωτός με το μυστικό εκείνο φίλημα, τότε γίνεται ωραία..& καθαρίστηκε από το μαύρο νερό της άγνοιας. Αργότερα παρομοιάζεται με φοράδα για το ωραίο τρέξιμο & με την περισσότερά για το γρήγορο πέταγμά της..Πρώτα αναπαύεται με πόθο στον ίσκιο της μηλιάς..& τώρα πια την περιτυλίγει η θεία νύχτα, μέσα στην οποία ο νυμφίος έρχεται χωρίς να φαίνεται..Δεν είναι δυνατόν βέβαια αυτός που έφτασε στα άδυτα & αθέατα να συναντήσει μια βροχή ή ένα χείμαρρο γνώσης, αλλά είναι αρκετό αν η αλήθεια ραντίζει τη γνώση του με κάποιες λεπτές κι αμυδρές έννοιες από τη λογική σταγόνα, που σταλάζει από τους αγίους & ένθεους άντρες. Βόστρυχοι που κρέμονται από το κεφάλι του σύμπαντος ονομάζονται οι προφήτες, οι ευαγγελιστές & οι απόστολοι, που αντλώντας όσο κατανοούσε ο καθένας από τους σκοτεινούς κι απόκρυφους θησαυρούς, γίνονται για μας ποτάμια πελώρια γεμάτα νερό αλλά ως προς την πραγματική αλήθεια είναι δροσταλίδες. Τέτοιος ποταμός ήταν ο Παύλος, που τα κύματα των νοημάτων έφταναν ως τον τρίτο ουρανό, κι όμως έλεγε: 'ένα μέρος γνωρίζουμε, & για ένα μέρος μιλάμε':(Α'Κορ.13:9) (άσμα 1α,357). Βλ. επίσης (Στο Βίο Μωυσή 257). Η καθαρή ψυχή, που δεν θέλει πια να ζήσει το γήινο & υλικό βίο, για να μην λερώσει τα πόδια της πατώντας στο έδαφος (όπως ο Μωυσής κι οι απόστολοι κι οι ιερείς ήταν χωρίς τα νεκρά δερμάτινα υποδήματα) & που είχε την προσδοκία να υποδεχτεί ολόκληρο το νυμφίου στο σπίτι της, αρκέστηκε να δει μόνο το χέρι του, την ευεργετική δύναμή του. Η καρδιά ταράζεται μπροστά στη θεία ενέργεια γιατί δεν μπορεί να καταλάβει τί είναι στην ουσία του ο ουρανός ή ο ήλιος ή κάποιο άλλο θαυμαστό φαινόμενο της δημιουργίας, πώς θα καταλάβει τη φύση, που είναι πάνω από αυτά;..Όταν ο Κύριος φάνηκε στη γη & συναναστράφηκε στους ανθρώπους, τότε γνωρίσαμε μέσω του χεριού του που ενεργούσε το καθαρό κι άυλο κάλλος του

νυμφίου, την θεότητα του Λόγου & την λάμψη του αληθινού φωτός. (άσμα ια, 371). Η νύμφη προκαλεί το θαυμασμό με ένα μόνον μάτι. Ο πολυόμματος που βλέπει με πολλά μάτια τα μάτια είναι τυφλός, ενώ εκείνος που βλέπει με το ένα μάτι της ψυχής κοιτάζει μόνο το αγαθό είναι οξυδερκής & διορατικός (άσμα η,283). Ισραήλ γίνεται αυτός, που βλέπει το Θεό (άσμα στ,219). Πρέπει αυτός που είναι να προχωρήσει στην κατανόηση των ψηλών αν έχει καθάρει από πριν τον τρόπο του από κάθε αισθητική κι άλογη τάση, αφού πλύνει το νου του από κάθε γνώμη που του δημιουργήθηκε από κάποια προκατάληψη κι αφού χωριστεί από τη συνηθισμένη αναστροφή με το σύνοικό του, την αίσθηση, που είναι ομόζυγη κατά κάποιο τρόπο και σύνοικη με τη φύση μας και γίνεται καθαρός από αυτήν, έτσι αν τολμήσει να ανεβεί στο όρος. Γιατί είναι αληθινά όρος αναφορικό και δύσβατο η θεολογία κι ο πολύς λαός μόλις φτάνει στις υπώρειές της..Σάλπιγγα, που τρομάζει την ακοή είναι το κήρυγμα για τη θεία φύση..Σάλπισαν ο νόμος κι οι προφύτες το θείο μυστήριο της ενανθρώπισης.....'Όσοι δεν έχουν καθαρθεί λιθοβολούνται με τους ίδιους τους λογισμούς τους, τις αιρετικές γνώμες, που κατασκοτώνουν τον ίδιο τον εφευρέτη των πονηρών διδαχών (Στο Βίο Μωυσή 255-7).

ΘΕΩΡΙΑ: Η θ. είναι καλή γιατί μας ανυψώνει από τα γήινα και μας οδηγεί στα άγια των αγίων και επαναφέρει το νου στην αρχική του φύση, η δε πράξη υποδέχεται κι υπηρετεί τον Χ. και αποδεικνύει με τα έργα την αγάπη (το φίλτρο). Το καθένα από αυτά είναι δρόμος, που οδηγεί στην σωτηρία και προς κάποιον από τους αιώνιους και μακάριους τόπους. Επειδή όπως υπάρχουν διάφοροι τρόποι ζωής, έτσι υπάρχουν και πολλοί τόποι κοντά στο Θ., που χωρίζονται και διαμοιράζονται ανάλογα με την αξία του καθενός. Κι άλλος μεν ας εξασκήσει αυτή την αρετή, άλλος την άλλη..Μόνο να προχωρεί κανείς και αν επιδιώκει το ανώτερο και να ακολουθεί κατά πόδας εκείνον που τον οδηγεί καλώς και τον κατευθύνει και τον εισάγει από τη στενή οδό και πύλη, στην πέρα από αυτές ευρισκόμενη, μεγάλη και πλατειά ευδαιμονία (Λόγ.14, 247-9).

ΘΗΡΙΑ Ο: Ενώ αγρυπνούσε ο Αντώνιος εξαπέλυσε κάποια θηρία κατά τη διάρκεια της νύχτας, κι όλες σχεδόν οι ύαινες της ερήμου τον περικύκλωσαν και τον είχαν ανάμεσά τους..Τότε ο Α. τους είπε: Αν έχετε λάβει εξουσία εναντίον μου, είμαι έτοιμος να με φάτε. Αν σας έχουν στείλει οι δαίμονες, μη χάνετε τον καιρό σας αλλά πηγαί ν ε τ ε , γιατί είμαι δούλος του Χ. Κι ενώ έλεγε αυτά ο Α. έφυγαν λ ε ς και διώχνονταν από το μαστίγιο του Λόγου..(Το ίδιο και με τα ζώα που προκαλούσαν ζημιές στα σπαρτά και την γεωργία..(Βίος Αντων.105κ.ε).. Είσαι άρχοντας κάθε θηρίου..Έχω θηρία μέσα μου; Έχεις μύρια..Ο θυμός είναι μικρό θηρίο, όταν γαβγίζει στην καρδιά; Δεν είναι αγριότερος από το σκύλο; Ο δόλος που φωλιάζει στην δολερή ψυχή δεν πιο ανήμερος από κάθε αρκούδα, που παραμονεύει στη σπηλιά; Δεν είναι θηρίο η υποκρισία; Ο υβριστής δεν είναι σαν σκορπιός; Εκείνος, που επιτίθεται κρυφά δεν είναι χειρότερος από οχιά; Ο πλεονέκτης δεν είναι αρπακτικό θηρίο;..Ο θηλυμανής δεν είναι μαινόμενος ίππος; (Ιερ.5:8) Δεν είπε μιλούσε στη γυναίκα αλλά χρεμέτιζε..Άρχοντας λοιπόν κτίσθηκαν, άρχων παθών, άρχων θηρίων, ερπετών, πτηνών..Η εξουσία, που μας χορηγείται δια των ζώων μας ρυθμίζει στο να κυριαρχούμε στους εαυτούς μας. Διότι είναι άτοπο να βασιλεύει κανείς σε έθνη ενώ στο σπί τι του είναι υποταγμένος σε μια εταίρα..Ίατρέ θεράπευσον εαυτόν' (Λουκ.4:23)..Κανένας δεν καταδικάσθηκε γιατί δεν εξημέρωσε λιοντάρι..Αν δεν κυριαρχεί στο θυμό του γίνεται καταγέλαστος (Γεν.,401-405). 'Όλα τα ζώα τρέφονταν με καρπούς υποτασσόμενα στο νόμο της φύσης. Αφού όμως ο άνθρωπος παραστράτησε & παραβίασε τους όρους της φύσεως, επέτρεψε την απόλαυση όλων των ειδών (Γεν.9:3)..Από τότε το λιοντάρι έγινε ωμοβόρο, οι γύπες αναζητούν τα θνησιμαία. Όπως βλέπουμε πολλές φορές σκύλους για θεραπεία να βόσκουν χόρτα..έτσι να σκεφθείς ότι ήσαν & τότε τα ωμοβόρα ζώα..Επειδή ξεπέσαμε από την αληθινή τρυφή του παραδείσου, επινοήσαμε για τους εαυτούς μας νοθευμένες τρυφές. Επειδή δεν βλέπουμε το ξύλο της ζωής, ούτε καμαρώνουμε την ομορφιά του μας δόθηκαν για απόλαυση μάγειροι..Όπως συμβαίνει με τους αρρώστους, όταν καταβληθούν από δυνατή αρρώστια, μη μπορώντας να μετέχουν στην συνηθισμένη απόλαυση, φιλεύονται από

τους γιατρούς με οσφραντικά (Γεν.,421). Αν είσαι άπιστος να φοβάσαι όχι τόσο το θηρίο, αλλά την απιστία σου, με την οποία έκανες τον εαυτό σου ευάλωτο σε κάθε κακό..(Εξσημ, Θ, 367)

ΘΛΙΨΗ: Λουλούδι των καρπών που προσδοκούμε, είναι η θλίψη. Για χάρη του καρπού ας κόψουμε το λουλούδι. Ας διωχθούμε για να τρέξουμε & θα τρέξουμε για το βραβείο της άνω κλήσης πάνω στον ουρανό..Ας μην λυπηθούμε όταν μας καταδιώκουν, αλλά μάλλον ας χαρούμε γιατί με το να μας διώχνουν από όσα τιμούνται στη γη, τρέχουμε προς το ουράνιο αγαθό, όπως θέλει εκείνος. Σε κείνους, που είναι καλά προετοιμασμένοι οι θλίψεις είναι σαν μερικές τροφές κατάλληλοι στους αθλητές και γυμναστικές ασκήσεις, που ανεβάζουν τον αγωνιστή στην προγονική αζία..

Στις θλίψεις πρέπει να ευχαριστούμε ακόμη περισσότερο, γιατί γνωρίζουμε ότι ο Κ. παιδεύει όποιον αγαπά (Στον 32 Ψαλμ.203).. Σώζει ο Θ. τους αγίους από τη θλίψη, όχι με το να αφήνει χωρίς δοκιμασίες, αλλά με το να χαρίζει υπομονή..Όπως κανείς δεν στεφανώνεται χωρίς αντίπαλο, έτσι και κανείς δεν μπορεί να αποδειχθεί δόκιμος παρά μόνον δια των θλίψεων. (Στον 33 Ψαλμ.213)

ΘΥΜΟΣ: (όρα οργή)..Είναι πιο εύκολο στην αρχή να τον πνίξεις με τη λογική, παρά αφού πια σε έχει αρπάξει να τον υποτάξεις με τη βία. Γιατί ο θυμός ανάβοντας από μόνος του, δεν σταματά ώσπου να κατακρημνίσει τον αναβάτη λογισμό..Ο θ. είναι γυμνό κι ολοφάνερο κακό..Σε άλλα πάθη φάρμακο είναι ο Θ. όταν έρθει στη σκέψη. Μα ο θυμός φράζει την είσοδο στο Θεό μια και υπερισχύει..Η ανάμνηση του Θεού είναι χειρότερο. Ανακατεύει και το Θεό στη βρισιά του.. Θυμήσου τον Δαβίδ, τον Πέτρο, τον Στέφανο..Μέσα στο πετροβολητό ακουγόταν η φωνή του. Συγχωρούσε ο ίδιος σαν να'ταν ευεργέτες του όσους τον χτυπούσαν..Αυτά δεν είναι ολοφάνερη μίσηση του Θεού..που αν και ήταν Θ. και κύριος των κεραυνών, σαν αρνί οδηγείτο στη σφαγή;..Ο θυμός προκαλεί λόγο, ο λόγος χτύπημα, το χτύπημα τραύμα κι από τα τραύματα προκαλείται φόνος..Ο θυμός είναι όπλο του θερμού ζήλου όταν φυσάει μέτρια και χωρίς πόθο δεν κυριεύεται ο Θ.. Ξέρω ότι ο λογισμός είναι δάσκαλος των καλών (αγ.Γρηγ Θεολ.,Στον Θυμό)...Θ. είναι η απόφαση του Κ. να τιμωρήσει σκληρά τον άξιο. Οργή είναι ο πόνος κι η τιμωρία, που επιβάλλεται από τον δίκαιο κριτή ανάλογα με το μέτρο της αδικίας. Ο γιατρός αποφασίζει την εγχείρηση(=θυμός). Ακολουθεί η ενέργεια, το μαχαίρι, που κόβει και προκαλεί πόνο (=οργή)..Την ζωή την χαρίζει ο Θ. στον καθένα με το δικό του θέλημα, την οργή την αποταμιεύει ο καθένας μόνος του για τον εαυτό του(Στον 29 Ψαλμ.145-7)

ΙΑΤΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ: Ο Αντώνιος ήταν ως ιατρός, που δόθηκε από τον Θ. στην Αίγυπτο. Ποιος λυπημένος τον συναντούσε και δεν επέστρεφε χαρούμενος; Ποιος ερχόταν με κλάμα και πένθος επειδή πέθαναν οι δικοί του κι αμέσως δεν τον εγκατέλειπε το πένθος;..Ποιος νεαρός που ανέβηκε στο όρος κι είδε τον Αντώνιο δεν αρνιόταν μπροστά του τις ηδονές κι αγαπούσε την εγκράτεια; Ποιος ενοχλούμενος από πονηρούς λογισμούς ερχόταν και δεν γαλήνευε η διάνοιά του;..Το σώμα του αγ.Αντων. παρόλη την άσκηση ήταν ακέραιο..Γενικώς από όλους εκείνους, που είχαν ποικίλο διαιτολόγιο και λουτρά και διαφορετικά ρούχα ανά εποχή φαινόταν ευθυμότερος και ισχυρότερος (Βίος Αντων.157) Κάθε τέχνη έχει δοθεί από τον Θεό ως βοήθεια προς την άρρωστη φύση μας μετά την πώση, όπως η γεωργία, η υφαντική, η οικοδομική... Ο Κ. άλλοτε έκανε πηλό και πρόσταζε τον άρρωστο να πλυθεί στην κολυμβήθρα, άλλοτε αρκείτο μόνον στη θέλησή τους κι άλλους τους άφηνε, για να τους καταστήσει δοκιμώτερος ..Δεν πρέπει επειδή δεν χρησιμοποιούν καλώς την ιατρική, να αποφεύγουμε την ωφέλεια που προέρχεται από αυτή, ούτε να καταδικάζουμε τις άλλες τέχνες επειδή οι ακρατές χρησιμοποιούν την μαγειρική ή την υφαντική με σκοπό την απόλαυση, υπερβαίνοντας τα όρια των αναγκαίων. Τουναντίον δια της ορθής χρήσεως τους να αποδεικνύουμε την κακή χρήση τους από κείνους. Το να στηρίζουμε την ελπίδα της υγείας μας στα χέρια των γιατρών είναι κτηνώδες.. Πολλές φορές οι ασθένειες δεν προέρχονται από τη φύση ή από εσφαλμένη διαίτα, όπου είναι χρήσιμη η ιατρική αλλά είναι τιμωρίες αμαρτημάτων μας, οπότε χρειάζονται καρποί μετανοίας

και μνήμη του Κ..Οι αρρώστιες έρχονται επειδή το ζητά ο πονηρός και καθαιρεί έτσι ο Θ. τον εγωισμό του διαβόλου (Ιώβ), ή ως υπόδειγμα στους μη υπομονετικούς (Λάζαρος) ή ως απόδειξη της ανθρωπίνης φύσης των αγίων (Παύλος)..Η φροντίδα του σώματος είναι τύπος της φροντίδας της ψυχής..Ούτε λοιπόν να αποφεύγουμε εντελώς την ιατρική, ούτε να στηρίζουμε σε αυτή κάθε ελπίδα μας..Όπως εμπιστευόμαστε το πηδάλιο στον κυβερνήτη και προσευχόμαστε στο Χριστό να σωθούμε από την θάλασσα, έτσι κι όταν καλούμε τον γιατρό, δεν παύουμε να ελπίζουμε στο Θεό..Η ιατρική συντελεί πολύ στην εγκράτεια διότι αποκαλεί την λιτότητα μητέρα της υγείας.. (όροι κατά πλάτος, 405-9)...Την ιατρική (ο Βασ.) που είναι καρπός της φιλοσοφίας και της φιλοπονίας του, την έκανε απαραίτητο και η αρρώστια του σώματός του κι η περιποίηση των ασθενών. Από αυτά επέτυχε την κατοχή της τέχνης που δεν περιορίζεται στην επιφάνεια και το χαμηλότερο επίπεδο αλλά υψώνεται στις αρχές και την επιστήμη..(Στον Μεγ.Βασ.171).

ΙΔΙΩΜΑ: Ι. είναι η αμοιβαία παραμονή και διαμονή των θείων υποστάσεων μεταξύ τους γιατί αυτές είναι ακώριστοι και δεν απουσιάζει η μια από την άλλη..Ι. είναι η ενότητα κι η ταυτότητα της κίνησης, δηλ. μια εξόρμηση και μια κίνηση των τριών προσωπικών υποστάσεων, κάτι αδύνατο για την κτιστή φύση. Κι η θεία ακτινοβολία κι ενέργεια, που είναι μια κι απλή κι αμέριστη και προκαλεί αγαθές μεταβολές σε αυτά που μπορούν αν διαιρεθούν, και μοιράζει σε όλα τα όντα, τα στοιχεία της φύσης τους, παραμένει απλή χωρίς να διαιρείται αλλά συγκεντρώνει κι επαναφέρει στην δικιά της απλότητα τα διαιρέτα -γιατί όλα τα όντα την ποθούν κι υπάρχουν σε αυτήν- κι η ίδια μεταδίδει σε όλα την ύπαρξη, ανάλογα με την φυσική τους κατάσταση κι η ίδια είναι ύπαρξη για τα όντα και ζωή για τα έχοντα ζωή και λογική για τα λογικά και νόση για τα νοερά', επειδή η ίδια είναι πέρα από την λογική και την ζωή και από την ύπαρξη..Όλα όσα θέλει μπορεί να τα κάνει αλλά δεν θέλει, όσα μπορεί να κάνει. Μπορεί να εξαφανίσει τον κόσμο αλλά δεν θέλει. (Έκδ.137)

ΕΠΡΟΣΥΝΗ: Μην ζητείς να είναι αξιόπιστος εκείνος που κηρύττει ή βαπτίζει. Άλλος είναι ο κριτής και δοκιμαστής των πλέον αφανών πραγμάτων..Για σένα είναι αξιόπιστος καθένας μόνον να είναι από τους αναγνωρισμένους κι όχι τους επισήμως καταδικασμένους μήτε ξένος προς την Εκκλησία. Μην κρίνεις τους κριτές, συ που έχεις ανάγκη θεραπείας. Μην σου αρέσει να κρίνεις την αξία αυτών που σε καθαρίζουν και μη έρχεσαι σε αντιδικία με αυτούς που σε γεννούν. Γιατί αυτοί βέβαια ο ένας είναι κατώτερος ή ανώτερος από τον άλλο, από σένα όμως όλοι είναι ανώτεροι. Κάνε και την εξής σκέψη: Είναι δύο δαχτυλίδια, ένα χρυσό κι ένα σιδερένιο και έχουν το ίδιο εκτύπωμα, την εικόνα του βασιλιά και το εκτυπώνουν πάνω σε κερί. Τί θα διαφέρει η μια σφραγίδα από την άλλη; Τίποτε. Κι αν είσαι ευφύεστατος κοίταξε την ύλη του κεριού..Η διαφορά υπάρχει στο υλικό, όχι στο αποτύπωμα. Έτσι να βλέπεις και εκείνον που σε βαπτίζει (εξομολογεί). Κι αν στη ζωή είναι ανώτερος των άλλων, η δύναμη του βαπτίσματος είναι η ίδια. Και κάθε παροχέα της τελειότητας να τον βλέπεις το ίδιο, εφόσον έχει την μορφή της πίστεως..Ο Χ. τίθεται σαν σφραγίδα σε όλους με την ίδια μορφή. (Λόγος 40,335)... Νοιώθω ντροπή για εκείνους, οι οποίοι χωρίς να είναι καλύτεροι από τους άλλους, κι ενώ ακόμη τρομερότερο είναι πολύ χειρότεροι, μπήκαν χωρίς να πλύνουν τα χέρια τους και με αμύητες ψυχές στα αγιότερα. Και προτού γίνουν άξιοι να πλησιάσουν στα μυστήρια επιδιώκουν να καταλάβουν το αγ.Αήμα και συνθλιβονται και συνωθούνται γύρω από την αγ.Τράπεζα, όχι επειδή θεωρούν την ιεροσύνη υπόδειγμα αρετής και υπεύθυνο λειτουργήμα αλλά επειδή το θεωρούν βιοποριστικό επάγγελμα κι ανεξέλεγκτη εξουσία..Μου φαίνεται ότι με την πάροδο του χρόνου και την αύξηση του κακού δεν θα υπάρχουν άνθρωποι να διοικηθούν, επειδή όλοι θα διδάσκουν αντί να είναι μαθητές του Θ., όπως λέγει η θεία επαγγελία και θα προφητεύουν όλοι ώστε κι ο Σαούλ να συγκαταλέγεται μεταξύ των προφητών..Όταν εξουσιάζει κανείς πρόβατα είναι αρκετό το να κάνει παχύτερα τα βόδια ή τα πρόβατα.. Άλλο έργο δεν έχει ο βοσκός ή ο αγελαδάρης παρά να αντιμετωπίσει για λίγο τους λύκους και να

περιποιηθεί κάποιο άρρωστο μέλος του κοπαδιού. Για τα περισσότερα θα φροντίσουν για χάρη του η βελανιδιά, η σκιά, οι καλάμιές..Για την αρετή των ποιμνίων ή των αγελών δεν φρόντισε ποτέ κανείς. Στον άνθρωπο, που είναι και δύσκολο να μάθει να διοικείται, υπάρχει κίνδυνος να είναι πολύ δυσκολότερο να μάθει να διοικείται και μάλιστα με την δικιά μας εξουσία, που δόθηκε από θείο νόμο και οδηγεί προς το Θ. (Λόγος 2, 83-7).. Η αποστολή της ι. είναι η τέχνη των τεχνών και η επιστήμη των επιστημών, το να οδηγεί κανείς τον άνθρωπο, το πολύπλευρο κι ευμετάβολο αυτό ζώο. Η μεν ιατρική φροντίζει για τα σώματα και την φθαρτή ύλη, που κατευθύνεται προς τα κάτω..και την διαλύει φυσιολογικά η ασθένεια ή ο χρόνος (πράγμα το οποίο δεν είναι αντικειμενικά πράγματι ωφέλιμο για την ύπαρξη). Η άλλη φροντίζει για την ψυχή, που προέρχεται από τον Θ., είναι θεία και μέτοχος της ουράνιας ευγένειας και βιάζεται να πάει εκεί...Σκοπός της είναι να δώσει φτερά στη ψυχή, να την αρπάξει από τον κόσμο και να την δώσει στο Θ., να διατηρήσει το κατ'εικόνα ή να το κρατήσει από το χέρι όταν κινδυνεύει να καθεί, ή όταν έχει διαρρεύσει και διαλυθεί αν το επαναφέρει, να βάλει το Χ. να κατοικήσει στις καρδιές με τη χάρη του αγ.Πνεύματος...Αυτό ζητεί ο Χ...Για αυτό μπήκε το νέο στο παλιό...Για αυτό έγινε η γέννηση και υπήρξε η Παρθένος. Η γέννηση χάριν της κτίσεως, η Παρθένα για χάρη της γυναίκας, η Βηθλεέμ για την Εδέμ, η φάτνη για τον παράδεισο..Για αυτό ξύλο εναντίον ξύλου και χέρια, που προσφέρθηκαν με γενναιότητα εναντίον εκείνης που απλώθηκε από ακράτεια..Εναντίον εκείνης που έδιωξε τον Αδάμ, εκείνη που καλεί τους πάντας, η ύψωση στο Σταυρό εναντίον της πτώσεως, η χολή κατά της γεύσεως..Όλα ήταν επακόλουθα της στοργής και της αγάπης του Θεού για μας, η θεραπεία της ασθενείας μας, που επανέφερε τον Αδάμ εκεί από όπου είχε πέσει και του πρόσφερε το ξύλο της ζωής. Σε αυτή τη θεραπεία είμαστε εμείς, οι προϊστάμενοι των άλλων, υπηρέτες και συνεργοί..(ό.π.σελ.101-9). Τίποτε από αυτά (τα φάρμακα, τις καυτηριάσεις της ιατρικής) έστω κι αν προκαλούν φοβερούς πόνους και φαίνονται φοβερά δεν είναι τόσο σπουδαίο, όσο το να διαγνώσει κανείς και να θεραπεύσει τα ήθη, τα πάθη, τον τρόπο ζωής, την πρόθεση..και αφού εκδιώξει κάθε τι το άγριο και θηριώδες που είναι ενωμένο μαζί μας, να βάλει ΑΝΤΙ αυτού κάθε τι ήμερο και αγαπτικό στο Θ...Τίποτε δεν αντιστρατεύεται στην ιατρική τέχνη...Σε μας η ευφύια, ο εγωισμός κι ότι δεν γνωρίζουμε ούτε ανεχόμαστε να υποκύπτουμε με ευκολία, αποτελούν το μεγαλύτερο εμπόδιο στην αρετή και αντίπαλη παράταξη..Γινόμαστε ανδρείοι εναντίον του εαυτού μας και επιστήμονες σε βάρος της υγείας μας. Ή κρύβουμε με δουλοπρέπεια την αμαρτία και την συγκαλύπτουμε στα βάθη της ψυχής μας σαν ύπουλο κι ανάρμοστο πάθος σαν να μπορούσαμε να κρυφτούμε από το μάτι του Θ. ή προφασίζομαστε προφάσεις αμαρτωλές, βρίσκοντας δικαιολογίες για τα πάθη ή κλείνοντας τα αυτιά όπως η κουφοχιά..φροντίζουμε με ζήλο να μην ακούμε την φωνή των θεραπειών ή οι τολμηρότεροι ..προχωρούν με ακάλυπτη την κεφαλή στην αμαρτία..Κι εκείνους τους οποίους θα έπρεπε να αγαπούμε σαν ευεργέτες αποφεύγουμε σαν εχθρούς και μισούμε εκείνους, που μας ελέγχουν, τόσο όσο περισσότερο κάνουμε κακό στον εαυτό μας όπως εκείνοι που καταβροχθίζουν τις σάρκες τους επειδή νομίζουν ότι τρώνε τις σάρκες άλλων. Γι'αυτό θεωρώ την δικιά μας ιατρική πολύ κοπι αστικότερη από την ιατρική των σωμάτων και συνεπώς πολυτιμότερη. Εκείνη δεν μπορεί να δει παρά ελάχιστα από τα βάθη κι ασχολείται επί το πλείστον με αυτό, που φαίνεται, ενώ σε μας η θεραπεία στρέφεται στον κρυφό άνθρωπο της καρδιάς και αγωνίζεται εναντίον εκείνου που μας πολεμά από μέσα χρησιμοποιώντας εμάς τους ίδιους σαν όπλα εναντίον του ίδιου μας του εαυτού..Χρειάζεται πολλή και τέλεια πίστη, μεγαλύτερη βοήθεια από το Θ. και αρκετή εκ μέρους μας εφευρετικότητα κι εξυπνάδα και στους λόγους και στα έργα, ικανή να αντικρούσει τα τεχνάσματα του αντιπάλου, αν θέλουμε να θεραπεύσουμε και να καθαρίσουμε σωστά τις ψυχές, που έχουν πολύ μεγάλη αξία και αποτελούν ότι πολυτιμότερο διαθέτουμε..Όπως στα σώματα δεν προσφέρουν την ίδια τροφή και τα ίδια φάρμακα..έτσι και την ψυχή την θεραπεύουν με διαφορετικούς τρόπους και την κατάλληλη αγωγή..Άλλους τους καθοδηγεί ο λόγος, άλλους το παράδειγμα, οι οκνηροί και δυσκίνητοι στο καλό χρειάζονται κέντρισμα κι οι θερμοί στο πνεύμα καλινάρι, σε άλλους ο έπαινος και σε άλλους η επίπληξη. Και τα δυο ωφελούν όταν γίνονται την

κατάλληλη στιγμή ενώ βλέπουν παράκαιρα και χωρίς λογική..άλλους η παρηγοριά κι άλλους η επίπληξη, άλλους ο δημόσιος έλεγχος κι άλλους ο ιδιωτικός..Άλλοι είναι αναγκαίο να τηρούν με επιμέλεια τα πάντα κι άλλοι είναι καλό να παραμελούν ορισμένα..Σε άλλους είναι ωφελιμότερο να νικούν και σε άλλους να νικούνται, σε άλλους να ευπορούν και κυβερνούν και σε άλλους να είναι φτωχοί..Ένα και το αυτό φάρμακο δεν συντελεί πάντα στην υγεία ή είναι επικίνδυνο πάντα και για τους ίδιους ανθρώπους..Όπως εκείνοι που περπατάνε πάνω σε σκοινί μετέωρο και ψηλό είναι επικίνδυνο να γείρουν από την μια ή την άλλη..και η ισορροπία αποτελεί την ασφάλειά τους, έτσι κι οι ιερείς..περπατάνε τη βασιλική οδό.. Είναι δύσκολο μέσα σε ένα πλήθος, που συζητεί για τόσο μεγάλα πράγματα και το οποίο αποτελείται από κάθε ηλικία και χαρακτήρα, σαν όργανο με πολλές χορδές, που έχει ανάγκη από διαφορετικά χτυπήματα, να βρει κανείς το λόγο για να διαφωτίσει όλους και να τους λαμπρύνει με το φως της γνώσης. Όχι μόνο γιατί υπάρχει κίνδυνος στην διάνοια (αφώτιστη), το λόγο (αδύναμος) και την ακοή (ακάθαρτη), αλλά επειδή η ευσέβεια των ακροατών γίνεται επιζήμια και επικίνδυνη (ζήλος παράλογος).. Υπάρχουν εκείνοι που από ματαιοδοξία ή αγάπη στην εξουσία αντιτάσσονται στον Ύψιστο, εκείνοι που από αμορφωσιά και θράσος, επιχειρούν να καταπατήσουν τα πολύτιμα μαργαριτάρια της αλήθειας κι εκείνοι που αφήνουν την καθοδήγησή τους σε κάθε λογής δάσκαλο και στο τέλος ειρωνεύονται ότι η πίστη μας είναι τάχα ασταθής, σαν τον μυωπικό, που κατηγορεί τον ήλιο, ή τον βαρήκοο που κατηγορεί την μελωδία..Γιαυτό είναι ευκολότερο να εγγράφει κανείς την αλήθεια ευθύς εξ αρχής, σαν πάνω σε παρθένο κερί, παρά να προσπαθεί να γράψει λόγους ευσέβειας σε πονηρές διδασκαλίες (που προϋποθέτει σβήσιμο και ξανά χάραγμα). Όπως το να εξημερώσει ένα θηρίο, που αποτελείται από πολλές όψεις και πολλές μορφές..έτσι είναι δύσκολο να οδηγηθεί το κοινό σώμα της Ε., που αποτελείται από ανθρώπους διαφορετικής ηθικής και πνευματικής ικανότητας και μοιάζει με ζώο σύνθετο κι ανόμοιο. Γι αυτό πρέπει ο οδηγός να είναι απλός και να φέρεται με το σωστό τρόπο σε όλους και να μεταχειρίζεται ποικίλες μεθόδους για να προσοικειωθεί τον καθένα και να χρησιμοποιεί λόγους κατανοητούς κι ωφέλιμους για όλους. Γιατί άλλοι χρειάζονται γάλα (απλούστερα δόγματα) κι άλλοι στερεότερη τροφή..Μερικοί είναι εγγαστρίμυθοι και μωρολόγοι κι αισθάνονται ηδονή με λόγια που ανεβαίνουν από τη γη και βουλιάζουν πάλι σε αυτή, ώστε να απολαμβάνουν εκτιμήσεως από τους πολλούς επειδή τους ζημιώνουν ή και τους καταστρέφουν..Με το να επιχειρούν να διαπαιδαγωγούν άλλους χωρίς να έχουν ικανώς διαπαιδαγωγηθεί οι ίδιοι μοιάζουν με το να προσπαθούν να μάθουν κεραμική στο πιθάρι..Οι πιο σοφοί από τους Εβραίους λένε ότι υπήρχε σε αυτούς ένας νόμος..να μην μελετούν οι άνθρωποι κάθε ηλικίας ολόκληρη τη Γραφή, αλλά μόνο πάνω από 25 χρονών τις αλήθειες που κάτω από ασήμαντο και ευτελές ένδυμα κρύβουν το μυστικό κάλλος, που λαμπρύνει το νου κι αποτελούν βραβείο φιλοπονίας..Σε μας δεν υπάρχει κανένα όριο μεταξύ του αν διαπαιδαγωγούμε και να διαπαιδαγωγούμεθα..αλλά προτού βγάλουμε την πρώτη τρίχα και μάθουμε να φελλίζουμε τις πρώτες λέξεις,..προτού ξεπλυθούμε από το βόθρο και τα αίσχη της ψυχής, αν εφαρμόσουμε δύο ή τρεις εντολές ή αν ασχοληθούμε λίγο με την μελέτη του Δαβίδ ή φορέσουμε το ρούχο των φιλοσόφων και ζήσουμε μέτρια ασκητική ζωή κι αλείψουμε το πρόσωπό μας με ένα περικάλυμμα ευσέβειας ώ, πόσο σπουδαίοι θα νομίσουμε ότι είμαστε! Ο Σαμουήλ ήταν σπουδαίος από τα σπάργανα!..Για το χορό και τον αυλό χρειάζεται διδασκαλία κι μάθηση και απαιτείται χρόνος κι ιδρώτας και πολύς κόπος και δίδακτρα, και συμβούλους και ταξίδια. Την σοφία μπορούμε να τη θεωρήσουμε ως κάτι κενό και συνηθισμένο; 'Υπάρχει ένα κακό, που είδα κάτω από τον ήλιο: Έναν άνθρωπο, που πιστεύει ότι είναι σοφός' (Εκκλ.10:5). Ο Παύλος υπόδειγμα ποιμένος..Οι σημερινοί ποιμένες ή είναι απατεώνες, ή νέοι-όψιμοι ηγέτες ή προφήτες, που διδάσκουν παράνομα ή ανυπότακτοι άρχοντες ή οι ιερείς που απέχουν μακριά από το να μιλάνε στην καρδιά της Ιερουσαλήμ. Ωσπé: Η κρίση θα στραφεί εναντίον των ιερέων γιατί γίναμε παγίδα στη σκοπιά και δίχτυ...Ο Μιχαίας βλέπει τους ιερείς μόνο επί πληρωμή να λειτουργούν και προβλέπει καταστροφή..Ο Ιωήλ προτρέπει τους ι. να γονατίσουν στη γη επειδή καταστράφηκε από την ακαρπία. Πρέπει να καθαρίσουμε πρώτα τους εαυτούς μας και μετά αν καθαρίσουμε τους άλλους. Να αποκτήσουμε

σοφία και έπειτα να κάνουμε τους άλλους σοφούς. Να γίνουμε φως για να φωτίσουμε. Να πλησιάσουμε οι ίδιοι το Θ. για να φέρουμε και τους άλλους. Να αγιασθούμε για να αγιάσουμε. Να οδηγήσουμε με τα χέρια, να συμβουλευσουμε με σύνεση..Είναι προτιμότερη η λογική αργοπορία από την απερισκεπτη βιασύνη. Κι η ολιγοχρόνιος βασιλεία από την πολύχρονη τυρρανία, και ένα μικρό τίμιο μερίδιο από μεγάλη άτιμη και επισφαλή ιδιοκτησία και λίγο χρυσάφι από πολλά τάλαντα μολύβδου και λίγο φως από πολύ σκοτάδι..Γνωρίζω το ύψος του Θ. αλλά και την αδυναμία και την δύναμη συγχρόνως του ανθρώπου (Λόγ. 2)..Πολλοί 1. την απλή κι άτεχνη ευσέβειά μας την κατέστησαν έντεχνο και νέο είδος πολιτικής μεταφερμένης από την αγορά στα άγια κι από τα θέατρα στην αθέατο από τους πολλούς μυσταγωγία (Λόγ.36,201) ..Η από παλιά επικρατούσα συνήθεια στις Ε. του Θ. απαιτούσε να γίνονται δεκτοί οι υπηρετούντες στην Ε. έπειτα από προσεκτική δοκιμασία..αν δεν είναι λοιδόροι, μέθυσοι, φιλέριδες, αν συγκρατούν το νανικό τους φρόνημα..Τα δικά σας κριτήρια είναι υποκειμενικά στηριζόμενα ή στη συγγένεια ή στη φιλία.. ειδικώς τώρα που αυτοί από φόβο στρατολογίας πιέζουν τους εαυτούς τους να μπουν στην εκκλησιαστική υπηρεσία, αποφάσισα να ανανεώσω το κύρος των κανόνων των πατέρων (Προς τους κωρεπισκ.183)

ΚΑΚΟ: Το κ. δεν είναι ουσία. Οι ά. που έχασαν την έννοια του καλού, άρχισαν να κεινοούν και να πλάθουν κατά τις επιθυμίες τους αυτά που δεν υπάρχουν. Το κακό είναι η ανακάλυψη του ανθρώπου). Όπως όποιος κλείνει τα μάτια του στον ήλιο, ανακαλύπτει το σκοτάδι μέσα του, που δεν υπάρχει στην πραγματικότητα και περπατά περιπλανώμενος, έτσι κι η ψυχή των α. κλείνοντας το μάτι, που μπορεί αν βλέπει τον Θ.βρήκε τα κακά της, μέσα στα οποία κινούμενη αγνοεί ότι, ενώ νομίζει ότι κάνει κάτι, δεν κάνει τελικά τίποτε, γιατί φαντάζεται τα ανύπαρκτα 'ο Θ. τον ά. ευθή εποίησε, αυτοί δε εζήτησαν λογισμούς πολλούς' (Εκκλ.7:29) Με τις αναστατώσεις του κακού η ψυχή σκέπασε τον ακθρέφτη δια του οποίου μπορούσε να βλέπει την εικόνα του Πατρός αλλά περιφέρεται και βλέπει εκείνα που υποπίπτουν στις αισθήσεις..Αν κανείς βυθισθεί στο βυθό, δεν βλέπει πλέον το φως, ούτε εκείνα που φαίνονται μέσα στο φως γιατί τα μάτια του είναι στραμμένα προς τα κάτω και νομίζει ότι εκτός από τον βυθό τίποτε περισσότερο δεν υπάρχει, αλλά κατεβαίνει συνεχώς προς τα κάτω, τα σκοτεινότερα και βαθύτερα μέρη, κάτι που έπαθε και το γένος των α. (στην αρχή θεός ο ήλιος, μετά τα στοιχεία των σωμάτων, σαν σαλιγκάρια θεοποίησαν α., λίθους ερπετά και ξύλα κι άγρια άλογα, ακόμα κι ανύπαρκτα κυνοκέφαλα) (Κατά ειδώλων, 91κ.ε.)

Κακό είναι αφενός ως προς την δικιά μας αντίληψη, αφετέρου δέ ως προς την καθεαυτό φύση. Το φυσικό κακό εξαρτάται από μας δηλ. η αδικία, η ασέλγεια, η αφροσύνη, η δειλία..& όσα κακά συγγενεύουν με αυτά, με το να καταμολύνουν την ψυχή, που έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με την εικόνα του κτίστου μας & φυσικά μαυρίζουν την ομορφιά της. Επίσης κακό λέμε αυτό που είναι για μας επίπονο & οδυνηρό στις αισθήσεις, δηλ. την σωματική ασθένεια, τις σωματικές πληγές..*Το καθένα από αυτά προκαλείται σε μας από τον φρόνιμο κι αγαθό Δεσπότη για το συμφέρον μας. Γιατί με το να αφαιρεί τον πλούτο από αυτούς που τον χρησιμοποιούν κακώς, καταστρέφει έτσι το όργανο της αδικίας τους. Δίνει αρρώστια σε αυτούς, οι οποίοι είναι ωφελιμότερο να έχουν δεμένα τα μέλη τους παρά να έχουν τις ορμές τους ανεμπόδιστες προς την αμαρτία..Οι θάνατοι δε επέρχονται..γιατί μακριά προβλέπει το συμφέρον για τον καθένα από μας. Πείνα, ξηρασίες, βροχές άφθονες είναι κοινές πληγές που πλήττουν πόλεις & έθνη, για να περιορίζουν την υπερβολή του κακού.* Όπως ο γιατρός είναι ευεργέτης, είτε πόνους, είτε άλγη, επιβάλλει στο σώμα (γιατί μάχεται εναντίον της νόσου & όχι του αρρώστου), έτσι είναι αγαθός είναι ο Θ. που οικονομεί την σωτηρία στο σύνολο δια των μερικών κολάσεων. Εσύ τον γιατρό, που άλλα μεν κόβει, άλλα δε καυτηριάζει & άλλα καθ'ολοκληρία αφαιρεί από το σώμα, δεν τον κατηγορείς για τίποτε αλλά & τον πληρώνεις χρήματα βεβαίως & σωτήρα τον αποκαλείς, γιατί σταματά την αρρώστια σε μικρό μέρος, προτού απλωθεί σε ολόκληρο το σώμα..Όπως ο γιατρός δεν είναι αίτιος για την εγχείρηση ή για την καυτηρίαση αλλά η αρρώστια, έτσι κι οι εξαφανισμοί των πόλεων, οι οποίοι έχουν την αρχή τους

στα υπερβολικά αμαρτήματα, απαλλάσσουν τον Θεό από κάθε κατηγορία..Ο Θ. 'κτίζει κακά', τα μεταποιεί & τα βελτιώνει..ώστε να μετέχουν στη φύση του καλού.. «πληγώνει (για να εμβάλλει φόβο) & θεραπεύει (για να προτρέψει στην αγάπη), θανατώνει (την αμαρτία) & ζωοποιεί με την δικαιοσύνη.. Με αυτά που σκοτώνει ζωοποιεί, & με αυτά που πληγώνει θεραπεύει 'Συ θα τον πατάξεις μεν με ράβδο, θα σώσεις όμως την ψυχή του από τον θάνατο' (Παρ.23:14)... Όλα τα κακά, που προέρχονται από τον Θ., αφαιρούν την αιτία της δημιουργίας των πραγματικών κακών..Ο Θ. καταστρέφει το κακό & το κακό δεν προέρχεται από το Θεό..Ο Θ. με τις δημόσιες μαστιγές σωφρονίζει την παλαιή κακία. Το κυρίως κακό είναι η αμαρτία & εξαρτάται από την θέλησή μας..Από τα λοιπά κακά άλλα προβάλλονται ως αγωνίσματα προς επίδειξη ανδρείας (Ιώβ), άλλα δε προς θεραπεία των αμαρτιών (Δαβίδ), άλλα για να κάνει περισσότερο σώφρονες αυτούς που εύκολα ρέπουν στην αμαρτία (Δαθάν κι Αβειρών), άλλα για παραδειγματισμό (Φαραώ). (Ουκ έστιν αίτιος των κακών, 95-105)..Όταν εξολοθρευθεί η κακία και δεν μείνει σε τίποτε η σφραγίδα της, όλα θα μορφωθούν σύμφωνα με τον Χ. και θα αστράψει σε όλους μια μορφή, αυτή, που σφράγισε η φύση μας από την αρχή...Όπως τα μουλάρια η δεν έχουν πλαστεί από τον Θ. κι φύση τους δεν διατηρεί τη διατήρησή της, έτσι ούτε η κακία παραμένει η ίδια πάντα, αλλά παίρνει ζωή από κάτι άλλο, όταν η ευγένεια κι η περηφάνεια της φύσης μας κι η ορμή κι η ανωτερότητα κατολισθήσουν στην επιθυμία να συζευχθούν με όνους και άλλαγα..Δωήκ είναι ο άγγελος της κακίας, που κόβει τις 7 βοστρύχους-κοισίδες, τους 7 τρόπους, που παραχωρείται το Αγ.Πνεύμα (Στις Επιγρ.211)

Η αρετή κι η κακία δεν αντιδιαστέλλονται ως δύο καθ' υπόσταση φαινόμενα αλλά όπως αντιδιαστέλλεται το όν προς το μη ον. Κι όπως λέμε ότι η τύφλωση αντιτίθεται προς την όραση, όχι ως υπάρχουσα αυτή καθεαυτή αλλά νοουμένη ως απουσία της προυπαρκούσης ικανότητας της οράσεως... Τα κακά είναι συνέχεια το ένα του άλλου & σε όποιον παρουσιαστεί το ένα έρχονται υποχρεωτικά κι άλλα σα να τραβάει αλυσίδα. Όταν πιαστεί η αρχή ούτε οι υπόλοιποι κρίκοι δεν είναι δυνατόν να ηρεμήσουν, αλλά ο κρίκος στο άλλο άκρο της αλυσίδος κινείται μαζί με το πρώτο..Έτσι είναι & τα ανθρώπινα πάθη πλεγμένα & ενωμένα μεταξύ τους & μαζί με το ένα μπαίνει στην ψυχή κι η υπόλοιπη αλυσίδα των παθών...Μια γυναίκα πορνεύει έστω κι αν συμπαθήσει έναν από τους επιβουλευτές της. Έτσι κι η ψυχή, που ζεί για το Θεό αν κάποιος πάθος την κάνει να μιανθεί, έχει διαλύσει τον πνευματικό της γάμο. (Περί Παρθεν.ις)...Εκείνο είναι μόνο φύσει αγαθό, το οποίο δεν εγγίζει η αίσθηση & μόνο κακό, η αποξένωση του αγαθού (Κατηχ.88).

Η ανθρώπινη φύση αποδυναμώθηκε από την κακία. ..Αυτός, που απολαμβάνει την υγεία του με ένα μόνον χτύπημα συχνά αντιμετωπίζει τον έσχατο κίνδυνο. Ένας δυνατός πυρετός παραλύει όλη την δύναμη του σώματος & μια απλή γεύση δηλητηρίου ή σκοτώνει τον άνθρωπο...Η απαλλαγή όμως από την αρρώστια γίνεται με πολλή σκέψη & πολλή δυσκολία. Η εσωτερική ορμή μας σπρώχνει προς το κακό. Δεν έχουμε ανάγκη από συνεργό κι αυτόματα η κακία ολοκληρώνεται με μόνη την θέλησή μας. Αν όμως η τάση μας πηγαίνει προς το καλύτερο, έχουμε ανάγκη από τον Θεό. Γι αυτό & λέμε: Επειδή το θέλημά σου είναι η σωφροσύνη κι εγώ είμαι σαρκικός κι έχω πουληθεί στην αμαρτία, μακάρι να κατορθώσω με την δύναμή σου το αγαθό θέλημα!(Στην Προσευχή, 83).

Στις σωματικές αρρώστιες, δεν χρησιμοποιούνται τα φάρμακα, πριν ολόκληρο το παρά φύση ευρισκόμενο υγρό εμφανισθεί έξω & τότε εφαρμόζεται η θεραπεία, αφού είναι φανερό το πάθος. Ο θεραπευτής του παντός άπαξ & ενέσκηψε η αρρώστια της κακίας στην ανθρώπινη φύση ώστε να μην μείνει ανεκδήλωτο κανένα είδος πονηρίας. Γι'αυτό όταν η κακία έφτασε στο ακρότατο σημείο & δεν έμενε ατόλμητο κανένα είδος πονηρίας από τον άνθρωπο..θεραπεύει ο Θ. την αρρώστια του ανθρωπίνου γένους όχι στην αρχή της αλλά στο τέλος της εξέλιξής του... (Κατηχ.493κ.ε.).

Πώς στο κέντρο του παραδείσου υπήρχαν δύο δέντρα; Το κεντρικότερο σημείο της θείας φυτείας είναι η ζωή, ενώ ο θάνατος είναι καθευτόν αφύτευτος κι άρριζος..αλλά φυτεύεται πάνω στη στέρση της ζωής..Αφού λοιπόν η ζωή είναι στο μέσον των θείων φυτών..γι'αυτό & το θανατηφόρο δέντρο..είναι στη μέση ..του οποίου ο καρπός λέγεται καλός..κατά τη λανθασμένη κρίση περί καλού κι ύστερα από την πικρή του γεύση φαίνεται πώς είναι κακός, σύμφωνα με τις Παροιμίες: 'μέλη στάζουν τα χείλη της κακίας, έπειτα όμως γι'αυτούς, που γεύτηκαν την κακή του γλύκα είναι πικρότερος από χολή'. (άσμα ιβ, 383). Εκείνοι οι οποίοι θεωρούν την κακίαν αρχή κι αιτία της ζωής δεν είναι δυνατόν αν επιθυμήσουν την αρετή γιατί είναι έξω από την φύση τους..Πώς είναι δυνατόν να βρεθεί άνθρωπος εκτός κακίας να γεννήθηκε μέσα σε αυτήν; (Διάλογος περί ψυχής, 245). Γιατί παραμένει το κακό; Όπως το φίδι αν λάβει κάρριο χτύπημα στην κεφαλή, δεν νεκρώνεται αμέσως & η υπόλοιπη ουρά, που είναι ψυχωμένη με τον δικό της θυμό, έτσι βλέπουμε την κακία κτυπημένη στα κάρρια σημεία της, αλλά με τα υπολλείματά της ενοχλούσα την ζωή μας...Αφού η χάρις στο κήρυγμα του Πέτρου προσφέρθηκε δημόσια δεν θα ήταν σωστό αυτός που την απέρριψε να κατηγορεί άλλον από τον εαυτό του. Όπως γνώρισμα των σωφρώνων είναι να προτιμούν τα ανώτερα από τα αγαθά, έτσι των ιδίων γνώρισμα είναι να προτιμούν τα μικρότερα και τα ελαφρότερα από τα κακά..(Λόγ. 40,317).

ΚΑΚΟΥ ΕΥΚΟΛΙΑ: Ούτε το ύφασμα δεν παίρνει τόσο εύκολα ανεξίτηλο χρώμα, ούτε το πλησιάζον λαμβάνει τόσο γρήγορα δψωδία ή ευωδία, ούτε η αναθυμίαση της αρρώστιας διαχέεται τόσο εύκολα στον αέρα, όσο συνηθίζει η κακία του π. να γεμίζει με κακία τους υπηκόους, και μάλιστα με πολλή μεγαλύτερη ευκολία από την αρετή..Η κακία είναι κάτι το οποίο επιδιώκει εύκολα κανείς και βρίσκεται παντού και τίποτε δεν είναι τόσο εύκολο όσο το να γίνουμε κακοί, έστω κι αν δεν υπάρχει κανείς να μας οδηγήσει σε αυτή, ενώ η κατοχή του αγαθού είναι κάτι σπάνιο και πολύ δύσκολο, έστω κι αν υπάρχει το πολύ μεγάλο που να σύρει και να μας καλεί σε αυτό. Το αγιασμένο δεν αγιάζει αμέσως ενώ το ακάθαρτο βρωμίζει αμέσως (Αγγ.2:11-3)..Το μεν κακό είναι δύσκολο να το αφομοιώσει η φύση του ανθρώπου όπως η φωτιά την υγρασία, ενώ οι περισσότεροι είναι πρόθυμοι αν δεχτούν το κακό, όπως μεταδίδεται η σπίθα στην καλαμιά ..Και το μέλι το πικραίνει μια μικρή ποσότης από αφίνθιο ενώ αντίστροφα σε διπλάσια ποσότητα δεν μπορεί να μεταδώσει την γλυκύτητά του. Και μια μικρή πέτρα που ξεφεύγει παρασέρνει ένα ποτάμι στην κατηφορία ενώ αντίστροφα δεν μπορεί να το αναχαιτίσει..(Λόγος Β, 89-91)..Η φωτιά είναι δημιούργημα της ύλης και καταστρέφει την ύλη, όπως η κακία τους κακούς, κι εξαφανίζεται όταν τελειώσει η τροφή της.(Λόγ.23,361)

ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΙ της 11ης ώρας εισήλθαν στη βασιλεία γιατί τότε προσκαλέσθηκαν, πριν συμφωνηθεί ο μισθός, χωρίς καμιά συμφωνία και χωρίς φθανερό και στασιαστικό χαρακτήρα. Αμοίφθηκαν σίγουρα αφού μπήκαν στον αμπελώνα κι όχι αφού δεν μπήκαν, κάτι το οποίο κινδυνεύεις να πάθεις εσύ (ο αβάφτιστος ή αμετανόητος) (Λόγ.41, 319-21).

ΚΑΛΛΙ ΕΡΓΕΙΑ: Κανείς λοιπόν να μην απελπίζεται για τον εαυτό του επειδή είναι αμαρτωλός, αλλά να γνωρίζει ότι η γεωργία μεταβάλλει τις ποιότητες των φυτών, η δε στην αρετή καλλιέργεια της ψυχής μπορεί να νικήσει παντοειδή αρρωστήματα (Εξαημ. Ε, 199).

ΚΑΛΛΙ ΤΕΚΝΕΙΑ: Το μεγαλύτερο και λαμπρότερο (προτέρημα των γονέων του Μ.Βασιλείου) υπήρξε η καλλιτεκνία. Γιατί πολυτέκνους και συνάμα καλλιτέκνους συναντάμε στους μύθους.. Τώρα που έγιναν πατέρες τέτοιων παιδιών ακόμη κι αν οι ίδιοι δεν ήταν τόσο προχωρημένοι στην αρετή, υπερβαίνουν τους πάντες με την καλλιτεκνεία τους. (Στον Μεγ.Βασ. 143)

ΚΑΛΟ & μέλλουσα ζωή: Το όντως αγαθό είναι απλό & μονοειδές κατά τη φύση, ξένο προς κάθε διπλόη & συζυγία με το αντίθετο. Αντίθετα το κακό είναι ποικίλο &

δισπαρμένο. Άλλο νομίζεται κι άλλο παρουσιάζεται από την πείρα κι η γνώσις του, δηλ. η δια πείρας ανάληψις, γίνεται αρχή & θεμέλιο θανάτου & διαφθοράς. Γι' αυτό ο όφισ παρουσιάζει τον πονηρό καρπό της αμαρτίας.. λαμπρύνοντας το φαινόμενο με κάποια ομορφιά & προσθέτοντας στη γεύση κάποια ηδονή αισθητικής μορφής (Κατασκ.149)

Με το νου διακινδυνεύουμε ή να πετύχουμε το όντως καλόν ή να παρασυρθούμε με κάποια απάτη από την φαινομενικότητα. Παθαίνουμε ότι έπαθε το σκυλί, που είδε στο νερό είδωλο του κρέατος, που είχε στο στόμα του κι άφησε το αληθινό φαγητό κι άνοιξε μάταια το στόμα του για να πάρει το είδωλο της τροφής έμεινε πεινασμένο... Το κυριο λάθος στην ζωή έγκειται στην αδυναμία να κατανοήσουμε ακριβώς ποιό είναι από τη φύση του καλό & ποιό θεωρείται ψευδώς καλό. Γιατί αν η κακία παρουσιαζόταν γυμνή μέσα στην ζωή & δεν ήταν χρωματισμένη από κάποια ιδέα καλού, δεν θα αυτομολούσε προς αυτήν ο άνθρωπος.. Η ιδέα της θεότητας υπάρχει από την φύση της σε όλους τους ανθρώπους. Αλλά το λάθος στο ζητούμενο γίνεται από την άγνοια του αληθινού Θεού. (Στους Μακαρ. Ε, 209). Επειδή σε όλους υπάρχει έμφυτη σχέση με το καλό & προς αυτό κινείται κάθε προαίρεση..γι αυτό η ακρισία προς το πραγματικά καλό προκαλεί συνήθως τα περισσότερα αμαρτήματα.. Αυτό που δεν είναι καλό ούτε για όλους, ούτε πάντοτε ούτε καθεαυτό χωρίς την εξωτερική συγκυρία δεν θα το θεωρούσαμε κυριολεκτικά στη φύση του καλού. Γι αυτό πολλοί από αυτούς που εξετάζουν τα όνια απρόσεκτα φαντάστηκαν ότι το καλό υπάρχει σε αυτά, ενώ αν τα εξετάσει θα δει ότι δεν είναι κανένα καλό καθεαυτό (νερό-αέρας-φωτιά) & στον ίδιο τον ήλιο σε μερικούς γίνεται βλαβερός θερμαίνοντας πάνω από το κανονικό μέτρο.. Ποιος δεν γνωρίζει πόσο βραχύβια είναι η δύναμη & η ομορφιά ή πόσο εύκολα χάνεται η εξουσία & πόσο ανυπόστατη είναι η δόξα ή ο μάταιος αγώνας των ανθρώπων για χρήματα. *Η σωματική ζωή είναι πλήρωση & κένωση με δύο τρόπους το φαγητό & τον αέρα. Η ανθρώπινη ψυχή δεν θα βρεθεί πλεγμένη με την σωματική παχύτητα, ούτε να ζεί με την ισοδυναμία των αντιθέτων, που η ισόπαλη μάχη μεταξύ τους μας συγκροτεί & μας εξασφαλίζει την υγεία..* Ήρεμον & ψύχιον βίον διάγει.. Οι ζωντανοί παθαίνουν το ίδιο με εκείνους που ζούνε στο δεσμωτήριο. Η εξοικείωσή τους με τα θλιβερά τους κάνει ίσως να θλίβονται για εκείνους, που αποφυλακίζονται, επειδή αγνοούν την χαρά, που τους περιμένει. Γιατί αν ήξεραν τα θεάματα, που προσφέρει η ύπαιθρος, την ομορφιά του αιθέρα & το ύψος του ουρανού & τα όμοια όσοι γεννήθηκαν μέσα στη φυλακή δεν θα έκλαιγαν. Η γνώση του εαυτού μας γίνεται η κολυμβήθρα των αμαρτιών μας. Όπως τα σωματικά μάτια τα βλέπουν όλα τα άλλα εκτός από τον εαυτό τους, έτσι & η ψυχή, ενώ ερευνά όλα τα άλλα της είναι αδύνατον να δει τον εαυτό της. Τα μάτια βλέπουν τον εαυτό τους με την εικόνα-καθρέφτη. Έτσι & η ψυχή πρέπει να βλέπει την δική της εικόνα. Στο κάτοπτρο η εικόνα σχηματίζεται σύμφωνα με το αρχέτυπο, ενώ στο αποσφράγισμα της ψυχής, η ψυχή απεικονίζεται σύμφωνα με το θείο κάλλος. Γι αυτό όταν η ψυχή στρέφεται στο αρχέτυπό της τότε βλέπει τον εαυτό της. Η αρχέτυπη ομορφιά είναι άυλη άμορφη, νοερή κι ασώματη.. Η σκέψη ότι ξεντυνόμαστε το αποτροπιαστικό προσωπείο & τα αντίπαλα στοιχεία που αποτελούν την φύση μας, ότι ξαναγυρίζουμε σε αυτό, που είναι δικό μας είναι αφορμή χαράς ... Όπως το έμβρυο μέσα στην μήτρα θα αγανακτούσε όταν με την γέννηση έβγαινε από τα σπλάχνα & θα φώναζε ότι παθαίνει κάτι φοβερό αποσπώμενο από την ευχάριστη ζωή του (πράγμα που κάνει χύνοντας δάκρυα με την πρώτη του αναπνοή) έτσι μου φαίνονται ότι όσοι αγανακτούν για την μεταβολή της ζωής αυτής, παθαίνουν ότι & τα έμβρυα με το να θέλουν να ζούνε συνεχώς μέσα στο χώρο της υλικής ανδίας. Όταν η ωδίνη του θανάτου ξεγεννά τους ανθρώπους σε άλλη ζωή, αυτοί όταν προχωρήσουν σε εκείνο το φώς & αναπνεύσουν το από το καθαρό Πνεύμα διαπιστώνουν με την πείρα τους πόσο μεγάλη είναι η διαφορά της ζωής εκείνης από την τωρινή. Εκείνοι όμως που απομένουν στον υγρό & πλαδαρό βίο σε κατάσταση εμβρύου & όχι ανθρώπου ταλανίζουν αυτόν που βγήκε πιο πριν από την φυλακή της ζωής αυτόν που ανοίγει το αισθητήριο το ακοής για να ακούσει άρρητα ρήματα κι ανοίγει το στόμα κι έλκει το καθαρό κι άυλο Πνεύμα, που τον τονώνει για

την αληθινή φωνή & τον αληθινό λόγο, όταν αναμικθεί με το τραγούδι όσων εορτάζουν στο χορό των αγίων (Λόγος εις τους κεκοιμημ.161κ.ε.).

ΚΑΡΔΙΑ: Ο Θ. ετάζει (ερευνά κοιπαστικά) την καρδιά, το ηγεμονικό και τα νεφρά, το επιθυμητικό. Δηλ. Θεέ μου κρίνε με για τα δόγματα, που έχω για την πίστη και για τις κινήσεις του επιθυμητικού..Όταν εξετάζει την καρδιά (π.χ. του Αβραάμ ή του Ιακώβ) και τους νεφρούς (του Ιωσήφ) φανερώνει την δικαιοσύνη του ..Ευθύς στην καρδιά είναι εκείνος, που δεν κλίνει άλλοτε στην υπερβολή (θρασύτητα) και άλλοτε στην έλλειψη (δειλία)..Κι όπως η τεθλασμένη γραμμή, έτσι κι η διεσταρμμένη καρδιά άλλοτε ανυψώνεται στην αλλαζονεία κι άλλοτε ταπεινώνεται από τις λύπες και τις ταπεινώσεις..Οι έγκυες πρώτα συλλαμβάνουν, μετά κοιλοπονούν και τελευταία γεννούν. Στη σύλληψη της πονηρής καρδιάς προηγούνται οι μανιώδεις και παράφορες επιθυμίες, που ονομάζονται ωδίνες. Σε μια τέτοια επίθεση εκείνος, που δεν κυριάρχησε στις πονηρές πράξεις, συνέλαβε πόνο, κι εκείνος, που με τις πονηρές πράξεις εξάναψε την αμαρτία που υπήρχε στην κ. γέννησε την αμαρτία (Ψ.7, 63)..Απλή έπλασε την κ. ο Θ. για να διατηρεί μια δική της εικόνα. Ύστερα την συνδέσαμε με τα σαρκικά πάθη, κάναμε την κ. αβέβαιη και παντοειδή, αφού καταστρέψαμε την θεία απλότητα και ειλικρίνειά της. Επειδή είναι ο δημιουργός κ. γνωρίζει όλα τα έργα μας (λόγους και σκέψεις, και κίνηση) (Στον Ψαλμ.32,191)

ΚΑΡΕΚΛΑ 'ΛΟΙΜΩΝ': Καρέκλα ονομάζεται η σταθερή και μόνιμη παραμονή στην αμαρτία.. Παλιό πάθος της ψυχής και άσκηση του κακού που ρίζωσε με την πάροδο του χρόνου είναι δυσκολοθεράπευτο ή και παντελώς αθεράπευτο, γιατί *η συνήθεια μεταβάλλεται σε φύση*. Είναι ευχής άξιο να μην διαπράξουμε το κακό αν το διαπράξουμε αμέσως να το αποφύγουμε σαν πληγή από φαρμακερό φίδι..Γνωρίζω ανθρώπους που στα νιάτα τους κυλίσθηκαν σαν τους χοίρους σε σαρκικά πάθη και παραμένουν στην αμαρτία μέχρι τα γηρατειά τους.Ήαρέκλα λοιμών' εκείνων των αμαρτωλών, που κολλάνε ο ένας στον άλλον την αρρώστια π.χ. την πορνεία.. έτσι ώστε συμμετέχοντες πολλοί στο κακό να αποφύγουν την μομφή..όπως η φωτιά, που μεταδίδεται όταν βρεί ευνοϊκό άνεμο..Δεν είναι δυνατό να μην μεταδοθεί η αμαρτία ιδίως όταν την φλογίζουν τα πνεύματα της πονηρίας ..Όταν του ενός το κακό θεωρηθεί άξιο μιμήσεως από τους πολλούς, τότε αρμόζει να ληχτεί ότι κάποιος λοιμός των ψυχών επικρατεί στη ζωή. Γιατί αυτός που απέκτησε φήμη δια της αμαρτίας, εύκολα παρασύρει πολλούς (Στον Ψαλμ. 1, 33)

ΚΑΤΑΚΡΙΣΗ: Όλοι είμαστε ευσεβείς για ένα και μοναδικό λόγο, για να κατακρίνουμε τους άλλους για ασέβεια..Και καλύτερός μας δεν είναι εκείνος που δεν χρησιμοποιεί κακούς λόγους ένεκα του φόβου του Θ., αλλά εκείνος που κακολογεί περισσότερο από τους άλλους τον πλησίον του είτε κατά τρόπο σαφή, είτε συγκεκαλυμμένα. Παρατηρούμε ο ένας του άλλου τις αμαρτίες όχι για να κλάψουμε, αλλά για να κατηγορήσουμε. Ούτε για να θεραπεύσουμε, αλλά για μεγαλώσουμε ακόμη περισσότερο την πληγή για να έχουμε ως δικαιολογία για τις δικές μας κακίες τα τραύματα του πλησίον. Τους κακούς τους χαρακτηρίζει όχι η συμπεριφορά αλλά η διαφορά γνώμης και η φιλία..Τα πάντα έχουν επιστρέψει στο πρωτόγονο χάος.. Όπως κατά τη νυχτερινή μάχη δεν διακρίνουμε τους φίλους από τους εχθρούς ακριβώς όπως και στη θαλασσοταραχή..Έχουμε φθάσει και στη σκηνή, πράγμα που με κάνει να κλάψω, και μας διακωμωδούν μαζί με τους πιο διεφθαρμένους. Και τίποτε από αυτά που ακούμε ή βλέπουμε δεν είναι τόσο ευχάριστο όσο ο χριστιανός. Αυτά τα δημιουργεί το μίσος και η μεταξύ μας έχθρα. Αυτά εκείνοι που αγωνίζονται για το αγαθό και την ειρήνη. Αυτά εκείνοι, που αγαπούν το Θ. περισσότερο από ότι πρέπει..Αν αγωνισθεί κάποιος για το Χ, αλλά κατά τρόπο αντίθετο προς τις εντολές τουΧ. μήπως προσφέρει τίποτε στην ειρήνη;..Οι δαίμονες αισθάνονται τρόμο για το όνομα του Χ...και μεις δεν ντρεπόμεθα να το ξευτελίζουμε..(Λόγ.2, 175-7)..Κι όπως η ίδια γη παραμένει ακίνητη για τους υγιείς,..κινείται για κείνους που πάσχουν από ιλλίγγους και στρέφονται γύρω από τον εαυτό τους, επειδή η αρρώστια τους προβάλλεται σε κείνα που βλέπουν (ή το μέλι, που φαίνεται πικρό στους αρρώστους). Η απόσταση των κίωνων φαίνεται μεγαλύτερη για

εκείνους, που βρίσκονται μακριά, μικρότερη για κείνους που βρίσκονται κοντά επειδή η απόσταση εξαφανίζει τον αέρα και το βλέμμα ενώνει τα παχύτερα και μεις απυτώμαστε εύκολα από την έχθρα και δεν σκεπτόμαστε τα ίδια πράγματα, είτε είμαστε φίλοι είτε όχι. Κι η περίπτωση εύκολα μας χειροτονεί πολλούς αγίους και πολλούς αθέους ή καλύτερα τους κάνει όλους άθλιους..Και προηγουμένους δεν θεωρείτο ακίνδυνο να πεί κάποιος κάποιον περιττό λόγο, τώρα χρησιμοποιούμε ο ένας εναντίον του άλλου τους πιο ευσεβείς λόγους. Κι άλλοτε απαγορευόταν η ανάγνωση νόμου εκτός Ε...τώρα μεταχειριζόμαστε ακόμη και τα απόρρητα ενώπιον των ασεβών δικαστών, ρίπτοντες τα άγια στους σκύλους και τα μαργαριτάρια στα γουρούνια..Δεν μπορούμε να καταλάβουμε ότι δεν είναι ασφαλές όπλο να δείχνουμε εμπιστοσύνη στο εχθρό, ούτε στους λόγους κατά των Χριστιανών ανθρώπου, που τους μισεί. Γιατί εκείνο, που κατηγορούμε σήμερα, θα αποτελέσει αφορμή κατηγορίας εναντίον μας αύριο. Κι ο εχθρός δέχεται με κολακευτική διάθεση τα λεγόμενα, όχι επειδή επαινεί, αλλά γιατί συγκεντρώνει με κακία το δηλητήριό του για να το εκτοξεύσει την κατάλληλη περίπτωση εναντίον του πιστού... Αισθανόμαστε ηδονή καταστρέφοντας τον εαυτό μας (Λογ.22,339-341)..Παραμένω εκείνος που είμαι κι όταν με δυσφημούν κι όταν με θαυμάζουν. 'Ο άνθρωπος δεν κολυμβά διαφορετικά στους λόγους' λέγει ο Ιώβ..Αν λέει ψέματα εκείνος που με κατηγορεί ο λόγος του αναφέρεται στον ίδιο παρά σε μένα, έστω κι αν προσωπικά με βρίζει. Αν λέει την αλήθεια θα κατηγορήσω τον εαυτό μου..και κερδίζω το να ζω με μεγαλύτερη ασφάλεια ..Ο καθένας κρίνεται μόνος του από τον εαυτό του και δεν του προσθέτουν ούτε του αφαιρούν τίποτα εκείνοι που τον κατηγορούν, είτε τον επαινούν. Η κατηγορία χύνεται εύκολα σε όλους κι αποτελεί κοινή κατηγορία του παντός, όχι από σφάλμα πολλών αλλά ορισμένων. Και το πιο φοβερό είναι ότι δεν σταματά σε μας αλλά προχωρεί και μέχρι το φανερό μας μυστήριο (Λογ. 22, 351κ.ε.)...Αυτοί είναι αργοί κριτές των έργων, και ταχείς εξεταστές των ξένων (Λογ.32,53). Διόρθωσε εκείνο και μάλιστα πράως και φιλανθρώπως, όχι ως εχθρός κι απότομος γιατρός, ούτε ως ειδήμων ενός μόνου πράγματος, της καύσεως και τομής, αφετέρου κατανόησε τον εαυτό σου και την αρρώστια σου..Είσαι εικόνα του Θ. και συζητείς με εικόνα του Θ. και κρίνεσαι σύ ο κρίνων, και κρίνεις ξένο δούλο, που τον ορίζει άλλος. Να δοκιμάζεις τον εαυτό σου κρινόμενος με τα ίδια μέτρα..Έχεις κανόνα θεραπείας. Είσαι μαθητής του Χ., του πράου και φιλανθρώπου. Και να αντιταχθεί την πρώτη φορά μακροθύμησε, αν την δεύτερα μην απελπισθείς, είναι ακόμη καιρός θεραπείας, αν τρίτη φορά γίνει φιλάνθρωπος γεωργός, παρακάλεσε τον Δεσπότη να μην εκριζώσει ούτε να μισήσει την άκαρπο συκιά (Λόγ.32, 81-3).Στο Θ. μεγαλύτερο είναι το μέτρο της φιλανθρωπίας από το μέτρο της παιδαγωγίας (Λόγ.42,255).

ΚΑΤΗΧΗΣΗ: Η μέθοδος της κατήχησης είναι αναγκαία για να πληθύνεται η Εκκλησία με την προσθήκη των σωζομένων..αλλά όμως δεν είναι εφαρμόσιμος ο ίδιος τρόπος διδασκαλίας σε όλους τους προσερχομένους στο λόγο, αλλά πρέπει να προσαρμόζουμε τις κατηχήσεις σύμφωνα με τις διαφορές των θρησκειών, αποβλέποντας στον ίδιο σκοπό του λόγου, αλλά μην επιχειρηματολογούντες με τον ίδιο τρόπο. Με άλλες προϋποθέσεις σκέφτεται ο ελληνίζων & με άλλες ο ιουδαίζων.. Δεν θα θεραπεύσουμε με τα ίδια μέσα την πολυθεία του Έλληνα & την απιστία του Ιουδαίου ως προς τον μονογενή Θεό...Εάν λέγει ότι δεν υπάρχει Θ., θα οδηγηθεί να ομολογήσει από των ανά τον κόσμο τεχνικώς & σοφώς εκδηλουμένων ενεργειών, την ύπαρξη δυνάμεως, η οποία είναι υπεράνω πάντων..Αν δέχεται καθόλα τέλειο τον Θεό, δεν μπορεί να είναι πολλά τα αίτια (Κατηχ.387)

Η ασυνέπεια (των ανθρώπων προς τον αυστηρό βίο της θεογνωσίας) είναι ύποπτη αφού εκτός του ότι δεν ωφελούνται εκείνοι τίποτε, προξενούν κακό και στους άλλους, διότι επισύρουν τη χλεύη και ψεύδη και πονηρές βλασφημίες κατά του έργου μας. Επειδή ο φόβος του Θεού νικά κάθε ελάττωμα της ψυχής δεν πρέπει να απογοητευθούμε από αυτούς αμέσως, αλλά να τους εισάγουμε στην κατάλληλη άσκηση, ώστε να τους δεχθούμε ακίνδυνα αλλιώς θα τους αποπέμψουμε για να μην προκληθεί ζημιά στην αδερφότητα. (όροι κατά πλάτος, 243)..Μέθοδος διδασκαλίας αρετών: α) διάκριση της ικανοποίησης, που δοκιμάζουν οι ά. αισθησιακά και διανοητικά, όπου η

κακία ευχαριστεί την αίσθηση κι η αρετή ευφραίνει την ψυχή. Επακόλουθο αυτών η απομάκρυνση της διανοίας των ακροατών με τον έπαινο και την κατηγορία από το χειρότερο κι η προσοικείωση με το καλύτερο. Η κατηγορία της ζωής της κακίας προκαλεί το μίσος κατά της κακίας, ενώ ο έπαινος των αγαθών ελκύει την επιθυμία προς το καλό. Έπειτα από αυτό πρέπει να γίνει δραστικότερο το εγκώμιο του αγαθού βίου κι εντονότερος ο φόβος της κακίας, πρέπει να θυμηθούμε παραδείγματα θαυμασμού της αρετής και καταδίκης της κακίας. Γιατί δημιουργούν ένα δυνάμωμα της διάθεσης μέσα στην ψυχή και μια σταθερότητα τα παραδείγματα ατου βίου..Πρέπει να γίνει λεπτομερής διδασκαλία για καθένα από αυτά, που και το καλύτερο θα υποδείξει και το κακό θα αποτρέψει..Η φύση μας δεν παραδέχεται εύκολα οτιδήποτε είναι ξένο προς την ηδονή..Η ψυχή εκείνων, που εισάγονται στον υψηλότερο βίο και που φαίνεται ότι έχουν κριτήριο του αγαθού την αίσθηση, δεν έχει η ψυχή τους την ικανότητα να βλέπει καθαρά το αγαθό, επειδή ακόμα είναι ανάσκητη κι ασυνήθιστη σε αυτήν την κατανόηση. Και για κάθε τι που δεν γνωρίζουμε, ακόμα κι αν είναι το καλύτερο, η επιθυμία μέσα μας αδρανεύει. Αν δεν λειτουργεί η επιθυμία, δεν θα γεννηθεί μέσα μας η ηδονή ενός πράγματος που δεν ποθούμε, γιατί ο δρόμος για την ηδονή είναι ο πόθος. Για όλα αυτά είναι ανάγκη να επινοήσουμε για όσους δεν γεύτηκαν ακόμα την αθάνατη και θεία ηδονή, κάτι μαζί με το οποίο τα διδάγματα της αρετής ζαχαρωμένα με κάτι όσων ευφραίνουν την αίσθηση, όπως συνηθίζουν οι γιατροί να αναμιγνύουν το πικρό φάρμακο, που παίρνουν δύσκολα οι άρρωστοι με την γλυκύτητα του μελιού...Πως λοιπόν επινόησε την άφραστη και θεϊκή ηδονή, που σκόρπισε στα διδάγματα ο μέγας Δαβίδ κι έκανε το μάθημα τόσο ευπαραδέκτο για την φύση των ανθρώπων;..Αιτία που διαβάζουμε τους Ψαλμούς με ευχαρίστηση είναι ότι ψάλλουμε τις λέξεις μελωδικά. (Στις Επιγρ.23κ.ε.) πόσο συγκλονισμό νοιώθει εκείνος που βλέπει σε εικόνα την δευτέρα παρουσία του Κ...τον ειδωλολάτρη δεν θα του δείξεις τα αόρατα αλλά πρώτα τον εισάγεις στην εκκλησία δείχνοντας τον διάκοσμο και τον μεταφέρεις έπειτα στις μορφές των αγ.εικόνες βλέπει ο άπιστος και ρωτά: ποιός είναι αυτός που σταυρώνεται, ανασταίνεται και πατάει το κεφάλι του γέρου; και έτσι θα τον οδηγήσεις στην επίγνωση του Θ. έπειτα τον εισάγεις στον λουτήρα του βαφτίσματος. και βλέπει εκείνος μόνον νερό ενώ εσύ αυτό ως φως και πνεύμα..έπειτα συμμετέχοντας στο μυστήριο του σώματος και αίματος του Σωτήρα, βλέπει μόνο ψωμί και κρασί, ενώ συ το σώμα κι αίμα του Χ. βλέπεις ότι από τα ορατά τον ανεβάζεις στα αόρατα;..από την υλική μορφή των αποστόλων φτερουγίζει ο νυος κι η σκέψη σου στον πόθο και τον έρωτά τους(Αποδεικτ.ΕικόΝων 395)

ΚΗΡΥΓΜΑ: Ο θεατής των αθλητών πρέπει να έχει κι αυτός κάποια αθλητική ετοιμότητα..Ο ερευνητής των μεγάλων κι υπερφυών θεαμάτων κι ο ακροατής της όντως κορυφαίας κι αρρήτου σοφίας πρέπει να έρχεται προπαρασκευασμένος από το σπίτι του..& να γίνεται συμμετοχος στον αγώνα & να έρχεται περισσότερο ως συναθλητής παρά ως κριτής. (Εξαημ.Στ, 213).

ΚΟΙΛΙΑ: Είναι η μόνη, που δεν ευχαριστεί όταν ευεργετηθεί..Κοιλιά παχιά δεν γεννά λεπτό νου.. Να γεμίζεις ένα πιθάρι που έχει διαρροή τί ωφελεί; Κ. αχόρταγη βρήκε και τους δρόμους των καραβιών..Κι εκείνο που λένε οι αγαπητοί Στωικοί σα να απευθύνονται στο σώμα κάποιου άλλου; 'Τί σου χρωστώ άθλιο σώμα; Φαγητό; Μέγιστη πληρωμή όταν σου δώσω λιγοστό ψωμί. Πιοτό; Νερό και ξύδι'....Όταν ο εχθρός συγκρούστηκε με το Χ. κι έφυγε, νικημένος από ευγενική σάρκα..προήλθε ο νόμος της αγαπητής ταλαιπωρίας..θυσιάζοντας όχι μοσχάρια ..αλλά το λιώσιμο του εαυτού τους με την μετρημένη τροφή, προσπαθώντας να φτιάξουν ναούς καθαρούς για το Θ. με ολονύχτιες αγρυπνίες και του νου πετάγματα στο μεγάλο Νου, ζώντας τόσο λίγο στις σκιές και τις φασματικές εικόνες όσο να συλλάβουν τα κρυμμένα με τα ορατά.. (Περί Αρετής, 205-7)...Της κοιλιάς ο όγκος φευγατίζει τις λεπτές σκέψεις, γιατί τα αντίθετα μάχονται με τα αντίθετα. Καλύτερη η μέτρια, ευκολόφτιακτη τροφή, παρά φαγιά λεπτεπίλεπτα που πλάθει η φαντασία (Ποίν. 32, 407)...Κοιλιά ονομάζει ο Ιερεμίας (4:19) την ψυχή του είτε επείδη δέχεται και χωνεύει τις τροφές, που προέρχονται από

το λόγο, είτε επειδή είναι μυστική κι αόρατη. Αισθητήρια είναι οι κινήσεις και διαλογισμοί της ψυχής (Λόγ.17,369).

ΚΟΙΝΟΒΙΟ: Η συμβίωση είναι πολυτιμώτερη για πολλούς λόγους: Πρώτον κανείς δεν είναι αυτόρκτης, αλλά χρειαζόμεθα ο ένας του άλλου, όπως το πόδι. Κι αυτό που έχουμε ακρυστεύεται κι αυτό που δεν έχουμε δεν μπορεί να βρεθεί γιατί ο δημιουργός Θ. όρισε να έχει ο ένας ανάγκη του άλλου Χωρίς αυτό το σύνδεσμο κι ο λόγος της αγάπης του Χριστού δεν επιτρέπει να επιδιώκει ο ακθέννας το συμφέρον του. Γιατί 'η αγάπη δεν ζητά τα δικά της', ενώ ο μονήρης βίος έχει σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών του καθένα..Κατά την απομόνωση δεν θα δει κανείς εύκολα ούτε το ελάττωμά του αφού δεν θα έχει εκείνον που θα τον ελέγξει με πράγματα κι ευσπλαχνία.. 'αλί μόνον στον ένα γιατί αν πέσει δεν θα υπάρχει αυτός, που θα τον σηκώσει' (Εκκλ.4:10)..Πώς όντας χωρισμένοι και διηρημένοι μπορούμε να διατηρήσουμε την αμοιβαία σχέση κι υπηρεσία των μελών ή την υποταγή στην κεφαλή, τον Ι.Χ...Επειδή ο ένας δεν αρκεί για να δεχθεί όλα τα χαρίσματα του αγ.Πνεύματος..Αυτός λοιπόν που ζει μόνος του ίσως έχει είν χάρισμα το οποίο όμως κατ άχωση μέσα του..Αντιθέτως κατά την συμβίωση πολλών ανθρώπων και το δικό του χάρισμα απολαύει κανείς πολυπλασιάζοντας αυτό δια της μεταδόσεως..Η κοινή ζωή έχει περισσότερα αγαθά..Η απελευθέρωση από την αμαρτία είναι ευκολότερη στην κοινή ζωή γιατί ντρέπεται κανείς την αποδοκιμασία των πολλών..Πρώτος και μέγιστος κίνδυνος της κατά μόνος ζωής είναι η αυταρέσκεια..Πώς θα δείξει την ταπεινώσή του όταν δεν έχει κανένα από τον οποίο θα αποδείξει ταπεινότερο τον εαυτό του; Πώς θα δείξει την ευσπλαχνία αποκομμένος από την κοινωνία των πολλών; Πώς θα γυμνάσει τον εαυτό του στην μακροθυμία, όταν δεν αντιστέκεται κανείς στο θέλημά του; Ο Κύριος ένιψε..Ποιόν θα νίψεις;..Ο κοινός τόπος διαμονής των αδερφών είναι στάδιο άθλησης και καλός δρόμος προκοπής και συνεχής άσκηση και μελέτη των εντολών του Κυρίου κι έχει σκοπό την δόξα του Θεού ('ούτω λαμπάτω το φως ημών') και διασώζει τον χαρακτήρα των αγίων των Πράξεων (4:32) (όροι κατά πλάτος, 223-7)..Ο Βασ. συμφιλίωσε άριστα μεταξύ τους τον μοναχικό και κοινωνικό βίο. Έκτισε βέβαια ασκητήρια και μοναστήρια όχι όμως μακριά από μεικτές κοινωνίες, ούτε τα περιέκλεισε ούτε τα χώρισε ..Είχε σκοπό μήτε οι πνευματικοί να μένουν χωρίς επικοινωνία μήτε οι πρακτικοί χωρίς πνευματική τροφοδοσία αλλά να αντιπροσφέρουν.. όπως η γη και η θάλασσα συντρέχουν στη μια δόξα του Θεού..(Στον Μεγ.Βασ.235).

ΚΡΙΟΙ πρέπει να είναι οι αρχηγοί της ποιμνης του Χ., να οδηγούν σε ωραίες κι ευωδιαστές τροφές της πνευματικής διαδοκαλίας και να ποτίζουν με το ζωντανό νερό του αγ.Πνεύματος και αν εξυψώνουν και να εκτρέφουν και να καρποφορούν.Τους γιούς αυτών επιθυμεί προσφορά ο ο λόγος του Κ.(Στον 28 Ψαλμ.,99)

ΚΡΙΣΗ ΤΕΛΙΚΗ: Δεν υπάρχει άλλος τρόπος να επιτύχουμε ότι επιθυμούμε, αν δεν χαρίσουμε το αγαθό οι ίδιοι στον εαυτό μας. Γι αυτό λέει κάπου ο Κύριος στους ακροατές του: η βασιλεία του Θεού είναι μέσα μας'....Όπως οι πιστοί καθρέφτες δείχνουν τις εικόνες των προσώπων..γελαστά όσα χαίρονται & σκυθρωπά όσα λυπούνται & δεν θα κατηγορούσε κανείς τη σύσταση του καθρέφτη, αν φανεί η εικόνα σκυθρωπή..έτσι & η δίκαιη κρίση του Θεού εξομοιώνεται με τις δικές μας διαθέσεις κι ότι έχουμε μέσα μας..'Ελάτε, οι ευλογημένοι' & φύγετε οι καταραμένοι. Μήπως υπάρχει καμιά εξωτερική ανάγκη για αυτούς όσους επιβάλλει σε όσους είναι δεξιά την γλυκιά πρόσκληση & σε όσους είναι αριστερά την αυστηρή αποπομπή; Δεν είναι αυτοί που κέρδισαν την ευσπλαχνία με όσα έπραξαν ενώ οι άλλοι με τη σκληρότητα προς τους ανθρώπους τράβηξαν πάνω τους την σκληρότητα της θεότητας; Ο πλούσιος, ο παράλυτος από τις ηδονές αποκρούει από τον εαυτό του το έλεος & δεν εισακούεται. 'Οχι γιατί θα έκανε ζημιά μια σταγόνα στην μεγάλη πηγή του παραδείσου, αλλά γιατί η σταγόνα της ελεημοσύνης δεν έχει σχέση με την σκληρότητα. 'Τί σχέση έχει το φως με το σκοτάδι;'. 'ότι σπείρει ο άνθρωπος αυτό & θα θερίσει'. 'Όποιος σπείρει στο χωράφι της σάρκας θα θερίσει φθορά'. Σπορά είναι η προαίρεση του ανθρώπου & θέρος η ανταμοιβή της προαίρεσης..Γιατί η συμπάθεια που γεννιέται στην ψυχή μας

προς εκείνους που δείχνουν ευσπλαχνία στη ζωή αυτή όσο ζούν, παραμένει για πάντα σε όσους έγιναν μέτοχοι της χάριτος..Τί είναι λοιπόν φυσικό κατά τον καιρό της εξέτασής του να νοιώσει ο ευεργέτης, αναγνωριστεί από όσους ευεργέτησε, από τις φωνές της ευχαριστίας τους, που θα τον επυφημούν μπροστά στο Θεό όλου του κόσμου;..Ας μου πεί τώρα αυτός που προτιμά τα άψυχα χρήματα από την μέλλουσα μακαριότητα. Ποιό χρυσάφι έχει τέτοια λάμψη; Ποιοί πολύτιμοι λίθοι αστράφτουν έτσι..(ΕΙ Σ Τ Ο Ε Φ ΄ Ο Σ Ο Ν Ε Ν Ϊ Τ Ο Υ Τ Ω Ν Ε Π Ο Ι Η Σ Α Τ Ε , 235κ.ε.).

Όπως οι αφαιρούντες με τομή ή καύση τους παρά φύσιν όγκους δεν επιφέρουν ανώδυνη την θεραπεία, & δεν ενεργούν εις βλάβη του ασθενούς, έτσι & τα περιττά υλώδη εξογκώματα τής ψυχής, κατά την ώρα της κρίσεως κόβονται & ζύνονται κατά την άρρητον εκείνη σοφία & δύναμη. Λόγω της συνυάρξεως ψυχής & σώματος η αποκοπή του σαρκώματος προκαλεί πόνο δριμύ. Εσύ δεν μπορείς να χωρίσεις την καυστική δύναμη της φωτιάς από την λυμπρότητά του, όπως έκανε ο Θ. στη βάτο (Εξ.3:2)..Όταν θα γίνει η ανταπόδοση των πράξεών μας θα χωρισθεί στα δύο η φύση της φωτιάς, & το μεν φώς θα είναι για να το απολαμβάνουν οι δίκαιοι, η δε οδυνηρή καύση θα δοθεί στους κολασμένους....Από τον ήλιο & τη σελήνη μπορεί να μάθει κανείς πότε θα βρέξει ή θα κάνει ξηρασία (Μαθ.13:3) για το ναυτικό ή τον οδοιπόρο ή τους γεωργούς..Ακόμη & της συντελείας του κόσμου τα σημεία θα φανούν στον ήλιο & τη σελήνη & τα άστρα (Μαθ.24:29) (Εξαημ.στ, 227-9). Η διεστραμμένη παράδοση των ανθρώπων μας προκάλεσε μεγάλα κακά με το να καταδικάζει δήθεν ορισμένα αμαρτήματα (φόνος, μοιχεία), να εκλέγει δε άλλα ελευθέρως (οργή, ονειδισμό, μέθη, πλεονεξία, που είναι όμως άξια θανάτου, Ρωμ1:32)..Ο Κ. δεν θα μας πεί πηγαίνετε στη φωτιά την αιώνια γιατί πορνεύσατε ή φονεύσατε ή κάνατε κάτι απαγορευμένο, έστω και το ελάχιστον αλλά γιατί δείξατε αμέλεια για τα αγαθά έργα...Έμαθα επίσης την φοβερή καταδικαστική απόφαση εναντίον εκείνων που δεν αμάρτησαν αλλά απήλαυσαν μαζί την οργή, επειδή δεν επέδειξαν τον αγαθό ζήλο εναντίον των αμαρτησάντων..Θα απολαύσουμε τα αιώνια αγαθά, αφού αποχωρισθούμε τις συνθήκες των επιθυμιών μας και την παρατήρηση των ανθρωπίνων παραδόσεων, αφού περαπήσουμε κατά το Ευαγγέλιο του αμκαρίου Θεού Ιησού Χριστού(περί κρίματος Θεού, 49-55)...Ο Κύριος ούτε ακρίτως ελεεί ούτε ανηλεώς κρίνει (Ψ.114:5)..Ας μην θεωρούμε την φιλανθρωπία του Θεού αφορμή οκνηρίας..Αυτός που ανατέλλει τον ήλιο καταδικάζει και με τύφλα. Αυτός που δίνει βροχή βρέχει και φωτιά. Ή να τον αγαπήσουμε εξαιτίας των πρώτων είτε να τον φοβηθούμε για τα δεύτερα (Ρωμ.2:4-5) (Όροι κατά πλάτος, 177-181). Ο φιλάνθρωπος και δίκαιος κριτής το τί κατορθώνει το κρίνει πάντα εν συγκρίσει προς τις συνθήκες και πολλές φορές ένας που κατορθώνει μικρά πράγματα υπό δυσμενείς συνθήκες εκλαμβάνεται ανώτερος εκείνου που ενώ είχε πλήρη ελευθερία δεν κατόρθωσε τα πάντα..Είναι θαυμαστότερο να προχωρεί κανείς αργά φορώντας αλυσίδες από το να τρέχει χωρίς κανένα βάρος..Την Ραάβ την πόρνη, ενώ δεν ήταν καθόλου αξιέπαινη για τα άλλα την εδικαίωσε ένα πράγμα, η φιλοξενία και τον τελώνη η ταπείνωση..Αυτά να μάθεις και να μην απελπίζεσαι ακθόλου για τον εαυτό σου.(Λόγος 40,317)..Χειρότεροι των άπληστων και ράθυμων είναι οι καταφρονητές (του μυστηρίου του Βαπτίσματος). Είναι χειρότεροι εκείνων που χάνουν την δωρεά από άγνοια ή ανυπέβλητη ανάγκη, γιατί η ανυπέβλητος ανάγκη δεν είναι παρά ακούσι ο σφάλμα..Οι τελευταίοι ούτε θα δοξασθούν ούτε θα τιμωρηθούν από τον δίκαιο κριτή(Λόγος 40, 327-9)...Είναι η μοναδική και τελική φοβερή κρίση, που είναι περισσότερο δίκαια παρά επίφοβος και μάλλον περισσότερο φοβερά επειδή ακριβώς είναι δίκαιη...Και τους πρώτους θα τους υποδεχθεί το άρρητο φως κι η θεωρία της βασιλικής Τριάδος..που το θεωρώ κατεξοχήν βασιλεία των ουρανών, τους άλλους δε η τιμωρία ή καλύτερα η τιμωρία πριν την τιμωρία, το ότι θα έχουν απορριφθεί από το Θ. και η κατασχώνη της συνειδήσεώς τους..Οι πληγές της Αιγύπτου φανέρωση της προοδευτικότητας της οργής του Θ...'Λυπήσου Κ. τον λαό σου'!..Μπορώ να σας εγγυηθώ την φιλανθρωπία του Θ...Αφού αφήσει την οργή του, που είναι κάτι αφύσικο για αυτόν, θα προχωρήσει στο φυσικό του, στην συχώρηση. Γιατί αφενός τον παρακινούμε εμείς προς αυτό αφετέρου η φυσική του ροπή είναι προς τα εκεί...Ας σπείρουμε δάκρυα για να θερίσουμε με αγαλλίαση. Ας γίνουμε Νινευίτες κι όχι Σοδομίτες..Ας αναγνωρίσουμε ότι να μην

αμαρτήσσει καθόλου κανείς είναι ανώτερο των δυνάμεων του ανθρώπου, και ίδιον μόνον του Θ.. Το να μένει όμως κανείς αθεράπευτος είναι ίδιο πονηράς κι αντιθέου προς τον Θ. φύσεως κι ενεργειών προερχομένων από αυτή. (Λογ.16.353)..Η θεία εικόνα ας απομακρύνει πάλι από τη λάσπη κι ας αναγκάσει την υποταγμένη σάρκα να στραφεί προς τα άνω, υποβαστάζουσα αυτή με τις φτερούγες του λόγου..Κάθε ψυχή, που δεν έχει δεχθεί σωφρονιστική τιμωρία, παραμένει αθεράπευτη. Επομένως δεν είναι κακό το να υποστεί κανείς τιμωρία αλλά να μην σωφρονισθεί από την τιμωρία: 'Κ., τους μαστίγωσες αλλά δεν σωφρονίσθηκαν' (Ιερ.5:3)..Σπουδαίο φάρμακο της κακίας είναι το να ομολογήσει κανείς και να αποφύγει ταυτόχρονα το παράπτωμα (Λόγ.16,339κ.ε.)..Ο Θ. μετρά την προσφορά όχι με την αξία εκείνου το οποίο προσφέρεται αλλά με την δυνατότητα και την διάθεση εκείνου, που τα προφέρει (Λογ.19,407). Πριν από την κ. αγαπά την ελεημοσύνη και μετά την ελεημοσύνη έρχεται στην κρίση..έτσι ώστε ούτε η ευσπλαχνία να προξενήσει ραθυμία, ούτε μόνη η κρίση να προακλέσει την απόγνωση. Θέλει ο κριτής να σε ελεήσει. Αν σε βρει ταπεινό με αμαρτία και συντριμμένο θα σου χορηγήσει πλούσια την ευσπλαχνία του. Αν δει καρδιά αμετανόητη, υπερήφανο φρόνημα, απιστία στην μέλλουσα ζωή, αφοβία για την κρίση τότε προτιμά για σένα την καταδίκη. Και σαν γιατρός φιλάνθρωπος προσπαθεί πριν με πλύσεις και καταπλάσματα μαλακά να ελαττώσει το πρήξιμο. Αν δει το εξόγκωμα να ανθίσταται και αν σκληρύνεται τότε απορρίπτει το λάδι και προτιμά το μαχαίρι..Η γη είναι γεμάτη από το έλεος μόνον του Κ., ενώ η κρίση καθοράθηκε στον ορισμένο καιρό. Δεν υπάρχει λοιπόν έλεος χωρίς κρίση. Εκεί όμως η κρίση δεν είναι χωρίς έλεος γιατί δεν μπορεί αν βρεθεί ά. καθαρός από αμαρτία, ούτε αν είναι μια μέρα της ζωής του. (Στον 32 Ψαλμ.175-7).. Κι όπως ανέτειλε ο ήλιος όχι για τις νυχτερίδες και τα άλλα ζώα, που βόσκουν τη νύχτα, έτσι και το φως έχει την ιδιότητα να λάμπει και να φωτίζει. Δεν απολαμβάνουν όλοι την λαμπρότητά του..Εκείνοι που διέπραξαν τα φάυλα θα ντροπιασθούν την μέρα της κρίσης, βλέποντες το αίσχος του εαυτού τους και τα αποτυπώματα των αμαρτιών τους. Και ίσως είναι ντροπή μεγαλύτερη από το σκοτάδι και την αιώνια φωτιά..να έχουν πάντα πρό οφθαλμών τα ίχνη της αμαρτίας, που διέπραξαν με το σώμα, που παραμένιουν ανεξίτηλα στην μνήμη της ψυχής αιώνια. Λίγοι θα μπορέσουν να πλησιάσουν το αληθινό φως και με την αποκάλυψη των κρυπτών τους να μην φύγουν με ντροπιασμένα πρόσωπα. (Στον 33 Ψαλμ.,215). *όσο για το ότι στον άδη δεν υπάρχει μετάνοια, οι απειλές του παντεπότη Θ. είναι τρομερές αλλά τις υπερνικά η ανυπολόγιστη φιλανθρωπία του..και τα λέμε αυτά χωρίς να καταργούμε την προφητεία..τα λόγια 'η Νινευί θα καταστραφεί', η οποία δεν καταστράφηκε, στον Εζεκία 'θα πεθάνεις' (Γ Βασ.20:21) κι όμως έζησε, στον Αχαάβ δεινά (Γ Βασ.20:21) και πάλι η αγαθότητά του νίκησε την απόφασή του, και θα νικά πάντα μέχρι την τελική ανταπόδοση, το τέλος του πανηγυριού..* τώρα καιρός για φροντίδα, για συναλλαγή, για κόπο και τρεξίματα και μόχθο. κι είναι μακάριος εκείνος που δεν λύγισε ούτε κουράστηκε να ελπίζει (περί των εν πίστει κεκοιμημένων, 175) ακόμα κι αν η ζυγαριά λυγίσει λίγο προς τα αριστερά, νικά οπωσδήποτε η φιλανθρωπία του Θ...να οι τρεις θείες κρίσεις του Δεσπότη: η πρώτη είναι δίκαιη (όταν γέρνει η δεξιά πλάστιγγα), η δεύτερη φιλάνθρωπη (όταν ισορροπεί) η τρίτη υπεράγαθη (όταν γέρνει λίγο προς τα αριστερά) και η τέταρτη, όταν οι πονηρές πράξεις είναι κατά πολύ βαρύτερες ας σπεύσουμε προς τη φρικτή ημέρα, την δεύτερα παρουσία μήπως κατηγορηθούμε από τους συγγενείς μας ότι παραμελήσαμε τις υποχρεώσεις απέναντί τους..ο καθένας θα αναγνωρίσει τον πλησίον του όχι από το σχήμα του σώματός του αλλά με το διορατικό μάτι της ψ. (παραβολή φτωχού Λαζάρου).. 'τότε θα κατακρίνουν τα παιδιά τους γονείς τους' (Εφραίμ) ..οι αμαρτωλοί στερούνται αυτήν την παρηγοριά γιατί δεν αναγνωρίζονται εμταξύ τους..μέχρι αποσταλεί ο καθείς στον τόπο, που ετοίμασε για τον εαυτό του (Περί των εν πίστει κεκοιμημένων, 191).

ΚΤΙΖΩ: Πώς δεν αδικείτε εφόσον όταν ακούετε από τον Δαβίδ ('λαός ο κτιζόμενος' Ψ.101:19, Ψ.50:12 πρβλ.Ιερ.38:22) και τον Παύλο το 'έκτισε' (Εφ.2:15) να μην εννοείτε την ουσία αλλά την ανανέωση, όταν ακούτε το 'έκτισε' από τον Κ. συναριθμείτε την ουσία του με αυτή των κτισμάτων..Κύριος έκτισέ με 'σημαίνει ότι ο

Πατήρ ετοίμασε σε μένα σώμα και με έστειλε στους α. για τη σωτηρία τους. Οι Παροιμίες (που ούτως ή άλλως είναι παραβολικές) λένουν το 'έκτισε' αλλά δεν λένουν κτίσμα αλλά γέννημα τη Σοφία (8:25).. Αν ο Κ. κτίζεται κατά τον ίδιο τρόπο ως αρχή των πάντων, αποτελεί κι αυτός μία κτίση και δεν διαφέρει από τα άλλα, όπως η αρχή του δρόμου από τον δρόμο, κάτι παράλογο (πρβλ. 'Εν αρχή εποίησεν ο Θεός' αλλά 'ήν ο Λόγος', Εξομολογούμαι σοι Πάτερ, Κύριε του ουρανού). Επίσης δεν λέει για να κάμω έργα αλλά για τα έργα. Αυτά που γίνονται και κτίζονται, δημιουργούνται εν πρώτοις για να είναι και να υπάρχουν και κατόπιν ακολουθεί η δύναμη του να πράττουν (π.χ. Αδάμ, Νώε, Μωυσής)..Κι όπως ακριβώς κάποιος γιος, αν καθούν τα κτήματα και τα πάρουν οι εχθροί, φοράει την ίδια φορεσιά με αυτούς για να μην τον αναγνωρίσουν, έτσι κι ο Κ. με το να επενδυθεί το σώμα μας..αν ερωτάτο από αυτούς, που τον βλέπουν να έχει αυτή τη μορφή και να απορούν θα τους έλεγε 'Κύριος έκτισέ με' όχι σε έργα, που δεν υπήρχαν, αλλά σε έργα, που υπήρχαν και χρειάζονταν διόρθωση (ανακαίνιση) 'Ηνοίκα τον ουρανό πτοίμαζε συμπάρημν αυτώ' (Παρ.8:27)..Έπρεπε να είναι διάφορος από τα έργα και δημιουργός τους και να αναλάβει στον εαυτό του την ανανέωσή τους για να ξανακτισθούν τα πάντα σε αυτόν, με το να κτίζεται αυτός σε μας..Οι συγγραφείς της Γραφής, όταν αναφέρονται στη θεότητα του Λόγου αναφέρονται απλά, όταν όμως στη σάρκωση αναφέρουν και την αιτία..Δεν θα μπορούσε να επισυμβεί ανάσταση χωρίς θάνατο. Με το ίδιο σκεπτικό που έγινε κατάρα κι αμαρτία (βαστάζοντας την αμαρτία και την κατάρα) κτίζει και μας στον εαυτό του..Γι'αυτό κι ακολουθεί 'πρό δε (επεξήγηση) πάντων των βουνών γεννά με'...Είναι μονογενής λόγω της γεννήσεως εκ του Πατρός, πρωτότοκος (όλης της κτίσεως κι όχι των άλλων κτισμάτων) λόγω της συγκαταβάσεως προς τα κτίσματα..και της αδελφοποίησης με πολλούς και της υιοθέτησης..Εθεμελίωσέ με πρό των αιώνων (το θεμέλιο προϋπάρχει στο βουνό), γιατί το έργο της σωτηρίας σχεδιάσθηκε πριν την δημιουργία, για να μην παλιώσουμε και μεις σε σχέση με αυτά αλλά να μπορέσουμε να ζούμε και μετά από αυτά με το να έχουμε την ετοιμασθείσαν πριν από αυτά για μας την εκλεκτή ζωή και πνευματική ευλογία μέσα στον Λόγο..Δεν ήρμοζε να θεμελιωθεί η ζωή μας σε άλλον παρά στον Κ., που υπάρχει προ των αιώνων, για να κληρονομήσουμε την ειώνια ζωή..Το μεν σχέδιο κι η πρόθεση (όπως άλλωστε κάνει κι ο αρχιτέκτονας) προηγείται του αιώνος, το έργο εκτελέσθηκε όταν το κάλεσε ανάγκη κι ήλθε στον κόσμο ο Σωτήρας. Ο Πατήρ κτίζει επίσης τη σοφία μέσα μας, που είναι εικόνα της όντως Σοφίας. Κι ομιλεί σαν τον εαυτό της όπως ρωτούσε τον Παύλο γιατί με διώκεις..Η Σοφία είναι κτίζουσα ενώ ο τύπος της κτίζεται εντός των έργων όπως το κατ'εικόνα της εικόνας και αυτή η σοφία είναι αρχηγός κι οδηγός, προς γνώση Θ. Η Σοφία είναι η αιώνια χαρά του Πατρός. Ποτε δεν έχαιρε ο Πατήρ; (Κατά Αρειανών Β, 347κ.ε.)

ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ: Εμπορευόμαστε για τους εαυτούς μας την απόκτηση των ουρανίων πραγμάτων με την τήρηση των εντολών. Πρέπει να συγκεντρώσουμε πολύ & ποικίλο ουράνιο πλούτο για να μην καταντροπιαστούμε 'δούλε πονηρέ' (Ματθ.25:26) κι αφού φορτώσουμε τα εμπορεύματα να προσπαθήσουμε με ασφάλεια να περάσουμε την ζωή αυτή. Γιατί πολλοί αφού από τα νιάτα τους συγκέντρωσαν πολλά, όταν έφθασαν στο μέσο της ζωής & σηκώθηκαν εναντίον τους οι πειρασμοί από τα πονηρά πνεύματα, υπέστησαν ζάλη κι έχασαν είτε την πίστη, είτε την εγκράτεια..Θέαμα αξιοθρήντο! Ύστερα από νηστεία, σκληραγωγία, συνεχή προσευχή, εγκράτεια 20 ή 30 χρόνων λόγω απροσεξίας ή παραμελήσεως της ψυχής να καταντήσε κανείς γυμνός..από ένα κτύπημα του διαβόλου..Να κρατάς λοιπόν γερά τα πηδάλια της ζωής. Να κυβερνάς τα μάτια σου, για να μην πέσει ορμητικό το κύμα της επιθυμίας, να κυβερνάς την γλώσσα, την ακοή, να μην σε αναποδογυρίσει η ζάλη από το θυμό, αν μην σε κατακλύσουν οι αιφνίδιοι φόβοι, ούτε η βαρειά λύπη. Όταν κρατάς ψηλότερα τον εαυτό σου, θα είσαι καλός κυβερνήτης της ζωής..Οι ναυτικοί συνηθίζουν να κοιτούν ψηλά στον ουρανό κι από κει να λαμβάνουν γραμμή πλεύσης, τη μέρα από τον ήλιο, τη νύχτα από την άρκτο..& εσύ να έχεις το βλέμμα σου στον ουρανό (Ψ.122:1). Να ατενίζεις τον ήλιο της δικαιοσύνης κι οδηγούμενος από τις εντολές του Κυρίου σαν με κάποια φωτεινά άστρα να έχεις άγρυπνο το βλέμμα 'Λυχνάρι στα πόδια μου είναι ο

νόμος σου' (Ψ.118:105). Γιατί αν δεν κοιμηθείς πάνω στο τιμόνι, όσο βρίσκεσαι σε αυτή τη ζωή, στην ασταθή φύση του κόσμου, & την βοήθεια του αγ.Πνεύματος θα πάρεις που με ελαφρά φυσήματα θα σε οδηγήει μπροστά & ειρηνικά θα σε μεταφέρει με ασφάλεια στο ακύμαντο & ήρεμο λιμάνι του θελήματος του Θεού. (Εις την Αρχή των Παροιμ, 417).

ΛΑΟΣ: Αν γελαστεί ο δήμος, κυβερνά ο πρώτος απατεώνας. Ο δήμος βρίσκεται σε σύγχυση όλων των κακών. Ένα έργο που γίνεται πάρεργα δεν το θεωρώ έργο. Το πάρεργο είναι άξιο να το καταφρονείς. (Ποίημ. 32, 413)...Δεν ζητούν αρχιερείς, αλλά ρήτορας, ούτε οικονόμους ψυχών αλλά φύλακες χρημάτων, ούτε θύτας καθαρούς αλλά προστάτας ισχυρούς..Έτσι εμείς τους έχουμε εκπαιδεύσει που γίναμε σε όλους τα πάντα για να τους σώσουμε ή να τους κααοτρέψουμε όλους(Λόγ.42,287).

ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑ: Οι λέξεις δεν παρασύρουν τη φύση, αλλά μάλλον η φύση έλκει τις λέξεις προς εαυτήν και τις μεταβάλλει. Οι λέξεις δεν υπάρχουν πριν από τις ουσίες, αλλά προηγούνται οι ουσίες κι ακολουθούν μετά από αυτές οι λέξεις. Γιαυτό κι όταν η ουσία είναι δημιούργημα ή κτίσμα τότε το 'εποίησε' και το 'εγένετο' και το 'έκτισε' λέγονται κυριολεκτικά, αλλιώς όχι αλλά αντί του 'εγέννησε'. Πολλές φορές οι γονείς ονομάζουν τους υιούς τους δούλους από εξουσία (η Βηρσαβεέ για τον Σολομώντα) και το αντίστροφο από φιλανθρωπία (ο Παύλος συνιστά τον Ονήσιμο ως αδερφό)..Αυτά πρέπει να λαμβάνονται περί των ρημάτων που αφορούν τον Λόγο (ποιήσω =γεννώ στο Ησ.38:19-20), (κτώμαι=τίκτω, Εύα: Γεν.4:1, γίνομαι=γεννώ, Γεν.48:5, Ιώβ, 1:2) (Κατά Αρειανών β,223κ.ε.)

ΛΙΓΟΙ:Ανώτερη είναι η υπαίθρια πίστη από την πολυτελή ευσέβεια και περισσότεροι είναι για το Θ. τρεις συνηγμένοι στο όνομα Κ. από πολλές μυριάδες αρνουμένων την Θεότητα. Ή θα προτιμήσεις και τους Χαναναίους όλους από έναν Αβραάμ;..Εσύ αριθμείς μυριάδες, ο Ε. τους σωζομένους, κι εσύ την αμέτρητη σκόνη εγώ τα σκεύη της εκλογής. Γιατί τίποτε δεν είναι τόσο μεγαλοπρεπές για το Θ. όσο ο καθαρός Λόγος και η ψυχή η τελειωμένη στα δόγματα της αλήθειας (Λόγ.42,255). Δεν συμπορεύομαι με τους πολλούς και δεν ανέχομαι να βαδίζω τον ίδιο δρόμο.. πράγμα που έπαθε κι ένας από τους φιλοσόφους κατηγορηθείς λόγω της σωφροσύνης για παραφροσύνη (ο Δημόκριτος) ή ο Πέτρος για μεθυσμένος) (Λόγ.42,281-3).

ΛΟΓΙΣΜΟΣ: Η ψυχή σαν το πλοίο άλλοτε καταποντίζεται από εξωτερικές τρικυμίες, άλλοτε βυθίζεται από τα νερά, τα οποία εισρέουν μέσα. Και εμεις κανόμαστε άλλοτε ένεκεν των εξωτερικών αμαρτημάτων κι άλλοτε από τους εσωτερικούς λογισμούς..Στις μεν εξωτερικές τρικυμίες οι ναύτες φωνάζουν δυνατά και πολλές φορές η σωτηρία τους επιτυγχάνεται από τα πλοία, που είναι κοντά τους. Οι αντλίες όμως ενώ κοιμούνται ήσυχια οι πλοίαρχοι κι η θάλασσα είναι ήρεμη, εργάζονται ύπουλα και πολλές φορές επιφέρουν τον θάνατο. Πρέπει συνεπώς η διάνοια να κοπιάζει περισσότερο έναντι των λογισμών. Γιατί ο εχθρός θέλει να γκρεμίσει την ψυχή σαν να πρόκειται για σπίτι, ή από τα θεμέλια την καταρρίπτει ή μαπίνει από την στέγη και την καταστρέφει ολόκληρη ή μπαίνει από το παράθυρο και πρώτα δένει τον οικοδεσπότη κι έτσι υποδουλώνει τα πάντα. Θεμέλιο είναι τα καλά έργα, στέγη η πίστη, παράθυρα οι αισθήσεις. Γι'αυτό εκείνος, που θέλει να σωθεί πρέπει να έχει πολλά μάτια. Πλέουμε στο άγνωστο. Γι'αυτό ο Δαβίδ έχει ονομάσει την ζωή μας θάλασσα. Αλλά της θάλασσας άλλα μέρη είναι βράχοι, άλλα γεμάτα από θηρία, κι άλλα γαλήνια. Εμείς νομίζουμε ότι πλέουμε στα γαλήνια καθοδηγούμενοι από τον ήλιο της δικαιοσύνης κι οι κοσμικοί στα επικίνδυνα στο σκοτός της άγνοιας. Εκείνος όμως ενδέχεται στην τρικυμία και το σκοτάδι να φωνάζει δυνατά και να μείνει άγρυπνος και να σώσει το σκάφος κι εμείς στη γαλήνη να βυθισθούμε από αμέλεια, επειδή εγκαταλείψαμε το πηδάλιο της δικαιοσύνης. Ας προσέχει εκείνος που στέκει να μην πέσει και μάλιστα σε βαθύ πηγάδι, που δεν θα ακούγεται η φωνή του γιατί ο πεσμένος ένα πράγμα φροντίζει, πώς να σηκωθεί πάνω. Γιατί κι οι πτώσεις είναι διαφορετικές...Ο εχθρός πολεμεί την ψυχή με διαφορετικούς λογισμούς κάθε φορά.

Πολεμά με τον λ. της ειμαρμένης, με τον αυτοματισμό της ψυχής (η ψυχή πεθαίνει μαζί με το σώμα)...Γνωρίζω κάποιον ενάρετο δούλο του Θ. που καθόταν στο κελλί του και σημείωνε τις εισόδους των λογισμών και μετρούσε ποιος ερχόταν πρώτος και δεύτερος κι έτσι λάμβανε βαθειά κι ακριβή γνώση της χάριτος του Θ. και της δικής του υπομονής και δυνάμεως.. Αν οι έμποροι μετρούν καθημερινά τα κέρδη τους και τις απώλειες, πολύ περισσότερο πρέπει να είναι άγρυπνοι όσοι εμπορεύονται τον αληθινό θησαυρό και τα μεν μεγαλύτερα αγαθά να λαχταρούν, αν δε συμβεί μια κλοπή εκ μέρους των εχθρών να λυπούνται, γιατί θα κριθούν και να μην απελπίζονται κι όλα να τα εγκαταλείπουν για το ακούσιο αμάρτημα. Έχεις τα 99 πρόβατα, ζήτα κι αυτό, που κάθηκε. (Βίος Συγκλητ.293 κ.ε.)

ΛΟΓΟΣ: Σαν τους ληστές υφαρπάζουν τον Λόγο από τον Θεό και διδάσκουν δόγματα τελείως εχθρικά προς τον Θ., ότι δηλ. ο Θ. κάποτε ήταν χωρίς Λόγο και Σοφία κι ότι το φως κάποτε ήταν χωρίς λάμψη κι ότι ήταν πηγή στείρα και ξηρά. Αν λοιπόν με το να υπάρχει φως, υπάρχει κι η εικόνα του κι η ανταύγειά του, και με το να υπάρχει πραγματική ύπαρξη, υπάρχει κι η όψη της ολόκληρη, και με το να υπάρχει Πατέρας υπάρχει κι η αλήθεια, ας σκεφθούν αυτοί οι οποίοι μετρούν με τον χρόνο την εικόνα και το είδος της θεότητας σε πόσο μέγα βάραθρο πέφτουν. Αν δεν υπήρχε ο Υιός προτού γεννηθεί, δεν υπήρχε πάντα στον Θ. η αλήθεια καθότι ο υιός λέγει 'εγώ ειμί η αλήθεια' (Κατά Αρειανών Α, 83κ.ε.) Γιατί λέγεται Λόγος; Για να δειχθεί ότι έχει προέλθει από το νου, γιατί γεννήθηκε χωρίς πάθος (γι'αυτό δεν λέει 'εν αρχή ην ο Υιός'), γιατί είναι εικόνα αυτού, που τον γέννησε και τον φέρει ολόκληρο στον εαυτό του..Αυτά, που σκεφθήκαμε στην καρδιά μας, αυτά προφέραμε με τον λόγο μας κι αυτό, που προφέρεται είναι απεικόνισμα του νοήματος, που υπάρχει στην καρδιά. Η καρδιά μας είναι σαν μια πηγή, ο δε λόγος, που προφέρεται σαν κάποιο ρυάκι που ρέει από την πηγή αυτή..Κι ότι λογής είναι αυτό το οποίο είναι κρυμμένο, τέτοιο είναι κι αυτό, που φαίνεται..(Εις το εν αρχή ην ο λόγος,53-5). Αν & λέγεται λόγος του Θεού δεν πρέπει να νομισθεί ότι έχει την υπόσταση στην ορμή του φθόγγου, μεταβαίνων στην ανυπαρξία όπως ο δικός μας λόγος. Αλλά όπως & η δική μας φύση ούσα πρόσκαιρος έχει & τον λόγο πρόσκαιρο, έτσι & η άφθαρτη φύση έχει αίδιο κι αιώνιο λόγο..Ο Λόγος δεν υφίσταται αφύχως όπως οι λίθοι,...αλλά πάντως ζεί..Αν η φύση του Λόγου είναι απλή..είναι ανάγκη αν είναι αυτοζωή, όχι μετουσία ζωής. Αν λοιπόν ζεί ο Λόγος έχει & προαίρεση & η προαίρεση είναι δυνατή. Αν & δύναται τα πάντα η προαίρεση, θέλει παν ότι αγαθό. Θέλουσα δε & δύναται, δυναμένη δέ δεν μένει ανενέργητος, αλλά φέρει εις ενέργειαν κάθε προαίρεση δυνατού..Τα πάντα είναι έργο του Λόγου. Λ. αυτός που βρίσκεται κατ'ουσίαν μαζί με τον Πατέρα. Λόγος είναι η φυσική κίνηση του νου, σαν να είναι φως και λάμψη του. Λ. επίσης ο ενδιάθετος Λ., που λαλείται μέσα στην καρδιά κι αυτός που μεταδίδει σκέψη. Ο πρώτος έχει ουσία και προσωπική υπόσταση. ενώ οι λοιποί τρεις Λ. είναι δυνάμεις της ψυχής χωρίς προσ. υπόσταση. Ο πρώτος είναι φυσικό γέννημα του νου, ο δεύτερος ενδιάθετος κι ο τρίτος προφορικός (Έκδ., 135) Περί θέωσης- 'λόγωσης' (Έκδ.511)

ΛΟΓΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙ ΝΟΣ: Ο Θ. που μας έπλασε μας έδωσε την χρήση του λόγου, για να φανερώσουμε ο ένας στον άλλο τις σκέψεις των καρδιών μας ..λόγω κοινωνικότητας της φύσεως σαν από κάποια κρυφά ταμεία. Γιατί αν ζούσαμε με ψυχή γυμνή από σώμα, αμέσως θα επικοινωνούσαμε μεταξύ μας δια των σκέψεων..Όταν λοιπόν η σκέψη εκφρασθεί δια φωνής αμέσως μεταβαίνει από τον ομιλητή, αφού διασχίσει τον αέρα, φερομένη δια του λόγου ωσάν πορθμείου. Κι αν εύρει άκρα γαλήνη και πouxία σαν σε γαλήνια κι αχείμαστα λιμάνια, ο λόγος αγκυροβολεί στις ακoές των ακροατών..Ο λόγος της αλήθειας είναι δύσκολο θήραμα, γιατί μπορεί εύκολα να ξεφύγει αυτούς που δεν προσέχουν, αφού έτσι το Πνεύμα οικονόμησε να είναι σύντομος και βραχύς ώστε να δηλώνει πολλά σε λίγα και με την συντομία να είναι εύκολο να διατηρηθεί στην μνήμη. Άλλωστε η φυσική αρετή του λόγου είναι μήτε να κρύβει με την ασάφεια τα εκφραζόμενα μήτε να πλυμμυρίζει με περιττές λέξεις και μάταια πράγματα.(Ψ.32:15) (Εις το Πρόσεχε, 215-7) Ο λόγος, που είναι αληθινός & προέρχεται από απλή διάνοια είναι απλός & μονότροπος, γιατί πάντοτε λέγει τα ίδια

για τα όμοια πράγματα. Ο λόγος, που είναι πολύμορφος & έντεχνος είναι περίπλοκος & φτιαχτός..για να αρέσει με την εναλλαγή στους ακροατές (‘στροφές λόγου’ ή μάλλον ‘διαστροφές’ Παρ.1;3)..& να εξαπατά τους συνομιλητές, όπως οι λαγοί κι οι αλεπούδες τους σκύλους. Στην αρχή των παροιμ.,383) Υπάρχει και τόνος φωνής και συμμετρία λόγου και κατάλληλος καιρός και ειδικό λεξιλόγιο, οικείο και χαρακτηριστικό για τους ευσεβείς, που δεν μπορεί κανείς να το διδαχθεί αν δεν εγκαταλείψει με τη σιωπή εξαιρουμένης της ψαλμωδίας) τις παλιές του συνήθειες (όροι κατά πλάτος, 251)..Όταν ανδρωθέντες (ο Ιουλιανός κι ο αδερφός του) απόκτησαν την ικανότητα του λόγου, η οποία στους αγαθούς γίνεται όπλο αρετής, στους δε φαυλοτέρους κεντρί της κακίας, δεν μπορούσε πλέον να κρατήσει όλη την μανία..(Κατά Ιουλιαν.51)

ΛΟΓΟΣ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ Πρέπει να πιστεύουμε ότι σε κάθε όν ενυπάρχει κάποιος σοφός & τεχνικός λόγος, έστω κι αν είναι ανώτερο από την θέα μας. Στους επιστήμονες αντί λόγου γίνεται η παρουσιαζόμενη σε αυτούς τεχνική θεωρία δια της εναρμονίου περιφοράς..Υπάρχει στην κτίση λόγος έστω κι αν δεν είναι έναρθρος (Ψ.104:27).. Η φτώχεια της δικιάς μας φύσης το μιν γινόμενο βλέπει, τον λόγο όμως κατά τον οποίο γίνεται ούτε να το δει ούτε να το επαινέσει μπορεί, αφού ο έπαινος είναι για τα γνωστά κι όχι για τα άγνωστα(Απολογητ. περί Εξαημ. 267-9)

ΛΟΓΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ: Όπως δεν είναι κατάλληλη μια τροφή για όλα τα ζώα, έτσι και στους α. δεν ωφελεί ο ίδιος λόγος ‘Δεν πρέπει να βάζουμε το καινούργιο κρασί στους παλιούς ασκούς.. Διαφορετικά τρέφονται όσοι εμφορούνται από την επιθυμία της θεωρίας και της γνώσεως, διαφορετικά εκείνοι που γεύονται την ασκητική και πρακτική ζωή, και διαφορετικά εκείνοι, που επιδιώκουν το δίκαιο στον κόσμο. Όπως ακριβώς τα ζώα, άλλα ζούν στην ξηρά (οι ά. του μεσαίου τρόπου ζωής) άλλα το νερό (ά. που έχουν σκεπασθεί από τα νερά των αμαρτημάτων) κι άλλα στον αέρα (ατενίζουν τα ύψη). Εμείς σαν αετοί ας ανέλθουμε στα υψηλότερα, κι ας καταπατήσουμε λιοντάρι και δράκοντα..Αλλά όσο εμείς ανυψωνόμαστε στα ύψη, τόσο εκείνος προσπαθεί να μας εμποδίσει με τις παγίδες του...Όπως ακριβώς όποιος έχει σπίτι ετοιμόρροπο, αν φιλοξενήσει ξένους θα τους βλάψει αν γκρεμισθεί το οίκημα, έτσι κι αυτοί που δεν έχουν πρώτα οικοδομήσει στερά τον εαυτό τους, θα οδηγήσουν στην καταστροφή μαζί με τον εαυτό τους κι εκείνους, που τους πλησιάζουν. Γιατί με τα λόγια τους κάλεσαν στη σωτηρία, αλλά με τον άσχημο τρόπο ζωής έβλαψαν περισσότερο αυτούς, που συγκέντρωσαν. Γιατί γυμνή έκθεση λόγων, χωρίς έργα, μοιάζει εμ εικόνα που ζωγραφήθηκε με χρώματα, που εύκολα ξεβάφουν και καταστρέφεται με το φύσημα του ανέμου και τις σταγόνες του νερού μέσα σε ελάχιστο χρόνο (Βίος Συγκλητ.291). Δεν θέλω να συγκρίνει κανείς τα απλά αυτά πνευματικά λόγια με τις πολύπλοκες θεωρίες αυτών, που φιλοσόφησαν για τον ουρανό. Όσο προτιμώτερη είναι η ομορφιά των αγνών γυναικών από την ομορφιά των πορνών, τόση είναι η διαφορά της δικής μας διδασχής από την έξω. Γιατί οι εξωτερικοί επικολλούν στα λόγια τους την πειστικότητα με βεβιασμένο τρόπο, ενώ τα δικά μας τα περιβάλλει η αλήθεια γυμνή από τεχνάσματα & τί χρειάζεται να κοπιάζουμε ξεινάζοντας το ψέμα τους, όταν μας είναι αρκετό να παρατάξουμε εναντίων αλλήλων τα δικά τους βιβλία & να καθόμαστε με την ησυχία μας να παρακολουθούμε την διαμάχη τους; (Εξαημ.Γ, 135).. Εμένα μου ήλθε να παρομοιάσω την θέση μου με την φιλοφροσύνη ενός φτωχού οικοδεσπότη που κάνει τραπέζι. (Εξαημ.Θ, 339). Όσα ο Μωσής είπε με λίγα & περιεκτικά λόγια, αυτά τα αύξησε ο δασκαλός μας (Μ.Βασίλειος) δια της υψηλής φιλοσοφίας, κι έτσι έκαμε όχι στάχυ αλλά δέντρο κατά το παράδειγμα του κόκκου του σιναπιού, του παρομοιαζομένου με την βασιλεία των ουρανών, που δενδρώνει στην καρδιά του γεωργού, ώστε από παντού να γίνεται πλούσιος στα νοήματα, να απλώνεται με τα δόγματα αντί κλάδων και να ανεβαίνει στο ύψος σύμφωνα με το σκοπό της ευσεβείας, ώστε στα μεγάλα του κλαδιά να φωλιάζουν οι υψηλές & μετεωροπόρες ψυχές, που το Ευαγγέλιο ονομάζει πετεινά του ουρανού. Η συμφωνία γύρω από αυτά τα ζητήματα αποτελεί ένα είδος φωλιάς, που αναπαύει πάνω της την άστατη πολυπραγμοσύνη του νου, σαν από πολυπλόκητη πτήση...(Ο Μ.Βασίλειος) δεν έστησε επισημότερο λόγο..αλλά αφιερώθηκε στην απλοϊ κότερη εξήγηση των λόγων, ώστε να παραθέσει την έκθεση κατάλληλη προς

την απλοικότητα των ακροατών, μόνο που η εξήγησή του ανεβαίνει κάπως προς το επίπεδο των λογιότερων ακροατών, καθώς θίγει ποικίλα μαθήματα της έξω φιλοσοφίας (Απολογητικός περί της Εξαημ.251-5). Οι γυμναστές κι οι εκπαιδευτές των νέων όταν οδηγούν τους αθλητές στους αγώνες, κάνουν πολλές προτροπές περί του ότι πρέπει να μοχθούν για τα στεφάνια. ώστε πολλοί να πείθονται με τη φιλοτιμία στη νίκη να περιφρονούν τα σώματα. Γι' αυτό κι & σε εμένα που παρατάσσω τους στρατιώτες του Χριστού για πόλεμο ενάντια στους αοράτους εχθρούς & που προετοιμάζω δια της εγκρατείας τους αθλητές της ευσέβειας για τα στεφάνια της δικαιοσύνης είναι αναγκαίος ο προτρεπτικός λόγος (Περί νηστ. Β',55) Θα σιωπούσα αν δεν φοβόμουνα το παράδειγμα του Ιερεμία, ο οποίος επειδή δεν θέλησε να μιλήσει σε λαό ανυπάκουου..άναψε φωτιά στα έγκατά του κι από παντού έλιωνε...(Κατά μεθυσμένων 189).....Σήμερα θα πούμε λίγα λόγια για το βάπτισμα..Ο λόγος δεν συμβιβάζεται με τον κόρο. Ο κόρος του λόγου είναι εχθρός στις ακοές, όπως η υπερβολική τροφή στα σώματα..Ας δεχτεί το λόγο όχι με επιπολαιότητα αλλά με προθυμία. Επειδή και τούτο είναι φωτισμός, να αισθανθεί κανείς την δύναμη του μυστηρίου (Λόγος 40,279). Ούτε τους καταρράκτες του Νείλου μπορεί καμιά μηχανή να συγκρατήσει, ούτε τις ακτίνες του ήλιου έστω κι αν προς στιγμή καλύπτονται από σύννεφο, ούτε την γλώσσα των Χριστιανών που στηλιτεύει τα δικά σας (Κατά Ιουλιαν. Β, 245)...Των δικών μου λόγων γνώρισμα είναι η παιδαγωγική τάση με γνώμες και διδάγματα, όπου βέβαια ο λόγος το επιτρέπει. Κι όπως στο γνήσιο παιδί, έτσι και στους λόγους φανερώνεται μαζί τους ο δημιουργός τους..(Επιστ.52)..Δεν πρέπει να τολμά να μιλά στο λαό, όποιος δεν έχει ετοιμάσει με την άσκηση το λόγο του για να απευθυνθεί στους πολλούς..Πολλοί από όσους παραδέχτηκαν το Λόγο..κι έχουν επιδοθεί στο κήρυγμα επηρεάζονται από τον αντίπαλο με τις προσβολές των πειρασμών. Από αυτούς άλλοι γίνονται πιο δόκιμοι και πιο σταθεροί στην πίστη γυμνασμένοι από τις προσβολές. Μερικοί από τους ασθενέστερους γονατίζουν κιόλας, λέγοντας ξεκάθαρα ότι θα ήταν ωφελιμότερο να μην ακούσουν το κήρυγμα της αλήθειας παρά να συμπαραταχθούν με τέτοιους ανθρώπους. (Στον Μωυσ. Β, 209). Ανοίγω και κλείνω το στόμα μου κατ'εντολή του Νου και του Λόγου και του Πνεύματος, της μιας φυσικής ενώσεως και θεότητας (Λόγ.12, 309).. Αυτά έχω φιλοσοφήσει με συντομία υπό τύπο δόγματος κι όχι πολεμικής, με τρόπο πειστικό κι όχι αριστοτελικό, με τρόπο πνευματικό κι όχι κοσμικό, με σκοπό την ωφέλεια κι όχι την επίδειξη, για να γνωρίζετε σεις, που μας κατηγορείτε δημόσια και πανηγυρίζετε (Λόγ. 23, 379)...Εσίγησε η πονηρή και φλύαρη γλώσσα, αλλά δεν θα σιγήσει διαπαντός γιατί θα πολεμήσει με την χείρα και την μελάνη. Προς το παρόν μόνο σίγησε (Λόγ.42, 291)..Όπως μια μάνα προτάσσει τη ξεραμένη θηλή της για να ησυχάσει το ανεπτυγμένο παιδί της, έτσι και το άρρωστο σώμα μου προσφέρει τη φωνή του για να καθησυχάσει την επιθυμία σας. (Στον 59 Ψαλμ.363) Αρχή καθάρσεως της ψυχής η ησυχία, κατά την οποία ούτε η γλώσσα συζητεί ανθρώπινες υποθέσεις, ούτε τα μάτια κοιτάζουν τα ροδαλά κι αρμονικά σώματα ούτε η ακοή προσελκύει την προσοχή της ψυχής σε ακρόαση μελωδιών, που είναι συντιθεμένες χάριν ηδονής ή σε λόγια ευτραπέλων κι αστείων α.,που κατεξοχήν παραλύει την προσήλωση της ψυχής.....Να ερωτά χωρίς εριστικότητα, να απαντά χωρίς υπεροψία, να μην διακόπτει τον συνομιλητή του όταν λέγει κάτι χρήσιμο..Αν έχει διδαχθεί από κάποιον άλλον να μην το κρύβει σαν τις φαύλες γυναίκες που παρουσιάζουν τα νόθα παιδιά σαν δικά τους αλλά να φανερώνει με ευγνωμοσύνη τον πατέρα των σκέψεών του. Τόνος της φωνής μέτριος, ώστε να διαφεύγει της προσοχής λόγω της χαμηλότητός του, ούτε φορτικός λόγω εντάσεως. Να εξωτερικεύει τον λόγο, αφού πρώτα εξετάσει τι θα πεί.Ευπροσήγορος στις συζητήσεις, γλυκύς στις ομιλίες, να μην επιδιώκει το ευχάριστο δια της ευτραπέλις αλλά να κρατεί την χάρη δια της ευγενούς παραινέσεως. Ν'αποβάλλεις την ταρχύτητα πάντα, ακόμη κι όταν είναι απαραίτητα να επιτιμήσεις. Γιατί αν δείξεις μειριοφροσύνη και ταπεινοφροσύνη, θα γίνεις ευπρόσδεκτος στον έχοντα ανάγκη θεραπείας. Χρήσιμος κι ο τρόπος επιπλήξεως του προφήτου στον Δαβίδ, που χρησιμοποίησε φανταστικό πρόσωπο (Προς τον Φίλο Γρηγ.71)

ΜΑΓΕΙΑ Η μ. δεν έχει ενεργό δύναμη εναντίον εκείνων, που ζούν την αρετή αλλά σε κάθε επιβουλή υπερισχύουν όσοι είναι εξασφαλισμένοι με τη θεία συμμαχία...Πώς να

καταρασιώ αυτό το λαό που δεν τον καταριέται ο Κ; (Αριθμ.22:18) (Στο Βίο Μωυσή 319)

ΜΑΘΗΤΕΣ: Σε γυμνούς κι απένταρους και που στον ώμο δεν είχαν σάκκο, σε ξυπόλυτος κι άπορους εμπιστεύθηκε το μυστήριο όλης της νέας οικουμένης. Ούτε ραβδί δεν τους άφηνε να έχουν στα χέραι τους, ώστε η δύναμη του λόγου να είναι η πίστη. (Περί Αρετής, 199)

ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΤΑ είναι η συμπερίληψη του αγαθού. Το αντίθετο από το μακάριο είναι το άθλιο.. Άξιο για μακαρισμό αληθινά είναι ο ίδιος ο Θ...Μακαριότητα είναι η αθάνατη ζωή, το ανείπωτο κι ακατανόητο αγαθό, η ανέκφραστη ομορφιά, η αυτοαγαθότητα & η σοφία & η δύναμη, το αληθινό φώς, η πηγή κάθε αγαθότητας, η πάνω από τα σύμπαντα εξουσία, το μόνο αγαπητό, το αιώνια αμετάβλητο, η ατέλειωτη χαρά, για την οποία όπ κι αν πεί κανείς δεν λείει τίποτα άξιο για αυτήν. Κι επειδή ο πλάστης του ανθρώπου τον έπλασε σύμφωνα με την εικόνα του Θ. κατά δεύτερο λόγο άξιο για μακαρισμό θα είναι αυτό που δέχεται τον χαρακτηρισμό αυτό κατά μετοχή της πραγματικής μακαριότητας..Επειδή όμως η βρωμιά της αμαρτίας ασχήμισε την ομορφιά της εικόνας, ήρθε αυτός που θα μας πλύνει με το δικό του ζωντανό νερό, που αναβλύζει την αιώνια ζωή, ώστε να αποβάλλουμε το αίσχος της αμαρτίας, να ανακαί νιστούμε πάλι σύμφωνα με την μακάρια μορφή. (Στους Μακ.Α,125κ.ε.) Κοίτα επίσης: μακαρισμοί διαφόρων βίων (Ποίημα 17, Γρηγ.Θεολόγ.)...Ο σκοπός της ενάρετης ζωής είναι η μ...Κι όπως η ιατρική αποβλέπει στην υγεία κι η γεωργία στην παραγωγή των προς τ α τ ου ζην, έτσι κι η απόκτηση αρετής αποβλέπει στο να γίνει μ., όποιος ζεί σύμφωνα με αυτή. Αυτή είναι η ολοκλήρωση και το πέρας εκείνου, που νοούμε ως αγαθό..Ο Παύλος αναφέρει τη θεία φύση προτάσσοντας πριν από όλα τα θεολογικά ονόματα το επίθετο μ. (Α Τιμ.6:15-6)..Η ανθρώπινη μ. με τη μέθεξη εκείνου που υπάρχει αληθινά, γίνεται σε ένα βαθμό κι ονομάζεται αυτό, που είναι κατά φύση το μετεχόμενο. Ο ορισμός της ανθρώπινης μακαριότητας είναι η ομοίωση προς την θεότητα Το βιβλίο των ψαλμών πολύτροπα και πολλαπλά περιγράφει την μέθοδο απόκτησης της μ...τριχοτομώντας την αρετή. Άλλοτε μακαρίζει την αλλοτρίωση από το κακό, επειδή γίνεται αρχή της ροπής προς το καλύτερο, έπειτα την μελέτη των υψηλών και θείων πραγμάτων, επειδή προξενεί την έξη του καλύτερου κι έπειτα την ομοίωση προς τον Θ., που επιτυγχάνουν με αυτά όσοι τελειοποιούνται.. Αυτήν υπαινίσσεται με το αειθαλές ξύλο.(Επιγρ., 25)

ΜΑΡΤΥΡΙΟ: Η ψυχή προσηλώνεται στα ευχάριστα της ζωής με την αισθητική δύναμη σαν ένα είδος καρφιού & πολύ δύσκολα μπορεί να αποσπασθεί από αυτά & όπως οι χελώνες & τα σαλιγκάρια σαν να είναι δεμένη μέσα σε οστράκινο κάλυμμα εμποδίζονται πολύ στις κινήσεις τους, καθώς κουβαλάνε όλο το βάρος της ζωής τους. Γι'αυτό & γίνεται ευάλωτη από τους διώκτες της με την απειλή της δήμευσης ή με ζημιά..Αλλά όταν ο ζωντανός Λόγος..ο ενεργός..εισέλθει μέσα σε αυτόν που δέχτηκε αληθινά την πίστη & χωρίσει αυτά, που κακώς ενώθηκαν & κόψει τα δεσμά της συνήθειας, τότε ..σαν δρομέας αφού αποτινάξει από τους ώμους του τις κοσμικές ηδονές, ελαφρός & ευθυτενής διανύει το στάδιο των αγώνων, χρησιμοποιώντας ως χειραγωγό τον ίδιο τον αγωνοθέτη. Δεν βλέπει όσα έχει αφήσει αλλά όσα επιδιώκει. Ούτε στρέφει τα μάτια του προς το ευχάριστο, που είναι πίσω του αλλά ορμά προς το αγαθό, που έχει μπροστά του..Γι αυτό κάθε είδος βασανιστηρίου το δέχεται πρόθυμα. Δέχεται την φωτιά επειδή καθαρίζει την ύλη, το ξίφος επειδή διασπά τη συμφυία νου με τα υλικά. Δέχεται πρόθυμα κάθε επινόηση λύπης & πόνου, επειδή είναι αντιφάρμακο για το ολέθριο δηλητήριο της ηδονής. Όπως εκείνοι, που έχουν περίσσεια χυμών & χολής πίνουν πρόθυμα το πικρό αντίδοτο για να καθαρήσει τη νοσογόνο αιτία, έτσι δέχεται κι ο μάρτυρας την επίθεση των δεινών.. Τίποτε δεν νικά το διώκτη τόσο όσο η προθυμία η προθυμία αυτού, που πάσχει. (Εις Ήρωνα, 255)

ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΑ: Μάταιο είναι το ανυπόστατο, που το είναι του περιορίζεται στη λεκτική προφορά του.. όπως το παιχνίδι της ονοματοποιίας, που παίζουν μερικοί με

ονόματα που δεν έχουν κανένα σημαίνόμενο..Άλλο είδος ματαιότητας είναι οι άχρηστες ασχολίες που αναλαμβάνονται χωρίς κανένα πρακτικό σκοπό, όπως τα σπίτια των παιδιών στην άμμο & η τόξευση των άστρων & το κυνήγι των παρανόμων & ο συναγωνισμός του δρομέα με την ίδια του την σκιά. (Εκκλ.Α', 301-303).

ΜΑΤΙΑΣΜΑ: Οι φθονεροί νομίζουν ότι και με τα μάτια προκαλούν ζημιά, ώστε μερικά σώματα που έχουν ακλή υγεία κι μεγάλη ομορφιά, να μαραζώνουν..Εγώ απορρίπτω την εξήγηση αυτή, γιατί είναι λαική και έχει εισαχθεί κατά τρόπο μυστικό από γραϊδία. Λέγω όμως ότι οι δαίμονες που μισούν το καλό, όταν βρουν φιλικές διαθέσεις με αυτούς, με κάθε τρόπο χρησιμοποιούν στην υπηρεσία του θελήματός τους και τα μάτια των φθονερών. έπειτα δεν φρικιάς να καθιστάς τον εαυτό σου υπηρέτη του καταστρεπτικού δαίμονα, αλλά υποδέχεσαι κακό, με το οποίο θα γίνεις εχθρός αυτών, που τίποτε δεν αδικούν κι εχθρός του Θ., που είναι αγαθός...Οι φ. γίνονται φανεροί από την ίδια την εμφάνισή τους..Όπως τα αρπακτικά πουλιά, ενώ διασχίζουν λιβάδια και ευωδιαστά τοπία, ορμάνε στα δύσοσμα και οι μύγες αδιαφορούν για το καθαρό τρέχουν προς τα έλκη, έτσι κι οι φ. ούτε καν παρατηρούν τα μεγάλα επιτεύγματα της ζωής(Περί φθόνου).

MAXC: Η ψυχή σαν το πλοίο άλλοτε καταποντίζεται από εξωτερικές τρικυμίες, άλλοτε βυθίζεται από τα νερά, τα οποία εισρέουν μέσα. Και μεις χανόμαστε άλλοτε ένεκεν των εξωτερικών αμαρτημάτων κι άλλοτε από τους εσωτερικούς λογισμούς..Στις μεν εξωτερικές τρικυμίες οι ναύτες φωνάζουν δυνατά και πολλές φορές η σωτηρία τους επιτυγχάνεται από τα πλοία, που είναι κοντά τους. Οι αντλίες όμως ενώ κοιμούνται ήσυχα οι πλοίαρχοι κι η θάλασσα είναι ήρεμη, εργάζονται ύπουλα και πολλές φορές επιφέρουν τον θάνατο. Πρέπει συνεπώς η διάνοια να κοπιάζει περισσότερο έναντι των λογισμών. Γιατί ο εχθρός θέλει να γκρεμίσει την ψυχή σαν να πρόκειται για σπίτι, ή από τα θεμέλια την καταρρίπτει ή μπαίνει από την στέγη και την καταστρέφει ολόκληρη ή μπαίνει από το παράθυρο και πρώτα δένει τον οικοδεσπότη κι έτσι υποδουλώνει τα πάντα. Θεμέλιο είναι τα καλά έργα, στέγη η πίστη, παράθυρα οι αισθήσεις. Γι'αυτό εκείνος, που θέλει να σωθεί πρέπει να έχει πολλά μάτια. Πλέουμε στο άγνωστο. Γι'αυτό ο Δαβίδ έχει ονομάσει την ζωή μας θάλασσα. Αλλά της θάλασσας άλλα μέρη είναι βράχοι, άλλα γεμάτα από θηρία, κι άλλα γαλήνια. Εμείς νομίζουμε ότι πλέουμε στα γαλήνια καθοδηγούμενοι από τον ήλιο της δικαιοσύνης κι οι κοσμικοί στα επικίνδυνα στο σκότος της άγνοιας. Εκείνος όμως ενδέχεται στην τρικυμία και το σκοτάδι να φωνάξει δυνατά και να μείνει άγρυπνος και να σώσει το σκάφος κι εμείς στη γαλήνη να βυθισθούμε από αμέλεια, επειδή εγκαταλείψαμε το πηδάλιο της δικαιοσύνης. Ας προσέχει εκείνος που στέκει να μην πέσει και μάλιστα σε βαθύ πηγάδι, που δεν θα ακούγεται η φωνή του γιατί ο πεσμένος ένα πράγμα φροντίζει, πώς να σηκωθεί πάνω. Γιατί κι οι πτώσεις είναι διαφορετικές (Βίος Συγκλητ.293 κ.ε.)..Γνωρίζοντας οι δαίμονες την αδυναμία των α., παρεκίνησαν στην αρχαιότητα τους α. ώστε να πολεμούν μεταξύ τους, για να μην στραφούν σε μάχη κατά των δαιμόνων, παύοντες μεταξύ τους την φιλονεικία. Αναμφιβόλως οι αμητές του Χ. δεν πολεμούν μεταξύ τους αντιπαράσσονται εναντίον των δαιμόνων δια των τρόπων και των εναρέτων πράξεων (Περί ενανθρωπ.365)..Εμείς, ενώ λέμε ότι επιθυμούμε την βασιλεία των ουρανών, χωρίς να κοπιάζουμε καθόλου για την εκπλήρωση των εντολών, φανταζόμεθα με την ματαιότητα του νου, ότι θα πετύχουμε ίσες τιμές με κείνους που αντιστάθηκαν στην αμαρτία μέχρι θανάτου. Ποιος κοιμόμενος τον καιρό της σποράς γέμισε στο θερισμό την αγκαλιά του με σπαρτά ή τρύγησε αμπέλι; Οι καρποί ανήκουν σε κείνους που κοπιάζουν κι οι στέφανοι στους νικητές, που αγωνίσθηκαν απόλυτα σύμφωνα με τους κανόνες..Εμείς όμως τηρήσαμε μια εντολή και δεν περιμένουμε την οργή του Θ. για κείνες, που παραβήκαμε..(Οροι κατά πλάτος, 171-3)

Αν η αίσθηση της όρασης μαλακώσει από την ηδονή & εισδύσει το είδωλο της μορφής μέσα στην διάνοια μέσω των ματιών, τότε αρχίζει να καταπολεμείται ο στρατηγός νούς, επειδή του λείπει ολότελα η ανδρεία & η ρώμη & είναι νωθρός & παράλυτος & ένα πλήθος από προδότες από τον δήμο των λογισμών μαζεύονται γύρω από τον

κατάσκοπο. Αυτοί που στήνουν ενέδρες είναι οι υμνητές της ηδονής, που οδηγούν στα θέατρα, που παρουσιάζουν την ευκολία του κακού... Εξακοντίζουν τους ερεθιστικούς λόγους τους & τραυματίζουν στη μέση την καρδιά όσων πορεύονται αθωράκιστα κι απροφύλακτα.. Μηχανή, που σπάζει τους αρμούς του τείχους θα μπορούσε κανείς να ονομάσει εύστοχα τη φιλοχρηματία, η πιο βαριά & δυσκοπολέμητη μηχανή του εχθρού, που εισορμά κι από την σωφροσύνη & εκδηλώνεται μέσα στην πίστη & την εγκράτεια & την ταπεινοφροσύνη..Στρατός ειρήνης είναι οι άγγελοι ή οι αρετές (Εκκλυσ. Η, 519 κ.ε.)

Όπως οι ληστές κρυβόμενοι σε σκιερά μέρη επιτίθενται, έτσι κι ο πολέμιός μας τρέχει κάτω από τις σκιές των κοσμικών τέρψεων..Από εδώ (επειδή δεν μπορεί κατά μέτωπο) απρόοπτα αυτός διασπείρει κρυφά τις παγίδες της καταστροφής μας..Πρέπει να περιφέρουμε άγρυπνα τα μάτια της ψυχής μας παντού και να υποψιαζόμαστε όλα τα ευχάριστα κι αμέσως να τα παρατρέχουμε & σε τίποτε να μην προσκολλούμε την προσοχή μας..Ούτε αν σε σωματικά κάλλη στα οποία κατοικούν πονηρές ψυχές ('να αποφεύγεις το πρόσωπο της γυναίκας όπως αποφεύγεις την όψη του φιδιού' Σοφ.Σειρ.21:2)..Κι υπάρχει φόβος μεγάλος μη τυχόν αφού προστρέξουμε σε αυτά χωρίς προφύλαξη & νομίσουμε ότι η τέρψη δεν είναι τίποτε βλαβερό, καταπιούμε με την πρώτη γεύση το αγκίστρι του δόλου..& συρθούμε χωρίς να το θέλουμε από τις ηδονές στο φοβερό σπήλαιο του ληστού, τον θάνατο..Ανασκουμπωμένοι σαν οδοιπόροι & δρομείς πρέπει χωρίς καμιά απόκλιση να τρέξουμε στο τέλος του δρόμου (Ψ.118:1) (Περί του μη προσηλώσθαι, 169)... Και την ακρήστευση, πώς θα την πετύχαινε κάποιος καλύτερα παρά δημόσια με προσευχές και δεήσεις ολοκλήρου του λαού, κτυπώντας τον αλιτήριο (νηγεμόνα) χωρίς να λαμβάνει υπόψην του την ώρα; Κατ'ιδίαν αντιπαραβάλλων το νυχτερινό οπλοστάσιο με χαμηλοπλαγιάσματα ταλαιπωρώντας τας γεροντικές εκείνας και τρυφεράς σάρκας και ποτίζοντας με δάκρυα το έδαφος παρ'ολίγο επί ένα ολόκληρο έτος. (Στον Πατέρα 325)..Αυτός που είναι προφυλαγμένος με την ασπίδα της αρετής δεν τον τρυπώνε τα μυτερά έλη (Στο Βίο Μωυσή 305).

Και το μεν εξωτερικό πόλεμο δεν το φοβάμαι, ούτε το θηρίο, που έχει ξεσηκωθεί εναντίον της Ε. ούτε όλη την κακία του δαίμονος..Ένα φάρμακο έχω για όλα αυτά κι έναν τρόπο για να νικώ τον θάνατο του Χ. Για το δικό μου εσωτερικό πόλεμο δεν ξέρω τί πρέπει να γίνω, ποιά συμμαχία να βρώ, ποίο λόγο σοφίας και με ποιά πανοπλία να οπλισθώ..Ποιος Μωυσής με τα χέρια σηκωμένα..Γιατί εγώ ομολογώ ότι για αυτό τράπηκα σε φυγή, σκέπασα από ντροπή το πρόσωπό μου και κάθησα μόνος μου γιατί γέμισα από λύπη και ζήτηση να σιωπήσω, γιατί κατάλαβα ότι ο καιρός δεν είναι κατάλληλος (Λογ.2, 181-3)...Ο Δαβίδ νίκησε τον εαυτό του (τον θυμό του) και ελευθέρωσε τον Σαούλ ακόμα κι όταν οι άλλοι του έλεγαν ότο ο Θ. τον παρέδωκε στα χέρια του ...'μην τον σκοτώνεις' 2 φορές..Ενώ είχε ήδη χριστεί βασιλιάς, προτίμησε να κακοποιείται σαν ιδιώτης, παρά να γίνει κύριος της βασιλείας, ικανοποιώντας τον θυμό του εναντίον εκείνου, που τον είχε αδικήσει (Στις Επιγρ.241)

ΜΕΘΗ: Τα άλογα ζώα έχουν καιρό ζευγαρώματος, οι μεθυσμένοι όλο τον καιρό και τις ώρες παρορμώνται από ακάθαρτες κι αισχρές συνουσίες..Το ίδιο το κρασί σε διαφορετικές καταστάσεις σωμάτων προκαλεί διαφορετικά πάθη..Ακόμη και τα ζώα γνωρίζουν και συμπεριφέρονται σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους, ενώ οι μέθυσοι αναζητούν το θηλυκό στο αρσενικό..Όπως η υπερβολική λάμψη τυφλώνει τα μάτια κι όπως αυτοί, που ξεκωφούνται από τους υψηλούς ήχους, έτσι κι αυτοί λάθρα χάνουν την ηδονή λόγω της υπερβολικής φιληδονίας..Άνδρας φοβερός στους εχθρούς γίνεται αφορμή γέλιου στα αγοραία παιδιά. Έχει νικηθεί χωρίς όπλο. Η μ. είναι καταστροφή του λογικού, φθορά της δύναμης, πρόωρα γεράματα, θάνατος ολιγοχρόνιος. Τί άλλο είναι οι μεθυσμένοι παρά τα είδωλα των ειδωλολατρών;..Πως θα κυβερνήσετε, όταν σεις οι ίδιοι δουλεύετε σαν σκλαβάκια στις βλακώδεις και βλαβερές επιθυμίες;..Η νηστεία πρέπει να θεραπεύσει την μέθη, ο ψαλμός το αισχρό τραγούδι, τα δάκρυα να γίνουν η θεραπεία του γέλιου και αντί του χορού το γόνατο να γονατίσει, κι αντί τα

χέρια να χτυπούν παλαμάκια να χτυπούν το στήθος κι αντί του στολισμού η ταπείνωση..(Κατά Μεθονίων).

ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ: λέγεται η αταξία της ζωής, που εξαιτίας της περικυκλώνουν την ψυχή τα ρεύματα των παθών..κι όταν νικηθούν αυτά με τον καθαρτήριο λόγο, απομένει να χτυπηθεί η άγονη κι αλμυρή γη, που είναι το στρατόπεδο των αντιπάλων δυνάμεων(Στις Επιγρ.119)

ΜΕΝΤΙΟΥΜ: Επειδή οι φιλοσώματοι έχουν ενδιαφέρον στη ζωή τους κάποια γνώση των μελλοντικών πραγμάτων, με την οποία ελπίζουν την αποφυγή κακών ή τη χειραγώγηση στα επιθυμητά, για τούτο τον λόγο η απαιτητή φύση των δαιμόνων μηχανεύθηκε πολλούς τρόπους της γνώσεως του μέλλοντος, ώστε οι άνθρωποι να μην αποβλέπουν στον Θεό αλλά τις οιωνοσκοπείες, συμβολομαντείες.& πολλά άλλα παρόμοια.Ο δαίμονας παρασκευάζει την πτήση του αετού να συμβάλλει στην ελπίδα του παρατηρητού & τον παλμό του ήπατος.. Με τον τρόπο αυτό οι άνθρωποι αφοσιώνονται στην υπηρεσία των δαιμόνων..Τα δαιμόνια έκανε να νομίζονται θεοί από την εγγαστρίμυθο, αυτό το ίδιο σχηματίσθηκε στο επιδιωκόμενο είδος κι υποκρίθηκε τις φωνές εκείνου. (Περί της Εγγαστρίμυθης).

ΜΕΡΕΣ: Η παρασκευή είναι αυτή η ζωή αυτή, που προετοιμάζουμε για τον εαυτό μας ότι χρειάζεται για τη ζωή, που έρχεται. Στη ζωή εκείνη, το Σάββατο, δεν εκτελείται κανένα έργο από όσα μας έχουν ανατεθεί τώρα..Ζούμε σε πλήρη απραξία από τα έργα αυτά κι απολαμβάνουμε τους καρπούς των σπόρων αυτής της ζωής (Στο Βίο του Μωυσή Β, 247)..Μην όταν ακούσεις μ. αγαθές νομίσεις την παρούσα ζωή. Αυτή είναι φθαρτή και τις αποτελείώνει ο αισθητός ήλιος. Κανένα φθαρτό δεν αρμόζει να προσφέρεται ως δώρο στο άφθαρτο..Αν ο νόμος αποτελεί σκιά, σκέψου κάποια Σάββατα τρυφερά, άγια, από τις αιώνιες μέρες νεομνιές. (Στον Ψ.33,235)..Όταν ο χρόνος, που κυλά και φεύγει σταματήσει πιά η παροδική φύση του χρόνου, καθώς θα σταματήσει ο κύκλος της γένεσης και της φθοράς, τότε θα σταματήσει οπωσδήποτε κι ο κύκλος της εβδομάδας και θα τη διαδεχτεί η ογδόη, που είναι αιώνας, υπολογιζόμενος ως μια ημέρα..‘μεγάλη μέρα’ (Ματ.4:5).. επειδή εκείνη την μέρα δεν θα την φωτίζει ο αισθητός ήλιος αλλά το αληθινό φως..που η προφητεία τον αποκαλεί ανατολή, αφού ουδέποτε την πιάνει η δύση. (Στις Επιγρ.123).

ΜΕΤΑΝΟΙΑ: Για μακρό διάστημα κυλίσθηκες στη λάσπη. Τρέξε στον Ιορδάνη τον δικό μου, που δεν καλεί ο Ιωάννης αλλά ο Χριστός. Ο ποταμός της χάριτος κυλάει παντού, δεν έχει τις πηγές του στην Παλαιστίνη αλλά περικυκλώνει όλη την οικουμένη & εισβάλλει στον Παράδεισο. Κυλά αντιμέτωπος με τα 4 ποτάμια & εισάγει στον Παράδεισο πολυτιμότερα στοιχεία, εισάγει ανθρώπους τέκνα του Πνεύματος. Δεν εξαντλεί το νόμα του στις διακλαδώσεις γιατί πηγή του είναι πλούσια, ο Χριστός. & το ποτάμι τούτο δεν έχει καθόλου από την ανδία της αρμύρας. Γλυκαίνει με την επιφοίτηση του αγ.Πνεύματος, όπως η Μερρά. Μπορούν να την περάσουν οι ευσεβείς, για τους βέβηλους είναι απέραντα βαθύς & αδιάβατος.Μιμήσου τον Ιησού του Ναυή. Κράτησε το Ευαγγέλιο, όπως εκείνος την κιβωτό. Απομακρύνσου από την έρημο, την αμαρτία. Πέρασε τον Ιορδάνη, τρέξε στην πολιτεία, που θέλει ο Χριστός, στη γόνιμη γη των ευφραντικών καρπών..Γκρέμισε την Ιερικώ, την παλιά συνήθεια, μην αφήνεις κανένα οχυρό της. Γκρέμισε από τα θεμέλια την μητέρα των αμαρτωλών λογισμών. Κάνε σκλάβους στο Ισραήλ, τους δόλιους Γαβαωνίτες, δηλ. τους πονηρούς λογισμούς, στον σύμφωνο με το Ευαγγέλιο βίο. Ας λιθοβοληθεί ο απατεώνας & πλεονέκτης Άχαρ, που αφαίρεσε τη χρυσή γλώσσα, την τήρηση της τιμημένης εντολής..Διώξε από την ζωή σου τον λαίμαργο κόρακα. Δώσε την ευκαιρία στο περιστέρι να σε επισκεφθεί, το άδολο, το πραότατο, το πολυγονικό, που όταν βρεί άνδρα καθαρμένο σαν καλοδουλεμένο μέταλλο, τον κάνει κατοικία του & επωάζοντας πυρώνει την καρδιά του & γεννά πολλά & χαριτωμένα τέκνα., πίστη, ευσέβεια, δικαιοσύνη..Ως πότε θα είσαι μαθητής του αλφαβήτου; Άνοιξε την ψυχή σου σαν τετράδιο κι άφησε με να χαράξω ένα μάθημα πιο τέλειο..Επιθύμησε την τροφή, που δυναμώνει την ψυχή, πιές το ποτό

που ευφραίνει την καρδιά, αγάπησε το μυστήριο, που μεταβάλλει τα αθέατα σε νέους..Αυτός που έλαβε το λουτρό είναι όμοιος με το νέο στρατιώτη, που μόλις συμπεριλήφθηκε στους στρατιωτικούς καταλόγους & δεν έχει δείξει ακόμα γενναία στρατιωτική πράξη. Όπως λοιπόν εκείνος μόλις κούμπωσε τη ζώνη φόρεσε τη χλαμύδα δεν θεωρεί αμέσως τον εαυτό του αριστεά, ούτε πλησιάζοντας με θάρρος μιλάει στον βασιλιά σαν γνωστός, ούτε ζητεί τις αμοιβές, που ζητούν όσοι κόπιασαν & αγωνίστηκαν, έτσι & σύ μόλις πέτυχες τη χάρημην νομίζεις ότι θα ζήσεις ευθύς με τους δικαίους, αν δεν υπομείνεις πολλούς κινδύνους, αν δεν πολεμήσεις την σάρκα & το διάβολο & δεν αγγίξεις παλλικαρίσια όλα τα βέλη των πονηρών πνευμάτων.. Κανείς δεν απαιτεί για τη χάρη, που έλαβε αλλά αντίθετα οφείλει. & μεις χρωστάμε στον ευεργέτη μας την αγάπη μας. Αγάπη δική μας προς το Θεό είναι η καλή διάθεση προς τους ομοδούλους μας, η σωτηρία του ίδιου του εαυτού μας & η επιμέλεια της αρετής.

Μ.Βασίλειος: Η βασιλεία του Θ. είναι ανοιχτή. Αυτός που προσκαλεί δεν ψεύδεται . Ο δρόμος είναι εύκολος. Δεν χρειάζεται ούτε χρόνος, ούτε δρόμος, ούτε έξοδα, ούτε φροντίδα. Γιατί καθυστερείς;..Γιατί φοβάσαι τον ζυγό σαν δάμαλις που δεν γνωρίζει το ζυγό: 'Είναι καλός ο ζυγός κι ελαφρός'. Δεν πληγώνει τον λαιμό αλλά τον δοξάζει. Δεν δένεται γύρω από τον τράχηλο, επειδή αυτόν που τον σύρει τον θέλει ελεύθερο..Βάλε κάτω από το ζυγό τον ανυπόταχτο αυχένα σου. Γίνε υποζύγιο του Χριστού για αν μην γίνεις ευπρόσβλητος στα θηρία αφού απαλλαγείς από τη ζεύγλη και γυρίζεις ελεύθερα στην ζωή...Ο Ισραήλ αν δεν διάβαινε την θάλασσα δεν θα είχε απαλλαγεί από τον φαραώ, δεν θα έπινε νερό από την πνευματική πέτρα, δεν θα έτρωγε άρτο αγγελικό. Και σύ αν δεν περάσεις από το νερό, δεν θα απαλλαγείς από την πικρή δουλεία του διαβόλου.. Δεν γνωρίζεις ότι η φλογίνη ρομφαία τους απίστευτους κατακαίει, για αυτούς που έχουν πιστέψει είναι ευκολοπλησίαστος και λάμπει απαλά. Κι ο Δεσπότης την έκαμε να περιστρέφεται, ώστε να δει πιστό να στρέψει τα νώτα, όταν δε κάποιους από τους ασφαγίστους να απαντά με κόψη. Αν μοίραζαν στην Εκκλησία χρυσό δεν θα μου έλεγες θα έλθω αύριο..αλλά θα ζητούσες να γίνει η διανομή τάχιστα. Επειδή δεν σου προσφέρει ο μεγάλος δωρητής χρωματιστή ύλη αλλά καθαρότητα ψυχής, πλάθεις προφάσεις κι αραδιάζεις δικαιολογίες, ενώ πρέπει να προστρέξεις στο δώρο. Ανακαινίζεσαι χωρίς να δοκιμάζεσαι στο κωνευτήρι, αναπλάσσεσαι χωρίς να συντρίβεσαι, θεραπεύεσαι χωρίς να πονάς και δεν λογαριάζεις την δωρεά; Αν ήσουν δούλος κι εγνωστοποιείτο η ελευθερία δεν θα έτρεχες να πληρώσεις συνηγόρους και να παρακαλέσεις τους δικαστές για να απελευθερωθείς; Ή δεν θα καταδεχόσουν το ράπισμα, την τελευταία πληγή των δούλων, προν χάριν της απαλλαγής; Επειδή είσαι δούλος όχι των ανθρώπων αλλά της αμαρτίας, ο κήρυκας σε καλεί σε ελευθερία για να σε καταστήσει πολίτη ίσον με τους αγγέλους, γιο του Θ. και κληρονόμο των αγαθών του Θ...Αρκετά ζήσαμε για τον κόσμο, ας ζήσουμε και για τους εαυτούς μας. Τί αξίζει ίσον με μια ψυχή;..Αν ήσουν χρεωμένος δημόσια και ανηγγέλοντο αποσβέσεις κι επιχειρούσε κάποιος να σε εξαιρέσει από το δικαίωμα αυτό δεν θα κραύγazes; Τώρα σου έχει προαναγγελθεί όχι μόνον η συγχώρεση των παρελθόντων αλλά και τα μελλοντικά δώρα, εσύ ο ίδιος αδικείς τον εαυτό σου..και πεθαίνεις χρεωμένος..Αν τα αμαρτήματά σου είναι πολλά μην καταληφθείς από λύπη εξαιτίας του πλήθους, Γιατί 'όπου πλεόνασε η αμαρτία, ξεχείλισε η χάρης' (Ρωμ.5:20)..Τώρα σαν πάνω σε ζυγαριά, να νομίζεις ότι στέκεται η ψυχή σου, την οποία από την μια μεριά ταρβούν οι δαίμονες κι από την άλλη οι άγγελοι. Τί θα νικήσει μέσα σου. Κανείς (στην πνευματική μάχη) δεν θα σε αναγνωρίσει αν είσαι δικός μας ή ανήκεις στους εχθρούς αν δεν προσφέρεις την ταυτότητά σου με τα μυστικά σύμβολα, και δεν σημειωθεί πάνω σου το φως του προσώπου του Κυρίου..Ο θησαυρός, που δεν είναι ασφαλισμένος είναι ευπρόσβλητος στους κλέφτες και το ασημάδευτο πρόβατο εύκολα κινδυνεύει.. Αν κάποιος γιατρός σου υποσχόταν ότι θα σε κάνει από γέρο νέο δεν θα επιθυμούσες να δεις να έρχεται η μέρα εκείνη, που να δεις τον εαυτό σου να απιστρέφει στη νεότητα; Επειδή όμως το βάπτισμα σου υπόσχεται να ανανεώσει την ψυχή σου, που την πάλιωσες και την έκαμες όλο ρυτίδες από την αμαρτία, περιφρονείς τον ευεργέτη;..Πως χωρίς μητέρα ξαναγεννάται ο άνθρωπος. Το βάπτισμα λυτρώνει τους αιχμαλώτους, αφήνει τα χρέη, θανατώνει την

αμαρτία, αναγεννά την ψυχή.. Ο Θ. δεν εμπαίζεται. Μην εμπορεύεσαι τη χάρη. Μην λες: Καλός κι ο νόμος, αλλά γλυκύτερη η αμαρτία. Η ηδονή είναι το αγκίστρι του διαβόλου που σύρει προς την καταστροφή. Είναι μητέρα της αμαρτίας, το κεντρί του αθανάτου, τροφοδοτεί το αιώνιο σκουλήκι. Προς στιγμήν καταπραύνει αυτόν, που την απολαμβάνει, ύστερα κάνει αντιδόσεθις πιο πικρές κι από χολή..Όταν έχεις ακμαίες τις δυνάμεις σου, τα νειάτα σου τα ξοδεύεις στις αμαρτίες. Όταν τα όργανα κουραστούν, τότε τα προσφέρεις στο Θεό..Η σωφροσύνη των γηρατειών δεν είναι σωφροσύνη, αλλά αδυναμία ακολασίας. Ο νεκρός δεν στεφανώνεται..Ποιος σου έθεσε τα όρια της ζωής και σου προσδιώρισε προθεσμία γηρατειών; Η ζωή δεν έχει προθεσμία..Όπου η διάθεση είναι έτοιμη, εκεί δεν υπάρχει κανένα εμπόδιο..Μην τυχόν και σύ αναβάλων και μη λαμβάνων το λάδι, που τροφοδοτεί το φως, φθάσεις κάποτε στην μέρα, που δεν περιμένεις..Θα έλθει άγγελος σκυθρωπός και θα αρπάξει βιαίως και θα σύρει την ψυχή σου (Προτρεπ.στο αγ.Βάπτισμα, 251-3)

Πρόσφερε στον εαυτό σου το όντως σωτήριο φάρμακο..Εως ότου πλέεις με ούριο άνεμο, έχε το νου σου σε ενδεχόμενο ναυάγιο, κι έτσι χρησιμοποιώντας το φόβο ως βοηθό θα έχεις μικρότερη πιθανότητα να ναυαγήσεις..Δεν είναι ορθό τα μεν χρήματα να αρπάζουμε υπερβολικά, την δε αποκατάσταση της υγείας μας να αναβάλλουμε..Κι αν μεν το καλό σου είναι εμπόρευμα δεν θα λυπόσουν κανένα χρηματικό ποσό, αν δε το καλό σου να δείξεις φιλανθρωπία προς τον εαυτό σου περιφρονείς μια έτοιμη ευεργεσία..Καιρός για πόλεμο κι ειρήνη..Την σωτηρία σου αν επιτελείς πάντα και στιγμή κατάλληλη για το βάπτισμά σου αν σου είναι ο οποιοσδήποτε καιρός..Όχι μόνο πλύσις των αμαρτημάτων αλλά και διόρθωση χαρακτήρος..Να μην πλύνεις μόνο τον προηγούμενο βόρβορο, αλλά να καταστρέψεις την πηγή του, όχι μόνο καλή απόκτηση αλλά και καλή απόρριψη των ακκώς αποκτηθέντων..Να λαμπρυνθείς κι όχι μόνο να βαφείς. Το χάρισμα να μην σκεπάσει μόνο τις αμαρτίες σου αλλά να τις εξαλείψει..Μην ριφθείς πάλι στο κρεβάτι και αφηθεί το σώμα στις ηδονές της κακής αναπαύσεως αλλά βάδιζε ενθουσιάζοντας την εντολή..Εξήλθες νεκρός όχι τριήμερος αλλά πολυήμερος..Μην νεκρωθείς πάλι..Αν ανέβλυζες μέχρι τώρα λέπρα, την άμορφο πονηριά και τώρα καθαρίσθηκαν με απόξεση της κακής ύλης και πήρες σώα την εικόνα, δείξε τον ακθαρισμό σου στον ιερέα..Πρώτα η μικροψυχία κι η φειδωλότης σου έκανε το χέρι ξηρό. Σήμερα να σου εκτείνει το χέρι η ελεημοσύνη κι η φιλανθρωπία..Αν ήσουν κωφάλαλος ας λαλήσει ο Λόγος στα αυτιά σου (η παιδεία κι η νουθεσία του Κυρίου)..Αν δεχθείς μέσα σου τον Λόγο όλο, θα μαζέψεις στην ψυχή σου όλες τις θεραπείες του Χ., τις οποίες πήρε ο καθένας μία-μία. Μόνο μην αγνοήσεις το μέτρο της χάριτος..Θυμήσου την παρβολή του πονηρού πνεύματος που ε'φυγε από μαι ακρδιά και ξαναγύρισε (Λουκ.11:24-5)..(Λόγος 40,351-5)... Για όποιον επιστρέφει πάλι και πεθάνει, ακόμα κι αν σπιλωθεί η ζωή του με άπειρα παραπτώματα, ώστε το άθροισμα των κακών να φαίνεται πώς είναι 1000 ετών ο Θ. δεν το υπολγίζει καθόλου σε βάρος του. Γιατί το μάτι του Θ. βλέπει το παρόν και δεν λογαριάζει τα περασμένα, αλλά τα θεωρεί σαν μια μέρα ή ένα μέρος της νύχτας, που πέρασε κι έφυγε. Το βουτηγμένο παρόν στην αμαρτία, ακόμα κι αν αυτοί, που αμαρτάνουν το παρουσιάζουν ως μηδαμινό, ο θ. το βλέπει σαν πλήθος χρόνων: τα εξουδενώματα (που για τον αμαρτάνοντα θεωρούντα ως τίποτα) θα αποτελέσουν σειρά ετών (Στις Επιγρ., 59-61)

ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ: Εκείνοι, που τοποθετούν τις ψυχές σε διάφορες σωματικές φύσεις συγχέουν τις φυσικές ιδιότητες μπερδεύοντας το λογικό, το άλογο, το αισθητικό, το αναίσθητο..Όταν λοιπόν δει ο άνθρωπος ένα δηλητηριώδες & σαρκοφόρο θηρίο θα το θεωρήσει συγγενές & ομόφυλο. Ούτε θα θεωρήσει ξένο το δηλητηριώδες κώνειο...Πώς θα πάρει το δρεπάνι να θερίσει τα στάχυα ή πώς θα πατήσει τα σταφύλια, ή θα ξεριζώσει τ'αγκάθια ..αφού είναι άδηλο μήπως το χέρι του δεν σκοτώσει κάποιον από τους συγγενείς ή προγόνους ή ομοφύλους κι αν ανάβεται φωτιά ή γεμίζεται το ποτήρι ή ετοιμάζεται το φαγητό με το σώμα τους;..Αλλά κι όταν έρθει σ'ένα δάσος θα το θεωρήσει δάσος λαών.. Αν η ψυχή κατεβαίνει από τον ουρανό στη γη, στο ανθρώπινο σώμα & μετά σε άψυχα σώματα & πάλι το αντίθετο τότε η κατάκριση αυτής της ζωής κι ο έπαινος της ουράνιας ζωής συγχέονται..

ΜΙ ΜΗΣΗ: Όπως εκείνοι που εκπαιδεύονται στη ρυθμική κίνηση & τον χειρισμό των όπλων προάγονται εφόσον προσέχουν τον εκπαιδευτή,..κατά τον ίδιο τρόπο όσοι έχουν επιθυμία στο αγαθό ομοία με κείνη που είχε ο οδηγός στη σωτηρία πρέπει να τον ακολουθούν..Δεν είναι δυνατόν να φθάσουμε στο ίδιο τέρμα αν δεν περάσουμε από τον ίδιο δρόμο. Πράγματι όπως αυτοί που αδυνατούν να περάσουν από το λαβύρινθο, αν βρουν κάποιο έμπειρο τον ακολουθούν κατά πόδας, έτσι εννόησε & το λαβύρινθο αυτής της ζωής αδιεπάραστο για την ανθρώπινη φύση αν δεν ακολουθήσει κανείς τον ίδιο δρόμο..Λαβύρινθο λέγω την αδιέξοδο φθορά του θανάτου, μέσα στην οποία κλείστηκε το δύστυχο γένος των ανθρώπων. μιμούμενοι όσο επιτρέπει η φτώχεια της φύσης μας τον Θεό, τρεις φορές καταβαίνοντας κι αναβαίνοντας από το νερό, ανταποκρινόμαστε στην τριήμερη ταφή κι ανάσταση. Καθετί που γινόταν από τους αγίους γινόταν ως παράδειγμα για διαδασκαλία των κατορθωμάτων της αρετής (Α΄Κορ.10:11). Ο πόλεμος κατά των αλλοφύλων μας διδάσκει την ανδρεία κατά της κακίας, ο ζήλος κατά το γάμο μας προεινώνει τη συνοίκηση με την αρετή. Το ίδιο κι ο ξενιτεμός μας υποβάλλει την αναχώρηση για την ενάρετη ζωή, οι φροντίδες για κατασκευές κτηρίων μας προτρέπουν να δείχνουμε επιμέλεια στα δικά μας σπίτια που χτίζονται με αρετή (άσμα z, 255). Όπως ο χορός παρατηρεί τον κορυφαίο, οι ναύτες τον κυβερνήτη & η στρατιωτική παράταξη το στρατηγό. έτσι & όσοι αποτελούν το πλήρωμα της Εκκλησίας έχουν στραμμένο το βλέμμα στον αρχηγό της Εκκλησίας (Εκκλ.Β,327).

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ: ο Ιούδας ο Μακκαβαίος στην Σιών, όταν είδε θανατωμένο τον λαό Του από τους αλλοφύλουςκι έψαξε και βρήκε μικρά είδωλα, πρόσφερε αμέσως εξιλαστήρια προσφορά για τον καθένα τους στον Κ. που είναι έτοιμος για ευσπλαχνία, κάνοντάς την με ευλάβεια κι αγάπη για τους αδερφούς του, γι'αυτό και στην θεία Γραφή θαυμάζεται για την πράξη του..οι μύστες και αυτόπτες του Λόγου όρισαν να γίνεται ανάμνηση των πιστών νεκρών στα φρικτά κι άχραντα και ζωοποιά μυστήρια, πράγμα που κρατεί σταθερά και αναντίρρητα η εις τα πέρατα της οικουμένης αποστολική και καθολική Εκκλησία του Χ. και Θ. από τότε μέχρι τώρα και την συντέλεια του κόσμου..τίποτε το ανώφελο δεν παρέλαβε η αλάθητη θρησκεία των Χ. και το κράτησε ακλόνητο στους αιώνες, αλλά όλα είναι χρήσιμα και πολύ ωφέλιμα και παρέχουν μεγάλη σωτηρία (Διον.Αρεοπαγ. Περί εκκλησιασθ.Ιεραρχ.3:6κ.ε., Γρηγ.Θεολ., Ιωαν.Χρυσ...δέχεται ο Θ. τις συμπληρωματικές προσφορές που γίνονται για χάρη αυτών και τις λογαριάζει ως έργο και πράξη εκείνων..ο αιτών γίνεται μιμητής του Θ. και τις δωρεές των άλλων τις ζητά σαν δικιές του χάρες κι εκπληρώνει έτσι την προϋπόθεση της τέλει αγάπης (σωτηρία Ελληνίδας και ειδωλολάτρισσας Φαλκονίλλας, νεκρός στον Μακάριο 'όταν προσφέρεις δεήσεις υπέρ των νεκρών τότε νοιώθουμε μεγάλη ανακούφιση)..όσο για το ότι στον άδη δεν υπάρχει μετάνοια, οια πειλές του παντεπότη Θ. είναι τρομερές αλλά τις υπερνικά η ανυπολόγιστη φιλανθρωπία του..και τα λέμε αυτά χωρίς να καταργούμε την προφητεία..τα λόγια 'η Νινευί θα καταστραφεί', η οποία δεν καταστράφηκε, στον Εζεκία 'θα πεθάνεις' (Γ Βασ.20:21) και όμως έζησε, στον Αχαάβ δεινά (Γ Βασ.20:21) και πάλι η αγαθότητά του νίκησε την απόφασή του, και θα νικά πάντα μέχρι την τελική ανταπόδοση, το τέλος του πανηγυριού..τώρα καιρός για φροντίδα, για συναλλαγή, για κόπο και τρεξίματα και μόχθο. κι είναι μακάριος εκείνος που δεν λύγισε ούτε κουράστηκε να ελπίζει..(Γρηγ.Διάλογος για την συγχώρηση των αμαρτημάτων του Τραϊ ανού, που προκάλεσε τον πικρό θάνατο πολλών μαρτύρων)..όπως εκείνος που θέλει να αλείψει κάποιον άρρωστο με μύρο ή αγ. έλαιον, πρώτα εκείνος δέχεται τη χρίση, έτσι και καθένας που αγωνίζεται για την σωτηρία του πλησίον, ωφελεί πρώτα τον εαυτό του και μετά τον πλησίον του (Μ.Αθαν. προσφορά λαδιού για τον κεκοιμημένο και αγαθοεργίες, όπως κάνουμε για τα νήπια και με την απόταξη του σατανά)..διψά και θέλει και ζητεί ο υπεράγαθος Κ. να μην στερηθεί κανείς των δωρεών του. μήπως τα βραβεία και τα στεφάνια τα ετοίμασε για αγγέλους; μήπως για αν σώσει τις ουράνιες δυνάμεις ήρθε στη γη και πήρε κατά τρόπο αδιάφθορο σάρκα από Παρθένο; μήπως στους αγγέλους είπε 'ελάτε οι ευλογημένοι του Παρός μου'..ποιος παραθέτοντας πλούσιο γεύμα και καλώντας τους φίλους του δεν θέλει να έρθουν όλοι και να χορτάσουν από τα καλά του αν όχι για τους φίλους του; κι αν σε αυτό αποβλέπει η όλη φροντίδα μας, πόσο μάλλον αυτό

συμβαίνει στον μεγαλόδωρο και φιλόνητο Θ., που μοιράζοντας και δίνοντας χαίρεται κι αγάλλεται περισσότερο από όσο εκείνος που τα δέχεται κε εξασφαλίζει μεγάλη σωτηρία για τον εαυτό του; Καθένας που απέκτησε μικρή ζύμη αρετών και δεν πρόφτασε να την μεταβάλλει σε άρτο αλλά θέλησε, αλλά δεν μπόρεσε από οκνηρία ή αμέλεια ή από ανανδρεία ή εξαιτίας αναβολής και τον θέρισε ο θάνατος, χωρίς να το περιμένει, δεν θα λησμονηθεί από τον δίκαιο κριτή αλλά ο Κ. θα κινήσει για χάρη του με τά τον θανατό του τους συγγενείς και φίλους και θα αναπληρώσουν τα υστερήματα εκείνου που πέθανε..ενώ εκείνος που δεν πορεύθηκε με τη συνείδησή του αλλά χωρίς φόβο και αδιαφορία κυλιόταν στις δυσωδίες των ηδονών, ικανοποιώντας τις ορέξεις της σάρκας του..όλα τα δικά του θα γίνουν έτσι ώστε να μην βοηθηθεί..ας συγκινήσει ο Κ. για χάρη μου τους συγγενείς και φίλους κι ας θερμάνει τις ψ. ώστε να με βοηθήσουν με καλά και θεάρεστα έργα, ώστε να μην αφήσω κάποιο υστέρημα 'Γράψε στην διαθήκη σου μαζί με τα παιδιά και τους συγγενείς συγκληρονόμο και τον Δεσπότη (φτωχούς)..έτσι γνωρίζοντας το ότι να βρεθεί κανείς στην πρώτη κατηγορία είναι πολύ δύσκολο, προσθέτουμε και την δεύτερη, ακολουθώντας τα λόγια των αποστόλων και πατέρων, ώστε κι οι πεθαμένοι με την αγαθότητα του Θ. να ωφελούνται κι η φιλανθρωπία να αυξάνεται κι η ελπίδα της αναστάσεως να εξασφαλίζεται κι η προσευχή προς τον Θ. να ενισχύεται κι η προσέλευση στους ιερούς ναούς να αυξάνεται με περισσότερη θερμότητα κι αγαθοεργία προς τους φτωχούς.. ακόμα κι αν η ζυγαριά λυγίσει λίγο προς τα αριστερά νικά οπωσδήποτε η φιλανθρωπία του Θ...να οι τρεις θείες κρίσεις του Δεσπότη: η πρώτη είναι δίκαιη (όταν γέρνει η δεξιά πλάστιγγα), η δεύτερη φιλάνθρωπη (όταν ισορροπεί) η τρίτη υπεράγαθη (όταν γέρνει λίγο προς τα αριστερά) και η τέταρτη, όταν οι πονηρές πράξεις είναι κατά πολύ βαρύτερες.. ας σπεύσουμε προς τη φρικτή ημέρα, την δεύτερα παρουσία μήπως κατηγορηθούμε από τους συγγενείς μας ότι παραμελήσαμε τις υποχρεώσεις απέναντί τους..ο καθένας θα αναγνωρίσει τον πλησίον του όχι από το σχήμα του σώματός του αλλά με το διορατικό μάτι της ψ. (παραβολή φτωχού Λαζάρου).. 'τότε θα κατακρίνουν τα παιδιά τους γονείς τους' (Εφραίμ) ..οι αμαρτωλοί στερούνται αυτήν την παρηγοριά γιατί δεν αναγνωρίζονται εμπρός τους..μέχρι αποσταλεί ο καθείς στον τόπο, που ετοίμασε για τον εαυτό του (Ιωαν.Δαμ. Περί των εν πίστει κεκοιμημένων)

ΜΟΝΑΧΟΣ: Ο μ. είναι στρατιώτης. Κανείς στρατιώτης δεν χτίζει σπίτι, ούτε ασχολείται με εμπόριο, δεν προμηθεύεται τροφές για τον εαυτό του, δεν βασανίζεται για σπίτι..Η ζωή του είναι επίπονος στους πολέμους και λαμπρή στην ειρήνη. Στέφανος είναι να πάρει εξουσία να κληθεί φίλος του βασιλιά, να σταθεί δίπλα του να κρατήσει το δεξί του χέρι..να γίνει μεσίτης για τους έξω φίλους του..Επιδίωξε όχι να αφήσει παιδιά στη γη, αλλά να τα ανυψώσει στον ουρανό, να διεξάγει πόλεμο προς τις αρχές και τις εξουσίες..να καταστέλλει τους λογισμούς, να εμπιστεύεται στην δύναμη του μεγάλου βασιλιά..Και γυναίκες εκστρατεύουν κοντά στο Χριστό..ένεκα της ψυχικής ανδρείας..Τον Κ. ακολουθούσαν όχι μόνο άνδρες αλλά και γυναίκες. Η διακονία του Σωτήρος επιτελείτο με την βοήθεια των δύο φύλων (ασκητ.προδιατύπωση, 91).. Αν οι υποψήφιοι νύμφες πλένονται και στολίζονται, πόσο μάλλον εμείς πρέπει να αποβάλλουμε τον ρύπο των αμαρτιών με την επίπονη άσκηση. Αντί για λουλούδια τις αρετές κι αντί λίθων πολυτελών το τρίπλοκο στεφάνι, την πίστη, ελπίδα, αγάπη, στον τράχηλο την ταπεινοφροσύνη, αντί ζώνης την σωφροσύνη, λαμπρή στολή η ακημοσύνη, άφθαρτα φαγητά, οι ευχές κι οι ψαλμοί με την καρδιά, λαμπάδες οι αρετές..Κι όπως δεν είναι δυνατό να υψώσεις 2 γεμάτους κάδους, έτσι όταν ανεβαίνει η ψυχή πλήρης αγαθών, το σώμα με την άσκηση γίνεται ελαφρύ και δεν υπερισχύει 'όσο ο έξωθεν ά. φθείρεται τόσο ανακαινίζεται ο εσωτερικός'..Όπως η κλώσσα αν φύγει από τα αβγά της τα καθιστά άχρηστα έτσι κι η μοναχός ψυχραίνεται με τις συνεχείς με τακινήσεις..3 είναι τα σπουδαιότερα όπλα του εχθρού που εξαρτάται το ένα από το άλλο: επιθυμία (με αρχή την ψυχή), ηδονή(με αρχή το σώμα), λύπη. Μην αφήσεις την επιθυμία και θα διασκορπίσεις τα υπόλοιπα..Είναι δυνατόν ενώ είσαι με τους πολλούς κατά την διάθεση να μονάζεις κι αντιθέτως ενώ είσαι μόνος κατά την διάθεση να συζεις με τους πολλούς..Πολλά τα όπλα του διαβόλου..Νικήθηκε δια της υγείας; Θα αρρωστήσει το σώμα..Ας προτιμήσουμε την υπακοή από την άσκηση, διότι

η μία διδάσκει την υπερηφάνεια, ενώ η άλλη υπόσχεται την ταπεινοφροσύνη. Κι ο εχθρός εμπνέει επιταμμένη άσκηση, γιατί κι οι μαθητές του αυτό κάνουν. Πώς θα διακρίνουμε την θεία και βασιλική άσκηση από την τυρρανική και δαιμονιώδη; Όλος ο χρόνος της ζωής σου ας είναι κανόνας νηστείας..Παντού η έλλειψη μέτρου είναι καταστρεπτική.. Τα όπλα μας είναι το σώμα κι ο στρατιώτης η ψυχή. Φρόντιζε και τα δύο για τις ανάγκες σου..Να είσθε καλοί τραπεζίτες, δηλ. να γνωρίζετε με ακρίβεια την βασιλική σφραγίδα. Χρυσός η νηστεία, η εγκράτεια, η ελεημοσύνη, αλλά κι οι Έλληνες τοποθετούν σε αυτά την τυρρανική τους εικόνα κι όλοι οι αιρετικοί καυχώνται για αυτές..Να δέχεσαι με ασφάλεια τον Σταυρό του Χ. που είναι χαραγμένος στις αρετές, που σημαίνει να έχεις ορθή πίστη συνοδευόμενη από σεμνές πράξεις..Να μην ακολουθούμε την δική μας γνώμη, αλλά την πνευματική μας μητέρα..Μην ανακόψεις την πορεία σου, όπως κι οι ναύτες δεν σταματούν επειδή ενέσκηψε άνεμος δυνατός, δεν πετούν το φορτίο του πλοίου αλλά ή αράζουν σε λιμάνι ή συνεχίζουν το ταξίδι, αφού πολεμήσουν την ζάλη των κυμάτων (Βίος Συγκλητ.341 κ.ε.)

ΜΟΡΦΩΣΗ: Η μόρφωση είναι το πρώτο αγαθό, που έχουμε. Όχι μόνο η ευγενέστερη και δική μας, η οποία περιφρονούσα κάθε κομψότητα και φιλοδοξία λόγων κρατά μόνο τη σωτηρία και την ομορφιά των νοσίων αλλά κι η εξωτερική μόρφωση, την οποία πολλοί χριστιανοί, από κακή εκτίμηση απορρίπτουν γιατί είναι τάχα ύπουλη κι απατηλή κι απομακρύνει από τον Θεό..Δεν πρέπει να περιφρονούμε τον ουρανό και την γη και τον αέρα κι όσα ανήκουν σ'αυτά, επειδή μερικοί δεν τα εκλαμβάνουν ορθά και σέβονται πλάσματα του Θ. κι όχι τον Θεό, αλλά να καρπώνόμαστε από αυτά ότι είναι χρήσιμο για την ζωή και την απόλαυσή μας και να αποφεύγουμε ότι επικίνδυνο..Να αιχμαλωτίζουμε κάθε νόημα στο πρόσωπο του Χριστού. Κι όπως η φωτιά και τα τρόφιμα και το σίδηρο κι από τα άλλα κανένα δεν γνωρίζουμε καθαυτό πάρα πολύ χρήσιμο ή βλαβερό αλλά τούτο εξαρτάται από την γνώμη όσων τα χρησιμοποιούν, τώρα δε μερικά από τα ερπετά αναμείξαμε στα φάρμακα για την θεραπεία μας, έτσι κι από αυτά δεχθήκαμε ότι αφορά την έρευνα και την θεωρία. Απορρίψαμε ότι οδηγεί στους δαίμονες και την πλάνη και στο βυθό της απώλειας. Γιατί κι από αυτά διδαχθήκαμε ωφέλεια και θεοσέβεια αφού διαδαχθήκαμε από το χειρότερο το καλύτερο κι αφού μεταβάλλαμε την ασθένεια σε δύναμη του δικού μας λόγου. Δεν πρέπει να περιφρονήσουμε την μόρφωση, επειδή μερικοί έχουν αυτή τη γνώμη. Αλλά να θεωρήσουμε αγροίκους κι ακαλλιέργητους όσους βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση και που θα ήθελαν να είναι όλοι όπως αυτοί, ώστε στο κοινό πάθος να κρύφεται το δικό τους και να διαφεύγουν τον έλεγχο της παιδείας (Στον Μεγ.Βασιλ.145-7).. Κι όταν έγινε σε ικανοποιητικό βαθμό κάτοχος της εδώ μ. και δεν έπρεπε κανένα καλό να του δαιφύγει ούτε να υστερήσει από τη φιλόπονη μέλισσα, που συλλέγει τα χρησιμώτατα από κάθε λουλούδι, σπεύδει στην Καισάρεια..Αυτή ως γνώρισμά της έχει τους λόγους, όπως είναι τα εμβλήματα στα όπλα ή στα δράματα..Εκείνος όμως είχε τους λόγους ως πάρεργο και τόσο μόνο κορυφολογούσε από αυτούς για να έχει βοηθούς στη χριστιανική ζωή της ευσεβείας. Γιατί βέβαια χρειάζονται και η δύναμής τους για την φανέρωση όσων νοούνται. Γιατί το νόημα που μένει ανέκφραστο είναι κίνηση πνευμάτων που έχουν νεκρωθεί. *Ενώ φιλοσοφία είναι η σπουδή και η απόσπαση από τον κόσμο, η συνένωση με τον Θεό ανταλλάσσουν τα κάτω με τα άνω και κατακτώσα με τα άστατα και ρέοντα τα σταθερά και μόνιμα.* (Στον Μεγ.Βασ., 151)..Μας δέχθηκε η Αθήνα όπως ένα ποτάμι, που κυλά διακλαδισμένο από την ίδια πηγή της πατρίδος σε διαφορετική ξενιτειά από έρωτα της παιδείας και που συναντηθήκαμε πάλι στο ίδιο σημείο ..Ζητούσε (ο Βασίλειος) αυτά, που είχε ελπίσει, αποκαλούσε την Αθήνα κούφια μακαριότητα. (Στο Μεγ.Βασ., 161)..Από την Γεωμετρία και την αστρονομία και την επικίνδυνο στους άλλους μάθηση (ο Καισάριος) διάλεξε όσο ήταν ωφέλιμο - κι αυτός ήταν ο θαυμασμός του Δημιουργού για την αρμονία και την τάξη των ουρανίων φαινομένων.. Κι αφού κάθε αρετή και γνώση θησαύρισε στην ψυχή του, σαν μεγάλο φορτηγό πλοίο γεμίζει με κάθε λογής εμπορεύματα, ξεκινούσε για την πατρίδα του για να μεταδώσει και στους άλλους τα εκλεκτά σ τοιχεία της παιδείας του..(Στον Καισάριο, 393-5). Οι φρόνιμοι όμως λογισμοί, οι πατέρες του ανδρείου γεννήματος, όταν το καλό παιδί ριχτεί στα

κύματα της ζωής αυτής, το εξασφαλίζουν σε κασέλα, τη μόρφωση, από διάφορα μαθήματα, που κρατάει πάνω σε κύματα αυτόν που ταξιδεύει πάνω της.. Ας μιμείται τον Μωυσέα κι ας χύνει άφθονα δάκρυα..γιατί το δάκρυ είναι ασφαλής φύλακας όσων σώζονται με την αρετή. Αν τώρα η άγονη κόρη του βασιλιά (η έξω φιλοσοφία), που είναι άγονη και στείρα υιοθετήσει το νέο..ο λόγος επιτρέπει να μην απωθείται η σχέση, με την κατόνομα μόνο μάνα όσο η ηλικία είναι ακόμη ατελής. Όποιος όμως έχει ανεβεί στο ύψος..θα θεωρήσει ντροπή του να ονομάζεται παιδί της φύσει άγονης. *Γιατί η εξωτερική μ. είναι αληθινά άγονη, που έχει ωδίνες πάντα και ποτέ δεν γεννά ζωντανό παιδί. Ποιος είναι ο καρπός των πολύχρονων πόνων της;..Δεν είναι όλοι ανεμογεννήματα κι όλοι ανολοκλήρωτοι, που αποβάλλονται πριν φτάσουν στο φως της θεογνωσίας, που θα μπορούσαν ίσως να γίνουν άνθρωποι, αν δεν κλείνονταν καθόλου στους κόλπους της άγονης σοφίας.*..Αυτό διδάσκει να ασχολούμαστε κατά τον καιρό της μόρφωσής μας με τους εξωτερικούς λόγους, να μην μένουμε με το γάλα της Εκκλησίας.Κι αυτό είναι τα καθιερωμένα κι οι συνήθειες της Ε., με τα οποία τρέφεται και δυναμώνει η ψυχή δημιουργώντας από δω τις προϋποθέσεις της αναδρομής της προς τα άνω. Ενδιάμεσος δύο εχθρών θα γίνει όποιος έχει παιδευτεί με την εξωτερική μ. κι όχι με τη διδασκαλία των προγόνων του: Ο μεγαλόψυχος όμως και γενναίος όπως ο Μωυσής, σκοτώνει αυτόν που πολεμά τον λόγο της αλήθειας.. Η εμφύλια διαμάχη γίνεται μέσα μας..Αν χρειαστεί να συγκατοικήσουμε με αλλόφυλο, να μαθητεύσουμε στην έξω σοφία, ας το πράξουμε απομακρύνοντας τους κακούς βοσκούς από την άδικη χρήση του πηγαδιού..να ελέγχουμε τους δασκάλους των κακών για τη δόλια χρήση της παιδείας. Έτσι θα μείνουμε μόνοι με τον εαυτό μας. Και τότε σε εμάς που επιμένουμε σε απόλεμο τρόπο ζωής θα αστράψει η αλήθεια..ο Θ., που φανερώθηκε μέσα από τη βάτο, τη Θεοτόκο ή η ακανθώδης σάρκα..Δεν είναι δυνατό με δεμένα πόδια να ανεβεί κανείς στο ύψος, όπου φαίνεται το φως της αλήθειας, αν δεν λυθεί η νεκρή και γήινη περιβολή με τα δέρματα από τα πόδια..Αν λοιπόν κανείς δυναμώσει με την έλαμψη του φωτός και λάβει τόση εξουσία κατά των αντιθέτων, τότε σαν αθλητής, που έχει μάθει ικανοποιητικά κοντά στο γυμναστή την ανδρεία του αθλητή, με θάρρος κι αυτοπεποίθηση ας βαδίσει στον αγώνα κατά των εχθρών κρατώντας στο χέρι *τη βακτηρία, το λόγο της πίστης*. Θα τον ακολουθήσει η γυναίκα του από τους αλλοφύλους. Γιατί με κάτι από την έξω παιδεία που δεν είναι απόβλητο υπάρχει για να συζευχθούμε. *Η ηθική και φυσική φιλοσοφία θα μπορούσε να γίνει κάποτε του υψηλότερου βίου σύζυγος και φίλος και μέτοχος, μόνο αν τα γεννήματά της δεν φέρνανε το αλλόφυλο μίσημα.*..Υπάρχει στα μαθήματα της φιλόσοφης γέννησης κάτι σαρκώδες, μια ακροβυστία, που όταν αφαιρεθεί ότι απομένει είναι η ισραηλιτική ευγένεια. Για παράδειγμα και η έξω φ. λέει ότι η ψυχή είναι αθάνατη. Αυτό είναι ευσεβές γέννημα. Αλλά η μετενοσάρκωση..είναι η σαρκώδης κι αλλόφυλη ακροβυστία..Λέει ότι υπάρχει Θ. αλλά τον ονομάζει υλικό. Τον ομολογεί ως δημιουργό αλλά ότι έχει ανάγκη από ύλη. Τον παραδίδει ότι είναι αγαθός και δυνατός αλλά ότι σε πολλά υποχωρεί στο νόμο της ανάγκης. Προς τί όμως αναφέρεται κανείς στα επιμέρους, πώς οι ορθές σκέψεις της εξωτερικής φ. καταμολύνονται με άτοπες προσθήκες, που όταν αφαιρεθούν γίνεται ίλεος σε εμάς ο άγγελος του Θ. δοκιμάζοντας χαρά για τα δόγματα αυτά, επειδή είναι γνήσιο γέννημα. (Στον Βί ο Μωυσή Β, 201-3). Ο λόγος παραγγέλει σε αυτούς, που ασκούν την ανώτερη ζωή να αποκτούν με αρετή και τον πλούτο της εξωτερικής σοφίας, με την οποία στολίζονται οι αλλόθρησκοι. Την ηθική και τη φυσική, τη γεωμετρία και την αστρονομία και το έργο της λογικής κι όλα όσα σπουδάζουν οι έξω της Ε...γιατί θα του χρησιμεύσουν σε κάποιο καιρό να καλλωπιστεί ο θείος Ναός του μυστηρίου με τον λογικό πλούτο..Αυτοί προσφέρουν στην Ε, σαν δώρο την εξωτερική τους μ.. όπως ο Μ.Βασίλειος(Στο Βίο Μωυσή Β, 234-5)

ΝΑΟΣ: Το άδυτο, τα άγια των αγίων είναι ούτε το άψυχο, ούτε το αχειροποίητο αλλά το ταμείο της καρδιάς μας αν πραγματικά είναι άδυτο από την κακία & άβατο στους πονηρούς λογισμούς. Στολίζει το κεφάλι του με το ουράνιο φρόνημα, όχι χαράζοντας τύπους γραμμάτων αλλά αποτυπώνοντας τον ίδιο τον Θεό στο ηγεμονικό του νου. Αυτός που οδηγείται στην ιεροσύνη με αυτό τον τρόπο από τον

Κύριο, αφού θανατώσει το φρόνημα της σάρκας με την μάχαιρα του αγ.Πνεύματος. & τον ετοιμάζει να προσφέρει όχι τίποτα, αλλά τον ίδιο τον εαυτό του θύμα & σφάγιο στο Θεό με την μυστική ιερουργία...Περιγραφή ναού, στον οποίο προσφέρθηκε ως προσφορά από τον Πατέρα ο Γιός, ως ιερέας (Στον Πατέρα, 339). Θυσιαστήριο, που είναι έργο του νου, και η ανάβαση γίνεται δια θεωρίας. Σε αυτό θα παραστώ και θα θυσιάσω ευπρόσδεκτα θύματα (Λόγ.26,187)

ΝΕΡΟ: Σου συνέβη ποτέ καθώς στεκόσουν πάνω από μια πηγή που αναβλύζει άφθονο νερό, να σου έρθει η σκέψη, ποιος άραγε ωθεί το νερό αυτό από τα λαγόνια της γης;..Αυτά εξαρτώνται από την αρχική εκείνη φωνή: 'Συναχθήτω τα ύδατα'....(Εξαημ.Δ,151) Το λεγόμενο νερό, που ούτε βλέπεται, ούτε ρέει, ούτε γενικά περιέχεται σε δοχεία..αλλά είναι έξω από τόπο, άμικτο από κάθε αισθητός διακρινόμενη ποιότητα, δεν νομίζω ότι οποιοσδήποτε σώφρων άνθρωπος θα εννοήσει κάτι άλλο..παρά τη νοερά ουσία όσο φέρεται κάτω από το Πνεύμα του Θ. & είναι ασφαλώς επάνω από τους ουρανούς & μένει εντελώς έξω από τα αισθητικά..Στερέωμα είναι το ακρότατο πέρας της αισθητής ουσίας, επέκεινα του οποίου δεν υπάρχουν τα χαρακτηριστικά των φαινομένων. (Απολογητ. περί Εξαημ. 287-9)

ΝΕΑΡΟΣ στην ψυχή είναι εκείνος, που έχει καταρτισθεί με τελειότητα με την πολυμέρεια της αρετής. Αυτός που το πνεύμα του βράζει, που είναι σφριγηλός σε πράξεις ευσέβειας κι ευρίσκεται στην ακμή των δυνάμεών του για έργα αγαθά. Αυτόν τον αποκαλεί το Ευαγ. 'βιαστή' (Ματθ. 11:12), γιατί μπορεί να αρπάξει την ουράνιο βασιλεία. (Ψ.148:12-13, Ιωηλ 3:1). (Στην αρχή των Παρ. 403). Αυτοί που έφεραν το νέο στον Αντώνιο τον παρακαλούσαν να προσευχηθεί υπέρ αυτού, ο δε Αντώνιος συμπάθησε το νέο και προσευχόταν κι όλη τη νύχτα αγρύπνησε μαζί του. Αλλά ο νέος τις πρωινές ώρες όρμησε ξαφνικά εναντίον του και τον έσπρωξε. Κι ενώ εκείνοι, που συνόδευαν το νέο αγανάκτησαν μαζί του, ο Α. είπε: Μην οργίζετε το νέο, διότι δεν με σπρώχνει αυτός, αλλά ο δαίμονας που βρίσκεται μέσα του κι ο οποίος το έκανε αυτό, επειδή τον επετίμησα και τον διέταξα να γκρεμισθεί και να φύγει σε άνυδρους τόπους κι είναι σημάδι, ότι έφυγε. Μόλις είπε αυτά ο Αντώνιος αμέσως ο νέος έγινε υγιής κι αφού επανέκτησε τα λογικά αντελήφθηκε που βρισκόταν και καταφιλούσε τον γέροντα (Βίος Αντων. 123-5)

ΝΗΣΤΕΙΑ: Ο κορεσμός περιορίζει την τέρψη στην κοιλιά, η δε νηστεία ανεβάζει το κέρδος στην ψυχή. Να χαίρεσαι γιατί σου έχει δοθεί από γιατρό φάρμακο, που καταστρέφει την αμαρτία. Γιατί όπως τα σκουλήκια των εντέρων των παιδιών εξαφανίζονται με δραστικά φάρμακα, έτσι κι η νηστεία όταν μπει στην ψυχή θανατώνει την αμαρτία που εμφωλεύει στο βάθος.. *Υποκριτής είναι αυτός που υποδύεται ξένο πρόσωπο στο θέατρο. Ενώ είναι δούλος υποδύεται πολλές φορές το πρόσωπο του Κυρίου..Έτσι & στην ζωή αυτή. Οι πιο πολλοί στη σκηνή της ζωής τους, παίζουν θέατρο με το να φέρουν άλλα στην καρδιά κι άλλα να επιδεικνύουν φανερά στους ανθρώπους..* Μην υποκρίνεσαι τον σκουθρωπό, θηρεύων την δόξα από του φαίνεσαι εγκρατής. Γιατί από την ευεργεσία & τη νηστεία, που γίνονται δημόσια κανένα όφελος δεν προέρχεται. Η ν. είναι παλιότερη από το νόμο. Το κειμήλιο είναι πατρικό. Κάθε τι που είναι αρχαίο είναι σεβαστό. Να σέβεσαι την παλαιότητα της νηστείας. Είναι συνομήλικος με την ανθρωπότητα. Νομοθετήθηκε στον παράδεισο (Γεν.2:17)..Αν η Εύα είχε νηστέψει δεν θα είχαμε ανάγκη από τη νηστεία αυτή. Η μετάνοια χωρίς τη ν. είναι αργή. Ο τρόπος της ζωής στον παράδεισο είναι εικόνα της ν. Όχι μόνον γιατί ο άνθρωπος με το να ήταν ομοτράπεζος με τους αγγέλους, επετύχανε την ομοιότητα προς αυτούς, αλλά διότι όσα βρήκε η διάνοια των ανθρώπων, δεν είχαν επινοηθεί καθόλου από τους τρεφομένους στον παράδεισο. Ας νηστεύσουμε λοιπόν για να επανέλθουμε στον παράδεισο.. Οι γιατροί επιβάλλουν στους ασθενείς όχι ποικιλία φαγητών αλλά ασιτία & δίαιτα..Τί είναι ευκολότερο για την κοιλιά, να περάσει τη νύχτα με λιπότητα διαίτης ή με την αφθονία των φαγητών να κείται βαριά & να πυκνοστριφογουρίζει παραφοτωμένη & στενοχωρημένη; Εκτός κι αν πεις ότι & οι κυβερνήτες σώζουν το παραφορτωμένο με εμπορεύματα πλοίο

ευκολότερα από το καλά εφοδιασμένο κι ελαφρό.. & τα σώματα των ανθρώπων (σαν τα καράβια) όταν παραφορτώνονται με τον συνεχή κόρο, εύκολα υποκύπτουν στις αρρώστιες. Όταν όμως χρησιμοποιούν στερεά κι ελαφριά τροφή, & το αναμενόμενο από την αρρώστια κακό σαν κακαοκαιρία ξεφεύγουν και το παρόν οχληρό σαν δίνη διασχίζουν..Επειδή ο άνθρωπος πρόσθεσε την πολυτέλεια & την ποικιλία των φαγητών δημιούργησε τα διάφορα είδη ασθενειών.. Όλοι οι άγιοι σαν κάποια πατρική κληρονομιά διαφύλαξαν τη ν., παραδίδοντας ο πατέρας στο παιδί..Το κρασί εμφανίσθηκε μετά τον κατακλυσμό..Επιτράπηκε η απόλαυση όταν απορρίφθηκε η τελείωση. Δείγμα δε της άγνοιας του κρασιού είναι ο Νώε, που αγνοούσε τη χρήση του. Με το όπλο της ν. ο Μωυσής δεν θα αποτολμούσε να πλησιάσει την κορυφή, που κάπνιζε & ενώ πάνω στο βουνό η ν. έγινε πρόξενος νομοθεσίας, κάτω η λαιμαργία εξεμάνη σε ειδωλολατρεία (Εξ.32:6). Η οινοποιία ακρήστεψε την επί 40 μέρες προσμονή του δούλου του Θεού στη ν. & προσευχή..Σε φυγαλαία στιγμή ο λαός που είχε γνωρίσει τον Θεό με τα πιο μεγάλα θαύματα, κυλίσθηκε στην ειδωλολατρική τρέλλα των Αιγυπτίων. (Ησαΐ, Σαμουήλ)..Τί ήταν εκείνο, που έκανε ακαταμάχητο τον μεγάλο ήρωα Σαμφών;..Η ν. τον εγέννησε, η ν. τον θήλασε, η ν. τον έκαμε άντρα. Η ν. γεννά προφήτες, δυναμώνει δυνατούς, κάνει σοφούς νομοθέτες..όπλο στους ανδρείους, γυμναστήριο στους αθλητές..Στους πολέμους κάνει ανδραγαθήματα & στην ειρήνη διδάσκει την ησυχία.. Αυτή έκαμε τον Ηλία θεατή του μεγάλου θεάματος (στο όρος Χωρήβ)..Από αμίαντο ήταν τα σώματα των τριών παιδών,..που αποδεικνύονταν πιο δυνατοί από το χρυσό.. Η φωτιά ούτε τρίχα δεν πείραξε γιατί είχαν τραφεί δια της ν...Η ν. αφού δυνάμωσε το σώμα του Δανιήλ, όπως η βαφή το σίδερο, το κατέστησε ακαταγώνιστο στα λιοντάρια. Η ν. είναι προκοπή σπιτιών, μητέρα της υγείας, παιδαγωγός της νιότης, στολίδι των γερόντων, καλή συνοδοιπόρος στους πεζοπόρους, ασφαλής ομόσκηνος στους συζύγους..Ποιος ζημίωσε το σπίτι του με τη νηστεία;..Δεν θα λείπει τίποτε με τη νηστεία από τα υπάρχοντα του σπιτιού.. Ας γίνει η ν. ανάπαυση από τους συνεχείς κόπους των υπηρετιών..Ας δώσει κάποια ανάπαυλα η κοιλιά στο στόμα..Όταν χορτάσει η κοιλιά φιλοσοφεί περί εγκρατείας, κι όταν αδειάσει λησμονεί τα δόγματα.. Η ν. δεν γνωρίζει τη φύση του δανείου..Όπως η δίψα καθιστά γλυκύ το ποτό κι η πείνα που προηγήθηκε γλυκειά την τράπεζα, έτσι κι η ν. φαιδρύνει την απόλαυση των φαγητών..Δεν υπάρχει τίποτε το επιθυμητό, ώστε να μην καταφρονείται από την συνεχή απόλαυση. Αυτών που η απόκτηση είναι σπάνια, αυτών η απόλαυση γίνεται περισπούδαση..Δεν βλέπεις ότι κι ο ήλιος είναι λαμπρότερος μετά τη νύχτα κι η εγρήγορη μετά τον ύπνο, κι η υγεία μετά την αρρώστια & η τράπεζα πιο ευχάριστη μετά τη νηστεία.. Η ν, & για τη σάρκα είναι περισσότερο επωφελής. Διότι η άκρα ευεξία έχει μεταπτώσεις κι υποτροπές, οπότε η φύση κάμπτεται κι αδυνατεί να σηκώσει το βάρος της πολυσαρκίας. Η κοιλιά βαρυφορτωμένη όχι μόνο για δρόμο δεν είναι επιτήδεια αλλά & ύπνο. Κοίτα μην τώρα με το να αποστρέφεται το νερό, επιθυμήσεις ύστερα μια σταγόνα, όπως ο πλούσιος. Κανείς δεν μέθυσε από νερό..Η ελλατωματική πέψη, που ακολουθεί κατ'ανάγκη τους ζώντας τρυφληώς, αυτή απεργάζεται φοβερά νοσήματα στα σώματα..Να θυμάσαι τους αγίους όλων των αιώνων. Αυτους να μιμείσαι την διαγωγή αν ζητάς να βρίσκεις στην μερίδα τους (Ιωάννης ο Βαπτιστής, Παύλος, Κύριος, Νινευίτες). Δεν ξέρεις ότι με την αμετρία του κόρου κατασκευάζεις τον εαυτό σου παχύ στο βασανιστή σκώληκα;.. Από την παχειά τροφή καπνώδεις ανανθυμίσεις αναερχόμενες σαν ένα πυκνό σύννεφο εμποδίζουν τις ελλάμψεις που έρχονται στο νου από το αγ.Πνεύμα..Ο κορεσμός είναι αρχή της ύβρεως..γιατί εισορμά κάθε είδος κτηνώδους ακολασίας (διαστροφές της φύσης)..Η ν. γνωρίζει το μέτρο & στα έργα του γάμο..Αληθινή ν. είναι η αποξένωση από τα κακά.. Δεν τρώγεις κρέατα αλλά τρώγεις τον αδερφό σου. Δεν πίνεις κρασί αλλά δεν είσαι εγκρατής στις βρισιές. Ο αθλητής προγυμνάζεται κι αυτός που νηστεύει προεγκρατεύεται..Η ανάγκη του σώματος είναι το άριστο μέτρο για τη χρήση του κρασιού.. Κανείς όταν πρόκειται να νυμφευθεί σεμνή γυναίκα, δεν βάζει στο σπίτι παλλακίδες. Μην λοιπόν και εσύ ενώ αναμένεται η νηστεία, οδηγείς πρώτα την μέθη.. Εμάς μας δυναμώνουν τα δόγματα της ευσεβείας ενώ τους στρατιώτες το γέμισμα της κοιλιάς..Αν όλοι την δέχονταν ως σύμβουλο θα επικρατούσε άκρα ειρήνη σε όλη την οικουμένη.., ούτε θα ήταν η ζωή μας πολυστενάχτη & γεμάτη από κατήφεια.. Ο

δίκαιος κριτής επέφερε την πείνα (Αμ. 8:11), διότι έβλεπε το νου τους να λιμοκτονεί στην ατροφία των δογμάτων της αλήθειας & τον εξωτερικό άνθρωπο να υπερπαχαίνει & να γίνεται όλο σάρκες. Όλες τις μέρες θα μας προσφέρει γεύμα το Πνεύμα το άγιο με πρωινές & βραδινές τέρψεις (Παρ.9:2) (Περί Νηστείας Α & Β).

ΝΙΚΗ: Μην επιθυμείς να νικάς σε όλα και πάντα. Καλύτερα να νικιέσαι έντιμα, παρά να νικάς άτιμα. Νικημένος δεν είναι αυτός που ξαπλώνεται κάτω..Δέξου και μια ζημιά. Αυτό συχνά είναι κέρδος όπως κλαδεύουμε το φυτό για να καρποφορήσει(Ποίημα 33,425).

ΝΟΜΟΣ: Ο ν. που περιέχει τη σκιά των μελλόντων αγαθών, έχει ένα κυρίως σκοπό, πώς ο ά. με τις διάφορες εντολές να καθαρθεί από την κακία που αναμίχθηκε με την φύση του Ο αριθμός των 7 ημερών δείχνει τον παροδικό χρόνο κατά τον οποίο δεν πρέπει να μείνει λείψανο της κακίας, για να μην χαλάσει και ξυνίσει η ανάμιξη της προχθесινής κακίας το σημερινό ζυμάρι..Το πικρό ραδίκι απομακρύνει από τη ζωή μας κάθε βλακεία και παραλυσία και βάζει στη θέση τους τον βίο της εγκράτειας και σκληρής άσκησης.. Αυτό που συμβαίνει στο αισθητό φως τη 14η μέρα, το ότι η επιμιξία με το σκοτάδι είναι απαράδεκτη όλη μέρα και νύχτα, αυτό το γεγονός θέλει ο πνευματικός νόμος να γίνει σύμβολο για όσους γιορτάζουν πνευματικά, ώστε με όλη την βδομάδα της ζωής τους να κάνουν όλη τη ζωή τους ένα Πάσχα φωτεινό και ασκοτεινιστο (Περί της Τριημ.477)

ΝΟΥΣ: Βλέπω το εσωτερικό του νου σαν μια ευρύχωρη πόλη που δέχεται τους εισερχομένους σε αυτήν από διάφορες εισόδους. Δεν συνέρχονται όλοι μαζί σε ένα μέρος της πόλης, άλλοι πηγαίνουν στην αγορά, άλλοι στα σπίτια τους.. Έτσι βλέπω & την πόλη του νου που είναι συγκροτημένη μέσα μας. Την γεμίζουν οι διάφορες εισοδοι δια των αισθήσεων, ο νους όμως ξεχωρίζοντας..τα τοποθετεί στους κατάλληλους τόπους της γνώσεως..Πολλές φορές από διάφορα αισθητήρια συνάγεται σε εμάς μία γνώσις, διότι το ίδιο πράγμα μοιράζεται στις αισθήσεις με ποικίλους τρόπους..Αντιστρόφως από μια αίσθηση να μάθουμε πολλά & ποικίλα.. Ο νους ούτε στην καρδιά (επειδή είναι στη μέση), ούτε στον εγκέφαλο (την ακρόπολή του σώματος) αλλά εφάπτεται ομοτίμως το καθένα από τα μέρη του σώματος. Σαν σε όργανο μουσικό, ο νους εκείνα τα όργανα που λειτουργούν φυσιολογικά ενεργεί τα αρμόδια, σε εκείνα όμως που αδυνατούν να δεχθούν την τεχνική του κίνηση μένει άπρακτος και ανενεργός..Ο ν. καθιστώντας την ιδέα των αγαθών σαν καθρέφτη από πίσω του, εκβάλλει μεν τις εμφάσεις της εκλάμψεως του αγαθού, αλλά εξαφανίζει μέσα του την αμορφία της ύλης..(Κατ ασκ.105κ.ε.) Πρέπει να προσπαθούμε να κρατούμε το νου μας σε κατάσταση ηρεμίας. Γιατί αυτός σαν μάτι άλλοτε περιφερόμενο προς τα πλάγια, άλλοτε στρεφόμενο άνω-κάτω, δεν μπορεί να δει καθαρά, ότι βρίσκεται μπροστά του. Το βλέμμα του πρέπει να στηριχθεί σταθερά στο βλεπόμενο αντικείμενο, αν θέλει να καταστήσει καθαρή τη θέα του. Έτσι και ο νους του α., όταν περισπάται από μύριες κοσμικές φροντίδες, είναι ανίκανος να ατενίσει την αλήθεια. Εκείνον, που δεν έχει περιβληθεί τα δεσμά του γάμου τον συνταράσσουν λυσοώδεις επιθυμίες και ακατασίγαστες ορμές και απελπιστικοί έρωτες..Κάθε μέρα, που έρχεται φέρνει μαζί της την δικιά της επισκόπηση της ψυχής. Και οι νύχτες παραλαμβάνουσες τις φροντίδες της μέρας πλανεύουν το νου..Αναχώρηση από τον κόσμο δεν σημαίνει απλώς σωματική μετακίνηση από αυτό, αλλά απόσπαση της ψυχής από την συμπάθεια προς το σώμα, τόσο ώστε να γίνει κανείς άπολις, άοικος, άφιλος, ακτήμων, αμαθής κατά τα ανθρώπινα διδάγματα, έτοιμος να δεχθεί στην καρδιά εντυπώσεις, που γεννιούνται από την θεία διδασκαλία..Γιατί ούτε στην κηρόπλακα είναι δυνατό να γράψει κανείς, αν δεν ισοπεδώσει πρώτα τα γράμματα, που είναι γραμμένα από πριν, ούτε στην ψυχή να εφοδιάσει με θεία δόγματα, αν δεν βγάλει τις από τις συνήθειες προκαταλήψεις της. Προς αυτό το σκοπό η ερημιά μας παρέχει μέγιστο όφελος, κατευνάζουσα τα πάθη μας και δίδουσα άνεση στο λογικό να τα ξεριζώσει τελείως από την ψυχή. Γιατί, όπως τα θηρία είναι ευκατάβλητα να ημερωθούν, έτσι και οι επιθυμίες, οι οργές και οι λύπες, τα ιοβόλα κακά της ψυχής, όταν κατευνασθούν και παύσουν να εξαγριώνονται με τον

συνεχή ερεθισμό, γίνονται ευκαταγώνιστα δια της δυνάμεως της λογικής..Η δε άσκηση της ευσεβείας τρέφει την ψυχή με θεία διανοήματα. Τί είναι λοιπόν μακαριότερο από τα να μιμείται κανείς πάνω στη γη τη χορεία των αγγέλων..Την ψυχική κατάσταση στην οποία επικρατεί χαρά κι όχι λύπη χαρίζουν οι παρηγορίες των ύμνων..Και στο φαγητό να μην είναι αργός ο νους στη σκέψη περί του Θ., αλλά να λαμβάνει μορφή σε δοξολογία από τη φύση των τροφών και την κατασκευή του σώματος, που τα υποδέχεται (Προς τον Φίλο Γρηγ.2)_Καλός είναι ο ν., και σε αυτόν έχουμε το κατ'είκόνα του κτίσαντος. Καλή επίσης είναι η ενέργεια του ν. Και ότι αυτός αφού είναι αεικίνητος, σχηματίζει πολλακίς φανταστικές εικόνες περί ανυπάρκτων ως υπαρκτών, πολλακίς φέρεται κατ'ευθείαν προς την αλήθεια. Σε αυτόν είναι παρούσες δύο δυνάμεις..η μία πονηρή και δαιμονική, που μας ελκύει προς την αποστασία της, η δε άλλη θειότερα κι αγαθή, που μας αναβιβάζει προς την ομοίωση προς τον Θ. Όταν ο ν. μένει στον εαυτό του, αντιλαμβάνεται πράγματα μικρά και σύμμετρα προς τον εαυτό του, ενώ όταν παραδοθεί στους απατώντας, αφανίζων το δικό του κριτήριο, μπλέκεται σε αλλόκοτες φαντασίες. Τότε θεωρεί το ξύλο Θ. και το χρυσό αντικείμενο λατρείας..Αν δεχθεί τις χάριτες του Π., τότε γίνεται ικανός να καταλάβει τα θειότερα, όσο ταιριάζει στη φύση του. Τρεις είναι οι καταστάσεις των βίων και ισάριθμες οι ενέργειες του ν. ή καλή ή κακή ή κάπου στην μέση..όπως η απασχόληση με τις μηχανικές τέχνες που χαρακτηρίζουμε ως μέσες (ιατρική ή πλοήγηση).. Ο νους, που έχει διαποτισθεί από την θεότητα του αγ.Πνεύματος, αυτός είναι ήδη επόπτης των μεγάλων θεωρημάτων και καθορά τα θεία κάλλη, όσο επιτρέπει η χάρη κι χωράει η κατασκευή του..Το κριτήριο του ν. έχει δοθεί για την κατανόηση της αλήθειας. Ο Θ. μας είναι η αυτοαλήθεια. Πρωταρχικό λοιπόν καθήκον του νου είναι να αποκτήσει επίγνωση του Θ. μας...όσον είναι δυνατό να γνωρίζεται ο απειρομεγέθης από τον μικρότατο. Γιατί, ούτε και τα μάτια ΠΟΥ έχουν ταχθεί να συλλαμβάνουν τα ορατά, φέρονται δια μιας στη θέα όλων των ορατών... Δεν μπορούμε να πούμε ότι ο ουρανός λόγω των αγνοουμένων είναι άορατος, αλλά λόγω της μειρίας κατανόησης του ορατός. Το ίδιο συμβαίνει και με τον Θ. Αν ο νους είναι βλαμμένος από τους δαίμονες, θα λατρεύσει τα είδωλα..αν δε έχει ανοίξει εαυτόν στη βοήθεια του αγ.Πνεύματος θα γνωρίσει την αλήθεια και θα γνωρίσει τον Θ. Θα τον αναγνωρίσει τελειότερο στην μέλλουσα ζωή..Επομένως το κριτήριο του ν. και καλό είναι και σε χρησιμο σκοπό έχει δοθεί, την κατανόηση του Θ., αρκεί να ενεργεί μέχρι του σημείου, που είναι παραχωρημένο (Επιστ.233, προς Αμφιλ. 149-151). Και του νου η ενέργεια είναι εντελώς ακατόρθωτο να συλλάβει ταυτόχρονα 2 νοήματα και οι αισθητικές αντιλήψεις είναι αδύνατο να δεχθούν και να διακρίνουν 2 ταυτόχρονα φωνές προσπιπούσας στην ακοή, μολονότι έχουμε 2 πόρους ανοιχτούς..Διατί λοιπόν αναμιγνύουμε τους κοσμικούς θορύβους και την άσκηση της ευσεβείας (Προς τον Τιμ.187).. Όπως είναι το μάτι στο σώμα είναι ο ν. στην ψυχή (Έκδ.213). Αν πήρε ο Κ ψυχή χωρίς το ν. , πήρε τότε ψυχή αλόγου ζώου(Έκδ.389)

ΝΥΧΤΑ: Η ν. ας προξενεί αιτίες για προσευχή. Όταν σκώσεις τα βλέμμα & κοιτάξεις τον ουρανό & παρατηρήσεις τα κάλλη των άστρων, προσευχήσου στον Δεσπότη αυτών που βλέπεις & προσκύνησε τον αριστοτέχνη των όλων Θεό, που με σοφία έκανε τα πάντα. Όταν δεις τα ζώα να πουχάζουν προσκύνησε αυτόν που ακούσια μας αναπαύει με τον ύπνο από τη συνέχεια των κόπων & μας επαναφέρει πάλι στην ακμή της δυνάμεως.. Τη νύχτα να μοιράζεις σε ανάπαυση & προσευχή. Κι ο ύπνος σου να είναι μελέτη ευσεβείας. (Εις την Μάρτ.Ιουλίτια 213)

— **ΗΡΑΣΙ Α:** Αντίκρυσσε τα χωράφια κι έκλαψα για την ακαρπία τους κι σκόρπισσε θρήνο, επειδή δεν μας έπεσε βροχή..Οι γεωργοί καθήμενοι στα χωράφια τους πιάνοντας τα γόνατά τους κλαίει για τους χαμένους κόπους. Αντικρύζουν τα μικρά παιδιά τους, ατενίζουν τις γυναίκες & θρηνούν, καιδεύουν τα ξηρά χορτάρια των γεννημάτων & κραυγάζουν δυνατά..Ο Θ. μας δίνει χτυπήματα γιατί απομακρυνθήκαμε από αυτόν (& γιατί παραμελείται η λειτουργική ζωή). Δεν επιδιώκει να μας συνιρίψει, αλλά φροντίζει να μας διορθώσει, όπως κάνουν οι καλοί πατέρες. Κοίταξε πώς η πληθώρα των δικών μας αμαρτημάτων έβγαλε & τις εποχές από την δικιά τους φύση

& άλλαξε τα είδη των καιρών σε αλλόκοτα ανακατώματα.. Μήπως ο αριστοτέχνης Θ. ξέχασε την πρόνοιά του..Ενώ εμείς παίρνουμε, δεν δίνουμε στους άλλους..Ενώ έχουμε Θεό ανενδεή χορηγό & ταμία, έχουμε γίνει σφικτοχέρηδες & δεν ελεούμε αυτόν που στενάζει..Τα χωράφια έγιναν ξερά γιατί πάγωσε η αγάπη...Παραδειγματική η μετάνοια των Νινευιτών (μέχρι & το αρνί το απομάκρυναν από το μητρικό μαστάρι, ο βασιλιάς θλιμμένος κυλιόταν στη γη).. Όταν ο χαλκός κι ο χρυσός παρά φύση γεννάναι (με τους τόκους), τότε γίνεται στείρα (η γη), που εκ φύσεως γεννά & καταδικάζεται σε ακαρπία..Όλα τα απόκτησες κι όμως δεν κατέχεις ένα αναγκαίο πράγμα, την δύναμη αν τρέφεις τον εαυτό σου. Ένα σύννεφο δημιούργησε ολόκληρο πλούτο..Τα κακά συνήθως εξαιτίας λίγων, ξεσπούν στο λαό κι ο λαός τιμωρείται για τη μοχθηρία κάποιου (Άχαρ, Ζαμβρί) *Εν λιμω και αυχμώ*

ΟΙ ΚΟΝΟΜΙ Α ΘΕΙ Α: Δεν θα ήταν αληθής ο Θ. αν ο ά. δεν πέθαινε ενώ αυτός το διέταξε, αλλά και απρεπές να εξαφανισθούν οι ά..αυτοί, που πλάσθηκαν λογικοί, για να μετέχουν του Λόγου..επειδή ο διάβολος εξαπάτησε τους ά. ή λόγω της αμελείας τους..Αναγνωρίζεται αδυναμία εξ αμελείας στον Θ. κι όχι αγαθότης αν αδιαφορεί για την φθορά του πλάσματός του και μάλιστα μπροστά στα μάτια του, μεγαλύτερη άμα δεν είχε πλάσει εξ αρχής τον ά. ..Η μετάνοια από μόνη της δεν επαναφέρει στην φυσική κατάσταση, αλλά μόνον δίνει άφεση αμαρτιών..Αν ήταν μόνο το αμάρτημα και δεν ακολουθούσε η φθορά θα ήταν ωφέλιμη η μετάνοια..Επειδή δεν ήταν δυνατό η φθορά των α. να καταλυθεί παρά μόνον με το θάνατό του κι ο θάνατός του τον οδηγεί στη λήψη για τον εαυτό του σώματος, που να μπορεί να πεθάνει, ώστε αφού γίνει μέτοχο του Λόγου, που εξουσιάζει τα πάντα να ικανωθεί και να πεθάνει υπέρ πάντων και να παραμείνει άφθαρτο χάριν του Λόγου, που κατώκησε μέσα του και στο εξής με τη χάρη της αναστάσεως να πάψει από όλους η φθορά..Αν ένας μεγάλος βασιλιάς μπει σε μια μια μεγάλη πόλη και καταλύσει σε ένα σπίτι της, ολόκληρη η πόλη τιμάται και κανείς ληστής δεν ορμά να την καταστρέψει..Έτσι και με τον βασιλέα των όλων. Όταν ήλθε στη χώρα και κατοίκησε με όμοιο σώμα, έπαψε κάθε επιβουλή των εκθρών κατά των ά. και εξαφανίσθηκε η φθορά του θανάτου..Αυτό το μέγα έργο άρμοζε πράγματι και στην αγαθότητα του Θ. Ένας βασιλιάς κατασκευάσει ένα σπίτι ή μια πόλη και εξαιτίας της αδιαφορίας των κατοίκων της πολεμείται από τους ληστές, αυτός οπωσδήποτε δεν αδιαφορεί. Πολύ περισσότερο ο Θ. Λόγος του παναγάθου Πατρός δεν εγκατέλειψε το ανθρώπινο γένος του παναγάθου Πατρός δεν εγκατέλειψε το ανθρώπινο γένος, το δημιούργημά του να κατεβαίνει στη φθορά... Οι ά. τόσο πολύ απεστράφησαν τον Θ. και τόσο πολύ θόλωσαν την ψυχή τους, ώστε αφού λησμόνησαν την ορθή αντίληψη περί Θ. , άλλα κι άλλα αντί άλλων επινόησαν στους εαυτούς τους.. Τους έδωσε τα έργα της κτίσης αλλά και το νόμο και τους προφήτες, ώστε αν κάποιος διστάσουν να σηκώσουν το βλέμμα στον ουρανό, να έχουν την διδασκαλία εκ των πλησίων..Εντούτοις οι ά. επειδή νικήθηκαν από τις πρόσκαιρες απολαύσεις και τις σατανικές φαντασίες και απάτες, δεν παραδέχθηκαν την αλήθεια, αλλά γέμισαν τους εαυτούς τους με περισσότερα κακά κι αμαρτήματα..Εξάλλου, όπως ένας βασιλιάς δεν αφήνει τις χώρες που απελευθέρωσε να δουλεύουν σε άλλους, αλλά όταν παραστεί ανάγκη πηγαίνει αυτοπροσώπως δεν θα λυπηθεί ο Θ. πολύ περισσότερο τα πλάσματά του, ώστε να μην αποπλανηθούν μακριά του..Άπαξ κι έγιναν μέτοχα της εικόνας του δεν έπρεπε να καθούν..Πώς αλλιώς θα μπορούσε να γίνει αυτό παρά δια της προσελεύσεως της ίδιας εικόνας του Θ., του Σωτήρος ημών Ι.Χ., ούτε δια ά. ούτε δια αγγέλων, γιατί δεν είναι εικόνες..Υποθέστε ότι μια μορφή που προσωπογραφήθηκε επί σανίδος, εξαφανίσθηκε γιατί επεκάθισαν ακαθαρσίες στην επιφάνειά της. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να έλθει πάλι εκείνος του οποίου είναι η μορφή, για να ανακαινισθεί η προσωπογραφία..Αν κανένας δεν αναγεννηθεί' (Ιωαν.3:5)..Γι'αυτό λαμβάνει το σώμα ώστε δεν θέλησαν να τον αναγνωρίσουν από την πρόνοια και την ηγεμονία του στο σύμπαν, έστω και δια των έργων του σώματος να γνωρίσουν τον υπάρχοντα Λόγο του Θ., που βρισκόταν στο Σώμα και δι'αυτού τον Πατέρα, όπως ο καλός δάσκαλος φροντίζει με απλούστερα να εκπαιδεύσει εκείνους, που δεν καταλαβαίνουν τα μεγάλα μαθήματα (Α Κορ.1:21)..Ως ά. συναναστρέφεται εκείνους, που κοιτούσαν πλέον χάρω. Από τα έργα του, τα θαύματά

του (ιδιαίτερα την θεραπεία-δημιουργία ματιών του εκ γενετής τυφλού) και ιδιαίτερα τις διώξεις των δαιμόνων μπορούσαν να τον καταλάβουν και να εννοήσουν ότι οι δαίμονες δεν είναι θεοί..Ο Λόγος είναι εξαπλωμένος παντού και στον ουρανό στην δημιουργία και στη γη με την ενανθρώπιση του και στον άδη στα βάθη, επίσης στα πλάτη στον κόσμο. Όλα είναι γεμάτα από την γνώση του Θ. (Εφ.3:18-9)..Γι αυτό δεν θυσιάστηκε αμέσως για να γίνει γνωστός..Επειδή ήταν Λόγος δεν συνεκρατείτο από τίποτε, μάλλον δε αυτός συγκρατούσε τα πάντα..Υπήρχε σε όλα και συγχρόνως βρισκόταν έξω από όλα..Κανένας ά. δεν μπορεί από μακριά να κινήσει κάτι Ο Λόγος του Θ. ως ά. δεν ήταν δεμένος στο σώμα..και ως Λόγος τα πάντα ζωογονούσε και ως υιός συνυπήρχε με τον Πατέρα..Αν και υπάρχει σε όλα δεν μολύνεται από την επαφή με τα επίγεια πράγματα, αλλά τα πάντα ζωογονούνται και τρέφονται από αυτόν, όπως ο ήλιος δεν κάνει τη λάμψη του εξαιτίας του σκοτούς αλλά αυτός τα φωτίζει και τα καθαρίζει..Ποιος όταν βλέπει να αλλάξει η ουσία των υδάτων και να γίνεται κρασί δεν αντιλαμβάνεται ότι ο ποιήσας αυτό είναι ο Κύριος και κτίστης της ουσίας όλων των υδάτων..Δεν μπορούσε να μεταβάλλει το φθαρτό σε άφθαρτο άλλος παρά ο ίδιος ο Σωτήρας, που εξ αρχής εκ της ανυπαρξίας δημιούργησε τα πάντα... Γενικώς τα έργα του Χ. είναι τόσα πολλά, ώστε αδύνατο να τα απαριθμήσει κανείς, όπως τα κύματα στο πέλαγος κι αυτά, που υπερβαίνουν τη σκέψη του είναι περισσότερα από όσα αυτός νομίζει ότι έχει συμπεριλάβει..Όπως όταν έρχεται ο ήλιος δεν έχει καμιά δύναμη το σκοτάδι αλλά κι αν κάπου έχει εναπομείνει διώκεται, έτσι αφότου εμφανίστηκε στη γη ο Θ. Λόγος δεν έχει πλέον δύναμη το σκοτάδι των ειδώλων Πολλάκις μερικοί ατακτούν εκμεταλλευόμενοι την απουσία του βασιλιά στο παλάτι. Όταν όμως εμφανιστεί ο βασιλιάς ξεσκεπάζονται με την παρουσία του, Έτσι κι οι ά. βλέποντας τον αληθινό βασιλιά εγκαταλείπουν εκείνους που προηγουμένως τους πλάνευαν. Το ίδιο κι οι δαίμονες. Αυτό είναι γνώρισμα ότι ο Χ. είναι Θ. Λόγος και δύναμη του Θ., ο οποίος όταν χάνονται τα ανθρώπινα παραμένει (Περί ενανθρώπ. 241 κ.ε.)

Αν η ψυχή του ανθρώπου, είναι από ανάγκη φυσική ενωμένη με το σώμα, έχει την δυνατότητα να μεταβαίνει παντού, ποιά ανάγκη να νομίζουμε ότι η θεότης εμποδίζεται από την φύση της σάρκας. Όπως στη φωτιά της λαμπάδας..η νόσηση διακρίνει τη φωτιά από την ύλη, χωρίς να μπορεί αυτά τα δύο να τα χωρίσει τί εμποδίζει παρατηρούντες την ένωση της θείας φύσης με την ανθρώπινη να κρατήσουμε την πρόβλεψη περί Θ. ιδέα; Αν θές να μάθεις πως αναμίχθηκε η θεότητα με την ανθρωπότητα προ τούτου είναι καιρός να ερευνήσεις ποιά είναι η συμφυία της ψυχής με το σώμα, την οποία αγνοείς...Αλλά λέγει κανείς η τροπή του σώματος είναι πάθος..το δε θείο είναι απαθές.. Με ποίο πάθος όμως ήρθε σε επαφή η θεότητα; Του κατά κυριολεξίαν πάθους ή του κατά φυσική πορεία πάθους (που θα έπρεπε να ονομαστεί έργο, καθόσον η φύση της σάρκας ακολουθεί την πορεία της);.. Ούτε για το γιατρό λέμε ότι δέχεται κάποιο πάθος, όταν θεραπεύει αυτόν, που βρίσκεται στο πάθος..Αυτό είναι το μυστήριο της οικονομίας του Θ. για τον άνθρωπο..η διάλυση της ψυχής από το σώμα δια του θανάτου..& η επαναφορά μεταξύ τους με την ανάσταση ώστε να γίνει ο ίδιος σύνορο ζωής & θανάτου; Γιατί έγινε όμως ο ίδιος άνθρωπος; Στους γιατρούς δεν υπαγορεύουν την θεραπεία τους οι άρρωστοι..Διαφυλάχθηκε & η αγαθότης & η δικαιοσύνη του Θ...Η θεότης περικαλύπτεται σάρκα, ώστε να μην φοβηθεί ο εχθρός να προσεγγίσει την υπερέχουσα δύναμη, κατά το παράδειγμα των πεινασμένων ψαριών ώστε μαζί με το δέλεαρ της σαρκός αποσπασθεί στο αγκίστρι της θεότητας η εναντία δύναμις..Όπως χαρακτηριστικό της φωτιάς είναι να φέρεται προς τα πάνω, οπότε θα θεωρούσε κανείς θαύμα να δει τη φλόγα να κινείται προς τα κάτω, έτσι & την θεία & υπερέχουσα δύναμη δεν φανερώνει τόσο το μέγεθος των ουρανών..& η συνεχής συντήρηση των όντων όσο η συγκατάβαση προς την ασθένειά μας, πώς το ψηλό φαίνεται στο ταπεινό χωρίς να κάνει το ύψος του, πώς ο Θ. γίνεται άνθρωπος & παραμένει Θ.; ,...Ο εχθρός διενήργησε την απάτη για να διαφθείρει την φύση μας, ενώ ο δίκαιος & αγαθός & σοφός επινόησε την απάτη για την σωτηρία της διεφθαρμένης φύσης μας, όπως αναμειγνύει το φαγητό με φάρμακο & αυτός που επιβουλεύεται & εκείνος, που θέλει να θεραπεύσει το θύμα της επιβουλής, ο ένας το δηλητήριο κι ο άλλος το αντίδοτο του δηλητηρίου. Όπως οι πλένοντες τα ακάθαρτα

φορέματα καθαρίζουν από αρχής μέχρι τέλους όλον τον ύφασμα από τις κηλίδες..έτσι μολυνθείσης της ανθρώπινης ζωής υπό της αμαρτίας..ήταν αναγκαία η εκπλύνουσα δύναμη να διέλθει όλες τις καταστάσεις της ζωής (Κατ ηχ. 439κ.ε.)Αν κάποιος από τους α. είναι τέλειος απουσιάζει όμως από αυτόν η σοφία του Θ. θα θεωρηθεί ως τίποτε...Και κανείς δεν μπορεί να ζητήσει συγγνώμη για τον αμαρτωλό, γιατί κι ο ίδιος είναι υπόδικος αμαρτίας..Αδερφός του Ισραήλ ήταν ο Μωυσής και δεν μπόρεσε να τον σώσει. Πώς θα σώσει ένας τυχαίος ά. 'Αδερφός ου λυτρούται'..Μόνον απέτρεψε την οργή του Θ. για την αμαρτία.. Ούτε εξιλαστήρια προσφορά μπόρεσε να δώσει για τον εαυτό του. Γιατί τί μεγάλο μπορεί να βρεί ο ά. για να το δώσει για σωτηρία της ψυχής του; ..Μόνον ο Χ., που δεν είχε ανάγκη να εξιλεώσει τον εαυτό του κι αμαρτία ουκ εποίησε (Στον 48 Ψαλμ.,335). Και έκλινε το αυτί Του, όπως ο φιλόδοξος γιατρός σκύβει το αυτί του, ώστε να μάθει από κοντά τί χρειάζεται ο άρρωστος, που δεν μπορεί αν μιλήσει δυνατά..Η θεία ακοή δεν χρειάζεται φωνή, γιατί γνωρίζει από την κίνηση της καρδιάς..'Τι βοάς προς με;' (στον Μωυσή)..Η ύπαρξη δικαίων έργων είναι η μεγαλύτερη φωνή (Στον 114 Ψαλμ.405).. Όπως αυτοί, που βλέπουν τον άρρωστο να σέρνεται στις χαράδρες, αν και ξέρουν ότι είναι πιθανόν να κυλήσουν μέσα στο βούρκο του χειμάρρου και χτυπήματα να δεχτούν από τις πέτρες που συγκιλιούνται από το νερό, δεν διστάζουν όμως να μπουν στη χαράδρα από συμπάθεια προς εκείνον που κινδυνεύει, έτσι κι ο φιλόδοξος Σωτήρας μας δέχτηκε εθελοντικά τις ύβρεις και τις προσβολές, για να σώσει αυτόν, που απαιτημένος βάδιζε στην απώλεια. Κατέβηκε στην ζωή επειδή πρόβλεπε την άνοδό του, ανέχθηκε να πεθάνει κατά την ανθρώπινη διάστασή του, επειδή προγνώριζε και την ανάστασή του..Αν τα γενέθλια του βασιλιά ή κάποια επινίκια γιορτή ανοίγουν την φυλακή, δεν θα απαλλάξει τους λυπημένους ο αναστημένος Χ.; (Γρηγ.Νύσσης Στο άγ.Πάσχα, 405-7)...Ο πατέρας του Ισαάκ, που δεν λυπήθηκε τον αγαπημένο του γιο κι ο μονογενής έγινε προσφορά και θυσία και το αρνί σφαγιάστηκε στην θέση του..Το αρνί το κρέμασαν από τα κέρατα στο ξύλο, ενώ ο μονογενής σηκώνει στον ώμο τα ξύλα της θυσίας του.. Όπου λοιπόν από τη γέννηση δεν προηγήθηκε ηδονή, κατ'ανάγκη δεν επακολούθησε και πόνος. Επειδή ήταν αδύνατο να προσβάλλει ο άρχοντας του σκότους καθαρή την παρουσία του φωτός, αφού δεν είδε σε αυτό ίχνος σάρκας, γι'αυτό μόλις είδε τη θεοφόρο σάρκα και είδε και τα θαύματα, που ενεργούσε με αυτήν η θεότητα..καταπίνοντας το δόλωμα της σάρκας, πιάστηκε στο αγκίστρι, όπως είπε ο Ιώβ (Ιώβ, 40:25)..Μέτρησέ μου όλες τις γενεές των α. από την πρώτη είσοδο των κακών ως την κατάργησή τους..Πολύ γόνιμη η κακία συμπορευόταν με τις γενιές, που ακολουθούσαν ώσπου 'όλοι παρεξέκλιναν'..Μια απλή κι ακατανόητη επίσκεψη, μια μοναδική παρουσία της ζωής και του φωτός στους καθισμένους στο σκοτάδι προκάλεσε την πλήρη έκλειψη κι αφανισμό τόσο του σκοταδιού όσο και του θανάτου...Κατά τον ανέκφραστο λόγο της σοφίας του απομακρύνει το κακό από τα όντα μέσα σε τρεις μέρες, από τους άντρες, τις γυναίκες, από την γενιά των φιδιών, όπου πρωτογεννήθηκε η κακία...Ο λόγος μου δεν είναι κανόνας, αλλά γύμνασμα κι αναζήτηση..Τρεις μέρες από την παράδοση των Μυστηρίων, από την θυσία από τον μεγάλο Αρχιερέα, που θυσίασε άρρητα κι αόρατα τον αμνό του μέχρι αργά το Σάββατο, σύμφωνα με τον Ματθαίο..Πως παραδίνει τον εαυτό του στα τρία, στην καρδιά της γης, στον παράδεισο με τον ληστή και στα πατρικά χέρια.. η θεότητα με την ψυχή και το σώμα πραγματώνει το αγαθό, με την αφθαρσία του σώματος την κατάλυση του θανάτου και με την ψυχή, που επείγεται προς την εστία της, την επάνοδο των α. στον Παράδεισο... Αλλά τώρα που μιλώ αισθάνομαι με καταφωτίζει η φωτεινή στολή του αγγέλου, που κλονίζει ηδονικά την καρδιά μου ο γλυκός εκείνος σεισμός, που κυλάει από το ανθρώπινο μήνμα τη βαριά πλάκα, με την οποία ανοίγει η πόρτα ανάστασης..Ας ευωδιάσουν και τα δικά μας χέρια τα αρώματα, η πίστη κι η συνείδηση. Αυτή είναι η ευωδία του Χ. (Περί τριημ. 485-7)...Έγινε ο Γιος του Θ. γιος του α. για να παραμείνει το προσωπικό γνώρισμα της υιότητας., για να χαρίσει πάλι στον ά. αυτό με τον οποίο τον δημιούργησε, νοερό κι αυτεξούσιο και καθ'ομοίωση, τέλειο στις αρετές και τον οδήγησε με την κοινωνία της φύσης του στην αφθαρσία..Για να ανανεώσει μέσω του εαυτού του και στον εαυτό του το κατ'εικόνα και να διδάξει σε μας την ενάρετη ζωή και να την κάνει ευκολοπάτητη, και για να

μας ελευθερώσει από την φθορά με την απαρχή της αναστάσεώς μας, και για να ανανεώσει το άχρηστο και θρυμματισμένο σκεύος, και να μας ελευθερώσει από την κυριαρχία του διαβόλου με το να μας καλέσει στην θεογνωσία και να μας ενδυναμώσει και διδάξει να κατανικάμε τον τύρρανο με την υπομονή και την ταπείνωση(Εκδ.427) Σήμερα (παρασκευή) πλάσθηκε ο Αδάμ, περιβλήθηκε θεία μορφή..όπως οι βοηθοί των γιατρών θεραπεύουν τα δαγκώματα βγάζοντας από αυτά τα ίδια τα αντίδοτα, πολεμώντας το πάθος με τις αφορμές του πάθους, στ'αλήθεια κι ο Σωτήρας χρησιμοποίησε την θεραπευτική του ενέργεια όλες μαζί τις αφορμές του παθών κάνοντας το πικρό γλυκό, τη χολή σε φάρμακο, στρέφοντας κατά του θανάτου το ίδιο του το κεντρί, μετατρέποντας τη δοκιμή του δέντρου σε σωτηρία, παίρνοντας την μέρα της λύπης και παρέχοντας ως αντίδοτο την χαρά.. δεμένα τα χέρια που θέρραπυσαν τυφλούς, με δεσμά τα δάχτυλα που δημιούργησαν βλέφαρα, δεσμά αυτός που δεσμεύει τα νερά στα σύννεφα, ελευθερώνει με γενναιότητα τους δεμένους στις φυλακές, αυτός που έλυσε τον Λάζαρο από τα δεσμά του θανάτου. οδγήθηκε στο Πραιτώριο αυτός που δορυφορείται από αγγέλους, στάθηκε μπροστά στον Πιλάτο αυτός που έχει θρόνο τον ουρανό..ανεχόταν να σέρνεται ο πλάστης από τα πλάσματά του, ο τεχνίτης από τα έργα των χειρών του..περιμένει την κρίση ο κριτής της οικουμένης..οι ά. κάθονταν και δίκασαν και ο Θ: στεκόταν και σώπαινε στην πόρτα των ά...ένας νεκρός γιατρός νεκρών, ένας τραυματίας αντιφάρμακο για πολυπονεμένους ά...στεκόταν στο σταυρό ο αμνός και δύο λύκοι..έλα ληστή λήστεψες τον δ...πέταξες τα παλιά σου όπλα και πήρες τα όπλα της πίστης..(Στην αγ.Παρασκ..79-83).. ο ποιμαίνων των Ισραήλ παραδίδεται στον θάνατο από Ισραηλιτικό χέρι κι οδγήεται στην θυσία σαν αρνί άκακο και προβάλλει ξύλο ζωής κατά του ξύλου της γεύσεως και με την γεύση της χολής ανάμικτης με ξύδι εξοστράκισε τη νόσο που πρόσβαλε την ανθρώπινη φύση με την γλυκιά βρώση. ο καθήμενος επί των Χερουβείμ κρέμεται πάνω στον Σταυρό ως υπόδικος...τα χέρια που πλαστούργησαν τον ά., απλώνονται ανοιχτά όλη την μέρα σε λαό ανυπάκουο κι όλο αντιλογία..με την λόγχη σχίζεται η πλευρά εκείνου που δημιούργησε την Εύα από την πλευρά του Αδάμ και πηγάζει θείο αίμα και νερό, ποτό αθανασίας και βάπτισμα αναπλάσεως. γι'αυτό ντροπιάστηκε ο ήλιος..αυτός που εμφύσησε στον Αδάμ πνεύμα ζωής και τον έκανε ψ. ζώσα τοποθετείται άπνους στο μνημείο..αυτός που έλυσε τα σάβανα του Λαζάρου κείται τυλιγμένος στα σάβανα για να λύσει από τα δεσμά του τον ά. που είχε νεκρωθεί εξαιτίας της αμαρτίας..σέρνει τον Λεβιάθαν με το αγκίστρι της θεότητας, το κρυμμένο στο σώμα του, όπως κρύβεται το σκουλήκι κι όποιους τόσο οικιρά τον κατάπιαν, τους αναγκάζει να τους εμέσει..ο άδης γίνεται ουρανός..αυτός που έντυσε τους πρωτόπλαστους με δερμάτινους χιτώνες, γυμνώνεται με την θέλησή του για τη σταύρωση, ώστε γυμνώνοντάς μας από την θνητότητά μας, να μας ντύσει την ομορφιά της αφθαρσίας αυτός που θα γινόταν ένδυμα των πιστών' ο Νώε τύπος του Χ. ο Ισαάκ τύπος της θείας φύσης του Χ. και το κριάρι στο θάμνο Σόβεκ, που ερμηνεύεται ξύλο άφησης, της ανθρώπινης, ο Ιωσήφ στο λάκκο κι ο Μωσής στο καλάθι, κι ο Ιωναάς..κατεβαίνει στο κώμα αυτός που έπλασε από κώμα τον ά. η πνευματική πέτρα, από την οποά έπιναν οι άχαριστοι καλύπτεται μέσα σε λαξευμένη πέτρα..οι στερεές ψ. που δεν ρέπουν στις ηδονές διάκεινται με αρρενωπή διάθεση προς την αρετή (Γρηγ.Νύσσης, Ομιλ. στο άγ.Σάββατο)

ΟΛΙΓΑΡΚΕΙΑ: Στην έλλειψη φυσικών αναγκών αντιστοιχεί η ολιγάρκεια & η μετριοπάθεια. Ο άγγελος δεν ζητεί βέβαια να του δοθεί φωμί, γιατί η φύση του δεν χρειάζεται τα παρόμοια..Όποιος λοιπόν αποβλέπει στην εξυπηρέτηση της φύσης του & δεν προσπαθεί να τραβήξει με μάταιες φροντίδες τίποτε πέρα από το απαραίτητο..Δεν ζητούμε απόλαυση, ούτε πλούτο, ούτε πορφύρες λαμπερές, ούτε χρυσά κοσμήματα, ούτε αστραφτερά πετράδια, ούτε ασημένια σκεύη, ούτε κτηματική περιουσία..ούτε μεταξωτά, ούτε ακροάσεις μουσικής ούτε τίποτε που αποσπά την ψυχή από τις θείες αλλά ΨΩΜΙ. Βλέπεις την έκταση της φιλοσοφίας, πόσα λόγια περιέχονται στα δύο αυτά λόγια; Είναι σαν να λέει; Για ποιό λόγο έζεψες τον εαυτό σου στο ζυγό τόσων οφειλών, σκάπτοντας ορυχεία για άργυρο & χρυσάφι;..Η διαφορά όσων περνούν τον ουρανίσκο & πέρα δεν διακρίνεται, καθώς η φύση μας τα μεταβάλλει όλα εξίσου δύσοσμα. Ο

σπόρος του νοικοκύρη είναι το στάρι & από το στάρι γίνεται το ψωμί. Η απόλαυση είναι το ζιζάνιο, που έσπειρε ο εχθρός. Άφησαν οι άνθρωποι την απαραίτητη υπηρεσία προς τη φύση τους, πνίγονται σε αλήθεια με τις ασχολίες τους γύρω από τα μάτια. Ο Μωυσής παρουσιάζει ως σύμβολο της γνωστικής ηδονής το φίδι. Αν περάσει το κεφάλι του σε μια ραγισματιά, δεν μπορούν να το βγάλουν εύκολα από τα λέπια που αντιστέκονται..Αν διαλυθεί η εσωτερική αρμονία της ψυχής & ραγίσει & βρεί τρόπο & εισέλθει το φίδι της ηδονής, θα φωλιάσει εκεί & είναι αδύνατον αν βγει. Λέπια είναι τα ποικίλα & διάφορα είδη της ηδονής. Προφυλάξου λοιπόν από την κεφαλή, δηλ. την πρώτη εισβολή του κακού 'Θα του πληγώσεις την κεφαλή': Αν τώρα ο σύμβουλος της Εύας σου ανοίξει συζήτηση για το ωραίο στην όψη & το γλυκό στην γνώση & ζητήσεις μαζί με το ψωμί σου το προσφάγι αυτό.. τότε θα δεις το ύπουλο ερπετό να έρπει στην πλεονεξία. Αφού σύρθηκε από την αναγκαία τροφή στο προσφάγι, θα προχωρήσει σε ότι ευχαριστεί τα μάτια, ζητώντας σκεύη λαμπρά..Όταν όμως περιτυλίξει το φίδι & γεμίσει την κοιλιά στη συνέχεια σέρνεται κουλουριαστό στη λύσσα της ασέλγειας κι αυτό είναι το έσχατο κακό.

Αυτός που έγινε κοινωνός της φύσης μας σε όλα χωρίς αμαρτία & συμμερίστηκε όλα τα αισθήματά μας, δεν έκρινε ως αμαρτία την πείνα..Ο εφευρέτης όμως των πειρασμών, όταν διαπίστωσε ότι ισχύει & σε εκείνον το αίσθημα της πείνας, τον συμβούλεψε να αντιμετωπίσει το αίσθημα της πείνας με πέτρες. Αυτό σημαίνει να παρεκτρέψει την επιθυμία από την αρμόδια τροφή σε πράγματα έξω από την φύση μας..Για ποιά λόγο αποκρούστηκαν οι σπόροι & η σπορά, ώστε αν περιφρονηθεί η τροφή που προέρχεται από αυτά; Και γιατί κατηγορείται η σοφία του δημιουργού ότι τρέφει τους ανθρώπους από τους σπόρους με τρόπο, που δεν πρέπει..Ψωμί από πέτρες τρώνε όσοι τρώνε το ψωμί της πλεονεξίας, όποιοι στρώνουν το τραπέζι τους πολυδάπανα & υπερβολικά.Τι κοινό έχει με τις ανάγκες της φύσης μας η ύλη του ασημιού που δεν τρώγεται; Όπως αυτοί που δυιλίζουν το κρασί δεν το καταστρέφουν αλλά χωρίζουν τα περιττά έτσι κι ο θεωρητικός λόγος δεν εξόρισε την πείνα, που συντηρεί την ζωή, αλλά διήθησε τις παραξενιές (Στ ην Προσ. 77κ.ε.).

ΟΜΟΙ ΩΣΗ: Είναι το ίδιο εικόνα κι ομοίωση; Αν λέγει το ίδιο η Γραφή είναι περιττό. Το να λέγεται ότι υπάρχει περιττός λόγος στην Αγ.Γραφή είναι δεινή βλασφημία...Το ένα το έχουμε στην πλάση μας, το άλλο το επιτυγχάνουμε με την προαίρεση..Τούτο το κατά προαίρεση υπάρχει μέσα μας εν δυνάμει, αλλά το φέρουμε εμείς οι ίδιοι σε ενέργεια..για να υπάρξει ισαγγελικός μισθός εργασίας, για να μην είμαστε σαν εικόνες καμωμένες από ζωγράφο πεταμένες περιφρονητικά, για να μην φέρει σε άλλον τον έπαινο η κατορθώσις της ομοιώσεως. Πράγματι αν δείς την εικόνα μορφωμένη ακριβώς σύμφωνα με το πρωτότυπο, δεν επαινείς την εικόνα αλλά θαυμάζεις τον ζωγράφο..Διότι το κατ'εικόνα έχω ότι είμαι *λογικός*, ενώ καθ'ομοίωσιν γίνομαι με το να καταστῶ *χρηστός* (Ματθ.5:8), *αμνησίκακος*, *φιλάδελφος*..Ανάλαβε σπλάχνα οικτιρμών, χρηστότητα για να ντυθείς τον Χριστό..Πως γινόμαστε καθ'ομοίωση; Δια των Ευαγγελίων. Τί είναι ο Χριστιανισμός; Ομοίωση του Θ. κατά την δεκτικότητα της ανθρωπίνης φύσεως...Αν σου έλεγα, έλα γίνε όμοιος με τον βασιλιά, δεν θα με θεωρούσες ευεργέτη; Όταν θέλω να σε κάμω όμοιο με τον Θεό, αποφεύγεις τον λόγο, που σε θεοποιεί; (Περὶ τοῦ ἐστί το κατ'εἰκόνα, 393-399)

ΟΜΟΡΦΙΑ. Εδώ στη γη αυτό, που προσελκύει την επιθυμία είναι η προσήνεια στην όψη, η μειλιχσιότητα κι ο χωρισμός από κάθε οργίλη διάθεση, ενώ εκείνη η αθάνατη ομορφιά είναι η φοβερή & καταπλήσσουσα ανδρεία..Ο θείος έρωτας γίνεται αντίθετα από τη σωματική επιθυμία.. Όστε αν εδώ προηγείται η διάλυση, η άνεση, η βλακώδης διάχυση, ύλη του θείου έρωτα γίνεται η απειλητική & καταπλήσσουσα ανδρεία. Όταν ο ανδρικός θυμός κατατρόμαξε την ηδονή που ελοχεύει & την φυγάδευσε, προβάλλει η καθαρή ομορφιά της ψυχής, φανερώνεται ένα πάθος, που δεν κηλιδώνεται από κανένα πάθος σωματικής επιθυμίας (Άσμα σι, 213-5).. Όλη η ωραιότης της κόρης του βασιλιά ήταν στην ψυχή της, γνυσία νύμφη του Χριστού, κρυμμένη καλλονή, έμψυχο άγαλμα, αφιέρωμα ασύλητο, απαρίαβαστο ιερό, κλεισμένος κήπος και σφραγισμένος,

πηγή που φυλασσόταν μόνο για τον Χριστό..Οι καθαρές και θεόμορφες ψυχές είναι κατά το κινύγι ταχύτερες εκείνου που της κυνηγά κι ας είναι στην προσπάθειά του υπερβολικά σοφιστικός και πολυμήχανος...Συγχρόνως ασχημίζει το κάλλος της ως απατηλό για να αφαιρέσει το υλικό από την φλόγα. Συνάμα εξιλεώνει τον Θεό με την πίστη της και την ταπεινώσή της. Γιατί με τίποτε άλλο δεν λατρεύεται ο Θ. όσο με την ταλαιπωρία κι αντιδωρίζει την φιλανθρωπία του στα δάκρυα..(Στον αγ.Κυπριανό, 109-111)..Εκείνη γνωρίζει μια ομορφιά, την ομορφιά της ψυχής που ή συντηρεί την θεία εικόνα ή την βοηθεί αν ξανααποκτήσει την δύναμή της. Ως σκουπίδια πέταξε στις γυναίκες της σκηνής τα βαψίματα και τα τεχνητά κάλλη. Γνώριζε μια μόνον ευγενή καταγωγή, την ευσέβεια και την γνώση από πού προήλθαμε και πού θα καταλήξουμε. Κι ένα μόνον πλούτο ασφαλισμένο κι ασύλητο, το να φτωχεύει για τον Θεό και για τους φτωχούς(Στον Πατέρα, 287-9).. Μην έχεις θάρρος κόρη μου στην ομορφιά. Σύντομη χάρη η ομορφιά. Τη φέρνει η άνοιξη κι ο κρύος χειμώνας ξάφνου την αφάνισε, πρόωρα η αρρώστια την τσακίζει..Και κάποιος τη μορφή του αγάπησε την ίδια και στη λίμνη πήδηξε, στο είδωλο της χαμένης ομορφιάς..*Μόνη ομορφιά για μένα, όποια η φύση δίνει..ένα λουλούδι στη γυναίκα αγαπητό, το ωραίο κοκκίνισμα, η ντροπή.* Ο δικός μας ζωγράφος αυτό γράφει..Χλωμάδα στην ομορφιά σου πρόσθεσε, λιώνοντας στου Χ. τους κόπους.. Στολίδι στις γυναίκες είναι ο τρόπος..Αν για την επίπλαστη ομορφιά σου καμαρώνεις ποτέ, για την άφτιαστη δεν θα έχεις ψυχή φρόνιμη. (Ποίημα 29, Κατά Γυναικών καλλωπιζομένων)...Ο σφοδρός εραστής της ωραιότητας, δεχόμενος αυτό που φαίνεται πάντα ως εικόνα του πάθους του, ποθεί να γεμίσει από το αρχέτυπο χάραγμα. Κι αυτό θέλει η τολμηρή αίτηση..Αυτό σημαίνει να δεις πραγματικά το Θ., να μην κορεσθείς ποτέ η επιθυμία σου.. ξεπερνά τα όρια της επιθυμίας, να απολαύσει την ο. κατά πρόσωπο κι όχι διαμέσου καθρεφτών κι εμφανίσεων..*Όποιος ανεβαίνει οπωσδήποτε δεν στέκεται κι όποιος στέκεται δεν ανεβαίνει. Εδώ όμως η ανάβαση πραγματοποιείται με τη στάση, την παγίωση στο αγαθό. Όποιος στηρίζεται σε λογισμούς επισφαλείς κι ολισθηρούς, σαν σε ανηφορική αμμουδιά, δεν ανεβαίνει.* Χρειάζεται η πέτρα, ο Χ., η τέλεια αρετή. (Στο Βίο Μωυσή, 293)

ΟΝ είναι αυτό που είναι πάντα το ίδιο, που είναι αναύζητο κι αμείωτο κι εξίσου αδρανές για κάθε μεταβολή, είτε προς το καλύτερο είτε προς το χειρότερο, είναι ξένο από το κακό αλλά δεν επιδέχεται και το καλύτερο. Δεν έχει ανάγκη από κανένα άλλο, είναι το μόνο ορεκτό που το μετέχει το καθένα και παρόλη τη μειρουσία του δεν ελλατώνεται..Αυτού η κατανόηση είναι η γνώση της αλήθειας (Στον Βί ο Μωυσ.,197-9)...Όπως όποιος υπάρχει μέσα στο Ον, υπάρχει μέσα στο είναι, έτσι όποιος βρίσκεται μέσα στο μηδέν (την κακία), εκμηδενίζεται, όπως η τροφή στη σάρκα μας γίνεται κι αυτή σάρκα, κι ο σίδηρος στη φωτιά γίνεται κι αυτός φωτιά (Στις Επιγρ.,87)

ΟΙΕΕΡΟ: Όπως ενώ όλοι οι άνθρωποι κατευθύνονται από τον ίδιο νου, λίγοι είναι εκείνοι, που αξιώνονται της θείας ομιλίας, έτσι ενώ σε όλους γενικώς & ομοτίμως προκαλείται κατά τη φύση η φαντασία στον ύπνο, μερικοί μόνον κάποιας θειότερης εμφανίσεως δια των ονείρων..Αν δε ο Αιγύπτιος τύρρανος οδηγούνταν από τον Θεό στη γνώση των μελλόντων, έπρεπε να φανερωθεί η κρυμμένη σοφία των αγίων, ώστε να μην μείνει άχρηστη για το κοινό..Τα όνειρα ή είναι απηχήματα των καθημερινών ασχολιών, που παραμένουν στο μνημονικό της ψυχής (κοίτα επίσης Εις την Μάρτ.Ιουλίττα,213) ή η κατάσταση των ονείρων ανατυπώνεται σύμφωνα με τις ανάλογες διαθέσεις του σώματος. Εκείνος, που διψά, νομίζει ότι βρίσκεται σε πηγές..Πολλοί ιατροί φρονούν ότι οι όψεις των ονείρων, γίνονται σύμφωνα με τις διαφορές των παθημάτων(Κατηχ.97-105).

ΟΡΓΑΝΑ: Πρώτα με κιθάρα πρέπει να ευχαριστούμε τον Κ., δηλ. να εκτελούμε αρμονικά τις πράξεις του σώματος. Επειδή με το σώμα αμαρτήσαμε..με το σώμα να εξομολογηθούμε, χρησιμοποιούντες το ίδιο όργανο για την συγχώρηση της αμαρτίας με το οποίο αμαρτήσαμε. Κακολόγησες; Ευλόγησε. Μύθυσες; Νήστεψε. Περνηφανεύτηκες;

Ταπεινώσου. Φθόνησες; Παίνεσε...Και τότε μετά την εξομολόγηση είσαι άξιος να ψάλλεις τον Θ. με δεκάχορδο ψαλτήρι. Πρέπει πρώτα να εκτελέσεις τις πράξεις του σώματος, ώστε να γίνονται αρμονικά με τον θείο λόγο, και έτσι να σηκωθείς στη θεωρία των νοτιών. Ίσως ψαλτήριο λέγεται ο νους, που ζητεί τα άνω, επειδή το όργανο αυτό είναι έτσι κατασκευασμένο, ώστε η δύναμη, που δίνει στον ήχο να έρχεται προς τα πάνω. Τα έργα του σώματος τα εξομολογείται στον Θ. τρόπον τινά από κάτω, τα δε μυστήρια κατανοούνται δια του νου, διότι έχουν τις αφορμές από άνω, σαν να ηχούνται δια του Πνεύματος. Εκείνος, που προσέχει σε όλες τις εντολές και δημιουργεί μια αρμονία και συμφωνία, αυτός ψάλλει στο Θ. με δεκάχορδο ψαλτήρι, γιατί 10 είναι οι εντολές γραμμένες κατά την πρώτη παράδοση του νόμου (ΣΤ ΟΝ ΨΑΛΜ.32, 167)

ΟΡΓΗ: Το πάθος αυτό, από τη στιγμή που θα διώξει τα λογικά και εξουσιάσει την ψυχή αποθηριώνει ολοκληρωτικά τον άνθρωπο και δεν του επιτρέπει ούτε άνθρωπος να είναι, αφού πλέον δεν έχει την βοήθεια της λογικής: Ότι είναι το δηλητήριο για τα φαρμακερά ζώα, το ίδιο γίνεται ο θυμός σε αυτούς που εξοργίζονται. Όπως οι κείμαρροι παρασέρνουν ότι βρίσκεται μπροστά τους έτσι και οι βίαιες κι ασυγκράτητες ορμές. *Ο θυμός είναι στιγμιαία τρέλα.* Όταν βγει στην επιφάνεια ο θυμός με άλλη μορφή παρουσιάζει τον οργιζόμενο. Μην θεραπεύετε το κακό με το κακό..γιατί στους κακούς ανταγωνισμούς ο νικητής είναι ο αθλιώτερος..Σταμάτησε το κακό με την σιωπή..μήτε να γίνεις καθρέφτης του οργίλου..Σ' έβρισε; Πές καλό λόγο! Σε φτύνει; Σκέψου ποιός είσαι, ότι είσαι από τη γή και στη γη θα επιστρέψεις..Έτσι και στον εχθρό θα ακρηστέψεις την άμυνα..και στον εαυτό σου θα προμηθεύσεις μεγάλο στεφάνι υπομονής με το να καταστήσεις τη μανία του άλλου αφορμή της δικιάς σου φιλοσοφίας..Δεν είσαι περισσότερο αξιοσέβαστος από τον πατέρα μας Αβραάμ (που είπε τον εαυτό του χώμα και στάχτη) ή τον Δαβίδ, ή τον Μωυσή..Όταν βρίζεσαι θα προχωρήσεις στο Θεό με την μακροθυμία ή στον αντίπαλο με οργή; Τί είναι πιο οδυνηρό στον εχθρό από το να βλέπει τον αντίπαλό του ανώτερο από τις ύβρεις; Σου δίνει σφαλιάρα; Αλλά κι ο Κύριος ραπίσθηκε, φτύσθηκε, συκοφαντήθηκε, του έσχισαν τα ρούχα..Δεν καταδικάσθηκες ακόμα ούτε σταυρώθηκες. Σου λείπουν πολλά για να του μοιάσεις..Με την ανάμνηση των μακαρίων ανδρών καταστέλλουμε το μανιακό και φοβερό κίνημα της ψυχής...Δυό πράγματα να απομακρύνεις από τον εαυτό σου: Να μην θεωρείς τον εαυτό σου αξιόλογο και σπουδαίο, ούτε να νομίζεις ότι κάποιος από τους ανθρώπους είναι κατώτερος σου σε αξία ..Αν κάτι λυπηρό αισθανθείς τη στιγμή, που οργίζεσαι κράτησέ το μέσα σου, σαν το κύμα που σπάζει στο γιαλό..Τα πάθη ας ντραπούν την παρουσία του λόγου που βρίσκεται μέσα σου, όπως το άτακτο μικρό παιδί την παρουσία σεβαστού ανδρός.. Ας έχουμε τον θυμό σαν άλογο υποταγμένο στη λογική μας..γιατί είναι κατάλληλος σε πολλά έργα της αρετής, σαν κάποιος καλός στρατιώτης, που απέθεσε τα όπλα στον σαρτηγό..και είναι σύμμαχος στη λογική ενάντια στην αμαρτία. Ο θυμός είναι το νεύρο της ψυχής, γιατί τονώνει στην προσπάθεια καλών έργων. Αν συλλάβει την ψυχή να έχει εξαχρειωθεί από την ηδονή..την καθιστά αυστηρή και γενναία, όπως σκληρύνουν το σίδηρο με το βάψιμο στο νερό. Αν δεν θυμώσεις ενάντια στο κακό, δεν σου είναι δυνατόν να το μισήσεις όσο αξίζει. Πρέπει να επιδεικνύουμε την ίδια επιμέλεια και για την αγάπη της αρετής και για το μίσος ενάντια στην αμαρτία.. τοι ο θυμός ακολουθών την λογική, όπως ο σκύλος τον τσοπάνο..δεν δέχεται ποτέ την επικίνδυνη φιλία με αυτό που βλάπτει αλλά την επικίνδυνη ηδονή, σαν λύκο την διώχνει..Το ίδιο και με το επιθυμητικό της ψυχής: αυτός που το χρησιμοποιεί για να απολαύσει τις σαρκικές κι ακάθαρτες ηδονές είναι σιχαμερός κι ακόλαστος ενώ αυτός, που το έστρεψε στην αγάπη του Θ. είναι αξιοζήλευτος και μακάριος. Όπως και το λογικό, όποιος το ακονίζει για να βλάψει τον πλησίον είναι κακός και δόλιος και πανούργος, ενώ όποιος το χρησιμοποιεί καλά είναι φρόνιμος και συνετός..Ο θ. εκδηλούμενος όταν πρέπει ισχυροποιεί την υπομονή και την εγκράτεια. Όταν ενεργεί αντίθετα γίνεται τρέλλα..'Να οργίζεσθε και να μην αμαρτάνετε' (Ματθ.5:22) 'Εχθραν θήσω ανάμεσα σε σπένα και το φίδι' (Γεν.3:15)..Ο Μωυσής εξόπλισε τα χέρια των Λευιτών για να φονέψουν τους αδερφούς ή ο Φινεές (Αριθμ.25:8) ή ο Σαμουήλ τον Αγάγ, ή ο Ηλίας 450 ιερείς της ντροπής..Εσυ κάνεις

ότι κι οι σκύλοι, που δαγκώνουν την πέτρα κι όχι αυτόν που τη πετά. Ο παθών (αδερφός) είναι αξιολύπτος, ο δράστης (ο ανθρωποκτόνος διάβολος μιστός). Θυμός είναι κάποια έξαψη κι απότομο ξέσπασμα του πάθους, ενώ οργή είναι μόνιμη λύπη και διαρκής ορμή για ανταπόδοση αυτών που προκάλεσαν την λύπη, σαν η ψυχή να τείνει με ζέση στην εκδίκηση..Αν συνηθίσεις να είσαι ο τελευταίος όλων σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου, τότε θα αγανακτήσεις γιατί βρισθες χωρίς να το αξίζεις; Όταν σε βρίσει ένα μικρό παιδί, δεν θα θεωρήσεις την βρισιά αφορμή για γέλια; Κι όταν κάποιος από μανία ξεστομίσει λόγια ατιμωτικά να τον θεωρείς μάλλον αξιολύπτο, παρά άξιο μίσους. Φυσικά δεν είναι τα λόγια που προκαλούν τη λύπη, αλλά η υπεροψία έναντι αυτού που μας έβρισε. Πάψε λοιπόν την οργή για να αποφύγεις την οργή, που φανερώνεται από τον ουρανό ενάντια σε κάθε ασέβεια και κακία ανθρώπων..Μαζί με την ρίζα του θυμού θα ξεπαστρέψεις πολλά από τα κακά...Ο θ. είναι αρρώστια της ψυχής, σκοτοδίνη των λογισμών, αποξένωση από τον Θεό, αρχή πολέμου, επισώρευση συμφορών, πονηρός δαίμων που γεννιέται στις ίδιες τις ψυχές μας και που σαν ξεισίπωνος νοικάρης κυριαρχεί στο σπίτι μας κι αποκλείει την είσοδο του αγ.Πνεύματος. (Κατά Οργιζομένων).

Κατακάθι της οργής του Θ. και πιστεύουμε κι ακούμε ότι υπάρχει, το υπόλλειμμα του ερεθισμού του κατά των αξίων, επειδή ο Κύριος είναι ο Θ. των εκδικήσεων. Γιατί κι αν κλίνει από το απότομο προς την υποχωρητικότητα από φιλάνθρωπία, δεν συγχωρεί ολότελα όσους αμαρτάνουν, για να μην γίνουν χειρότεροι με την καλωσύνη του. Αυτός όμως τίποτε δεν φύλαγε για όσους τον θύμωναν, μόλο που δεν ήταν εντελώς άτρωτος από τον θυμό, στα πνευματικά κυριαρχείτο από υπερβολικό ζήλο.. Περισσότερο αντέχει η δροσιά την ηλιακή ακτίνα, που την χτυπά το πρωί, απρότι μπορούσε να παραμείνει στην ψυχή του μικρό απομεινάρι θυμού..Είναι στην πραγματικότητα μεγαλύτερη τιμή να σε τιμωρεί ο δίκαιος παρά να σε κολακεύει ο πονηρός (Στον Πατέρα, 309). Τα ταμεία της οργής του Θ. κρατούν μέσα τους κακά πολύ χειρότερα από αυτά, τα οποία μακάρι να μην τα δοκιμάσετε..Και δεν θα τα δοκιμάσετε αν καταφεύγετε στην λύπη του Θ. και συγκινήσετε με τα δάκρυά σας εκείνον, που αγαπά την ευσπλαχνία, οπότε με την μετάνοιά σας θα διακόψετε την οργή. Αυτά ακόμη είναι πολύ ήπια και φιλάνθρωπα, κι αποτελούν ήρεμη προσπάθεια συμμορφώσεως και ίχνος μόνον τιμωρίας..Είναι ακόμη καπνός οργής κι εισαγωγή μόνο τιμωριών. Δεν έγινε ακόμη η φωτιά, που κατακαίει, ούτε αναμμένα κάρβουνα..Ετοιμάζει δε κατ'αυτόν τον τρόπο τον δρόμο της οργής του εξαιτίας της υπερβολικής αγαθότητας. Αρχίζει από τα πιο μικρά ώστε να μην χρειασθεί αν χρησιμοποιήσει τα βαρύτερα. Γνωρίζω το ξίφος εκείνο που λάμπει και την μάχαιρα, που μεθά στον ουρανό..Έχω δει τον απαλλαγμένο από τα πάθη να μοιάζει με πεινασμένη αρκούδα και λεοπάρδαλη, που βρίσκεται στο δρόμο...των σημερινών Ασσυρίων..Είναι καλύτερο να τιμωρηθούμε τώρα, παρά να παραδοθούμε στην κόλαση της άλλης ζωής..Τί θα κάνουμε την μέρα της κρίσεως..όταν θα χτυπά τον συλλογισμό μας με τον συλλογισμόν και θα διορθώνει τις πράξεις με τις πράξεις και θα απαιτεί να παρουσιάσουμε καθαρή την εικόνα..και τέλος θα μας οδηγήσει στην κόλαση, αφού θα έχουμε οι ίδιοι κατακριθεί και καταδικασθεί από τους εαυτούς μας (Λόγ.16, 335κ.ε.)...Ο. είναι είναι η δίκαιη πληρωμή, που τους ανταποδίδει ο Θ. (Στις Επιγρ.263).

ΟΡΚΟΣ: Αλλά θα πείς ότι και το Θ. κάποτε τον βρίσκουμε να ορκίζεται, όπως μας λένε οι Γραφές. Η παλαιά δεν εμποδίζει τον ο. αλλά θέλει να είναι αληθινός, γιατί τότε ήταν νόμιμο και ναφονεύεις τώρα μήτε να χτυπάς..τότε κρινόταν η εκτέλεση του κακού, τώρα κρίνεται κι η πρόθεση (Περί όρκου, Ποίημ.24).

ΟΡΟΣ: Βουνά είναι εκείνοι, που περηφανεύονται για την δύναμή τους, αγνοούν όμως την δύναμη του Θ. κι υπερυψώνονται κατά της γνώσεως του Θ., έπειτα όμως νικούνται από κείνους, που κηρύττουν τον λόγο της σοφίας με δύναμη και σοφία και μετά τη συναίσθηση της φτώχειας τους φοβούνται τον Κ...Ίσως οι άρχοντες αυτού του αιώνα κι οι πατέρες της μάταιης σοφίας, ονομάζονται κι αυτοί ό. που ταράσσονται με την

δύναμη του Χ. που εφάνέρωσε στον αγώνα του δια του σταυρού εναντίον του κυριάρχου του Θανάτου (Στον 45 Ψαλμ.305)

ΟΥΡΑΝΟΣ: Δεν νομίζω ότι το ευαγγέλιο εννοεί τον ουρανό σαν μια χωριστή κατοικία του Θ...Το θείο περνά διαμέσου όλης της φύσης & κανένα πράγμα όταν χωριστεί από το όν δεν παραμένει στο είναι (Ψ.138:8)..Η ουράνια ζωή είναι καθαρή από την κακία, πράγμα, που σε πολλά υπαινίσσεται σε μας η αγ.Γραφή ενώ στην κάτω ζωή διαδραματίζονται τα πάθη της κακίας. Εδώ το φίδι, ο εφευρέτης της κακίας κυλιέται στη λάσπη, μέσα στη γήινη ζωή & έρπει..ότι προχωρεί πάνω στη γη στο στήθος & την κοιλιά & τρώει παντοτεινά κώμα. Κι αυτός ο τρόπος της κίνησής του εξηγεί & το είδος της τροφής του, ότι η ζωή αυτή η γήινη.. δέχεται επάνω το σούρσιμο της πολύτροπης κακίας & γίνεται τροφή του θηρίου, που σέρνεται πάνω του.. Όστε η ουράνια διαβίωση είναι εύκολη σ'όποιον θέλει να την πραγματοποιήσει & στη γη, όπως λέει το Ευαγγέλιο, να έχουμε το νου μας στα ουράνια αγαθά & να εναποθέσουμε στα εκεί θησαυροφυλάκια τον πλούτο της αρετής. (Περί του τι το του Χριστιανού το επάγγελμα). Ο Μ.Βασίλειος υποστηρίζει την ύπαρξη πολλών ουρανών (Εξαήμ. Γ,109)..Ένα ουρανό ονομάζει η Γραφή την περιοχή του παχυμερέστερου αέρα, έως ότου φθάνουν σύννεφα κι άνεμοι & φθάνει η φύση των υψιπετών ορνέων, το οποίο λέγει & στερέωμα. Επίσης ουρανός & στερέωμα είναι..όπου περιφέρονται οι πλανήτες & ..επίσης το ακρότατο σημείο του αισθητού κόσμου, το μεθόριο της νοτιής κτίσεως. Σε αυτόν τον τρίτο ουρανό πήγε ο απ.Παύλος (Απολογητ. περί της Εξαήμ. 359). Τα ουράνια και τα άνω συμπάσχουν με τα δικά μας, σύμφωνα με την μεγάλη αρμονία τού σύμπαντος κι οικειότητα..Τόση ήταν η κατάπληξη από τα ορώμενα ώστε παρ'ολίγο όλοι με ένα σύνθημα και με μια φωνή να επικαλούνται τον Θεό των Χριστιανών και να τον εκλιπαρούν με πολλές ευφημίες κι ικεσίες.. (Γρηγ.Θεολ. με αφορμή το Σταυρό, που εμφανίστηκε στον ουρανό, όταν πύρ από το Ναό των Ιεροσ. κατέκαψε ή τραυμάτισε τους Ιουδαίους..Κατά Ιουλιαν. Β, 191)

ΠΑΘΟΣ: Όπως όταν ο ήλιος φωτίζει ένα δέντρο, που κόβεται, παραμένει άκοπος κι απαθής, πολύ περισσότερο παραμένει απαθής η απαθής θεότης του Λόγου κι όπως όταν το νερό χύνεται στο πυρακτωμένο σίδηρο, ο σίδηρος δεν πάσχει αλλά η φωτιά, πολύ περισσότερο έπασχε η σάρκα. Είναι αδύνατο να βρεθεί παράδειγμα όμοιο σε όλα για την θεολογία και το σχέδιο οικονομίας του Θ...Αν έγιναν φανταστικά τα καρφιά, η νύξη της πλευράς, ο θάνατος τότε ήταν απάτη και θέατρο το μυστήριο της οικονομίας κι έχουμε φανταστικά σωθεί(Έκδ. 414-417)

ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ- ΚΗΠΟΣ: Η γη ήταν παχειά, μαλακή, έρεε πραγματικά μέλι & γάλα, κατάλληλη για καρποφορία, γεμάτη ολόκληρη με γονιμώτατα νερά, που έδιναν απίθανη ομορφιά.. Πώς να μπορέσω να φέρω εναργώς στα μάτια σου την πατρίδα, για να ανακαλέσεις τον εαυτό σου από αυτήν την εξορία;.. Εδώ το ρόδο μαζί με το αγκάθι..επιβεβαιώνοντάς μας καθαρά ότι οι τέρψεις σας ώ άνθρωποι είναι ανάμικτες με λύπες (η χρεία στο γάμο, η μέριμνα στην παιδοτροφία..οι αρρώστιες στις υγείες). Ανθρώρ είναι το ρόδο, αλλά εμένα μου προκαλεί κατήφεια. Θυμάμαι τις αμαρτίες μου, εξαιτίας των οποίων η γη καταδικάστηκε να ανατέλλει τρυβόλια κι αγκάθια...Εκεί ο άνθρωπος ευωχείται με όλες τις αισθήσεις, άλλα βλέποντας, άλλα ακούοντας άλλα εγγίζοντας, άλλα οσφρανόμενος, άλλα γευόμενος. Υπάρχουν επίσης & θεάματα ποικίλων ζώων, όλων ήμερων, μονοιασμένων μεταξύ τους, που ακούουν με σύνεση..

Εδέμ σημαίνει τρυφή..Ποιά τρυφή μπορεί να υπάρξει αρμόζουσα στους αγίους; 'Απόλαυσε τον Κύριο & θα σου δώσει τα αιτήματα της καρδιάς σου'. (Ψ.36:4). Στο Γεν.2:10 λέει ότι πρώτα έπλασε τον άνθρωπο & μετά φύτευσε τον Παράδεισο..για να μάθει την διαφορά της έξω ζωής & της μέσα στον παράδεισο διαβιώσεως & να γνωρίσει την υπεροχή του κάλλους & να φοβηθεί την ζημιά από την έκπτωση..(Γέν. Γ, 449). Δεν είναι μονότροπη η πολιτεία της αρετής αλλά όπως στην κατασκευή των υφασμάτων η υφαντική υφαίνει το φόρεμα με πολλά νήματα άλλα τεντωμένα κι άλλα ίσια κι άλλα περασμένα στα πλάγια έτσι & στην ενάρετη ζωή πρέπει να συνδράμουν

πολλά με τα οποία υφαίνεται ο φρόνιμος βίος.. 'Είσαι κήπος κλεισμένος αδελφή μου, νύφη μου'. Αν κάποια ψυχή μεταβάλλεται & γίνεται νύφη με την προσκόλλησή της στον Κύριο κι αδελφή, με το να πραγματοποιεί το θέλημά του, ας γίνει κήπος θαλερός, που περιέχει όλα τα ωραία φυτά.. Είναι φανερός σε όλους ποιός είναι ο γλυκός καρπός της συκιάς, που ωριμάζει από ένα πολύ σφιφό χυμό, που στην αρχή είναι πικρός & ούτε τρώγεται, έπειτα όμως γίνεται καρπός ειρηνικός & καταγλυκαίνει τα αισθητήρια της ψυχής. Ξέρουμε τί μας χαρίζει η ελιά. Ο πολύ δριμύς κι ολόπικρος χυμός γίνεται..λάδι, ύλη φωτός, ξεκούραση από κόπους, ανακούφιση από πόνους..συνεργός σε όσους αγωνίζονται νόμιμα στους αγώνες...Ο κήπος είναι ασφαλισμένος από παντού με φράχτη των εντολών..Πηγή του κήπου είναι η διανοητική δύναμη της ψυχής μας, που αναβλύζει κάθε λογής λογισμούς. Γίνεται δική μας η κίνηση του νου μας, όταν κινείται για όσα συμφέρουν σε εμάς..Όταν όμως στρέφει κανένας την ενέργεια των λογισμών στην εξέταση της κακίας, τότε το ρυάκι ξοδεύεται στους ξένους... Ποταμός αρωμάτων ... (κι όχι νερών, όπως στην περίπτωση των προφητών) ήταν ο μεγάλος Παύλος, που κυλούσε από τον κήπο της Εκκλησίας με την δύναμη του Πνεύματος, που το ρεύμα του ήταν ευωδία Χριστού, άλλος τέτοιος ο Ιωάννης, 'που έπεσε στο στήθος του Κυρίου & παραθέτοντας την καρδιά του σαν σφουγγάρι στην πηγή της ζωής & πλημμυριζόμενος με μια άρρητη μετάδοση από τα μυστήρια που βρίσκονται στην καρδιά του Κυρίου, προτείνει & σε μας τη γεμάτη από το Λόγο θηλή & μας πλημμυρίζει από τα αγαθά, που του έχυσε η πηγή κηρύσσοντας μεγαλόφωνα το Λόγο, που υπάρχει αιώνια.' (άσμα Α , 51) . Ο λόγος που βγαίνει από το στόμα της νύμφης κατασκευάζει Παράδεισο ροδιών, μέσα στις ψυχές όσων ακούνε, για να διδαχτούμε να μην εξασθενούμε με κάποιες παραλυσίες & απολαύσεις κατά την παρούσα ζωή, αλλά να προτιμούμε το βίο, που σκληραγωγεί η εγκράτεια. Έτσι θα γίνει απρόσιτος για τους κλέφτες ο καρπός της αρετής, περιφραγμένος με το στυφό φόρεμα της εγκράτειας & με τη σκυθρωπή & σοβαρή διάθεση σαν με αγκάθια..Όταν ο καρπός δώσει την δυνατότητα απόλαυσης των καρπών, η ροδιά γίνεται απόλαυση παγκαρπίας..Η κύπρος με τη νάρδο αποτελούν τον επιτυχημένο συνδυασμό γιατί το ένα είναι θερμό & το άλλο ευωδιάζει..Η καθαρότητα πρέπει να μαρτυρείται με την θερμότητα & την ευωδία. Κρόκος στον παράδεισο της αρετής είναι η δίχως έλλειψη & υπερβολή ενάρετη κατάσταση..Όταν κάποιος φλεγόμενος από την επιθυμία ή αναμμένος από το θυμό οβήνει με τον λογισμό τα πάθη του ή όταν στον ύπνο τής ζωής έχει στο στόμα του το νηφάλιο κιννάμωμο, & παρόμοια με τους άπνους αγγέλους φανερώνει το νόημα όσων λέγονται μπορεί αν πούμε ότι από το στόμα του αναβλύζει κινάμωμο...(Στο Άσμα, 305). Αν είχα την πηγή του παραδείσου, δηλ. τη διδασκαλία των αρετών, που θα δρόσιζε τη στέγνα της ψυχής μου, θα αδιαφορούσα για τα νερά της γης, που η απόλαυσή τους είναι πρόσ&rn..Όστε είναι καλύτερο να οδηγήσουμε μέσα μας μια μικρή φλέβα από την θεία πηγή, που κάνει να βλαστήσουν τις αρετές της ψυχής, για να φουντώνει μέσα στην καρδιά μας θαλερό το δάσος των αρετών (Εκκλ.γ, 375).

ΠΑΙ ΔΕΙ Α: 'Η καρδιά μου με οδήγησε στη σοφία' & με αυτήν κατέστειλα την εξέγερση των ηδονών & η παιδεία μου στάθηκε η αιτία να κυριαρχήσω στη χαρά (Εκκλ.2:3)..Η παιδεία είναι ωφέλιμη αγωγή της ψυχής, που πολλές φορές με κόπους την καθαρίζει από τις κηλίδες της κακίας (Εβρ.12:11) 'Κύριε μη τω θυμώ σου ελέγξεις με, μηδέ τη οργή σου παιδεύσεις με'.. Η ίδια διδασκαλία ακούγεται & προτού δαρουν οι απρόσεκτοι μαθητές, ύστερα όμως μετά το μαστίγωμα & τους πόνους, σαν να άνοιξαν τα αυτιά, έγινε δεκτή στην ακοή & κρατήθηκε στη μνήμη.. Όταν η τιμωρία του Θ. πέσει πάνω στους ασεβείς, τότε τα προστάγματά του, που πάντοτε λέγονταν..γίνονται παραδεκτά 'Η παιδεία του Κυρίου ανοίγει ακοάς' (Ησ.50:5). Αυτό έκανε κι ο Παύλος με τον αιμομίκτη.. Η παιδεία (Παρ.23:13-14) για αυτούς που σκέπτονται σωστά, αξίζει περισσότερο από πολλά χρήματα 'λάβετε παιδείαν & μη αργύριον' (Παρ,8:10) 'Με το να κρινώμεθα από τον Κύριο, παιδαγωγούμεθα για να μην κατακριθούμε μαζί με τον κόσμο' (Α Κορ. 11:32).. Μερικοί με το να σπουδάζουν γεωμετρία..περιφρόνησαν την παιδεία των θείων λόγων (Στην αρχή των Παροιμ.,377)...Οι νέοι τρόφιμοι του μοναστηριού πρέπει να βρίσκονται υπό την

εποπτεία μεγαλύτερου κι εμπειρότερου, ώστε με πατρική ευσπλαχνία κι έμπειρη συζήτηση να επανορθώνει τα μαθήματα των νέων, χρησιμοποιώντας τη γλώσσα των Γραφών κι αντί μύθων, ιστορίες θαυμαστών έργων και να τους μορφώνουν με τις γνώμες από τις Παροιμίες και να τους προσφέρουν βραβεία, για να εκπληρώνουν τον σκοπό τους ευχάριστα κι άνετα.. Να μην επαίρονται.. Όταν ακόμη η ψυχή είναι εύπλαστη σαν κερί, εύκολα καλουπώνεται (όροι κατά Πλάτος, 259) 'Φόβον Κ. διδάξω υμας'. Η φωνή του δασκάλου που ομιλεί από τα μύχια της καρδιάς του και προσκαλεί σε μάθηση με φυσική στοργή. Ο μαθητής είναι πνευματικό παιδί τού δασκάλου. Γιατί εκείνος, που δέχεται από κάποιον την μόρφωση της ευσέβειας, αυτός διαμορφώνεται και λαμβάνει μορφή από αυτόν, όπως τα βρέφη στην κοιλιά που τα κυοφορεί..Ο Παύλος ένοιωθε πόνους τοκετού στην ψυχή του, για την λύπη που αισθανόταν για τους πεσμένους (Στον 33 Ψαλμ.229)

ΠΑΝΗΓΥΡΙ: Ας παρουσιάσουμε και μεις τα σώματα και τις ψυχές μας θυσία ζωντανή, αγία, ευάρεστη στο Θεό, αυτήν την λογική λατρεία και προσευχή. Τίποτε δεν είναι πιο πολύτιμο για τον καθάρθ. όσο το να είναι κανείς καθάρθ. ή να αγωνίζεται να καθαρθεί. Ας αγωνισθούμε χάριν των νικητών. Ας νικήσουμε προς χάριν των νικητών. Ας γίνουμε μάρτυρες της αλήθειας προς χάριν των μαρτύρων. Αυτό ας προφέρουμε ως δώρο στα κατόσθωμά τους, το να νικήσουμε δηλ. και να στεφανωθούμε και να γίνουμε κληρονόμοι της ίδιας δόξης. Αγώνας η φυλακή των αισθήσεων..Αν έχουμε με αυτό το σκοπό συγκεντρωθεί..τότε είναι σύμφωνη με το Χ. η πανήγυρις, έχουμε τιμήσει πραγματικά τους μάρτυρες ή θα τους τιμήσουμε..Αν χαιρόμαστε με τις ηδονές τής σάρκας και θέλουμε προσωρινά να απολαύσουμε ..και θεωρούμε αυρούς εδώ κώρους κραιπάλης και καιρούς πολυπραγμοσύνης και άλλων ασχολιών κι όχι ανυψώσεως ή θεώσεως για την οποία πρεσβεύουν οι μάρτυρες δεν γνωρίζω..ποιά σχέση έχουν τα άχυρα με το σάρι, η ακολασία τής σάρκας με τους αγώνες των αγίων, τα θέατρα με τις δικιές μας συγκεντρώσεις, εκείνων που σχολούνται με το σώμα με τους μάρτυρες που αποχωρίζονται το σώμα..Ας μην τελούμε αδερφοί χωρίς να είμαστε καθροί τα άγια, ούτε υψηλά με ταπεινωτικό τρόπο, ούτε χωρίς τιμή τα τίμια, με γήινο τρόπο αυτά τα οποία ανήκουν στο Πνεύμα. Πανηγυρίζει κι ο Ιουδαίος αλλά σύμφωνα με το γράμμα. Γιορτάζει κι ο Έλληνας με τρόπο που αρέσει στους δαίμονες..Δεν απαγορεύω την διασκέδαση αλλά την έλλειψη μέτρου..Θα επιτύχουμε και μεις τα ίδια κατορθώματα και θα κληρονομήσουμε την ίδια δόξα..Ας ομολογούμε μέχρι τελευταίας μας πνοής με πολύ θάρρος την καλή κληρονομία των αγ.Πατέρων (Λόγ.11,291 κ.ε.)

ΠΑΠΠΟΥΤΣΙΑ: Για να μην βλάψουν τα γυμνά πόδια μας τα αγκάθια της ζωής, οι αμαρτίες βάζουμε τη στερεότητα των π., που είναι η ζωή της εγκράτειας και της σκληραγωγίας, που συντρίβει τις μύτες των αγκαθιών κι εμποδίζει την αμαρτία από την άορατη αρχή της να προχωρήσει μέσα μας. Ως χιτώνα θεωρούμε την ευρύτητα των απολαύσεων που ο φρόνιμος λογισμός περιορίζει λίγο, όπως η ζώνη, η σωφροσύνη. Το μπαστούνι που αποκρούει τα θηρία είναι ο λόγος της ελπίδας με τον οποίο και την κουρασμένη ψυχή μας στηρίζουμε και τα γαυγίσματα των σκύλων αποκρούουμε. Ως φαγητό θεωρώ τη θερμή και πυρωμένη πίστη που δεχόμαστε πρόθυμα..Τον λόγο τον κρυμμένο μέσα στα στερεότερα και πιο δύσβατα νοήματα τον αφήνουμε χωρίς να περιεργαστούμε και να τον λεπτολογήσουμε, βάζοντας την τροφή αυτού του είδους στη φωτιά..όπως ποιά είναι η ουσία του Θ., τί υπήρχε πριν τη δημιουργία, πέρα από τα φαινόμενα, ποιά η ανάγκη για όσα έγιναν..Αυτά ας τα αφήνουμε γαι το αγ.Πνεύμα, που λέγεται φωτιά. 'Μην ερευνάς ανώτερα από σένα', μην συντρίβεις τα οστά του Λόγου.(Στο Βίο Μωυσ. Β, 231). Υπόδημα της θεότητας είναι η θεοφόρος σάρκα (Στον 59 Ψαλμ.375).

ΠΑΡΑΔΟΣΗ: Μ.Βασίλειος (περί αγ.Πνεύματος) ας δεχθούμε την *Παράδοση της Ε.* (82 καν. σχετικά με την απεικόνιση του αμνού) χωρίς πολλούς λογισμούς γιατί ο ά. πλάσθηκε ευθύς..όχι εξαιτίας της καταχρήσεως των εθνικών να καταργήσουμε την δικιά μας π. που γίνεται με ευσέβεια. Εξορκίζουν οι μάγοι και γόντες, εξορκίζει κι η Ε.

τους κατηκουμένους, αλλά εκείνοι επικαλούμενοι δ. ενώ η Ε. τον Θ. κατά των δ. οι ειδωλολάτρες αφιερώνουν ε. στους δ. και τις αποκαλούν θεούς ενώ εμείς στον αληθινό Θ. που σαρκώθηκε και στους δούλους και φίλους του Θ. που απομακρύνουν τα στίφη των δ. (στη Βαβυλώνα κι οι Χαλδαίοι κι οι Ιουδαίοι είχαν μουσικά όργανα, αλλά οι πρώτοι για τους δ. κι οι δεύτεροι για τον Θ. Εικ.Γ.305) ένας λόγος του αγ.Επιφανίου (ίσως εναντίον των Αιγυπτίων, που δεν έθαβαν τους νεκρούς) και του οποίου ο ναός ήταν γεμάτος εικόνες, δεν μπορεί να ανατρέψει την παράδοση όλης της Ε. από τα πέρατα της γης 'ούτε ένα κελιδόνι φέρνει την άνοιξη' (Εικ.Α, 65).

ΠΑΡΗΓΟΡΙ Α: Δεν εκπληρώνει κανείς την εντολή (Ρωμ.12:15) αν δεν έκλαψε για το θάνατο ανθρώπων & δεν έβγαλε κραυγή μαζί με τους πενθούντας. Γιατί ούτε το γιατρό επαινώ που αντί να βοηθεί τους αρρώστους, ο ίδιος είναι γεμάτος από αρρώστιες, ούτε τον πλοίαρχο, που αντί να αγωνίζεται εναντίον των κυμάτων & αν παρηγορεί τους ναύτες, παθαίνει ο ίδιος ναυτία & παραπαίει. Τέτοιος είναι αυτός που πηγαίνει στους πενθούντες & δεν μεταδίδει ωφέλεια λόγου, αλλά συμμετέχει στην ασχημοσύνη των ξένων συμφορών.. Μην ερεθίζεις το πάθος με την παρουσία μήτε να πέσεις με αυτόν που έχει πέσει. Αυτός που σηκώνει τον πεσμένο πρέπει να βρίσκεται ψηλότερα από αυτόν. Αλλά η δυσαρέσκεια από τα γεγονότα και η ήρεμη θλίψη για τα δυσάρεστα, εκφράζουν το πάθος της ψυχής στο πρόσωπο το γεμάτο περίσκεψη κι αξιοπρέπεια.. 'Όταν μιλάς μην επιτίθεσαι με επιπλήξεις (που είναι βαρύ πράγμα στις ψυχές που έχουν ταλαιπωρηθεί από λύπη), αλλά αφού επιτρέψεις να φωνάξει & να θρηνήσει, τότε με προσοχή & πραότητα να καταπιαστείς με την παρηγοριά, οπότε το κακό θα έχει κιάλας χαλαρώσει, όπως κάνουν οι πολυδαμαστές τα ανυπότακτα από τα πουλάρια. 'Όταν έχει εξασθενήσει η ορμή κι η βία τους με το θυμό, τότε με την τέχνη τα δαμάζουν..' Είναι καλό να μπει κανείς σε σπίτι πένθους παρά σε σπίτι μεθύσου' (Εκκλ.7:2). Με επιστημοσύνη & πραότητα χρησιμοποίησε το λόγο για να μεταδώσει την υγεία στον ασθενή του, χωρίς να κολλήσει ο ίδιος από την ξένη λύπη. Κλάψε με αυτόν που οδύρεται λόγω μετανοίας. Αυτός που έχυσε θερμά δάκρυα για την αμαρτία του πλησίον, θεράπευσε τον εαυτό του. Κλάψε για την αμαρτία. Αυτή είναι αρρώστια της ψυχής, θάνατος της αθανάτου ψυχής, αξία πένθους κι οδυρμών όπως ο Παύλος (Φιλ.3:18), ο Ιερεμίας (9:1) (Εις την Μάρτυρα Ιουλίττα, 233-5).. Είναι μεγάλο φάρμακο, που μπορούν να προφέρουν σε όσους πονούν εκείνοι, που συμμερίζονται τον ίδιο πόνο. Κι είναι πιο κατάλληλοι να παρηγορούν όσους υποφέρουν, εκείνοι που ίσα με αυτούς πονούν.. Πόσο καιρό θα ζήσουμε τιμημένοι γέροντες που πλησιάζετε το Χ.; Πόσο ακόμη θα ταλαιπωρηθούμε εδώ;.. Δεν βιαζόμαστε να φθάσουμε στην ίδια κατοικία; Δεν θα μας σκεπάσει σύντομα η ίδια πλάκα; Στην ίδια σκόνη ΔΕΝ θα μεταβληθούμε εντός ολίγου; .. Τέτοια η ζωή όλων μας, που ζούμε την πρόσκαιρη ζωή. Αυτό είναι το παιγνίδι της γης να υπάρξουμε από το μηδέν και να διαλυθούμε σε αυτό. Είμαστε ένα όνειρο άστατο, ένα φάντασμα, που ξεγλιστρά, πέταγμα πουλιού διαβατικού, πλοίο, που δεν αφήνει σημάδι στη θάλασσα, σκόνη, αχνός, αυγινή δροσιά, λουλούδι, που τώρα ανθεί κι αμέσως μαραίνεται (Στον Καισάριο, 411-3) .

ΠΑΡΘΕΝΙΑ: Οι ά. με το σαρκικό φρόνημα κατακρίνουν την π. και προφασίζονται οι φιλήδονοι, ως μαρτυρία το χωρίο 'επικατάρατος, ός ουκ εγειρεί σπέρμα εν τω Ισραήλ'. Εμείς όμως υποστηρίζουμε, παίρνοντας θάρρος από τον Θ. Λόγο, που σαρκώθηκε από Παρθένο, ότι η π. φυτεύθηκε μέσα στη φύση των α. από τον Θ. από την αρχή της δημιουργίας. Πράγματι ο α. πλάσθηκε από παρθένα γη, η Εύα μόνον από την πλευρά και ζούσαν την παρθενική ζωή.. Μετά την εξορία η σύλληψη και ο τοκετός. Επομένως ο γάμος έχει επινοηθεί για να μην καταστραφεί κι εξαφανισθεί το ανθρώπινο γένος.. Γιατί όμως 'αυξάνεσθε και πληθύνεσθε'; Ο Θ. μπορούσε να πολλαπλασιάσει το ανθρώπινο γένος με άλλο τρόπο, αν τηρούσαν την εντολή. Αλλά επειδή γνώριζε πριν την δημιουργία τους την παράβαση, προνόπησε την διάκριση των φύλων και διέταξε την αύξηση. Ο Νώε όταν πήρε την εντολή να μπει στην κιβωτό και να διαφυλάξει το σπέρμα τού κόσμου, παίρνει την εντολή να χωριστούν από τις γυναίκες (Γεν.6:18), για να διαφύγουν το πέλαγος κι εκείνο το παγκόσμιο ναυάγιο με την αγνότητα. Με την παύση του κατακλυσμού επιτρέπεται ο γάμος για τον πολλαπλασιασμό (Γεν.8:16). Ο

Ηλίας παρθένος, όπως κι ο Ελισσαίος, τα τρία παιδιά έγιναν πιο δυνατά από την φωτιά με την π. ο Δανιήλ, οι Ισραηλίτες προτού εμφανισθεί ο Θ., οι ιερείς για να πατήσουν στα άδυστα. Ο νόμος δεν ανεκήρυξε την αγνότητα μεγάλη ευχή; Την εντολή του νόμου πρέπει να την νοήσουμε πνευματικά. Υπάρχει πνευματικό σπέρμα, που με την αγάπη και τον φόβο του Θ. συλλαμβάνεται στην κοιλιά της ψυχής, που κοιλοπονεί και γεννά πνεύμα σωτηρίας (Ησ.31:9) Η π. είναι το πολίτευμα των αγγέλων, το γνώρισμα της ασώματης φύσης. Αυτά λέμε χωρίς να περιφρονούμε τον γάμο, αλλά υπάρχουν μεγαλύτερες και μικρότερες αρετές. Ο ίδιος ο Χ. όχι μόνον γεννήθηκε από τον Πατέρα χωρίς ρεύση και συνεύρεση, αλλά με το να γίνει ά. με υπερφυσικό τρόπο από τα σπλάχνα της Παρθένου, χωρίς συνένωση, παρουσιάζει στον εαυτό του την αληθινή και τέλεια π. (Έκδ.549).

ΠΑΡΟΙ ΜΙ Α είναι λόγος του δρόμου. Για μας είναι λόγος ωφέλιμος, που έχει εκφρασθεί με μέτρια απόκρυψη του νοήματος & που περιέχει αφ'εαυτού πολύ χρησιμότητα αλλά & που στο βάθος αποκρύπτει πολύ νόημα (Στην αρχή των Παροιμ.,357).

ΠΑΤΡΙ ΔΑ: Οι άγιοι (40) δεν είχαν μια πατρίδα, γιατί ο καθένας καταγόταν από διαφορετική πατρίδα..Θα τους πούμε απάτριδες ή οικουμενικούς πολίτες; Όπως στους εράνους, αυτά που έχουν προσφερθεί από τον καθένα γίνονται κοινά σε αυτούς που τα πρόσφεραν, έτσι & στην περίπτωση των μακαρίων αυτών ανδρών του καθενός η πατρίδα ήταν κοινή για όλους..Άλλωστε γιατί αναζητούμε την υλική πατρίδα, ενώ μπορούμε να γνωρίσουμε την τωρινή πατρίδα τους; Πόλις των μαρτύρων είναι η πόλις του Θ.'. Ο Θ. είναι ο τεχνίτης κι ο δημιουργός της. Είναι η άνω Ιερουσαλήμ, η ελεύθερη, η μητέρα του Παύλου κι όλων των όμοιων με αυτόν. Το ανθρώπινο έθνος είναι διάφορο για τον καθένα, το πνευματικό έθνος είναι ένα για όλους, γιατί ο Θ. είναι πατέρας όλων κι όλοι είναι αδέρφια με την ομόνοια της αγάπης δια του αγ.Πνεύματος. (Στους αγίους 40, 295)..Μια πατρίδα υπάρχει για όσους αποβλέπουν στον ουρανό, η Ιερουσαλήμ, όχι οι πατρίδες της γης που περιορίζονται μέσα στα μικρά όρια και που αλλάζουν κατοίκους. Και μια είναι η λαμπρότης καταγωγής, η διαφύλαξη της εικόνας κι η εξομοίωση προς το αρχέτυπο, όσο είναι δυνατό για τους δεσμώτες της σάρκας, που μπορούν να δεχτούν μια σταγόνα του καλού. Κι ένα το αξίωμα, η νίκη κατά του πονηρού και το να παραμείνει η ψυχή απόρθητη κι ανίκητη στους αγώνες της για ευσέβεια (Στοναγ.Κυπριανό,119)..Η σωματική πατρίδα δεν είναι καθόλου ελεύθερη..οι κόλποι της θάλασσας κι οι χαράδρες την περιορίζουν, αλλάζει πολλούς δύστυχους κατοίκους, μητέρα η ίδια και τάφος των παιδιών της, κομματιάει όσους την κομματιάζουν..Ενώ η άλλη, που αντί για την πρώτη αναζητούν οι σοφοί, είναι εκείνη που ατενίζοντας μένουμε ατάραχοι..έκταση απεριόριστη γεμάτη από υπέροχα σκηνώματα, που την κατέχουν οι κάτοικοί της στον αιώνα, μάνα των ζωντανών κι άσχετη με πόνους. (Περί Αρετής, 189-91)..Να τιμούμε την μητέρα μας είναι χρέος ιερό. Η μητέρα καθενός είναι διαφορετική, κοινή μητέρα όλων είναι η πατρίδα. Την τίμησες με όλη τη λάμψη της ζωής σου..(Επιστολή 37 Γρηγ.Θεολ.)...Η Αρμαθαίμ του Σαμουήλ, η μικρή π. του μεγάλου ανδρός, που δεν ατίμασε τον προφήτη..Από αυτή δεν εμποδίσθηκε εκείνος στο Θ. να δοθεί προ της γεννήσεώς του και να καταστεί προγνώστης των μελλόντων..και χρίστης βασιλέων και ιερέων και κριτών (μετανάστες ή από χωριά ήταν οι Αβραάμ, Σαούλ, Δαβίδ, Αμώς,Ιωσήφ, Ηλίας, Ελισσαίος, Ιωάννης). Βρήκα και το Θ. συνήγορο της χωρατίας (Βηθλεέμ, φάτινη)..απόστολοι...Θα πάψεις να περηφανεύεσαι για τις πόλεις; Θα σεβασθείς ποτέ την περιφρονημένη κι άσημη ερημιά; Δεν αναφέρω το χρυσάφι και τους λίθους, που γεννιούνται από την άμμο.. Οι απόστολοι δεν ήταν ξενιτεμένοι για τα πολλά έθνη και τις πόλεις ..για να επεκταθεί απντού το Ευαγγέλιο..Τί σχέση έχει ο Παύλος με τα έθνη, ο Λουκάς με την Αχαΐα, ο Ανδρέας με την Ήπειρο.. Για τους εξόχους άντρες φίλε μία είναι η π., η άνω Ιερουσαλήμ, στην οποία έχουμε εγγραφεί πολίτες. Για όλους ένα το γένος, το χώμα, ή η πνοή του Θ...Ευγενής είναι όποιος φύλαξε την αρετή, αγενής όποιος τη σύγχυσε με την κακία και πήρε τη μορφή του φιδιού. Αυτές

οι κάτω π. είναι παιχνίδια της προσκαίρου ζωής και κατασκήνωσής μας (Λόγ.33, 107 κ.ε.)

ΠΕΙΝΑ: Η πείνα είναι η πιο μεγάλη από τις συμφορές των ανθρώπων & ο φοβερότερος θάνατος από όλους τους θανάτους. Διότι στους άλλους κινδύνους ή η κόψη του ξίφους επιφέρει γρήγορα τον θάνατο ή η ορμή της φωτιάς σβήνει την ζωή ή τα θηρία..Η πείνα όμως επιβραδύνει το κακό. Παρατείνει τον πόνο με το να ενεδρεύει & να λουφάζει η αρρώστια με το να κάνει πάντοτε ο θάνατος να είναι παρών & πάντοτε να καθυστερεί..Το κακό της πείνας εξανάγκασε πολλές φορές πολλούς να παραβιάσουν & τους φυσικούς νόμους (μητέρα έφαγε το παιδί της)..Γι'αυτό ο αγαθός & μεταδοτικός μεταβαίνει στη ζωή, πρώτος από τους δικαίους. (Εν λιμω,151-3)...Οι Ισραηλ. όντες πλούσιοι φτώχευσαν. Επειδή φόνεψαν τον άρτο της ζωής ήλθε σε αυτούς η πείνα του άρτου..ήλιμός του ακούσαι λόγον Κ'(Αμ.8:11), ενώ οι εθνικοί γέμισαν παντός αγαθού, όχι υλικού που στερήθηκαν αλλά αυτού, που βρίσκεται στην αιώνια ανάπαυση(Στον 33 Ψαλμ.227)

ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ: Ο Ε. μας δίνει το χέρι του να γλυτώσουμε από μεγάλο κίνδυνο, στα μικρά όμως επιτρέπει να κινούμαστε μόνοι μας με τα πόδια μας, για να φανεί η ελεύθερη βούλησή μας. Γιατί αυτός που στα μικρά εύκολα γίνεται αιχμάλωτος του εχθρού, πώς θα μπορέσει να διαφυλάξει τα μεγαλύτερα; (Βίος Συγκλητ.349κ.ε.) Η φύση των πειρασμών είναι διπλή. Οι θλίψεις βασανίζουν τις καρδιές, όπως τον χρυσό στην κάμινω (όπως τον Ιώβ) ή πολλές φορές κι οι ίδιες οι αφθονίες της ζωής γίνονται το δοκιμαστήριο για τους περισσότερους(όπως στους πλούσιους). Είναι εξίσου δύσκολο να διαφυλαχθεί αταπεινότητα η ψυχή στις δυσκολίες και να μην αλλաζονευθεί και εκτραπεί στην αδικία στις ευτυχείς..Πρόσθετε στον πλούσιο αγαθά για να γίνει η ψυχή του κοινωνική και ήμερη, για να φανεί η μακροθυμία του Θ. & μέχρι που φθάνει η αγαθότης του..Από τον Θ. προέρχονται καταλλήλότης γης..από τον άνθρωπο..μισανθρωπία..Οι αποθήκες έσπαζαν από το πλήθος των αγαθών, η άπληστη καρδιά του όμως δεν χόρταινε..'Τί να κάνω;..'όπως οι κοιλιόδουλοι, που προτιμούν να σκάσουν παρά να δώσουν..Να μμείσαι τη γη άνθρωπε. Να καρποφορήσεις όπως εκείνη. Εκείνη εκτρέφει καρπούς όχι για να τους απολαμβάνει η ίδια αλλά για να υπηρετήσει σένα..Αν θαυμάζεις τα χρήματα, σκέψου πόσο πιο ωφέλιμο από την δόξα είναι να ονομάζεσαι πατέρας μυρίων παιδιών παρά να έχεις μυρίους στατήρας...*Μην γίνεσαι έμπορος των ανθρώπινων συμφορών..Προσβλέπεις στο χρήμα κι όχι στον αδερφό* (που φτάνει από την απελπισία να πουλήσει το παιδί του (στο 'Καθελώ μου τας αποθήκας')

ΠΛΗΣΙΟΝ: Μην αφήνεις τον διπλανό σου να τον περιποιηθεί άλλος, για να μην πάρει άλλος το θησαυρό, που βρίσκεται κοντά σου. Αγκάλιασε τον ταλαιπωρημένο σα να είναι χρυσάφι, αγκαλιασέ τον σαν είναι η υγεία, την σωτηρία της γυναίκας σου, των παιδιών σου..Ο καρπός τής ελεημοσύνης βλασταίνει πλούσιος. Σπείρε δίνοντας & θα γεμίσεις το σπίτι σου από αγαθή σοδειά..ούτε κι ο Μωυσής δεν έλαβε όλη την δαπάνη για την σκηνή από ένα χορηγό αλλά από όλο τον λαό..Σκέψου ποιοί είναι οι κατάκοιτοι & θα βρεις την αξία τους. Έχουν πάρει την μορφή του σωτήρα μας. Ο φιλόανθρωπος Κύριος τους δάνεισε το ίδιο του το πρόσωπο για να μαλακώνουν με αυτό τους σκληρούς όπως εκείνοι με τις βασιλικές εικόνες..Αυτοί είναι οι ταμίες των αγαθών που προσδοκούμε, οι θυρωροί της βασιλείας, αυτοί που ανοίγουν τις πόρτες στους καλωσυνάτους & τις κλείνουν στους σκληρούς & μισανθρώπους...Όπως η ροή μιας πηγής γονιμοποιεί πολλές εκτάσεις γης έτσι & η ευπορία ενός σπιτιού αρκεί να διασώσει πολλά πλήθη φτωχών. Ας μην τα χαρίζουμε όλα στη σάρκα. Η ευχαρίστηση, που προσποριζόμαστε από την απόλαυση, ικανοποιεί το φάρυγγα μόνο κι οι τροφές αφού κωνευτούν χάνονται στον αφεδρώνα. Η ευσπλαχνία & η ευεργεσία ..κάνουν θεό αυτά που τα ασκεί & το τέλος; Καλές ελπίδες & προσδοκία που μας ευχαριστεί κι έπειτα ζωή μακάρια & ανώλεθρη. Αυτός που τα θέλει όλα δικά του είναι κι από τα θηρία πιο άγριος. Αν ο λύκος δέχεται το λύκο στο τραπέζι του & πολλιά σκυλιά μαζί κατασπαράζουν το θύμα τους, ο άπληστος όχι. Ιωάννης είναι ο φιλόσοφος & θεοειδής

νούς που υπάρχει μέσα μας & δολοφονείται από το πνεύμα της πλεονεξίας...ΜΗΝ ΓΙΝΕΣΤΕ ΘΝΗΤΟΙ ΣΤΗΝ ΠΙΣΤΗ & ΑΘΑΝΑΤΟΙ ΣΤΗΝ ΑΠΟΛΑΥΣΗ. Έπειτα δεν ντρεπόμαστε την ίδια μας την ζωή να κάνουμε ομόστεγους χοίρους & σκύλους; Το κυνηγόσκυλό του ο κυνηγός πολλές φορές δεν το διώχνει ούτε από το κρεβάτι του κι ο γεωργός ξέρει ακόμα & να φιλά το μοσχάρι του. Κι αυτό δεν είναι ακόμα πολύ αλλά ο οδοιπόρος πλένει με τα ίδια του τα χέρια τα πόδια του, καθαρίζει την κοπριά του & τον ομόφυλό μας θα τον θεωρήσουμε κατώτερο κι από τα ίδια τα άλογα ζώα; .. Είμαστε άνθρωποι κι αποφασίζουμε γι ανθρώπους.. Μία για όλους η είσοδος στη ζωή. Ένας για όλους ο τρόπος της ζωής, το φαγητό & το ποτό..Μία είναι η κατασκευή των σωμάτων & μία η κατάληξη της ζωής. Ότι είναι σύνθετο διαλύεται . Κανένα από τα υπάρχοντα δεν έχει πάγια σύσταση, αλλά σαν φυσαλίδα για λίγο φουσκώνει το σώμα μας γύρω από το Πνεύμα μας κι ύστερα σβήνουμε & δεν αφήνουμε στην ζωή κανένα ίχνος από το παροδικό φρόνημα..Δεν είναι η αρρώστια αξία βδελυγμού. Γιατί αλλιώς & σε εμάς τους ίδιους αν αρρώσταινε ένα μέρος το υγιές σώμα θα έμενε αδιάφορο...Ας υπακούσουμε σε αυτόν που μας προστάζει κι ας γίνουμε υποζύγια του Χριστού, δένοντας πάνω μας το ζυγό της αγάπης, που δεν τρίβει αλλά μαλακώνει τον αυχένα. Ας ρίξουμε άφθονο σπόρο για να πάρουμε άφθονη σοδειά. Πολύκαρπο θα βλαστήσει το στάχυ από αυτή την σπορά, παχύ το χωράφι των εντολών του Κυρίου. Το γέννημα αγγίζει τα όρια του ουρανού.. Είναι ακρωτηριασμένο το χέρι, δεν είναι αδύνατο να συμμαχήσει μαζί σου..Δεν σιχάθηκε το χέρι του φτωχού μετά την ζωή αυτή ο καλοπερασάκις εκείνος πλούσιος επιθυμώντας αν γλύψει με την ίδια του την γλώσσα την υγρασία γύρω από το δάκτυλο του φτωχού...Αν επιτρεπόταν να ξαναζήσει με ποιούς θα ήθελε να βρεθεί; Με αυτούς που ευτυχούν ή με αυτούς που δυστυχούν στην ζωή αυτή;..Γιατί δεν ασκούμε το καλό εμπόριο, που συμβουλεύει ο απόστολος. Αν θέλουμε λοιπόν να κερδίσουμε κάτι ας το προσφέρουμε πρώτοι. Αν έπειτα από δώ θέλουμε να αναπαυθούμε ας αναπαύσουμε άλλους. Αν θέλουμε να μας δεχτούν αυτοί στις αιώνιες κατοικίες, ας τους υποδεχτούμε στις δικές μας. Αν θέλουμε να θεραπευθούν τα τραυματά των αμαρτιών μας, ας κάνουμε & μείς το ίδιο στα σώματα που έχουν ταλαιπωρηθεί..Όσο το ταξίδι σου είναι καλό άπλωσε το χέρι σου στο ναυαγό. Η θάλασσα είναι κοινή, η θαλασσοταραχή κοινή, τα παραγμένα κύματα κοινά. Ύφαλοι & ξερόβραχοι & σκόπελοι & τα υπόλοιπα δεινά του ναυαγίου της ζωής κρύβουν τον ίδιο φόβο για όσους ταξιδεύουν. Όσο δεν έχεις πάθει τίποτα, όσο διασχίζεις ακίνδυνα την θάλασσα της ζωής, μην προσπεράσεις ασυγκίνητα εκείνον που σκόντιαψε..Δεν άραξες ακόμα στο λιμάνι της αναπαύσεως, δεν βγήκες ακόμα από τα κύματα, δεν πάτησε ακόμα η ζωή σου τη σταθερότητα. Ταξιδεύεις ακόμα μισοπέλαγα στην ζωή. Όπως θα συμπεριφερθείς σε αυτόν που ατύχησε έτσι θα συμπεριφερθούν σε σένα & οι συνταξιδιώτες σου. Είθε να καταλήξουμε όλοι στο λιμάνι της ανάπαυσης συναντώντας τη γαλήνη στο ταξίδι της ζωής, που έχουμε με την χάρη του αγ.Πνεύματος. Κι ας κρατούμε την εργασία των εντολών κι ας κρατούμε το πηδάλιο της αγάπης, με τα οποία είθε να φτάσουμε στη γη της Επαγγελίας, όπου βρίσκεται η πόλη η μεγάλη της οποίας τεχνίτης & δημιουργός είναι ο Θ. μας.

Ο οικονόμος του παντός νομοθέτησε μόνον η άγνη φύση να είναι δούλη του ανθρώπου, όπως λέει ο προφήτης: 'Πάντα υπέταξας υποκάτω των ποδών αυτού'...Τον άνθρωπο τον στόλισε με το δώρο της ελευθερίας. Όστε είναι ΙΣΟΣ με εσένα κατά τη φυσικά αξία αυτός που η συνήθεια τον έταξε κάτω από τον ζυγό του νόμου. Γιατί λοιπόν βράξεις από θυμό που έδειξε ραθυμία στην δουλειά ή δραπετεύσε ή σε περιφρόνησε; Έπρεπε να κοιτάξεις τον εαυτό σου πως φέρθηκαν στον Κύριο που σε έπλασε & σε έφερε στη ζωή & σε έκανε μέτοχο των θαυμάτων του κόσμου..Δεν δραπετεύσες στην αμαρτία; Δεν αντάλαξες τον αγαθό με τον πονηρό Κύριο; (Στην Προσευχή Ε,119)

ΠΕΝΘΟΣ: Κλάψε με αυτόν που οδύρεται λόγω μετανοίας. Αυτός που έχυσε θερμά δάκρυα για την αμαρτία του πλησίον θεράπευσε τον εαυτό του. Κλάψε για την αμαρτία. Αυτή είναι αρρώστια της ψυχής, θάνατος της αθανάτου ψυχής, αξία πένθους κι οδυρμών όπως ο Παύλος (Φιλ.3:18), ο Ιερεμίας (9:1)(Εις την Μάρτυρα Ιουλίττα, 233-

5). Το είδος της λύπης δεν είναι ένα αλλά εκδηλώνεται το ένα είδος ως κοσμικό & το άλλο κατά Θεό... Όπως δηλ. στις σωματικές αρρώστιες αν παραλύσει κάποιο μέλος του σώματος από κάποια αιτία σημάδι ότι αυτό έχει νεκρωθεί είναι η έλλειψη της αίσθησης του πόνου κι αν με μια ιατρική επέμβαση ο ίδιος ο άρρωστος επαναφερθεί πάλι στο σώμα, έτσι όταν μερικοί χωρίς αίσθηση του πόνου παραδοθούν στην ζωή της αμαρτίας & γίνουν πραγματικά νεκροί & παράλυτοι για τον βίο της αρετής, δεν έχουν καμιά αίσθηση του τι κάνουν. Αν όμως τους κάνει να πονέσουν κάποια ιατρική αγωγή, όπως με κάποια θερμά επιθέματα & κάποιες καυτηριάσεις (ζοφερές απειλές της μέλλουσας κρίσης) & πονέσει στο βάθος την καρδιά με τον φόβο των δεινών που προσδοκούμε, το φόβο της γέεννας δηλ. τη φωτιά που δεν σβήνει, το ασταμάτητο σκουλήκι, το χτύπημα των δοντιών, το αδιάκοπο κλάμα, το σκοτάδι το εξώτερο & με όλα τα παρόμοια, κάνοντας ένα είδος εντριβής & προκαλώντας θερμότητα με θερμά & δυνατά φάρμακα σε αυτόν που αναισθητεί εξαιτίας των παθών της ηδονής & τον φέρει σε συναίσθηση της ζωής που ζούσε, θα τον κάνει άξιο για μακαρισμό, προκαλώντας στην ψυχή το αίσθημα του πόνου.. Αν δηλ. υποδήλωνε μόνο την μετάνοια για κάποιο πλημέλημα, θα ήταν λογικότερο να μακαρίζονται, όσοι πέρασαν πένθος & όχι αυτοί που πενθούν πάντοτε.. Πένθος είναι μια σκοτεινή διάθεση της ψυχής που δημιουργείται από την στέρση.. κάποιου επιθυμητού & η οποία δεν έχει θέση σε αυτούς που ζούν με χαρά... Όποιος επέτυχε το αληθινά αγαθό & αντιλήφθηκε έπειτα την φτώχεια της ανθρώπινης φύσης οπωσδήποτε η ψυχή του θα βρίσκεται σε συμφορά.. Δεν νομίζω λοιπόν ότι ο Λόγος μακαρίζει τη λύπη, αλλά την γνώση του αγαθού... Όσο ανώτερη είναι από την αντιληπτική μας δυνατότητα η φύση του αγαθού, τόσο επιτείνουμε μέσα μας το πένθος.. Το υψηλό ταπεινώθηκε, ότι πλάστηκε σύμφωνα με την εικόνα του επουρανίου έγινε γη, αυτός που ήταν ταγμένος να βασιλεύει έγινε δούλος, αυτός που κτίστηκε για αθανασία έπεσε στη φθορά του θανάτου, αυτός που ζούσε στην απόλαυση του παραδείσου μεταφέρθηκε στον τόπο αυτό της αρρώστιας & των πόνων.. ο αναμάρτητος & αυτεξούσιος κυριεύτηκε από τέτοια & τόσα δεινά, ώστε δεν είναι εύκολο να αριθμήσουμε τους τυρράνους μας. Το άλογο καμαρώνει, ο ταύρος κυλιέται στην σκόνη.. τα μοσχάρια σκιρτούν & μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι κάθε ζώο εκδηλώνει με κάποια σημάδια την ηδονή, που αν ένοιωθαν κάπως την χάρη του λογικού, δεν θα ζόδευαν την κουφή & ταλαιώρη ζωή τους στην ηδονή. Έτσι γίνεται & με τους ανθρώπους, που δεν έχουν καμιά γνώση των αγαθών, όσα η φύση μας έχει στερηθεί, με αυτά νοιώθουν ηδονή στην παρούσα ζωή. Την ευχαρίστηση με τα παρόντα ακολουθεί η αδιαφορία για τα καλύτερα.. Γι αυτό ο Λόγος μακαρίζει το πένθος, όχι γιατί είναι καθευτό μακάριο αλλά για τις συνέπειες που έχει.

ΠΙΣΤΗ: Μ.Αθαν. 'η γνώση του Θ. πώς αποκτάται ακριβώς, με τις λογικές αποδείξεις ή με την ενεργή πίστη; Και τί είναι αρχαιότερο η ενεργός πίστη ή η λογική απόδειξη; Όταν δε απάντησαν η ενεργή πίστη κι αυτή είναι αληθινή γνώση, λέγει ο Αντώνιος. Ορθώς απαντήσατε.. Πολλές φορές αυτά, που ζούμε εμείς, σεις δεν μπορείτε να εκφραστείτε ούτε με λόγια.. Απόδειξη εμείς οι αγράμματοι, εντούτοις πιστεύουμε στον Θ. και διακρίνουμε διαμέσου των δημιουργημάτων την θεία πρόνοια σε όλα τα πράγματα.. Και σεις με τους συλλογισμούς σας και τις σοφιστείες ούτε ένα ά. δεν μεταστρέφετε από τον Χριστιαν. στην ειδωλολατρεία.. Και σεις με τους ωραίους λόγους δεν ανακόπτετε την διδασκαλία του Χ., ενώ εμείς επικαλούμενοι τον σταυρωμένο, εκδιώκουμε τους δαίμονες.. Πού είναι τα μαντεία σας; Είναι άξιος χλευασμού ο σταυρός ή τα καταργούμενα υπό αυτού; Αλλά είναι αξιοθαύμαστο ότι τα δικά σας είδωλα ποτέ δεν καταδιώχθηκαν κι επιπλέον τιμώνται, οι δε Χριστιαν. καταδιώκονται και παρόλα αυτά η πίστη τους ανθίζει περισσότερο και πληθύνεται περισσότερο από την δική σας. Να άρρωστοι. Ή καθαρίστε τους με τους συλλογισμούς σας ή αφήστε κατά μέρος την πολεμική εναντίον μας και θα δείτε την δύναμη του σταυρού. Κι αφού επικαλέσθηκε τον Χ. και τους σφράγισε τρεις φορές με το σημείο του σταυρού σηκώθηκαν οι ά. ακέριοι.. Πιστέψτε και σεις και θα δείτε ότι αυτά, που πιστεύουμε δεν είναι τέχνη λόγου αλλά πίστη, που γίνεται πραγματικότητα με την αγάπη (Βίος Αθαν. 137 κ.ε.) Από σεβασμό προς την ομολογία (του Μεγ.Αθανασίου) νομίζω όπου στην Ανατολή έως την Δύση κινούνται άνθρωποι, άλλοι οδηγούν την πίστη έως την περιοχή της

διανοίας..και δεν την αφήνουν να προχωρήσει παρά πέρα, σαν το έμβρυο που πεθαίνει προτού γεννηθεί. Άλλοι την αφήνουν να ξεσπάσει λίγο σαν σπίθα, σαν να εκπληρωθεί το καθήκον μιας στιγμής κι αυτοί είναι οι θερμότεροι από τους ορθοδόξους..Άλλοι πάλι πιστεύουν ότι η αλήθεια πρέπει να διατρανώνεται με θάρρος (και στην μερίδα αυτή θα έθετα και τον εαυτό μου)..Καθ'όμοιο τρόπο ομολογούν την αγ.Τριάδα και οι Ιταλοί, δεν μπορούν όμως από ανεπάρκεια της γλώσσας και την έλλειψη καταλλήλων λέξεων να διακρίνουν την ουσία από την υπόσταση, και για αυτό εισάγουν στην θέση της τελευταίας τα πρόσωπα, για να μην αναγκασθούν να δεχτούν τρεις ουσίες. Το αποτέλεσμα γελοίο κι αξιολύπητο. Θεωρήθηκε διαφορά της πίστης η μικρολογία σχετικά με φθόγγους.. Ο Μεγ.Αθανάσιος παραμερίζει τις λέξεις και τους συνδέει πάνω στα πράγματα.. (Στον Μεγ.Αθαν., 91-3)..Όλα τα έργα του Θ. έχουν πίστη (Ψ.32). Τίποτε να μην σου γίνει αφορμή απιστίας. Να μην πείς, ότι από τύχη έγινε αυτό κι αυτόματα φύτρωσε το άλλο. Τίποτε δεν έγινε χωρίς τάξη, σκοπό, μάταια, δεν ήλθε στην ύπαρξη από τύχη. Η κακιά σύμπτωση ή η κακιά ώρα είναι φωνές των αμαθών..Πόσες είναι οι τρίχες της κεφαλής και μια από αυτές δεν είναι ξεχασμένη (Στον 32 Ψαλμ.171)

ΠΛΟΥΤΟΣ ΥΛΙΚΟΣ Όσο υπερέχεις σε πλούτο τόσο υστερείς σε αγάπη. Θα είχες σκεφθεί να απομακρύνεις τα χρήματα, αν είχες αγαπήσει τον πλοσίον. Τώρα τα χρήματα είναι συνδεδεμένα μαζί σου περισσότερο από τα μέλη του σώματος κι ο χωρισμός από αυτά σε λυπεί σαν τον ακρωτηριασμό των χρησιμότερων μελών.. Στα πανηγύρια κανείς δεν λυπάται να πουλά τα υπάρχοντά του και να αποχτά αυτά που χρειάζεται. Αλλά όσο φθηνότερα αγοράζει πολύτιμα πράγματα τόσο περισσότερο χαίρεται, Εσυ λυπάσαι να δώσεις αργύριο και χρυσάφι και να πάρεις αιώνια ζωή;..Όταν ο πλούτος σκορπίζεται όπως ο Κύριος παραγγέλει, παραμένει κι όταν φυλάσσεται αποξενώνεται..Φοβερή μανία να σκάβεις τη γη για να ανακαλύψεις το χρυσάφι, και μετά πάλι να το κώνεις στη γη...Γνωρίζω πολλούς, που νηστεύουν, προσεύχονται στενάζουν, φανερώνουν όλη την ανέξοδη ευλάβεια, δεν αφήνουν όμως ούτε ένα κέρμα σε αυτούς που θλίβονται.. Αυτοί που σκέπτονται συνετά θεωρούν τη χρήση του πλούτου οικονομική κι όχι απολαυστική κι όταν τον αποχωρίζονται χαίρουν σαν αν αποχωρίζονται ξένα..Τί θα αποκριθείς στον κριτή που ντύνεις τους τοίχους και δεν ντύνεις άνθρωπο: Κανείς πλούτος δεν είναι αρκετός αν εξυπηρετήσει τις γυναικείες επιθυμίες ακόμα κι αν ρέει από ποτάμια..Αν ακούσεις να πουλήσεις τα υπάρχοντά σου για να έχεις εφόδια στην αιώνια απόλαυση τότε φεύγεις λυπημένος, αν δώσε χρήματα σε γυναίκες, σε οικοδόμους, σε ζωγράφους, χαίρεις.. Δεν ελέησες, δεν θα ελεηθείς. Δεν άνοιξες την πόρτα σου, θα διωχθείς από την βασιλεία. Δεν έδωσες φωμί, δεν θα λάβεις την αιώνια ζωή..Τους πλεονέχτες δεν τους ευφραίνουν τα παρόντα, όσο τους λείπουν τα ελλείποντα, όπως αυτός που ανεβαίνει σκάλα, όπως η ακρίδα, ο Άδης..Η θάλασσα κι η νύχτα γνωρίζουν τα όριά τους, ο πλεονέχτης σαν το ξεχειλισμένο ποτάμι όχι.. Τί θα κάνεις μπροστά στον κριτή; Δεν συνοδεύουν οι κόλακες, τα χρήματα το αξίωμα, οι δικηγόροι.. Ο χορός των πράξεών σου θα σε περιστοιχίσει, όπως η σκιά το σώμα.. Τα ίδια τα πράγματα του καθενός, χωρίς να βγάζουν φωνή, ακριβώς όπως έχουν διαπραχθεί καταθέτουν ως μάρτυρες..Ποιόν λυπήθηκε η αρρώστια κι ο θάνατος για τον πλούτο του..Το παιδί σου έχει τον κύριόν του, τον οικονόμο του, από άλλον πήρε την ζωή, από τον ίδιο περιμένει τα απαραίτητα για την ζωή.. Μήπως τα Ευαγγέλια δεν έχουν γραφτεί για τους εγγάμους;.. Έλεγες δως μου παιδιά για να μην φθάσω στη βασιλεία των ουρανών;..Πρόσεξε μήπως ετοιμάσεις για άλλους υλικό αμαρτημάτων. Μήπως δεν είναι η ψυχή οικειότερη από τα παιδιά; Τα παιδιά που δεν κληρονόμησαν από τους γονείς έκαναν πολλές φορές σπίτια, η ψυχή που εγκαταλείφθηκε από σένα, από ποιόν θα ελεηθεί;..Κανείς δεν εμπορεύεται μετά το πανηγύρι και δεν στεφανώνεται μετά τους αγώνες, ούτε ανδραγαθεί μετά τον πόλεμο, ούτε ελεί μετά θάνατο...Η στενή και τεθλιμμένη οδός δεν σε χωρά αν δεν αποβάλλεις το βάρος του πλούτου..Το νεκρό δεν προσφέρεται θυσία..Δεν είναι καλύτερα να στολίζεις αυτούς που ζούν από το να κατασαπίζουν τα λαμπρά ρούχα με το νεκρό;..Η να πιστέψουμε το Χ. ως σοφό που αποβλέπει στο συμφέρον μας, ή να τον

υπομείνουμε, γιατί μας αγαπά ή να τον ανταμείψουμε ως ευεργέτη (Προς τους πλουτούντας).. Ευκολότερα πλουτίζουν οι κουτοί στα όνειρά τους, παρά όσοι έχουν ωκανούς χρήματα.. Μην αγαπάς τον πλούτο, που ο χρόνος σκορπά, ό,τι ο χρόνος χτίζει, ο χρόνος και γκρεμίζει (Ποίημ. 32, 407-9) Δεν είναι πάντα αξέπαινη η φτώχεια αλλά η διάθεση.. Ο Κ. δεν μακαρίζει τους φτωχούς, αλλά εκείνους, που θεώρησαν με την ψυχή τους την φτώχεια.. Ο Κ. εκ φύσεως πλούσιος γιατί όλα έχει ο Πατέρας είναι δικά του, έγινε φτωχός (Στον 33 Ψαλμ.217-9). Μην αμφισβητήσεις την πρόνοια του Θ. βλέποντας την οικονομική ανισότητα, αλλά περίμενε την ευτυχισμένη κι ατελεύτητη ζωή, όπου η φτώχεια γίνεται προς ωφέλεια του δικαίου. (Στον 48 Ψαλμ.357).. 'Πλούτος ρέει' Ρευστή η φύση του πλούτου, γρηγορότερα από τον χείμαρρο διέρχεται από τους πλουσίους. Κοίτα πόσους ιδιοκτήτες άλλαξαν τα χωράφια, και τα σπίτια. Ευκολότερα κρατάς το νερό, παρά τον πλούτο.. 'Ότι σπείρεις θα θερίσεις (Στον 61 Ψαλμ.395)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ: Αλλοίμονο στην παρθένα, που δεν είναι κάτω από κανόνα. Μοιάζει με πλοίο, που δεν έχει κυβερνήτη κι αν σπάσουν οι βραχίονές του και δεν έχει οδηγό, το τινάσσουν τα κύματα πέρα-δώθε, έως ότου κτυπήσει στον βράχο και καθεί αμέσως. Έτσι είναι η παρθένος, που δεν έχει εκείνον, που σέβεται. Θα είναι καρποφόρος η παρθένος, όπως η κληματαριά μέσα στον κήπο. Κι όταν έρθει ο γεωργός της, καθαρίζει τα κλήματά της και την ποτίζει και καταστρέφει τα γύρω από αυτήν άχρηστα χόρτα. Η κληματαριά, που έχει εκείνον, που κοπιάζει υπέρ της αποδίδει πολύτιμο καρπό στον κατάλληλο καιρό (Αγ.Αθαν.Περί Παρθε νί ας 195)..Ενώ το μάτι βλέπει τα άλλα, δεν βλέπει τον εαυτό του ούτε όμως και τα άλλα, αν αρρωστήσει υπερβολικά. Γι'αυτό να έχεις σε όλα ένα σύμβουλο, γιατί το χέρι έχει ανάγκη το χέρι και το πόδι το πόδι. Αν ακολουθείς τους καλούς που σε νουθετούν, δεν θα ντραπείς τους κακούς που σε περιγελούν ..Γιατί να θεωρούμε αίτιο για όλα το δόλιο εκθρό, αφού του δίνουμε εξουσία με τον τρόπο, που ζούμε; Να κατηγορείς τον εαυτό σου ή για όλα ή για πολλά. Τη φωτιά βάζουμε εμείς, η φλόγα είναι του Πνεύματος (Ποιημ.33,427)

ΠΟΙ ΜΗΝ: Βοσκός & πτωχός (ο αγ.Μάμαντας). Αυτά είναι τα καυχήματα για τον Χριστιανό. Αν εξετάσεις τους αρχηγούς του σχολείου της ευσέβειας είναι ψαράδες & τελώνες, αν τους μαθητές φτωχοί μπαλωματίδες. Κανείς πλούσιος. Πουθενά υπερηφάνεια. Όλα αυτά έχουν καταρτηθεί μαζί με τον κόσμο..Ας μην περιφρονείς το όνομα (βοσκός). Έχεις ακούσει ότι ο Άβελ, ο πρώτος, που ευηρέστησε τον Θεό ήταν βοσκός; Ποιος υπήρξε μιμητής του; Ο Μωσής ο μεγάλος νομοθέτης..Ενώ έβοσκε, συνομιλούσε με το Θεό..Ο πατριάρχης Ιακώβ, ο οποίος με το να ποιμαίνει υπέδειξε υπομονή για την αλήθεια.Ο Δαβίδ, από την ποιμαντική πέρασε στη βασιλεία γιατί είναι αδερφός η ποιμαντική (των αλόγων) & η βασιλική (των λογικών) τέχνες..Γι'αυτό ο Κύριος είναι ποιμήν για τους αλόγους & βασιλιάς..Απομακρύνει τους νόθους βοσκούς. Καλός βοσκός είναι αυτός, που θυσιάζει τη ζωή του χάριν των προβάτων..Ο διάβολος είναι ο λύκος, το αρπακτικό θηρίο, το αρπακτικό, το επίβουλο, ο κοινός εκθρός.. Μισθωτοί ποιμένες ήταν τότε οι αρχιερείς & οι φαρισαίοι, οι καιροσκόποι, αυτοί που δεν ατενίζουν το μέλλον & τώρα είναι πολλοί μισθωτοί. Αυτοί, που πουλούν την ζωή τους για χαμένη κι ασήμαντη δόξα, αυτοί που & τώρα προκαλούν σχίσμα στους ακθαρείς κι ασαφείς λόγους. Διότι όταν ο Κ. είπε αυτά 'εγένετο σχίσμα ανάμεσά τους' (Ιωαν.9:16). Βλέπεις πώς το πάθος του σχίσματος είναι παλιό; Γιατί αμέσως το φτυάρι ξεκαθαρίζει το ελαφρό κι άστατο άχυρο από το φαγώσιμο στάρι..Στους Ιουδαίους αρμόζει το σχίσμα. Η Εκκλησία όμως του Θ. που δέχθηκε τον άρραφο χιτώννα, που υφάνθηκε στον ουρανό & διαφυλάχθηκε άσχιτος από τους στρατιώτες, η Εκκλησία που φόρεσε τον Χριστό ας μην σχίζει το ιμάτιο..Τα πρόβατα γνωρίζουν την φωνή μου' Είδες πώς κατανοείται ο Θ. με το να ακούμε & να τηρούμε τις εντολές. Αυτό σημαίνει γνώση του Θ., η τήρηση των εντολών του Θεού..Το όριο της γνώσεως του Θ. είναι ότι ο ποιμήν πρόσφερε για μας τη ζωή του. Τί λογής είναι στην ουσία του είναι επικίνδυνο για αυτόν που ερωτά & η σιωπή είναι φάρμακο. (Στον αγ.Μάμαντα 285-7)..Όταν εξουσιάζει κανείς πρόβατα, είναι αρκετό το να κάνει παχύτερα τα βόδια ή τα

πρόβατα.. Άλλο έργο δεν έχει ο βοσκός ή ο αγελαδάρης παρά να αντιμετωπίσει για λίγο τους λύκους και να περιποιηθεί κάποιο άρρωστο μέλος του κοπαδιού. Για τα περισσότερα θα φροντίσουν για χάρη του η βελανιδιά, η σκιά, οι καλάμιές..Για την αρετή των ποιμνίων ή των αγελών δεν φρόντισε ποτέ κανείς. Στον άνθρωπο, που είναι και δύσκολο να μάθει να διοικείται, υπάρχει κίνδυνος να είναι πολύ δυσκολότερο να μάθει να διοικείται και μάλιστα με την δικιά μας εξουσία, που δόθηκε από θείο νόμο και οδηγεί προς το Θ. (Λόγος 2, 83-7).

ΠΟΛΗ: εννοεί την πολιτεία, που κατοικείται από την αρετή με την αρμονία και την τάξη, που πρέπει. Τα έξω από την πόλη δηλώνουν την αντίθετη στην αρετή κακία. Από αυτήν έχει αποβληθεί κάθε έννοια πολιτισμένης ζωής κι είναι αμαρτία βρομερή και βρίσκεται να γίνεται αποσύνθεση σωμάτων.. Τη π. κατοικεί το μέγα κι άξιο ον, ο αληθινός ά. που έχει σταθεροποιήσει πάνω του με την ζωή του την σφραγίδα, που αποτέθηκε από την αρχή στην ανθρώπινη φύση. Όποιος γυρίζει έξω από την πόλη είναι ένα σκυλί κι όχι ά., όχι από τη διαφορά του σώματος αλλά τη ζωής του. Ο κάτοικος της ενάρετης π. είναι αληθινός ά.. Αν κάποιος ενδιαφέρεται για τη δύσσομη ακολασία ή την περιτωματική πλεονεξία, που το πραγματικό της όνομα είναι κοπριά ή τα άλλα είδη της κακίας, ας έρπει έξω από την πόλη σαν σκυλί όμοιο με τον αρχέγονο κι ανθρωποκτόνο σκύλο..Αυτός θα χάσει την αιώνια π. και θα καταδικαστεί σε λιμό των αγαθών, όπως ο πλούσιος στεσσηρμένος από την θεία δρόσο (Στις Επιγρ. 275)

ΠΟΡΝΕΙΑ: Μην π. σχετικά με την θεότητα. Αφού έχετε συζευχθεί το Χ. μην τον ατιμάσετε....Π. και μοικεία δεν είναι μόνον η σωματική αλλά οποιασδήποτε αμαρτία και μάλιστα η παρανομία γύρω από το θείο..Έπορνευσαν με τα έργα τους' (Ψ.105:39)..Μη μοικεύσεις με την ψυχή, ενώ είσαι συνετός στο σώμα (Λογ.37,459).

ΠΟΤΑΜΙ-ΠΟΛΙΣ: είναι το αγ.Πνεύμα, που γεννιέται από τους αξίους δια της πίστεως εκείνων, που πίστεψαν στον Χ. Πόλις που ευφραίνεται, είναι ή η Εκκλησία εκείνων των ξενιτεμένων, που έχουν την πατρίδα τους στον ουρανό, ή η νοπή κτίση από τις υπερκόσμιες δυνάμεις μέχρι και τις ανθρώπινες ψυχές, ή η άνω Ιερουσαλήμ (Ψ.86:3, Ησ.60:15,18) (Στον Ψ.45, 309)

ΠΟΥΛΙ Α: Υπερήφανος ο κόκκορας, φιλάρεσκο το παγώνι, λάγνα τα περιστέρια & τα κατοικίδια κοτόπουλα διότι κάθε ώρη συνουσιάζονται. Δολερή & ζηλότυπη η πέρδικα, γιατί βοηθεί κακούργως τους κυνηγούς να πλήξουν το θήραμα...Υπάρχουν δε & μερικά πουλιά, που πολιτεύονται..Ο βασιλιάς των μελισσών δεν προέρχεται από εκλογές, γιατί πολλές φορές η ακρισία του λαού ανεβάζει στην εξουσία τον χειρότερο, που υπάρχει. Ούτε με κλήρο γιατί η σύμπτωση των κλήρων δεν προέρχεται από το λογικό..Αλλά έχει το πρωτείο από φυσικού..Δεν τσιμπάει με το κεντρί του γιατί σύμφωνα με άγραφους νόμους, αυτοί έχουν την ανωτάτη εξουσία δεν τιμωρούν, αλλά & οι υπόλοιπες μέλισσες, όσες δεν ακολουθήσουν το παράδειγμα του βασιλιά, γρήγορα μετανιώνουνε για την ανοησία τους, γιατί όταν κεντρίσουν φοφάνε. Αυτά ας ακούσουν οι Χριστιανοί, που έχουν εντολή 'κακόν αντί κακού αποδούναι' (Ρωμ.12:7).. Μιμήσου την ιδιορρυθμία της μέλισσας ('σοφή κι εργατική' Παροιμ.6:8), που χωρίς να βλάπτει κανένα & χωρίς να καταστρέφει ξένο καρπό, κατασκευάζει τις κυρήθρες..Οι κουρούνες ξεπροβοδίζουν τους γεραμούς..Ας τα ακούν αυτά οι αφιλόξενοι, που κλείνουν τις πόρτες & δεν δίνουν στους ξένους ούτε στέγη το χειμώνα & τη νύχτα...Οι πελαργοί όταν ο γέρος γονεύς τους γυμνωθεί τελείως από φτερά τον βάζουν ανάμεσά τους & τον ζεσταίνουν με τα δικά τους φτερά..Αν είσαι σε τέλεια φτώχεια να καταφεύγεις στο Θεό, ο οποίος αφού χαρίζει στο χελιδόνι τόσο μεγάλα πράγματα θα δώσει πολύ ανώτερα σε αυτούς που τον καλούν σε βοήθεια με ισχυρά κραυγή με όλη την καρδιά τους..Αλκυόνα & πρόνοια του Θ. με τις αλκυονίδες..Το τρυγόνι έτσι & χάνει το σύζυγό του μένει ανύπαντρο κι αρνείται να ενωθεί με άλλο γιατί σένβεται την μνήμη του πρώην συζύγου του. Ας το ακούσουν οι γυναίκες πώς η σεμνότης της χηρείας ακόμα & στα άλογα ζώα θεωρείται προτιμότερη από την απρέπεια της πολυγαμίας..Ο αετός γκρεμίζει το ένα παιδί του,

που το σώζει η φήμη...Το δίκαιον λέγει ότι όπως σε όλα έδωκαν την ζωή εξίσου, έτσι να δίνουν & σε όλα τα εφόδια της ζωής...Πολλά είδη πτηνών δεν χρειάζονται καθόλου την συνουσία των αρσενικών για να εγγαστρωθούν.. Αυτό σημείωσε το ιδιαίτερος ώστε αν ποτέ δεις κάποιον να ειρωνεύεται το μυστήριο της Παρθενίας...Αν συμβεί να μην έχεις ύπνο, σου αρκεί η μελέτη των νυχτοβίων πουλιών: η νυχτερίδα την κοινωνικότητα, πώς αυτοί που ασχολούνται με την μάταιη σοφία μοιάζουν με τα μάτια της κουκουβάγιας, διότι & κείνης η όραση μεγαλώνει τη νύχτα. Κι αυτών η διάνοια είναι οξύτατη, όταν πρόκειται για τη θεωρία της ματαιότητας, είναι όμως τελείως θολή όταν πρόκειται για την κατανόηση του αληθινού φωτός.. (Εξαπη.Η,299κ.ε.).

ΠΡΑΞΗ: Αφού κάθε φιλοσοφία διαρείται σε δύο μέρη, την θεωρία και την πράξη, και η μεν θεωρία είναι δυσκαλαπόδεικτος η δε πράξη υποδεέστερη αλλά χρησιμότερη. Σε μας ευδοκίμουν και οι δύο παράλληλα, γιατί την θεωρία την κάνουμε σύντροφο προς την άλλη ζωή, την δε πράξη υποστήριγμα της θεωρίας, γιατί δεν είναι δυνατόν να μετέχουμε στη σοφία χωρίς να έχουμε συναναστραφεί με την σοφία (Κατά Ιουλ.Α,163)

ΠΡΑΟΤΗΤΑ -ΑΘΛΗΤΗΣ: Ούτε στους δρομείς ο πρῶτος είναι ο καλύτερος..ούτε στην πυγμαχία ο βραδυκίνητος νικά τον αντίπαλο & στεφανώνεται. Κι αν τρέχουμε για το βραβείο της άνω κλήσης, ο Παύλος συμβουλεύει να επιταχύνουμε το τρέξιμο (Α'Κορ.9:24)...Γιατί κι εκείνος επιδίωκε την πορεία προς τα μπροστά..κι όταν πυγμαχούσε ήταν ευκίνητος, γιατί καταλάβαινε το χτύπημα του αντιπάλου. Στο πάτημα ήταν ασφαλής.. & δεν έριχνε τα όπλα του στο κενό αλλά χτυπούσε τον αντίπαλό του σε καιρία σημεία.. Θέλεις να μάθεις την πυγμαχική του ικανότητα; Κοίταξε τις πληγές του ανταγωνιστή του..που τον μαυρίζει ο Παύλος από τα χτυπήματα, τον σκίζει με τα νύχια της εγκρατείας...Αν ο Παύλος είναι ορμητικός κι ευκίνητος κι ο Δαβίδ ανοίγει το βηματισμό του κι ο νυμφίος παρουσιάζεται με ζαρκάδι..πώς ο Λόγος μακαρίζει την πραότητα;.. Όπως τα βαριά αντικείμενα δεν κάνουν προς τα άνω, αν όμως ξεκολλήσουν από μια ψηλή ακροβουνιά πέφτουν με τόσο θόρυβο στην κατηφορία, καθώς το βάρος επιτείνει τη φορά τους..Κι αυτό είναι η πραότητα, η βραδυκίνηση & δυσκίνηση προς αυτές τις τάσεις της φύσης μας. Όπως η φωτιά είναι αεικίνητη προς τα άνω, ενώ ακίνητη σε αντίθετη φορά με τον ίδιο τρόπο κι η αρετή. Επειδή η ανθρώπινη ζωή είναι υλική & τα πάθη αναπτύσσονται στην ύλη & κάθε πάθος έχει ακατάσχετη ορμή προς εκπλήρωση του θελήματός του, γι αυτό & ο Κύριος δεν νομοθετεί την απόλυτη απάθεια..γιατί κάτι τέτοιο θα είναι σαν να υποχρεώνει κάποιος τα υδρόβια να ζήσουν μέσα στον αέρα..αλλά προτείνει την μετριότητα & την πραότητα, που κατορθώνεται με την αρετή...Το να μην παρασυρθούμε από το χείμαρρο του πάθους αλλά να αντισταθούμε αποφασιστικά..αυτό είναι το έργο της αρετής. Μπορείς να δεις να γίνεται ξαφνικά ο άνθρωπος από το θυμό του κάπρος ή σκύλος ή πάρδαλη. Ο Λόγος νομοθετεί την πραότητα μετά την ταπεινοφροσύνη η οποία είναι μητέρα της. Επειδή στο ανθρώπινο γένος είναι μια η όρεξη για τη βρώση & την πόση, αλλά διαφορετική η διάθεση για καθένα από αυτά, για να νομοθετήσει ο Λόγος σε εμάς το άκρον άωτο της επιθυμίας του αγαθού, μακαρίζει όσους αισθάνονται τις δύο αυτές επιθυμίες της δικαιοσύνης, την πείνα & την δίψα γιατί το ποθούμενο είναι σε θέση να ανταποκριθεί κατάλληλα & στην μία & στην άλλη όρεξη & να γίνει τροφή στερεά σε αυτόν, που πεινά αλλά & ποτό σε αυτόν που με την δίψα του προσέλκυσε την χάρη (Στους Μακαρ.147κ.ε.). Η επουράνια Ιερουσαλήμ δεν κατακτιέται ως λάφυρο από κείνους που μάχονται, αλλά προβάλλεται ως κληρονομιά των μακροθύμων και πράων α. Εκείνοι, που έχουν σεμνά ήθη και είναι απαλλαγμένοι από κάθε πρῶτος ονομάζονται πραείς, επειδή δεν έχουν καμιά ανησυχία να κατοικήει στις ψυχές τους (Δαβίδ-Μωυσής) (Στον 33 Ψαλμ.209)...Εκείνος, που βρίζεται, επειδή ξέρει εκ των προτέρων, ότι είναι τιποτένιος, δεν θα εξεγερθεί η υψική του από τα υβριστικά λόγια. Αν ακούσει ότι είναι φτωχός, το γνωρίζει για τον εαυτό του, ότι στερείται τα πάντα κι έχει ανάγκη καθημερινά τον Κ., κι αν ακόμη ότι κατάγεται από άδοξους γονείς, ξέρει ότι πλάσθηκε από χώμα (Στον 61 Ψαλμ.381)

ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ: Ο π. πρέπει να καλλιεργεί με την αγάπη του Χριστού την ταπεινοφροσύνη, έστι ώστε κι όταν ακόμα σιωπά, να διδάσκει με το παράδειγμα των έργων..Γιατί αν ο Χριστιανισμός είναι μίμηση του Χριστού κατά την ανθρωπότητά του, όσο αναλογεί στην κλήση του καθένα, πρέπει οι εμπειστημένοι να προάγουν με την μεσολαβησή τους τους ασθενέστερους στην μίμηση του Χριστού...Ας τον χαρακτηρίζει λοιπόν πραότης χαρακτήρος και ταπείνωση καρδιάς'. Έπειτα με πρέπει να είναι εύσπλαχνος και να ανέχεται με μακροθυμία εκείνους που από απειρία παραλείπουν κάποιο από τα καθκοντά τους και αν παρέχει την θεραπεία με κάθε ευσπλαχνία και με το κατάλληλο μέτρο. Πρέπει να είναι ικανός να βρίσκει την κατάλληλη μέθοδο θεραπείας για κάθε πάθος, χωρίς να επιτιμά με τραχύτητα, αλλά νουθετών και σωφρονίζων με πραότητα, άγρυπνος στα παρόντα, προνοητικός για τα μέλλοντα..Να εκλέγεται από τους προεστώτας των άλλων αδερφοτήτων..Ο π. να μην επιτιμά με εμπάθεια τους αμαρτάνοντας, διότι το να ελέγχει κανείς με θυμό κι οργή τον αδερφό δεν σημαίνει ότι τον ελευθερώνει από την αμαρτία, αλλά ότι περιπίπτει κι ο ίδιος στα σφάλματα, ούτε να είναι σκληρός όταν περιφρονηθεί ο ίδιος ενώ καλωσυνάτος αν δει άλλον να περιφρονείται. (όροι κατά πλάτος, 371-3,389)..Γνωρίζω ότι η αναρχία κι η αταξία δεν είναι ωφελιμότερη από την τάξη και την διοίκηση, ιδιαιτέρως στους ανθρώπους..Είναι κακό το να θέλουν όλοι να διοικούν και κανείς να μην θέλει να διοικείται.....Το πρώτο που πρέπει να αποφεύγουμε είναι να παρουσιαζόμαστε κακοί ζωγράφοι της θαυμάσιας αρετής ή μάλλον φαύλο πρότυπο όχι κακών ζωγράφων ίσως, αλλά του πλήθους ή να απομακρυνόμαστε από την παροιμία να θεραπεύουμε άλλους, ενώ εμείς είμαστε γεμάτοι πληγές..Ο π. πρέπει όχι απλώς να μην είναι κακός αλλά να διακρίνεται για την αρετή του..Να συγκρίνει αυτό, που κατορθώνει με την εντολή κι όχι με τον πλησίον του..Και να μη ζυγίζει την αρετή με μικρά σταθμά, αλλά με το μεγαλύτερο, με εκείνο με το οποίο δημιουργήθηκαν τα πάντα και στο οποίο χρωστά η αρετή τα πάντα..Με το περίσσευμα της αρετής οδηγεί τους πολλούς στο μέτρο..Εκείνο το οποίο εκβιάζεται επιστρέφει πάλι στον εαυτό του, όπως το φυτό, που λυγίζεται με τη βία..Για το λόγο αυτό επιτάσσει ο νόμος κι ο νομοθέτης το ποιμνίο να ποιμαίνεται με την θέλησή του (Λόγ.2, 89-93)...Πόσο θα ήθελα να μην υπήρχε προεδρία, προτίμηση θέσεως και τυρρανική παρανομία και να γνωρίζομαστε μόνο από την αρετή! Τώρα το δεξιό και το αριστερό και το μέσο, το ψηλότερο και το χαμηλότερο..(Λόγ.26,185).

ΠΡΟΚΟΠΗ: Με το να αυξάνει κατά το σώμα ο Χ. , και με το να φανερώνει με την σωματική ανάπτυξη την σοφία, που είχε μέσα του, ακόμη με το να κάνει δικιά του την προκοπή των α. και την εκπλήρωση της συγκαταβάσεως του Πατρός, δηλ. την θεογνωσία και την σωτηρία των α. (Έκδ.403)

ΠΡΟΝΟΙΑ: Τέλεια πρόνοια είναι όχι μόνον να θεραπεύουμε τα πάθη όταν γίνουν αλλά & η πρόληψη των μελλοντικών δυστυχιών..Επιστάτης ενός τραπεζιού..Στο τραπέζι της ζωής υπάρχουν λογής φαγητά (όχι μόνον εκείνα που *καταγλυκαίνουν* τα αισθητήρια με το μέλι της ηδονής αλλά & τα πιο καφτερά καρυκεύματα). Η ζωή δεν είναι μόνον γλυκιά σαν μέλι αλλά προσφάγι κάπου είναι το αλάτι ή το ξύδι ή κάποια γεύση δυσάρεστη & τσουχτερή..άλλα από αυτά τα φαγητά προκαλούν έπαρση με το στυφό ποτό της απάτης αλλά κάνουν αυτόν που θα τα πει να χάσει το μυαλό του & σε άλλους προκαλούν τον εμετό των κακών κερδών. Για να μην μένει λοιπόν πολλή ώρα στο πλούσιο τραπέζι αυτός που φέρθηκε καλά στο συμπόσιο, αποσπάται το γρηγορότερο αποκομίζοντας το κέρδος να μην πέσει σε εκείνες τις ασκήμιες, που προξενεί στους αχόρταγους η έλλειψη μέτρου.. Ο τεχνίτης έχει ανάγκη για να κάνει ένα σίδηρο εργαλείο, όχι μόνον την φωτιά αλλά & το αμόνι. Η αντιπαράθεση των δυσάρεστων δείχνει την μακαριότητα της αρετής...Π. είναι η φροντίδα που δείχνει ο Θ. για τα όντα, η θέληση του Θ., χάρη στην οποία όλα τα όντα εκπληρώνουν τον προορισμό τους.. Όλα όσα γίνονται με την πρόνοια γίνονται ωραιότατα και θεοπρεπέστατα ..Κι αυτά, που ανήκουν στην π. άλλα γίνονται γιατί είναι ευάρεστα σε αυτόν κι άλλα κατά παραχώρηση (τα κακά). Επιτρέπει συχνά συμφορές στον δίκαιο, για να φανερώσει σε άλλους την κρυμμένη αρετή (Ιώβ), άλλοτε κάτι παράδοξο για να

πραγματοποιήσει έτσι ένα μεγάλο κατόρθωμα (Σταυρός), να υποφέρει ο όσιος για να μην παρεκκλίνει από την ορθή συνείδηση ή στην υπερηφάνεια (Παύλος), εγκαταλείπεται κανείς για να διδάσκονται οι άλλοι εξετάζοντας την δυστυχία του (Λάζαρος), για να δοξασθεί κάποιος άλλος (ο εκ γενετής τυφλός), για να αυξηθεί ο ζήλος κάποιου άλλου, για να γίνουν οι άλλοι ατρόμητοι στην κακοπάθεια (μάρτυρες). Παραχωρείται να παρασυρθεί κανείς σε αισχρά πράξη, για να διορθώσει κάποιο χειρότερο πάθος (πορνεία για την υπερηφάνεια). Υπάρχει εγκατάλειψη οικονομική και διδακτική και τελεία. Οι λυπηρές αιφνιδιαστικές δοκιμασίες οδηγούν στη σωτηρία εκείνους που δέχονται με ευχαριστία κι οπωσδήποτε τους προξενούν ωφέλεια. Το πρώτο θέλημα του Θ είναι η ευδοκία (η σωτηρία όλων) και το δεύτερο η παραχώρηση (οικονομική ή απογνωστική). ΟΘ. προνοεί για όλη την δημιουργία και διαμέσου όλης της δημιουργίας ευεργετώντας και διδάσκοντας ακόμη και διαμέσου των δαιμόνων (όπως στην περίπτωση Ιώβ και χοίρων). Ο Θ. τα γνωρίζει όλα, αλλά δεν τα προαποφασίζει, διότι ούτε θέλει την κακία ούτε την διά βίας αρετή (Έκδ., 263κ.ε.)

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ: 'Εις τέλος'.. Άλλοι απεφάνθησαν ότι σκοπός είναι η επιστήμη, ή τέχνη ή η δόξα. Για μας όμως σκοπός είναι η μακαρία ζωή στον άλλο κόσμο. Αυτή τελειοποιείται με το να βασιλεύει ο Θ. (Α Κορ.15:24) (Στον 48 Ψαλμ.329)

ΠΡΟΣΕΥΧΗ: Π. είναι αίτηση αγαθού που γίνεται από μέρους των ευσεβών προς τον Θεό. Δεν περιορίζεται μόνον σε λόγια γιατί ο Θ. γνωρίζει τα χρήσιμα, χωρίς να ζητούμε, αλλά γίνεται με την διάθεση της ψυχής, με πράξεις αρετής, που συνοδεύουν την ζωή. Πριν & μετά το τραπέζι, πριν την πόση του κρασιού, πριν το φόρεμα των ρούχων, όταν τελειώνει η μέρα αλλά & τη νύχτα να μοιράζεις σε ξεκούραση & προσευχή. (Εις την Μάρτυρα Ιουλίττα 213)... Οι προΐστάμενοι ενδιαφέρονται πως να ρυθμιστούν καλά όσα φαίνονται, ενώ για τα κρυφά που είναι μόνο στο Θ. ορατά, γίνεται λίγος λόγος. Με τον Μωυσή όμως δεν γινόταν έτσι. Αλλά ενώ παραγγέλει στους Ισραηλίτες να αισιοδοξούν, χωρίς να φαίνεται ότι μιλά, ο ίδιος ο Θ. μαρτυρεί ότι του φώναζε. Ο λόγος θέλει να δείξει ότι η κληρή φωνή, που ανεβαίνει στη θεία ακοή, είναι όχι η κραυγή κάποιου, αλλά εκείνη η φωνή που σαν σκέψη αναπέμπεται από την καθαρή συνείδηση. (Στο Βίο του Μωυσ. Β, 235) 'Όταν ασθενώ τότε δυνατός ειμί'.. Ας πείσουμε τους εαυτούς μας σε καιρούς πειρασμού να μην τρέχουμε σε ανθρώπινες ελπίδες αλλά με δάκρυα, στεναγμούς και κοπιώδη προσευχή να κάνουμε τις δεήσεις μας (Στον 59 Ψαλμ.375)... Όταν ο νους δεν διασκορπίζεται προς τα έξω και δεν διαχέεται δια των αισθητηρίων προς τον κόσμο, επιστρέφει στον εαυτό του κι από τον εαυτό του ανεβαίνει στην έννοια του Θ. Καθώς δε περιουγάζεται και φωτίζεται από κείνο το κάλλος, λησμονεί και την δικιά του φύση ακόμα. Δεν ελκύει την ψυχή στην φροντίδα για την τροφή, ούτε σε μέριμνα για την ενδυμασία.. αλλά όλη την προσοχή του την μεταθέτει στο πώς θα αποκτήσει τα αιώνια αγαθά,..τη σωφροσύνη και την ανδρεία, τη δικαιοσύνη και τη φρόνηση.. Καλή ευχή είναι εκείνη, που εμφυτεύει στην ψυχή καθαρή την έννοια του Θ. Ενοίκηση του Θ. είναι το να έχει κανείς τον Θ. ιδρυμένο μέσα του δια της μνήμης. Τότε γινόμαστε ναοί του Θ., όταν η συνοχή της μνήμης δεν διακόπτεται από γήινες φροντίδες κι ο νους δεν διαταράσσεται από απροσδόκτα πάθη (Προς τον φίλο Γρηγ.69).. Ο Κ. προσευχόταν ανοίγοντας τον δρόμο σε εμάς, για την ανάβαση προς τον Θ. κι εκπληρώνοντας κάθε δικαιοσύνη για χάρη μας και συμφιλιώνοντας μας με τον Πατέρα και τιμώντας τον ως αρχή κι αιτία και φανερώνοντας ότι δεν είναι αντίθετος με τον Θ: (Ιωαν.11:41).. 'Θεέ μου, Θεέ μου ίνα τί με εγκατέλειπες', ούτε επειδή ο Πατήρ είναι Θεός του, εκτός κι αν συγκαταλεχθεί μαζί μας, ούτε επειδή εγκαταλείφθηκε ποτέ από την θεότητα του, αλλά εμείς είμαστε εγκαταλελειμένοι και περιφρονημένοι. Προσευχήθηκε επειδή έκανε δική του την φύση μας (Έκδ.409)

ΠΡΟΣΟΧΗ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ: Η προστασία της ύπαρξης, που στα ζώα κατορθώνεται χωρίς καμιά επιστασία, σε εμάς επιτελείται με προσοχή και συνεχή επίβλεψη των λογισμών.. 'Πρόσεχε τον εαυτό σου'.. Κρυφές παγίδες έχουν στηθεί παντού από τον εχθρό.. Πρόσεχε ούτε τα δικά σου, ούτε τα γύρω από σε αλλά μόνον τον εαυτό σου.

Άλλο πράγμα είμαστε μείς οι ίδιοι (η ψυχή κι ο νούς) κι άλλο πράγμα τα δικά μας (το σώμα μας κι οι αισθήσεις) κι άλλο τα γύρω μας (χρήματα και η πρᾶμᾶτεια του βίου)...**Ποιος είσαι;** Γνώρισε την φύση σου, ότι το μεν σώμα είναι θνητό η δε ψυχή αθάνατη..**Να επιμελείσαι την ψυχή, που είναι πράγμα αθάνατο.** Να απονέμεις στο μεν σώμα τις διατροφές και τα σκεπάσματα στην δε ψυχή τα δόγματα της ευσέβειας δηλ. λεπτή αγωγή, άσκηση αρετής, διόρθωση των παθών. Όπως στη ζυγαριά αν φορτώσεις υπερβολικά την μια πλάστιγγα η άλλη θα γείρει έτσι και στο σώμα και την ψυχή....**Να προσέχεις τον εαυτό σου για να γνωρίζεις την υγεία και την αρρώστια της ψυχής.** Γιατί πολλοί που νοσούν από μεγάλη κι ανίατη ασθένεια λόγω της μεγάλης απροσεξίας δεν γνωρίζουν ούτε αυτό το ίδιο, ότι νοσούν. ..**Στο μεγάλο σπίτι την Εκκλησία, δεν υπάρχουν μόνο διάφορα σκεύη, χρυσά, αργυρά, ξύλινα, πήλινα αλλά και διάφορα επαγγέλματα.** Κυνηγός; **Να προσέχεις να μην σου φύγει το θήραμα για να οδηγήσεις στον Σωτήρα, αυτούς που έχουν εξαγριωθεί από την κακία, αφού τους συλλάβεις με τον λόγο της αλήθειας.** Είσαι πεζοπόρος; **Πρόσεξε μην παραστρατήσεις προς τα δεξιά ή τα αριστερά. Βόδιζε το βασιλικό δρόμο.** Ο αρχιτέκτονας θεμέλιο της πίστης τον Ι.Χ.. Ο βοσκός να επιστρέφει το πλανημένο, να επιδένει το πληγωμένο, να θεραπεύει το άρρωστο. Ο γεωργός να σκάβει γύρω από την άκαρπη συκιά..Ο στρατιώτης να εκστρατεύει την καλή εκστρατεία, εναντίον των πνευμάτων της πονηρίας, των σαρκικών παθών, να φορέσει την πανοπλία το Θ.. Ο αθλητής ας προσέχει τον εαυτό του, μην τυχός παραβεί τους αθλητικούς κανόνες..Ο λόγος του Θ. δεν σε θέλει τεμπέλη και κοιμισμένο, αλλά νηφάλια κι άγρυπνα προϊστάμενο του εαυτού σου..**Μην αφήνεις να σου φύγει το παρόν εξαιτίας οκνηρίας (όπως συνηθίζουν οι νέοι να ονειρεύονται) και μη θεωρείς σαν δεδομένη την απόλαυση αυτών που μήτε υπάρχουν και που τυχόν δεν θα υπάρξουν..Μην φαντάζεσαι τα ανύπαρκτα, αλλά να οικονομείς τα παρόντα προς το συμφέρον..** Επειδή είναι εύκολο πράγμα να περιεργάζεσαι τα ξένα, παρά να σκέφτεται τα δικά του, να μην παθαίνουμε να περιεργάζεσαι τα κακά του τάδε, αλλά να στρέφεις το βλέμμα της ψυχής σου στην έρευνα του εαυτού σου. **Κοίταξε τους καυχησιάρηδες; Δεν έγιναν όλοι σκόνη; Δεν είναι όλοι ένα παραμύθι; ..Σκύψε στους τάφους μήπως μπορείς να διακρίνεις ποιος είναι ο δούλος κι ο κύριος, ο φτωχός κι ο πλούσιος.** Εφόσον θυμάσαι τον εαυτό σου δεν θα αλαζονευθείς ποτέ. ..**Είσαι φτωχός; Σκέψου ότι είσαι άνθρωπος, το μόνο θεόπλαστο από τα ζώα..Έλαβες ψυχή νοερή με την οποία στοχάζεσαι το Θεό, με τον λογισμό κατανοείς τη φύση των όντων..Όλα τα ζώα είναι δούλα κι υποχείριά σου..Δεν έχεις τις ακτινοβολίες του χρυσού, έχεις τη σελήνη..Δεν έχεις κρεβάτι ελεεφάντινο, αλλά έχεις τη γη που είναι τιμιώτερη ..Δεν κατακλίνεσαι κάτω από χρυσή οροφή, αλλά έχεις τον ουρανό που ακτινοβολεί, Δια σε Θ. μεταξύ των ανθρώπων.. Αν προσέχεις τον εαυτό σου και τα παρόντα θα απολαμβάνεις:..και θα καταλάβεις ότι το λογικό είναι το νοερό της ψυχής, το δε παθητικό είναι το άλογο, και θα εξιχνιάσεις τον δημιουργό σου από τον εαυτό σου, σαν σε ένα μικρό διάκοσμο. (Εις το Πρόσεχε σεαυτώ)**

ΠΡΟΣΩΠΟ: Πολλοί ερωτούν, ποιος θα μας δείξει τα αγαθά; Όποιος όμως αποβλέπει στην αρετή προσπερνά αυτή την δουλική αντίληψη για το καλό και το βλέπει μέσα στο φως, τη λάμψη εκείνη, που απαυγάζεται από το θείο πρόσωπο, που δεν είναι στη φύση της αίσθησης να το πλησιάσει. Πρόσωπο του Ε., που το βλέπουμε με ορισμένα χαρακτηριστικά είναι οι αρετές που χαρακτηρίζουν την θεία μορφή (Στις Επιγρ. 39)

ΠΤΩΣΗ: Με τις αναστατώσεις του κακού η ψυχή σκέπασε τον καθρέφτη δια του οποίου μπορούσε να βλέπει την εικόνα του Πατρός αλλά περιφέρεται και βλέπει εκείνα που υποπίπτουν στις αισθήσεις..**Αν κανείς βυθισθεί στο βυθό, δεν βλέπει πλέον το φως, ούτε εκείνα που φαίνονται μέσα στο φως γιατί τα μάτια του είναι στραμμένα προς τα κάτω και νομίζει ότι εκτός από τον βυθό τίποτε περισσότερο δεν υπάρχει αλλά κατεβαίνει συνεχώς προς τα κάτω, τα σκοτεινότερα και βαθύτερα μέρη, κάτι που έπαθε και το γένος των α. (στην αρχή θεός ο ήλιος, μετά τα στοιχεία των σωμάτων, σαν σαλιγκάρια θεοποίησαν ά., λίθους ερπετά και ξύλα κι άγρια άλογα, ακόμα κι ανύπαρκτα κυνοκέφαλα) (Κατά ειδώλων, 91κ.ε.) Ο πρώτος ά. είχε το νοῦ του στον Θ. με ανεπαίσχυντη παρρησία, και ζούσε μαζί με τους αγγέλους εντρυφών στη θέα των**

νοπτών, που ο άγ.Μωυσής μεταφορικά ονόμασε παράδεισο. Έχει την ικανότητα η καθαρότης της ψυχής να καθρεφτίζει μέσα της και τον Θ.(Ματθ.5:8) Οι ά. αφού παραμέλησαν τα ψηλότερα κι έδειξαν οκνηρία στην κατανόηση τους ανεζήτησαν αυτά, που βρίσκονταν πλησίον τους, στο σώμα και τις αισθήσεις..περιέπεσαν σε επιθυμία εαυτού τους, αφού προτίμησαν να βλέπουν τα ανθρώπινα παρά τα θεία, υποδούλωσαν την ψυχή τους στις σαρκικές ηδονές και λησμόνησαν την εξουσία, που τους έδωσε εξαρχής ο Θ.. Αισθάνθηκαν *γυμνοί από την όραση των θείων* και προστέθηκαν στην ψυχή τους φόβοι κι αγωνίες κι ηδονές και το επίγειο φρόνημα. Επειδή όποιος δεν θέλει να απομακρυνθεί από τις επιθυμίες, φοβάται τον θάνατο και τον χωρισμό του σώματος.. Έκανε κατάχρηση του ονόματος 'καλός' κι επίστευε ότι όντως καλή είναι ηδονή. *Αφού η ψυχή ερωτεύθηκε την ηδονή, άρχισε και να την απολαμβάνει.* Επειδή εκ φύσεως είναι ευκίνητη, αν και απεστράφη από τα καλά, εντούτοις δεν παύει να κινείται δια τα μη όντα, που είναι πλάσματα φαντασίας..Έχει πλασθεί όχι όμως απλά να κινείται αλλά προς τα εκεί που πρέπει. Φαντασιείτε έναν ηνίοχο να αρματοδρομεί όχι προς ένα σκοπό αλλά να ορμά πάνω σε αυτούς, που συναντά να βλέπει μόνον το τρέξιμο κι όχι το σκοπό. Το ίδιο η ψυχή αμαρτάνει και κυοφορεί μέσα της το κακό και δεν βλέπει ότι παραστράτησε. Επειδή γνώριζε ότι η θέληση των α. έχει την ελευθερία, πρόλαβε και τους εξασφάλισε με νόμο και τόπο (παράδεισο) τη χάρη, που τους έδωσε..Το 'θανάτω αποθανείσθε' σήμαινε την αιώνια παραμονή στο θάνατο και τη φθορά.. 'Εγώ είπα θεοί εστέ, και γιοί του υψίστου όλοι, εσείς όμως ως ά. αποθνήσκετε' (Ψ.81:6-7) Με την παράβαση της εντολής επέστρεψαν στο κατά φύση, που είναι συνέπεια της γένεσης εκ του μηδενός..Χάρη στην κοινωνία τους με τον Λόγο νίκησαν τη φύση 'ο Θ. έπλασε τον ά. για να είναι άφθαρτος και εικόνα της δικής του αιδιότιμης, από φθόνο όμως του διαβόλου μπήκε στον κόσμο ο θάνατος' (Σοφ.Σολ. 2:23-4) (Περί ενανθρωπήσεως 237-9). Εκείνος που επιστατούσε την περίγειο θεωρεί προσβολή & δεν ανέχεται να αναδειχθεί από την φύση, που είναι υποχείρια σ'αυτόν κάποια ουσία, που μοιάζει με την υπερέχουσα αξία του Θ...Κι όπως στο λύχνο, όταν η φωτιά αρπάξει το φυτίλι, ο αδυνατών να σβήσει τη φλόγα με το φύσημα θα ρίξει νερό στο λάδι...έτσι κι ο αντικείμενος, αναμείζας την προαίρεση του ανθρώπου με την κακία επιτυγχάνει να σβήσει & να αμαυρώσει την ευλογία. Κι όταν λείπει η ευλογία κατ'ανάγκη μπαίνει αντί αυτής το αντίθετο..Ενώ ο Θ. με όρισε την ψυχή μου για ζωή (ζωή ήταν βέβαια η τρυφή του Παραδείσου), οι εχθροί την μετέθεσαν από την φύλαξη του Παραδείσου να φροντίζει το δικό τους αμπέλι, που τα τσαμπιά του παράγουν πικρία & τα σταφύλια του χολή. Ενώ προστατευόταν από τον Θ. με όλα αυτά, κι απολάμβανε τα αγαθά του πολύ γρήγορα αφού χορτάσθηκε κι αυθαδίασε από τον κόρο, προτίμησε αντί της νοπτής ομορφιάς αυτό που εφάνη τερπνό στα σαρκικά μάτια κι αντί των πνευματικών απολαύσεων θεώρησε πολυτιμότερο το γέμισμα της κοιλιάς..Δεν έγινε από ανάγκη κακός, αλλά λόγω απερισκεψίας.. (το τμήμα της αμαρτίας θάνατος'. Όσο απομακρυνόταν από τη ζωή (τον Θεό), τόσο πλησίαζε στο θάνατο (Ουκ έστιν αίτιος των κακών,109-11)... Οι ά. αφότου έσκαψαν κι έβγαλαν από τη γη χρυσάφι, ασήμι, πολυτίμους λίθους και κατασκεύασαν μαλακά και περιττά ρούχα, κι ότι παρόμοιο πράγμα, που αποτελεί αφορμή πολέμου και επαναστάσεων, και εγκαθιδρύσεως τυρρανίας, αποκτούν παράλογη υπεροψία κι αποκλείουν την ελεημοσύνη από τους δύστυχους ανθρώπους και δεν θέλουν ούτε με τα δικά τους περιτά να καλύψουν τα αναγκαία των άλλων χωρίς να θυμούνται ότι η φτώχεια κι ο πλούτος, η δουλεία κι η ελευθερία εμφανίστηκαν σαν αρρώστιες αργότερα στο γένος μας από κοινού μαζί με την κακία, της οποίας είναι επινοήματα. Δεν έγιναν έτσι εξ'αρχής, λέει η Γραφή αλλά εκείνος που έπλασε τον άνθρωπο, τον άφησε ελεύθερο κι αυτεξούσιο και πλούσιο στον παράδεισο της τρυφής..Ελευθερία και πλούτος ήταν τότε μόνον η τήρηση της εντολής, και παράβαση και φτώχεια η παράβασή της. Μετά την παράβαση εμφανίστηκαν οι φθόνοι κι οι φιλονεικίες κι η δόλια κυριαρχία του σατανά, που παρασύρει πάντα με την λαιμαργία της ηδονής τους πιο θρασείς εναντίον των ασθενεστερών, σχίσθηκε το ενιαίο ανθρώπινο γένος κι έλαβε διάφορα ονόματα κι η πλεονεξίακατακερμάτισε την ευγένεια της ανθρώπινης φύσης αφού προσέλαβε ως σύμμαχο και βοηθό της καταδυναστεύσεως το νόμο (Λογ.14,291-3)...Μακάρι να εξαφανιζόταν η κακία κι η πρώτη της ρίζα, ο διάβολος, ο

οποίος ενώ κοιμόμασταν έσπειρε μέσα μας ζιζάνια, για να γίνει η αρχή του κακού η παραμέληση του αγαθού..Καταδικάσθηκα σε αδιάκοπη λύπη για την πικρή ηδονή και σε πόλεμο, προς εκείνο, που είχα γίνει κακώς φίλος και υπέκλεψε τη θέλησή μου με τη γεύση του καρπού. Αυτή είναι η μητέρα της ανάγκης, η ανάγκη της πλεονεξίας, η πλεονεξία των πολέμων, οι πόλεμοι πατέρες των φόρων, οι δε φόροι η πιο βαριά συνέπεια της καταδίκης μας. Εμείς ας μην κάνουμε βαρύτερο το πρόστιμο, αφού βρισκόμαστε κάτω από την ίδια καταδίκη..Ο Θ. απαιτεί από μας την φιλανθρωπία του ενός προς τον άλλο, έστω κι αν τιμωρούμεθα από αυτόν..Κάμε για τον εαυτό σου την εγγραφή στους ουρανίους καταλόγους πιο καλή με το να φανείς καλός και φιλάνθρωπος προς εμας.(Λογ.19, 419 κ.ε.) Έλεος στον πεσμένο. Η ευσπλαχνική φωνή 'Αδάμ, πού είσαι;' αντί του σε ποιά πτώση κατέπεσες από τόσο μεγάλο ύψος (Στον 114 Ψαλμ., 409).. Άφησαν τον δρόμο τους (τον Κ.) και περιπλανιόνταν στην έρημο έξω από το βλέμμα του Θ., που ήταν όλη κατάξηρη και χωρίς ικμάδα, στερημένη από την πνευματική δροσιά..Δεν μπορούσαν να βρουν την πόλη του Θ., όπου βρίσκεται το κατοικητήριο των αξιών..Πώς να βρεθεί τροφή και ποτό σε κατάξηρη γη;... Ο Κ. γίνεται και τα δυό αυτά, παρέχοντας τον εαυτό του κατάλληλο σε όσους τον ζητούν..Μια φωνή απευθύνθηκε στο Θ. τα μετέτρεψε όλα προς το καλό... Δρόμος και Πόλη κατοικίας γίνεται αυτός ο ίδιος.. 'μέσα σε αυτόν ζούμε και κινούμαστε και υπάρχουμε'.. Το ανθρώπινο γένος απομακρύνθηκε από το φως και γονάτισε στην αμαρτία, έχασε την όρθια στάση κι αποξενώθηκε από την αληθινή ζωή..Γιατί τους κρατούσε η βαριά πέδη του κακού, η φτώχεια του κακού, που περιτυλίχτηκε γύρω από τις καρδιές σαν σιδερένια αλυσίδα.. Φυσική συνέπεια η ζωή να περιμένει κόπος και ταπείνωση, επειδή δεν θέλησαν να παραμείνουν στην αγάπη του Κ. 'Φώναξαν στον Κ. μέσα στη θλίψη τους και τους έσωσε'..Η ανομία είναι ταπείνωση, μολύβι που παίρνει μαζί της στο βάραθρο, όποιον βρίσκεται ψηλά εξαιτίας της ομοίωσης προς τον Θ. (Στις Επιγρ.75).. Το δέντρο της γνώσεως ήταν σαν κάποια αφορμή και δοκιμασία κι άσκηση της υπακοής και παρακοής του α.. Γι'αυτό λέγεται δέντρο της γνώσεως ή επειδή έδινε σε κείνους (που έχουν προχωρήσει στη θεία θεωρία), που έτρωγαν την δύναμη να γνωρίσουν την φύση τους, που ήταν βέβαια καλή για τους τελείους οπότε 'εθαυμαστώθη η γνώση σου εξ εμού' (από την δική μου κατασκευή, Ψ.138:6), αλλά επικίνδυνο για τους ατελέστερους και λαίμαργους για την επιθυμία, γιατί ο Θ. που μας δημιούργησε, δεν ήθελε να μεριμνάμε και να ασχολούμαστε με πολλά, ούτε να προσούμε για την ζωή μας, που είχε πάθει ο Αδάμ, έχοντας το αγγελικό έργο της υμνολογίας..Ο παράδεισος ήταν και αισθητός και νοητός αφού κι ο ά. είναι έτσι έχοντας ως κατοικία τον νοικάρη Θ. κι ένδοξο ρούχο τον Θ. και την χάρη του κι απολαμβάνοντας την θέα του προσώπου του σαν άλλος άγγελος.. ή ξύλο ζωής την βαθυτέρα περί Θ. έννοια, που δημιουργείται μέσα μας από τα αισθητά, που ονόμασε 'παν ξύλον', δηλ. την πληρότητα και την ενότητα, που παρέχει μόνιμη κοινωνία του καλού κι από την άλλη ξύλο γνώσεως την αισθητή και γεμάτη από ηδονή τροφή, που φαινομενικά προκαλεί γλυκύτητα, στην πραγματικότητα κάνει κοινωνό κακών αυτόν, που την γεύεται..'Από παντός ξύλου' εννοεί ότι διαμέσω όλων ανυψώσου σε μένα τον δημιουργό κι απόλαυσε ένα καρπό από όλα, δηλ. εμένα την αληθινή ζωή. Όλα ας σου προσφέρουν ως καρπό την ζωή και κάνεις κοινωνία με μένα συστατικό της υπάρξεώς σου, γιατί έτσι είσαι αθάνατος. 'ή δ'αν ημέρα φάγησθε' γιατί η αισθητή τροφή πηγαίνει στην φθορά, κι είναι αδύνατος να παραμείνει άφθαρτος ο κοινωνός της αισθητής τροφής. (Έκδ., 209) Πώς στο κέντρο του παραδείσου υπήρχαν δύο δέντρα; Το κεντρικότερο σημείο της θείας φυτείας είναι η ζωή, ενώ ο θάνατος είναι καθευτόν αφύτευτος κι άρριζος..αλλά φυτεύεται πάνω στη στέρση της ζωής... Αφού λοιπόν η ζωή είναι στο μέσον των θείων φυτών..γι'αυτό & το θανατηφόρο δέντρο είναι στη μέση, του οποίου ο καρπός λέγεται καλός..κατά τη λανθασμένη κρίση περί καλού κι ύστερα από την πικρή του γεύση φαίνεται πως είναι κακός, σύμφωνα με τις Παροιμίες: 'μέλη στάζουν τα χείλη της κακίας, έπειτα όμως γι'αυτούς, που γεύτηκαν την κακή του γλύκα είναι πικρότερος από χολή'. (άσμα ιβ, 383)

ΡΕΨΙΜΟ: Εκείνος, που χόρτασε από κάθε λόγο, που βγαίνει από το στόμα του Θ., σύμφωνα με την συνήθη αλληγορία της Γραφής, η ψυχή, που τράφηκε με τα ιερά γράμματα, εκβάλλει παρόμοιο ρέψιμο, λόγον αγαθόν..Βλέπεις τί ξερνούν τα στόματα των αιρετικών; Πόσα βρωμερά κι απαίσια είναι τα λόγια τους, που αμρτυρούν κάποια αρρώστια σοβαρή στο βάθος τους; Μην γαργαλές τα αυτιά σου και συγκεντρώνεις σωρό δασκάλων για τον εαυτό σου, που είναι δυνατό να αρρωστήσουν τα σπλάχνα σου και να σου προξενήσουν ρέψιμο πονηρών λόγων (Στον 44 Ψαλμ.267)

ΣΑΡΚΑ-ΣΩΜΑ: Η αγ.Συγκλητική κάποτε ξεκουραζόταν από την σκληρότατη άσκηση, για να μην διαλυθούν δια μιας τα μέλη του σώματος, επειδή αυτό είναι απόδειξη ήττας. Όταν τα όπλα παραδοθούν, ποιά ελπίδα απομένει στον στρατιώτη για να πολεμά; Μερικοί εξάντλησαν τους εαυτούς τους με υπερβολικό και παράλογο μέτρο και προξένησαν καίρια πληγή στο σ. τους Και κατέστρεψαν τους εαυτούς τους, σαν να είχε παραιτηθεί ο αντίπαλος..Κι οι ναύτες όταν τους καταλάβει θύελλα μένουν πεινασμένοι. Όταν επιζήσουν τότε φροντίζουν να εξασφαλίσουν και την δεύτερη σωτηρία. Κι όλος ο χρόνος στην θάλασσα δεν ξοδεύεται σε τρικυμίες, ούτε περνούν τον καιρό τους αμέριμνα, ούτε παρασύρονται από βαθύ ύπνο, διότι από το παρελθόν γνωρίζουν το μέλλον (Βίος της Συγκλητ.265) ..Αν κάποιος κανείς ενδιαφέρεται για το σώμα, γιατί είναι το μόνο αναγκαίο κτήμα στη ψυχή & συνεργάζεται μαζί της στην επίγειο ζωή, λίγο θα φροντίσει για τις ανάγκες του, ώστε κι αυτό να συγκρατεί & με μέτρια φροντίδα να το διατηρεί γερό γαι την υπηρεσία της ψυχής αλλά & να μην σκιρτά από τον κόρο. Αν κάποτε το δει να φλέγεται από τις επιθυμίες του περισσοτέρου κι ανωφελούς, θα κραυγάσει προς αυτό: 'Τίποτε δεν φέραμε στον κόσμο..' (ΑΤιμ.6:7-8) & θα το κάμει υπάκουο κι ελαφρό πάντοτε στην ουράνιο οδοιπορία & θα αποκτήσει συνεργάτη στα παρόντα.. (Περί του μη προσηλώσθαι, 183-5). Τα σιτηρά φυτρώνοντας τους σπόρους τους δεν φαίνονται αμέσως τα στάχυα αλλά το πρώτο γέννημα είναι το χόρτο, που καθαίρει τον καρπό, (αποτελώντας σκέπη της ρίζας από το κρύο & την ζέση) έπειτα γίνεται η καλαμιά (που έχει αλεπάλληλους χιτώνες) κι αφού φθαρεί το χόρτο & τότε ωριμάζει ο καρπός ψηλά στο στάχυ. Όπως ο γεωργός δεν αγανακτεί αλλά στο καθένα βλέπει την απαραίτητη χρησιμότητα, που με αυτήν προχωρά η φύση με τέχνη οδηγώντας τον καρπό στην τελειώσή του, και ρός για σένα να μην αγανακτείς που η φύση μας προχωρεί διαμέσου των αναγκείων δρόμων προς το σκοπό της αλλά να νομίζεις ότι ανάλογα με το γεγονός των σπόρων αυτό που είναι κάθε φορά παρόν είναι οπωσδήποτε χρήσιμο & απαραίτητο. Γιατί δεν λάβαμε την ύπαρξή μας για να φτάσουμε ως το έμβρου ούτε αποβλέπει η φύση μας στις διάφορες ηλικίες που κάθε φορά μεταβαλλόμενη ντύνεται & ξεντύνεται, ούτε ακόμη αποβλέπει στη διάλυση του σώματος, που γίνεται με τον θάνατο. Και όπως η γεωργία αποβλέπει στο θερισμό του καρπού, έτσι & το πέρας της ζωής που θα αποκομίσουμε είναι η μακαριότητα, ενώ όλα όσα βλέπουμε γύρω από το σώμα, ο θάνατος, τα γηρατειά, η νεότητα, η νηπιακή ηλικία, η εμβρυακή ζωή, όλα αυτά είναι κάποια χόρτα κι άγανα & καλαμιές, πορεί & σειρά τελείωσης που ελπίζουμε. Έτσι ούτε απέχθεια θα νοιώσεις για αυτά, ούτε θα δεθείς με πάθος μαζί τους. Όπως ο γιατρός κατέχοντας σύμφωνα όλη την επιστήμη των ωφελίμων & των βλαβερών συμβουλεύει το παιδί του το σωστό αλλά δεν μπορεί να εμποδίσει το μικρό στην ηλικία & στο νου να επιθυμήσει κάποιο δηλητηριώδες καρπό. Επειδή όμως έχει κάθε είδους αντίδοτο επιτρέπει στο παιδί να δοκιμάσει τα βλαβερά, ώστε να καταλάβει την χρησιμότητα της πατρικής συμβουλής, έτσι & ο γλυκός Πατέρας της φύσης μας. Μας φόρεσε τους δερμάτινους χιτώνες. Φόρεμα της λογικής φύσης έγιναν τα ιδιώματα της άλογης, η φιληδονία, ο θυμός, η απληστία. Δεν είναι το σώμα αίτιο του κακού αλλά η προαίρεση. Το σώμα κινείται σύμφωνα με την δική του φύση. Με το φαγητό συμπληρώνει αυτό που λείπει. Με την διαδοχή όσων γίνονται το σώμα αθανατίζεται. Ο υπηρέτης όμως των ηδονών έκανε τις ανάγκες δρόμους των παθών. Αντί τροφής τρυφή, αντί φορέματος καλλωπισμός, αντί σπιτιών πολυτέλεια, αντί παιδιών παράνομες ηδονές. Τι κοινό έχουν με την τροφή τα σκαλισμένα ασημικά ποικιλμένα με χρυσό & πέτρες; Ή τι χρειάστηκε το φόρεμα την χρυσή κλωστή & το πορφυρό χρώμα. Η πλεονεξία γίνεται τρυπημένο πιθάρι που πάντα χρειάζεται νερό & πάντα είναι άδειο.

Δεν είναι λοιπόν το σώμα αλλά η προαίρεση.....Ένας βώλος από σίδηρο χρησιμεύει στη σιδηρουργία κι ακατέργαστος γίνεται αμόνι για τον τεχνίτη. Όταν η φωτιά καθαρίσει με επιμέλεια το σβώλο, αποθέτει ότι το γεώδες & άχρηστο, τη σκουριά, & αυτό που ήταν κάποτε αμόνι, αφού λεπτοδουλεύτηκε έγινε θώρακας. Το σώμα μας έχει πολλή σκουριά, τα οποία στη ζωή αυτή είναι χρήσιμα, στην άλλη ζωή είναι τελειών άχρηστα & ξένα. Αυτό που πετυχαίνει το σίδηρο με την φωτιά, πετυχαίνει ο το σώμα με τον θάνατο. Όταν η όρεξη που τώρα ορέγεται ηδονές & πλούτη & εξουσίες & θυμούς καθαρθεί, τότε θα στρέψει την ενέργειά της προς το μόνο επιθυμητό κι αγαπητό. Εκεί στρέφεται ο ατέλειωτος έρωτας της αληθινής ομορφιάς, εκεί η αξιέπαινη πλεονεξία για τους θησαυρούς της σοφίας, κι η ωραία φιλοδοξία που κατορθώνεται με την κοινωνία της βασιλείας του Θ. & το ωραίο πάθος της απληστίας που ουδέποτε χορταίνει με τα υπερκείμενα. Αφού λοιπόν μάθεις ότι στους καιρούς που πρέπει ο τεχνίτης του παντός θα ξανακαλκεύσει το σβώλο του σώματος σε όπλο χαράς, θώρακα δικαιοσύνης, ξίφος του Πνεύματος & περικεφαλαία της ελπίδος & θα κατασκευάσει την πανοπλία του Θ., τότε να αγαπάς το σώμα σου σύμφωνα με το αποστολικό κανείς δεν μίσωσε το σώμα του. Το σώμα τότε θα τείνει προς τα πάνω. Η γεννητική δύναμη της φύσης θα περάσει στην υπηρεσία του τοκετού, που περιγράφει ο Ησαΐας: 'Από το φόβο Σου Κύριε συλλάβαμε & γεννήσαμε. Κυοφορήσαμε πνεύμα σωτηρίας σου πάνω στη γη. Η μορφή μας θα λάβει ωραία μορφή. Η κακία, που ασχημαίνει τώρα το πρόσωπό μας θα εκδιωχθεί & θα αστράφει σε όλους το θείο κάλλος, το οποίο είχαμε στην αρχή. Κι αυτό είναι φώς, καθαρότητα & αφθαρσία & ζωή & αλήθεια. Για αυτό μπροστά στο θάνατο χρειάζεται το ωραίο πένθος για αυτή την ζωή, που δεν ταυτίζεται με την δουλική & άλογη θλίψη, την κατεργαζομένη θάνατο. Για να μην νοιώθετε λοιπόν λύπη όπως οι λοιποί οι μη έχοντες ελπίδα (Λόγ. Εις τους Κεκοιμ.199). Και μεις είμαστε στάχυς. Εξαιτίας του καύσωνα της αμαρτίας ξηραθήκαμε..κατά την άνοιξη της ανάστασης θα αναδείξει πάλι το γυμνό κόκκο του σώματος στάχυ ψηλό & πλούσιο κι όρθιο εκτεινόμενο μέχρι τον ουρανό κι αντί καλάμης ή ανθερίκου στολισμένου με αφθαρσία & τα λοιπά θεοπρεπή γνωρίσματα..Μακάριοι είναι εκείνοι, στους οποίους η τέλεια ομορφιά των στάξεων βλαστάνει αμέσως δια της αναστάσεως..Δεν γνωρίζω πως έχω ενωθεί με το ασταθές και ταπεινό αυτό σ. και πως είμαι ταυτόχρονα και εικόνα του Θ. κι ανακατεμένος από τον πηλό. Το σ. τούτο μάχεται όταν είναι υγιές και στενοχωρείται όταν πολεμείται. Το αγαπώ ως σύνδουλό μου και ταυτόχρονα το αποστρέφομαι σαν εχθρό μου. Το αποφεύγω ως σύνδουλό μου και ταυτόχρονα το ντρέπομαι, γιατί είναι συγκληρο νόμος μου. Αγώνίζομαι να το διαλύσω και δεν έχω κανένα βοηθό να το χρησιμοποιήσω για να κατορθώσω τα άριστα, επειδή γνωρίζω γιατί έχω πλασθεί κι ότι πρέπει να ανέλθω προς τον Θ. δια των πράξεών μου. Το λυπάμαι επειδή είναι βοηθός μου και δεν μπορώ να αποφύγω την επανάστασή του ή το να απομακρυνθώ από το Θ. από τα δεσμά τα οποία με παρασύρουν προς τα κάτω ή με κρατούν δεμένο στο έδαφος. Είναι εχθρός μου ήπιος αλλά και επικίνδυνος φίλος.. Περιποιούμαι εκείνο, που φοβούμαι και εκείνο το οποίο αγαπώ φοβούμαι. Προτού να πολεμήσω συμφιλιώνομαι και προτού να ειρνεύσω διαφωνώ πάλι. Ποιά η σοφία που με περικλείει; Και ποιο αυτό το μέγα μυστήριο; Ή μήπως έχει σκοπό επειδή προερχόμαστε από το Θ. κι έχουμε καταπέσει κι απομακρυνθεί από αυτόν, να μην περιφρονούμε τον Δημιουργό υπερηφανευόμενοι και υψηλοφρονούντες για την αξία μας αλλά με τη μάχη και την πάλη με το σ. να βλέπουμε πάντα προς αυτόν κι η αδυναμία, που συνυπάρχει με την πάλη αυτή, να αποτελεί διαπαιδαγώγηση για το αξίωμα και να γνωρίζουμε ότι και μεις οι ίδιοι είμαστε ταυτόχρονα πολύ μεγάλοι και πολύ ασήμαντοι, επίγειοι κι ουράνιοι, παροδικοί κι αθάνατοι, κληρονόμοι φωτός και φωτιάς ταυτόχρονα ή και σκότους για αν στραφούμε προς ένα ή προς το άλλο; Τέτοιο είναι το μίγμα μας κι αυτός είναι ο λόγος, νομίζω, όταν υπερηφανευόμαστε για την ανθρώπινη φύση, ντρεπόμαστε για τη σαρκική μας.. Γιατί αν εξαιτίας του πάθους κατηγόρησα την σ. ως εχθρό, όμως εξαιτίας εκείνου που με έδεσε μαζί της, την προστατεύω ως φίλο. Κι εκείνοι που είναι υγιείς κι εκείνοι, που κατατρώγονται από την ίδια αυτή ασθένεια, οφείλουν να φροντίζουν τον εαυτό τους όχι λιγότερο από τους άλλους. Γιατί όλοι είμαστε ίσοι απέναντι στον Κ...Ένα πράγμα παρέχει ασφάλεια στα σώματα και τις ψυχές μας, η φιλανθρωπία (Λόγ.14, 251-5)....Με όποιο τρόπο ο

βασιλιάς προσκυνείται και γυμνός και ντυμένος και η πορφύρα, σαν απλή πορφύρα καταπατείται και πετιέται, όταν όμως γίνει βασιλικό ένδυμα, τιμάται και δοξάζεται, κι αν κανείς την περιφρονήσει καταδικάζεται σε θάνατο, όπως ακόμη κι ένα απλό ξύλο μπορεί να το πιάσει κανείς, όταν όμως ενωθεί με την φωτιά και γίνει κάρβουνο όχι εξαιτίας του, αλλά εξαιτίας της φωτιάς γίνεται απλησίαστο, έτσι κι η σάρκα, από τη φύση της δεν είναι προσκυνητή, προσκυνείται στο πρόσωπο του Θ. Λόγου που ενώθηκε υποστατικά μαζί της (Έκδ.425)

ΣΑΒΒΑΤΟ: Εγώ γνωρίζω το Σ. της ανάπαυσης, γνωρίζω το νόμο της αργίας, που δεν έδεσε με δεσμά τον άνθρωπο δεσμευοντάς τον να μην κάνει τη φυσική του ενέργεια. & μήπως θα μας πρόσταζε αδύνατα πράγματα, δίνοντάς μας εντολή να απρακτούμε, αφού & πέρα από τα λοιπά έργα αυτή η ζωή (με την ακοή, την όραση) είναι έργο;..Ο νόμος όμως μας δόθηκε από το Θεό & κανένα από όσα μας προστάζει ο Θ. δεν είναι αντίθετο με την φύση ή έξω από τη λογική της αρετής. Η άλογη αργία είναι αρετή.. Δίνει λοιπόν εντολή να αργούμε από κακά έργα..Όποιος επιμένει όμως στο φιλόγραμμα δεν ξέρω πώς θα αντιληφθεί μέσα στο νόμο ό,τι αρμόζει στο Θεό...Οι λογισμοί που εξοντώνουν την κακία είναι αυτές οι πέτρες που εκσφενδονίζονται εύστοχα από τον Εκκλησιαστή.. Οι αρετές γίνονται & πέτρες & μένουν στον κόρφο εκείνου, που τις έριξε (ΣΤΟΝ ΕΚΚΛ.459Κ.ε.).

ΣΗΜΕΡΑ: Μόνον το παρόν ανήκει στον καθένα. Η ελπίδα για το μέλλον είναι άδηλη..Ποιά είναι τα χωράφια των κορακιών; Ποιές οι αποθήκες των αιτών; Δεν είναι κοινή για όλους χορηγία ζωής το θείο θέλημα που περικρατεί τα πάντα; Η σωματική ζωή είναι του παρόντος μόνον, ενώ αυτή που ελπίζουμε είναι της ψυχής. Το λάθος της ανθρωπίνης ανοησίας στη χρήση της μίας & της άλλης είναι ότι παρατείνει τη σωματική ζωή στις ελπίδες του μέλλοντος ενώ την ψυχική την περιορίζει στην απόλαυση των παρόντων. Γι αυτό η ψυχή, επειδή ασχολείται με το φαινόμενο αποξενώνεται κατ'ανάγκη από την πραγματική κι αληθινή ελπίδα. Όταν στηρίζει την ελπίδα της στα άστατα πράγματα, ούτε αυτά κρατεί ούτε εκείνα έχει. Για το σήμερα χρειάζεται το ψωμί. Η βασιλεία είναι η μελλοντική μας μακαριότητα. (Στο Πατερ ημών 77κ.ε.).Ο Κ. διαλύοντας τα πονηρά σχέδια (του διαβόλου), λέγει 'σήμερα αν της φωνής μου ακούσετε' (Ψ.94:8). Εκείνος λέγει το σήμερα αφιερώστε το σε μένα και το αύριο στον Θεό. Δεν τολμά ο εχθρός σου να σε συμβουλευσει να απομακρυνθείς από τον Θεό (γιατί ξέρει καλά ότι το άκουσμα αυτό είναι βαρύ στους Χριστιανούς) αλλά με πονηρά κι απαιτηλά σχέδια ετοιμάζει την επιχείρηση. Είναι σοφός στο να διαπράξει το κακό. Γνωρίζει πολύ καλά ότι εμείς οι άνθρωποι ζούμε το τώρα κι ότι κάθε πράξη γίνεται στο παρόν. Με το να μας κλέβει μεθοδικώς από μας το σήμερα, μας αφήνει τις ελπίδες για αύριο, κι όταν έλθει το αύριο πάλι απαιτεί το σήμερα για τον εαυτό του..κι έτσι κρυφά μας αποσπά από την ζωή. Έτσι κάνει το επινοητικό πουλάκι ώστε ούτε να απογοητεύει τους κυνηγούς, ούτε να συλλαμβάνεται..Αφού τους κράτησε με την ελπίδα να ασχολούνται με αυτό, έδωσε την ευκαιρία στα πουλάκια να φύγουν (Προτρεπτική στο άγ.Βάπτισμα,271).

ΣΙΩΠΗ: Δεν γνωρίζετε πόσο μέγα δώρο από το Θ. είναι η σιωπή, και το να μην έχει κανείς ανάγκη του λόγου ώστε ελευθέρως άλλο να εκλέγει άλλο να αποφεύγει και να αποταμιεύει στον εαυτό και λόγο και σ. Κάθε λόγος εκ φύσεως είναι σαθρός κι ευκίνητος και στερείται ελευθερίας για τον αντιμαχόμενο λόγο. Ο δε περί θ. λόγος έχει τούτο το γνώρισμα..όσο περισσότερος ο ζήλος και φοβερώτερος ο κίνδυνος(Λόγ.32,53)

ΣΚΗΝΗ: δεν είναι το οίκημα, που κατασκευάζεται από την άψυχη ύλη, ούτε έξοδος είναι η αναχώρηση από το ναό αλλά σ. για μας είναι το σώμα, καθώς μας δίδαξε ο απόστολος 'Στενάζοντες όντας εν τω σκηνώματι' (Β Κορ.5:4) Έξοδος από τη σκηνή είναι η αναχώρηση από αυτή τη ζωή. για την οποία προετοιμαζόμαστε.. (Στον 28 Ψαλμ.99)...Σκηνώμα είναι η θεοφόρος σάρκα, που αγιάσθηκε δια της ενώσεώς της με τον Θ. Κατοικία του, η ένσαρκη παρουσία Του(Στον 45 Ψαλμ.309)

ΣΚΛΗΡΥΝΕΙ ο Θ. τον Φαραώ με την μακροθυμία & την αναβολή της τιμωρίας επιτείνων την κακία για να φανερωθεί σε αυτόν η δικαιοσύνη της θείας κρίσεως με το να αυξηθεί στο έπακρο όριο η κακία του..μέχρις ότου ο ίδιος πάνω στην αλαζονεία της καρδιάς του, επιχείρησε να αντισταθεί στην πορεία των δικαίων. (Ουκ έστιν αίτιος των κακών,105)

ΣΚΟΠΟΣ: Δεν μπορεί η εργασία των χειρονακτών να έχει κάποιο σκοπό, η δε ανθρώπινη ζωή να μην έχει σκοπό πρὸς τον οποίο αποβλέπων αυτός που δεν θέλει να εξομοιωθεί καθ'ολοκληρίαν με τα άλλα ζώα, πρέπει να κάνει το κάθε τι & να λέγει. Διαφορετικά μπορεί να γίνουμε σαν τα ανεργάτα πλοία..σαν να μην υπάρχει στο πηδάλιο της ψυχής καμιά λογική..Κανένας που ασκείται στην πάλη ή το παγκράτιο δεν ασκείται στην κιθάρα ή τη φλογέρα (Πολυδάμας, Μίλων).. Ο Τιμόθεος ασχολείτο τόσο με την μουσική ώστε ξεσήκωσε στα όπλα τον Αλέξανδρο με κάποιο φρυγικό μέλος..Τόση δύναμη παρέχει & στη μουσική τέχνη & στους γυμναστικούς αγώνες η άσκηση για την επιτυχία του σκοπού...Ενώ οι αθλητές υποφέρουν άπειρους κόπους..& χύνουν πολύ ιδρώτα..εμείς στους οποίους, πρόκεινται τόσα θαυμαστά έπαθλα, με το να κοιμόμαστε κι από τα δυό πλευρά & να διαιτώμεθα με πολλή άνεση, θα είναι δυνατόν να τα πάρουμε με το ένα μας χέρι;..Τί άλλο μπορούμε να κάνουμε από το να φροντίζουμε για την ψυχή μας; Στην κοιλιά να προσφέρουμε τα απαραίτητα κι όχι τα ευχάριστα..Το καθάρισμα της ψυχής είναι η περιφρόνηση των ηδονών που προέρχονται από τις αισθήσεις..Τα μάτια να μην ψυχαγωγούνται με το να βλέπουν σώματα που εξακοντίζουν το κεντρί της ηδονής, ούτε από τη μουσική εκείνη, που γεννιούνται τα πάθη που υποδουλώνουν την ψυχή (Δαβίδ & μελαγχολία του Σαούλ, Πυθαγόρας & μεθυσμένοι)..Το σώμα πρέπει να το βοηθούμε τόσο ώστε να το έχουμε βοηθό στη φιλοσοφημένη ζωή (Πολιτεία 411Α) (Προς τους Νέους 341)..Ο κάθε σκοπός επιτυγχάνεται με την κατάλληλη άσκηση, Κι η άσκηση της ευαρεστίσεως στο Θεό, όπως υπαγορεύει το Ευαγγέλιο του Θ., επιτυγχάνεται με την πλήρη αποξένωση από τις μέριμνες του κόσμου..Όπως ο χαλκουργός κατά την κατασκευή της αξίνας έχει στο νου του την παραγγελία , έτσι κι ο Χριστιανός, που κατευθύνει κάθε ενέργειά του μικρή και μεγάλη σύμφωνα με το θέλημα του Θ. 'Εβλεπα τον Κ. μου μπροστά μου συνέχεια' (Ψ.15:8)..Κάθε πράξη μας πρέπει να επιτελείται ως ευρισκόμενη κάτω από το βλέμμα του Κυρίου, με σκοπό όχι να αρέσουμε στους κατώτερους αλλά στον ανώτερο (όροι κατά πλάτος, 209).

ΣΚΟΤΑΔΙ : Λέγουν ότι το σκοτάδι είναι αυτό το ίδιο το κακό, που έλαβε την αρχή από μόνο του, αντίθετο κι εχθρικό προς την αγαθότητα του Θ., που πολεμεί τις ψυχές, που φέρει θάνατο, που εναντιώνεται στην αρετή..Από εδώ ξεκίνησαν οι Μαρκίωνες & οι Ουαλεντίνοι, η σαπίλα της Εκκλησίας (σπηδόνα των Εκκλησιών)..Του ότι η γη ήταν άορατος, δικαιολογητικό είναι η άβυσσος (νερό πολύ του οποίου ο πυθμένας είναι άφθαστος) & αυτή ήταν σκοτισμένη..Το κακό δεν είναι ύπαρξη ζωντανή κι έμψυχος, αλλά διάθεση ψυχική αντίθετη προς την αρετή, που εμφανίζεται στους ράθυμους..Ο ίδιος είναι αρχηγός της κακίας, που βρίσκεται μέσα του (Εξανμ.Β,79-84)..

ΣΚΟΥΛΑΡΙ ΚΙ : Σκουλαρίκι είναι ο νόμος. Στόλισε την ακοή των Ισραηλιτών, ενώ ο αδερφός του ο ψευδώνυμος αφαιρεί με την παρακοή του το στόλισμα της ακοής και κάνει με αυτό το είδωλο..Είναι να αφαιρέσει κανείς από την ακοή το ενώτιο της εντολής.

ΣΠΙΤΙ: είναι η οικία του αγνού στο ήθος. Σε τάφο κατοικεί ο παμπόνηρος, που δεν θέτει ως θεμέλιο μετανοίας να αφήσει τα νεκρά έργα, αλλά μοιάζει με τάφο αβυσσώμενο, που είναι εξωτερικά εμφανίσιμος, στο εσωτερικό όμως γεμάτος από νεκρά οστά (Στον 48 Ψαλμ., 345).

ΣΤΑΥΡΟΣ. Με το σ. καταργήθηκε κάθε ειδωλολατρεία, εκδιώκεται κάθε δαιμονική φαντασία και μόνον ο Χ. προσκυνείται (Κατά Ειδ.75). Γιατί πέθανε με φρικτό σταυρικό θάνατο; Πρώτον διότι ο συνηθισμένος θάνατος επέρχεται λόγω αδυναμίας της

φύσης των α. κι επειδή δεν μπορούν πολύ να διατηρούνται στη ζωή με τον χρόνο πεθαίνουν . Ο Κ. όμως δεν είναι αδύναμος (αυτός που θεράπευσε τις αρρώστιες κι αδυναμίες των άλλων) αλλά είναι δύναμις Θ. και Λόγος Θ. κι αυτοζωή..Έπρπε να θυσιασθεί όχι από τον εαυτό του αλλά από τους άλλους..Έστησε ενέδρα για να καταργήσει τον θάνατο κι έτρεχε να υπομείνει ως προσφορά τον θάνατο, για να σώσει τους πάντες..Ενδιαφέρετο για την ανάσταση του σώματος γωια να είναι ενέχυρο και γνώρισμα της αναστάσεως που πρόκειται να συμβεί, γι'αυτό και δεν πέθανε κρυφά. Προτίμησε σταυρικό θάνατο, όπως ένας γενναίος παλαιστής που δεν εκλέγει τους αντιπάλους του, για να μην προκαλέσει την υποψία ότι είναι δειλός αλλά ισχυρότερος από όλους. Συνέβη το εξής παράδοξο. Ο θάνατος ήταν σύμβολο νίκης εναντίον του θανάτου. Γι'αυτό δεν αποκεφαλίστηκε όπως ο Ιωάννης, ούτε πριονίσθηκε, για να φυλάξει αδιαίρετο το σώμα και στον θάνατο και να μην δίνει ευκαιρία σε αυτούς, που διαιρούν την Ε. ήλθε να φορτωθεί την κατάρα εναντίον μας και σήκωσε τον θάνατο για τους κατηραμένους (Δευτ.21:23). Επίσης έτσι διαλύθηκε το μεσοτόιχο του φραγμού, αφού μόνον πάνω στον σ. αποθνήσκει κανείς με απλωμένα τα χέρια, για να καθαρίσει τον αέρα από τον διάβολο ανανεώνοντας την οδό, που οδηγεί στα πάνω. Δεν ανέστησε το σώμα πάραυτα γιατί θα αμφισβητείτο ο θάνατός του., ούτε πιο πολύ για να μην νομίσουν ότι φέρει άλλο σώμα..Ο θάνατος νικήθηκε από το Σταυρό κι απόδειξη είναι ότι περιφρονείται από όλους τους μαθητές του Χ. κι όλοι (ακόμη και νήπια) προχωρούν χωρίς να τον φοβούνται..όπως ένας βασιλιάς κατανικήσει ένα τύρρανο και τον δέσει χειροπόδαρα, όλοι οι περαστικοί τον περιπαίζουν και τον χτυπάνε, γιατί δεν φοβούνται την μανία του (Α Κορ.15:55).. Όπως εκείνος που φορά τον αμίαντο αναγνωρίζει την αδυναμία της φωτιάς, έτσι κι εκείνος, που θέλει να δει δεμένο τον τύρρανο, πηγαίνει στο βασιλείο του του νικητού (Περί ενανθρωπ. 281 κ.ε.). Διδασκόμεθα δια του σταυρού, το σχήμα του οποίου διαιρείται σε τέσσερα μέρη..ότι ο επί του σταυρού εκταθείς κατά τον καιρό του πάθους..συνήνωσε εις μίαν συμφωνία κι αρμονία τις διαφορετικές φύσεις των όντων, ή άνω ή κάτω ή προς τα πλάγια πέρατα (Εφ.3:18; Φιλ.2:10). Η ενατένιση στο Σ. σημαίνει να κάνεις όλη τη ζωή σου νεκρή και σταυρωμένη για τον κόσμο, ακίνητη προς κάθε αμαρτία, όπως λέει ο προφήτης καθηλώνοντας το σώμα του με το θείο φόβο. Και το καρφί είναι η εγκράτεια. Επειδή η επιθυμία ανασύρει τα θανατηφόρα φίδια από τη γηπάνω στο ξύλο φαίνεται το ομοίωμα φιδιού. Τα θηρία όμως δεν παθαίνουν τελείως, η επιθυμία κατά του Πνεύματος που συχνά βρίσκεται μέσα στη σάρκα δεν έχει τελείως χαθεί. Όποιος ατενίζει σε αυτόν που σηκώθηκε πάνω στο Σταυρό απωθεί το πάθος διαλύοντας το δηλητήριο με το φόβο της εντολής σαν φάρμακο (Στο Βίο Μωυσή 311). Σ. είναι το ξύλο, που καρφώθηκε η κόμη της αμαρτίας (ο Αβεσσαλώμ) και τα 3 βέλη είναι ο ζωντανός λόγος 'ο πιο κοφτερός από κάθε δίκωπο μαχαίρι'. Ο Λόγος είναι ο Χριστός και το τριαδικό μυστήριο (αυτός, που τον έχρισε, ο Χριστός και το χρίσμα)..Όταν αυτό το όνομα μπει στη φαρέτρα μας, με την πίστη στην ψυχή μας, τότε γίνεται φονικό όργανο, εκείνου, που επαναστατεί εναντίον μας και αφανίζεται στο ξύλο (Στις Επιγρ.185). Το θείο μάτι του αποστόλου, που πέταξε τα λέπια της αγνοίας, βλέπει καθαρά την αλήθεια των όντων. Είναι το σχήμα αυτό χωριζόμενο σε προεκτάσεις από τη συμβολή στο κέντρο σημαίνει φανερά την δύναμη εκείνου, η οποία περιλαμβάνει τα πάντα γι'αυτό ονομάζει κάθε προέκταση με ιδιαίτερο όνομα (πού πορευθώ;..' (Ψ.138:7) Η κάθετη γραμμή του σταυρού είναι το γιώτα και το οριζόντιο κεραία, όπως μαθαίνουμε κι από τους ναυτικούς... Σταυρός για να γίνει για τους πιο διορατικούς αυτός, που ανακηρύσσει με το σχήμα του την παντοδύναμη εξουσία αυτού που ανέβηκε σε αυτόν, και είναι τα πάντα μέσα στα πάντα...Να μην τον τυλίξουμε μέσα σε βρώμικο σεντόνι της συνείδησής μας, ούτε να αποθέσουμε μέσα στο μνήμα της καρδιάς μας που θα μυρίζει από νεκρά οστά κι από κάθε ακαθαρσία. Αλλά, όπως λέει ο απόστολος, να δοκιμάζει καθένας τον εαυτό του..Αλλά τώρα που μιλώ αισθάνομαι με καταφωτίζει η φωτεινή στολή του αγγέλου, που κλονίζει ηδονικά την καρδιά μου ο γλυκός εκείνος σεισμός, που κυλάει από το ανθρώπινο μνήμα τη βαριά πλάκα, με την οποία ανοίγει η πόρτα ανάστασης..Ας ευωδιάσουν και τα δικά μας χέρια τα αρώματα, η πίστη κι η συνείδηση. Αυτή είναι η ευωδιά του Χ. (Περί τριημ.485-7)

Αυτός είναι η σφραγίδα για να μη μας χτυπά ο ολοθρευτής, η ανάσταση των νεκρών, το στήριγμα όσων στέκονται, η βακτηρία των αρρώστων, το ραβδί αυτών, που ποιμαίνονται, η χειραγωγή όσων επιστρέφουν, η τελείωση όσων προοδεύουν, η σωτηρία σώματος και ψυχής, η απόκρουση όλων των κακών, ο πρόξενος όλων των αγαθών, το 'ξύλο' της αιωνίου ζωής. Αγιάσθηκε με την αφή του αγίου σώματος κι αίματος 'Εισελευθόμεθα στα σκηνώματά του, προσκυνήσομεν τον τόπο, όπου στήθηκαν τα πόδια του' (Ψ.131:7)..Αν είναι πιθανό το σπίτι και το κραββάτι και το ρούχο όσων αγαπάμε, πόσο περισσότερο αυτά που ανήκουν στον Θ. και σωτήρα, δια των οποίων έχουμε σωθεί;.Πολλοί βέβαια Ιησοί και Χριστοί, αλλά ένας ο εσταυρωμένος (Έκδ.455)..δεν καυχιέμαι τόσο για τα μεγάλα θαύματα όσο για τον σ. ο Ιησούς προήλθε από την Παρθένο. Μεγάλο θαύμα να παρακαφθεί ο γάμος κι η φύση να καινοτομήσει αλλά αν δεν υπήρχε ο σ. δεν θα σωζόταν με τα έργα της η πρώτη παρθένος του παραδείσου..αναστήθηκε ο νεκρός στην Γαλιλαία, αλλά πέθανε πάλι. Εγώ όμως που αναστήθηκα δια του σ., δεν είναι δυνατόν αν πέσω πάλι σε θάνατο. Διέπτεψε ο Ιησούς τη θάλασσα, ο Θ. μέσα σε πλοίο και το ξύλο πρόσφερε μια εφήμερη ωφέλεια. Εγώ απόκτησα ξύλο ευεργετικό που χρησιμοποιώντας το αντί πηδαλιού αντιμετωπίζω τα πνευματικά κύματα της πονηρίας. Δόθηκε φαγητό σε 5 και σε 7 χιλ. ά. Με ένα σημείο του σ. γέμισαν 12 κοφίνια από τα περισσεύματα. η χάρη είναι σύμμετρη. Σταυρώθηκε ο Χ. και τρεφόμαστε συνεχώς κι ενώ χορταίνουμε ζητούμε ξανά κι ενώ ξαναπαίρνουμε πάλι ποθούμε κι είναι περισσότερο όσο απομένει γιατί η χάρη δεν ελλοιώνεται..(Στην αγ.Παρασκ..79-83)

ΣΟΛΟΜΩΝ: Διαδέχτηκε στην εξουσία τον πατέρα του..Δεν εξακολούθησε να καταπονεί τους υπηκόους του με πολέμους & μάχες αλλά έχοντας εξουσία στα χέρια του & ζώντας ειρηνικά δεν έβαλε σκοπό ν'αποκτήσει όσα δεν είχε αλλά ν' απολαύσει αυτά που είχε...Κι έβαλε στην αφηγησή του την εξής σειρά: κατά πρώτον στα πρώτα χρόνια της ζωής του να ασχοληθεί με την εκπαίδευση..Κι αφού επιτύχει την αύξηση της σοφίας του..ν'αντιληφθεί την ματαιότητα.. Όπως οι δύτες που βουτούν στο βυθό, το κάνουν για την ελπίδα του κέδρου, έτσι & ο Σολομών στην τρυφή σαν ένας πορφυραλιέας, όχι για να λουστεί την αρμύρα αλλά για να αναζητήσει κάτι χρήσιμο για την ψυχή του..Κι οι γιατροί πετυχαίνουν καλύτερα στην επιστήμη τους ως προς το είδος της αρρώστιας, που θα περάσουν κι εκείνοι.

ΣΟΦΙΑ Α. Μέσω της Εκκλησίας γίνεται γνωστή στις υπερκόσμιες δυνάμεις η ποικίλη σοφία του Θ., που δημιούργησε τα μεγάλα θαύματα με τα αντίθετά τους, πώς δηλ. από τον θάνατο πήγασε η ζωή & από την αμαρτία η δικαιοσύνη & από την κατάρα η ευλογία & από την ατιμία η δόξα & από την αδυναμία η δύναμη. Πριν από την θεία Οικονομία οι υπερκόσμιες δυνάμεις γνώριζαν μόνον την απλή & μονοδιάστατη σοφία του Θ., που ενεργούσε τα θαύματα με τον κατάλληλο στη φύση μας τρόπο. Και μέσα σ'αυτά δεν υπήρχε τίποτα το ποικιλόμορφο στο να μεταχειρίζεται όλη την κτίση εξουσιαστικά, επειδή η θεία φύση είναι δύναμη, που με την ορμή μόνον του θείου θελήματος της κάνει να γεννηθεί η φύση των όντων & δημιουργεί τα πάντα εξαιρετικά καλά καθώς αναβλύζουν από την πηγή του καλού. Ενώ το ποικιλόμορφο είδος της σοφίας συνίσταται στην διαπλοκή των αντιθέτων τα διδάχτηκαν σαφώς με την Εκκλησία, πώς ο Λόγος γίνεται σάρκα, πώς η ζωή σμίγει με το θάνατο, πώς με το δικό του τραύμα θεραπεύει την δική μας πληγή, πώς με την ασθένεια στου Σταυρού κατανικά την δύναμη του εχθρού μας, πώς το άορατο φανερώνεται με σάρκα, πώς εξαγοράζει τους αιχμαλώτους & είναι ο ίδιος αγοραστής & μαζί γίνεται & αντίλυτρο, πώς & στο θάνατο μεταβαίνει κι από την ζωή δεν αποχωρεί, πώς & με τους δούλους συγκαταλέγεται αλλά & την βασιλεία δεν εγκαταλείπει..Μέσω της νύμφης θαύμασαν την ομορφιά του νυμφίου, που είναι σε όλα άορατη κι ακατανόητη.. Όπως εκείνοι που δεν έχουν την δύναμη ν'ατενίσουν τον δίσκο του ίδιου του ήλιου τον βλέπουν μέσω της λάμπης του νερού, έτσι κι εκείνοι, όπως σε καθαρό καθρέφτη βλέπουν μέσα στην Εκκλησία τον ήλιο της δικαιοσύνης (άσμα Η, 269κ.ε.). Η κτίση με την σιωπή της φωνάζει τον κτίστην & Κ. της, για να ανατρέξεις μέσω αυτής στην έννοια του μοναδικού σοφού..Ανθρώπινη σοφία είναι η εμπειρική γνώση των πραγμάτων της ζωής.

‘Η Σοφία έσφαξε τα ζώα της’, ετοιμάσε στερεά τροφή σε αυτούς που έχουν ετοιμάσει τα αισθητήρια της ψυχής, ‘ανέμιξε το κρασί της σε κρατήρα’ που ευφραίνει την καρδιά του ανθρώπου. (Στην αρχή των Παροιμ.371). Δεν είναι πιο επωφελής εκείνος που λέει ωραία και πολλά λόγια από εκείνο που διαθέτει περισσότερη σ. Γιατί ο μεν πρώτος αφού ευχαριστήσει εξαφανίζεται και διαλύεται μαζί με τον αέρα, που χτύπησαν οι λόγοι του, χωρίς αν μπορέσει να κάνει τίποτε περισσότερο. Ο δε δεύτερος, αφού άνοιξε το στόμα και το γέμισε με πνεύμα και παρουσίασε τον εαυτό του ευγενέστερο από την καταγωγή του και με λίγες συλλαβές έκανε να φυτρώσουν και να καρποφορήσουν πολλά...Η πρώτη σ. είναι η επαινετή ζωή, που είναι καθαρή ή καθαρίζεται ακόμη μπροστά στο Θ., που είναι ο πιο καθαρός και λαμπρός και ζητά από μας ως μοναδική θρησκεία το να καθαρισθούμε, πράγμα που αρέσκεται η γραφή να ονομάζει ‘συντετριμμένη καρδιά’.. Η πρώτη σ. είναι να παραβλέπει κανείς τη σ. που βρίσκεται στο λόγο και στα λεκτικά σχήματα και στις ψευδείς και περιττές αντιθέσεις. Εγώ θεωρώ καλύτερα να πω πέντε λόγους συνετούς στην Εκκλησία, παρά δέκα χιλιάδες με την γλώσσα και την άχρωμη φωνή της σάλπιγγας, που δεν σηκώνει και δεν παραινεί τον οπλίτη μου στον πνευματικό πόλεμο. Αυτή τη σ. επαινώ εγώ, χάριν της οποίας δοξάσθηκαν άσημοι και ταπεινοί άνθρωποι, στην οποία προτιμήθηκαν περιφρονημένοι άνθρωποι, και με την οποία ψαράδες γοήτευσαν κι έδεσαν με τα δεσμά του Ευαγγελίου ολόκληρη την οικουμένη, κατανικήσαντες τη σ. που θα ακατηρηθεί με τον σύντομο λόγο, που έχει εκπληρωθεί. Γιατί για μένα δεν σ. εκείνος, που είναι σ. στο λόγο, ούτε εκείνος, που έχει ευφράδεια γλώσσας αλλά άστατη κι αμόρφωτη ψυχή σαν τους τάφους που εξωτερικά είναι ωραίοι, εσωτερικά κρύβουν δυσωδία αλλά κείνος που λέει λίγα περί αρετής αλλά απρουσιάζει εκείαν τα οποία κάνει καλά και επιβεβαιώνει με τη ζωή του την αξιοπιστία του λόγου του. Καλύτερη ωραιότητα είναι αυτή όπου φαίνεται κι όχι αυτή που λέγεται (Ψ.111:10)..Ο χρόνος είναι η πιο ακριβή δοκιμασία της σ. (Λόγ.16,325)

ΣΟΦΙΑ ΚΟΣΜΙΚΗ: Πραγματικά η περισσή κοσμική σοφία θα φέρει κάποτε προσθήκη της φοβερής κατακρίσεως. γιατί ενώ βλέπουν με τόση οξυδέρκεια τα μάταια πράγματα, αποτυφλώθηκαν με την θέλησή τους όσον αφορά την κατανόηση της αλήθειας, ..ότι ο Θ. είναι δημιουργός του παντός & κριτής δίκαιος, που ανταποδίδει την πρόπουσα στις πράξεις καθενός (Εξαίμ Α,37) Επειδή δεν είναι δυνατό εξαιτίας της ηλικίας να καταλαβαίνουμε το βαθύτερο νόημα των Γραφών, προγυμναζόμαστε με τα μάτια της ψυχής σαν σε κάποιους καθρέπτες & σκιές, όπως ασκούνται οι στρατιώτες..& να συναναστρεφόμαστε με ποιητές & λαογράφους..& με όλους τους ανθρώπους από τους οποίους πρόκειται να προέλθει κάποια ωφέλεια για την επιμέλεια της ψυχής, όπως οι βαφείς..Όπως ακριβώς η αξία του φύλλου είναι να φέρει ωραίο καρπό, φέροντας & κάποιο στολισμό, έτσι & για την ψυχή καρπός είναι η αλήθεια, αλλά δεν είναι αταίριαστο πράγμα το να φορέσει & την έξω σοφία. Ο Ιωσήφ αφού γύμνασε την διανοιά του με τα μαθήματα των Αιγυπτίων, τότε προσήλθε στη θεωρία του Θ. (Δανιήλ & σοφία των Χαλδαιών)..Δεν πρέπει να δίνετε σε όλα προσοχή, ότι έκανε κι ο Οδυσσεύς με τα τραγούδια των Σειρήνων..μη τυχόν με την γλυκύτητα των λόγων, δεχθούμε το καό, όπως ακριβώς αυτοί, όπου πέρνουν μαζί με το μέλι το δηλητήριο..Όπως από τα λουλούδια άλλοι απολαμβάνουν μόνο την ευωδία & το χρώμα, οι δε μέλισσες πέρνουν & το μέλι (χωρίς να κουβαλούν κι ολόκληρα τα λουλούδια, αλλά μόνο το κατάλληλο για την εργασία τους), ή όπως κόβουμε το λουλούδι από την τριανταφυλλιά (όχι & τα αγκάθια), έτσι κι εδώ είναι δυνατόν αυτοί που δεν επιδιώκουν μόνον το ευχάριστο να αποθηκεύουν & κάποια ωφέλεια στην ψυχή τους. (Προς τους Νέους,327). Ακόμα και η κοσμική σοφία ετοιμάζει όχι αληθινό μεγαλείο..Αν ο άρχοντας της κοσμου, που είναι ο πρώτος κι ο πιο μεγάλος σοφιστής της κοσμικής σοφίας, πιάνεται στα δικά του τεχνάσματα, περιερχόμενος σε έσχατη αφροσύνη, πολύ περισσότερο οι μαθητές του κι οι ζηλωτές του (Φαραώ, Αβιμέλεχ, Ιουδαίοι). Το βρέφος που είχε ριφθεί στο ποτάμι για να πεθάνει, σώζει..’Ας μην καυχάται ο σοφός για τη σοφία του..αλλά διότι γνωρίζει ότι εγώ είμαι ο Κ... όταν γνωρίζει ότι είναι φτωχός ο εαυτός του από την αληθινή δικαιοσύνη κι ότι έχει δικαιωθεί με την πίστη του στο

Χριστό' (όπως ο Παύλος, Φιλ.2:13).. 'Τί έχεις που να μην το έλαβες; Και αν το έλαβες γιατί καυχάσαι σαν να μην το έχεις λάβει; ' (Α Κορ. 4:7).. (Περί ταπεινοφρ.113-5)

ΣΠΙΤΙ Όσο μεγαλύτερο ενδιαφέρον δείξει κανένας στο πλήθος & στη φιλοτιμία για τα υλικά των σπιτιών, τόσο περισσότερο δείχνει πόσο ακαλλώπιστη είναι η ψυχή του. Δεν κοιτάζει τον εαυτό του & δεν καλλωπίζει τη δική του πραγματική κατοικία. ώστε να δειχτεί νοικάρη μέσα του το Θεό, χρησιμοποιώντας άλλα υλικά.. Ξέρω χρυσάφι, που αστράφτει στα έργα, που εξορύσσεται από τα μεταλλεία της Γραφής. Ξέρω ασήμι, τα θεία λόγια τα πυρωμένα στη φωτιά που αστράφτει η φεγγοβολή τους λάμποντας την αλήθεια.. Το δάπεδο ας στρωθεί με εγκράτεια. Οροφή ας είναι η ελπίδα των ουράνιων απολαβών. Ας σαρωθεί το σπίτι με τις πλάκες της αφθαρσίας & της απάθειας, από την άλλη ας στολίσσει το οίκημα η δικαιοσύνη & η πραότητα. Όλα αυτά η αγάπη, ο καλός τεχνίτης ας τα τακτοποιήσει κατάλληλα μεταξύ τους.. Τον πλούτο που χορηγεί τα υλικά για τις κατασκευές θα τον βρει μέσα του & πλούτος είναι η προαίρεση.. Κι αφού υπηρετήσει τη σάρκα του με λιτότητα & με ότι υπάρχει θα αφιερώσει την ζωή του στην επιμέλεια της ψυχής μεγαλώνοντας το έργο του Θ., όχι το δικό του.

ΣΤΟΜΑ: Εκτός από το σωμ. σ. υπάρχει και κάποιο νοητό στόμα του εσωτερικού α. που μεταλαμβάνει του λόγου της ζωής, που είναι ο άρτος που κατέβηκε από τον ουρανό..'Το στόμα μου ήνοιξα και ήλκυσα πνεύμα' (Ψ.118:131) Και ο Κ. μας προσκαλεί να έχουμε ευρύχωρο εκείνο το στόμα για να υποδεχθεί με περισσότερη αφθονία τις τροφές της αλήθειας 'Πλύτυνον το στόμα σου, και πληρώσω αυτό' (Στον 33 Ψαλμ.207)

ΣΤΡΑΤΙΑ: Ποιος αμφιβάλλει ότι αιγυπτιακός στρατός είναι τα ποικίλα πάθη της ψυχής στα οποία υποδουλώνεται ο άνθρωπος; ..Γιατί σε τί διαφέρουν οι οργισμένοι λογισμοί ή οι ορμές με ηδονή και λύπη και πλεονεξία από τη σ.; Πέτρα από σφενδόνα είναι η κατηγορία κι είναι λόγχη, που κουνάει την αιχμή της το πάθος του θυμού, ενώ τις παθιασμένες ηδονές ας τις θεωρήσουμε πως είναι άλογα, που σέρνουν με την ασύγκρατη δύναμη το άρμα με τους τρεις επιβάτες (την τριμερή διαίρεση της ψυχής).. Όλοι όσοι περνούν μέσα από το μυστικό νερό του βαπτίσματος, νεκρώνουν μέσα στο νερό όλο το στρατεύμα της κακίας, την πλεονεξία.. όπως στο μυστήριο του Πάσχα με το άζυμο ψωμί καθαρό από μπαγιάτικη ζύμη).. Είναι αφέντης άγριος και λυσσασμένος το ακόλαστο πάθος που κακοποιεί με το δουλικό λογισμό χρησιμοποιώντας ως μαστίγια τις ηδονές..(Στο Βίο του Μωυσ.Β, 239)

ΣΥΓΧΩΡΕΣΗ: Όποιος πλησιάζει τον ευεργέτη, να είναι ευεργέτης., όποιος τον αγαθό, αγαθός..'Όπως δηλ. όποιος κάθηκε στο θάνατο δεν υπάρχει στη ζωή κι όποιος μετέχει της ζωής έχει χωριστεί από το θάνατο, έτσι είναι απόλυτη ανάγκη όποιος πλησιάζει την φιλανθρωπία του Θ. αν έχει απαλλαγεί οπωσδήποτε από κάθε σκληρότητα. Κι όποιος έχει απαλλαγεί από όσα νοούμε ως κακία γίνεται κατά κάποιο τρόπο ΘΕΟΣ...Γίνε λοιπόν ο ίδιος δικαστής του εαυτού σου.. Όπως εκείνοι που κατορθώνουν το αγαθό μιμούνται τον Θ., έτσι ο Θ. θέλει να γίνει η δική σου διάθεση, πρότυπο προς μίμηση στο Θ. Αλλάζει η τάξη, ώστε να τολμήσουμε να διακυνδυνεύσουμε να μιμηθεί τα δικά μας έργα. Λέμε στο Θ.: 'Κάμε ότι έκαμα εγώ. Μιμήσου εσύ ο Κύριος μου τον δούλο σου.. Μιμήσου την φιλανθρωπία του δούλου σου εσύ ο Κύριος Μα είναι βαρύτερα τα δικά μου πλημλήματα απέναντι σε σένα.. Σκέψου όμως πόσο υπερέχεις στο αγαθό'.

Γιατί η συγγώνη συχνά συντελεί εξαιρετικά προς σωτηρία, εμποδίζοντας με την ντροπή το άδικο κι απόφοβο μετατρέποντας σε στοργή, που είναι η ασφαλέστερη συμπάθεια. (Στον Πατέρα, 313).

ΣΥΜΜΑΧΙΑ: Δεν σου χρειάζεται στρατός, ούτε όπλα, ούτε ιππείς.. Πρέπει μόνο να θελήσεις και να τρέξεις με ορμή προς τη σ. που έχω εγώ. Κοντά σου βρίσκεται η παρηγοριά, στο στόμα και στην καρδιά σου 'Θυμήθηκα τον Κ. και ευφράνθηκα'(Ψ.76:4). Υπάρχει ευκολότερο από τη μνήμη; Πόσο γρήγορα επιτυγχάνεται

η θεραπεία! Ποσο μεγάλη είναι η δωρεά! Δεν καταπραύνει μόνο τη λύπη, αλλά προσφέρει και τη χαρά.. 'Αν μετανοιώσεις και στενάξεις τότε θα σωθείς'.. 'Κι ενώ θα μιλάς θα σου πεί: Να εδώ είμαι' (Ησ.58:9) Δεν μεσολαβεί τίποτε ανάμεσα στην αίτηση και στην επίτευξη. Ούτε χρυσάφι, ούτε ασήμι.. με τα οποία μαλακώνει η διάθεση των ανθρώπων.. 'Όταν ο Κ. προκαλέσει σκοτοδίνη με την απειλή, αμέσως προσφέρει το φως της καλύτερης ελπίδος 'πλήν είπα: Μην φοβάσθε' (Σοφ.3:6).. Ο φθόνος διακόπτει την ευτυχία, την δε συμφορά την διακόπτει η συμπάθεια. Είναι τούτο σοφό και θαυμάσιο, για να μην μένει ούτε ο πόνος δίχως παρηγοριά, ούτε η ευτυχία δίχως διαπαιδαγώγηση.. Σε κάθε ώρα ας έχουμε στήριγμα την καλή ελπίδα κι ας μη διώχνουμε το φόβο όταν βρισκόμαστε στη χαρά, ούτε την ελπίδα στα δυσάρεστα (Λόγ.17,371 κ.ε.)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Για την ασφάλεια συντελεί ένα.. να λάβεις σ., που γνωρίζεις ότι διαφέρουν από τους άλλους και στη σύνεση και στον τρόπο. Τί ωφελεί ο καλός καπετάνιος όταν οι κωπηλάτες είναι κακοί; (Επιστ. 68).

ΣΥΝΤΡΙΒΗ της καρδιάς είναι η εξαφάνιση των ανθρωπίνων λογισμών. Εκείνος, που καταφρόνησε τα παρόντα και παρέδωσε τον εαυτό του στον λόγο του Θ. και προσφέρει τον ηγεμόνα νου στα υπεράνθρωπα και θεία νοήματα, αυτός θα μπορούσε να είναι εκείνος, που έχει συντετριμμένη καρδιά, και προσφέρει θυσία που δεν περιφρονείται στον Κ. 'Εγγύς Κ. τοις συντετριμμένοις την καρδιά' (Στον 33 Ψαλμ.245)

ΣΥΖΥΓΟΣ: Ωραιότερο λάφυρο από την καλή γυναίκα δεν παίρνει ο άνδρας ούτε χειρότερο από το αντίστροφό της.. Για τον Αδάμ εκείνη που του δόθηκε βοηθός.. έγινε εχθρός, κι αντί να μοιράζεται της τον ζυγό έγινε αντίπαλος.. Εκείνη έκρινε ότι ήταν άριστο να νικάται από τα άλλα από τον άνδρα της σύμφωνα με το νόμο της συζυγίας, δεν δίσταζε όμως να παρουσιάζει τον εαυτό της ως δάσκαλο στο θέμα της ευσεβείας.. Εκείνη γνωρίζει μια ομορφιά, την ομορφιά της ψυχής που ή συντηρεί την θεία εικόνα ή την βοηθεί αν ξανααποκτήσει την δύναμή της. Ως σκουπίδια πέταξε στις γυναίκες της σκηνής τα βαψίματα και τα τεχνητά κάλλη. Γνώριζε μια μόνον ευγενή καταγωγή, την ευσέβεια και την γνώση από που προήλθαμε και που θα καταλήξουμε. Κι ένα μόνον πλούτο ασφαλισμένο κι ασυλλητο, το να φτωχεύει για τον Θεό και για τους φτωχούς.. Προσπαθούσε να κάνει πιστό τον άνδρα της.. με το φιλικό τρόπο, με την θέρμη της στην ευλάβεια με την οποία κυρίως η ψυχή λυγίζει και μαλακώνει κι αναγκάζεται θεληματικά να επιδιώξει την αρετή. Επρόκειτο να κοιλάνει την πέτρα η σταγόνα του νερού χτυπώντας αδιάκοπα και με τον καιρό να πετύχει το επιδιωκόμενο (Στον Πατέρα του, 287-9).

ΣΧΕΔΙΟ: Οι μεν νόμιζαν ότι σταυρώνουν τον βασιλιά της δόξης, ο δε χ. με το σχέδιο της σταυρώσεως αναγεννούσε την ανθρωπότητα.. Ο βασιλιάς της Συρίας περικύκλωσε την Ιερουσαλήμ, και τόσο πολύ συνετρίβησαν τα σχέδιά τους, ώστε άφησαν ολόκληρη την περιουσία τους στη Σαμάρεια (Δ Βασιλ.7:1).. όταν ακούσεις κάποιον να σε απειλεί ..στρέψε το βλέμμα σου στον Κ., που καταστρέφει τα σχέδια των εθνών κι απορρίπτει τους διαλογισμούς των λαών.. Η βουλή του Κ. μένει στον αιώνα.. Πως εξαφανί σθηκαν τόσες φιλοσοφίες, μόνη δε η αλήθεια του Ευαγγελίου μένει στον κόσμο; (Στον 32 Ψαλμ.185-7)

ΣΧΙΣΜΑ: 'Όταν έγινα άνδρας και ταξίδεψα πολύ και ασχολήθηκα με πολλά πράγματα, αναγνώρισα την μεγάλη συμφωνία, που υπήρχε μεταξύ εκείνων που νοσολούντο με κάθε τέχνη κι επιστήμη. Μόνο στην Εκκλησία του Θ., για την οποία πέθανε ο Χ. και επί της οποίας εξέχεε πλουσιώς το αγ.Πνεύμα, διαπίστωσα πολλή κι υπερβολική διαφωνία στις σχέσεις των περισσότερων και στις απόψεις τους περί των θείων Γραφών. Και το φρικιότερο είδα τους ίδιους τους προεσιώτες της Εκκλησίας.. να αντιτίθενται μεταξύ τους.. προς τις εντολές του Κυρίου Ιησού Χ. και συνταράσσουν χωρίς λύπη το ποιμνιόν τους. 'Όπως και στο βιβλίο των Κριτών (21:25), μήπως η τωρινή διαμάχη μεταξύ των Χριστιανών γίνεται εξαιτίας της περιφρόνησης του μεγάλου,

αληθινού και μοναδικού βασιλιά του πάντων και Θ. ; Η ευταξία και η συμφωνία μεταξύ του λαού (όπως και στις μέλισσες) διατηρείται όσο χρόνο από κοινού όλοι πειθαρχούν σε ένα άρχοντα..και κάθε διαφωνία και διαίρεση ακόμη κι η πολυαρχία προέρχονται από την αναρχία....Γενικώς η κακία των παθών εμβάλλει μέσα μας δια της αγνοίας του Θ. απαράδεκτη γνώση..Ιδιαίτερως η διαφωνία οφείλεται στο ότι κατασταθήκαμε ανάξιοι της φροντίδας του Θ...Θα ήταν τολμηρό οι άνθρωποι του δικασμού να λέγονται μέλη του Χριστού..(Περί Κρίματος Θεού). ..Εμείς οι πολλοί φιλόθεοι και φιλόχριστοι έχουμε διαμοιράσει τον Χριστό χάριν της αλήθειας, έχουμε πεί ψέμματα ο ένας για τον άλλο, χάριν της αγάπης μας κυρίεψε το μίσος, χάριν του ακρογωνιαίου λίθου έχουμε διαλυθεί και χάριν της πίστης έχουμε σαλευθεί. Κι αυτό γιατί έχουμε πολεμήσει για την ειρήνη περισσότερο από ότι ήταν καλό, κι έχουμε ταπεινωθεί χάριν εκείνου που υψώθηκε στο Σταυρό κι έχουμε πεθάνει χάριν εκείνου που τάφηκε και αναστήθηκε (Λόγος 6, 233-5). Λύνεται η γλώσσα μου τώρα οπότε ο Ιούδας κι ο Ισραήλ δέχονται μια ενιαία αρχή, κι η Ιερουσαλήμ κι η Σαμάρεια συγκεντρώνονται σε μία, την άνω Ιερουσαλήμ και δεν ανήκουμε πλέον στον Παύλο, τον Απολλώ ή τον Πετρο, εξ ονόματος των οποίων αλλά και εναντίον των οποίων περηφανευόμαστε..

ΣΩΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥ: Όποιος διδάχτηκε ότι η κεφαλή της Εκκλησίας είναι ο Χριστός, αυτός ας σκέφτεται προπάντων, ότι κάθε κεφαλή είναι ομοούσιο με το σώμα..Αν κάποιος μεταβάλλει το μέλος του Χριστού σε μέλος πόρνης, δίνοντάς του σαν μαχαίρι τη λύσσα της ακολασίας, έκανε ξένο το μέλος αυτό από την κεφαλή..Έτσι & τα υπόλοιπα όργανα της κακίας γίνονται μαχαίρια που κόβουν τα μέλη του ενιαίου σώματος & τα χωρίζουν όλα από την κεφαλή..Αν τα εννοούμε την κεφαλή ως αφθαρσία, τα μέλη οπωσδήποτε να συνίστανται από αφθαρσία...Αν λοιπόν λιποτακτήσει κάποιος από την στρατιά του Θεού & προσχωρήσει στην παράταξη των αλλοφύλων, & αφού γίνει οπλίτης του εφευρέτη της κακίας, αποβάλλει τον θώρακα της ειρήνης..πώς αυτός θα τεθεί κάτω από τις διαταγές του βασιλιά της ειρήνης; (Προς Ολύμπιο,403).

Όποιος δεν φουσκώνει καθόλου από τις τιμές του ούτε υποφέρει από τις ύβρεις & την περιφρόνηση ..αυτός που εγκωμιάζεται & είναι τελείως νεκρός κι ακίνητος μπροστά στα πράγματα του κόσμου είναι τα μαλλιά της νύμφης (που σημαίνουν επίσης τη σεμνότητα & τη σωφροσύνη)..Τα πλούσια μαλλιά της παρουσιάζονται με κοπάδια κατσικιών, που φάνηκαν στην Γαλαάδ.. Όλοι όσοι κατορθώνουν να πραγματοποιήσουν τη ζωή τους κατά το παράδειγμα του προφήτη Ηλία γίνονται στολισμός της Εκκλησίας..Τους καθηγητές που κάνουν τις διακρίσεις των διδαγμάτων & γίνεται η διδασκαλία για μας εύληπτη κι ωφέλιμη, ο λόγος ονομάζει μεταφορικά δόντια ή σαγόνια. Γι'αυτό προηγείται ο έπαινος των δοντιών ως κοπαδιών κουρεμένων & ακολουθεί το εγκώμιο των χειλιών.. Δόντια της Εκκλησίας είναι αυτοί που λεπταίνουν το ανεπεξέργαστο χόρτο των θείων λόγων & το μηρυκάζουν. Αυτοί έχουν δεχτεί πρώτα την κουρά, έχουν γυμνωθεί από το υλικό βάρος, έγιναν με το λουτρό της συνειδήσεως καθαροί από κάθε μολυσμό σαρκός & πνεύματος & πάντα προκόβουν & ποτέ δεν τους παίρνει ο κατήφορος..Η διπλή κυοφορία είναι δείγμα της ευδοκίμησης, γεννώντας στην ψυχή την απάθεια, ενώ στο σώμα την κοσμιότητα. Με το γαιτάνι των χειλέων δηλώνεται η ομοφροσύνη, μια συνέχεια κλωσμένη από διάφορα νήματα & με το κόκκινο δηλώνεται το αίμα με το οποίο λυτρωθήκαμε..Τα μάγουλα παρομοιάζονται με ρόδι. Όπως η στυπτική ιδιότητα της φλούδας του ροδιού τρέφει & φυλάει την γλυκύτητα του καρπού, έτσι & ο στυφός κι εγκρατής βίος γίνεται φύλακας των αγαθών της σωφροσύνης. Τράχηλος του σώματος του Χριστού είναι ο Παύλος. Με τόση ακρίβεια εφάρμοσε τον εαυτό του στην κεφαλή των όντων ώστε 'μέσα του μιλούσε ο Χριστός'.. Τόσο καλλίφωνη & εύχηνη ήταν η αρτηρία του, που με τη χάρη του αγ.Πνεύματος όσο άρθρωνε το λόγο της αλήθειας, τόσο καταγλυκαι νόταν ο λάρυγγας του από τα θεία λόγια, τρέφοντας ολόκληρο το σώμα με εκείνα τα ζωαρχικά διδάγματα. Εέλεις να ρωτήσεις & για τους σπονδύλους ποιους τους συνάρμοσε σε ένα σώμα με το σύνδεσμο της ειρήνης & της αγάπης; Ποιος δίδαξε τον τράχηλο να γέρνει & να παρακολουθεί χαμηλά & να υψώνεται πάλι αναλογιζόμενος τα άνω & να κοιτάζει

ολόγυρα με ευστροφία κι ευκινησία να ξεφεύγει τα τεχνάσματα του διαβόλου & να ασφαρίζεται από αυτά;...(Άσμα 2, 225κ.ε.). Όταν ακούσουμε να ονομάζει η θεία Γραφή τους οδηγούς στην αλήθεια, 'βλέπων' (Α'Βασ.9:9), 'ορώντα' (Αμώς 7:12) ή σκοπό (Ιεζ.3:17), οδηγούμαστε στη γνώμη ότι έτσι ονομάζονται τα μάτια, που είναι ταγμένα να είναι οι έφοροι, οι επιβλέποντες, οι επισκοπούντες., που δεν αλλοιθωρίζουν στα έργα του σκότους & ξεχωρίζουν το αληθινά δικό τους από το ξένο, το φαινόμενο, το παροδικό.Τα μάτια λούζονται σαν περιστέρια στο γάλα. Αυτό μονάχα από τα υγρά έχει την δυνατότητα να μην δείχνει μέσα του ένα είδωλο κι ένα ομοίωμα. (άσμα 1γ, 434). Χέρι εννοούμε εκείνους, που διαχειρίζονται τα κοινά της Εκκλησίας ανάλογα με τις απαιτήσεις των εντολών κι έπαινος είναι να ομοιωθεί με την ποιότητα της κεφαλής στην καθαρότητα κι αναμαρτησία. Όπως με το σκάλισμα ομορφαίνει το μάρμαρο, έτσι πρέπει να αφαιρεθούν πολλά σημεία (ανθρωπαρέσκεια, φιλοκέρδεια, φιλοδοξία.. χρησιμοποίηση εντολών για ατομική τρυφή) με το σκάλισμα των λογισμών, για να γίνει το χέρι χρυσό & καθαρό..Ο έμπιστος & φρόνιμος οικονόμος (Λουκ.12:42) έχει το έργο του χεριού. Χέρι δεν ήταν ο Ιούδας;.Ποιά ήταν η απόλαυση των χρημάτων; Εκούσια αγχώνη, στέρψη ζωής, τέλεια απώλεια ψυχής, θύψη ενός πονηρού ανθρώπου. Με το όνομα της κοιλιάς σκεφτόμαστε την καθαρή καρδιά, που γίνεται πίνακας των θείων νόμων εκείνων, με τα γράμματα, που χαράζονται όχι από μελάνι αλλά από το Πνεύμα του ζωντανού Θεού..Κνήμες-στύλοι του Σώματος του Χριστού, είναι αυτοί που με το λαμπρό βίο τους βαστάζουν & στηρίζουν το κοινό σώμα της Εκκλησίας, μέσω των οποίων η βάση της πίστης αποχτά την παγιότητά της & διανύεται ο δρόμος της αρετής & με τα άλματα των θείων ελπίδων μετεωρίζεται όλο το σώμα. Οι στύλοι αυτοί στήνονται ορθοί με την αλήθεια & τη βεβαιότητα. Ο χρυσός είναι ο αντίστοιχος της αλήθειας, που κατά το λόγο του Παύλου γίνεται θεμέλιο της οικοδομής (Α'Κορ.3:11)..Με το μάρμαρο εννοούμε τη λαμπρότητα της ζωής, & τη σταθερότητα & το ακλόνητό μας στην αγάπη μας για το αγαθό. Στύλοι είναι & οι δύο εντολές της αγάπης, από όπου κρέμονται ο νόμος κι οι προφήτες, η πίστη στο Θεό κι η αγαθή συνείδηση προς το συνάνθρωπο (Α'Τιμ.1:19)..Λάρυγγας 'γεμάτος γλυκύτητα κι επιθυμία' είναι οι διάκονοι & οι διδάσκαλοι του Λόγου, όπως ο μέγας Ιωάννης, που αυτοονομάστηκε φωνή κι ο μακάριος Παύλος κι όλοι οι προφήτες, που παραχώρησαν τα φωνητικά τους όργανα στο Πνεύμα κι έγιναν γλυκύτητα..που η απόλαυση δεν κόβει τον κόρο της επιθυμίας αλλά τρέφει περισσότερο τον πόθο με την μετουσία των ποθουμένων..(άσμα 1δ, 437)..(κοίτα επίσης 33 Ψαλμ.239)..Όπως τα οστά συγκρατούν την απλότητα των σαρκών, έτσι και στην Ε. μερικοί βαστάζουν τις ελλείψεις των αδυνάτων. Κι όπως τα οστά συνδέονται με νεύρα, έτσι είναι κι ο σύνδεσμος της αγάπης και της ειρήνης, που ενώνει τα οστά στην Ε. του Θεού (Στον 33 Ψαλμ.249-51)

ΣΩΤΗΡΙΑ: Δεν είναι μόνον ένας σωστικός παράγοντας, ούτε μια οδός αρετής αλλά περισσότερες και αν πλησίον του Θ. υπάρχουν πολλές μονές είναι αίτιο ότι οι οδοί, που οδηγούνε εκεί είναι πολλοί, άλλες πιο επικίνδυνες και λαμπρότερες, άλλες πιο ταπεινές κι ασφαλείς. (Λόγ.32, 85)..Σ, δεν είναι μια απλή ενέργεια, που χορηγεί κάποια βοήθεια σε μας για να απαλλαγούμε από την αδυναμία και να αποκτήσουμε υγεία άκρα..Θεός μας είναι ο Γιος του Θ. Αυτός είναι ο Σωτήρας του ανθρωπίνου γένους, που υποστηρίζει την αδυναμία μας κι επανορθώνει τον σάλο, που προκαλούν οι πειρασμοί στις ψυχές μας, και ο οποίος κινείται ανάλογα με τα κακά..-.Πολλοί σαλεύονται τόσο, ώστε ξεριζώνονται από τις ρίζες (Στον 61 Ψαλμ.385)

ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ: Όπως ακριβώς ο θησαυρός, που ήλθε στο φως δύσκολα διασώζεται, έτσι κι η αρετή, που γνωστοποιείται και δημοσιεύεται εξαφανίζεται, όπως λιώνει το κερί από την φωτιά, έτσι κι η ψυχή λόγω των επαινών διαλύεται και χάνει την δύναμη της. Κι αν ο έπαινος αφαιρεί από την ψυχή την δύναμή της, ο πάγος (που στερεοποιεί το κερί), ο ονειδισμός κι ο εξευτελισμός την ανυψώνουν σε ύψη αρετής...Όπως είπε αυτός με τη σκέψη του 'θα ανεβώ και θα στήσω τον θρόνο μου' έτσι και τον υπερήφανο τον κάνει να φαντάζεται εξουσίες και πρωτοκαθεδρίες ακόμη και διδασκαλίες και παροχή θεραπειών..Αδιαλείπτως πρέπει να μελετούμε την κραυγή

του μακαρίου Δαβίδ 'είμαι σκουλήκι κι όχι ά. 'χώμα και στακτη' κι 'όλη η καλωσύνη μου είναι σαν το κουρέλι της εμμνηροούσης'. Προηγείται αυτής της αρρώστιας η παρακοή 'η υπακοή είναι ανώτερη της θυσίας' (Βίος της Συγκλητ.287) Το βάρος των σωμάτων, που πάσχουν από φλόγωση δεν είναι υγιεινό, ούτε ωφέλιμο..Είναι αρχή κινδύνου και αιτία καταστροφής. Κάτι παρόμοιο είναι και η υπερηφάνεια για την ψυχή, που σχετίζεται με τα χρήματα, τα πολυτελή τραπέζια, τα αξιώματα.. Οι αλαζόνες υφίστανται μια κατάσταση γεμάτη τρέλλα με το να έχουν δόξα που είναι πιο σαθρά κι από όνειρο και με το να περιβάλλονται λαμπρότητα πιο μάταιη κι από τα νυχτερινά φαντάσματα (π.χ. γιος του Σολομώντα). Ακόμα και η κοσμική σοφία ετοιμάζει όχι αληθινό μεγαλείο..Αν ο άρχοντας της κοσμου, που είναι ο πρώτος κι ο πιο μεγάλος σοφιστής της κοσμικής σοφίας πιάνεται στα δικά του τεχνάσματα, περιερχόμενος σε έσχατη αφροσύνη, πολύ περισσότερο οι μαθητές του κι οι ζηλωτές του (Φαραώ, Αβιμέλεχ, Ιουδαίοι). Το βρέφος που είχε ριφθεί στο ποτάμι για αν πεθάνει σώζει..Άς μην καυχάται ο σοφός για τη σοφία του..αλλά διότι γνωρίζει ότι εγώ είμαι ο Κύριος..όταν γνωρίζει ότι είναι φτωχός ο εαυτός του από την αληθινή δικαιοσύνη κι ότι έχει δικαιωθεί με την πίστη του στο Χριστό' (όπως ο Παύλος, Φιλ.2:13)..Τί έχεις που να μην το έλαβες; Και αν το έλαβες γιατί καυχάσαι σαν να μην το έχεις λάβει; ' (Α Κορ. 4:7)..Ο κριτής θα σε κρίνει κατά τον τρόπο, που χρησιμοποιήσες τα δώρα..Ο Πέτρος πρόδωσε το Χριστό για να σωφρονίζεται και να διδάσκεται να λυπάται τους αρρώστους στην πίστη..Η ταπεινοφροσύνη σώζει πολλές φορές αυτόν που διέπραξε πολλά και μεγάλα αμαρτήματα (τελώνη)..Να φοβάσαι να μην μοιάσεις στο πέσιμο του διαβόλου, των Ισραηλιτών (που περηφανεύονταν μπροστά στους ειδωλολάτρεις)..Όταν κάποιο παρόν κατόρθωμα σε ξιπάσει, θυμήσου το παλιό αμάρτημα κι έτσι θα κατασιγάσεις την αναίσθητη φλεγμονή της περηφάνειας, κι όταν αμαρτάνει ο άλλος να μην εξετάσεις μόνον αυτό, αλλά να θυμηθείς και όσα καλά έχει πράξει ή πράττει και θα τον βρείς καλύτερο από τον εαυτό σου..Ούτε ο Θ. δεν κρίνει μερικώς.. Ταπεινώνουμε τους εαυτούς μας με το να θυμόμαστε την άκρα ταπείνωση του Κυρίου, την φτώχεια των μαθητών (που σαν αλήτες διέτρεξαν ολόκληρη την οικουμένη)..Η ψυχή ομοιώνεται σε αυτά που σπυδαίνει..Μην κάνεις σε παρακαλώ, λόγους σοφιστικούς, μήτε να ψάλλεις με υπερβολικά γλυκειά φωνή, μήτε να διαλέγεσαι υπερήφανα και αλαζονικά αλλά σε όλα αν περικόπτεις από το μέγεθος..Να κατηγορείς τον εαυτό σου για τα αμαρτήματα και να μην περιμένεις τους ελέγχους των άλλων..Επειδή ο Θ. είναι ο μέγας θεατής, να φιλοδοξήσεις να φαίνεσαι στον Θεό, γιατί αυτός αποδίδει λαμπρό μισθό. Να μην εξουσιάζετε όπως οι κοσμικοί άρχοντες (Περί ταπεινοφρ.)..Ποιος χτύπησε περισσότερο την υπερηφάνεια κι αγάπησε την ταπείνωση και μάλιστα όχι επίπλαστα κι επιφανειακά, όπως οι περισσότεροι από όσους τώρα καμώνονται ότι φιλοσοφούν και είναι φαινομενικά συγυρισμένοι, όπως οι ανόητες από τις γυναίκες, και επειδή δεν έχουν δικιά τους ομορφιά καταφεύγουν στα χρώματα και θα μπορούσα να πώ ότι θεατρίζονται με κάποια ευπρέπεια, δύσμορφες εξαιτίας της ομορφιάς κι ασχημότερες εξαιτίας της ασχήμιας; Γιατί η τ. δεν βρισκόταν στα φορέματά του αλλά στην ίδια την ψυχή του. Λύγισμα του τραχήλου, χαμήλωμα της φωνής, σκύψιμο του προσώπου, το μάκρος της γενειάδας, το ξύρισμα της κεφαλής, τίποτε από όλα αυτά δεν υποκρινόταν την τ...Γιατί ότι είναι προσποιητό, δεν είναι μόνιμο..Ήταν απροσέγγιστος στην αρετή, προσπνέστατος στη συναντροφή. Απλά και συνηθισμένα τα φορέματά του..απέφευγε εξ ίσου την μεγαλοπρέπεια και το ευτελές (Στον Πατέρα, 305-7)..Υπάρχει κι αμαρτωλή τ. Όσοι έχουν χάσει το μεγαλείο και το ύψος της ψυχής, επειδή κατέπεσαν στη γη εξαιτίας της αμαρτίας και σαν να έγιναν ένα με το έδαφος, σέρνονται όπως το φίδι, χωρίς να μπορούν τελείως να σηκωθούν, αυτοί έχουν ταπεινωθεί όχι στο πνεύμα. (Στον 33 Ψαλμ.245)

ΤΑΞΗ Γιατί ούτε ο Κάιν θα καταδικαζόταν για την κακή εκλογή του αν μαζί με την ορθή προσφορά τηρούσε στο πρόπον την τ., τί έπρεπε να κρατήσει για τις δικές του ανάγκες & τί για το Θ...Πρέπει να γνωρίζουμε την τ. της αγάπης, που μας συνιστά μέσω νόμου, πώς πρέπει να αγαπούμε τον Θεό (με όλη την καρδιά & την ψυχή & την δύναμη & με όλες τις αισθήσεις) & πώς τον πλησίον μας, πώς την γυναίκα (όπως ο Χριστός την Εκκλησία ή να επηρεαζόμαστε από πάθη όπως το ίδιο μας το σώμα).

Τώρα μπορούμε να δούμε την αγάπη των πολλών να εκδηλώνεται λανθασμένα. Τα πλούτη, τη γυναίκα, τις τιμές τα αγαπούν με περισσότερο πάθος, με όλη την ψυχή & την δύναμη, ώστε να θέλουν & την ζωή τους να δώσουν γι'αυτές ενώ στο Θεό όσο αν φαίνονται μονάχα. (ασμα δ,141). Να τιμάτε την τ. και να προηγείται της δύναμης, γιατί αυτή είναι δύναμη & της δύναμης φύλακας. Νούς με φροντίδα, είναι σαν τα οστά που τα τρώει το σκουλήκι. Ανθεί το σώμα που αδιαφορεί για τις φροντίδες(Ποίημ. 32, 411)...Τ. συνέστησε το σύμπαν, συγκρατεί τα επουράνια και τα επίγεια. Τ. στα νοτιά, στα αισθητά, στους αγγέλους, στα άστρα, κατά την κίνηση, κατά το μέγεθος, την σχέση προς άλλα και την λαμπρότητα, στις εποχές και καιρούς, που προχωρούν κι υποχωρούν με κοσμιότητα..Τ. περιέφερε τον ουρανό, άπλωσε τον αέρα..Όταν επικρατεί η τ. το σύμπαν θα συγκροτεί στολίδι-κόσμο και το κάλλος είναι ακίνητο. Η αταξία κι η ακοσμία προκαλεί στον αέρα κεραυνούς, στη γη σεισμούς..στα σώματα τις αρρώστιες, στις ψυχές τις αμαρτίες. Όλα αυτά είναι ονόματα τάξεως ούτε ειρήνης αλλά ταραχής κι αταξίας. Και την θρυλουμένη φθορά να μην νομίζουμε ότι είναι τίποτε άλλο από πλεόνασμό αταξίας. Η τ. συνδέει, η αταξία διαλύει..Η τ. έπλασε τον ά. ζώο λογικό, από λογικό κι άλογο κράμα και συνέδεσε μυστικώς κι αρρήτως το χόμα με το νου και το νου με το πνεύμα..Η τ. μας διεχώρισε από τα άλογα ζώα, συνώκισε πόλεις, έθεσε νόμους, όρισε τιμή για την αρετή και τιμωρία για την κακία, βρήκε τέχνες, συνέδεσε σε συζυγία το φίλτρο προς αι γεννώμενα, ημέρωσε τη ζωή και ενέβαλε σε μας κάτι μεγαλύτερο από τον κάτω και σαρκικό πόθο, τον προς τον Θ. Η τ. είναι μητέρα των όντων κι ασφάλεια..Η τ. όρισε και στις Ε. άλλοι αν είναι ποιμνιο κι άλλοι ποιμένες, άλλοι να άρχουν κι άλλοι να άρχονται, άλλοι αν είναι κεφαλή, άλλοι πόδες..για την ευαρμοστία και το συμφέρον του συνόλου..Πράγματι όλοι είμαστε σώμα Χ. και μέλη του Χ. και αλλήλων... Γιατί καθιστάς τον εαυτό σου ποιμένα ενώ είσαι πρόβατο; Γιατί γίνεσαι κεφαλή ενώ είσαι πόδι; ..να αγαπάς την ψυχία όπου το σιωπάν θεωρείται ανώτερο του λόγου, να αγαπάς άλλα να πείς, άλλα να ακούσεις κι άλλα να επαινέσεις κι άλλα πικρά να απορρίψεις...Στην άνοδο του Μωυσή στο όρος, του Ιησού Χ. στο Θαβώρ, στις ερωτήσεις του Χ. δεν συμμετέχουν όλοι αλλά ορισμένοι, σύμφωνα με την τ. Ταπεινόφρων είναι όχι όποιος μιλά μέτρια για τον εαυτό του και μάλιστα σε λίγους και λίγες φορές, αλλά όποιος μιλά μέτρια περί του Θ. και γνωρίζει άλλα να πεί, άλλα να τα κρατεί, άλλων να ομολογεί την άγνοια και παραχωρεί τον λόγο, στον έχοντα ανάθεση και δέχεται να είναι πνευματικώτερος από αυτόν και πιο προοδευμένος στη θεωρία..Είναι ντροπή ρούχα και δίαιτα να εκλέγει κανείς την ευτελέστερη..αλλά ως προς τους λόγους περί Θ. να είναι αυτοκράτωρ (Λόγ. 32)

ΤΕΛΕΙΟΤΗΤΑ: (Ο Μ.Βασίλειος) διδασκόταν την εγκύκλιο μόρφωση και γυμναζόταν στη θεοσέβεια και με ένα λόγο οδηγείτο από τα πρώτα του μαθήματα στην μελλοντική τελειότητα. Γιατί όσοι έχουν πετύχει ή τη ζωή μόνο ή τον λόγο και στο ένα από τα δύο υστερούν, νομίζω ότι δεν διαφέρουν καθόλου από τους μονόφθαλμους, οι οποίοι υφίσταντο μεγάλη ζημιά και είναι ακόμη μεγαλύτερη ντροπή για όσους βλέπουν και για όσους βλέπονται. Όποιοι όμως προοδεύουν και στα δύο και είναι αμφιδέξιοι, αυτοί έχουν την τελειότητα και ζωή γεμάτη από την εκεί μακαριότητα..Όπως βλέπουμε τα πουλάρια και τα μοσχάρια ευθύς μόλις γεννηθούν να σκιρτούν δίπλα στις μητέρες τους, έτσι κι αυτός έτρεχε από κοντά με τον πατέρα του κι όπως πουλάρι χρεμετίζοντας χωρίς να υστερεί πολύ στα άκρα κινήματα αρετής. Κι αν θέλετε σε μια σκιαγραφία υποδήλωνε την μελλοντική ωραιότητα της αρετής και πριν από τον καιρό της ακριβούς εικόνας έκαμε την προδιαγραφή της (Στον Μεγ.Βασίλειο, 149).

ΤΕΧΝΗ: Όπως στην τεχνική και μουσική αρμονία ο τόνος κάθε μιας από τις χορδές είναι διαφορετικός, τεντωμένος ή χαλαρωμένος, όλα όμως είναι έργο του ενός εφαρμοστού και τεχνίτου και συμβάλλουν προς ένα κάλλος αρμονίας έτσι και σε αυτά ο τεχνίτης και δημιουργός Λόγος τον καθένα τον έκαμε εφευρέτη διαφορετικής μεθόδου και τέχνης, όλα δε τα έβαλε στο μέσον, στην διάθεση όλων όσων θέλουν με την κοινωνικότητα και φιλανθρωπία συνδέων τον βίον και κάνοντας τον ημερώτερο. Είναι δικό σου προνόμιο να μιλάς Ελληνικά; Πες μου. Αλλά τί δεν είναι εφεύρεση των

Φοινίκων, τα γράμματα ή όπως λένε μερικοί των Αιγυπτίων ή των ακόμη σοφώτερων από αυτούς Εβραίων, οι οποίοι πιστεύουν ότι στις θεοχάρακτες πλάκες γράφηκε ο Νόμος από τον Θεό..Η αστρονομία δεν είναι βαβυλωνιακή εφεύρεση, η γεωμετρία αιγυπτιακή κι η μαγεία περσική...η δε μαντική των Τελμησέων;(Κατά Ιουλιαν.153-159).

ΤΟΚΟΣ: *Τόκος ονομάστηκε για την γονιμότητα του κακού ή για τους πόνους και τις λύπες, που προξενεί στις ψυχές των δανεισθέντων. Όπως παρουσιάζεται ο πόνος σε εκείνον που θα γεννήσει, έτσι παρουσιάζεται κι η προθεσμία στο χρεωφειλέτη. Τα γεννήματα των τόκων, γεννήματα εκιδνών, που γεννιούνται αφού καταφάγουν την κοιλιά της μητέρας τους. Κι οι τόκοι παύουν να γεννούν, αφού φάνε τελείως τα σπία των χρεωφειλετών. Τα ζώα γρήγορα παύουν να γεννούν, τα χρήματα όμως ενώ αρχίζουν γρήγορα να αυξάνουν, έχουν ατέλειωτη την αύξηση ..Το μυρμήγκι χωρίς να ζητιανεύει και να δανείζεται, συντηρείται κι η μέλισσα τα απομεινάρια της τροφής της χαρίζει στους βασιλείς..Συ δε ά. που είσαι ζώο, που εύκολα μηχανάσαι τα πάντα, δεν βρίσκεις μια από όλες τις μηχανές για να ζήσεις; Δανείζοντασι όχι εκείνοι, που στερούνται τα αναγκαία αλλά ά., που επιδίδονται σε άσωτες δαπάνες, δούλοι των γυναικείων απαιτήσεων... Κράτησε τουλάχιστον για τα παιδιά σου το κτήμα της ελευθερίας, που κληρονόμησες εσύ από τους γονείς σου...Το δάνειο στον φτωχό είναι δώρο (γιατί δεν ελπίζεις την επιστροφή του) και δάνειο (στον Δεσπότη). Γιατί δεν δέχεσαι εγγυητή τον Θ; (Στον 14 Ψαλμ.83 κ.ε.)*

ΤΡΟΦΗ: "Όλα τα ζώα τρέφονταν με καρπούς υποτασσόμενα στο νόμο της φύσης. Αφού όμως ο άνθρωπος παραστράτησε & παραβίασε τους όρους της φύσεως, επέτρεψε την απόλαυση όλων των ειδών (Γεν.9:3)..Από τότε το λιοντάρι έγινε ωμοβόρο, οι γύπες αναζητούν τα θνησιμαία. Όπως βλέπουμε πολλές φορές σκύλους για θεραπεία να βόσκουν χόρτα..έτσι να σκεφθείς ότι ήσαν & τότε τα ωμοβόρα ζώα..Επειδή ξεπέσαμε από την αληθινή τρυφή του παραδείσου, επινοήσαμε για τους εαυτούς μας νοθευμένες τρυφές. Επειδή δεν βλέπουμε το ξύλο της ζωής, ούτε καμαρώνουμε την ομορφιά του μας δόθηκαν για απόλαυση μάγειροι..Όπως συμβαίνει με τους αρρώστους, όταν καταβληθούν από δυνατή αρρώστια, μη μπορώντας να μετέχουν στην συνηθισμένη απόλαυση, φιλεύονται από τους γιατρούς με οσφραντικά. (Γεν.2,421).

ΥΛΗ: Είναι λέγουν αόρατος κι ακατασκεύαστος η γη, διαστρέφοντας το νόημα της Γραφής συμμορφώνοντας το με το θέλημα τους..Αν όμως είναι η ύλη αγέννητος, πρώτα-πρώτα είναι ισότιμος με τον Θεό κι έχει τα πρεσβεία εξίσου με αυτόν.. Τί ασέβεστερο θα μπορούσε να υπάρξει από το να τοποθετεί κανείς στην ύψιστη θέση μαζί με τον σοφόν & δυνατόν & πανωραίων δημιουργόν & κτίστην των όλων την άνευ ιδιοτήτων ύλη, 'το ακαλούπωτον αίσχος';..Εμείς οι άνθρωποι έχουμε την κάθε τέχνη με ένα ορισμένο υλικό, όπως την σιδηρουργική με τον σίδηρο. Στις περιπτώσεις αυτές άλλο είναι η προς κατεργασία ύλη, άλλο η διαμορφωτική δύναμη της τέχνης (που είναι μεταγενέστερες των υλών) κι άλλο αυτό που γίνεται δια της τέχνης (Εξαήμ. Α,29)..Μία είναι η λύση όλων όσων κηρύττουμε περί ύλης, το να μην θεωρούμε ούτε αδύνατη τη σοφία, ούτε άσοφη την δύναμη, αλλά να πιστεύουμε ότι αυτά είναι μαζί κι ότι αμφοτέρα είναι ένα, διότι συγχρόνως & μαζί με το ένα βλέπεται & το άλλο. Γιατί το σοφό του θέλημα με την δύναμη των ενεργουμένων φανερώθηκε με την δύναμη των ενεργουμένων κι η ενεργητική δύναμη τελειώθηκε στο σοφό θέλημα. (Απολογητ. περί Εξαημ. 263)... Μην περιφρονήσεις το θείο λουτρό.. Το άγ.θυσιαστήριο είναι μια κοινή πέτρα, επειδή όμως αγιάστηκε για την λατρεία του Θ. έγινε τράπεζα αγία..Ο άρτος πάλι είναι ψωμί αλλά όταν τον εξαγιάζει το μυστήριο λέγεται κι είναι σώμα Χ. Έτσι και το μυστικό λάδι και το κρασί.Ο ιερέας χτές ήταν ένας από τους πολλούς και ξαφνικά παρουσιάζεται οδηγός των λαών, χωρίς να μεταβληθεί το σώμα του..Το ραβδί του Μωσή ήταν ξύλο καρυδιάς, έκανε όμως ανώτερα κι από λόγο θαύματα, όπως κι η προβεία του Ελισσαίου και το ξύλο του Σταυρού..Όλα ήταν υλικά πράγματα κι αναίσθητα, έγιναν όμως μέσα για μεγάλα θαύματα όταν δέχτηκαν την δύναμη του Θ. (Γρηγ.Νύσσης, Στα Φώτα,375)..Αποκαλείς την ύ. άτιμη. Εγώ ομολογώ ότι είναι δημιούργημα του Θ και καλή. κοίταξε τί λέει η Γραφή για την ύλη που αποκαλείς

άτιμη: Εξ.28:6-12..η ίδια η σκηνή ήταν εικόνα και προσκυνείται από όλο τον ισραηλιτικό λαό. Δεν προσκυνώ την υ. αλλά τον δημιουργό της, που για χάρη μου έγινε άλη και κατοίκησε μέσα στην υ. και μέσω της υ. πραγματοποίησε την σωτηρία μου..τη σέβομαι όχι ως θεό αλλά ως φορέα ενέργειας και χάριτος..δεν είναι ύλη το ξύλο του σταυρού ή το όρος το σεβαστό και άγιο και τόπος κρανίου, ή ζωογόνος πέτρα, ο άγ.τάφος; μήπως δεν είναι ύλη το σώμα και το αίμα του Κ. μας; Εικ.Β, 133-5)

ΥΠΑΚΟΗ ΣΤΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ: Δεν ακολουθείς τους διδασκάλους..Μας πιάνει ναυτία όταν μας διδάσκουν τα καλά, όπως κι άρρωστοι με την δίαιτα που τους προτείνει ο γιατρός... Ο μαθητής οφείλει να είναι στην θέση του παιδιού..Το παιδί δεν βγαίνει από τις γραμμές & τις χαρακιές που χαράζει ο δάσκαλος στο κερί, ούτε βρίσκει καινούργια στοιχεία..Αλλά πρώτα γυμνάζει το χέρι του στο κοντύλι με τα υποδείγματα του δασκάλου..Με κάθε τρόπο & λόγο μιμείται ότι του παράδωσε ο δασκάλος του. Κι αν κάποτε τεμπελιάσει & φάει της χρονιάς του ούτε εγκαταλείπει το δάσκαλο σπάζοντας πλάκες & κοντύλια, χύνει μόνον δάκρυα από τον πόνο & συνεχίζει τα μαθηματά του.Ο Χριστιανός όμως δεν ενεργεί έτσι, αυτός που άκουσε ότι 'αν μην γίνετε σαν τα παιδιά, δεν θα μπειτε στη βασιλεία των ουρανών'. Αλλά όταν δει τον ιερέα να τον διορθώνει το λάθος με κάποια αυστηρότητα αντιμιλά κατά πρόσωπο & μουρμουρίζει στα δόντια...Αν τα μάτια σου ήταν κατάλληλα να δούν τη φύση της ψυχής σου, θα σου έδειχνα την εικόνα του καταδικασμένου, που πιέζουν τον αυχένα του δεσμά βαρύτατα.. Λύγισε τον τραχηλό σου, σκύψε στις εντολές. Όποιος υποχωρεί & λυγίζει ορθώνεται πάλι. Σου το διδάσκει & η πείρα από τα φυτά. Μην δαγκάσεις το χαλινάρι & ορμήσεις στο γκρεμό, αλλά δέξου το σκοινί στον αυχένα σου από το χέρι του αναβάτη & βάδισε το δρόμο που σώζει 'αγαθόν μοι ότι εταπείνωσάς με, όπως αν μάθω τα δικαιωμάτα Σου..Οι ρίζες της παιδείας δεν είναι γλυκές αλλά πικρές, αργότερα όμως δίνουν καρπό γλυκύτερο κι από το μέλι..Κι όπως τα φαγητά με τις διάφορες προσθήκες των αρτυμάτων γίνονται γλυκά & πικρά, έτσι κι ο λόγος μας με την προσθήκη των διαφόρων τρόπων μεταμορφώνεται για τις διάφορες ανάγκες, για να βρεθεί ότι είναι κατάλληλο να θρέψει τον καθένα. (Μωυσής). (Προς τους αχθομένους τοις επιτιμήσεσι). Τρεις διαθέσεις οδηγούν στην υπακοή ή να αποφεύγουμε το κακό από το φόβο της τιμωρίας (με δουλική διάθεση) ή να επιδιώκουμε κέρδη του μισθού (μισθωτοί-υπάλληλοι) ή για την αγάπη προς το νομοθέτη (υική διάθεση); Ποιος γιος θα θελήσει να λυπήσει τον πατέρα του γαι ασήμαντα πράγματα;..Πως θα είμαι με τους αγίους αφού δεν ακολούθησα τα ίχνη τους..Ο Κ. ούτε ακρίτως ελεεί ούτε ανηλεώς κρίνει (Ψ.114:5)..Ας μην θεωρούμε την φιλανθρωπία του Θεού αφορμή σκηνρίας..Αυτός, που ανατέλλει τον ήλιο, καταδικάζει και με τύφλα. Αυτός που δίνει βροχή βρέχει και φωτιά. Ή να τον αγαπήσουμε εξαιτίας των πρώτων είτε να τον φοβηθούμε για τα δεύτερα (Ρωμ.2:4-5) (Όροι κατά πλάτος, 177-181)

ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ: Μαχαίρι κοφτερό σπάει εύκολα από πέτρα κι άσκηση εντατική χάνεται σύντομα με την υπερηφάνεια...Κι οι άριστοι των γεοπόνων, όταν δουν φυτό χαμηλό κι αδύνατο(α. απελπισμένους) το ποτίζουν άφθονα ενώ όταν δούν σε ένα φυτό πρόωρη βλάστηση, αποκόπτουν τους περιττούς κλάδους, για να ξεραθούν. Κι οι γιατροί σε άλλους συνιστούν άφθονη τροφή και σε άλλους αστία...Είναι δε τόσο μεγάλη η τ. ώστε ο διάβολος μιμείται όλες τις αρετές, γι'αυτήν όμως δεν γνωρίζει τί τέλος πάντων είναι..Όπως είναι αδύνατο να κατασκευασθεί ένα πλοίο χωρίς καρφιά, έτσι είναι αδύνατο να σωθεί κανείς χωρίς τ. Φρόνημα τ. όχι στις εξωτερικές εκδηλώσεις αλλά εννοεί τον έσω ά...Η τ. κατακτιέται με ονειδισμούς κι εξευτελισμούς με πληγές..Αυτά άκουσε ο Κ. και τα έπαθε. Υπάρχουν μερικοί, που υποκρίνονται εξωτερικά για να δοξασθούν, αλλά αναγνωρίζονται από τους καρπούς τους, γιατί μόλις λίγο βρίσθηκαν σαν φίδια ξέρασαν το δηλητήριό τους..Όπως ακριβώς αυτοί, που θέλουν να ανάψουν φωτιά πρώτα καπνίζονται οι ίδιοι έτσι και μεις χρειάζεται να ανάψουμε τη θεία φωτιά μέσα μας με δάκρυα και κόπους..Και μερικοί από αμέλεια το καπνό ανέχθηκαν τη φωτιά όμως δεν άναψανγιατί δεν είχαν μακροθυμία κι η

σχέση τους με τον Θ. ήταν μάλλον ασθενική κι αμυδρή..(Βίος Συγκλητ.301 κ.ε.) Όπως οι γιατροί εξαλείφουν πρώτα τα αίτια της αρρώστιας & μετά την νικούν εύκολα, έτσι & μεις... Όποιος δηλ. βλέπει τον εαυτό του κι όχι τα γύρω του δεν μπορεί φυσιολογικά να πέσει να πέσει σε τέτοιο πάθος. Τί είναι λοιπόν ο άνθρωπος..Αυτός που κοσμεί τα δικά ανάγει τη γενεαλογία της φύσης μας στον πηλό. Κι η ευ-γένεια & η μεγαλοπρέπεια του υπερήφανου συγγενεύει με τα πλιθιά. Κι αν θες να αναφερθείς στην δικιά σου γέννηση που την έχεις πρόχειρη, μακριά, ούτε λόγος γι αυτήν. Μην βγάλεις τσιμουδιά, μην αποκαλύψεις, όπως λέει ο νόμος την ασχήμια του πατέρα & της μητέρας σου..Θα είδες στο κοιμητήριο τα μυστήρια της φύσης μας. Δεν είδες το σωρό των οστών; Κρανία δίχως σάρκα, που κοιτάζουν φοβερά κι απαίσια από τα κενά των ματιών;..Αν είδες εκείνα είδες τον εαυτό σου.Πού είναι το τωρινό σου άνθισμα & τα σημάδια του;Ποιος ίσκιος είναι τόσο άψυχος που ξεφεύγει από την αφή όπως το όνειρο της νιότης..Ποιος μπορεί να πείσει αυτούς που βρίσκονται στην κατάσταση της εξουσίας ότι δεν διαφέρουν καθόλου από αυτούς που παίζουν στο θέατρο. Γιατί κι εκείνοι φορούνε ένα προσωπίο καλοφτιαγμένο με τέχνη & πορφύρα χρυσοκέντητη & πρελαύνουν σε άρμα κι όμως από αυτά δεν αρρωσταίνουν καμιά αρρώστια υπερηφάνειας.. Πιστεύουν πως είναι κύριοι της ζωής & του θανάτου...& δεν προσέχουν ποιός είναι ο αληθινός κύριος της ανθρώπινης ζωής, που ορίζει τόσο την αρχή όσο & το τέλος του είναι...(Στους Μακαρισμούς Α, 125). Το πιο σπουδαίο δεν είναι να ξεπερνάς τους μικρούς. Το μέτρο σου ας είναι η εντολή κι ο Θ., που βρίσκεσαι μακριά του κι έτσι τους άλλους ξεπερνάς. Όσους περνάς μην σκέφτεσαι μα όσους κατώτερους τους είσαι. Να εύχεσαι να είσαι από όλους πιο μπροστά. Ο πλατύς ουρανός είναι ψηλά, μα σύ χαμοπετάς. Άκουσαν ότι φωτίζουν τα ψάρια το φώς τους ρίχνοντας μες στο νερό, η σελήνη, ο ήλιος μα τα αστέρια τίποτα. Κούφια φαντάσματα βλέποντας της αλήθειας με απεικονίσματα ακνά, σαν να ήταν αυτά αστέρια χαίρονται..Έτσι μερικοί δεν έχουν το αληθινό ύψος του βασιλιά, λίγο μόνο αναπνδούν και νομίζουν πως κέρδισαν όλο το ύψος(Ποίημ.2,) Υπερηφάνεια είναι η άνοδος προς τα κάτω, η πτώση προς τα κατώτατα (υιοί Κορές) (Στο Βίο Μωυσή 313).. Ταπεινόφρων είναι όχι όποιος μιλά μέτρια για τον εαυτό του και μάλιστα σε λίγους και λίγες φορές αλλά όποιος μιλά μέτρια περί του Θ. και γνωρίζει άλλα να λέει, άλλα να τα κρατεί, άλλων να ομολογεί την άγνοια και παραχωρεί τον λόγο, στον έχοντα ανάθεση και δέχεται να είναι πνευματικώτερος από αυτόν και πιο προοδευμένος στη θεωρία..Είναι ντροπή ρούχα και δίαιτα να εκλέγει κανείς την ευτελέστερη..αλλά ως προς τους λόγους περί του Θ. να είναι αυτοκράτωρ (Λόγ. 32)

ΥΠΝΟΣ: Έγώ κοιμάμαι & η καρδιά μου αγρυπνεί'..Πράγματι στις περιπτώσεις που ο νους ζεί μόνος για τον εαυτό του χωρίς να τον ενοχλεί κάποιο αισθητήριο, το σώμα παραδίνεται σε ένα είδος ύπνου & κώματος & η όραση απρακτεί & κοιμάται & περιφρονούνται εκείνα τα θεάματα, που εκπλήσσουν τα παιδικά μάτια, ακόμα & τα θαυμαστά φαινόμενα του ουρανού...καθαίρεται η λειτουργία της καρδιάς κι ο λογισμός στρέφει το βλέμμα του προς τα άνω αζάλιστος κι αθόλωτος από την κίνηση των αισθήσεων. Αυτός ο ύπνος ακολουθεί τη μέθη από το κρασί που παραθέτει ο Κύριος, μέθη, που προκαλεί έκσταση ψυχής. (άσμα 1,339-343). Κι ο ύπνος σου να είναι μελέτη ευσεβείας. (Εις την Μάρτ.Ιουλίττα 213)..Ο ύ. να είναι ελαφρός κι εύκολος, ακολουθών φυσικώς το μέτριο της τροφής, να διακόπτεται επίτηδες από την μελέτη σπουδαίων προβλημάτων. Γιατί η παράδοση σε βαρύ ύπνο, που με την παράλυση των μελών παρέχει ευκαιρία σε άλογες φαντασίες, φέρει κατ'αυτόν τον τρόπο στους κοιμωμένους θάνατο. Ότι είναι για τους άλλους ο όρθρος, αυτό είναι για τους ασκητές της ευσεβείας το μεσονύκτιο, οπότε η νυχτερινή πouxία χαρίζει άνεση στην ψυχή..κι ο νους επικοινωνεί με τον Θ. και διορθώνει εαυτόν δια της αναμνήσεως των αμαρτημάτων, θέτει όρους στον εαυτό για την απομάκρυνση του κακού και ζητεί την συνεργία παρά του Θ. προς τελείωση των επιδιωκόμενων. (Προς τον φίλον Γρηγ.2, 73-5)

ΥΠΟΚΡΙ ΣΙ Α. Από τα σκυλιά φοβόμαστε εκείνα που δεν προμηνούν τον θυμό τους με το γαύγισμααλλά..ενώ δείχνουν ήσυχια & ήμερα, καιροφυλακτούν πράγματι να μας

βρούν ξένοιαστους κι απρόσεκτους..Τέτοιο είναι το πάθος του φθόνου & της υποκρισίας. Ενώ εσωτερικά στο βάθος της καρδιάς υποβόσκει το μίσος σαν φωτιά αθέατη..(Στους Μακαρισμούς Ζ)...Η υ. είναι καρπός του φθόνου. Διότι η διπλή συμφορά γεννάται στους ανθρώπους, όταν ενώ κρατούν στα κατάβαθα το μίσος, δείχνουν το πρόσωπο χρωματισμένο με αγάπη, όπως οι ύφαλοι, που καλύπτονται με λίγο νερό κι αποβαίνουν απρόβλεπτο κακό σε αυτούς που δεν προσέχουν (Περί φθόνου, 155).

ΥΠΟΣΤΑΣΗ: Ουσία και υπόσταση έχουν την ίδια διαφορά, που έχει το κοινό προς το επί μέρους, το ζώνον ά. π,κ. προς τον τάδε ά. Δια τούτο ομολογούμε ουσία μία στη θεότητα, έτσι ώστε ο ορισμός της υπάρξεώς της να μην διαφοροποιείται, υπόσταση δε χωριστή κατά πρόσωπα, για να ενυπάρχει σε μας ασύγχυτη και καθαρά η έννοια περί Πατρός, υιού και αγ.Πνεύματος..Πρέπει να ομολογούμε την πίστη μας, προσθέτοντες το ιδιαίτερο στο κοινό..Όσοι ταυτίζουν ουσία και υ. αναγκάζονται να ομολογήσουν διάφορα μόνον πρόσωπα και δεν καταφέρνουν να αποφύγουν το κακό του Σαβελλίου..που επιχειρεί να διακρίνει τα πρόσωπα με βάση την αρχή, ότι η ίδια υπόσταση μετασχηματίζεται ανάλογα με την περιβαλλομένη ανάγκη (Προς Αμφιλ. Επιστ.236,177)

ΥΠΟΤΑΣΣΩ: Στη χρήση της Αγ.Γραφής η λέξη είναι πολυσήμαντη και δεν εκφράζει πάντα τα ίδια νοήματα: υ.=ακούσια κι αναγκαστική υποταγή στους νικητές (συνέπεια η επανάσταση) ή υποταγή των αλόγων ζώων (από τη φύση τους) ή δουλεία (Στό 'όταν υποταχθούν' 77)

ΦΑΓΗΤΟ: Πρέπει να τρώμε κάθε είδος τροφής..για να αποδείξουμε σε κείνους, που μας βλέπουν ότι για τους καθαρούς όλα είναι καθαρά..και τίποτε δεν είναι απόβλητο (Α Τιμ.4:4-5)..Πρέπει να φυλάττει κανείς τον σκοπό της εγκράτειας χρησιμοποιών όσα χρειάζεται, τα ευθηνότερα κι αναγκαία για την ζωή κι αποφεύγων τις κακές συνέπειες του χορτασμού κι απέκτων εντελώς για τα παρασκευασμένα για ευχαρίστηση. Γιατί έτσι και το πάθος των φιληδόνων θα αποκόψουμε και τους έχοντας κεκατηριασμένα συνείδηση θα διορθώσουμε όσο εξαρτάται από μας, και μεις θα ελευθερωθούμε από την υπόνοια των άλλων, ότι δήθεν ανήκουμε σε μια από τις δύο κατηγορίες (όροι κατά πλάτος, 273).

ΦΘΟΝΟΣ: Ο θυμός αφού λίγο θολώσει την ψυχή σαν καπνός διαλύεται, ο φ. όμως σαν να έχει καρφωθεί βαθιά μέσα στην ψυχή την καθιστά αγριότερη κι από τα θηρία. Κι ο σκύλος επιτίθεται με μανία. Αν τον καλοπιάσει κανείς, όπως και τα άλλα θηρία καταπραύνονται. Εκείνος, που κυριαρχείται από φ. δεν πείθεται με παρακλήσεις..Καλό πράγμα να μην οργίζεσαι..Συ όμως κρατάς κακία όχι μέχρι να δύσει ο ήλιος αλλά η ζωή σου...Γιατί μισείς τον ά. που σε λύπησε. Μίσωσε την αρρώστια κι όχι τον άρρωστο. Πολλές φορές τα τραύματα από δίκαιο μαχαίρι (πορνεία, πλεονεξία) θεραπεύτηκαν με το σωτήριο φάρμακο της μετανοίας, ενώ αυτά από μικρά βέλη (εγωισμός, ακτάκριση) εξαιτίας της αμέλειας σκότωσαν (Βίος της αγ.Συγκλητ.311κ.ε.) Όπως η σκουριά φθείρει το σίδηρο, και οι οχιές όταν γεννιούνται τρώνε την κοιλιά, που τα κουφορήσαμε, έτσι κι ο φ. κατατρώγει την ψυχή που τον εγκυμονεί. Ο φ. είναι λύπη για την ευτυχία του πλησίον..Ούτε γιατρό καλεί για την αρρώστια, ούτε μπορεί να βρεί κάποιο φάρμακο για να απομακρύνει το πάθος..Ο κανόνας του μίσους είναι να αντικρύσει τον φθονούμενο να γίνεται από μακάριος άθλιος κι ο αξιοζήλευτος να γίνεται αξιολύπητος..Είναι καταστροφή της ζωής, κακοποίηση της φύσεως, έχθρα αυτών που χαρίζει ο Θ., εναντίωση στο Θεό (διάβολος, Κόιν, ο πρώτος μαθητής του διαβόλου από όπου διδάχθηκε τον φθόνον και φόνο,Σαούλ, Ιωσήφ, Ιησούς Χριστός)..Όσο φροντίζουμε να αποθέσουμε πολύ μακριά την εύφλεκτη ύλη από την φωτιά, έτσι να απομακρύνουμε φιλικές σχέσεις από τους φθονερούς..Όπως η καπνιά είναι χαρακτηριστική αρρώστια του σταριού, έτσι κι ο φ. της φιλίας..Όπως τα βέλη που εκτοξεύονται με δύναμη αν βρούν σκληρό αντίσωμα επιστρέφουν στον τοξευτή, έτσι και τα κινήματα του φ. Οι άρρωστοι από την αρρώστια του φ. θεωρήθηκαν ολεθριώτεροι κι από αυτά τα δηλητηριώδη ζώα. Οι φ. νομίζουν ότι και με τα μάτια

προκαλούν ζημιά, ώστε μερικά σώματα, που έχουν καλή υγεία κι μεγάλη ομορφιά, να μαραζώνουν..Εγώ απορρίπτω την εξήγηση αυτή, γιατί είναι λαϊκή και έχει εισαχθεί κατά τρόπο μυστικό από γραΐδια. Λεγώ όμως ότι οι δαίμονες που μισούν το καλό, όταν βρούν φιλικές διαθέσεις με αυτούς, με κάθε τρόπο χρησιμοποιούν στην υπηρεσία του θελήματός τους και τα μάτια των φθονερών. έπειτα δεν φρικιάς να καθιστάς τον εαυτό σου υπηρέτη του καταστρεπτικού δαίμονα, αλλά υποδέχεσαι κακό, με το οποίο θα γίνεις εχθρός αυτών, που τίποτε δεν αδικούν κι εχθρός του Θεού, που είναι αγαθός...Οι φ. γίνονται φανεροί από την ίδια την εμφάνισή τους..Όπως τα αρπακτικά πουλιά, ενώ διασχίζουν λιβάδια και ευωδιαστά τοπία, ορμάνε στα δύσοσμα και οι μύγες αδιαφορούν για το καθαρό τρέχουν προς τα έλκη, έτσι κι οι φ. ούτε καν παρατηρούν τα μεγάλα επιτεύγματα της ζωής. Όπως οι πονηροί ζωγράφοι που από τη στραβή μύτη απεικονίζουν τις μορφές, έτσι είναι ικανοί, να συκοφαντήσουν την αρετή με την γειτονική κακία..Όταν ο ήλιος λάμπει κανείς δεν σκεπάζει τα μάτια, ούτε φ. αλλά εύχεται στον εαυτό του συγχρόνως απόλαυση. Όταν στην Εκκλησία αναβλύζει ο πνευματικός λόγος και ευσεβής καρδιά εκπηγάει από τα χαρίσματα του αγ.Πνεύματος, δεν τείνεις τις ακοές σου με ευφροσύνη..Αν επιθυμείς εξάπαντος δόξα ..να τρέψεις σαν κάποιο ρεύμα την φιλοδοξία σουστην απόκτηση της αρετής..Η αρετή εξαρτάται από μας, ενώ η επιδίωξη των χρημάτων, η ομορφιά του σώματος και το μέγεθος των αξιωμάτων δεν εξαρτώνται από μας (Περί φθόνου): Για το φ. κοίτα επίσης (Στο Βίο Μωυσή 303-4)...Τίποτε δεν είναι τόσο ευχάριστο στους ανθρώπους όσο το να μιλάνε για ξένες υποθέσεις, ιδίως όταν παρασύρονται από κάποια συμπάθεια ή μίσος, από τα οποία διαστρεβλώνεται η αλήθεια. (Απολ. περί της φυγής, 75)

Φι λ ι Α: Οι συμφιλιώσεις με την κακία είναι βλαβερές. Αυτός είναι ο νόμος της φιλίας: να γεννάται φυσικά λόγω ομοιότητας σε αυτούς, που συνδέονται: 'φθείρουσι ήθη χρηστά..Όπως στους μολυσμένους τόπους ο αέρας, που αναπνέεται μεταδίδει κρυφή ασθένεια σε αυτούς που ζουν εκεί, έτσι κι η συνήθεια προς τα κακά βάζει μεγάλα κακά στις ψυχές, έστω κι αν δεν γίνεται αντιληπτή.(ουκ έστιν αίτιος των κακών,113-5)...Καθώς με το πέρασμα του χρόνου ομολογήσαμε τον πόθο μας ο ένας στον άλλο κι ότι αυτό, που μας ενδιέφερε ήταν η φιλοσοφία, τότε πλέον γίναμε τα πάντα ο ένας για τον άλλο, ομόστεγοι, ομοτράπεζοι, Ένας οι δυό, αποβλέποντες στο ίδιο και πάντοτε αυξάνοντες ο ένας τον πόθο του άλλου, ώστε να γίνει θερμότερος και μόνιμος. Οι σωματικοί έρωτες καθώς αφορούν σε πράγματα, που περνούν, περνούν κι εκείνοι όπως τα ανοιξιάτικά λουλούδια. Ούτε η φλόγα μένει, όταν τα ξύλα τελειώσουν, αλλά χάνεται μαζί με αυτά που την τρέφουν, ούτε ο πόθος υπάρχει, όταν το προσάναμα σβήσει. Οι θείοι και φρόνιμοι έρωτες, επειδή αναφέρονται σε κάτι σταθερό, για τούτο ακριβώς είναι σταθερότεροι κι όσο περισσότερο παρουσιάζουν το κάλλος τους τόσο περισσότερο συνδέουν τους εραστές με αυτό και μεταξύ τους..Αγωνιζόμασταν κι οι δυό, όχι ποιος να έχει το πρωτείο, αλλά πως να το παραχωρήσει στον άλλο. Την ευδοκίμηση ο ένας του άλλου την θεωρούσαμε δικιά μας. Φαινόταν να έχουμε οι δυό μας μια ψυχή που κατοικούσε σε δυό σώματα. Κι αν δεν πρέπει να πιστεύουμε όσους λέγουν ότι τα πάντα βρίσκονται στα πάντα, σε μένα όμως πρέπει να πεισθείτε ότι ζούσαμε ο ένας μέσα στο είναι του άλλουκαι δίπλα στον άλλο. Κοινή επιδίωξη και των δυό η αρετή κι η συμμόρφωση της ζωής μας προς τις μελλονβντικές ελπίδες, αλλάζοντες την εδώ κατοικία μας προτού φύγουμε από δω...Ο ένας (ήταν για τον άλλο) κανόνας και μέτρο, με τα οποία διακρίνεται το ορθό και μη ορθό. Από τους σπουδαστές μας συναναστρεφόμαστε..τους πιο φρονίμους..Γιατί γνωρίζαμε ότι είναι ευκολότερο να πάρεις την κακία παρά να μεταδώσεις την αρετή, αφού σε μια αρρώστια είναι ευκολότερο να πάρεις, παρά να χαρίσεις υγεία. Κι από τα μαθήματα φθάσαμε να χαιρόμαστε όχι με τα πιο ευχάριστα αλλά με τα πιο ωφέλιμα. Επειδή κι από αυτά οι νέοι συμμορφώνονται προς την αρετή ή την κακία. Δυό δρόμοι ήταν σε μας γνωστοί..Ο πρώτος οδηγούσε στους ιερούς οίκους μας και τους εκεί δασκάλους κι ο άλλος στους εξωτερικούς καθηγητές.. (Στο Μεγ.Βασίλ. 165)..Ενώ γνώριζε να σέβεται την φιλία, εδώ μόνο δεν την τιμούσε, όπου έπρεπε να προηγηθεί στην τιμή ο Θ., και να θεωρηθούν αυτά, που διαλύονται σπουδαιότερα από όσα ελπίζουμε..(Στον Μεγ.Βασ. 229).. Ο πιστός φ. είναι έμψυχος θησαυρός, πολυτιμότερος από χρυσάφι και πολλούς

πολύτιμους λίθους, κήπος περιφραγμένος και πηγή σφραγισμένη, λιμάνι αναψυχής..Αν δε και πολύ μορφωμένος Εαιν γιος του φωτός ή άνθρωπος Θ. είναι δώρο του Θ. (Μωυσής κι Ααρών) (Λόγ.11, 285-7)...Το να αποκόπει κανείς τον εαυτό του του συνδέσμου με τους αδερφούς δεν είναι γνώρισμα α., που ζεί σύμφωνα με την αρχή της αγάπης και που ζεί σύμφωνα με την εντολή του Χ. Το κακό του πολέμου, που περιφέρεται τριγύρω μας , κάποτε θα μπει και σε μας, κι αν μαζί με τους άλλους υποστούμε τις επιπτώσεις του, τότε δεν θα βρούμε α. να μετάσχουν του πόνου μας, διότι στον καιρό της ευθυμίας μας δεν συνεισφέραμε στους αδικουμένους τον έρανο της συμπαθείας. (65 Προς Ατάρβιο, 101)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ: Ενώ έγραψαν τόσα πολλά οι σοφοί των Ελλήνων δεν μπόρεσαν να πείσουν έστω και λίγους από κείνους, που ήσαν πολύ κοντά περί αθανασίας και του εναρέτου βίου. Μόνον ο Χ. με απλούς λόγους και με α. όχι σοφούς και ρήτορες κατόρθωσε να πείσει ολόκληρη την οικουμένη πάρα πολλές ομάδες α. να καταφρονούν τον θάνατο, να φροντίζουν για τα θάνατα και τα μεν πρόσκαιρα να παραβλέπουν, να αποβλέπουν όμως στα αιώνια και να θεωρούν μηδαμινή την επίγεια δόξα, να επιδιώκουν μόνον την αθανασία (Περί ενανθρ.351)

Έρπων (ο Ιουλιανός) στα χαμηλά και τις αισθήσεις δεν μπόρεσε να φανταστεί τίποτε υπεράνω των δαιμόνων και να ανυψωθεί επάξια στον δημιουργό του ή αν κατορθώσει να διίδει λίγο, επειδή χρησιμοποιεί ως οδηγό τον λόγο κι όχι τον Θεό, παρασύρθηκε... Πρέπει η φιλοσοφία κι η βασιλεία να συνέλθουν όχι για να απαλλαγούν οι πόλεις από τα κακά αλλά για να γεμίσουν..(Κατά Ιουλ.67)..Θεώρησε την απόλαυση ως πρώτη ταλαιπωρία, την περιουσία ως έσχατη φτώχεια και την δύναμη ως αδυναμία για την άνω ζωή..Κατέστησε δε προισταμένη τη φιλοσοφία την κυρίαρχη των παθών και προσχώρησε στο καλό με τρόπο αποφασιστικό και αποκόπηκε από την ύλη προτού αποχωρισθεί από αυτή.. Απαξίωσε ακόμη και να σκεφθεί ποιά από τις δύο φιλοσοφίες να προτιμήσει περισσότερο, την ξένη που παίζει με τις σκιές της αλήθειας έχουσα ως κάλυμμα ή πρόσχημα την φιλοσοφία ή την δική μας, που είναι ταπεινή στην εμφάνιση, υψηλή στο περιεχόμενό της και οδηγεί προς τον Θεό..Από κείνους παίρνει το σχήμα (βαθύ γένη και φιλοσοφικό τρίβωνα) από μας την αλήθεια και το ύψος της διδασκαλίας..Έτσι νικά την αυθάδειά τους με την ομοιότητα της εξωτερικής του εμφάνισης και δείχνει ότι η ευσέβεια δεν υπάρχει στα μικρά και η φιλοσοφία στην κατήφεια αλλά στην σταθερότητα της ψυχής και στην καθαρότητα του νου και στην γνήσια ροπή προς το καλό..είτε μόνοι μας περιορίζοντες το νου από τις αισθήσεις είτε με τους πολλούς..ιδιωτεύοντες μέσα στην κοινωνία και φιλοσοφούντες μεταξύ άλλων που δεν φιλοσοφούν..Καρπός δε της φιλοσοφίας αυτής είναι όχι οι πόλεις που ιδρύονται με λόγια, ούτε μερικές κατηγορίες κι αναλύσεις, που είναι δευτερεύοντα κι επουσιώδη και τόσο μόνο άξια να ασχολείται κανείς με αυτά όσο για να μην ασχολούνται εκείνοι που προσποιούνται ότι τα γνωρίζουν)..αλλά ασχολείται με την υπεράσπιση της πίστης.. (Εις Έρωνα ..257-61)...Φιλοσοφία είναι η σπουδή και η απόσπαση από τον κόσμο, η συνένωση με τον Θεό ανταλλάσσουσα τα κάτω με τα άνω και κατακτώσα με τα άστατα και ρέοντα τα σταθερά και μόνιμα. (Στον Μεγ.Βασ., 151).. Αν λοιπόν κανείς δυναμώσει με την έλαμψη του φωτός και λάβει τόση εξουσία κατά των αντιθέτων, τότε σαν αθλητής, που έχει μάθει ικανοποιητικά κοντά στο γυμναστή την ανδρεία του αθλητή, με θάρρος κι αυτοπεποίθηση ασ βαδίζει στον αγώνα κατά των εχθρών κρατώντας στο χέρι τη βακτηρία, το λόγο της πίστης. Θα τον ακολουθήσει η γυναίκα του από τους αλλοφύλους. Γιατί με κάτι από την έξω παιδεία που δεν είναι απόβλητο υπάρχει για να συζευχούμε. Η ηθική και φυσική φιλοσοφία θα μπορούσε να γίνει κάποτε του υψηλότερου βίου σύζυγος και φίλος και μέτοχος, μόνο αν τα γεννήματά της δεν φέρναν το αλόφυλο μίasma..Υπάρχει στα μαθήματα της φιλόσοφης γέννησης κάτι σαρκώδες, μια ακροβυστία, που όταν αφαιρεθεί ότι απομένει είναι η ισραηλιτική ευγένεια. Για παράδειγμα και η έξω φ. λέει ότι η ψυχή είναι αθάνατη. Αυτό είναι ευσεβές γέννημα. Αλλά η μετενσάρκωση..είναι η σαρκώδης κι αλόφυλη ακροβυστία..Λέει ότι υπάρχει Θ. αλλά τον ονομάζει υλικό. Τον ομολογεί ως δημιουργό αλλά ότι έχει ανάγκη από ύλη. Τον παραδίδει ότι είναι αγαθός και δυνατός αλλά ότι σε πολλά υποχωρεί στο νόμο της ανάγκης. Προς τί όμως αναφέρεται ακνείς

στα επιμέρους, πώς οι ορθές σκέψεις της εξωτερικής φ. καταμολύνονται με άτοπες προσθήκες, που όταν αφαιρεθούν γίνεται ίλεως σε εμάς ο άγγελος του Θ. δοκιμάζοντας χαρά για τα δόγματα αυτά, επειδή είναι γνήσιο γέννημα. (Στον Βί ο Μωυσή, Β, 201-3). Αυτά έχω φιλοσοφήσει με συντομία υπό τύπο δόγματος κι όχι πολεμικής, με τρόπο πειστικό κι όχι αριστοτελικό, με τρόπο πνευματικό κι όχι κοσμικό, με σκοπό την ωφέλεια κι όχι την επίδειξη, για να γνωρίζετε σεις, που μας κατηγορείτε δημόσια και πανηγυρίζετε (Λόγος 23, 379)..Θ. , άγγελος, και φιλόσοφος είναι δυσυπέβλητα. Φ., ο άυλος στην ύλη, ο απεριγράφτος στο σώμα, ο ουράνιος επί γής, ο απαθής στα πάθη, ηττώμενος σε όαλ εκτός από το φρόνημα, με το νικάται νικά τους νομίζοντας ότι επικρατούν(Λόγ.26,181)..Εγώ δαπάνησα πολύ χρόνο στην ματαιότητα και αφάνισα όλα σχεδόν τα νιάτα μου στην ματαιοπονία, στην οποία αναλώθηκα ασχολούμενος με την πρόσληψη της μαραμένης από τον Θ. σοφίας. Όταν δε κάποτε σηκώθηκα από βαθύ ύπνο, κοίταξα προς το θαυμαστό φως του Ευαγγελίου, είδα δε το άχρηστο της σοφίας των αρχόντων του αιώνας τούτου του ακταργουμένου, θρήνησα για την ελεινή μου ζωή και ευχήθηκα να μου προσφερθεί χειραγωγή για να εισαχθώ στα δόγματα της ευσεβείας. Και πριν από όλα φρόντισα να διορθώσω το ήθος μου, που είχε διαστραφεί από τη συναστροφή μου προς τους φαύλους. Αναγνώσας λοιπόν το Ευαγγέλιο και συναντήσας εκεί την διδασκαλία ότι σπουδαιότερα προϋπόθεση προς την τελείωση είναι η πώληση των υαρχόντων και η διάθεσή τους στους φτωχούς αδερφούς και γενικώς η αμεριμνησία για τον παρόντα βίο και η έλλειψη συμπάθειας της ψυχής προς τα πράγματα του κόσμου τούτου, προσευχόμεον αν βρώ κάποιον από τους αδερφούς που να έχει εκλέξει αυτό το δρόμο της ζωής, ώστε να διαπεράσω με αυτόν την σύντομη αυτή φουρτούνα της ζωής (ταξίδι Αλεξάντρεια-Αίγυπτο-Παλαιστίνη)..Μπορεί άλλες ενέργειες να είναι αξιοθρήνητες αλλά τολμώ να καυχώμαι εν Κυρίω, ότι δεν είχα ποτέ πλανημένες αντιλήψεις περί Θ...Όπως το πνεύμα αυξανόμενο γίνεται μεν μεγαλύτερο από μακρό αλλά καθεαυτό παραμένει το ίδιο..έτσι νομίζω ότι και σε μένα η ίδια περί Θ. αντίληψη..(223 Προς Ευσταθ.75)

ΦΟΒΟΣ: Ψ.118:20: Όπως αυτός που έχει καρφωθεί με υλικά καρφιά & κατέχεται από οδύνες παραμένει αδρανής, έτσι κι αυτός, που έχει κυριαρχηθεί από το φόβο του Θεού δεν μπορεί να κινήσει τα μάτια για πράγματα που δεν πρέπει, ούτε να κινήσει τα χέρια σε πράξεις απαγορευμένες, ούτε να πράξει κάτι εκτός του καθήκοντος..Όταν πρόκειται να έρθεις να αποκτήσεις τη σοφία, καθάρισε πρώτα τα αισθητήρια τα αίσχη της κακίας. (Στην αρχή των παροιμ.371-3)...Και στους φρονίμους δεν είναι άχρηστοι οι φόβοι, αλλά όπως εγώ νομίζω είναι πολύ ωφέλιμοι και σωτήριοι. Και μολονότι , που ευχόμαστε να μην πραγματοποιηθούν, όταν πραγματοποιηθούν μας συνετίζουν. Γιατί η καταπονεμένη ψυχή είναι κοντά στο Θεό, λέει θαυμάσια ο Πέτρος. Κι όποιος διέφυγε τον κίνδυνο δένεται εντονότερα με τον σωτήρα του..Θα ήταν μια αρχή παιδείας ωφελιμότητα για πολλούς, ότι ο κίνδυνος είναι καλύτερος από την ασφάλεια και προτιμότερη μια κακοτυχία από την ευτυχία, αν πριν τους κινδύνους ακολουθούσαμε τον κόσμο και μετά συνταχθήκαμε τον Χ. (Επιστ. 20)...Όπως εκείνοι, που έχουν καρφωμένα τα μέλη τους δεν εκτελείται καμιά κίνηση, έτσι και εκείνοι, που έχουν την ψυχή τους γεμάτη από το φόβο του Θ. ξεφεύγουν κάθε ενόχληση που προκαλείται από τα αμαρτωλά πάθη. Σ' εκείνον που φοβάται, δεν υπάρχει έλλειψη, δεν λείπει καμιά αρετή σε εκείνον, που από φόβο εμποδίζεται να πράξει ανάρμοστη πράξη αλλά είναι τέλειος. Κι όπως δεν είναι τέλειος στο σώμα εκείνου, που του λείπει κι ένα μέλος αλλά ατελής, έτσι και εκείνος, που περιφρονεί έστω και μία εντολή..Υπάρχει αγαθός και σωτήριος φ., η σκέψη του φρικτού κι ανυπόφορου δικαστηρίου (χαλινάρι της φαύλης επιθυμίας) αλλά και φ. που είναι πάθος και γεννιέται από την απιστία κείναι εκθρός (Ψ.63:2) (Στον 33 Ψαλμ.225,233)

ΦΟΡΟΣ: Να αρκείστε στο σιτηρέσιο (Λουκ.3:14)..τις νόμιμες δωρεές στα αξιώματα..Δώστε στον Καίσαρα τον φόρο και στο Θ. το φόβο, σεις οι έφοροι της πολιτείας. Όταν αναφέρω φόβο εμποδίζω την πλεονεξία Η γέννηση του Χ. έγινε σε μέρες απογραφής, για να νουθετήσει αυτούς που τους έχουν ανατεθεί οι εξουσίες και να δείξει ο Θ. ότι είναι πάντα παρών στα πιο σοβαρά ζητήματα εξουσίας. Και για να

κάνει να φερθούν με σεβασμό εκείνοι, που απογράφουν, ενσαρκώνεται τότε και παρουσιάζεται στους ανθρώπους για να παρηγορήσει και μας για τη δουλεία μας και να διδάξει το ήπιο φρόνημα..δίνει κι αυτό το δίδραχμο του φόρου και μάλιστα όχι μόνον για τον εαυτό του αλλά και τον Πέτρο, τον πιο ένδοξο από τους μαθητές..Αυτά τα έκαμε ο Σωτήρ, που ως Θ. θα μπορούσε και με τη θέλησή του μόνο να μας σώσει..Καταδικάσθηκα σε αδιάκοπη λύπη για την πικρή ηδονή και σε πόλεμο, προς εκείνο που είχα γίνει κακώς φίλος και υπέκλεψε τη θέλησή μου με τη γεύση του καρπού. Αυτή είναι η μητέρα της ανάγκης, η ανάγκη της πλεονεξίας, η πλεονεξία των πολέμων, οι πόλεμοι πατέρες των φόρων, οι δε φόροι η πιο βαριά συνέπεια της καταδίκης μας. Εμείς ας μην κάνουμε βαρύτερο το πρόστιμο, αφού βρισκόμαστε κάτω από την ίδια καταδίκη..Ο Θ. απαιτεί από μας την φιλανθρωπία του ενός προς τον άλλο, έστω κι αν τιμωρούμεθα από αυτόν..(Λογ.19:411κ.ε.)

ΦΟΡΤΩΜΕΝΟΙ: λέγονται όσοι έσπειραν με ευλογία, θερίζουν με ευλογία και αποθηκεύουν με αιώνια ευφροσύνη τα δράγματα των πνευματικών καρπών (Στον 48 Ψαλμ.,342)

ΦΡΟΝΗΣΗ: Σημαίνει την φρούρηση του οικείου συμφέροντος από την επιβουλή του πλησίον, όπως αυτή του φιδιού (που δεν είναι πάντα ορθή) & την διάγνωση του τί πρέπει να κάνουμε & τι δεν πρέπει να κάνουμε (όπως κάνει ο έμπειρος τραπεζίτης)..Αυτή η φρόνηση χαρίζεται σε αυτόν που κτίζει σπίτι πάνω στην πέτρα, την πίστη του Χριστού(Ματθ.7:25). (Στην αρχή των παροιμ.381)

ΦΤΕΡΑ: Επειδή έχει φτερά η θεία φύση (Ψ.16:8, 90:4, Δευτ.32:11), αν η αρχική κατασκευή του ανθρώπου έχει γίνει κατ'είκόνα & καθ'ομοίωση του Θεού..φτερωτή δημιουργήθηκε & η φύση του ανθρώπου. Είναι όμως φανερό ότι το όνομα φτερά, θα τα πάρουμε με μια θεώρηση μεταφορική, με ένα νόημα θεοπρεπές, ως όνομα δυνάμεως & μακαριότητας κι αφθαρσίας & όσων σημαίνονται με τό όνομα φτερά..Επειδή λοιπόν η ροπή προς την κακία μας στέρησε από αυτά τα φτερά (όταν βρεθήκαμε έξω από την σκέπη των πτερύγων του Θεού, χάσαμε & τις δικίες μας φτερούγες), γι αυτό φάνηκε η χάρη του Θεού μας φωτίζει ώστε αποθέτοντας την ασέβεια & τις κοσμικές επιθυμίες, να ξαναβγάλουμε φτερά με οσιότητα & δικαιοσύνη..Τα μάτια σου με κάνουν να ξαναβγάλω φτερά & να ξαναποκτήσω με τις αρετές φτερούγες όμοιες με του περιστεριού, ώστε να πετώ & να αναπαυθώ (Ψ.54:7) (άσμα ιε,489).

ΦΥΣΗ: Δεν είναι ικανοποιητική δικαιολογία το ότι δεν διδαχθήκαμε με γράμματα αυτά, που μας ωφελούν, αφού με τον αδιδακτο νόμο της φύσης αντιλαμβανόμεθα το ωφέλιμο. Ξέρεις ποιο είναι το καλό που θα κάνεις στον πλησίον σου; Αυτό που θέλεις να σου κάνει ο άλλος (Ματθ.7:12).. Καμιά φαρμακευτική τέχνη & καμια βοτανική εμπειρία δεν επινόησε την διδασκαλία των ωφελίμων στα άλογα ζώα, αλλά κάθε ζώο βρίσκει μόνο του την σωτηρία του κι έχει μια ανέκφραστη διαίσθηση των πραγμάτων που ευνοούν την φύση του. Έχουμε & φυσικές αρετές.. Διότι όπως καμιά διδασκαλία δεν μας λέγει να μισούμε την αρρώστια..έτσι κι η ψυχή έχει μια αδιδακτη τάση να αποφεύγει το κακό. Κάθε κακό είναι αρρώστια της ψυχής ενώ η αρετή είναι ότι κι η υγεία. Υγεία είναι η ισορροπία των φυσικών ενεργειών..Για τούτο κι όλοι επαινούν την σωφροσύνη & παραδέχονται την δικαιοσύνη & θαυμάζουν την ανδρεία & θέλουν την φρόνηση. Αυτά συγγενεύουν με την ψυχή περισσότερο από ότι η υγεία με το σώμα. (Εξαημ. Θ,353-7).

ΦΩΝΗ-ΤΡΟΧΟΣ:- Όπως στα όνειρα, που βλέπουμε χωρίς να χτυπιέται ο αέρας θυμόμαστε μερικά λόγια και φωνές, χωρίς να την δεχθούμε μέσω της ακοής, αλλά έχει αποτυπωθεί στην καρδιά μας, έτσι πρέπει να πιστεύσουμε ότι απρουσιάζεται η φωνή του Θ. στους προφήτες. 'Φωνή Κ. επί των υδάτων'..Ίσως δεν είναι μόνον η συγκράτηση του αέρα αλλά η φωνή του Θ. κατά τη Βάφτιση..Βροντή είναι το Ευαγγέλιο, όπως ωφανερώνει η μετονομασία των υιών Ζεβαδαίου σε γιούς της

βροντής..Τροχός είναι εκείνος που προχωρεί συνεχώς μπροστά, αγγίζοντας λίγο στη γη..Υδατα είναι οι άγιοι, γιατί από τις κοιλιές τους τρέχουν ποτάμια, πνευματική διδασκαλία, που ποτίζει τις ψυχές των ακροατών...Η φωνή λοιπόν του Κ. δεν βρίσκεται στην εξαχρειωμένη ψυχή αλλά σε εκείνη, που με δύναμη και με ένταση και δύναμη εργάζεται το αγαθό 'Φ. Κ. εν μεγαλοπρεπεία'..Όταν η ψυχή δεν υποδουλώνεται στο φρόνημα της σάρκας κι αποκτά δύναμη κι αξίωμα, που της ταιριάζει, επειδή συναισθάνεται τα προσόντα, που της δόθηκαν από τον Θ. σεαυτή φθάνει η φ. του Κ. Μεγαλοπρεπείς, που είναι άξιοι της φ. του Θ. είναι εκείνοι που έχουν μεγαλοφυείς έννοιες περί Ε., μελέτησαν με υψηλόφρονα λογισμό τους λόγους περί δημιουργίας και μπόρεσαν αν εννοήσουν την αγαθότητα της προνοίας του Θ. σε μεγάλο βαθμό κι ακόμη δαπανούν άφθονα κι είναι μεγαλόδωροι στο να επανορθώνουν τις ανάγκες των αδερφών. Η φ. Κ. συντριβει τους κέδρους, που είναι ψηλοί από μόνοι τους γίνονται ψηλότεροι από τα βουνά, που φυτρώνουν. Έτσι και εκείνοι, που στηρίζονται στα φθαρτά πράγματα του κόσμου, είναι κέδροι εξαιτίας της αλαζονείας τους του νου τους, ονομάζονται του Λιβάνου, γιατί χαίρονται για το ξένο ύψωμα κι υψώνονται προς την αλαζονεία λόγω της γης και των ξένων πραγμάτων. Κι ο Κ. δεν συντριβει όλους τους κέδρους αλλά του Λιβάνου επειδή Λιβανος ήταν τόπος ειδωλολατρίας. Όσες ψυχές υψώνονται κατά της γνώσεως του Θ. είναι κέδροι του Λιβάνου κι είναι άξιοι καταστροφής. Υπάρχουν κέδροι του Θ. που τις σκεπάζουν τα αναρριχώμενα κλήματα της αμπέλου που μεταφέρθηκε από την Αίγυπτο. Αυτοί είναι εκείνοι, που πριν ήταν άκαρποι και κατάλληλοι για κάψιμο, όταν ήλθαν όμως κάτω από την σκέπη του Χ. και φόρεσαν αυτόν, καλύπτουν με τη χάρη το άκαρπο της ζωής τους. (στον 28 Ψαλμό, 117-9).. Η φωνή του Κ. διακόπτει την φυσική συνέχεια κι ενότητα της φ. Επειδή υπάρχουν δύο δυνάμεις στη φωτιά, καυστική και φωτιστική, η δριμεία και τιμωρητική δύναμη της φωτιάς να παραμείνει για κείνους που είναι άξιοι να καούν. η δε λαμπρή και φωτιστική κλήρος για τη χαρά εκείνων, που ευφραίνονται (Στον 28 Ψαλμ.123)

ΦΩΣ: 'Γεννηθήτω φως'. Η πρώτη φράση του Θεού δημιούργησε το φως, εξαφάνισε το σκοτάδι, διέλυσε την κατήφεια, ομόρφυνε τον κόσμο, δια μιας έδωσε όψη χαριτωμένη & γλυκειά σε όλα.. Όλα η φωνή του Θεού τα μετέβαλε, ώστε να γίνουν όπι γλυκύτερο & πολυτιμότερο υπάρχει. Γιατί όπως οι δύτες που βουτούν στο βυθό, χύνοντας πάνω στα νερά λάδι κάνουν τον τόπο διαυγή, έτσι ο δημιουργός με μια λέξη άπλωσε πάραυτα παντού το χαριτωμένο φως. Ο Θ. είναι το ύψιστο κι απροσπέλαστο φως, που ο νους δεν μπορεί να κατανοήσει, ούτε λόγος να εκφράσει, φωτίζει δε κάθε λογική φύση. Αυτό το φως είναι για τα νοητά, ότι ο ήλιος για τα αισθητά. Όσο καθαριζόμεθα τόσο φανταζόμαστε, κι όσο φανταζόμαστε τόσο το αγαπούμε κι όσο το αγαπούμε τόσο το κατανοούμε. Το ίδιο βλέπει και τον εαυτό του κι λίγο δίνεται προς τα έξω. Λέγω φως του Πατρός και του Υιού και του αγ.Πνεύματος, των οποίων ο πλούτος είναι κοινή φύση, το κοινό ακτινοβόλημα της λαμπρότητας. Κατώτερο φως είναι ο άγγελος, μια απορροή ή συμμετοχή του πρώτου φ...Τρίτο φ. είναι ο άνθρωπος, πράγμα το οποίο αντελήφθησαν και οι εκτός Εκκλησίας..επειδή έχουμε μέσα μας τη δύναμη του λογικού. Από μας ονομάζουν τον άνθρωπο φ. οι πλέον θεοειδείς, αυτοί που πλησιάζουν περισσότερο τον Θεό: Γνωρίζω το φ., με το οποίο απελάθηκε το φ. το αρχικό σκοτάδι...Φως βέβαια είναι και η πρωτόφαντη εντολή που δόθηκε στον πρωτόπλαστο αν και το φθονερό σκοτάδι διείσδυσα και δημιούργησε την κακία. Φως εγχάρακτο και δοσμένο στα μέτρα των δεχομένων είναι ο γραπτός νόμος..Φως με τον Μωυσή, Ισραήλ, Ηλία, ποιμένες, μάγους, μεταμόρφωση, Παύλο..η εξ ουρανών λαμπρότητα που θα φωταγωγήσει τους εδώ καθαρθέντας (Λόγος 40,285)..Εαν μόνο φ. να αποφεύγουμε, αυτό που γεννιέται από το πικρό πυρ της κόλασης. Να μην βαδίσουμε φωτιζόμενοι από το φ. της κόλασής μας, που οι ίδιοι ανάψαμε. Γιατί γνωρίζω κι ένα φ. που καθαρίζει, αυτό που ήρθε να βάλει ο Χριστός στη γη και κατατρώγει την ύλη και την πονηρή κατάσταση και θέλει ο Χ. να ανάψει το γρηγορότερο..Γνωρίζω κι άλλη φωτιά που δεν καθαρίζει αλλά τιμωρεί (το σοδομικό, το διαβολικό, αυτό που προπορεύεται μπροστά από τον Κύριο και κατακαίει τριγύρω τους εχθρούς του και την τιμωρητική φωτιά, που είναι κι από αυτό φοβερώτερο ..και καίει αιώνια για τους πονηρούς)..Όπως είναι ακριβώς η φωτιά διπλή έτσι και το φ., ο

φανός του ηγεμονικού μας κι ασφαλίζει τα κατά Θεό βήματά μας, το δε άλλο που είναι απαιτηλό κι ανειρήνευτο και αντίθετο του αληθινού φωτός, ενώ υποκρίνεται ότι είναι φ. ..Αυτό και νύχτα είναι και φωτισμός θεωρείται από τους διεφθαρμένους από την απόλαυση (Ψ.138:11)..Ας γίνουμε φωστήρες του κόσμου..δηλ. δύναμη ζωτική για τους άλλους. Ας προσαναντολισθούμε από τη θεότητα, από το πρώτο και γνησιώτατο φ...Ας καθαρισθούμε αδερφοί σε κάθε μέλος..Μα φωτισθούμε στο μάτι, για να βλέπουμε ορθά και να μην έχουμε μέσα μας κανένα πορνικό είδωλο προερχόμενο από πολυπράγμονη και περίεργη όραση..Ότι δοκάρη ή ξυλάκι έχουμε να το καθαρίζουμε...(Λόγος 40, 357-9)...Όπως το αισθητό φως δεν ανατέλλει για όλους κατά τον ίδιο τρόπο αλλά μόνον σε κείνους, που έχουν μάτια και είναι ζύπνιοι και μπορούν χωρίς κανένα εμπόδιο να απολαμβάνουν την παρουσία του ήλιου, έτσι κι ο ήλιος της δικαιοσύνης 'το αληθινό φως' δεν χαρίζει σε όλους την λαμπρότητά του, αλλά σε όσους ζούν άξια..'Φως ανέτειλε τω δικαίω' (Ψαλμ.96:11). Κι όπως ανέτειλε ο ήλιος όχι για τις νυχτερίδες και τα άλλα ζώα, που βόσκουν τη νύχτα, έτσι και το φως έχει την ιδιότητα να λάμπει και να φωτίζει. Δεν απολαμβάνουν όλοι την λαμπρότητά του..Εκείνοι που διέπραξαν τα φαύλα θα ντροπιασθούν την μέρα της κρίσης, βλέποντες το αίσχος του εαυτού τους και τα αποτυπώματα των αμαρτιών τους. Και ίσως είναι ντροπή μεγαλύτερη από το σκοτάδι και την αιώνια φωτιά..να έχουν πάντα προ οφθαλμών τα ίχνη της αμαρτίας, που διέπραξαν με το σώμα, που παραμένιουν ανεξίτηλα στην μνήμη της ψυχής αιώνια. Λίγοι θα μπορέσουν να πλησιάσουν το αληθινό φως και με την αποκάλυψη των κρυπτών τους να μην φύγουν με ντροπιασμένα πρόσωπα. (Στον 33 Ψαλμ,215)

ΦΩΤΙΑ: Η φωνή του Κ. διακόπτει την φυσική συνέχεια κι ενότητα της φ. Επειδή υπάρχουν δύο δυνάμεις στη φωτιά, καυστική και φωτιστική, η δριμεία και τιμωρητική δύναμη της φωτιάς να παραμείνει για κείνους που είναι άξιοι να καούν. η δε λαμπρή και φωτιστική κλήρος για τη χαρά εκείνων, που ευφραίνονται (Στον 28 Ψαλμ.123)

ΧΑΡΑ: 'Πώς είναι δυνατό να χαίρω πάντοτε τη στιγμή; που τα αίτια της χαράς (φίλοι, χρήματα, τιμές, υγεία, σπίτι) δεν εξαρτώνται από μένα; Ο Παύλος προσκαλεί σε παντοτινή χαρά (Α Θεσ.5:16-18) όχι τον οποιοδήποτε αλλά εκείνο που είναι πάντα ο ίδιος, που δεν ζούσε πλέον κατά σάρκα, αλλά είχε μέσα του ζωντανό τον Χριστό..Η ψυχή εκείνη, που έχει προσδεθεί διαπαντός με τον πόθο του κτίστου και που έχει συνηθίσει με τα εκείνα κάλλη, δεν θα μεταβάλλει την μεγάλη χαρά και την ευθυμία; εξαιτίας της ποικίλης εναλλαγής των σαρκικών παθημάτων; αλλά αυτά, που είναι λυπηρά στους άλλους (αρρώστιες, θλίψεις, διωγμοί, στενοχώριες) θα τα κάμει πρόσθετη ευφροσύνη.. Πόσες είναι οι δια της μεγαλοδωρεάς του Θεού μπροστά μας αφορμές χαράς (είμαστε εικόνα του κτίστου, λυτρωθήκαμε με το αίμα του Μονογενούς Γιού του Θεού); Πώς μπορούμε να νομίζουμε ότι ο κοιλιόδουλος..κι αυτός που έχει ανατραφεί στο μαλακό κρεβάτι ζεί όπως αξίζει τη χαρά; Οι δίκαιοι είτε στη φλόγα διαβιούν, είτε είναι έγκλειστοι με τα λιοντάρια, είτε έχουν καταποθεί από κήτος, από μας πρέπει να μακαρίζονται γιατί αυτοί περνούν την ζωή τους με χαρά. Γιατί δεν θλίβονται με τα παρόντα αλλά ευφραίνονται με την ελπίδα για αυτά που φυλάσσονται στο μέλλον για μας. Επειδή ο καλός αγωνιστής μιας κι άρχισε τον αγώνα στο στάδιο της ευσεβείας πρέπει να φέρει με γενναιότητα αι χτυπήματα των αντιπάλων, με την ελπίδα της δόξας, που θα προέλθει από το στεφάνωμα (όπως στους γυμναστικούς αγώνες)..Ή θλίψη παράγει υπομονή, η υπομονή δόκιμο χαρακτήρα, ο δόκιμος χαρακτήρας ελπίδα κι η ελπίδα δεν ντροπιάζει'.. Οι δίκαιοι θρηνούν τον κόσμο τούτο κι αυτή την άθλια ζωή. Τα δάκρυα των αγίων προκαλούνταν εξαιτίας της αγάπης τους προς τον Θεό..Με το να πενθούν αυτούς που αμαρτάνουν, τους διόρθωναν με τα δάκρυα. 'Τα δάκρυα του 'κλαίειν μετά κλαίωντων' γίνονται κατά κάποιο τρόπο σπέρμα και δάνεισμα της αιωνίου χαράς, που αρμόζει στους αγγέλους...Ο Κύριος δάκρυσε με τον Λάζαρο, όχι από πάθος, αφού ήξερε ότι ο φίλος Λάζαρος κοιμάται (Ιωαν.11:11), αλλά για να διδάξει ότι η έλλειψη συμπαθείας είναι κάτι το θηριώδες (με το δάκρυσμα φανέρωσε την κοινωνικότητα της ανθρώπινης φύσης). Μας απάλλαξε από τις ακρότητες προς το ένα ή το άλλο, μην επιτρέπων να εκθληνώμεθα ενώπιον

των παθών, ούτε να γινόμαστε αναίσθητοι στα λυπηρά..Ο Κύριος καταδεχόταν το δάκρυσμα γιατί υφίστατο τα συμπτώματα του σώματος..Αυτοί που λυπούνται δοκιμάζουν κάποια ευχαρίστηση από το θρήνο, γιατί με το κλάμα ανεπαίσθητα αδειάζει αυτό που τους βαρύνει..Όπως τα σκουλήκια γεννιούνται πολύ εύκολα στα απαλότερα ξύλα, έτσι και οι θλίψεις εμφυτεύονται στα μαλακότερα ήθη των ανθρώπων...(Περί Ευχαριστίας, 83-93). 'Εστρεψας τον κοπετό μου σε χαρά' Η χ. του Θ. δεν γεννιάται σε οποιαδήποτε ψυχή αλλά αν κάποιος θρήνησε πολύ για την αμαρτία του, σαν να ήταν νεκρός ο εαυτός του, αυτού ο θρήνος μεταβάλλεται σε χαρά.(Στον 29 Ψαλμ.157).. 'Αγγαλιάσθε εν Κ.', όχι όταν ευημερούν τα πράγματα του σπιτιού σας, όταν έχετε καλή σωματική υγεία, αλλά διότι έχετε τον Κ., που είναι τέτοιος στην ομορφιά, στην αγαθότητα στη σοφία..γιατί αξιωθήκατε, να είστε δούλοι ενός τέτοιου δεσπότη, να χαίρεστε για την δουλεία αυτού με χαρά απεριγραπτη και σκιριτήματα σαν να πηδά η καρδιά από ενθουσιασμό της αγάπης του αγαθού. Αν κάποτε χύθηκε στην καρδιά σου κάποιο φως και δημιούργησε μια ολοκληρωμένη έννοια περί του Θ. κι εφώτισε την ψυχή σου, ώστε να αγαπήσεις τον Θ. και να περιφρονήσεις τον κόσμο κι όλα τα φθαρτά..Γιατί και συ κάποτε σπάνια απολαμβάνεις εκείνη την αγαλλίαση κατ'οικονομία Θ., για να σε οδηγήσει δια της μικρής απόλαυσης, στη θύμηση εκείνων, που στερήθηκαν. Στον δίκαιο η θεία ευφροσύνη είναι διαρκής, γιατί κατοικεί μια για πάντα το αγ.Πνεύμα..'εν Κ' σαν να είναι ο Κ. ένας τόπος, όπου χωρούν οι δίκαιοι, στον οποίο, όποιος βρίσκεται πρέπει να ευθυμεί και να ευφραίνεται. Αλλά και ο δίκαιος γίνεται τόπος για τον Κ.. Εκείνος, που αμαρτάνει γίνεται τόπος για τον διάβολο (Στον 32 Ψαλμ.161-3)

ΧΟΡΟΣ: Αν πρέπει να χορέψεις ως πανηγυριστής και φιλέορτος χόρεψε μεν, αλλά όχι την όρχηση της αισχρής Ηρωδιάδος, της οποίας έργο ήταν ο θάνατος του Βαφτιστή, αλλά το χορό του Δαβίδ, κατά τη μεταφορά της κιβωτού, ο οποίος νομίζω ότι αποτελεί αλληγορία της ευκίνητης και πολύσιτροφης πορείας σύμφωνα με το θέλημα του Θεού. (Κατά Ιουλιαν. Β, 239). 'Εις Μαλεώθ'..Κάποτε η χοροστασία των λογικών φύσεων ήταν μία και μόνον, κι ακολουθούσε τον κορυφαίο του χορού..Επειδή όμως μεσολάβησε η αμαρτία διέλυσε την ένθεη εκείνη αρμονία του χορού κι έκανε τον ά. να πέσει, ρίχνοντας στα πόδια των χορευτών τη γλυστερή απάτη..με την οποία διέλυσε την ένωση αγγέλων κι ά. Γι'αυτό χρειαζόταν ο πεσμένος πολλούς κόπους..ώστε να ανορθωθεί και σαν βραβείο για τη νίκη του κατά του εχθρού του, να δεχτεί τη θεία χοροστασία..Ο χορός είναι η συνύπαρξη με τους αγγέλους κι ο κόλπος του πατριάρχη (το πλήρωμα των αγαθών), που κλείνει τον Λάζαρο (ΣΤΙΣ ΕΠΙΓΡ. 127κ.ε.)

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ: (Ο Μ.Κωνσταντίνος) ήξερε καλώς συλλογιζόμενος υψηλότερα και βασιλικότερα των άλλων περί αυτό, ότι τα ρωμαϊκά πράγματα συστήθηκαν μαζί με τα χριστιανικά κι ότι με την έλευση του Χριστού ήλθε και το κράτος, που δεν είχε κατορθώσει να επιβάλλει την μοναρχία). (Κατά Ιουλ.Α, 59)..Εμείς πιεζόμενοι θα γίνουμε περισσότερο φιλόνηκοι και θα αντιτάξουμε στην τυρρανία, τον ζήλο υπέρ της ευσεβείας. Γιατί συνηθίζουν τα γενναία φρονήματα να αντιδρούν εναντίον της διά της βίας επιβολής, όπως η φλόγα όταν αναρριπίζεται από τον άνεμο, τόσο περισσότερο ανάβει όσο δυνατότερα φυσάται. Κι αυτό δεν το αντιλαμβάνεται με συλλογισμούς αλλά κι από τους διωγμούς, που προηγήθηκαν, που γρήγορα έκαναν τον Χ. περισσότερο υπολογίσιμο παρά ασθενή, δυναμώσαντες τις ψυχές στην ευσέβεια και σκληρύναντες αυτούς με τους κινδύνους σαν πυρακτωμένο σίδηρο στο νερό..Νόμιζε ότι εμείς διακινδυνεύσαμε από επιθυμία δόξης κι όχι χάριν της αληθείας (Κατά Ιουλιαν. 81)

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ: Ακόμα κι αν έχουμε διαδόχους των δασκάλων και γινόμαστε μαθητές τους, όμως επειδή διδασκόμαστε από αυτούς τα διδάγματα του Χ., οπωσδήποτε είμαστε κι ονομαζόμαστε χ. Αυτοί όμως, που ακολουθούν τους αιρετικούς, ακόμη κι αν έχουν χιλιάδες διαδόχους, φέρουν όλοι ανεξαιρέτως το όνομα εκείνου, που επινόησε την αίρεση..Εγκαταλείπουν το όνομα του Χ. κι ονομάζονται στο εξής Αρειανοί, επειδή δεν πιστεύουν πλέον στον Χ., αλλά γίνονται διάδοχοι της παραφροσύνης του Αρείου (Κατά

Αρειανών, 37). Για τους άλλους υπάρχουν διάφορες άλλες ονομασίες ή από τον πατέρα ή από την οικογένεια, από τις απασχολήσεις και τις πράξεις τους. Εμείς όμως έχουμε το μέγα προσό και όνομα να είμαστε και να λεγόμαστε χριστιανοί. Αυτή ήταν η μεγαλύτερη καύχηση για μας από ότι η περιστροφή του δαχτυλιδιού για τον Γύην..κι από ότι ο χρυσός για τον Μίδα (Στο Μεγ.Βασίλ. 165)... Του πνευματικού ανθρώπου και του χριστιανού επιθυμία είναι να σκοπεύει την σωτηρία κι ότι οδηγεί σε αυτό να το θεωρεί σημαντικό. (Στον Πατέρα, 307). Οι μάρτυρες ως όνομα τους λέγανε μόνο το όνομα Χ...Όπως το δυνατό κι υγιές σώμα χαρακτηρίζει τον αθλητή, έτσι κι ο Χριστιανός προδίδεται ότι είναι πράγματι αθλητής των εντολών του Θεού από το κάτισχνο σώμα και το ωχρο χρώμα, που είναι αποτέλεσμα της εγκράτειας. Γιατί ο εγκρατής υπερνικά τον εχθρό του με την ασθένεια του σώματος κι αποδεικνύει την δύναμή του με τους αγώνες της ευσεβείας, σύμφωνα με τους λόγους της Γραφής: 'Όταν ασθενώ τότε δυνατός ειμί' (Β Κορ.12:10)..Κανένας λόγος δεν μπορεί να συγκινήσει τόσο πολύ την ψυχή του κοιλιόδουλου, όσο μια απλή συνάντηση με τον εγκρατή. Και τούτο είναι να τρώς και να πίνεις εις δόξα Θεού, ώστε και στην τράπεζα να λάμπουν τα καλά μας έργα (όροι κατά πλάτος, 271). Αν βρούμε τί σημαίνει ακριβώς το όνομα αυτό (χριστιανός), θα έχουμε μεγάλη βοήθεια για τη ζωή της αρετής να είμαστε αληθινά ότι δηλώνει το όνομά μας. Αν επιθυμήσει κάποιος να λέγεται γιατρός ή ρήτορας ή γεωμέτρης δεν θα δεχτεί να διαψευστεί η επωνυμία από την παιδεία του & να μην βρεθεί στην πράξη να είναι ότι λέγεται αλλά αν θέλει η προσηγορία να ανταποκρίνεται στην αλήθεια ώστε να μην αποδειχθεί η ονομασία ψευδώνυμηθα επιβεβαιώσει το όνομά του με την ίδια την δουλειά του...Λένε ότι ένας θαυματοποιός στην Αλεξάνδρεια γύμνασε ένα πίθηκο να επιδίδεται με ευκινησία στις φιγούρες του χορού, του φόρεσε μια μάσκα χορευτών κι ένα ρούχο κατάλληλο για το νούμερό του. Τον συνόδευε με χορό & ο πίθηκος τα κατάφερνε κάνοντας λυγίσματα σύμφωνα με το ρυθμό της μουσικής & με όλα αυτά που έκανε & έπαιζε έκρυβε τον πραγματικό εαυτό του. & ενώ το θέατρο ήταν γοητευμένο από το παράξενο θέαμα ένας από τους πολύ αστείους, που ήταν εκεί θέλησε να δείξει σε αυτούς που παρακολουθούσαν με ανοιχτό το στόμα ότι ο πίθηκοςήταν πραγματικά πίθηκος..Πεταξε στην ορχήστρα μερικούς ξηρούς καρπούς, που ερεθίζουν την λαιμαργία των ζώων αυτών. Ο πίθηκος τότε χωρίς να χασομερήσει, βλέποντας σκορπισμένα τα αμύγδαλα ξέχασε & το χορό & τα χειροκροτήματα & το ωραίο ρούχο, που φορούσε κι όρμησε στ' αμύγδαλα & για να μην εμποδίζει η μάσκα το στόμα του, ξεσχίζει την παραπλανητική προσωπίδα με τα νύχια του & την βγάζει, ώστε να προκαλέσει ξέσπασμα γέλιου στους θεατές αντί του επαίνου & του θαυμασμού, καθώς φάνηκε ανάμεσα από τα λείψανα της μάσκας άσχημος & κωμικός. Όπως λοιπόν δεν έφτασε σε εκείνον η μελετημένη κι απατηλή όψη για να νομιστεί άνθρωπος αλλά η λαιμαργία του για τ'αμύγδαλα αποκάλυψε την φύση του, έτσι όποιοι δεν διαμόρφωσαν αληθινά τον εαυτό τους με την πίστη θ'αποκαλυφθούν εύκολα με τα δολώματα του διαβόλου πως είναι κάτι άλλο από αυτό, που λένε. Αντί ενός ξηρού σύκου ή αμύγδαλου η δόλια αγορά του διοβόλου προτείνει στους λαιμαργούς την κενοδοξία, τη φιλοχρηματία, τη φιληδονία σαν να ήταν ξηροί καρποί & οδηγεί στο ν'αποκαλυφθούν όσοι έχουν ψυχές πιθήκου, που με προσποιητή μίμηση υποκρίνονται το χριστιανισμό...Χριστιανισμός είναι μίμηση της θείας φύσης.. Ας υποθέσουμε ότι κάποιος επαγγέλεται την ζωγραφική τέχνη κι ότι έλαβε διαταγή από το βασιλιά να ζωγραφίσει το πρόσωπο της βασίλισσας για τις απομακρυσμένες περιοχές. Αν ζωγραφίσει λοιπόν ένα αποκρουστικό & δύσμορφο πρόσωπο κι ονομάσει την άσχημη αυτή ζωγραφιά εικόνα του βασιλιά δεν θα είναι φυσικό να αγανακτήσει ο άρχοντας, που θα προσβάλλεται ανάμεσα σε ανθρώπους που αγνοούν την ομορφιά του προτύπου με την κακή αυτή ζωγραφιά;..Αν λοιπόν ο Χριστιανισμός είναι μίμηση του Θεού, αυτός που δεν δέχτηκε το κήρυγμα του μυστηρίου, όταν τυχόν δει την ζωή μας να πιστεύεται ότι έχει κατορθωθεί κατά μίμηση του Θεού, τέτοιοι θα νομίσει & τον Θεό μας. Αν βλέπει παραδείγματα κάθε αγαθού, θα πιστέψει, πως είναι αγαθή η θεότητα, που λατρεύουμε. Αν όμως είναι κάποιος γεμάτος πάθος κι ορμή θηρίων κι αλλάζοντας μορφή δείχνει πότε αυτό & πότε εκείνο το πάθος & συνέχεια αυτοαποκαλείται χριστιανός..θα κάνει το Θεό άξιο κατηγορίας & βλασφημίας. Αν κάποιος αποδώσει σ'ένα δέντρο ή μια πέτρα την ονομασία άνθρωπος,

θα γίνει τάχα άνθρωπος το φυτό ή η πέτρα εξαιτίας της ονομασίας; Όχι βέβαια..Είναι μερικοί που πλάθουν τα μυθικά τέρατα ή με διήγηση ή με την ζωγραφική & συνθέτουν από ετερογενή διαφορετικά στοιχεία κάποιους βουκεφάλους ή ιπποκενταύρους ή δρακοπόδαρους. Αυτοί δεν κατευθύνουν την μίμησή τους προς το φυσικό αρχέτυπο...Έτσι δεν μπορεί να ονομαστεί αληθινά χριστιανός αυτός, που έχει άλογη την κεφαλή κι ας είναι κατά τα άλλα άρτιος ή αυτός που δεν δείχνει το σώμα της ζωής του κατάλληλο στην κεφαλή της πίστης του, αλλά συμερίζεται του θυμούς των δρακόντιων ή συνδέει την θηλυμανία των αλόγων με την ανθρώπινη φύση..Για να αναγνωρίζει λοιπόν, όπως γίνεται με το ανθρώπινο σώμα, ο χριστιανός, πρέπει να τυπώνει πάνω στο σώμα της ζωής που όλα τα χαρακτηριστικά των αγαθών, που νοούνται με το όνομα χριστιανός...Τρία πράγματα χαρακτηρίζουν την ζωή του χριστιανού, η σκέψη, ο λόγος & η σκέψη..Επειδή είπε ο Παύλος ότι καθετί που δεν προέρχεται από την πίστη είναι αμαρτία..καθετί, που δεν αποβλέπει στον Χριστό, είτε λόγος, είτε στοχασμός αποβλέπει οπωσδήποτε στο αντίθετο του Χριστού. Δεν είναι δυνατόν όποιος βγει έξω από το φως ή την ζωή να μην είναι οπωσδήποτε μέσα στο σκοτάδι ή τον θάνατο..Όπως όποιος αρνήθηκε κατά τους διωγμούς το Χριστό είναι παραβάτης του προσκυνητού ονόματος έτσι αν κάποιος αρνηθεί την αλήθεια ή την δικαιοσύνη ή τον αγιασμό ή την αφθαρσία.. Ότι είναι καθαρό από εμπαθή διάθεση αυτό αναφέρεται στον αρχηγό της απάθειας τον Ιησού Χριστό..Η τρεπτότητα της φύσης μας μπορεί να γίνει φτερό που βοηθάει την πτήση ψηλότερα.. Η αληθινή τελειότητα είναι αυτή: να μην παύσει κανείς ποτέ να προοδεύει μέσα σε κάποια όρια στην τελειότητα. (Στον Ολύμπιο). Τον μεν κυβερνήτη δοκιμάζει & σκληραγωγεί η τρικυμία, τον αθλητή το στάδιο, τον στρατηγό το στρατόπεδο, τον γενναίοκαρδο η συμφορά, τον Χριστιανό η δοκιμασία (Εν λιμω, 149). Αυτά είναι ημών των Γαλιλαίων, αυτά τα μυθεύματα ημών των ατίμων. Αυτά πιστεύουμε εμείς οι προσκυνούντες τον Σταυρωμένο, αυτά οι μαθητές των ψαράδων και των παιδευτών, όπως λένε αυτοί, αυτά όσοι κάθονται και ψάλλουν μαζί με τις γριούλες, αυτά όσοι εξαντλούνται κι είναι μισοπεθαμένοι από τις μακρές νηστείες. Αυτά που εμείς μάταια αγρυπνούμε και παραληρούμε στις ολονύχτιες ακολουθίες και σας καταβάλλουμε. Πού είναι οι εγγράματοι, που οι σύμβουλοι; ...Πού είναι όμως οι εναντίον των Χριστιανών μαντιές κι απειλές και η εντός τακτής προθεσμίας εξάλειψη και του ονόματός μας; Έφυγαν όλα, διαφεύσθηκαν, αποδείχθηκαν όνειρο τα κομπάσματα των ασεβών...Με λόγο διέλυσε το σκοτάδι, με λόγο δημιούργησε το φως, στερέωσε την γη..περιέβαλε τον κόσμο με όλα..Με λόγο αφού διέλυσε τώρα και την ασέληνο νύχια, επανέφερε όλα στο φως και την τάξη και την αυτή αρμονία. (Κατά Ιουλιαν.Β, 217-9)..Είχε πολλά πλεονεκτήματα αλλά θεωρούσε μεγαλύτερη τιμή αν είναι και να λέγεται χ. και σε σύγκριση με τούτο όλα τα άλλα ήταν παιχνίδι και φλυαρία. Γιατί όλα τα άλλα διαδραματίζονται όπως πάνω σε σκηνή, που στο λεπτό στήνεται και διαλύεται, καθώς μπορεί κανείς να διαπιστώσει από τις μεταβολές της ζωής και τις απότομες μεταπτώσεις της ευτυχίας. Το μόνο δικό μας αναφαίρετο αγαθό είναι η ευσέβεια..Το πρώτο τέχνασμα και σόφισμα ήταν να μην αφήνει να κερδίζουμε μήτε την τιμή των βασανιστηρίων μας..Δεν άφηνε να υποφέρουμε σαν Χ. αλλά σαν κακούργοι (Στον Καισάριο, 401).. Σε καμιά εποχή δεν έγιναν τόσο μεγάλα αίσχη κι αμαρτήματα από τους ανθρώπους, που ανεδείχθηκαν κάποτε και πέθαναν όσα γίνονται τώρα από τους χριστιανούς (Λόγος 2, 85)...Για ποιά λόγο έχει αξία το όνομα Χ; Όχι επειδή ο Χριστός είναι Θ.; Εκτός κι αν ονομάζομαι έτσι επειδή έχω ενωθεί με αγάπη με αυτόν. Όμως και τον Πετρο τιμώ αλλά δεν με αποκαλούν Πετριανό..Δεν δέχομαι να παίρνω ονομασίες από α., αφού έχω δημιουργηθεί από το Θ.. Αν ονομάζεσαι Χ. όπως οι μερίδες στις ιπποδρομίες, τότε η ονομασία αυτή είναι πολύ ασήμαντη, έστω κι αν υπερηφανεύεσαι για αυτή. Αν όμως ονομάζεσαι Χ. επειδή πίστεψες στο Χριστό ως Θεό, τότε απόδειξε με τα έργα σου εκείνο, που έχεις πιστέψει ..Υπόθεσε ότι η αγ.Τριάδα μοιάζει με μαργαριτάρι, που είναι όμοιο από όλες τις πλευρές και λάμπει από παντού το ίδιο. Οποιοδήποτε μέρος του μαργαριταριού κι αν πάθει κάτι, εξαφανίζεται όλη η χάρις της πέτρας..Η τιμησέ τα όλα ή υποτίμησέ τα όλα..Δεν δέχομαι να είσαι ευσεβής κατά το ήμισυ..Υποφέρω για κείνους που με μισούν (Λόγ.37:457-9)...όμως εσείς σεπτό ακροατήριο, το νεοχριστιανικό κι αρχαίο, που ακολούθησε την φωνή των προφητών και τις γραφές

των αποστόλων και τους όρους των πατέρων, κατέχοντας την άγκυρα της πίστης ασφαλή, διαφυλάξτε την στις ψ. σας για να μην αρπαγεί από τον ανθρωποκτόνο και ύπουλο εχθρό και περιφρουρώντας τους εαυτούς σας ακέραιους κι ασάλευτους κατέχοντας τον ορθόδοξο τόμο της ομοούσιας κι αδιαίρετης Τριάδος (Αποδεικτ. Εικ.373)

ΧΡΙΣΤΟΣ: Ποιος είναι τόσο μεγάλος είναι αυτός ο Χ., ο οποίος δια του ονόματός του και της παρουσίας του, τα πάντα παντού επεσκίασε και κατήργησε και μόνος του νικά όλους και γέμισε με την διδασκαλία ολόκληρη την οικουμένη..Αν νικούσε μάγους ή υπερίσχυε εντός μόνον ορθώς θα θεωρείτο ότι διαθέτει καλύτερη τέχνη. Εφόσον όμως ο σδταυρός του κατήγαγε νίκη εναντίον όλης γενικώς της μαγείας..είναι φανερό ότι δεν είναι καλύτερος μάγος, τον οποίο αποφεύγουν ακόμα κι οι δαίμονες..Γι' αυτό και τα έργα του είναι υπεράνθρωπα κι αναγνωρίζονται πράγματι ως έργα του θ κι από την εμφάνισή τους κι από την σύγκρουση προς τα έργα των α. ..Ποιος ά. θεράπευσε τόσο μεγάλες αρρώστιες, κι έλλειψη δημιουργίας συμπλήρωσε. Ποιού θάνατος σκότισε τον ήλιο κι έσεισε τη γη;..Γιατί οι θεοί τους δεν εμποδίζουν τη διδασκαλία του να μπει στη χώρα, που βρίσκεται .Ποιος τρανός βασιλιάς μετά θάνατο μπόρεσε να δείξει τόσο δύναμη, ώστε να γεμίσει με τη διδασκαλία όλη τη γη..Όπως αν από την δύναμη του Θ. που φαίνεται στο σύμπαν αναγνώριζαν την θεότητά του, θα αντιλαμβάνοντο ότι και τα έργα τα οποία έκανε δια του σώματος ο Χ. δεν είναι ανθρώπινα αλλά έργα του Σωτήρος, του Θ. των όλων..Γι' αυτό έγινε ά. για γίνουμε εμείς θεοί κι αυτός φανερώθηκε με σώμα, για να έχουμε εμείς ορθή αντίληψη περί του αοράτου Πατρός κι αυτός κληρονόμησε την ατίμωση εκ μέρους των α. για να κληρονομήσουμε εμείς την αθανασία. Αυτός δεν έπαθε καμιά ζημιά επειδή είναι απαθής κι άφθαρτος και αυτολόγος και Θ.. Γενικώς τα έργα του Χ. είναι τόσα πολλά, ώστε αδύνατο να τα απαριθμήσει κανείς, όπως τα κύματα στο πέλαγος κι αυτά, που υπερβαίνουν την σκέψη του είναι περισσότερα από όσα αυτός νομίζει ότι έχει συμπεριλάβει..Όπως όταν έρχεται ο ήλιος δεν έχει καμιά δύναμη το σκοτάδι αλλά κι αν κάπου έχει εναπομείνει διώκεται, έτσι αφότου εμφανίστηκε στη γη ο Θ. Λόγος δεν έχει πλέον δύναμη το σκοτάδι των ειδώλων Πολλάκις μερικοί ατακτούν εκμεταλλευόμενοι την απουσία του βασιλιά στο παλάτι. Όταν όμως εμφανιστεί ο βασιλιάς ξεσκεπάζονται με την παρουσία του κι οι ά. βλέποντας τον αληθινό βασιλιά εγκαταλείπουν εκείνους που προηγουμένως τους πλάνευαν. Το ίδιο κι οι δαίμονες. Αυτό είναι γνώρισμα ότι ο Χ. είναι Θ. Λόγος και δύναμη του Θ., ο οποίος όταν χάνονται τα ανθρώπινα παραμένει (Περί ενανθρ.363κ.ε.)... Όπως ο Ααρών δεν μεταβλήταν όταν φορούσε την αρχιερατική στολή, έτσι κι ο Κ. δεν μεταβλήθηκε σε κάτι άλλο με το να περιβληθεί την σάρκα, αλλά ήταν ο ίδιος κι καλυπτόταν με αυτήν και το 'γένονε' και το 'πεποιείται' δεν σημαίνουν ότι ο όντως Λόγος, δημιουργήθηκε, αλλά ότι ήταν ο Λόγος δημιουργός, κι αργότερα έγινε αρχιερέας, με το να φορέσει το γεννητό και δημιουργητό σώμα, που μπορεί να προσφέρει θυσία υπέρ ημών, γι' αυτό λέγεται 'πεποιήσθαι'. Για να γίνει πιστός αρχιερέας στην υπηρεσία του Θ., ώστε να μπορεί να εξιλεώνει τις αμαρτίες του λαού, έπρεπε να γίνει καθ'όλα όμοιος (Εβρ.3:2) (Κατά Αρειανών Β, 239)...Ο αληθινός Θεός υπήρχε στην ανθρώπινη φύση, κι ο αληθινός ά. υπήρχε στον Λόγο. Όπως π.χ. ζητούσε να μάθει κι ανέστησε τον Λόζαρο, επέπληττε την μητέρα κι αμέσως μετέβαλλε το νερό σε κρασί. Από τα έργα του έκαμε γνωστόν τον εαυτό του ως Υιόν του Θ. και τον Πατέρα του, από τα παθήματα της ανθρωπίνης φύσεως έδειχνε ότι περιεβάλλετο πραγματικό σώμα κι αυτό ήταν δικό του..Επίσης ενώ γνωρίζει το τέλος (αφού είναι δημιουργός των αιώνων, είναι ο Υιός του α. που ως κλέφτης ξαφνικά έρχεται, λέγει τα σημεία του τέλους) λέει ως ά. δεν γνωρίζω για να μην τον ερωτήσουν οι μαθητές και συμβεί είτε να μην τους πεί και τους λυπήσει ή να τους ειπεί και να ενεργήσει έτσι αντίθετα προς το δικό τους και το δικό μας συμφέρον. Διότι ότι κάμει το κάμει προς χάριν μας, επειδή για χάρη μας έγινε ο Λόγος ά. (Πρ.1:7, ως Θ. πλέον λέει δεν έχετε αρμοδιότητα)..Σκέφτεται κάποιος και κτίζει σπίτι, γεννά όμως υιό κατά φυσική συνέπεια, κι αυτό, που κατασκευάζεται βρίσκεται εκτός κτίζοντος, ο υιός όμως είναι γέννημα εκ της ίδιας ουσίας του Πατρός κι όχι εκτός αυτού..Όσο ψηλότερα βρίσκεται ο υιός από το κτίσμα, τόσο η φύση από τη βούληση

(Κατά Αρειαν.Γ, 127). Ο Ιησούς που διάλεξε φαράδες φαρεύει ο ίδιος και μεταβαίνει σε διαφορετικούς τόπους..για να αγιάσει τους τόπους..Δέχεται και το πιο αταίριαστο όνομα 'αυτοαμαρτία' κι 'αυτοκατάρτα'..Γίνεται φαράς και κατέρχεται για να βοηθήσει τους πάντας, σαγηνεύει κι ανέχεται τα πάντα, για να ανασύρει από τα βάθη το ψάρι, τον άνθρωπο, που κολυμπά στα ασταθή κι αλμυρά κύματα της ζωής..Ο ίδιος και υπήρχε και γίνεται. Κι ενώ ήταν πάνω από το χρόνο, εισβάλλει στο χρόνο. Κι ενώ ήταν αόρατος γίνεται ορατός..Με μικρό όργανο μιλώ για τα πολύ μεγάλα..Γεμίζω από θυμό και λύπη..όταν δω το Χ. να ατιμάζεται για εκείνο το πράγμα για το οποίο θα έπρεπε να τιμάται..Είναι άτιμος, επειδή ταπεινώνεται για χάρη σου; Είναι δημιούργημα, επειδή ενδιαφέρεται για το δημιούργημα; Υποτάσσεται στο χρόνο, επειδή επισκέπτεται εκείνους που υπόκεινται στο χρόνο; Υποφέρει όμως τα πάντα. Δέχεται τα πάντα..Γεύθηκε τη χολή εξαιτίας της γεύσεώς μας. Ανέχεται να λιθοβολείται και τώρα όχι από αντιπάλους αλλά από μας τους ίδιους, που θεωρούμεθα ευσεβείς και χρησιμοποιούμε για Αυτόν σωματικά ονόματα..(Λογ.37:427κ.ε.)..Ο Ιησούς που δίνει ζωή στον κόσμο, όταν προσφέρεται θυσία και προσφορά στον Θ. για τις αμαρτίες μας λέγεται αμνός του Θ. και πρόβατο..Όταν πρέπει να αμυνθεί και να γκρεμίσει την εξουσία, που εμφανίζεται στο γένος των α., μια δύναμη θηριώδη κι εξαγριωμένη, τότε ονομάζεται γιός μονοκερώτων-ρινοκέρων. Όπως μαθαίνουμε από τον Ιώβ ο ρινόκερος είναι ζώο ακαταμάχητο στην δύναμη κι ανυπότακτο στους ανθρώπους (39:9-10) κι η Γραφή το χρησιμοποιεί αρνητικά (Ψ.21:21-2, επανάσταση πολεμοποιού λαού) και θετικά (εξαιτίας της αγάπης για ελευθερία). Και γενικά το κέρασ χρησιμοποιείται αντί της δόξας. Επειδή έχει ένα κέρασ, μία δύναμη του Πατρός, ονομάζεται μονόκερος (Στον 28 Ψαλμ.119-121)..Έχει σμύρνα για την ταφή, στακτική για την κάθοδο στον Άδη (επειδή κάθε σταγόνα πέφτει κάτω) και κασσία για την οικονομία της σταύρωσης του σώματος στο ξύλο..Τα δε αρώματα (η παραβολή των λόγων κι η κατασκευή των δογμάτων) δεν είναι λίγα, αλλά αναδίδονται από τις βάρεις, την πλούσια αγάπη του Χ. (Στον 44 Ψαλμ.285). Σ. είναι το ξύλο, που καρφώθηκε η κόμη της αμαρτίας (ο Αβεσσαλώμ) και τα 3 βέλη είναι ο ζωντανός λόγος 'ο πιο κοφτερός από κάθε δικοπο μαχαίρι'. Ο Λόγος είναι ο Χριστός και το τριαδικό μυστήριο (αυτός, που τον έχρισε, ο Χριστός και το χρίσμα)..Όταν αυτό το όνομα μπει στη φαρέτρα μας, με την πίστη στην ψυχή μας, τότε γίνεται φονικό όργανο, εκείνου, που επαναστατεί εναντίον μας και αφανίζεται στο ξύλο (Στις Επιγρ.185)..Με τον Δαβίδ προαναγγέλεται ο Χ. ..Κιθάρα η ανθρώπινη φύση ως όργανο, η μελωδία της είναι ο λόγος, που μας δίδαξε αυτός που έλαβε σάρκα για να αφανίσει το έργο των δαιμόνων,..των θεών των λαών..Το ξύλο του δαιμονισμένου Σαούλ, χτυπά τον τοίχο, την ανθρώπινη σάρκα..Ο ίδιος ο Δαβίδ, η θεότητα παραμένει απρόσβλητη..Ο Δαβίδ-Χ. πήγε στη Μελχόλ στη βασιλεία της αμαρτίας στην ανθρώπινη φύση και βγαίνει και πάλι στο φως..Στο κρεβάτι-τάφο μένουν τα κενοτάφια (ανάσταση) και το συκώτι της αίγας (αίμα) (Στις Επιγρ.271).

ΧΡΟΝΟΣ: Όταν ήρθε πλέον η ώρα να εισαχθεί στα όντα (τα αόρατα) κι ο κόσμος αυτός, πρώτα μεν ως *σχολείο κι εκπαιδευτήριο* των ανθρωπίνων ψυχών, έπειτα δε ως κατάλληλος τρόπος διαβίωσης όλων εν γένει; όσα αναπτύσσονται & φθείρονται, τότε κτίσθηκε ως βάση & η ροή του χρόνου, σύμφυτος με τον κόσμο & τα ζώα & τα φυτά του..*Η μήπως ο χρόνος δεν είναι κάτι, του οποίου το μεν παρελθόν εξαφανίσθηκε, το δε μέλλον ακόμα δεν φάνηκε, το δε παρόν πριν καλά-καλά γίνει αντιληπτό διαφεύγει από τα χέρια της αίσθησης;* (Εξαημ.Α,39). Ο χρόνος, που δανείζουμε στο Θεό δεν πάει χαμένος αλλά ανταποδίδεται με τόκο μεγάλο. Μαζί με τα πνευματικά στέλνει ο Θ. κι όσα συντελούν στην εργασία (Εξαημ. Γ, 103) Δρόμος είναι η ζωή, γιατί καθένας, που γεννιέται βαδίζει στο τέλος. Γιατί όπως κείνοι που κοιμούνται στα πλοία αυτομάτως οδηγούνται από τον άνεμο στα λιμάνια, κι αν ακόμη δεν καταλαβαίνουν, ο δρόμος τους οδηγεί στο τέλος, έτσι και μεις ενώ τα χρόνια περνάνε με κάποια κίνηση συνεχή κι αδιάκοπη κατευθυνόμεθα ο καθένας στο δικό μας τέλος, με την ανεπαίσθητη πάροδο της ζωής μας..Κάποιο δρόμο τρέχουμε λοιπόν όλοι μας και βιαζόμαστε να φθάσουμε ο καθένας στο δικό του τέλος, γι'αυτό βρισκόμαστε όλοι μας στο δρόμο. Κι έτσι μπορείς να καταλάβεις και τη σημασία του δρόμου. Οδοιπόρος εμφανίσθηκες σε αυτή τη ζωή. Όλα τα παρατρέχεις, όλα τα αφήνεις πίσω

σου είδες στο δρόμο σου φυτό ή χόρτο ή νερό ή κάτι αξιοθέατο. Λίγο ευχαριστήθηκες και το προσέπρασες. Πάλι συνάντησες λίθους και φαράγγια και κρημνούς και βράχους ψηλούς και πασσάλλους ή και κάπου θηρία και ερπετά και αγκάθια και μερικά άλλα ενοχλητικά. Λίγο δυσαρεστήθηκες και τα άφησες. Τέτοια είναι η ζωή. Ούτε τα ευχάριστα είναι μόνιμα, ούτε τα δυσάρεστα διαρκή. Ο δρόμος ούτε και τα παρόντα είναι δικά σου. Στους οδοιπόρους μόλις αφήσει ο πρώτος το ίχνος του πατήματος παταεί ο δεύτερος. Σκέψου μήπως έτσι είναι κι οι περιστάσεις της ζωής. Σήμερα καλλιεργείς εσύ τη γη κι αύριο άλλος. Βλέπεις πόσους ιδιοκτήτες άλλαξαν οι αγροί και τα πολυτελή σπίτια..Αρα δεν είναι η ζωή μας δρόμος, εφόσον κάθε φορά δέχεται άλλον και όλους τους έχει να ακολουθούν ο ένας τον άλλον; Μακάριος, όποιος δεν βάδισε τον δρόμο με τους αμαρτωλούς. (Στον Ψ.1,29). Δεν είναι δυνατόν αυτός, που μιας δρασκελίσε την πύλη αυτής της ζωής και βάδισε το δρόμο της, να μην έλθει & στο τέλος της..Κανένας δεν μπορεί να επανέλθει στο χθές... Χαιρόμαστε εμείς οδηγούμενοι μπροστά & αλλάσσοντες ηλικίες..σαν να αποκτούμε κάτι & θεωρούμε μακάριο πράγμα, όταν κάποιος από παιδί γίνει άντρας & μετά γέρος..Δεν αισθανόμαστε ότι χάνεται ο χρόνος, μολονότι πάντοτε τον μετρούμε από αυτόν, που πέρασε κι έφυγε.. (Περί του μη προσηλώσθαι, 173). Οι λύπες γεννούν τα γηρατειά και πριν η ώρα τους νάρθει. Ότι γκρεμίζει ο τρόπος, δεν το στάνει ο χρόνος(Ποίημ. 32, 411)...Όταν ο χρόνος, που κυλά και φεύγει σταματήσει πια η παροδική φύση του χρόνου, καθώς θα σταματήσει ο κύκλος της γένεσης και της φθοράς, τότε θα σταματήσει οπωσδήποτε κι ο κύκλος της εβδομάδας και θα τη διαδεχτεί η ογδόη, που είναι αιώνας, υπολογιζόμενος ως μια ημέρα..'μεγάλη μέρα' (Μαλ.4:5)..επειδή εκείνη την μέρα δεν θα την φωτίζει ο αισθητός ήλιος αλλά το αληθινό φως..που η προφητεία τον αποκαλεί ανατολή, αφού ουδέποτε την πιάνει η δύση. (Στις Επιγρ.123).

ΧΡΥΣΟΣ: Αν η αφθονία του χρυσού δεν ωφελεί ούτε την ψυχή ούτε το σώμα, τί κέρδος θα μπορούσε αν βγάλει όποιος έχει αυτό το υλικό, που δεν ερεθίζει ούτε την όσφρηση ούτε την ακοή, ούτε την αφή. Γιατί αν κάποιος έδωσε χρυσό & πήρε ψωμί ή ρούχα άλλαξε το άχρηστο με το ωφέλιμο & διατηρείται στη ζωή με το ψωμί όχι το χρυσάφι...Μα είναι ωραία η όψη του χρυσού. Και είναι πιο ωραία από τα αστέρια;..Κι αν τύχει & υποφέρει κανείς από κάποια σωματική πάθηση, το χρυσάφι δεν του πρόσφερε καμιά ανακούφιση από τους πόνους του.. Είναι κιτρινωποί & βαρείς, όπως η φύση του χρυσού.. Σύζυγός του ο παρά φύσιν τόκος..(Εκκλ. Δ,383-391)

ΧΤΥΠΗΜΑ. Όπως οι φύλακες χτύπησαν & τραυμάτισαν τη νύμφη & έτσι γυμνώθηκε από το ύφασμα του πέπλου, έτσι & στην περίπτωση του Ησαΐα ξεκολλά το ανώφλι, ώστε να μην εμποδιστεί η θεωρία των κρυμμένων στο άδυτο. Στην θέση των φυλάκων του άσματος αναφέρονται τα Σεραφείμ, αντί του ραβδιού ο άνθρακας & αντί του χτυπήματος η καύση. Κοινή κατάληξη της νύμφης & του προφήτη είναι η καθαρότητα. Όπως λοιπόν ο προφήτης δεν νοιώθει πόνο, όταν τον καίει το κάρβουνο, αλλά αποχτά λάμψη & λαμπρύνεται, έτσι κι εδώ η νύμφη δεν προβάλλει την οδύνη από το χτύπημα, αλλά καυχιέται για την προσθήκη του θάρρους με την αφαίρεση του προκαλύμματος. (άσμα ιβ,4 03).

ΧΩΡΙ ΣΜΟΣ: Σας ποθούσα παιδιά μου και με ποθούσατε με το ίδιο μέτρο..Αφου μείναμε χωρισμένοι επί τόσο διάστημα, όσο αν συνειδητοποιήσουμε τον αμοιβαίο πόθο μας και να τον δοκιμάσουμε με την απόσταση όπως οι ζωγράφοι παρατηρούν από μακριά τους πίνακές τους συναντιόμαστε πάλι..(Στον αγ.Κυπριανό, 97-9).

ΨΑΛΜΟΣ/ΜΟΥΣΙΚΗ: Το βιβλίο των ψ. έχει συμπεριλάβει το ωφέλιμο από όλα τα βιβλία της Γραφής. Προφητεύει τα μέλλοντα, υπενθυμίζει τα παρελθόντα, θεοπίζει νόμους για την ζωή, υποδεικνύει τα πρακτέα και με ένα λόγο είναι ένα ταμείο καλών διδαγμάτων, που προμηθεύει στον καθένα το κατάλληλο συμφώνως με την σπουδή του. Γιατί και τα παλιά τραύματα των ψυχών θεραπεύει και στο νεοτραυματισθέντα δίνει γρήγορα τη γιατρεία και το άρρωστο περιποιείται και το υγιές

προφυλάσσει και γενικώς ξεριζώνει τα πάθη, που κατατυρρανούν ποικιλοτρόπως στην ζωή τις ψυχές μας. και τούτο με κάποια μελωδική ψυχαγωγία κι ευχαρίστηση που γεννά αγνή σκέψη. Τί έκανε το αγ. Πνεύμα βλέποντας ότι το ανθρώπινο γένος δύσκολα οδηγείται στην αρετή κι ότι εμείς εξαιτίας της ηδονής παραμελούμε την ορθή ζωή; Ανέμιξε την ευχαρίστηση της μελωδίας με τις αλήθειες της πίστης, ώστε να δεχόμαστε χωρίς αντίδραση την ωφέλεια των λόγων, που ακούονται γλυκά κι απαλά. Έτσι κι οι σοφοί γιατροί προσφέρουν και τα πικρότερα φάρμακα να τα πιούν δύσκολοι άρρωστοι, αλείφοντας το ποτήρι με μέλι. Γι' αυτό επινοήθηκαν τα αρμονικά τραγούδια των ψαλμών ώστε και τα παιδιά ή γενικώς οι ανώριμοι στο ήθος να φαίνεται μεν ότι ψάλλουν στην πραγματικότητα, να μορφώνονται ψυχικά. Γιατί κανείς από τους αμελείς δεν έφυγε συκρατώντας εύκολα στην μνήμη του αποστολικό ή προφητικό παράγγελμα. Τα λόγια όμως των ψ. τραγουδιούνται στα σπίτια και στην αγορά κι αν κανείς από κείνους που γίνονται θηρία από τον θυμό, αρχίσει να λέγει ψ. αμέσως φεύγει η αγριότητα από την ψυχή του γιατί την αποκοίμισε με την μελωδία. Ο ψ. μαλακώνει την ψυχή συσφίγγει την φιλία, ενώνει τα χωρισμένα, συμφιλιώνει τους εχθρούς. χορηγεί το μέγιστο αγαθό, την αγάπη. και συναρμόζει τον λαό στη συμφωνία ενός χορού. τρέπει σε φυγή τους δαίμονες, επιφέρει την βοήθεια των αγγέλων, όπλο στους φόβους της νύχτας κι ανάπαυση στους κόπους της μέρας, ασφάλεια για τα νήπια, στολίδι για τους άνδρες, παρηγοριά για τους ηλικιωμένους. Ο ψ. είναι το έργο των αγγέλων, το ουράνιο πολίτευμα, το πνευματικό θυμίαμα. Γιατί το μάθημα με βία δεν είναι δυνατό να παραμένει. όσα όμως μπαίνουν με ευχαρίστηση και χάρη, κατοικούν σταθερώτερα στις ψυχές μας. Ευπάρχει τέλεια θεολογία, προφητεία της ενανθρώπισης του Χ. , απειλή της κρίσεως, ελπίδα αναστάσεως, φόβος κολάσεως, υποσχέσεις δόξας, αποκαλύψεις μυστηρίων... Το Ψ. είναι το μοναδικό όργανο που έχει την αιτία του ήχου στο πάνω μέρος και δείχνει την άνωθεν χάρη, που ηχεί μέσα του παρά του αγ. Πνεύματος. για να ζητούμε τα άνω και να μην καταπίπτουμε στα πάθη της σάρκας εξαιτίας της ηδονής του άσματος (Στον 1 Ψαλμ. 13-19)... *Ψαλτήρι είναι η κατασκευή του σώματος*, συναρμολογημένο για να υμνούμε τον Θ. Ψαλμός είναι οι πράξεις, που εκτελούνται από το σώμα και γίνονται για αν δοξάσουν τον Θ., όταν σε αρμονία με το λογικό δεν εκτελούμε τίποτε ανάρμοστο στις κινήσεις. Ωδή είναι όσα έχουν σχέση με την ψηλή θεωρία και θεολογία. Ο ψ. είναι λόγος μουσικός, όταν κρούεται με ρυθμό από το όργανο σύμφωνα με τους κανόνες της αρμονίας. Η ωδή ψάλλεται χωρίς τη συνοδεία μουσικού οργάνου. Ψ. ωδής είναι η πράξη που ακολουθεί την θεωρία .. Η θεία και μουσική αρμονία δεν είναι εκείνη, που περιέχει μερικά λόγια ευχάριστα στην ακοή αλλά λόγια που υποτάσσουν και καθουχάζουν τα πονηρά πνεύματα που ενοχλούν τις ψυχές, που εύκολα βλάπτονται (Στον 29 Ψαλμ. 135-7) .. Δεν ψ. στον Θ. εκείνος, που προφέρει με το στόμα του τα λόγια του ψ., αλλά όσοι αναπέμπουν ψ. από καθαρή καρδιά κι όσοι είναι όσοι και διατηρούν την πίστη στον Θ., αυτοί μπορούν να ψάλλουν στον Θ. γιατί ακολουθούν τους αρμόζοντες πνευματικούς ρυθμούς. Ποσοι πόρνοι, κλέφτες, ψευδολόγοι, παρίστανται εδώ στην Εκκλησία; Νομίζουν ότι ψάλλουν, χωρίς να ψάλλουν στην πραγματικότητα. Δεν μπορεί δέντρο πονηρό να φέρνει καλούς καρπούς, ούτε πονηρή καρδιά ρήματα ζωής. Καθαρίστε τις καρδιές σας για να αποδώστε πνευματικούς καρπούς κι αφού γίνετε όσοι αν ψύλλετε με σύνεση στον Κ. (ό.π. 143-5).. Κραυγή είναι εκείνη, που επιθυμεί μεγάλα κι επουράνια, ενώ η χαμηλή ζητεί μικρά και πρόσκαιρα, και δεν έρχεται στα αυτιά του Κ. Αυλός είναι κάθε άγιος, που κινείται από το Πνεύμα το άγιο. Οι προφητικοί λόγοι μας παρακινούν στην αρμονική εκτέλεση της αγ. προφητείας, που λέγεται όρχηση (ό.π. 155).. Όπως ένα στραβό πόδι δεν εφαρμόζει σε κανονικό παπούτσι, έτσι ούτε στις διεστραμμένες καρδιές ταιριάζει η αίνεση του Θ. Γι' αυτό ο αρχηγός της αμαρτίας λέγεται φίδι σκολιό, γιατί στην πορεία του κάνει πολλές παρεκλίσεις και παρεκτροπές. Ωστε όποιος ακολουθεί το φίδι θα δείξει ότι η ζωή του είναι διεστραμμένη κι ανώμαλη και γεμάτη από αντιθέσεις. Όπως ταιριάζει το ευθύ με το ευθύ έτσι χρειάζεται κι ευθεία καρδιά για να ταιριάσει και να εφαρμόσει σε αυτή ο ύμνος (Ψ. 32, 165).. **Αλλαλαγμός**: όσοι συνασπίζονται από κοινού στην μάχη. Ψάλλετε λοιπόν με συμφωνία και σύμπνοια και ενωμένοι με την αγάπη (Στον Ψ. 32, 169) Το λογικό ψαλτήρι ανοίγεται όταν οι πράξεις συμφωνούν με τα λόγια (Στον Ψ. 48, 329).. Αιτία που διαβάζουμε τους Ψαλμούς με

ευχαρίστηση είναι ότι ψάλλουμε τις λέξεις μελωδικά... Άκουσα κάποιον από τους σοφούς να αναπτύσει τον λόγο της ύπαρξής μας, ότι ο ά. είναι ένας μικρός κόσμος που περικλείει μέσα του όλα όσα περιέχει ο μεγάλος κόσμος. Η διευθέτηση του παντός είναι μια μουσική αρμονία, που είναι συναρμολογημένη με πολλούς και διάφορους τρόπους κατά κάποια τάξη και ρυθμό, που συμφωνεί με τον εαυτό της και που δεν αποσπάται ποτέ από τη συμφωνία αυτή, μολονότι παρατηρείται στα καθέκαστα μεγάλη διαφορά των όντων. Γίνεται ότι και με το πλήκτρο. Χτυπά με τέχνη τις χορδές κι αποδίδει το μέλος με την ποικιλία των φθόγγων. γιατί αν ήταν ο ίδιος φθόγγος σε όλες τις χορδές, δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί το μέλος. Έτσι η συγκρότηση του παντός με την ποικιλία των επιμέρους, που παρατηρούνται στον κόσμο συνάπτεται η ίδια με τον εαυτό της και πραγματοποιώντας την συμφωνία μέσα στον κόσμο, την μελωδία, που ακούει ο νους χωρίς να έρχεται σε υλική επαφή μαζί της, αλλά ξεπερνά τα αισθητήρια του σώματος κι ανεβαίνοντας ψηλά κατ'αυτόν τον τρόπο, ακούει την υμνωδία των ουρανών. Έτσι μου φαίνεται ότι την είχε ακούσει κι ο μεγάλος Δαβίδ, όταν με την τεχνική και πάνσοφη κίνηση, που παρατηρείται σε αυτούς, άκουσε να διηγούνται την δόξα του Θ., που ενεργεί σεαυτούς τα θαυμαστά. Γιατί είναι αληθινά ύμνος της απροσέγγιστης κι άφραστης δόξας του Θ., που προάγεται από αυτόν τον ρυθμό η συμφωνία όλης της κτίσης με τον εαυτό της συνθεμένη από αντίθετα. Είναι βέβαια αντίθετα μεταξύ τους η στάση κι η κίνηση κι αυτά αναμιγνύονται μεταξύ τους στη φύση των όντων και παρατηρείται μέσα σε αυτά μια ανεξήγητη ανάμιξη αντιθέτων, ώστε και στην κίνηση να παρουσιάζεται η στάση και το αντίστροφο (κίνηση πλανητών). Παραμένει πάντα όμως και είναι ο ίδιος ο ειρμός μέσα σε τούτα και ποτέ δεν μεταβαίνει από αυτό, όπου είναι σε ένα άλλο νέο, αλλά είναι πάντα ο ίδιος και παραμένει μέσα στο αυτό. Η συμπίεση κινητού κι ακινήτου είναι μια αρμονία, που αποτελεί σύμμικτη υμνωδία και θεσπέσια της παντοκρατορικής δύναμης. Αυτής της υμνωδίας ακροατής έγινε κι ο μέγας Δαβίδ και είπε σε ένα ψαλμό, ότι υμνούν τον Θ. όλες οι ουράνιες δυνάμεις κι όλο το σύμπαν... Η σύμπνοια και συμπάθεια όλων προς όλα ρυθμισμένη με μια σειρά και τάξη και ακολουθία είναι η πρώτη και αρχετυπική και αληθινή μουσική, που παίζει τεχνικά ο αρμοστής του παντός με όσα πάντα ενεργεί και με τον άρρητο λόγο της σοφίας του.. Αν λοιπόν η συνολική διευθέτηση είναι μια μουσική αρμονία, που τεχνίτης και δημιουργός ο Θ. κι ο ά. είναι ένας μικρός κόσμος κι έχει γίνει σαν μίμηση εκείνου, που συνάρμοσε τον κόσμο, ότι η λογική μας βλέπει στον μεγάλο κόσμο, το ίδιο, όπως είναι φυσικό βλέπει και στον μικρό.. *Όπως σε ένα θραύσμα καθρέφτη μπορεί να δει κανείς όλο τον κύκλο του ήλιου, όσο τον χωρεί η βραχύτητα του στίλπνου, έτσι και στον μικρό κόσμο, την ανθρώπινη φύση. διαίστώνεται όλη η μουσική που ακούγεται μέσα στο παν ..* Αυτό δείχνει κι η κατασκευή των οργάνων του σώματος μας, που έγινε από τη φύση με τέχνη κατάλληλη για την δημιουργία της μουσικής. Βλέπεις τον αυλό της αρτηρίας, τον καρδιακό της υπερώας, την κιθαρωδία με την γλώσσα, τα μάγουλα και το στόμα, σα να είναι χορδές και πλήκτρο; Επειδή λοιπόν, ότι είναι φυσικό η φύση το αγαπά κι έχει αποδειχθεί ότι η μουσική είναι σύμφωνη με την φύση μας, γι'αυτό το λόγο ανέμιξε ο μέγας Δαβίδ τη μελωδία με τη διδασκαλία των αρετών, σα να σκόρπιζε στα υψηλά διδάγματα του ένα είδος ηδονής από μέλι, με την οποία η φύση μας εξετάζει κατά κάποιο τρόπο τον εαυτό της και τον θεραπεύει. Γιατί είναι θεραπεία της φύσης η ευρυθμία της ζωής, που μου υποδεικνύει η μελωδία με αινίγματα. Κι αυτό ο ακριβώς γίνεται προτροπή για ένα υψηλότερο επίπεδο ζωής, ότι δεν πρέπει το ήθος όσων επιδιώκουν τη ζωή της αρετής άμουσο και παράφωνο και παράτονο, ούτε η χορδή να είναι υπερβολικά τεντωμένη γιατί έτσι σπάει η συμφωνία της με τις άλλες, ούτε πάλι να χαλαρώνεται ο τόνος στο αντίθετο για μια ηδονή χωρίς μέτρο. Με τα παθήματα αυτά καυνωμένη η ψυχή γίνεται κουφή κι άφωνη. Πρέπει να χαλαρώνουμε και να εντεινουμε κατά περίπτωση αποβλέποντας στο να παραμένει η ζωή μας μελωδική κι εύρυθμη.. Γι'αυτό κι η Γραφή αποδίδει στον Δαβίδ τα κατορθώματα της θείας μουσικής. Έφερε το Σαούλ στη λογική του κατάσταση.. Η μελωδία των ψαλμών δεν συντέθηκε επί τη βάση των ποιητών της έξω από τη δική μας σοφία. Γιατί η μελωδία δεν βρίσκεται στον τόνο των λέξεων, όπως στην προσωδία.. Αυτή παρεμβάλλει στους θείους λόγους μια μελωδία άτεχνη κι ανεπιτήδευτη, επιδιώκοντας να εξηγήσει με την μελωδία την έννοια των

λεγομένων, επικαλύπτοντας κατά το δυνατόν το νόημα, που κρύβεται μέσα στις λέξεις με ανάλογη μεταβολή του τόνου της φωνής. Αυτό είναι το προσφάγι του φαγητού, που καταγλυκαίνει όπως γίνεται με καρκεύματα το κύριο φαγητό των διδαγμάτων.. (Στις Επιγρ.29 κ.ε.).. Προτρέπει τη ζωή σου να είναι ψ. που δεν αντηχεί με γήινους φθόγγους (και φθόγγοι είναι τα νοήματα) αλλά που συνθέτει τον ήχο του καθαρό και μακρυάκουστο από ήχους υψηλούς κι ουράνιους. Με την ωδή νοείται η ορατή ευπρέπεια της ζωής..Όποιοι πραγματοποιούν με ζήλο μαζί και το ήθος της ζωής τους αυτοί με την εξωτερική τους ευπρέπεια φανερώνουν στους άλλους όπως με τον λόγο την αρμονία της ζωής τους. Όταν το αγαθό κατορθώνεται με την σύμπτωση της κτιστής ζωής και της πνευματικής θεωρίας, πραγματοποιείται η ωδή ψ...ψαλμός είναι το νοερό αγαθό ή με την ωδή νοείται το ήθος κι η εξωτερική ευπρέπεια...Ο τόνος της προσευχής μας γίνεται εσώψυχος και εκ βαθέων, όταν κατανοήσουμε σε τί είμαστε φτωχοί κι απαυδήσουμε να λαχταρούμε τα ποθούμενα. Κι έτσι η δέση ξεχύνεται από τα μάτια μας κι αντί λόγια χρησιμοποιεί δάκρυα..΄Προσευχή Μωυσή, ανθρώπου του Θεού'..(Στις Επιγρ.107 κ.ε.).. Σαν να έχει απολιθωθεί η φύση μας με την προσκόλλησή μας στην ύλη, ο λόγος, που μας σμιλεύει να μοιάσουμε με τον Θ. βαδίζει προς την πραγματοποίηση του σκοπού του με μια σειρά και μια διαδικασία. Μας χωρίζει πρώτα από ένα είδος ατόφιας πέτρας, την κακία, στην οποία είχαμε προσκολληθεί, κόβει έπειτα την περιττή ύλη και χαράζει ότι μένει για να το κάνει όμοιο μ'αυτό, που σκέφτεται αφαιρώντας ότι εμποδίζει την ομοιότητα. Κι έτσι ξύνοντας και λυαίνοντας την διάνοιά μας με την λεπτότερη ανάλυση των εννοιών μορφοποιεί μέσα μας τον Χ. με τους τύπους της αρετής, όπως ήμασταν σύμφωνα με την εικόνα του..Η τάξη της σμίλευσης περιλαμβάνεται στους Ψαλμούς που δεν τους ενδιαφέρει η Ιστορία, αλλά αποσπών πρώτα από την κακία, μετά σε ποιόν γίνεται η προσκόλληση, ο τρίτος τον πειρασμό του εχθρού, επειδή έχεις χριστείς βασιλιάς και συμβασιλεύεις και με συνεχή ακολουθία η μίμηση προχωρεί προς το τέλειο..Οι ψαλμοί είναι τα διάφορα όργανα του γλύπτη, που δεν τον ενδιαφέρει ποιό εργαλείο κατασκευάστηκε πρώτο..Ο εχθρός δεν παίρνει δύναμη εναντίον μας από κάπου άλλου..αν οι ίδιοι δεν κοιλοπονήσουμε αμαρτωλά και δεν γίνουμε πατέρες του κακού παιδιού..Ο εχθρός κοινολογεί ότι έχουν διαφθαρεί οι αρετές μας (Στις Επιγρ., 181-3)... Διανεμηθέντες σε 2 ομάδες ψάλλουν αντιφωνικά μεταξύ τους, αφενός ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την μελέτη των θείων λογίων, αφετέρου δε διευθετούντες μέσα τους την προσοχή και το αμετεώριστον των καρδιών. Έπειτα πάλι αναθέσαντες σε ένα να αρχίζει την μελωδία οι άλλοι υπηκούν τα εφύμνια. Έτσι λοιπόν αφού περάσουμε τη νύχτα με ποικιλία ψαλμωδίες και προσευχές ενδιάμεσως. καθώς φαίνεται η αυγή της μέρας, όλοι μαζί σαν ένα στόμα και μια καρδιά αναπέμπουν τον ψ. της εξομολογήσεως καθιστώντας ο καθένας δικά του τα λόγια της μετανοίας (συνήθεια Λιβύων, Αιγυπτίων) (207 Προς κληρικούς Νεοκαισαρ.109)

ΨΑΡΙ - ΈΡΠΕΤΑ: Τα περισσότερα ψάρια τρώγονται μεταξύ τους & το μικρό ψάρι είναι τροφή του μεγαλύτερου..& μεις οι άνθρωποι τί κάνουμε όταν καταδυναστεύουμε τον κατώτερο..Κοίτα να μην έχεις το ίδιο τέλος με τα ψάρια, από κάποιο αγκίστρι ή αλιευτικό καλάθι ή δίχτυ..Ο κάβουρας επιθυμεί τη σάρκα του κοχυλιού αλλά του είναι δύσκολο να το συλλάβει..γιατί ασφάλισε η φύση τη σάρκα του με αδιάρρηκτο φράγμα (το όστρακο)..Όταν δει το κοχύλι να λιάζεται με ηδονή σ'ένα απάνεμο μέρος έχοντας ανοικτά τα έλυτρά του βάζει ανάμεσά τους μια πετρούλα..& με την εξυπνάδα αναπληρώνει τη δύναμη..Αυτή είναι η κακία όσων δεν μιλούν ούτε λαλούν. Εγώ όμως θέλω να ζηλεύεις την υερεσιτεχνία & την μεθοδικότητα των καβουριών & να μην βλάπτεις τον πλησίον..Αυτός είναι που επιτίθεται με δόλο στον πλησίον, όταν κείνος βρίσκεται σε ευαίσθητη στιγμή..Φτώχεια με πραγματική αυτάρκεια είναι για τους σώφρονες προτιμότερη από κάθε απόλαυση...Δεν θα παραλείψω την δολιότητα του χταποδιού & την ικανότητά του να εξαπατά, καθώς σ'όποια πέτρα κολλήσει εκείνης το χρώμα παίρνει..Έτσι τα ανύποπτα ψάρια πέφτουν πάνω του.. Τέτοιο ήθος έχουν εκείνοι που πλευρίζουν τις εκάστοτε κυβερνήσεις & ευθυγραμμίζονται στις απαιτήσεις της εποχής..Με τους σώφρονες τιμούν την σωφροσύνη, με τους ακόλαστους..Ο κύριος τους χαρακτηρίζει αρπακτικούς λύκους (Ματθ.7:15). Φεύγε το πολυποίκιλο & πολυπρόσωπο

ήθος..Ο όφιος πονηρός γι'αυτό & καταδικάσθηκε να σέρνεται (Γεν.3:1)..Ή Ο Κύριος κατοικίζει μονοτρόπους εν οίκω' (Ψ.103:25)..Δεν υπάρχει κανένα σύνορο..για να τα χωρίζει αλλά υπάρχει ένας νόμος της φύσης που δίνει στο καθένα ψάρι ως κλήρο, τον χώρο της διαβίωσης με ισότητα & δικαιοσύνη σαν να κατοικούν αρχαίες πατρίδες. Στην αποδημία βλέπεις ότι το πρόσταγμα του Θεού γεμίζει τα πάντα & φθάνει μέχρι τις μικρότερες λεπτομέρειες..Το ψάρι δεν φέρνει αντίρρηση στο νόμο του Θεού & μεις οι άνθρωποι δεν ανεχόμαστε ούτε τα απαραίτητα για την σωτηρία διδάγματα..Αυτά ξέρουν να προνοούν για το μέλλον ενώ εμείς από έλλειψη κάθε ελπίδας για το μέλλον καταναλώνουμε την ζωή μας στην κτηνώδη ηδονή. Τα ψάρια διασχίζουν τόσα πελάγη. Τί θα πείς εσύ, που είσαι αργόσχολος.. Ο ακινός διδάσκει τους ναυτικούς πότε θα γίνει γαλήνη & πότε θαλασσοταραχή, καθόσον κρύβεται κάτω από μια πέτρα.. Τίποτε απρόνοητο, τίποτε παραμελημένο. Κι αν τον είχαν δεν άφησε ο Θ. έξω από την επίβλεψή του, δεν θα επιβλέπει τα δικά σου;..Η έχιδνα το φοβερώτερο από τα ερπετά για το σκοπό του γάμου, πηγαίνει & συναντά τη θαλάσσια μύραινα & την καλεί να εξέλθει. Κι εκείνη υπακούει κι ενώνεται με το φαρμακερό φίδι..Η έχιδνα ξερνάει το δηλητήριο. Συ σύζυγε δεν αποθέτεις την σκληροκαρδία & την απανθρωπία από σεβασμό προς την ένωση.. Ένα μικρό ψαράκι σταματά εύκολα ένα μικρό καράβι. Άραγε δεν λαμβάνεις από το μικρό αυτό απόδειξη της δύναμης του δημιουργού; (Στην Επταήμ. Ζ, 265κ.ε.)

ΨΥΧΗ: Όπως οι χορδές της λύρας η κάθε μια έχει το δικό της ήχο, άλλη βαρύ, άλλη οξύ..όμως χωρίς αυτόν, που γνωρίζει τη λύρα δεν είναι δυνατή η διάκριση της αρμονίας και της συνθέσεως των ήχων, γιατί τότε φαίνεται ορθή και η αρμονία και η σύνθεση των φθόγγων, όταν πλήξει τις χορδές κι αγγίζει κατάλληλα, αυτός, που γνωρίζει την λύρα. Κατά τον ίδιο τρόπο κι οι αισθήσεις είναι αρμονικά συνδεδεμένες με το σώμα, όπως οι χορδές στην λύρα, κι όταν τις κατευθύνει ο επιστήμων νους, τότε η ψυχή διακρίνει και γνωρίζει αυτό που κάνει και ενεργεί. Τούτο είναι ίδιο μόνο των α. και τούτο είναι το λογικό της ψυχής των α. Δια της χρήσεως του διαφέρει από τα άλογα κι αποδεικνύει ότι πράγματα είναι κάτι διαφορετικό από ότι φαίνεται στο σώμα. Πολλάκις ενώ το σώμα είναι ξαπλωμένο επί της γης, ο ά. φαντάζεται και σκέφτεται τα επουράνια..Αφού το σώμα είναι θνητό εκ φύσεως, πώς ο ά. σκέφτεται τα περί αθανασίας και πολλάκις προτιμά τον θάνατο αντί της αρετής; Αφού το σώμα είναι πρόσκαιρο, πώς ο ά. διαλογίζεται τα αιώνια, ώστε να περιφρονεί αυτά, που είναι στα πόδια του και να ποθεί εκείνα;..Τί άλλο λοιπόν θα ήταν αυτό παρά ψυχή λογική κι αθάνατη; Διότι αυτή εμπνέει τα καλύτερα στο σώμα από μέσα κι όχι από έξω, όπως ο μουσικός στην λύρα..Ποιος εμποδίζει το μάτι να βλέπει ή ποιος εμποδίζει το αυτί να ακούει, αφού η ακουστική τους είναι φυσική;..Η πώς το σώμα αποστρέφεται την φύση του και στρέφεται προς τα συμβουλάς άλλου και κυβερνάται από το νεύμα εκείνου; Όλα τα παραδείγματα δεν αποδεικνύουν τίποτε άλλο, παρά την λογική ψυχή που κυβερνά το σώμα. Γιατί το σώμα δεν πλάσθηκε για να κατευθύνει τον εαυτό του, αλλά να οδηγείται από άλλον, όπως ούτε ο ιππέας ζεύει τον εαυτό του αλλά οδηγείται από τον ιππέα. Για τούτο υπάρχουν οι νόμοι στους α., για να πράττουν τα καλά και να αποστρέφονται τα κακά. Αντίθετα στα άλογα μένουν ακαταλόγιστα και άκριτα τα κακά, επειδή δεν έχουν λογική σκέψη..Αφού η ψ, κινεί το σώμα είναι επόμενο η ψυχή να κινείται από μόνη της κι αφού αποθέσει στην γη το σώμα, εξακολουθεί να κινείται μόνη της..Εφόσον όταν βρίσκεται μέσα στο σώμα, ακόμα και όταν το δεύτερο κοιμάται αυτή αγρυπνεί και πολλάκις συναντά αγίους κι αγγέλους, όταν απολυθεί από το σώμα τότε πού θα θελήσει ο Θ. που την συνέδεσε με αυτό, δεν θα έχει πολύ μεγαλύτερη και πολύ καθαρότερη γνώση αθανασίας; Αφού και με το σώμα ζούσε την εκτός του σώματος ζωή, θα ζήσει πολύ περισσότερο και μετά τον θάνατο διότι έτσι την έπλασε ο Θ. δια του Λόγου του, του Κ. ημών Ι.Χ... Γιατί όπως το σώμα όντας θνητό, θνητά βλέπουν κι οι αισθήσεις του, έτσι κι η ψυχή, επειδή σκέφτεται κι εξετάζει τα θάνατα, κατ'ανάγκη είναι αυτή αθάνατη και ζεί πάντα..Οι θεωρίες περί αθανασίας γίνονται σαν σημάδια εγκαύματος σε αυτή, για να της εξασφαλίσουν την αθανασία. Για τούτο σκέφτεται και την θεωρία του Θ. κι η ίδια γίνεται για τον εαυτό της δρόμος και λαμβάνει την περί Θ. γνώση και κατανόηση όχι από έξω αλλά από τον εαυτό της..Ως

άψυχοι ορισμένοι λατρεύουν άψυχα... Ενώ έχουν αθάνατη ψυχή, την οποία δεν βλέπουν, εικονίζουν τον Θ. σε ορατά και θνητά.. Μπορούν όμως να επιστρέψουν, αν αποβάλλουν την ακαθαρσία κάθε επιθυμίας, που φόρεσαν και ξεπλυθούν τόσο πολύ, μέχρι να αφανίσουν κάθε ξένο που εγκαταστάθηκε στην ψυχή και να εμφανίσουν αυτή μόνη καθώς δημιούργηθηκε κατ'εικόνα του Θ. και πλάσθηκε καθ'ομοίωση.. Όταν τελείως λαμπικαρισθεί βλέπει σε καθρέφτη την εικόνα του Πατρός, τον Λόγο και μέσα του σκέφτεται τον Πατέρα του οποίου ο Σωτήρας είναι εικόνα. Ή αν δεν είναι αυτάρκης η διδασκαλία από την ίδια την ψυχή, γιατί εξωτερικά αίτια επιθολώνουν το νου της και δεν βλέπει το καλύτερο, είναι δυνατό τότε να κατανοήσουμε την περί Θ. γνώση από όσα βλέπουμε, γιατί η κτίση με την τάξη και την αρμονία της σαν να είναι γράμματα υποδεικνύει και διακηρύσσει τον Δημιουργό της (Ρωμ.1:20. Πρ.14:15-17)(Κατά Ειδ.177κ.ε.) . Η ψ. συνδέθηκε με το σώμα αφενός για να κληρονομήσει την ουράνια δόξα με αγώνα και πάλη προς τα επίγεια, αφού δοκιμασθεί από τα επίγεια, όπως το χρυσάφι από τη φωτιά. Και αυτό είναι δείγμα της άκρας αγαθότητας του Θ. , το ότι έκανε το αγαθό να εξαρτάται και από μας και να μην σπείρεται μόνο στη φύση. Αφετέρου για να σύρει και το κατώτερο μαζί της και να το τοποθετήσει στον ουρανό. Για να γίνει η ψ, για το σώμα ότι είναι ο Θ. για την ψ (Λόγ.2, 95-7). Η οργανική κατασκευή του σώματος διατηρείται οπωσδήποτε & επί των νεκρωθέντων δια του θανάτου αλλά μένει ακίνητη κι ανενέργητη, επειδή δεν υπάρχει ψυχική δύναμη. Κινείται όταν αφ'ενός υπάρχει η αίσθηση μέσα στα σωματικά όργανα & αφ'ετέρου όταν η νοητική δύναμη διαπερνά την αίσθηση. Η ψυχή είναι κτιστή ουσία ζώσα, νοερά, μεταδίδουσα αφ'εαυτής στο οργανικό κι αισθητικό σώμα δύναμη ζωτική & αντιληπτική των αισθητών. Πως ο γιατρός αγγίζων την αρτηρία με τα δάχτυλά του, ακούει δια της αφής την φύση να του φωνάζει & να του διηγείται τα πάθη της; ..Το αληθέστερο είναι εκείνο που κάποιος εκτός Χριστού στοχαστής (Μένανδρος) είπεν ότι ο 'νους βλέπει κι ακούει'...Πώς όμως το μουσικό όργανο κινείται & παράγει φθόγγο, χωρίς να υπάρχει νοητική δύναμη; Αποδεικνύεται δια των φαινομένων τούτων, ότι υπάρχει κάποιος νους στον άνθρωπο, διάφορος από τα ορατά, ο οποίος δια της αοράτου & νοεράς φύσεως του προκατασκευάζει αυτά στη σκέψη του, & κατόπι με την υπηρεσία της ύλης παρουσιάζει προς τα έξω εκείνα τα οποία μέσα του σχεδίασε.. Της ψυχής τα μάτια είναι ισάριθμα με τα μαλλιά της κεφαλής, & βλέπουν παντού με οξύτητα & σταθερότητα, ώστε κι από μακριά να προβλέψουν κάτι κι από κοντά να μην τους διαφύγει τίποτα..Το ένα το βλέπουν με τα μάτια της ελπίδος, το άλλο εξετάζουν στο φώς της μνήμης, το τρίτο το παρατηρούν στα πλαίσια του παρόντος. Το επιθυμητικό & το θυμητικό έχουν σχέση με την ψυχή & δεν είναι ψυχή αλλά ως μυρμηγκι ές που φυτρώνουν από το διανοητικό μέρος της ψυχής & θεωρούνται μέρη της ψυχής επειδή είναι σύμφυτα με αυτή, πλην όμως δεν είναι αυτό το οποίο είναι στην ουσία της η ψυχή...Κι όμως βλέπουμε ότι η συμβολή τους δεν είναι μικρή στον καταρτισμό των ενναρέτων. Η επιθυμία του Δανιήλ έγινε έπαινος στον Δανιήλ & με το θυμό του ο Φινεές εξιλέωσε τον Θεό. Κι ο φόβος του Θεού είναι η αρχή της σοφίας &..το τέλος της κατά Θεόν λύπης είναι η σωτηρία (Β'Κορ.7:10)..Από τα όντα άλλα είναι σωματικά κι άλλα νοητά. Από τα σωματικά άλλα έμψυχα κι άλλα άψυχα. Από τα έμψυχα άλλα είναι αισθητικά άλλα χωρίς αίσθηση. Από τα αισθητικά άλλα λογικά κι άλλα άλογα. Ο άνθρωπος περιλαμβάνει όλη τη ζωτική κλίμακα, που παρατηρείται στα φυτά & τα άλογα. Την θρεπτική κι αυξητική δύναμη την έχει από τη φυσική ζωή..τη αισθητική από την άλογη. Το διανοητικό & το λογικό είναι ιδιάζον χαρακτηριστικό της φύσης μας. Τα χαρακτηριστικά της άλογης (θυμός-επιθυμία) αναμίχθηκαν με το νοερό μέρος της ψυχής..Αυτά τα χαρακτηριστικά γίνονται όργανα της αρετής ή της κακίας αναλόγως της χρήσης της ελευθερίας μας, όπως ο σίδηρος γίνεται ή ξίφος ή γεωργικό εργαλείο..Αν η λογική χάσει τα νηία της κυριαρχίας..τότε οι ορμές καταντούν πάθος, πράγμα, που βλέπουμε στα άλογα ζώα...Ο οικοδεσπότης έσπειρε τον καλό σπόρο, ο δε εχθρός έσπειρε στο φαγώσιμο & το άχρηστο..Η παραβολή υπονοεί τις ορμές της ψυχής, εκάστη των οποίων αν καλλιεργείτο μόνον προς το καλό θα απέφερε καρπό αρετής..Παραπλεύρως σε αυτά σπάρθηκε η σύγχυση στην διάκριση του καλού..Η δύναμη της αγάπης απομακρύνθηκε από τα νοητά & επιδόθηκε με άμετρη μανία στην απόλαυση των αισθητών. Γι'αυτό ο σοφός γεωργός αφήνει τους παραβλαστούς, οι

οποίοι συνεφύσαν με το καλό σπέρμα από πρόνοια μη ξεριζωθεί ολοκληρωτικά η επιθυμία & μείνουμε γυμνοί κι από τα καλά σπέρματα...Αν αφαιρείτο η αγάπη με ποιό τρόπο θα συνδεόμασταν με τον Θεό; Αν ξεθύμαινε ο θυμός ποιό όπλο θα είχαμε εναντίον εκείνου που μας πολεμά; Όπως ο ζωγράφος δεν λησμονεί τη βαφή του χρώματος αλλά αναγνωρίζει ακριβώς & το κόκκινο & το μαύρο κι οποιοδήποτε άλλο χρώμα ανέμιξε έτσι κι η ψυχή γνωρίζει την φυσική ιδιότητα των στοιχείων του σώματος & μετά την διάλυσή τους. & έστω κι αν η φύση τα τοποθετεί μακριά το ένα από το άλλο..η ψυχή παραμένει σε κάθε ένα από αυτά & με την γνωστική της δύναμη πλησιάζει αυτά, που είναι δικά της, μέχρις ότου ενωθούν...Όταν δοθεί το σύνθημα..όπως ακριβώς τα σχοινιά, που εξαρτώνται από το ίδιο σημείο, με την δύναμη, που τα έλκει ενώνονται μαζί, έτσι θα συγκροτηθεί το σώμα. Το ίδιο συμβαίνει & με την διάλυση ενός πύλινου σκεύους.

Ταυτόχρονη είναι η αρχή σύστασης ψυχής & σώματος, όπως η γη δεχθείσα το μόσχευμα από την ρίζα, έτσι & το σπέρμα του ανθρώπου είναι ζώο έμψυχο, που τρέφεται από το τρεφόμενο σώμα. Όπως στα φυόμενα σπέρματα η αύξηση προχωρά σιγά-σιγά έτσι & η δύναμη της ψυχής. ενεργεί πρώτα δια του θρεπτικού κι αυξητικού, μετά με την αισθητική χάρη & μετά την λογική δύναμη κι αυτή βαθμιαία.

Έξαγαγέτω η γη ψυχήν ζώσαν'. Ενώ στα υδρόβια η σαρκική ζωή κατευθύνει τα ψυχικά κινήματα, στα χερσαία 'ερπετά ψυχών ζώσων'-σώματα εμψυκωμένα), επειδή η ζωή τους είναι τελειότερη η ψυχή έχει όλη την ηγεμονία. Γιατί οι αισθήσεις είναι σαφέστερες. Άλογα είναι & τα χερσαία αλλά το καθένα με τη φωνή που του χάρισε η φύση εκδηλώνει τις ψυχικές του μεταπτώσεις 'Έγνω βούς τον κτησάμενον & όνος την φάτινν του κυρίου αυτού' (Ησ.1:3), ενώ το ψάρι ποτέ (Εξαήμ. Η,299κ.ε.).

ΩΡΑΙΟ- 'ΚΑΛΟ': Δεν τέρπουν τα μάτια του Θεού τα όσα αυτός που δημιουργεί, ούτε αντιλαμβάνεται αυτός τα ωραία όπως εμείς, αλλά ωραίο γι'αυτόν είναι αυτό, που έγινε με την δύναμη της τέχνης & συντελεί ως εύχρηστο σε ένα σκοπό. (Εξαήμ.Γ,141)..Ο θείος οφθαλμός δεν καθορίζει το καλό κατά το κάλλος του χρώματος & της μορφής, αποβλέποντας στην ωραιότητα των γεγονότων αλλά κατά την θέλησή του κάθε πράγμα καθεαυτό να έχει τέλεια τη φύση του..Πράγματι το θέμα είναι ..ότι η φύση συντηρεί τον εαυτό της...διαθέτοντας ιδιαίτερες λειτουργίες για την διαμονή της κι έχοντας τις όχι για τη φθορά της φύσεως αλλά για την δύναμη της υπάρξεως..Έτσι αν & τα στοιχεία είναι διαφορετικά μεταξύ τους, καθένα καθεαυτό είναι πολύ καλό..κατά τον ιδιαίτερο λόγο του. (Απολογητ. περί Εξαήμ. 304)..Έν τω θελήματί σου παρέσχου δύναμιν τω κάλλει μου'. Η δύναμη και το κάλλος είναι αποτέλεσμα των θεωρητικών αρετών.. Στο κάλλος, που έλαβα από σένα στην πρώτη δημιουργία, πρόσθεσες την δύναμη για να πράττει τα πρέποντα. Ω. η ψυχή όταν βρίσκεται σε συμμετρία με τις δυνάμεις της. Κάλλος αληθινό και ξιαγάπητο βρίσκεται στη θεία και μακάρια φύση, που μπορεί να δει μόνον ο καθαρός νους..Αυτός προσλαμβάνει και κάτι από αυτό, σαν από κάποια βαφή χρωματίζει την όψη του με λαμπρή αίγλη (π.χ.Μωσής).. Όπως στις θεωρητικές αρετές έπονται οι αθεώρητοι έτσι υπάρχουν κακίες αθεώρητοι, η ασχήμια κι η αδυναμία (θυμωμένος, λυπημένος, δούλος στις φιληδονίες και στη γαστριμαργία). Η διάθεση της ψυχής έχει φθάσει στα άκρα του σώματος..Πρέπει να φροντίζουμε για την ομορφιά μας, ώστε να μας δεχθεί ο νυμφίος Λόγος 'όλη καλή η πλησίον μου' (Ασμ.4:7) (Στον 29 Ψαλμ.151-3)..Ω. όχι ως προς το σώμα, που ήταν άτιμο, αλλά την θεότητά του. Όταν ο προφήτης αντίκρυσε την λαμπρότητά του και γέμισε από ακτινοβολίες που προέρχονται από κει, ετρώθηκε η ψυχή του από τον θείο έρωτα της νοητής ωραιότητας και όσα ήτανβ μέχρι τώρα αγαπητά αποδεικνύονται αισχρά κι απόβλητα...Το ωραίο διαφέρει του κάλλους διότι ω. λέγεται εκείνο, που ολοκληρώθηκε στον κατάλληλο καιρό, κι έφθασε στην ακμή του (όπως το στάρι) Κάλλος είναι εκείνο, που έχει αρμονία στη σύνθεση των μελών κι ανθίζει πάνω του η χάρις. 'τη ωραιότητί σου (στο πλήρωμα των καιρών) και τω κάλλει σου (με την θεότητά σου, στο όρος Θαβώρ). Διότι όντως καλό είναι εκείνο, που ξεπερνά κάθε ανθρώπινη κατανόηση και δύναμη και θεωρείται μόνον με τον νου..Μακάριοι όσοι βλέπουν το αληθινό κάλλος,

**γιατί σαν να έχουν δεχθεί σφιχτιά δια της αγάπης κι επιθύμησαν τον ουράνιο έρωτα
λησμονούν συγγενείς και φίλους (Στον 44 Ψαλμ.269)**